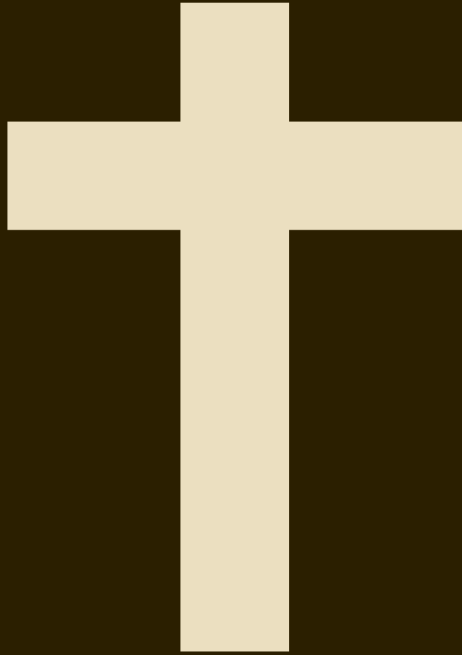

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Public Domain

Language: Ελληνικά (Greek, Ancient)

Translation by: Maurice A. Robinson

Contributor: Robert Adam Boyd

The Text-Critical Greek New Testament is based upon The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018, compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont.

The following disclaimer is printed in the The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018:

Anyone is permitted to copy and distribute this text or any portion of this text. It may be incorporated in a larger work, and/or quoted from, stored in a database retrieval system, photocopied, reprinted, or otherwise duplicated by anyone without prior notification, permission, compensation to the holder, or any other restrictions. All rights to this text are released to everyone and no one can reduce these rights at any time. Copyright is not claimed nor asserted for either the preface, notes, or the new and revised form of the Greek NT text of this edition, nor for the original form of such as initially released into the public domain by the editors, first as printed textual notes in 1979, continuous-text electronic form 1986-present, and in published editions from 1991, 2005, and 2010.

The permitted use or reproduction of the Greek text or other material contained within this volume (whether by print, electronic media, or other form) does not imply doctrinal or theological agreement by the present editors and publisher with whatever views may be maintained or promulgated by other publishers. For the purpose of assigning responsibility, it is requested that the present editors' names and the title associated with this text as well as this disclaimer be retained in any subsequent reproduction of this material.

2025-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 18 Apr 2025
ebdf933b-03a4-5add-853f-51a05e168973

Contents

FRT	1
INTRODUCTION	2
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ	10
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ	72
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ	116
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ	186
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	236
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	301
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α	324
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β	346
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ	361
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ	369
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ	377
ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ	383
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α	389
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β	394
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α	397
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β	403
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ	408
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ	411
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ	413
ΙΑΚΩΒΟΥ	431
ΠΕΤΡΟΥ Α	437
ΠΕΤΡΟΥ Β	444
ΙΩΑΝΝΟΥ Α	448
ΙΩΑΝΝΟΥ Β	455
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ	456
ΙΟΥΔΑ	457
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	459
Appendix A	503
Appendix B	508
Appendix C	510
Appendix D	518
Appendix E	520
Appendix F	552

The Text-Critical Greek New Testament Byzantine Text

Greek text compiled by

Maurice A. Robinson and William G. Pierpont

Orthographic modifications and arrangement of Greek text by

Robert Adam Boyd

Introduction, Footnotes, and Appendices by

Robert Adam Boyd

Greek Text (The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018)

Anyone is permitted to copy and distribute this text or any portion of this text. It may be incorporated in a larger work, and/or quoted from, stored in a database retrieval system, photocopied, reprinted, or otherwise duplicated by anyone without prior notification, permission, compensation to the holder, or any other restrictions. All rights to this text are released to everyone and no one can reduce these rights at any time. Copyright is not claimed nor asserted for the new and revised form of the Greek New Testament text of this edition, nor for the original form of such as initially released into the public domain by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont, first as printed textual notes in 1979 and in continuous-text electronic form in 1986.

The permitted use or reproduction of the Greek text or other material contained within this volume (whether by print, electronic media, or other form) does not imply doctrinal or theological agreement by the present editors and publisher with whatever views may be maintained or promulgated by other publishers. For the purpose of assigning responsibility, it is requested that the present editors' names and the title associated with this text as well as this disclaimer be retained in any subsequent reproduction of this material.

The introduction, footnotes, and appendices of this edition are hereby released into the Public Domain. Consequently, any prior copyright restrictions on the introduction, footnotes, and appendices of this edition are hereby revoked.

Front Cover: page 60 of the 3rd edition of Stephanus' Greek New Testament

Back Cover: page 204 of the 3rd edition of Stephanus' Greek New Testament

Images from Stephanus' 3rd edition of the Greek New Testament are incorporated into the front and back cover as a tribute to his work with the Byzantine Greek text and as a memorial to the fact that he was the first to publish a Greek New Testament with text-critical notes. The back cover is Stephanus' printing emblem, which is inspired by Romans 11:17-24. The words *noli altum sapere* ("do not be high minded") are a direct quotation from Romans 11:20 in the Latin Vulgate.

Typesetting and software support by J. Jeffrey Dodson

Paperback Edition

ISBN 978-1-47101-636-3

Lulu.com

INTRODUCTION

The Byzantine Text

The Byzantine text is the historically dominant form of the Greek New Testament. As a result, it was the Textus Receptus, a close relative of the Byzantine text compiled from a small number of manuscripts, that was the dominant form of the printed Greek New Testament from the early sixteenth century to the late nineteenth century. In 1881, however, the Textus Receptus was effectively supplanted by Westcott and Hort's Greek New Testament, particularly in academic circles. Westcott and Hort prepared their Greek text on the assumption that there was a recension of the Byzantine text in the fourth century that became the basis for all subsequent Byzantine manuscripts. Based on this assumption, Westcott and Hort counted (or discounted) the overwhelming majority of Byzantine manuscripts as originating from a single formal recension source, removing them from the equation, so that they could give preference to a small handful of manuscripts, particularly Codex Vaticanus (B) and Codex Sinaiticus (Ⲱ). Although the assumption of a fourth century recension has now largely been discredited due to a complete lack of evidence, Westcott and Hort's preference for a small handful of manuscripts has endured, and the modern critical editions of Nestle-Aland and UBS have become the standard Greek text accepted in academic circles today.

Yet there are critical flaws in the underlying methodology of the reasoned eclecticism that is practiced in the editions of Nestle-Aland and UBS. In his essay "The Case for Byzantine Priority," Dr. Maurice Robinson makes the following observation: Modern eclecticism creates a text which, within repeated short sequences, rapidly degenerates into one possessing no support among manuscript, versional, or patristic witnesses. The problem deteriorates further as the scope of sequential variation increases.

In other words, when the text-critical decisions of the editors of Nestle-Aland and UBS are considered over the course of a few verses (and sometimes over the course of only one verse), it is often the case that the resulting text as a whole has no support in any Greek manuscript, ancient translation, or quotation from the church fathers; rather, it is a conjectural text. This critical flaw of the modern eclectic approach has never been adequately addressed by its proponents. For this reason and others, some prefer the Byzantine text, which is based on the overwhelming majority of Greek manuscripts.

The Byzantine text is not quite the same as the Textus Receptus, which is the textual basis of the New Testament in the King James Version and the New King James Version. While the Textus Receptus is within the Byzantine family of texts, the first edition of Erasmus' Greek New Testament was produced from only seven manuscripts. Although those manuscripts were from the Byzantine family, they contained some readings that have very little support among Greek manuscripts.

On average,* when there are variants among Greek manuscripts, the readings adopted by Robinson and Pierpont are supported by 96% of the Greek manuscripts in the Gospels,† 90% of the Greek manuscripts in Acts and the Epistles, and 64% of the Greek manuscripts in Revelation. These Byzantine manuscripts, which number in the low thousands, represent many individual streams of transmission. And while they are generally later in date, they were all copied from earlier manuscripts of the same

* : Here the word *average* refers to the median rather than the mean. † : Except for the *Pericope Adulterae* (John 7:53-8:11), in which the Greek manuscripts are fairly evenly divided between three main families.

text type. Even Westcott and Hort acknowledge that the Byzantine text dates at least as far back as the fourth century, which is contemporaneous with Codex Vaticanus (B) and Codex Sinaiticus (Ⲡ). Thus the Byzantine textform is ancient, highly uniform, and well attested by a variety of independent streams of transmission. Therefore it has a strong claim toward being the original text of the New Testament. Those seeking further information are encouraged to read Robinson's essay in full.

Colophons

Many Greek manuscripts include interesting scribal notes in the colophons of the Gospels and Pauline epistles. In the Gospels these notes give the date of publication. In the Pauline epistles they give details about the place of authorship, who delivered the epistle, and, in the pastoral epistles, details about the recipient. Because these are scribal notes and not the sacred text itself, they should not be considered infallible. However, most readers do not even realize that these notes exist, especially in the Gospels. Consequently, the colophons are included as footnotes in this edition to allow readers to easily access and evaluate them.

Editions of the Greek New Testament Compared in this Volume

The Text-Critical Greek New Testament is an edition of Robinson and Pierpont's 2018 Greek text[‡] that documents every difference found in the following editions and manuscript families of the Greek New Testament.[§]

[‡] : The following minor modifications have been made to Robinson and Pierpont's text: movable *nu* and movable *sigma* have been removed when they occur before a consonant, paragraph breaks have been modified, poetic formatting has been added, certain accent marks around clitics have been modified (without changing the meaning of any words), and the various forms of Θεος, Χριστος, Κυριος, and Πνευμα Αγιον have been capitalized (except when they do not refer to the Godhead). However, apart from these superficial modifications, the actual text and punctuation have not been altered. The middle dot at the end of 2 Peter 1:2 has been changed to a period and the first word in verse 3 has been capitalized. In Luke 5:14 the word Ἀλλὰ has been capitalized to mark the beginning of quoted speech. Similarly, the word Τὸ has been capitlized in John 16:16. In John 16:17, the capitalization has been changed as follows: καὶ Ὅτι ἐγὼ. Finally, in 2024, Robinson modified the text at Rom. 13:9 to read ἐαυτόν instead σεαυτόν; that change is reflected in this edition. [§] : Differences between movable *nu* and movable *sigma* are ignored. In the footnotes movable *nu* and movable *sigma* are removed when they occur before a consonant. Differences between meaningless word breaks are also ignored (see Appendix E). When such words are written in the footnotes, the spelling of Robinson and Pierpont is followed. For the purposes of comparison, typographical errors in the compared editions have been corrected. See Appendix B for a list of corrections.

ANT	Greek New Testament of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, edited by Basil
CT	Critical Text (This designation is used when NA, SBL, TH, and WH are all in agreement.)
ECM	Editio Critica Maior for Mark, Acts, and the Catholic Epistles (1997-2022)
ECM [†]	This designation is used to mark the variants that appear in ECM on a split guiding line.
HF	Hodges and Farstad, The Greek New Testament According to the Majority Text, 2 nd edit
MSS	Manuscripts (This designation is used to cite readings supported by at least 5% of manu
NA	Nestle-Aland (This designation is used when NA ²⁷ and NA ²⁸ are in agreement.)
NA ²⁷	Nestle-Aland, 27 th edition (1993)
NA ²⁸	Nestle-Aland, 28 th edition (2012)
PCK	Wilbur Pickering, The Greek New Testament According to Family 35, 3 rd edition (2020)
RP ^{mg}	Robinson and Pierpont's Alternate Byzantine Readings (2018) [†]
SBL	SBL Greek New Testament (2010)
SCR	Scrivener's Textus Receptus (1894)
ST	Stephanus' Textus Receptus, 3 rd edition (1550)
TH	The Greek New Testament, Produced at Tyndale House, Cambridge (2017)
TR	Textus Receptus (This designation is used when SCR and ST are in agreement.)
WH	Westcott-Hort (1881)
ⲙ ^{pt}	This designation marks significant alternate readings within the Byzantine textform, con

In addition to the editions listed above, the following manuscript families are documented for the *Pericope Adulterae* (John 7:53–8:11).[‡]

μ ¹	A very late family of approximately 12 manuscripts
μ ²	An early family of approximately 47 manuscripts that is slightly favored by NA and WH
μ ³	A somewhat early family of approximately 37 manuscripts
μ ⁴	An early family of approximately 36 manuscripts that has four long omissions
μ ⁵	An early family of approximately 298 manuscripts that is followed by Robinson and Pierpo
μ ⁶	A somewhat early family of approximately 204 manuscripts that is followed by Hodges and
μ ⁷	A late family of approximately 261 manuscripts that is followed by Pickering and slightly f
λ ¹	A somewhat early family of approximately 224 lectionary manuscripts of John 8:3–11 that
λ ²	An early family of approximately 40 lectionary manuscripts of John 8:1–11 that is followed

The following manuscript families are documented for the book of Revelation.[§]

ⲙ ^A	A family of approximately 57 manuscripts of Revelation that contain or derive from the fo
ⲙ ^C	A family of approximately 34 manuscripts of Revelation that are related to the text of Rev
ⲙ ^K	The main Koine tradition in Revelation comprised of approximately 95 disparate manuscr

The symbols below are used both in the *Pericope Adulterae* and in the book of Revelation.

[‡] : See Appendix C for more information about manuscript families in the *Pericope Adulterae*. [§] : See Appendix D for more information about manuscript families in Revelation.

+	A marker indicating the variant(s) with the most manuscript support* when a family is split
-	A marker indicating the variant(s) with less manuscript support# when a family is split b

The Textus Receptus

While it is common to refer to the Textus Receptus as a single entity, in reality there are various editions of the Textus Receptus, which all differ from one another. Although Erasmus was the first to publish what became known as the Textus Receptus, it was Robert Estienne (Stephanus) who came to shape the text as we know it today. Stephanus' third edition (published in 1550 and known as *Editio Regia* or the "Royal Edition") is a splendid masterpiece of typographical skill. It was also the first printed edition of the Greek New Testament to include text-critical notes in the margins. Modifying Stephanus' text, Theodore Beza published five editions of the Textus Receptus. His fifth edition (published in 1598) was one of the primary source texts of the Greek New Testament used by the translators of the King James Version. At times, however, the King James Version deviates from Beza's fifth edition. Seeking to recreate the Greek text underlying the New Testament translation of the King James Version, Scrivener modified Beza's fifth edition with readings from various editions of the Textus Receptus that the King James translators would have had at their disposal. Scrivener published his modification of Beza's fifth edition in 1881. When people think about the Textus Receptus today, they think primarily of Stephanus' 1550 edition and Scrivener's 1881 edition.

Editions of the Critical Text

Westcott and Hort published their Greek New Testament in 1881, basing their text-critical decisions on the *possibility* that a majority of manuscripts could descend from a single formal recension source and thus should not *necessarily* be preferred as correct. Although they never proved this *possibility* from the actual manuscript evidence, their theory paved the way for future editions of the critical text. Following in the footsteps of Westcott and Hort, the Nestle-Aland editions have become the standard Greek text in most academic circles today. Closely aligned with the Nestle-Aland editions is the *Editio Critica Maior*, which thus far has only published Mark, Acts, and the Catholic Epistles. The *Editio Critica Maior* is unique in the sense that it uses a split guiding line for hundreds of readings. This means that, in many instances, there is no single base text. When compared to the twenty-seventh edition of Nestle-Aland, the changes introduced in the *Editio Critica Maior* at times move in the direction of the Byzantine Text. Another modern critical text that presents slightly different readings is the *SBL Greek New Testament*, edited by Michael Holmes. Following the same general methodology as the editors of Nestle-Aland, Holmes differs from Nestle-Aland in over six hundred places, providing an alternate perspective within the eclectic tradition. A fourth critical text that presents slightly different readings is *The Greek New Testament, Produced at Tyndale House, Cambridge*, which its editors say is rooted in the earliest manuscripts and relies upon the study of scribal habits to inform text-critical decisions.

Modern Editions of the Byzantine Text

Although the Byzantine text is quite stable for the vast majority of the New Testament, in the *Pericope Adulterae* (John 7:53–8:11) and the book of Revelation the degree of variation among Byzantine manuscripts increases significantly. Partly in response to this high degree of variation in the *Pericope Adulterae* and the book of Revelation, Wilbur Pickering published *The Greek New Testament according to Family 35*. Family

35 (also known as K^T .) is a large family of highly uniform manuscripts within the Byzantine text tradition. It is the only family of manuscripts that has a demonstrable archetype for every book of the New Testament. This means that even in the *Pericope Adulterae* and the book of Revelation, there is little question as to the reading of Family 35. Many, however, argue that the high level of uniformity among manuscripts in Family 35 is the result of a systematic recension. Whatever the case may be, the readings of Family 35 at times represent fewer than 20% of extant Greek manuscripts, and there are no extant manuscripts for this family prior to the eleventh century. Nevertheless, Pickering's edition provides important documentation of a large but late family within the Byzantine text tradition.

In addition to the Textus Receptus and Family 35, the present volume also documents variants found in *The Greek New Testament According to the Majority Text*, edited by Zane Hodges and Arthur Farstad. The edition of Hodges and Farstad differs very little from that of Robinson and Pierpont with the exception of the *Pericope Adulterae* and the book of Revelation, where it follows a stemmatic approach for determining the original Greek text. Using this stemmatic approach, Hodges and Farstad hypothesize family trees to show the relationships of various manuscript families. They then make text-critical decisions based on those hypothetical family trees. This approach provides an alternate perspective to the main Byzantine textform.

The Greek New Testament of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, edited by Basileios Antoniades, provides one further witness to the Byzantine text family. This edition relies more heavily on readings found in Greek lectionaries than any other edition of the Greek New Testament. At times it includes readings with very little support among Greek manuscripts. Many of these readings are printed in small type in the 1904 and 1912 editions to indicate doubt on the part of the editor as to their originality. This text, also known as the Patriarchal Text, is used in the Greek-speaking Orthodox Churches.

Manuscript Families

In the Gospels, Robinson and Pierpont generally follow Von Soden's family K^X . In Acts and the epistles, Robinson and Pierpont generally follow Von Soden's family K, which merges family K^X with the smaller K^1 , K^i , and K^a families. Hodges and Farstad follow the same approach, but sometimes differ from Robinson and Pierpont when K^X or K are split. Pickering follows K^T throughout the gospels, Acts, and epistles.

In the *Pericope Adulterae* (John 7:53-8:11), the Byzantine manuscript tradition is nearly evenly divided between three main families known as μ^5 , μ^6 , and μ^7 (which is closely linked to K^T). Robinson and Pierpont follow μ^5 , Hodges and Farstad follow μ^6 , and Pickering follows μ^7 .

In Revelation, there are three large families of manuscripts. \mathfrak{M}^K represents the main Koine tradition and is comprised of approximately ninety-five disparate manuscripts that represent many copying eras and locations. \mathfrak{M}^A is comprised of approximately fifty-seven manuscripts that contain or derive from the fourth-century commentary of Andreas of Caesarea.* This family is much less cohesive than \mathfrak{M}^K , frequently being divided in support of two or more readings. The third family is \mathfrak{M}^C . It is comprised of approximately thirty-four manuscripts that are highly uniform and tend to align with the readings of the Complutensian Polyglot.† This family is closely linked to

§ : Family \mathfrak{M}^K is also known as **K** or **Q**. * : Family \mathfrak{M}^A is also known as **Ad**. † : Family \mathfrak{M}^C is also known as **Com**.

\mathfrak{K}^I and generally agrees with either \mathfrak{M}^K or \mathfrak{M}^A . These three families account for approximately 63% of the manuscripts of Revelation.

As is the case with the *Pericope Adulterae*, editors of the Byzantine text take different approaches to the three main manuscript families in Revelation. The Textus Receptus often follows \mathfrak{M}^A , but this is due more to an accident of history than to any intentional decision on the part of the various editors. Pickering almost always follows \mathfrak{M}^C .[‡] Hodges and Farstad follow \mathfrak{M}^K very closely, departing from it only on rare occasions. Robinson and Pierpont also generally prefer the readings of \mathfrak{M}^K . At times, however, they follow \mathfrak{M}^A , particularly when a significant number of \mathfrak{M}^K manuscripts abandon their group consensus and align with the \mathfrak{M}^A reading.[§]

Text-Critical Footnotes

For the purpose of simplicity, the text-critical footnotes of this volume generally ignore punctuation, capitalization, accents, and breathing marks. However, capitalization, accents, and breathing marks are written in the footnotes when necessary to differentiate meaning. Text-critical signs such as brackets, diamonds, double angle brackets, and small type are also generally ignored because of the level of complexity this would add to the footnotes. Nevertheless, the use of double brackets is at times documented in the text-critical notes, particularly when used by ECM and/or NA.

Manuscript Percentages

For sets of variants that have been fully collated in the *Text und Textwert* volumes, the manuscript percentages supporting the exact Greek text for each variant are listed. It should be noted that, while manuscript percentages are not the sole factor to be considered in the task of textual criticism, they should not be ignored either, particularly when they demonstrate the dominance of a particular text type. (See Appendix A for details about the calculation of manuscript percentages.)

In John 7:53–8:11, percentages have been calculated from a 2024 draft of Maurice Robinson's collation. In John 18, percentages have been calculated from Michael Morrill's collation. In the book of Philemon, the percentages for variants not collated in *Text und Textwert* have been calculated from Matthew Solomon's collation. In the book of Jude, the percentages for variants not collated in *Text und Textwert* have been calculated from Joey McCollum's tabulations of Tommy Wasserman's collation. In the book of Revelation the percentages for variants not collated in *Text und Textwert* have been calculated from the *Editio Critica Maior* supplemented by Hoskier's collation.* Percentages derived from sources other than *Text und Textwert* are displayed in brackets.

An analysis of the *Text und Textwert* data yields the manuscript percentage averages listed in the tables below. The RP percentages are based on every variant unit presented in *Text und Textwert*.[†] The percentages for all the other editions apply only when the editions *differ* from the RP text. Due to the presence of outliers in the data, the median is presented along with the mean, as the median may very well

[‡] : Two potential exceptions are found in Rev. 7:17, where Pickering follows corrections made to the original manuscripts. See the notes in that verse. [§] : In a few instances, Robinson and Pierpont depart from \mathfrak{M}^K due to other transmissional and orthographic considerations. ^{*} : The combined collations of the *Editio Critica Maior* and Hoskier document 83% of the manuscripts of Revelation. [†] : The *Text und Textwert* volumes present a total of 1,043 variant units. However, the collations for five of those units are incorrect. Those five variant units are therefore excluded from the percentage of manuscript calculations. In 166 variant units all the editions compared in this volume agree. (See Appendix A for more information.) Solomon's and Wasserman's collations are not considered in the calculation of these averages.

provide a truer picture of the “average” manuscript percentages. Using the tables below, the reader can make a general estimate of the percentage of manuscripts supporting any given reading that is not documented in *Text und Textwert*. However, the reader should be aware that any given variant may deviate greatly from the averages presented below.

Gospels

Edition	Mean	Median
RP	91.9%	95.8%
PCK	28.6%	28.6%
ST	18.5%	16.2%
SCR	18.3%	16.4%
TR	17.7%	15.3%
ANT	13.7%	7.7%
TH	3.2%	1.0%
CT	2.9%	1.0%
SBL	2.9%	1.0%
WH	2.8%	1.0%
NA ²⁷	2.7%	1.0%
HF	—	—‡

Acts & Epistles

Edition	Mean	Median
RP	86.1%	89.7%
HF	32.3%	40.6%
PCK	28.7%	25.9%
ANT	16.1%	13.6%
TR	15.7%	8.1%
ST	15.2%	8.1%
SCR	14.6%	9.2%
TH	6.6%	4.4%
CT	6.5%	4.4%
SBL	6.3%	4.3%
NA ²⁷	6.2%	4.3%
WH	6.0%	4.1%

Revelation

Edition	Mean	Median
RP	64.4%	63.7%
PCK	36.8%	38.2%
HF	35.7%	36.8%
ANT	24.5%	25.6%
TR	24.1%	22.9%
SCR	23.8%	22.9%
ST	23.7%	22.9%
CT	16.5%	11.3%
WH	16.4%	11.3%
SBL	16.1%	10.1%
TH	15.8%	10.0%
NA ²⁷	15.6%	9.5%

For the Pericope Adulterae (John 7:53–8:11), manuscript percentages have been calculated from Robinson's collation. §

Pericope Adulterae

Edition	Mean	Median
RP	55.7%	52.2%
PCK	67.7%	67.2%
HF	61.3%	64.0%
ST	60.0%	64.7%
SCR	59.9%	64.7%
TR	59.9%	64.7%
ANT	59.8%	64.7%
NA	57.4%	65.8%
WH	55.9%	64.7%

§ : SBL and TH do not include the Pericope Adulterae and are therefore excluded from the list of averages.

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

The Genealogy of Jesus Christ

- ¹ Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ *Δαυίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
² Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.
³ Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρῶμ· Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ·
⁴ Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών·
⁵ Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν †Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· †Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν §Ωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· *Ωβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί·
⁶ Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν †Δαυίδ τὸν βασιλέα.
[†]Δαυίδ δὲ §ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν *Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.
⁷ Σολομών δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἀσά·
⁸ Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν †Οὔζιαν·
⁹ Οὔζιαν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν §Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν·
¹⁰ Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν *Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἰωσίαν·
¹¹ Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.
¹² Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ·
¹³ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν §Ἐλιακεῖμ· Ἐλιακεῖμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ·
¹⁴ Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν *Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ·
¹⁵ Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν †Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·
¹⁶ Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός.
¹⁷ Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως †Δαυίδ γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ §Δαυίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

The Birth of Jesus

* 1:1 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:5 βοοζ | βοες CT † 1:5 βοοζ | βοες CT § 1:5 ωβηδ | ωβηδ CT * 1:5 ωβηδ | ωβηδ CT † 1:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:6 ο βασιλευς | — CT * 1:6 σολομωνα | σολομωντα TR † 1:7 ασα ασα | ασαφ ασαφ CT † 1:8 οζιαν οζιαν | οζιαν οζιαν TH WH § 1:9 αχαζ αχαζ | αχας αχας WH * 1:10 μανασση | μανασσην PCK † 1:10 αμων αμων | αμωσ αμωσ CT † 1:10 ιωσιαν ιωσιαν | ιωσηιαν ιωσηιαν TH WH § 1:13 ελιακειμ ελιακειμ | ελιακιμ ελιακιμ NA SBL * 1:14 αχειμ αχειμ | αχιμ αχιμ NA SBL † 1:15 ματθαν ματθαν | μαθθαν μαθθαν WH † 1:17 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:17 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ *γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης †γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου.

19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν †παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν.

20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς §Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν *Μαριάμ τὴν γυναικὰ σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἁγίου.

21 Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ †τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

23 Ἴδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,

ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

24 †Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,

25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὔ ἔτεκε §τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2

The Visit of the Wise Men

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοῦ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα,

2 λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

3 Ἀκούσας δὲ *Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ·

4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται.

5 Οἱ δὲ †εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου,

6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος.

8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, Πορευθέντες †ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ.

* 1:18 γεννησις | γενεσις CT † 1:18 γαρ | — CT ‡ 1:19 παραδειγματισαι | δειγματισαι CT § 1:20 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 1:20 μαριαμ | μαριαν NA SBL WH † 1:22 του | — CT ‡ 1:24 διεγερθεις | εγερθεις CT § 1:25 τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον 98.6% | υιον CT 0.5% * 2:3 ηρωδης ο βασιλευς | ο βασιλευς ηρωδης CT † 2:5 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 2:8 ακριβως εξετασατε | εξετασατε ακριβως CT

⁹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοῦ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἑξῆστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.

¹⁰ Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα.

¹¹ Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, *εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν.

¹² Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

The Escape to Egypt

¹³ Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό.

¹⁴ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον,

¹⁵ καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

The Massacre of the Innocent Children

¹⁶ Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

¹⁷ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

¹⁸ Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη,
 ἑθρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς,
 Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
 καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.

The Return to Nazareth

¹⁹ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου *κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ,

²⁰ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

²¹ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

²² Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας,

²³ καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην *Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3

The Preaching of John the Baptist

§ 2:9 εσθη | εσταθη CT * 2:11 ειδον | ευρον ST † 2:15 του | — CT ‡ 2:17 υπο | δια CT § 2:18 θρηνος και 99% | — CT 0.7% * 2:19 κατ οναρ φαινεται | φαινεται κατ οναρ CT † 2:21 ηλθεν | εισηλθεν CT ‡ 2:22 επι | — CT § 2:22 ηρωδου του πατρος αυτου | του πατρος αυτου ηρωδου CT * 2:23 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται *Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,

² †καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

³ Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς †ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁴ Αὐτὸς δὲ ὁ ΣἸωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή *αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

⁵ Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου·

⁶ καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ †Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

⁷ Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα †αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

⁸ Ποιήσατε οὖν σκαρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας·

⁹ καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

¹⁰ Ἦδη δὲ *καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

¹¹ Ἐγὼ μὲν †βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι †Αγίῳ.

¹² Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

The Baptism of Jesus

¹³ Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν ΣἸωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ.

¹⁴ Ὁ δὲ *Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτόν, λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με;

¹⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε †πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν.

¹⁶ †Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς Ἰάνεβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδού, *ἀνεώχθησαν †αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε †τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν †καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.

¹⁷ Καὶ ἰδού, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

* **3:1** ιωαννης | ιωανης WH † **3:2** και | — WH ‡ **3:3** υπο | δια CT § **3:4** ιωαννης | ιωανης WH * **3:4** αυτου ην | ην αυτου CT † **3:6** ιορδανη | ιορδανη ποταμω CT ‡ **3:7** αυτου | — WH § **3:8** καρπον αξιον | καρπους αξιους TR * **3:10** και | — CT † **3:11** βαπτιζω υμας | υμας βαπτιζω CT ‡ **3:11** αγιω | αγιω και πυρι ANT CT TR § **3:13** ιωαννην | ιωαννη WH * **3:14** ιωαννης | — WH † **3:15** προς αυτον | αυτω WH ‡ **3:16** και βαπτισθεις | βαπτισθεις δε CT § **3:16** ανεβη ευθυσ | ευθυσ ανεβη CT * **3:16** ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν NA SBL WH † **3:16** αυτω 99.3% | — SBL WH 0.3% ‡ **3:16** το πνευμα του 99.5% | πνευμα SBL WH 0.1% § **3:16** και | — SBL WH

4

The Temptation of Jesus

¹ Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

² Καὶ νηστεύσας ἡμέρας *τεσσαράκοντα καὶ νύκτας †τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεΐνασε.

³ Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, σείπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

⁴ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, **Γέγραπται,**

**Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται *ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.**

⁵ Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,

⁶ καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ·

καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

⁷ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.**

⁸ Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν,

⁹ καὶ λέγει αὐτῷ, Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

¹⁰ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Ὑπαγε *ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ,**

**Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.**

¹¹ Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

Jesus Begins His Ministry

¹² Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν·

¹³ καὶ καταλιπὼν τὴν ἸΝαζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς *Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ †Νεφθαλείμ·

¹⁴ ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

¹⁵ Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ †Νεφθαλείμ,

* 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT ‡ 4:3 αυτω ο πειραζων ειπεν | ο πειραζων ειπεν αυτω CT § 4:3 ειπε | ειπον WH * 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος CT † 4:5 ιστησιν | εστησεν CT ‡ 4:9 λεγει | ειπεν CT § 4:9 παντα σοι | σοι παντα CT * 4:10 οπισω μου 87.6% | — CT TR 11.7% † 4:12 ο ιησους | — CT ‡ 4:12 ιωαννης | ιωανης WH § 4:13 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR | ναζαρα CT * 4:13 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 4:13 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA SBL ‡ 4:15 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA SBL

ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτει

*εἶδε φῶς μέγα,
 καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου,
 φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν, **Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.**

Jesus Calls His First Disciples

18 Περιπατῶν †δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ †ἀλιεῖς.

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ὁσάλιεῖς ἀνθρώπων.**

20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ *Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.

22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Jesus Ministers to Great Crowds

23 Καὶ περιῆγεν †ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρῦσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχόμενους, †καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἰεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5

The Beatitudes

1 Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, *προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 **Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.**

4 **Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.**

5 **Μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.**

6 **Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.**

§ 4:16 σκοτει | σκοτια SBL TH WH * 4:16 ειδη φως | φως ειδη CT † 4:18 δε | δε ο ιησους TR † 4:18 αλιεις | αλειεις TH WH § 4:19 αλιεις | αλειεις TH WH * 4:21 ιωαννην | ιωαννην WH † 4:23 ολην την γαλιλαιαν ο ιησους 90.4% | ο ιησους ολην την γαλιλαιαν MSS 7.7% | ο ιησους εν ολη τη γαλιλαια TH 0.1% | εν ολη τη γαλιλαια NA SBL WH 0.1% † 4:24 και | — SBL TH WH * 5:1 προσηλθον | προσηλθαν CT

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες·
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία·
ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί·
ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὄνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.

12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

Salt and Light

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῆ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

15 οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Christ Fulfills the Law and the Prophets

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἄμην γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία σκεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.

19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

20 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Anger

21 Ἦκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει·

22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ,

24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.

† 5:11 ρημα 96.5% | — CT 0.1% ‡ 5:13 βληθηναι εξω και | βληθεν εξω CT § 5:18 κεραια | κερα WH
* 5:20 η δικαιοσυνη υμων | υμων η δικαιοσυνη CT † 5:21 ερρεθη | ερρηθη TH ‡ 5:22 εικη 95.4% | — CT
1.9% § 5:23 και εκει | κακει ANT CT TR

25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ * ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς †σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.

26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως †ἂν ἀποδώσῃ τὸν ἕσχατον κοδράντην.

Adultery

27 Ἦκούσατε ὅτι §ἐρρέθη, Οὐ μοιχεύσεις·

28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι * αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.

30 Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου †βληθῇ εἰς γέενναν.

Divorce

31 †Ἐρρέθη §δὲ * ὅτι Ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον·

32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι †ὁς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν †μοιχᾶσθαι· καὶ ὁς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

Oaths

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι §ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου·

34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·

35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως·

36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν * ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

Retaliation

38 Ἦκούσατε ὅτι †ἐρρέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος·

39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε †ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν §σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·

40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον·

41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε * δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ †δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

Love for Enemies

* 5:25 ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ | μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ CT † 5:25 σε παραδῷ | — CT † 5:26 ἀν | οὐ ANT
 § 5:27 ἐρρεθη | ἐρρεθη τοῖς ἀρχαίοις ANT TR | ἐρρηθη TH * 5:28 αὐτὴν | αὐτῆς TR † 5:30 βληθῇ εἰς
 γέενναν | εἰς γέενναν ἀπελθῇ CT † 5:31 ἐρρεθη | ἐρρηθη TH § 5:31 δε | — PCK * 5:31 ὅτι | — ANT CT
 † 5:32 ὅς ἂν ἀπολύσῃ | πας ὁ ἀπολύων CT † 5:32 μοιχᾶσθαι | μοιχευθῆναι CT § 5:33 ἐρρεθη | ἐρρηθη
 TH * 5:36 ἢ μέλαιναν ποιῆσαι | ποιῆσαι ἢ μέλαιναν CT † 5:38 ἐρρεθη | ἐρρηθη TH † 5:39 ραπίσει ἐπι
 | ραπίζει εἰς CT § 5:39 σιαγόνα | σου σιαγόνα ᾠ^{pt} HF TR | σιαγόνα σου NA WH * 5:42 δίδου | δός CT
 † 5:42 δανείσασθαι | δανισασθαι CT

43 Ἦκούσατε ὅτι ἠερρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου·

44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, §εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν *ἐπηραζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς·

45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν †τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.

46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι;

47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς †φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ §τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν;

48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, *ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ †ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

6

Giving to the Needy

1 *Προσέχετε τὴν †ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου,

4 ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ †αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερωῷ.

Prayer

5 Καὶ ὅταν §προσεύχη, οὐκ ἔση ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως *ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δέ, ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ †ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι §ἐν τῷ φανερωῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ *βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ †ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

‡ 5:43 ερρεθη | ερρηθη TH § 5:44 ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας 90% | ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τους μισουντας υμας TR 1.2% | — CT 0.8% * 5:44 επηραζοντων υμας και 87.6% | — CT 0.8% † 5:45 τοις | — ℳ^{Pt} ANT CT TR ‡ 5:47 φιλους | αδελφους CT TR § 5:47 τελωναι ουτω 76.6% | τελωναι το αυτο MSS 13.2% | εθνικοι το αυτο CT 3.7% * 5:48 ωσπερ | ως CT † 5:48 εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT * 6:1 προσεχετε | προσεχετε δε NA SBL WH † 6:1 ελεημοσυνη | δικαιοσυνη CT ‡ 6:4 αυτοσ αποδωσει σοι εν τω φανερω 73.5% | αποδωσει σοι εν τω φανερω ANT 18.4% | αποδωσει σοι CT 5.5% § 6:5 προσευχη ουκ εση ωσπερ | προσευχησθε ουκ εσεσθε ως CT * 6:5 αν | — CT † 6:5 οτι | — CT ‡ 6:6 ταμιειον | ταμιειον CT PCK § 6:6 εν τω φανερω 96.9% | — CT 1.9% * 6:7 βαττολογησητε | βατταλογησητε CT † 6:8 ο | ο θεος ο WH

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 †Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς *ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

†Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
Ἀμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος·

15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις †τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

Fasting

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν *ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

17 Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,

18 ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ †κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ †κρυπτῷ ἀποδώσει §σοι.

Store Up Treasures in Heaven

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι·

20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.

21 Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς *ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν.

The Lamp of the Body

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν †ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου †φωτεινὸν ἔσται·

23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου §σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον;

You Cannot Serve Two Masters

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ *μαμωνᾶ.

‡ 6:10 ελθετω | ελθατω WH § 6:10 της | — CT * 6:12 αφιεμεν | αφηκαμεν CT † 6:13 οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην 92.6% | — CT 1.2% ‡ 6:15 τα παραπτωματα αυτων 97.3% | — NA SBL 1.1% § 6:16 ωσπερ | ως CT * 6:16 οτι | — CT † 6:18 κρυπτω | κρυφαιω CT ‡ 6:18 κρυπτω | κρυφαιω CT § 6:18 σοι | σοι εν τω φανερω ANT TR * 6:21 υμων ... υμων | σου ... σου CT † 6:22 ο οφθαλμος σου απλους η | η ο οφθαλμος σου απλους CT ‡ 6:22 φωτεινον | φωτινον WH § 6:23 σκοτεινον | σκοτινον WH * 6:24 μαμωνα | μαμμωνα TR

Anxiety

²⁵ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε †καὶ τί πίνητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ §πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

²⁶ Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;

²⁷ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;

²⁸ Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς *αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει·

²⁹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

³⁰ Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

³¹ Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

³² Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη †ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων.

³³ Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν †τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

³⁴ Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει §τὰ ἑαυτῆς. Ἄρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7*Judging Others*

¹ Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε·

² ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, *μετρηθήσεται ὑμῖν.

³ Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;

⁴ Ἡ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος †ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου;

⁵ Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον †τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

⁶ Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε §καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

Ask, Seek, Knock

⁷ Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

⁸ Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.

† 6:25 και τι πητε | η τι πητε NA TH WH | — SBL † 6:25 ενδυσησθε | ενδυσεσθε PCK § 6:25 πλειον | πλειων PCK * 6:28 αυξανει ου κοπια ουδε νηθει | αυξανουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθουσι NA SBL WH | αυξανουσιν ου κοπουσιν ουδε νηθουσι TH † 6:32 επιζητει | επιζητουσιν CT † 6:33 του θεου 97% | — SBL WH 0.1% § 6:34 τα εαυτης | εαυτης NA TH | αυτης SBL WH * 7:2 μετρηθησεται | αντιμετρηθησεται TR † 7:4 απο | εκ CT † 7:5 την δοκον εκ του οφθαλμου σου | εκ του οφθαλμου σου την δοκον CT § 7:6 καταπατησωσιν | καταπατησουσιν CT

9 Ἡ τίς * ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν † ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 ‡ Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 Πάντα οὖν ὅσα § ἀν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

The Narrow Gate

13 * Εἰσελθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα † ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς·

14 ‡ τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

Beware of False Prophets

15 Προσέχετε § δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν * σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποῦς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποῦς πονηροῦς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποῦς πονηροῦς † ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποῦς καλοῦς ποιεῖν.

19 ‡ Πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

I Never Knew You

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν § οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι * προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

The Two Foundations

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, † ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησε ‡ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·

25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ § ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ * προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησε † τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον·

27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ‡ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

* 7:9 εστιν | — WH † 7:9 εαν αιτηση | αιτησει CT ‡ 7:10 και εαν ιχθυον αιτηση | η και ιχθυον αιτησει CT § 7:12 αν | εαν NA SBL WH * 7:13 εισελθετε | εισελθατε CT † 7:13 η πυλη | — WH ‡ 7:14 τι | οτι SBL TR WH § 7:15 δε | — CT * 7:16 σταφυλην | σταφυλας CT † 7:18 ποιειν | ενεγκειν WH ‡ 7:19 παν | παν ουν PCK § 7:21 ουρανοις | τοις ουρανοις CT * 7:22 προεφητευσαμεν | επροφητευσαμεν CT † 7:24 ομοιωσω αυτον | ομοιωθησεται CT ‡ 7:24 την οικιαν αυτου | αυτου την οικιαν CT § 7:25 ηλθον | ηλθαν WH * 7:25 προσεπεσον | προσεπεσαν CT † 7:26 την οικιαν αυτου | αυτου την οικιαν CT ‡ 7:27 ηλθον | ηλθαν WH

²⁸ Καὶ ἐγένετο ὅτε συντετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

²⁹ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ *γραμματεῖς.

8

Jesus Cleanses a Man with Leprosy

¹ *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρου, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί·

² καὶ ἰδοῦ, λεπρὸς †ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρῖσαι.

³ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ †ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Θέλω, καθαρῖσθητι.** Καὶ εὐθέως †ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα.

⁴ Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Ὅρα μηδενὶ εἶπης· *ἀλλὰ ὑπάγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ †προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε †Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.**

Jesus Heals a Centurion's Servant

⁵ †Εἰσελθόντι δὲ *αὐτῷ εἰς †Καπερναοῦμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν,

⁶ καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος.

⁷ †Καὶ λέγει αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, **Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.**

⁸ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἐκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμι ἰκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἶπὲ †λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

⁹ Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ †ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

¹⁰ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρὼν.**

¹¹ **Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·**

¹² **οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.**

¹³ Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ *ἐκατοντάρχη, **Ὑπάγε, †καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι.** Καὶ ἰάθη ὁ παῖς †αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Jesus Heals Many

¹⁴ Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν,

¹⁵ καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει †αὐτῷ.

§ 7:28 συντετελεσεν | ετελεσεν CT * 7:29 γραμματεεις | γραμματεις αυτων CT * 8:1 καταβαντι δε αυτω | καταβαντος δε αυτου CT † 8:2 ελθων | προσελθων CT † 8:3 ο ιησους | — CT § 8:3 εκαθαρισθη | εκαθερισθη WH * 8:4 αλλα | αλλ HF NA²⁸ PCK TR † 8:4 προσενεγκε | προσενεγκα PCK | προσενεγκον NA SBL WH † 8:4 μωσης | μωυσης CT § 8:5 εισελθοντι δε αυτω | εισελθοντος δε αυτου CT * 8:5 αυτω | τω ιησου TR † 8:5 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 8:7 και | — WH § 8:7 ο ιησους | — CT * 8:8 και αποκριθεις | αποκριθεις δε WH † 8:8 λογω | λογον TR † 8:9 εξουσιαν 97.5% | εξουσιαν τασσομενος WH 0.7% § 8:10 ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν 93.6% | παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ CT 0.4% * 8:13 εκατονταρχη | εκατονταρχω ANT PCK TR † 8:13 και | — CT † 8:13 αυτου | — SBL TH WH § 8:15 αυτω | αυτοις TR

16 Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·

17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Would-Be Followers of Jesus

18 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς *πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ.

20 †Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν ‡κλίῃ.**

21 Ἐτερος δὲ τῶν μαθητῶν σαύτου εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπεν αὐτῷ, **Ἀκολουθεῖ μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.**

Jesus Calms a Storm

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς †τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

24 Καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ προσελθόντες †οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι;** Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα *ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Jesus Heals Two Demon-Possessed Men

28 Καὶ †ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν †Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης·

29 καὶ ἰδοῦ, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Σ᾽ Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, *ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Ὑπάγετε.** Οἱ δὲ ἐξελθόντες †ἀπῆλθον εἰς †τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοῦ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη §τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

* 8:18 πολλοὺς ὄχλους | ὄχλον NA WH † 8:20 καὶ | — PCK ‡ 8:20 κλινη | κλεινη TH § 8:21 αὐτου | — PCK SBL TH WH * 8:22 εἶπεν | λεγει CT † 8:23 το | — SBL TH WH ‡ 8:25 οἱ μαθηται 79.6% | οἱ μαθηται αὐτου ANT TR 19.4% | — CT 0.5% § 8:25 ημας | — CT * 8:27 υπακουουσιν αυτω | αυτω υπακουουσι CT † 8:28 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT ‡ 8:28 γεργεσηνων | γαδαρηνων CT § 8:29 ιησου | — CT * 8:31 επιτρεψον ημιν απελθειν | αποστειλον ημας CT † 8:32 απηλθον | απηλθαν WH ‡ 8:32 την αγελην των χοιρων | τους χοιρους CT § 8:32 των χοιρων | — CT

³⁴ Καὶ ἰδοῦ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς *συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9

Jesus Heals a Paralytic

¹ Καὶ ἐμβὰς εἰς *τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

² Καὶ ἰδοῦ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, **Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.**

³ Καὶ ἰδοῦ, τινὲς τῶν γραμματέων *εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ.

⁴ Καὶ †ιδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, **Ἵνα τί ἡμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;**

⁵ Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, **Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι·** ἢ εἰπεῖν, **†Ἐγειραι καὶ περιπάτει;**

⁶ Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ—**†Ἐγερθεὶς ἄρὸν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.**

⁷ Καὶ ἐγερθεὶς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι *ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Jesus Calls Matthew

⁹ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, †Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, **Ἀκολούθει μοι.** Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁰ Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοῦ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

¹¹ Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν Ἔσθιει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

¹² Ὁ δὲ *Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν αὐτοῖς, **Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.**

¹³ Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, **Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς †εἰς μετάνοιαν.**

A Question About Fasting

¹⁴ Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ †Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν ἄπολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσι;

¹⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.**

* **8:34** συναντησιν | υπαντησιν CT * **9:1** το | — ANT CT † **9:2** κλινης | κλεινης TH ‡ **9:2** αφεωνται | αφιενται CT § **9:2** σοι αι αμαρτιαι σου | σου αι αμαρτιαι CT * **9:3** ειπον | ειπαν NA SBL WH † **9:4** ιδων 64% | ειδως ^{pt} PCK SBL TH WH 32.7% ‡ **9:4** υμεις | — CT § **9:5** αφεωνται | αφιενται CT * **9:5** σου | σοι ^{pt} TR † **9:5** εγειραι | εγειρε ANT CT ‡ **9:6** εγερθεις | εγειρε WH § **9:6** κλινην | κλεινην TH * **9:8** εθαυμασαν 97.5% | εφοβηθησαν CT 2% † **9:9** ματθαιον | μαθθαιον CT ‡ **9:11** ειπον | ελεγον CT § **9:11** εσθιει | εσθιει και πινει PCK * **9:12** ιησους | — CT † **9:12** αυτοις | — CT ‡ **9:12** αλλ | αλλα SBL WH § **9:13** ελεον | ελεος CT * **9:13** αλλα | αλλ NA²⁸ TR † **9:13** εις μετανοιαν | — CT ‡ **9:14** ιωαννου | ιωανου WH § **9:14** πολλα 98.3% | — WH 1.4% * **9:15** οσον | οσον χρονου ANT PCK

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγγυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἄπολοῦνται· ἀλλὰ ἄλλοι βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ ἄμφοτεροι συντηροῦνται.

A Girl Restored to Life and a Woman Healed

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἄρχων *εἷς ἐλθὼν προσεκύνη αὐτῷ, λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χειρὰ σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.

19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

20 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

21 Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπε, **Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.** Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς ἀυλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,

24 ἔλεγεν αὐτοῖς, **Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει.** Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ.

25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον.

26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

Jesus Heals Two Blind Men

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, Συιὲ *Δαυίδ.

28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι;** Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε.

29 Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, **Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν.**

30 Καὶ ἄνευχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω.**

31 Οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλη τῇ γῆ ἐκείνῃ.

Jesus Heals a Mute Man

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.

33 Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

The Compassion of Jesus

† 9:17 απολουνται | απολλυνται CT ‡ 9:17 βαλλουσιν οινον νεον εις ασκουσ | οινον νεον εις ασκουσ βαλλουσι ANT § 9:17 αμφοτεροι | αμφοτερα TR * 9:18 εις | τις PCK | — ST † 9:18 ελθων | προσελθων ANT WH ‡ 9:18 αλλα | αλλ NA²⁸ § 9:19 ηκολουθησεν | ηκολουθει SBL TH WH * 9:22 επιστραφεις | στραφεις CT † 9:24 λεγει αυτοις | ελεγεν CT ‡ 9:27 αυτω | — WH § 9:27 υιε | υιος M^{Pt} HF NA PCK * 9:27 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 9:28 προσηλθον | προσηλθαν WH ‡ 9:28 ο ιησους | — PCK § 9:30 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν CT * 9:30 ενεβριμησατο | ενεβριμηθη CT † 9:32 ανθρωπον | — WH ‡ 9:33 λεγοντες | λεγοντες οτι ANT PCK ST

³⁵ Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἔν τῷ λαῷ.

³⁶ Ἴδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν *ἐσκυλμένοι καὶ †ἐρριμμένοι ἕως εἰς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

³⁷ Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, **Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι·**

³⁸ **δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλη ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.**

10

The Twelve Apostles

¹ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν.

² Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά *ἐστὶ ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· †Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ †Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·

³ Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ §Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ *Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·

⁴ Σίμων ὁ †Κανανίτης, καὶ Ἰούδας †Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

Jesus Sends Out the Twelve Apostles

⁵ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, **Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν §Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·**

⁶ **πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.**

⁷ **Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.**

⁸ **Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, *λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.**

⁹ **Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,**

¹⁰ **μηδὲ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ †ράβδους· ἄξιός γάρ §ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν.**

¹¹ **Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κάκει μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε.**

¹² **Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε §αὐτήν.**

¹³ **Καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἄξια, *ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν †πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.**

¹⁴ **Καὶ ὅς §ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι §τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.**

§ 9:35 εν τω λαω | — CT * 9:36 εσκυλμενοι | εκκλυμενοι ANT TR † 9:36 ερριμμενοι | εριμμενοι TH WH ‡ 9:36 ωσει | ως ANT PCK * 10:2 εστι | εισι ANT PCK † 10:2 ιακωβος | και ιακωβος NA WH ‡ 10:2 ιωαννης | ιωανης WH § 10:3 ματθαιος | μαθηταιος CT * 10:3 λεββαιος ο επικληθεις 97.6% | — CT 0.4% † 10:4 κανανιτης | καναναιος CT ‡ 10:4 ισκαριωτης | ο ισκαριωτης ANT CT § 10:5 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL * 10:8 λεπρους καθαριζετε | λεπρους καθαριζετε νεκρους εγειρετε ANT TR | νεκρους εγειρετε λεπρους καθαριζετε CT † 10:10 ραβδους | ραβδον ANT CT ST ‡ 10:10 ο εργατης της τροφης αυτου εστιν | εστιν ο εργατης της τροφης αυτου ANT | ο εργατης της τροφης αυτου CT § 10:12 αυτην | αυτην λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω ANT * 10:13 ελθετω | ελθατω CT † 10:13 προς | εφ WH ‡ 10:14 εαν | αν CT § 10:14 της | εξω της ANT CT

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ *Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

Persecutions Will Come

16 Ἴδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς·

18 καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

19 Ὅταν δὲ †παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ‡λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί §λαλήσετε·

20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.

21 Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν *ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἕως †ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ †ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην §Βεελζεβούλ *ἐκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς †οἰκειακοὺς αὐτοῦ;

Fear God Alone

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἐστὶ κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

27 Ὁ λέγων ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.

28 Καὶ μὴ ‡φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν §ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· *φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ †τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέννη.

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν·

30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ.

31 Μὴ οὖν ‡φοβηθῆτε· §πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

Acknowledging Christ

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν *οὐρανοῖς.

* 10:15 γομορρων | γομορρας ANT † 10:19 παραδιδωσιν | παραδωσουσιν ANT | παραδωσιν CT ‡ 10:19 λαλησητε | λαλησετε ANT PCK § 10:19 λαλησετε | λαλησητε CT * 10:23 αλλην 95.4% | ετεραν CT 1.7% † 10:23 αν | — WH ‡ 10:25 ο δουλος | τω δουλω ANT § 10:25 βεελζεβουλ | βεελζεβουβ SCR | βεεζεβουλ WH * 10:25 εκαλεσαν | επεκαλεσαν CT HF | απεκαλεσαν PCK † 10:25 οικειακους | οικιακους ANT CT TR ‡ 10:28 φοβεισθε | φοβηθητε ANT TR WH § 10:28 αποκτενοντων | αποκτεινοντων TR WH | αποκτεννοντων ANT NA SBL TH * 10:28 φοβηθητε | φοβεισθε CT † 10:28 την ψυχην και το | ψυχην και ℣^{PT} ANT CT PCK TR ‡ 10:31 φοβηθητε | φοβεισθε CT § 10:31 πολλων | πολλω PCK * 10:32 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH

33 Ὅστις †δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι ‡αὐτὸν ἀγῶ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν §ουρανοῖς.

Not Peace, but a Sword

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς·

36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ *οἰκειακοὶ αὐτοῦ.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος·

38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

39 Ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

Rewards

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου †λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου ‡λήψεται.

42 Καὶ ὃς §ἐὰν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσωσιν τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Messengers from John the Baptist

2 Ὁ δὲ *Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας †δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

3 εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε †Ἰωάννη ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε·

5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, §νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·

6 καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς *ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ †Ἰωάννου, Τί ‡ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

8 Ἀλλὰ τί §ἐξήλθετε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς *ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἴδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν †βασιλείων ‡εἰσίν.

9 Ἀλλὰ τί §ἐξήλθετε *ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

† 10:33 δ αν | δε WH ‡ 10:33 αυτον καγω | καγω αυτον CT § 10:33 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH

* 10:36 οικειακοι | οικιακοι ANT CT TR † 10:41 ληψεται | λημψεται CT ‡ 10:41 ληψεται | λημψεται CT

§ 10:42 εαν | αν CT * 11:2 ιωαννης | ιωαννης WH † 11:2 δυο | δια CT ‡ 11:4 ιωαννη | ιωανει WH

§ 11:5 νεκροι 94.7% | και νεκροι CT 3.5% * 11:6 εαν | αν WH † 11:7 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 11:7

εξηλθετε | εξηλθατε CT § 11:8 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:8 ιματιοις | — CT † 11:8 βασιλειων 62.6%

| βασιλεων ℣^P ANT CT TR 36.9% ‡ 11:8 εισιν | — WH § 11:9 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:9 ιδειν

προφητην | προφητην ιδειν SBL WH

10 Οὗτος †γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

Ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων †Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν.

12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν †Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν.

13 Πάντες γὰρ οἱ προφηῆται καὶ ὁ νόμος ἕως *Ἰωάννου †προεφήτευσαν·

14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν †Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

15 Ὁ ἔχων ὄτα †ἀκούειν ἀκουέτω.

16 Τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ *παιδίσις †ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, †καὶ προσφωνοῦσι τοῖς †ἐταίροις αὐτῶν,

17 *καὶ λέγουσιν,

Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν †ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ †Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν, Δαιμόνιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδοῦ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν †τέκνων αὐτῆς.

Woe to the Unrepentant

20 Τότε *ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.

21 Οὐαὶ σοι, †Χοραζὶν, οὐαὶ σοι, †Βηθσαιδᾶ, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι †ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ *σποδῷ μετενόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σύ, †Καπερναοῦμ, †ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως Ἰδοῦ †καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις *ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, †ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

Come to Me, and I Will Give You Rest

† 11:10 γαρ | — CT † 11:11 ιωαννου | ιωανου WH § 11:12 ιωαννου | ιωανου WH * 11:13 ιωαννου | ιωανου WH † 11:13 προεφητευσαν | επροφητευσαν CT † 11:14 ηλιας | ηλειας WH § 11:15 ακουειν | — NA SBL WH * 11:16 παιδις | παιδαρις TR † 11:16 εν αγοραις καθημενοις | εν αγορα καθημενοις M^{Pt} PCK | καθημενοις εν αγοραις ANT | καθημενοις εν ταις αγοραις CT † 11:16 και προσφωνουσιν | α προσφωνουντα ANT CT § 11:16 εταιρις αυτων | ετερις αυτων M^{Pt} HF | ετερις CT * 11:17 και | — ANT CT † 11:17 υμιν 97.4% | — CT 1.4% † 11:18 ιωαννης | ιωανης WH § 11:19 τεκνων 97.7% | εργαων CT 0.4% * 11:20 ηρξατο | ηρξατο ο ιησους PCK † 11:21 χοραζιν | χωραζιν PCK | χοραζειν TH WH † 11:21 βηθσαιδα | βηθσαιδαν M^{Pt} ST WH § 11:21 εγενοντο | εγενηθησαν ANT * 11:21 σποδω | σποδω καθημεναι ANT † 11:23 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 11:23 η εως του ουρανου υψωθεισα | η εως του ουρανου υψωθησ M^{Pt} PCK | μη εως ουρανου υψωθησ CT § 11:23 καταβιβασθησ 97.8% | καταβησ NA SBL WH 0.4% * 11:23 εγενοντο | εγενηθησαν ANT CT † 11:23 εμειναν | εμεινεν CT

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.

26 Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως § ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι * πρᾶξός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρόν ἐστιν.

12

Jesus Is Lord of the Sabbath

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυν καὶ ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες * εἶπον αὐτῷ, Ἰδοὺ, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.

3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε † Δαυίδ, ὅτε ἐπέινασεν † αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ·

4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως § ἔφαγεν, * οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ † τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

5 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;

6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ † μεῖζόν ἐστιν ὧδε.

7 Εἰ δὲ ἐγνώσκετε τί ἐστιν, § Ἐλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

8 Κύριος γάρ ἐστι * τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Jesus Heals a Man with a Withered Hand

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος † ἦν † τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι § θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἂν ἐμπέση τοῦτο τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. Ὡστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον * τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ † ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη.

‡ 11:25 ἀπέκρυψας | ἐκρυψας CT § 11:26 ἐγενετο εὐδοκία | εὐδοκία ἐγενετο CT * 11:29 πρᾶξος | πρᾶξος CT * 12:2 εἶπον | εἶπαν CT † 12:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 12:3 αὐτος | — CT § 12:4 ἐφαγεν | ἐφαγον NA SBL WH * 12:4 οὓς | ο CT † 12:4 τοῖς ἱερευσι μονοις | μονοις τοῖς ἱερευσι ANΤ ‡ 12:6 μεῖζον | μεῖζων TR § 12:7 ἐλεον | ἐλεος CT * 12:8 του σαββατου ο υιος του ανθρωπου | και του σαββατου ο υιος του ανθρωπου TR | ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου ANΤ † 12:10 ην | ην ἐκει ANΤ | — CT ‡ 12:10 την | — CT § 12:10 θεραπευειν | θεραπευσαι NA * 12:13 την χειρα σου | σου την χειρα ANΤ CT † 12:13 ἀποκατεσταθη | ἀπεκατεσταθη CT

14 †Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

God's Chosen Servant

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς *πάντας,

16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερόν †αὐτὸν ποιήσωσιν·

17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 Ἴδού, ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα·
ὁ ἀγαπητός μου ὅς ἐν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,
καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγᾶσει·
οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει,
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει·
ἕως ἂν ἐκβάλλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ *τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσι.

Jesus and Beelzebul

22 Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν †τυφλὸν καὶ κωφὸν ὅσκιον λαλεῖν καὶ βλέπειν.

23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς †Δαυίδ;

24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν †τῷ Ὑβελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.

25 Εἰδὼς δὲ *ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, **Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.**

26 **Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;**

27 **Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Ὑβελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι *ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.**

28 **Εἰ δὲ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.**

29 **Ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ὁδωπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; Καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ *ὁδωπάσει.**

30 **Ὅ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.**

‡ 12:14 οι δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες | εξελθοντες δε οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου ANT CT § 12:15 οχλοι 97.1% | — SBL WH 0.3% * 12:15 παντας | απαντας PCK † 12:16 αυτον ποιησωσιν | ποιησωσιν αυτον ANT ‡ 12:17 οπως | ινα CT § 12:18 εις | — WH * 12:21 τω | εν τω TR † 12:22 προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος | προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον WH ‡ 12:22 τυφλον και | — CT § 12:22 και | — CT PCK * 12:23 υιος | χριστος ο υιος ANT PCK † 12:23 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 12:24 τω | — PCK § 12:24 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:25 ο ιησους | — CT † 12:25 εαυτης | εαυτην ANT ‡ 12:25 εαυτης | εαυτην ANT § 12:27 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:27 εκβαλλουσι | εκβαλουσι ANT † 12:27 υμων εσονται κριται | κριται εσονται υμων ANT CT ‡ 12:28 εν πνευματι θεου εγω | εγω εν πνευματι θεου ANT PCK TR § 12:29 διαρπασαι | αρπασαι ANT CT * 12:29 διαρπασει | διαρπαση PCK

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται †τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὃς †ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν Ὑτῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

A Tree Is Known by Its Fruit

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; Ἐκ γὰρ τοῦ περισσέυματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ *θησαυροῦ ἐκβάλλει †ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ †ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

The Sign of Jonah

38 Τότε Σάπεκρίθησαν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

40 Ὡσπερ γὰρ *ἦν †Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται †ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες Ὡνευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν *Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον †Σολομῶνος ὧδε.

An Unclean Spirit Returns

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει.

44 Τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει Ὡσχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

45 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ *ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

† 12:31 τοις ἀνθρώποις | — CT † 12:32 εἰς | ἀν TR § 12:32 τῷ νῦν | τοῦτω τῷ CT TR * 12:35 θησαυροῦ | θησαυροῦ τῆς καρδίας TR † 12:35 ἀγαθὰ | τὰ ἀγαθὰ TR † 12:36 εἰς λαλήσωσιν 96.2% | λαλήσουσιν CT 0.3% § 12:38 ἀπεκρίθησαν | ἀπεκρίθησαν αὐτῷ CT * 12:40 ἦν | ἐγενετο ANT † 12:40 ἰωνᾶς | ἰωνᾶς ο προφητῆς ANT † 12:40 ο | καὶ ο ANT § 12:41 νινευῖται | νινευεῖται TH WH * 12:42 σολομῶνος | σολομῶντος TR † 12:42 σολομῶνος | σολομῶντος TR † 12:44 ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου | εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω ANT CT § 12:44 σχολάζοντα | σχολάζοντα καὶ ANT WH * 12:45 ταυτῇ τῇ πονηρᾷ | τῇ πονηρᾷ ταυτῇ ANT

Jesus' Mother and Brothers

46 Ἐτι †δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοῦ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ‡εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες §αὐτῷ λαλήσαι.

47 *Ἐἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλήσαι.

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ †εἰπόντι αὐτῷ, **Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; Καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;**

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ‡εἶπεν, **Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.**

50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13*The Parable of the Sower*

1 Ἐν *δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς †ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.

2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς ‡τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν §εἰστήκει.

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς *πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων, **Ἰδοῦ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ †σπείρειν.**

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ‡ἤλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά.

5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη.

7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς ἄκανθαι καὶ §ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὄρα *ἀκούειν ἀκουέτω.

The Purpose of Speaking in Parables

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ †εἶπον αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;

11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ‡αὐτοῖς ὅτι **Ἐμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.**

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

† 12:46 δε | — NA TH WH ‡ 12:46 εισηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH § 12:46 αυτω λαλησαι | λαλησαι αυτω ANT * 12:47 ειπε ... σου εξω εστηκασιν ζητουντες σοι λαλησαι | ειπε ... σου εστηκασιν εξω ζητουντες σε ιδειν ANT | — WH † 12:48 ειποντι | λεγοντι ANT CT ‡ 12:49 ειπεν | εφη ANT * 13:1 δε | — CT † 13:1 απο 97.2% | — ANT CT 1.5% ‡ 13:2 το | — ANT CT PCK § 13:2 εισηκει | ιστηκει TH WH * 13:3 πολλα εν παραβολαις | εν παραβολαις πολλα PCK † 13:3 σπειρειν | σπειραι M^{pt} ANT PCK ‡ 13:4 ηλθε τα πετεινα και | ελθοντα τα πετεινα ANT CT § 13:7 απεπνιξαν | επνιξαν NA SBL * 13:9 ακουειν | — CT † 13:10 ειπον | ειπαν CT ‡ 13:11 αυτοις | — WH

13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι.

14 Καὶ ἀναπληροῦται * αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα,

Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·
καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν·
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι,
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
καὶ †ιάσομαι αὐτούς.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι †ἀκούει.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφηῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ᾤδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

The Parable of the Sower Explained

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ * σπειρόντος.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρός, καὶ †ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ †εὐθὺς μετὰ χαρᾶς §λαμβάνων αὐτόν·

21 οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος * τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου †συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν †γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ §συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ * ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

The Parable of the Wheat and the Tares

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ †σπειρόντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·

25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ †ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.

26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

§ 13:13 οτι βλέποντες ου βλέπουσι και ακουοντες ουκ ακουουσιν ουδε συνιοουσι και αναπληροουται | ινα βλέποντες μη βλέπωσι και ακουοντες μη ακουωσι μηδε συνωσι μηποτε επιστρεψωσι και τοτε πληρωθησεται
ANT * 13:14 αυτοις | επ αυτοις TR † 13:15 ιασομαι | ιασωμαι M^{pt} PCK TR † 13:16 ακουει | ακουουσιν
ANT CT § 13:17 ειδον | ειδαν CT * 13:18 σπειροντος | σπειραντος ANT CT † 13:19 αρπαζει | αιρει ANT
‡ 13:20 ευθυς | ευθεως ANT § 13:20 λαμβανων | δεχομενος και λαμβανων ANT * 13:22 τουτου | — NA
TH WH † 13:22 συμπνιγει | συνπνιγει TH WH † 13:23 γην την καλην | καλην γην CT § 13:23 συνιων
| συνιεις CT * 13:23 ὁ ... ὁ ... ὁ | ὁ ... ὁ ... ὁ NA SBL WH † 13:24 σπειροντι | σπειραντι ANT CT PCK SCR
‡ 13:25 εσπειρε | επεσπειρε CT

27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; Πόθεν οὖν ἔχει §ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ *δοῦλοι †εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες †συλλέξομεν αὐτά;

29 Ὁ δὲ §ἔφη, Οὐ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα *μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν †καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον †συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

The Parable of the Mustard Seed

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·

32 ὃ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ ἀύξηθῇ, μεῖζον §τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ *κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

The Parable of the Leaven

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ †ἐκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

The Use of Parables

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς †οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς §κόσμου.

The Parable of the Wheat and the Tares Explained

36 Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν *οἰκίαν †ὁ Ἰησοῦς· καὶ †προσηλθὼν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, §Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

38 ὁ δὲ ἀγρὸς ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ·

39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια †τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν.

40 Ὡσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ †καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος §στούτου.

§ 13:27 ζιζανια | τα ζιζανια TR * 13:28 δουλοι | — WH † 13:28 ειπον αυτω | λεγουσιν αυτω NA TH | αυτω λεγουσι SBL WH † 13:28 συλλεξομεν | συλλεξωμεν M^{Pt} ANT CT TR § 13:29 εφη | φησιν CT * 13:30 μεχρι | εως NA WH † 13:30 καιρω | τω καιρω TR † 13:30 συναγαγετε | συναγετε WH § 13:32 των | παντων των ANT PCK * 13:32 κατασκηνουν | κατασκηνοιου WH † 13:33 εκρυσεν | ενεκρυσεν M^{Pt} ANT CT TR † 13:34 ουκ | ουδεν ANT CT § 13:35 κοσμου 99.2% | — SBL TH WH 0.6% * 13:36 οικιαν | οικιαν αυτου ANT † 13:36 ο ιησους | — ANT CT † 13:36 προσηλθων | προσηλθαν WH § 13:36 φρασον | διασαφησον CT * 13:37 αυτοις | — CT † 13:39 του | — CT † 13:40 καιεται | κατακαιεται NA TR WH § 13:40 τουτου | — CT

41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν,

42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὄψα *ἀκούειν ἀκουέτω.

The Parable of the Hidden Treasure

44 †Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν †τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ §πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

The Parable of the Pearl of Great Price

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν *ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·

46 †ὃς εὐρῶν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

The Parable of the Dragnet

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ·

48 ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, †ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς §ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.

49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων,

50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

New and Old Treasures

51 *Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, †Κύριε.**

52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, **Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς †εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.**

Jesus Rejected at Nazareth

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν·

54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε §ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις;

55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; *Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ †Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσὶ; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα;

57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι †αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.**

* 13:43 ακουειν | — CT † 13:44 παλιν | — CT ‡ 13:44 τω | — PCK § 13:44 παντα οσα εχει πωλει 90.2% | πωλει παντα οσα εχει NA SBL 4.1% | πωλει οσα εχει WH 1.1% * 13:45 ανθρωπω 96.4% | — WH 2.4% † 13:46 ος ευρων | ευρων δε CT ‡ 13:48 αναβιβασαντες | αναβιβασαντες αυτην ANT § 13:48 αγγεια | αγγη CT * 13:51 λεγει αυτοις ο ιησους | — CT † 13:51 κυριε | — CT ‡ 13:52 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια CT § 13:54 εκπληττεσθαι | εκπλησσεσθαι CT * 13:55 ουχι | ουχ CT † 13:55 ιωσης | ιωσηφ CT ‡ 13:57 αυτου | — CT

58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλάς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14

The Death of John the Baptist

- 1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ *τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ,
 2 καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.
 3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἐδῆσεν αὐτὸν καὶ *ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
 4 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστὶ σοὶ ἔχειν αὐτήν.
 5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
 6 Στενεσίῳ δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ·
 7 ὅθεν *μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται.
 8 Ἡ δέ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.
 9 Καὶ ἐλύπηθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι·
 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
 11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς.
 12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ *σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

The Feeding of the Five Thousand

- 13 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.
 14 Καὶ ἐξελθὼν εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν.
 15 Ὁψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.
 16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.**
 17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.
 18 Ὁ δὲ εἶπε, **Φέρετέ μοι αὐτούς ὧδε.**

* 14:1 τετταρχης | τετραρχης NA SBL WH † 14:2 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 14:3 ιωαννην | ιωαννην WH § 14:3 αυτον | — WH * 14:3 εθετο εν φυλακη | εν φυλακη απεθετο NA SBL WH | εν τη φυλακη απεθετο TH † 14:4 αυτω ο ιωαννης | ο ιωαννης αυτω NA | ο ιωαννης αυτω WH ‡ 14:5 εφοβηθη | εφοβειτο PCK § 14:6 γενεσιων δε αγομενων | γενεσιους δε γενομενοις CT * 14:7 μεθ | μετα SBL WH † 14:8 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 14:9 ελυπηθη ο βασιλευς δια δε 97.6% | λυπηθεις ο βασιλευς δια CT 1.2% § 14:10 τον ιωαννην | ιωαννην WH * 14:12 σωμα | πτωμα CT † 14:12 αυτο | αυτον CT ‡ 14:13 και ακουσας | ακουσας δε ANT CT § 14:14 ο ιησους | — CT * 14:14 αυτοις | αυτους TR † 14:15 προσηλθον | προσηλθαν WH ‡ 14:15 αυτου | — CT § 14:18 αυτους ωδε 98.1% | ωδε αυτους CT 0.2%

19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ *τοὺς χόρτους, †λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Jesus Walks on Water

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν †ὁ Ἰησοῦς τοὺς †μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς *τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσει τοὺς ὄχλους.

23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη †μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς †ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς †ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ *τῆς θαλάσσης.

26 †Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ †τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 †Ἐὐθέως δὲ ἐλάλησεν *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.**

28 Ἀποκριθεὶς δὲ †αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με †πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ εἶπεν, **Ἐλθέ.** Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου †ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, *ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον †ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με.

31 †Ἐὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, **Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;**

32 Καὶ †ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος·

33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ *ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

Jesus Heals the Sick in Gennesaret

34 Καὶ διαπεράσαντες †ἦλθον †εἰς τὴν γῆν †Γεννησαρέτ.

35 Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας·

36 καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα *μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἦσαντο διεσώθησαν.

* 14:19 τους χορτους | του χορτου CT † 14:19 λαβων | και λαβων TR † 14:22 ο ιησους | — CT § 14:22 μαθητας | μαθητας αυτου ANT PCK TR * 14:22 το | — SBL WH † 14:24 μεσον της θαλασσης ην | σταδιους πολλους απο της γης απειχε NA SBL WH † 14:25 απηλθε | ηλθε CT § 14:25 ο ιησους | — CT * 14:25 της θαλασσης | την θαλασσαν CT † 14:26 και ιδοντες αυτον οι μαθηται 94.1% | οι δε μαθηται ιδοντες αυτον NA SBL WH 0.9% † 14:26 την θαλασσαν | της θαλασσης CT § 14:27 ευθεως | ευθυς CT * 14:27 αυτοις ο ιησους | ο ιησους αυτοις NA TH WH † 14:28 αυτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπε PCK | ο πετρος ειπεν αυτω WH † 14:28 προς σε ελθειν | ελθειν προς σε CT § 14:29 ο | — SBL TH WH * 14:29 ελθειν | και ηλθε CT † 14:30 ισχυρον | — WH † 14:31 ευθεως δε | και ευθεως PCK § 14:32 εμβαντων | αναβαντων CT * 14:33 ελθοντες | — CT † 14:34 ηλθον | ηλθαν WH † 14:34 εις την γην | επι την γην εις CT § 14:34 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK * 14:36 μονον | και μονον ANT PCK

15

The Traditions of the Elders

¹ Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ *οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες,

² Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουνσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας †αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, **Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;**

⁴ Ὁ γὰρ Θεὸς †ἐνετείλατο, λέγων, **Τίμα τὸν Σπατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω·**

⁵ ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὅς ἂν εἶπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, *καὶ οὐ μὴ †τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ †ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ·

⁶ καὶ ἠκυρώσατε §τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν·

⁷ ὑποκριταί, καλῶς *προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων,

⁸ †Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾶ,

ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

⁹ Μάτην δὲ σέβονται με,

διδάσκοντες διδασκαλίαν ἐντάλματα ἀνθρώπων.

¹⁰ Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, **Ἀκούετε καὶ συνίετε.**

¹¹ Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

¹² Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ Σεῖπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι *ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;

¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, **Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.**

¹⁴ Ἄφετε αὐτούς· †ὀδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον †πεσοῦνται.

¹⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν §ταύτην.

¹⁶ Ὁ δὲ *Ἰησοῦς εἶπεν, **Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;**

¹⁷ †Οὐπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

¹⁸ Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

¹⁹ Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρία, βλασφημίαι·

* 15:1 οἱ ἀπο ἱεροσολυμῶν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι | ἀπο ἱεροσολυμῶν φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς CT
† 15:2 αὐτῶν | — WH † 15:4 ἐνετείλατο λέγων | εἶπε CT § 15:4 πατέρα | πατέρα σου TR * 15:5 καὶ | — CT † 15:5 τιμήσῃ | τιμήσει CT † 15:5 ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ | ἢ τὴν μητέρα PCK | — CT § 15:6 τὴν ἐντολὴν 98.2% | τὸν λόγον CT 0.5% * 15:7 προεφήτευσεν | ἐπροφήτευσεν CT † 15:8 ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν καὶ | ὁ λαὸς οὗτος CT † 15:12 αὐτοῦ | — NA SBL WH § 15:12 εἶπον | λεγούσιν CT * 15:12 ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν | ἐσκανδαλίσθησαν ἀκούσαντες τὸν λόγον ANT † 15:14 ὀδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν | τυφλοὶ εἰσὶν ὀδηγοὶ τυφλῶν NA SBL TH | τυφλοὶ εἰσὶν ὀδηγοὶ WH † 15:14 πεσοῦνται | ἐμπεσοῦνται PCK § 15:15 ταύτην | — TH WH * 15:16 ἰησοῦς | — CT † 15:17 οὐπω | οὐ CT

20 ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

A Canaanite Woman's Faith

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.

22 Καὶ ἰδού, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἐκράυγασεν αὐτῷ, λέγουσα, Ἐλέησόν με, Κύριε, ὅτι ἐγώ εἰμι *Δαυὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν.

24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, **Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ.**

25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι.

26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, **Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.**

27 Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.

28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, **Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.** Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Jesus Heals Many

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν ὄχλους, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς·

31 ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας ὀκωφοὺς λαλοῦντας, *κυλλοὺς ὑγιεῖς, ἄχωλους περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

The Feeding of the Four Thousand

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε, **Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς * νῆστες οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.**

33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;

34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Πόσους ἄρτους ἔχετε;** Οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

35 Καὶ ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν·

36 καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας, *εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ

‡ 15:22 εκραυγασεν αυτω | εκραζε CT § 15:22 υιε | υιος CT * 15:22 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH
† 15:23 ηρωτων | ηρωτων CT ‡ 15:25 προσεκυνησεν | προσεκυνει CT TR § 15:30 χωλους τυφλους κωφους
κυλλους | χωλους τυφλους κυλλους κωφους NA | κωφους τυφλους χωλους κυλλους SBL | χωλους κωφους
τυφλους κυλλους TH | χωλους κυλλους τυφλους κωφους WH * 15:30 ερριψαν | εριψαν WH † 15:30 του
ιησου | αυτου CT ‡ 15:31 τους οχλους | τον οχλον CT § 15:31 κωφους | κωφους ακουοντας αλαλους
ANT * 15:31 κυλλους υγιεις | — WH † 15:31 χωλους | και χωλους CT ‡ 15:31 εδοξασαν | εδοξαζον PCK
§ 15:32 ημεραι | ημερας PCK TR * 15:32 νηστεις | νηστις PCK † 15:33 αυτου | — CT ‡ 15:34 ειπον |
ειπαν NA SBL WH § 15:35 εκελευσε τοις οχλοις αναπεσειν επι την γην και λαβων 76% | εκελευσε τους
οχλους αναπεσειν επι την γην και λαβων MSS 18.5% | παραγγειλας τω οχλω αναπεσειν επι την γην ελαβε
CT 1% * 15:36 ευχαριστησας | και ευχαριστησας NA SBL WH

†έδωκε τοῖς μαθηταῖς †αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ ἑτῶ ὄχλῳ.

37 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ *ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ †σπυρίδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους †ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια ἙΜαγδαλά.

16

The Pharisees and Sadducees Ask For a Sign

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτοῖς.

2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός.

3 Καὶ πρωί, Σήμερον χειμῶν· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. *Υποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ †δύνασθε;

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ †τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

The Leaven of the Pharisees and Sadducees

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ ἑαυτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.

8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν *αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ †ἐλάβετε;

9 Οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας †σπυρίδας ἐλάβετε;

11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἑαυτοῦ εἶπον ὑμῖν *προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων;

12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης †τοῦ ἄρτου, †ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

Peter Declares That Jesus Is the Christ

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη ἙΚαισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, Τίνα *με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

14 Οἱ δὲ †εἶπον, Οἱ μὲν †Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ ἙἩλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν προφητῶν.

† 15:36 εδωκε | εδιδου CT † 15:36 αυτου | — CT § 15:36 τω οχλω | τοις οχλοις ANT CT * 15:37 ηραν το περισσευον των κλασματων | το περισσευον των κλασματων ηραν CT † 15:37 σπυριδας | σφυριδας WH † 15:39 ενεβη | ανεβη WH^{pt} HF § 15:39 μαγδαλα | μαγαδαν CT * 16:3 υποκριται | — CT † 16:3 δυνασθε | δυνασθε γνωραι ANT † 16:4 του προφητου | — CT § 16:5 αυτου | — CT * 16:8 αυτοις | — CT † 16:8 ελαβετε 97.4% | εχετε NA TH WH 1.7% † 16:10 σπυριδας | σφυριδας WH § 16:11 αρτου | αρτων CT * 16:11 προσεχειν | προσεχετε δε CT † 16:12 του αρτου 93.2% | των αρτων CT 1.2% † 16:12 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR § 16:13 καισαρειας | καισαριας WH * 16:13 με | — CT † 16:14 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 16:14 ιωαννην | ιωανην WH § 16:14 ηλιαν | ηλειαν WH

15 Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;

16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

18 Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἰδοῦ οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.

19 †Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

20 Τότε δειστέιλτο τοῖς μαθηταῖς *αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν †Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

Jesus Predicts His Death and Resurrection

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ὀπίσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, *Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν ἐμὸν εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.

25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν·

26 τί γὰρ ὀφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Ἡ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες ὧδε ἐστῶτες, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17

The Transfiguration

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ *Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν.

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

3 Καὶ ἰδοῦ, ὠφθησαν αὐτοῖς Σμωσῆς καὶ *Ἡλίας, †μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

* 16:17 και αποκριθεις | αποκριθεις δε CT † 16:19 και | — CT ‡ 16:19 κλεις | κλειδας CT § 16:20 δειστέιλτο | επετιμησε WH * 16:20 αυτου | — CT † 16:20 ιησους | — CT PCK ‡ 16:21 ο ιησους | ιησους χριστος WH § 16:21 απελθειν εις ιεροσολυμα | εις ιεροσολυμα απελθειν CT * 16:22 ιλεως | ειλεως TH † 16:23 μου ει | ει εμου CT ‡ 16:25 αν | εαν CT § 16:26 ωφελειται | ωφεληθησεται CT * 16:28 υμιν | υμιν οτι CT † 16:28 ωδε εστωτες | των ωδε εστηροτων ANT TR | των ωδε εστωτων CT * 17:1 ιωαννην | ιωαννη WH † 17:2 εγενοντο | εγενετο ^{MP} ANT CT PCK TR ‡ 17:3 ωφθησαν | ωφθη CT § 17:3 μωσης | μωσης CT * 17:3 ηλιας | ηλειας WH † 17:3 μετ αυτου συλλαλουντες | συλλαλουντες μετ αυτου NA SBL | συλλαλουντες μετ αυτου TH WH

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ *μίαν Ἥλιαν.

5 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ *προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, **Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε.**

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἰάνασθῃ.**

10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἥλιαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑαυτοῖς, ***Ἥλιος μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα·**

12 **λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἥλιος ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἁλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπὲρ αὐτῶν.**

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ *Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

Jesus Heals a Demon-Possessed Boy

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν

15 καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς ἰσχύει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, **Ὁ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε.**

18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἔθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

20 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσκει ὑμῖν.**

21 **Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.**

‡ 17:4 ποιησωμεν | ποιησω CT § 17:4 μωση | μωσει ANT PCK | μωσει CT * 17:4 μιαν ηλια | ηλια μιαν NA SBL TH | ηλεια μιαν WH † 17:5 φωτεινη | φωτινη WH ‡ 17:5 αυτου ακουετε | ακουετε αυτου CT § 17:6 επεσον | επεσαν CT * 17:7 προσελθων ο ιησους ηψατο αυτων και | προσηλθεν ο ιησους και αψαμενος αυτων CT † 17:8 τον | αυτον CT ‡ 17:9 εκ | απο ANT TR § 17:9 αναστη | εγερθη NA SBL WH * 17:10 αυτου | — NA SBL WH † 17:10 ηλιαν | ηλειαν WH ‡ 17:11 ιησους | — CT § 17:11 αυτοις | — CT * 17:11 ηλιας | ηλειας WH † 17:11 πρωτον | — CT ‡ 17:12 ηλιας | ηλειας WH § 17:12 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ PCK TH TR * 17:13 ιωαννου | ιωανου WH † 17:14 αυτων | — CT ‡ 17:14 αυτον | αυτω TR § 17:15 πασχει 99.4% | εχει TH WH 0.6% * 17:17 εσομαι μεθ υμων | μεθ υμων εσομαι CT † 17:18 εθεραπευθη | ιαθη PCK ‡ 17:19 ειπον | ειπαν WH § 17:20 ιησους ειπεν | λεγει CT * 17:20 απιστιαν 97.6% | ολιγοπιστιαν CT 1.5% † 17:20 μεταβηθι εντευθεν | μεταβα ενθεν CT ‡ 17:21 τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 87.7% | τουτο δε το γενος ουκ εξερχεται ει μη εν προσευχη και νηστεια MSS 9.9% | — CT 0.6%

Jesus Predicts His Death and Resurrection a Second Time

²² Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν * ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,**

²³ **καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.** Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Paying the Temple Tax

²⁴ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς †Καπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ †εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

²⁵ Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;**

²⁶ *Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.**

²⁷ Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς †τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν †ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18

True Greatness

¹ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

² Καὶ προσκαλεσάμενος * ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,

³ καὶ εἶπεν, **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.**

⁴ Ὅστις οὖν †ταπεινώσει ἑαυτόν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

⁵ Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται †παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·

⁶ ὃς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς §εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

Temptations to Sin

⁷ Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ * ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ †ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

⁸ Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον †αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν §χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

⁹ Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

The Parable of the Lost Sheep

§ 17:22 αναστρεφομενων | συστρεφομενων CT * 17:22 εν τη γαλιλαια | εις την γαλιλαιαν ANT † 17:24 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 17:24 ειπον | ειπαν CT § 17:25 οτε εισηλθεν | οτε εισηλθον PCK | ελθοντα CT * 17:26 λεγει αυτω ο πετρος | ειποντος δε CT † 17:27 την | — CT ‡ 17:27 αναβαινοντα | αναβαντα M^t ANT CT PCK TR * 18:2 ο ιησους | — CT † 18:4 ταπεινωσει | ταπεινωση TR ‡ 18:5 παιδιον τοιουτου εν | εν παιδιον τοιουτο CT § 18:6 εις | επι TR | περι NA TH WH * 18:7 εστιν | — NA SBL WH † 18:7 εκεινω | — CT ‡ 18:8 αυτα | αυτον CT § 18:8 χωλον η κυλλον | κυλλον η χωλον NA SBL WH

10 Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

11 *⁷ Ἠλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Ἐάν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ †ἀφεις τὰ ‡ένενηκοντα ἐννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη §πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἐάν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς *ένενηκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς †ύμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται ‡εῖς τῶν μικρῶν τούτων.

Restoring a Brother Who Sins Against You

15 Ἐάν δὲ §ἀμαρτήσῃ *εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε †καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου.

16 ἐάν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἕτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα.

17 ἐάν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, ‡εῖπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐάν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης.

18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα §ἐάν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν *τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐάν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν †τῷ οὐρανῷ.

19 Πάλιν ‡ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐάν δύο §ύμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐάν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

The Parable of the Unforgiving Servant

21 Τότε προσελθὼν *αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; Ἔως ἐπτάκις;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, †ἀλλ' ἕως ἐβδομηκοντάκις ἐπτά.

23 Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.

24 Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, ‡προσηνέχθη §αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.

25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος *αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα †αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα ‡εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι.

26 Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, §Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα *σοι ἀποδώσω.

* 18:11 ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος 82.6% | ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου ζητησαι και σωσαι το απολωλος MSS 15.2% | — CT 1.5% † 18:12 αφεις | αφησει CT ‡ 18:12 ενενηκοντα | εννενηκοντα TR § 18:12 πορευθεεις | και πορευθεεις CT * 18:13 ενενηκοντα | εννενηκοντα TR † 18:14 υμων | μου WH ‡ 18:14 εις | εν CT § 18:15 αμαρτηση | αμαρτη PCK * 18:15 εις σε | — WH † 18:15 και | — CT PCK ‡ 18:17 ειπε | ειπον SBL WH § 18:18 εαν | αν TH * 18:18 τω | — CT † 18:18 τω | — CT ‡ 18:19 αμην | — TR § 18:19 υμων συμφωνησωσιν | συμφωνησωσιν εξ υμων CT * 18:21 αυτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπεν αυτω NA WH † 18:22 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 18:24 προσηνεχθη | προσηχθη WH § 18:24 αυτω εις | εις αυτω WH * 18:25 αυτου | — CT † 18:25 αυτου | — NA SBL WH ‡ 18:25 ειχε | εχει CT § 18:26 κυριε | — NA SBL WH * 18:26 σοι αποδωσω | αποδωσω σοι CT

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ †δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξεληθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτόν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος †μοι §εἶ τι ὀφείλεις.

29 Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ *εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ †ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ ἠθέληεν, †ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως §οῦ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον.

31 Ἴδόντες *δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ †ἐαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.

32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτόν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς †καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτόν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὔ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον §αὐτῷ.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ *ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν †τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

19

Questions About Divorce

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ.

3 Καὶ *προσηλθον αὐτῷ †οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες †αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν §ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ †ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς,

5 καὶ εἶπεν, †Ἐνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν §πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ *προσκολληθήσεται †τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν;

6 Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

7 Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν †Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι §αὐτήν;

8 Λέγει αὐτοῖς ὅτι *Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν †ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, †μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· §καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

† 18:27 δανειον | δανιον WH † 18:28 μοι | — CT § 18:28 ει | ο TR * 18:29 εις τους ποδας αυτου | — CT † 18:29 αποδωσω | παντα αποδωσω TR † 18:30 αλλα | αλλ NA²⁸ SCR § 18:30 ου | — NA TH WH * 18:31 δε | ουν CT † 18:31 ἐαυτῶν | αὐτῶν TR † 18:33 και εγω | καγω CT § 18:34 αυτω | — NA SBL WH * 18:35 επουρανιος | ουρανιος CT † 18:35 τα παραπτωματα αυτων | — CT * 19:3 προσηλθον | προσηλθαν WH † 19:3 οι | — CT † 19:3 αυτω | — CT § 19:3 ανθρωπω | — WH * 19:4 αυτοις | — CT † 19:4 ποιησας | κτισας CT † 19:5 ενεκεν | ενεκα CT § 19:5 πατερα | πατερα αυτου M^{Pt} ANT PCK * 19:5 προσκολληθησεται | κολληθησεται M^{Pt} ANT CT † 19:5 τη γυναικι | προς την γυναικα PCK † 19:7 μωσης | μωσης CT § 19:7 αυτην | — WH * 19:8 μωσης | μωσης CT † 19:9 οτι | — TH † 19:9 μη | ει μη TR § 19:9 και ο απολελυμενην γαμησας μοιχεται | — NA WH

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον †τουτοῦ, ἀλλ' οἷς δέδοται.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

Let the Little Children Come to Me

13 Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα §τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς, καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθείς *αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

The Rich Young Ruler

16 Καὶ ἰδού, †εἷς προσελθὼν †εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε §ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα *ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με †λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις †εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, §τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπε, Τὸ Οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις·

19 τίμα τὸν †πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, †Πάντα ταῦτα §ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ;

21 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς *πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν †οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν †λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι §δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ *τρυπήματος ῥαφίδος †διελθεῖν, ἢ πλούσιον †εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ §αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

* 19:10 αυτου | — SBL WH † 19:11 τουτον | — WH ‡ 19:13 προσηνεχθη | προσηνεχθησαν CT § 19:13 τας χειρας επιθη αυτοις | επιθη αυτοις τας χειρας ANT * 19:15 αυτοις τας χειρας | τας χειρας αυτοις ANT CT † 19:16 εις | εις τις PCK ‡ 19:16 ειπεν αυτω | αυτω ειπε CT § 19:16 αγαθε | — CT * 19:16 εχω | σχω CT † 19:17 λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος 97.7% | ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος CT 0.2% ‡ 19:17 εισελθειν εις την ζωην | εις την ζωην εισελθειν CT § 19:17 τηρησον | τηρει WH * 19:18 ειπε | εφη WH † 19:19 πατερα | πατερα σου TR ‡ 19:20 παντα ταυτα | ταυτα παντα WH § 19:20 εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου | εφυλαξα CT * 19:21 πτωχοις | τοις πτωχοις NA TH WH † 19:21 ουρανω | ουρανοις CT ‡ 19:22 λογον | λογον τουτου WH § 19:23 δυσκολως πλουσιος | πλουσιος δυσκολως CT * 19:24 τρυπηματος | τρηματος WH † 19:24 διελθειν | εισελθειν SBL WH ‡ 19:24 εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν | εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου NA TH | εις την βασιλειαν του θεου SBL WH § 19:25 αυτου | — CT

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῶ πάντα *δυνατά.**

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ †παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίση ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, †καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.**

29 Καὶ πᾶς §δὲς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, *ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ †ονόματός μου, †ἐκατονταπλασίονα §λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20

The Parable of the Workers in the Vineyard

1 Ὅμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

2 *Καὶ συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

3 Καὶ ἐξελθὼν περὶ †τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς·

4 †καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν.

5 Οἱ δὲ ἀπηλθον. §Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ *ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.

6 Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην †ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας †ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;

7 Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, §καὶ ὁ ἐὰν ἦ δίκαιον λήψεσθε.

8 Ὁψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος *αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.

9 †Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνᾶριον.

10 †Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι §πλείονα *λήψονται· καὶ ἔλαβον †καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνᾶριον.

11 Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,

12 λέγοντες †ὅτι Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους §ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βᾶρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.

13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς *εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν, Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου

* 19:26 δυνατά | δυνατά ἐστι M^{pt} ANT TR † 19:28 παλιγγενεσία | παλιγγενεσία TH WH † 19:28 καθίσεσθε | καθίσεσθε CT § 19:29 ος | οστις CT * 19:29 ἡ γυναῖκα | — NA WH † 19:29 ονοματός μου | ἐμου ονοματός WH † 19:29 ἐκατονταπλασίονα | πολλαπλασίονα WH § 19:29 ληψεται | ληψεται CT * 20:2 καὶ συμφωνήσας | συμφωνήσας δε CT TR † 20:3 τρίτην | τὴν τρίτην TR † 20:4 καὶ ἐκεῖνοις | κακεῖνοις TR § 20:5 πάλιν | πάλιν δε NA TH WH * 20:5 ἐνάτην | ἐννατην TR † 20:6 ὥραν | — CT † 20:6 ἀργούς | — CT § 20:7 καὶ ὁ ἐὰν ἡ δίκαιον λήψεσθε | — CT * 20:8 αὐτοῖς | — WH † 20:9 καὶ ἐλθόντες | ἐλθόντες δε WH † 20:10 ἐλθόντες δε | καὶ ἐλθόντες CT § 20:10 πλείονα | πλείον CT * 20:10 ληψονται | ληψονται CT † 20:10 καὶ αὐτοὶ ἀνα δηνᾶριον | τὸ ἀνα δηνᾶριον καὶ αὐτοὶ CT † 20:12 ὅτι | — CT § 20:12 ἡμῖν αὐτοὺς | αὐτοὺς ἡμῖν SBL WH * 20:13 εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν | ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν CT

συνεφώνησάς μοι;

14 Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.

15 † Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; § Εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;

16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· * πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Jesus Predicts His Death and Resurrection a Third Time

17 † Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν † ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,

18 Ἴδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ,

19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ § ἀναστήσεται.

The Request of the Mother of James and John

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι * παρ' αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, **Τί θέλεις;** Λέγει αὐτῷ, Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν † σου, καὶ εἷς ἐξ ἐυωνύμων † σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, **Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε.** Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, § ἡ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα.

23 * Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε,** † καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐυωνύμων † μου οὐκ ἔστιν § ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοιμάσται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν.

25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, **Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.**

26 **Οὐχ οὕτω * δὲ † ἔσται † ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς § εἰάν θέλη ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι * ἔσται ὑμῶν διάκονος·**

27 **καὶ ὅς † εἰάν θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, † ἔστω ὑμῶν δοῦλος·**

28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Jesus Heals Two Blind Men

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Σ'Ιεριχώ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

30 Καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, * Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, † υἱὸς † Δαυίδ.

† 20:15 η | — SBL WH † 20:15 ποιησαι ο θελω | ο θελω ποιησαι CT § 20:15 ει | η CT * 20:16 πολλοι γαρ εἰσι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι 97.5% | — CT 1.4% † 20:17 και αναβαινων ο | μελλων δε αναβαινειν WH † 20:17 εν τη οδω και | και εν τη οδω CT § 20:19 αναστησεται | εγερθησεται CT * 20:20 παρ | απ NA TH WH † 20:21 σου | — WH † 20:21 σου | — TR § 20:22 η το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι | και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι TR | — CT * 20:23 και | — CT † 20:23 και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | — CT † 20:23 μου | — CT § 20:23 εμον | εμον τουτο NA * 20:26 δε | — ANT CT † 20:26 εσται | εστιν WH † 20:26 εν | — PCK § 20:26 εαν | αν SBL TH WH * 20:26 εσται | εστω TR † 20:27 εαν | αν CT † 20:27 εστω | εσται ANT CT PCK § 20:29 ιεριχω | ιερειχω TH WH * 20:30 ελεησον ημας κυριε | κυριε ελεησον ημας SBL WH | ελεησον ημας ιησου TH † 20:30 υιος | υιε TH † 20:30 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μείζον ἔκραζον, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, †υῖὸς †Δαυίδ.

32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, **Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν;**

33 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί.

34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν *ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν †αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21

The Triumphal Entry

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἤλθον εἰς *Βηθσαφαγή †πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε †ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς,

2 λέγων αὐτοῖς, §**Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν *ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ †εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι.**

3 **Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἶπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· †εὐθέως δὲ §ἀποστέλλει αὐτούς.**

4 Τοῦτο δὲ *ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
Ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι,
πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον
καὶ †πῶλον υἷον ὑποζυγίου.

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς †προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,

7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον· καὶ ἐπέθηκαν ὀπίσω αὐτῶν τὰ ἱμάτια *αὐτῶν, καὶ †ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν.

8 Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἐστρώσαν †ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ.

9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ §προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες,

Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ *Δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος;

11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν †Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ †Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

§ 20:31 εκραζον | εκραξαν CT * 20:31 ελεησον ημας κυριε | κυριε ελεησον ημας SBL TH WH † 20:31 υιος | υιε TH † 20:31 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 20:33 ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι | ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων CT * 20:34 οφθαλμων | ομματων CT † 20:34 αυτων οι οφθαλμοι | — CT * 21:1 βηθσαφαγη | βηθφαγη ^{MP} CT TR † 21:1 προς | εις NA SBL WH † 21:1 ο | — NA SBL WH § 21:2 πορευθητε | πορευεσθε CT * 21:2 απεναντι | κατεναντι CT † 21:2 ευθεως | ευθυς WH † 21:3 ευθεως | ευθυς CT § 21:3 αποστελλει | αποστελει CT TR * 21:4 ολον | — CT † 21:5 πωλον | επι πωλον CT † 21:6 προσεταξεν | συνεταξεν NA SBL WH § 21:7 επανω | επ CT * 21:7 αυτων | — CT † 21:7 επεκαθισεν | επεκαθισαν SCR † 21:8 εαυτων | αυτων PCK § 21:9 προαγοντες | προαγοντες αυτον CT * 21:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 21:11 ιησους ο προφητης | ο προφητης ιησους CT † 21:11 ναζαρετ | ναζαρεθ CT SCR

Jesus Cleanses the Temple Courts

12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν * τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν.**

14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

15 Ἴδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας ἰσχυρίζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ * Δαυίδ, ἠγανάκτησαν,

16 καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, **Ναὶ· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι**

**Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
κατηρτίσω αἶνον;**

17 Καὶ καταλιπὼν αὐτούς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

Jesus Curses the Fig Tree

18 Πρωΐας δὲ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπεΐνασε.

19 Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, ***Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα.** Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.

20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.**

22 **Καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψετε.**

The Authority of Jesus Questioned

23 Καὶ δὲ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, * προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.**

25 **Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; Ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων;** Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

§ 21:12 ο | — CT * 21:12 του θεου 96.3% | — CT 3.4% † 21:13 εποιησατε | ποιειτε CT ‡ 21:14 χωλοι και τυφλοι | τυφλοι και χωλοι CT TR § 21:15 κραζοντας | τους κραζοντας CT * 21:15 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 21:16 ειπον | ειπαν CT ‡ 21:18 πρωιας | πρωι CT § 21:18 επαναγων | επαναγαγων WH * 21:19 μηκετι | ου μηκετι WH † 21:22 εαν | αν WH^{pt} CT TR ‡ 21:22 ληψεσθε | λημψεσθε CT § 21:23 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT * 21:23 προσηλθον | προσηλθαν WH † 21:25 ιωαννου | το ιωαννου NA SBL TH | το ιωανου WH ‡ 21:25 παρ | εν NA SBL WH

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ᾔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ *εἶπον, Οὐκ οἶδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

The Parable of the Two Sons

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; †Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, ‡καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, *Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε.

30 †Καὶ προσελθὼν τῷ ‡δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, §Εγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Λέγουσιν *αὐτῷ, Ὁ †πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

32 Ἦλθε γὰρ ‡πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες §οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

The Parable of the Vineyard Owner

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός *τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρούς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ‡ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.

36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως.

37 Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ §κατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν.

40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;

41 Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα *ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,

§ 21:26 εχουσι τον ιωαννην ως προφητην | ως προφητην εχουσι τον ιωαννην NA SBL TH | ως προφητην εχουσι τον ιωαννην WH * 21:27 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 21:28 ανθρωπος | ανθρωπος τις ANT PCK ‡ 21:28 και | — SBL WH § 21:28 μου | — CT * 21:29 ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις | εγω κυριε και ουκ WH † 21:30 και προσελθων | προσελθων δε CT ‡ 21:30 δευτερω | ετερω M^{pt} HF NA PCK § 21:30 εγω κυριε και ουκ | ου θελω υστερον μεταμεληθεις WH * 21:31 αυτω | — CT † 21:31 πρωτος | υστερος WH ‡ 21:32 προς υμας ιωαννης | ιωαννης προς υμας NA SBL TH | ιωαννης προς υμας WH § 21:32 ου | ουδε CT * 21:33 τις | — M^{pt} CT † 21:33 εξεδото | εξεδето NA SBL WH ‡ 21:35 εδειραν | εδηραν PCK § 21:38 κατασχωμεν | σχωμεν CT * 21:41 εκδωσεται | εκδοσεται TR

οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς.

44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.

46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἵεπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22

The Parable of the Wedding Feast

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν *αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων,
2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

3 καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.

4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις. Ἴδού, τὸ ἄριστόν μου ἤτοιμάσα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ἃ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, § ὁ δὲ *εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·

6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

7 †Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὔρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας § ὄσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ *γάμος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·

12 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσήλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμωθη.

13 Τότε †εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ ἄποδας καὶ χεῖρας, § ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

† 21:46 επειδη ως | επει εις CT * 22:1 αυτοις εν παραβολαις | εν παραβολαις αυτοις CT † 22:4 ητοιμασα | ητοιμακα CT ‡ 22:5 ο | ος CT § 22:5 ο | ος CT * 22:5 εις | επι CT † 22:7 και ακουσας ο βασιλευς εκεινος | ακουσας δε ο βασιλευς TR | ακουσας δε ο βασιλευς εκεινος ANT | ο δε βασιλευς CT ‡ 22:9 αν | εαν M^{Pt} ANT CT § 22:10 οσους | ους CT * 22:10 γαμος | νυμφων WH † 22:13 ειπεν ο βασιλευς | ο βασιλευς ειπε CT ‡ 22:13 ποδας και χειρας | χειρας και ποδας M^{Pt} PCK § 22:13 αρατε αυτον και εκβαλετε | εκβαλετε αυτον NA SBL WH

The Question About Paying Taxes to Caesar

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, *λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 †Εἶπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἐξεστὶ δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ;

18 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, **Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;**

19 **Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.** Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;**

21 Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, **Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.**

22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν Ἰαπῆλθον.

The Sadducees Ask About the Resurrection

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, *οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν,

24 λέγοντες, Διδάσκαλε, †Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος †γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ.

27 Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε ἡ καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ *οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται †γυνή; Πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.**

30 **Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε †ἐγκαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἑστῶσι τοῦ Θεοῦ ἐν *οὐρανῷ εἰσι.**

31 **Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος,**

32 **Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς †Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.**

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

The Greatest Commandment

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό.

35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, †καὶ λέγων,

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *ἔφη αὐτῷ, **Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ †καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ †ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.**

* 22:16 λεγοντες | λεγοντας TH WH † 22:17 ειπε | ειπον SBL WH ‡ 22:21 αυτω | — WH § 22:22 απηλθον | απηλθαν CT * 22:23 οι | — ƆP^t CT † 22:24 μωσης | μωυσης CT ‡ 22:25 γαμησας | γημας CT § 22:27 και | — CT * 22:28 ουν αναστασει | αναστασει ουν CT † 22:28 γυνη | η γυνη ANT ‡ 22:30 εκγαμίζονται | γαμίζονται CT § 22:30 του θεου | θεου ANT SBL TH | — NA WH * 22:30 ουρανω | τω ουρανω CT † 22:32 θεος | — CT ‡ 22:35 και λεγων | — CT § 22:37 ιησους | — CT * 22:37 εφη | ειπεν TR † 22:37 καρδια | τη καρδια ANT NA PCK SBL TH TR ‡ 22:37 ψυχη | τη ψυχη ANT CT PCK TR

38 Αὕτη ἐστὶ §πρῶτη καὶ μεγάλη ἐντολή.

39 Δευτέρα * δὲ ὁμοία †αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος †καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

Whose Son Is the Christ?

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς,

42 λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος υἱὸς ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ §Δαυίδ.

43 Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν * Δαυὶδ ἐν πνεύματι †Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων,

44 Εἶπεν †ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου §ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

45 Εἰ οὖν * Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;

46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο †αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23

Woe to the Scribes and Pharisees

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,

2 λέγων, Ἐπὶ τῆς * Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι·

3 πάντα οὖν ὅσα †ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν †τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι.

4 Δεσμεύουσι §γὰρ φορτία βαρέα * καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, †τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι †κινῆσαι αὐτά.

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι §δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα * τῶν ἱματίων αὐτῶν·

6 φιλοῦσιν †τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, †Ραββί, ραββί·

8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε §Ραββί· εἷς γάρ * ἐστὶν ὑμῶν ὁ †καθηγητής, †ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.

9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστὶν §ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ * ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

§ 22:38 πρωτη και μεγαλη | η μεγαλη και πρωτη CT * 22:39 δε | — TH WH † 22:39 αὐτῇ | αὕτη M^{Pt} PCK WH † 22:40 και οι προφηται κρεμανται | κρεματα και οι προφηται CT § 22:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 22:43 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:43 κυριον αυτον καλει | καλει αυτον κυριον NA SBL WH | καλει κυριον αυτον TH † 22:44 ο | — CT § 22:44 υποποδιον | υποκατω CT * 22:45 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:46 αυτω αποκριθηναι | αποκριθηναι αυτω CT PCK * 23:2 μωσεως | μωυσεως CT † 23:3 εαν | αν TH TR † 23:3 τηρειν τηρειτε και ποιειτε 95% | ποιησατε και τηρειτε CT 0.5% § 23:4 γαρ | δε CT * 23:4 και δυσβαστακτα | — SBL WH † 23:4 τω δε | αυτοι δε τω CT † 23:4 κινησαι | κεινησαι TH § 23:5 δε | γαρ ANT CT * 23:5 των ιματιων αυτων | — CT † 23:6 τε | δε ANT CT † 23:7 ραββι ραββι | ραββι NA SBL | ραββει TH WH § 23:8 ραββι | ραββει TH WH * 23:8 εστιν υμων | υμων εστιν ANT † 23:8 καθηγητης | διδασκαλος ANT CT PCK † 23:8 ο χριστος | — CT § 23:9 ο πατηρ υμων | υμων ο πατηρ CT * 23:9 εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT

10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· †εἶς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.

11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν †ἔσται ὑμῶν διάκονος.

12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι §κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

14 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, Ὅς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ *ἀγιάζων τὸν χρυσόν;

18 Καί, Ὅς †ἂν ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.

19 †Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μείζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον;

20 Ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·

21 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῶ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ §κατοικήσαντι αὐτόν·

22 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἠδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ *τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· †ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ †ἀφιέναι.

24 Ὅδηγοὶ τυφλοί, §οὶ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ *ἀδικίας.

26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου †καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς †αὐτῶν καθαρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοιμημένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.

† 23:10 εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής | εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ καθηγητής PCK | ὅτι καθηγητής ὑμῶν ἐστὶν εἰς CT † 23:11 ἐστὶ | ἐστὼ PCK § 23:13 κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν | κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταί ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα SCR | κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν CT * 23:17 ἀγιάζων | ἀγιασας CT † 23:18 εἰαν | ἀν ANT CT † 23:19 μωροὶ καὶ | — CT § 23:21 κατοικήσαντι | κατοικούντι CT TR * 23:23 τὸν ἔλεον | τὸ ἐλεος CT † 23:23 ταῦτα | ταῦτα δὲ ANT NA TH WH † 23:23 ἀφιέναι | ἀφείναι WH § 23:24 οἱ | — WH * 23:25 ἀδικίας | ἀκρασίας CT TR † 23:26 καὶ τῆς παροψίδος | — NA † 23:26 αὐτῶν | αὐτοῦ NA SBL WH

28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ §μεστοὶ ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,

30 καὶ λέγετε, Εἰ *ἡμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν †ἡμεν ‡κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὡστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφῆτας·

32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;

34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφῆτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· §καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν·

35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον *ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.

36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ἤξει ‡πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

The Lament over Jerusalem

37 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ §ἀποκτένουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον *ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία †ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠελέησατε.

38 Ἰδοὺ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ‡ἔρημος.

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

24

Jesus Predicts the Destruction of the Temple

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς *ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ †προσηλθὼν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάσαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ ‡Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε §πάντα ταῦτα; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς *οὐ καταλυθήσεται.

Signs of the End of the Age

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, †Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ ‡τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.

§ 23:28 μεστοι εστε | εστε μεστοι CT * 23:30 ημεν | ημεθα CT † 23:30 ημεν | ημεθα CT ‡ 23:30 κοινωνοι αυτων | αυτων κοινωνοι NA SBL WH § 23:34 και | — CT * 23:35 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT † 23:36 οτι | — CT TR ‡ 23:36 παντα ταυτα | ταυτα παντα M^{PT} ANT NA SBL TR WH § 23:37 αποκτενουσα | αποκτεινουσα M^{PT} CT TR | αποκτεννουσα ANT * 23:37 επισυναγει ορνις | ορνις επισυναγει CT † 23:37 εαυτης | αυτης CT ‡ 23:38 ερημος | — WH * 24:1 επορευετο απο του ιερου | απο του ιερου επορευετο CT † 24:1 προσηλθον | προσηλθον αυτω PCK ‡ 24:2 ιησους | αποκριθεις CT § 24:2 παντα ταυτα | ταυτα παντα M^{PT} ANT CT * 24:2 ου | ου μη TR † 24:3 ειπε | ειπον SBL WH ‡ 24:3 της | — CT

6 § Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ * πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἐστὶ τὸ τέλος.

7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ † καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.

10 Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.

11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν·

13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

The Great Tribulation

15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ρηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, † ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ—ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω—

16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν § ἐπὶ τὰ ὄρη·

17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ * καταβαινέτω ἄραι † τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι † τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.

19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ § σαββάτω.

21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.

22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε * πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

25 Ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν.

26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε.

27 Ὅσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται † καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

28 Ὅπου † γὰρ ἐὰν ᾗ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

The Coming of the Son of Man

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

§ 24:6 μελλήσετε | μελησετε PCK * 24:6 παντα 92.3% | — CT 1% † 24:7 και λοιμοι | — CT ‡ 24:15 εστος | εστος CT ST § 24:16 επι | εις NA TH WH * 24:17 καταβαινετω | καταβατω CT † 24:17 τα | τι TR ‡ 24:18 τα ιματια | το ιματιον CT PCK § 24:20 σαββατω | εν σαββατω TR * 24:24 πλανησαι | πλανασθαι WH † 24:27 και | — ℣^{pt} CT HF ‡ 24:28 γαρ | — CT

30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν §τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

31 Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος *φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως †ἄκρων αὐτῶν.

The Lesson of the Fig Tree

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, †γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·

33 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε §ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις.

34 Ἀμὴν λέγω *ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.

35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

Be Ready

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ †ώρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν §οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατὴρ *μου μόνος.

37 Ὡσπερ †δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς *ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ †ἐγκαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν,

39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἤλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἤρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

40 Τότε §δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· *ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ †ὁ εἷς ἀφίεται.

41 Δύο ἀλήθουσιν ἐν τῷ †μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα §ώρα ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται.

43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδοσπότης ποῖα φυλακῆ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε *διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ †ώρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος †αὐτοῦ ἐπὶ τῆς §θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ *διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;

46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει †ποιοῦντα οὕτως.

47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει †ὁ κύριός μου §ἐλθεῖν,

§ 24:30 τω | — NA TH WH * 24:31 φωνης | — NA SBL WH † 24:31 ακρων | των ακρων CT ‡ 24:32 γινωσκετε | γινωσκεται PCK § 24:33 ταυτα παντα | παντα ταυτα ℳ^{pt} NA SBL TR WH * 24:34 υμιν | υμιν οτι CT † 24:35 παρελευσονται | παρελευσεται CT ‡ 24:36 ωρας | της ωρας TR § 24:36 ουρανων 93.8% | ουρανων ουδε ο υιος CT 6.1% * 24:36 μου | — CT † 24:37 δε | γαρ CT ‡ 24:37 και | — CT § 24:38 ωσπερ | ως CT * 24:38 ημεραις | ημεραις εκειναις NA WH † 24:38 εκγαμίζοντες | γαμίζοντες CT ‡ 24:39 και | — WH § 24:40 δυο εσονται | εσονται δυο WH * 24:40 ο | — CT † 24:40 ο | — CT ‡ 24:41 μυλωνι | μυλω CT § 24:42 ωρα | ημερα CT * 24:43 διορυγῆναι | διορυχθῆναι NA SBL WH † 24:44 ωρα ου δοκειτε | ου δοκειτε ωρα CT ‡ 24:45 αυτου | — CT § 24:45 θεραπειας | οικετειας CT * 24:45 διδοναι | δουναι CT † 24:46 ποιουντα ουτως | ουτω ποιουντα CT ‡ 24:48 ο κυριος μου | μου ο κυριος CT § 24:48 ελθειν | — CT

49 και ἄρξηται τύπτειν τοὺς *συνδούλους, †εσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύντων,

50 ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει,

51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25

The Parable of the Ten Virgins

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας *αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς †ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου.

2 Πέντε δὲ †ἦσαν ἐξ αὐτῶν §φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί.

3 *Αἵτινες μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας †αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις †αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων §αὐτῶν.

5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἴδού, ὁ νυμφίος *ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν †αὐτοῦ.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας †αὐτῶν.

8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις §εἶπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.

9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε *οὐκ †ἀρκέση ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε †δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

10 Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.

11 Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς.

13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, §ἐν ἣ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

The Parable of the Talents

14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως.

16 Πορευθεὶς *δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν †εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ †εποίησεν ἄλλα πέντε §τάλαντα.

* 24:49 συνδουλους | συνδουλους αυτου ANT CT † 24:49 εσθειν δε και πινειν | εσθειν τε και πινειν PCK | εσθιη δε και πινη ANT CT * 25:1 αυτων | εαυτων CT † 25:1 απαντησιν | υπαντησιν CT ‡ 25:2 ησαν εξ αυτων | εξ αυτων ησαν CT § 25:2 φρονιμοι και αι πεντε μωραι | μωραι και πεντε φρονιμοι CT * 25:3 αιτινες | αι γαρ CT † 25:3 αυτων | εαυτων ANT TR ‡ 25:4 αυτων | — CT § 25:4 αυτων | εαυτων NA SBL WH * 25:6 ερχεται | — CT † 25:6 αυτου | — WH ‡ 25:7 αυτων | εαυτων CT § 25:8 ειπον | ειπαν CT * 25:9 ουκ | ου μη CT † 25:9 αρκεση | αρκεσει ANT ‡ 25:9 δε | — CT § 25:13 εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται 89.3% | — CT 10.4% * 25:16 δε | — CT † 25:16 ειργασατο | ηργασατο CT ‡ 25:16 εποιησεν | εκερδησεν CT § 25:16 ταλαντα | — CT

17 Ὡσαύτως * καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε †καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο.

18 Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβῶν ἀπελθὼν ὠρυξεν ‡ἐν τῇ γῆ, καὶ §ἀπέκρυσσε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

19 Μετὰ δὲ * χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει †μετ' αὐτῶν λόγον.

20 Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ‡ἐπ' αὐτοῖς.

21 Ἔφη §δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

22 Προσελθὼν * δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα †λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ‡ἐπ' αὐτοῖς.

23 Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

24 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνωσα σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

25 καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυσσε τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα·

27 ἔδει §οὖν σε βαλεῖν * τὸ ἀργύριόν μου τοῖς †τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.

28 Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.

29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· †ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ §ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον * ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

The Final Judgment

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ †ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,

32 καὶ ‡συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ §ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων·

33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

35 Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με·

36 γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ * ἤλθετέ πρός με.

* 25:17 και | — NA SBL WH † 25:17 και αυτος | — CT ‡ 25:18 εν τη γη | γην CT § 25:18 απεκρυσσε | εκρυσσε CT * 25:19 χρονον πολυ | πολυ χρονον CT † 25:19 μετ αυτων λογον | λογον μετ αυτων CT ‡ 25:20 επ αυτοις | — CT § 25:21 δε | — ANT CT * 25:22 δε | — WH † 25:22 λαβων | — CT ‡ 25:22 επ αυτοις | — CT § 25:27 ουν σε | σε ουν CT * 25:27 το αργυριον | τα αργυρια CT † 25:27 τραπεζιταις | τραπεζειταις TH WH ‡ 25:29 απο δε του | του δε CT § 25:29 εχει | δοκει εχειν PCK * 25:30 εκβαλετε | εκβαλλετε TR † 25:31 αγιοι | — CT ‡ 25:32 συναχθησεται | συναχθησονται CT PCK § 25:32 αφοριει | αφορισει NA SBL WH * 25:36 ηλθετε | ηλθατε CT

- 37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῶ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ †εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; Ἡ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;
- 38 Πότε δέ σε †εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; Ἡ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν;
- 39 Πότε δέ σε εἶδομεν §ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;
- 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
- 41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, *οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.
- 42 Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· †ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με·
- 43 ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
- 44 Τότε †ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι;
- 45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.
- 46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26

The Plot to Kill Jesus

- 1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς *πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
- 2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.
- 3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς †καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα,
- 4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν †δόλω κρατήσωσι καὶ ἀποκτείνωσιν.
- 5 Ἐλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

Jesus Anointed at Bethany

- 6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
- 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ §ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ *τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.
- 8 Ἴδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη;
- 9 †Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο §τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι *πτωχοῖς.
- 10 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; Ἔργον γὰρ καλὸν †εἰργάσατο εἰς ἐμέ.**
- 11 †Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
- 12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.
- 13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

† 25:37 εἶδομεν | εἶδαμεν WH † 25:38 εἶδομεν | εἶδαμεν WH § 25:39 ἀσθενῆ | ἀσθενουντα CT * 25:41 οἱ | — TH WH † 25:42 ἐδίψησα | καὶ ἐδίψησα WH † 25:44 ἀποκριθησονται | ἀποκριθησονται αὐτω ANT TR * 26:1 παντας | — PCK † 26:3 καὶ οἱ γραμματεῖς | — CT † 26:4 δολω κρατησωσι | κρατησωσι δολω TR § 26:7 ἀλαβαστρον μυρου εχουσα | εχουσα ἀλαβαστρον μυρου CT * 26:7 τὴν κεφαλὴν | τῆς κεφαλῆς CT † 26:8 αὐτου | — CT † 26:9 ἠδυνατο | ἐδυνατο CT § 26:9 τὸ μύρον | — CT * 26:9 πτωχοῖς | τοῖς πτωχοῖς M^{Pt} ANT PCK † 26:10 εἰργασατο | ἠργασατο CT † 26:11 παντοτε γαρ τους πτωχους | τους πτωχους γαρ παντοτε M^{Pt} ANT HF

Judas Agrees to Betray Jesus

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς,

15 εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, Ἰσκάγωγ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια,

16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτηει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῶ.

The Passover with the Disciples

17 Τῇ δὲ πρώτη τῶν ἀζύμων προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες * αὐτῷ, Ποῦ θέλεις †ετοιμάσομέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα;

18 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἶπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστὶ· πρὸς σε ποιῶ τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

20 Ὅψιās δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν †δώδεκα.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ Ἰέκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε;

23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ * ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.

24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπε, Μήτι ἐγώ εἰμι, †ραββί; Λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

The Institution of the Lord's Supper

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς †τὸν ἄρτον, καὶ θεύχαριστήσας ἔκλασε καὶ * ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστὶ τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν †τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες·

28 τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, †τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν Ἰέκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

29 Λέγω δὲ ὑμῖν * ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ †γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Jesus Predicts Peter's Denial

§ 26:15 καγω | και εγω ℳ^{Pt} ANT PCK * 26:17 αυτω | — CT † 26:17 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ℳ^{Pt} ANT CT TR ‡ 26:20 δωδεκα | δωδεκα μαθητων SBL WH § 26:22 εκαστος αυτων | εις εκαστος CT * 26:23 εν τω τρυβλιω την χειρα | την χειρα εν τω τρυβλιω CT † 26:25 ραββι | ραββει TH WH ‡ 26:26 τον | — CT § 26:26 ευχαριστησας | ευλογησας CT PCK TR * 26:26 εδιδου τοις μαθηταις και | δους τοις μαθηταις CT † 26:27 το | — CT ‡ 26:28 το της καινης | της CT § 26:28 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT * 26:29 οτι | — CT † 26:29 γεννηματος | γεννηματος ANT CT PCK

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ ἡ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ ὅσπαστες σκανδαλισθῶσονται ἐν σοί, ἐγὼ *δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι.

34 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοὶ ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσωμαι. Ὁμοίως ἡδὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ διεῖπον.

Jesus Prays in the Garden of Gethsemane

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον *Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθῶν †προσεύξωμαι ἐκεῖ.

37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

38 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.

39 Καὶ ἡπροσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, *παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο †τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς *ἀπελθὼν πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον †εἰπὼν.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε ἡτοῖς λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἴδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν.

46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἴδού, *ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

Jesus Arrested

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἦλθε καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὁν †ἂν φιλήσω,

‡ 26:31 διασκορπισθησεται | διασκορπισθησονται ANT CT § 26:33 παντες | και παντες PCK TR * 26:33 δε | — ℣^{Pt} CT PCK TR † 26:35 απαρνησωμαι | απαρνησομαι ℣^{Pt} ANT CT TR ‡ 26:35 δε | — CT TR § 26:35 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:36 γεθσημανη | γεθσημανι NA SBL | γεθσημανει TH WH † 26:36 προσευξωμαι εκει | εκει προσευξωμαι CT ‡ 26:38 ο ιησους | — CT TR § 26:39 προσελθων | προελθων ANT NA PCK SBL TR WH * 26:39 παρελθετω | παρελθατω CT † 26:42 το ποτηριον | — CT ‡ 26:42 απ εμου | — CT § 26:43 ευρισκει αυτους παλιν | ευρεν αυτους παλιν PCK | παλιν ευρεν αυτους CT * 26:44 απελθων παλιν | παλιν απελθων CT † 26:44 ειπων | ειπων παλιν NA SBL WH ‡ 26:45 αυτου | — CT § 26:45 το | — WH * 26:46 ηγγικεν | — PCK † 26:48 αν | εαν PCK

αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

⁴⁹ Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

⁵⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐταῖρε, ἐφ' ἧς πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

⁵¹ Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

⁵² Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν * σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν ἑμαίρα ἀποθάνονται.

⁵³ Ἡ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι * πλείους ἢ δώδεκα ἑλεγεῶνας ἀγγέλων;

⁵⁴ Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;

⁵⁵ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ἑπρὸς ὑμᾶς * ἐκαθεζόμενη διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με.

⁵⁶ Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

Jesus Faces the Sanhedrin

⁵⁷ Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.

⁵⁸ Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

⁵⁹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἑκαὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως ἠθανατώσωσιν αὐτόν,

⁶⁰ καὶ οὐχ εὔρον. Ἐκαὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον.

⁶¹ Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο * ψευδομάρτυρες ἔειπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομησαι αὐτόν.

⁶² Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

⁶³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

⁶⁴ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

⁶⁵ Τότε ὁ ἀρχιερεὺς * διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων ἑστὶ ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ.

⁶⁶ Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες ἔειπον, Ἐνοχος θανάτου ἐστί.

‡ 26:49 ραββι | ραββει TH WH § 26:50 ω | ο CT * 26:52 σου την μαχαιραν | την μαχαιραν σου CT † 26:52 μαχαιρα | μαχαιρη CT ‡ 26:52 αποθανουνται | απολουνται CT TR § 26:53 αρτι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι | παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι αρτι CT * 26:53 πλειους η | πλειω NA SBL WH | πλειους TH † 26:53 λεγεωνας | λεγιωνας CT ‡ 26:55 εξηλθετε | εξηλατε CT § 26:55 προς υμας | — CT * 26:55 εκαθεζομην διδασκων εν τω ιερω | εκαθεζομην εν τω ιερω διδασκων PCK | εν τω ιερω εκαθεζομην διδασκων CT † 26:59 και οι πρεσβυτεροι | — CT ‡ 26:59 θανατωσωσιν αυτον | αυτον θανατωσωσι CT TR § 26:60 και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων CT * 26:61 ψευδομαρτυρες | — CT † 26:61 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 26:61 αυτον | — CT § 26:63 αποκριθεις | — CT * 26:65 διερρηξε | διερηξε WH † 26:65 οτι | — CT ‡ 26:65 αυτου | — CT § 26:66 ειπον | ειπαν NA SBL WH

67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ *ἐρράπισαν,

68 λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ. Τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;

Peter Denies Jesus

69 Ὁ δὲ Πέτρος †ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.

70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν αὐτῶν πάντων, λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις.

71 Ἐξεληθόντα δὲ σαυτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει *αὐτοῖς ἐκεῖ, †Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.

72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο †μεθ' ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ.

74 Τότε ἤρξατο σκαταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ *εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ρήματος †τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος †αὐτῷ ὅτι **Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήση με.** Καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27

Jesus Handed Over to Pontius Pilate

1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι *τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι αὐτόν·

2 καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν †αὐτὸν †Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

Judas Hangs Himself

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ Σαραδιδοῦς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς *ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ †τοῖς πρεσβυτέροις,

4 λέγων, Ἥμαρτον παραδοῦς αἷμα †ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ *ὄψει.

5 Καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια †ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγαστο.

6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι.

7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις.

8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἵματος, ἕως τῆς σήμερον.

9 Τότε ἐπληρώθη τὸ ρηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ·

10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

Jesus Faces Pilate

* 26:67 ερραπισαν | εραπισαν CT † 26:69 εξω εκαθητο | εκαθητο εξω CT ‡ 26:70 αυτων | — CT TR
 § 26:71 αυτον | — CT * 26:71 αυτοις | τοις CT TR † 26:71 και | — CT ‡ 26:72 μεθ | μετα CT § 26:74
 καταθεματιζειν | καταναθεματιζειν TR * 26:74 ευθεως | ευθυς TH WH † 26:75 του | — ANT CT PCK
 ‡ 26:75 αυτω | — CT * 27:1 του λαου | — PCK † 27:2 αυτον | — CT ‡ 27:2 ποντιω πιλατω | πιλατω NA
 SBL | πειλατω TH WH § 27:3 παραδιδους | παραδους TH WH * 27:3 απεστρεψε | εστρεψε CT † 27:3
 τοις | — CT ‡ 27:4 αθων | δικαιον WH § 27:4 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 27:4 οψει | οψη CT † 27:5
 εν τω ναω 98.3% | εις τον ναον CT 1.3% ‡ 27:6 ειπον | ειπαν NA SBL WH

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἕξστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμῶν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη *αὐτῷ, **Σὺ λέγεις.**

12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο.

13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι;

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

The Crowd Calls For Jesus' Crucifixion

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμῶν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.

16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμῶν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω.

23 Ὁ δὲ ἡγεμῶν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω.

24 Ἴδων δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

The Soldiers Mock Jesus

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν·

28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην.

29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων·

§ 27:11 εστη | εσταθη CT * 27:11 αυτω | — NA SBL WH † 27:12 των | — CT PCK ‡ 27:13 πιλατος | πειλατος TH WH § 27:16 βαραββαν | ιησουν βαραββαν NA SBL * 27:17 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:17 βαραββαν | ιησουν τον βαραββαν NA SBL | τον βαραββαν WH ‡ 27:21 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 27:21 βαραββαν | τον βαραββαν CT * 27:22 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:22 αυτω | — CT ‡ 27:23 ηγεμων | — CT § 27:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 27:24 απεναντι | κατεναντι WH † 27:24 του δικαιου | — NA SBL WH ‡ 27:28 περιεθηκαν αυτω χλαμουδα κοκκινην | χλαμουδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω CT § 27:29 την κεφαλην | της κεφαλης CT * 27:29 επι την δεξιαν | εν τη δεξια CT † 27:29 ενεπαιζον | ενεπαιξαν CT ‡ 27:29 ο βασιλευς | βασιλευ CT

³⁰ καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

³¹ Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

The Crucifixion

³² Ἐξερχόμενοι δὲ εὖρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

³³ Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστι *λεγόμενος Κρανίου Τόπος,

³⁴ ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν †ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ †ἤθελε πιεῖν.

³⁵ Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ββάλλοντες *κλῆρον.

³⁶ Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ.

³⁷ Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

³⁸ Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησται, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.

³⁹ Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,

⁴⁰ καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, †κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

⁴¹ Ὁμοίως ὁ δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων *καὶ Φαρισαίων ἔλεγον,

⁴² Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. †Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ †πιστεύσομεν ὅτι ἐπ' αὐτῷ.

⁴³ Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν *αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.

⁴⁴ Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησται οἱ †συσταυρωθέντες †αὐτῷ ὠνείδιζον ὁ αὐτόν.

The Death of Jesus

⁴⁵ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας *ἐνάτης.

⁴⁶ Περὶ δὲ τὴν †ἐνάτην ὥραν †ανεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ὁ **Ἡλί,** **Ἡλί,** ***λίμὰ †σαβαχθανί;** Τοῦτ' ἐστι, **Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες;**

⁴⁷ Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ †ἐστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ὁ Ἡλίαν φωνεῖ οὗτος.

⁴⁸ Καὶ εὐθέως δραμῶν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.

⁴⁹ Οἱ δὲ λοιποὶ *ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται †Ἡλίας σῶσων †αὐτόν.

§ 27:33 ο | ος TR * 27:33 λεγομενος κρανιου τοπος | λεγομενον κρανιου τοπος PCK | κρανιου τοπος λεγομενος CT † 27:34 οξος | οινον CT † 27:34 ηθελε | ηθελησε CT § 27:35 βαλλοντες | βαλοντες ANT PCK * 27:35 κληρον | κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου διμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον TR † 27:39 κινουντες | κεινουντες TH † 27:40 καταβηθι | και καταβηθι NA § 27:41 δε και | και NA SBL WH | — TH * 27:41 και φαρισαιων | — CT TR † 27:42 ει | — CT † 27:42 πιστευσωμεν | πιστευσωμεν ANT § 27:42 επ αυτω | αυτω TR | επ αυτον CT * 27:43 αυτον | — CT † 27:44 συσταυρωθεντες | συσταυρωθεντες TH WH † 27:44 αυτω | συν αυτω CT § 27:44 αυτον | αυτω TR * 27:45 ενατης | εννατης TR † 27:46 ενατην | εννατην TR † 27:46 ανεβοησεν | εβοησεν WH § 27:46 ηλι ηλι | ηλει ηλει TH | ελωι ελωι WH * 27:46 λιμα | λαμα TR | λεμα CT † 27:46 σαβαχθανι | σαβαχθανει TH WH † 27:47 εστωτων | εστηκοτων CT § 27:47 ηλιαν | ηλειαν WH * 27:49 ελεγον | ειπαν WH † 27:49 ηλιας | ηλειας WH † 27:49 αυτον 96.7% | αυτον αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα WH 1.1%

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλη ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.

51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ὡς δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν·

52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων *ἠγέρθη·

53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

54 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ ἄγενομα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ,

56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σίωσῆ μητήρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

The Burial of Jesus

57 Ὁψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς *ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ·

58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ *σινδόνι καθαρᾷ,

60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν.

61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

The Guard at the Tomb

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον,

63 λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ σαυτοῦ *νυκτὸς κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης.

65 Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Ἔχετε κουστωδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε.

66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφάλισαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

28

The Resurrection

1 Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε *Μαρία ἡ

§ 27:51 εις δυο απο ανωθεν εως κατω | απ ανωθεν εως κατω εις δυο NA SBL WH | εις δυο απ ανωθεν εως κατω TH * 27:52 ηγερθη | ηγερθησαν CT † 27:54 γενομενα | γινομενα WH ‡ 27:55 γυναικες | και γυναικες ANT PCK § 27:56 ιωση | ιωσηφ NA SBL WH * 27:57 εμαθητευσε | εμαθητευθη NA SBL WH † 27:58 πιλατω | πιλατω TH WH ‡ 27:58 πιλατος | πιλατος TH WH § 27:58 το σωμα | — CT * 27:59 σινδονι | εν σινδονι NA WH † 27:61 μαρια | μαριαμ CT ‡ 27:62 πιλατον | πιλατον TH WH § 27:64 αυτου | — WH * 27:64 νυκτος | — CT † 27:64 λαω | λαω οτι PCK ‡ 27:65 δε | — ANT CT § 27:65 πιλατος | πιλατος TH WH * 28:1 μαρια | μαριαμ NA SBL TH

Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρήσαι τὸν τάφον.

² Καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, †προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

³ Ἦν δὲ ἡ θιδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν *ὡσεὶ χιών.

⁴ Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ †ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί.

⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναῖξί, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

⁶ Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο †ὁ Κύριος.

⁷ Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοῦ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοῦ, εἶπον ὑμῖν.

⁸ Καὶ ὁρμήθη ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

⁹ *Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοῦ, †Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, **Χαίρετε**. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.

¹⁰ Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· **Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, §καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.**

The Soldiers Bribed to Lie

¹¹ Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.

¹² Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

¹³ λέγοντες, Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.

¹⁴ Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν *αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.

¹⁵ Οἱ δὲ λαβόντες †τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς §σήμερον.

The Great Commission

¹⁶ Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἑτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

¹⁷ Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν §αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν.

¹⁸ Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, **Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ *γῆς.**

¹⁹ †Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος·

²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοῦ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

† 28:2 προσελθων | και προσελθων CT ‡ 28:2 απο της θυρας | — CT § 28:3 ιδεα | ειδεα CT * 28:3 ωσει | ως CT † 28:4 εγενοντο ωσει | εγενηθησαν ως CT ‡ 28:6 ο κυριος | — CT § 28:8 εξελθουσαι | απελθουσαι CT * 28:9 ως δε επορευοντο απαγγελαι τοις μαθηταις αυτου 81.6% | — CT 11.6% † 28:9 ιησους | ο ιησους TR ‡ 28:9 απηνητησεν | υπηνητησεν CT § 28:10 και εκει | κακει ℳ^{pt} ANT CT TR * 28:14 αυτον | — TH WH † 28:15 τα | — WH ‡ 28:15 σημερον | σημερον ημερας NA SBL WH § 28:17 αυτω | — CT * 28:18 γης | της γης NA SBL WH † 28:19 πορευθεντες | πορευθεντες ουν CT TR

‡Αμήν.§

‡ 28:20 αμην | — CT § 28:20 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts:
Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

The Preaching of John the Baptist

¹ Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, *υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

² †Ὡς γέγραπται ἐν †τοῖς προφήταις,

Ἴδού, Ἔγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου *ἔμπροσθέν σου.

³ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,

⁴ ἐγένετο †Ἰωάννης †βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσω βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

⁵ Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται, *καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες †ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

⁶ †Ἦν δὲ ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ †ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον.

⁷ Καὶ ἐκήρυσσε, λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ.

⁸ Ἐγὼ †μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἔν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς *ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

The Baptism of Jesus

⁹ Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν †Ἰησοῦς ἀπὸ †Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

¹⁰ Καὶ *εὐθέως ἀναβαίνων †ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ πνεῦμα †ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἔπ' αὐτόν·

¹¹ καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν *ᾧ †εὐδόκησα.

The Temptation of Jesus

¹² Καὶ †εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.

* **1:1** υιου του θεου 98.2% | υιου θεου NA TH 0.5% | — SBL WH 0.8% † **1:2** ως | καθως ECM† NA SBL TH WH † **1:2** τοις προφηταις 96.2% | τω ησια τω προφητη CT 1.3% § **1:2** εγω | — NA SBL TH WH * **1:2** εμπροσθεν σου 96.6% | — ECM† NA SBL TH WH 3.3% † **1:4** ιωαννης | ιωανης WH † **1:4** βαπτιζων εν τη ερημω και 98.2% | ο βαπτιζων εν τη ερημω και NA TH 0.4% | ο βαπτιζων εν τη ερημω SBL WH 0.2% § **1:5** ιεροσολυμται | ιεροσολυμειται TH WH * **1:5** και εβαπτιζοντο παντες | παντες και εβαπτιζοντο CT † **1:5** εν τω ιορδανη ποταμω υπ αυτου | υπ αυτου εν τω ιορδανη ποταμω CT † **1:6** ην δε | και ην CT § **1:6** ο | — TR * **1:6** ιωαννης | ιωανης WH † **1:6** εσθιων | εσθων SBL TH WH † **1:8** μεν | — CT § **1:8** εν 95% | — ECM NA SBL WH 4.3% * **1:8** εν 99.7% | — WH 0.2% † **1:9** ιησους | ο ιησους ANT PCK † **1:9** ναζαρετ | ναζαρεθ SCR § **1:9** υπο ιωαννου εις τον ιορδανην | εις τον ιορδανην υπο ιωαννου ECM† NA SBL TH | εις τον ιορδανην υπο ιωανου WH * **1:10** ευθεως | ευθυς CT † **1:10** απο | εκ CT † **1:10** ωσει | ως ℳ^{Pt} ANT CT § **1:10** επ | εις ECM† NA SBL TH WH * **1:11** ω | σοι ANT CT † **1:11** ευδοκησα | ηυδοκησα ANT † **1:12** ευθυς | ευθεως ANT PCK

13 Καὶ ἦν ἑξέκει ἐν τῇ ἐρήμῳ *ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

Jesus Begins His Ministry

14 †Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι †τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον *τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

15 καὶ λέγων ὅτι **Πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.**

Jesus Calls His First Disciples

16 †Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος ἑβάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ *ἀλιεῖς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι †ἀλιεῖς ἀνθρώπων.**

18 Καὶ ἐυθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα θαυτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προβάς *ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ †Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.

20 Καὶ ἐυθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

Jesus Casts Out an Unclean Spirit

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς ἩΚαπερναοῦμ· καὶ *εὐθέως τοῖς σάββασιν †εἰσελθὼν †εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε.

22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

23 ἩΚαὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε,

24 λέγων, *Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Φιμώθητι, καὶ ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ.**

26 Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ †κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε ἑσυζητεῖν *πρὸς ἑαυτούς, λέγοντας, Τί ἐστὶ τοῦτο; †Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

§ 1:13 εκει | — CT * 1:13 ημερας τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα ημερας ECM† NA SBL TH WH | ημερας τεσσερακοντα ECM† † 1:14 μετα δε 99.2% | και μετα SBL WH 0.3% † 1:14 τον | — ANT § 1:14 ιωαννην | ιωαννην WH * 1:14 της βασιλειας 95.5% | — CT 2.1% † 1:16 περιπατων δε | και παραγων CT † 1:16 αυτου του σιμωνος | αυτου TR | σιμωνος CT § 1:16 βαλλοντας αμφιβληστρον 82.8% | αμφιβαλλοντας αμφιβληστρον MSS 10.6% | αμφιβαλλοντας CT 0.3% * 1:16 αλιεις | αλειεις TH WH † 1:17 αλιεις | αλειεις TH WH † 1:18 ευθεως | ευθυς CT § 1:18 αυτων | — CT * 1:19 εκειθεν | — CT † 1:19 ιωαννην | ιωαννην WH † 1:20 ευθεως | ευθυς CT § 1:21 καπερναουμ | καφαρναουμ CT * 1:21 ευθεως | ευθυς CT † 1:21 εισελθων 97.7% | — SBL 1% † 1:21 εις την συναγωγην εδιδασκε 97.7% | εδιδασκεν εις την συναγωγην SBL 0.9% § 1:23 και | και ευθυς CT * 1:24 εα | — ECM† NA SBL TH WH † 1:26 κραξαν | φωνησαν CT † 1:27 παντες | απαντες ECM† NA SBL TH WH § 1:27 συζητειν | συζητειν TH WH * 1:27 πρὸς ἑαυτούς λέγοντας 76.4% | πρὸς ἑαυτούς λέγοντες MSS 18.3% | πρὸς αὐτούς λέγοντας TR 2% | αὐτούς λέγοντας WH 0.2% † 1:27 τις η διδαχη η καινη αυτη οτι | διδαχη καινη CT

28 †Εξήλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ Σεύθους εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

Jesus Heals Many

29 Καὶ *εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς †ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ †Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ §Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ *εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς·

31 καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς †αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ πυρετὸς †εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε §ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·

33 καὶ *ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν.

34 Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν †αὐτόν.

Jesus Preaches in Galilee

35 Καὶ πρῶτῃ †ἐννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξήλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κάκει †προσηύχετο.

36 Καὶ §κατεδίωξαν αὐτόν *ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ·

37 καὶ †εὐρόντες αὐτόν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες †σε ζητοῦσι.

38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, §**Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα *καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ †ἐξελέλυθα.**

39 Καὶ †ἦν κηρύσσων §ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

Jesus Cleanses a Man with Leprosy

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν λεπρός, παρακαλῶν αὐτόν καὶ γονυπετῶν *αὐτόν, †καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι.

41 †Ὁ δὲ Ἰησοῦς §σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, *ἤψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, **Θέλω, καθάρισθητι.**

42 Καὶ †εἰπόντος αὐτοῦ †εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ §ἐκαθαρίσθη.

43 Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, *εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν,

44 καὶ λέγει αὐτῷ, **Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἶπης· †ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ †προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε §Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.**

† 1:28 εξηλθε δε | και εξηλθεν ANT CT § 1:28 ευθως | ευθως πανταχου ECM† NA SBL TH WH * 1:29 ευθως | ευθως CT † 1:29 εξελθοντες ηλθον 83.1% | εξελθων ηλξεν εξελθοντες ηλθαν WH 0.1% † 1:29 ιωαννου | ιωανου WH § 1:30 σιμωνος | του σιμωνος PCK * 1:30 ευθως | ευθως CT † 1:31 αυτης | — ECM† NA SBL TH WH † 1:31 ευθως | — CT § 1:32 εδυ | εδυσεν WH * 1:33 η πολις ολη επισυνηγμενη ην | ην η πολις ολη επισυνηγμενη ANT | ην ολη η πολις επισυνηγμενη CT † 1:34 αυτον 57.6% | αυτον χριστου ειναι m^P ANT PCK WH 28.6% | αυτον τον χριστου ειναι MSS 8.9% † 1:35 εννυχον | εννυχα ANT CT § 1:36 κατεδιωξαν | κατεδιωξεν ECM† NA SBL TH WH * 1:36 ο | — ECM† NA SBL TH WH † 1:37 ευροντες αυτον | ευρον αυτον και ECM† NA SBL TH WH † 1:37 σε ζητουσι | ζητουσι σε CT TR § 1:38 αγωμεν | αγωμεν αλλαχου ECM† NA SBL TH WH * 1:38 και εκει | κακει TH TR † 1:38 εξεληλυθα | εληλυθα PCK | εξηλθου CT † 1:39 ην 99.4% | ηλθε CT 0.5% § 1:39 εν ταις συναγωγαις | εις τας συναγωγας CT * 1:40 αυτον 85.9% | — CT 6.1% † 1:40 και | — SBL WH † 1:41 ο δε ιησους | και CT § 1:41 σπλαγχνισθεις 99.5% | οργισθεις SBL 0.1% * 1:41 ηψατο αυτου | αυτου ηψατο CT † 1:42 ειποντος αυτου 95.8% | — CT 2.3% † 1:42 ευθως | ευθως CT § 1:42 εκαθαρισθη | εκαθερισθη TH WH * 1:43 ευθως | ευθως CT † 1:44 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 1:44 προσενεγκε | προσενεγκαι PCK § 1:44 μωσης | μωσης ANT CT

45 Ὁ δὲ ἐξεληθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζει τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, *ἀλλ' ἔξω †έν ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν †πανταχόθεν.

2

Jesus Heals a Paralytic

1 Καὶ *εἰσηλθε πάλιν εἰς †Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· †καὶ ἠκούσθη ὅτι §εις οἶκόν ἐστι.

2 Καὶ *εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.

3 Καὶ ἔρχονται †πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι †προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν §κράββατον *ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο.

5 †Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, **Τέκνον, †ἀφέωνταί §σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.**

6 Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,

7 Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ *βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός;

8 Καὶ †εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως †αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, §εῖπεν αὐτοῖς, **Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;**

9 **Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, *Ἀφέωνταί †σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, †Ἐγείραι, καὶ ἄρον §σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει;**

10 **Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου *ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας—λέγει τῷ παραλυτικῷ—**

11 **§οὶ λέγω, †εγείραι †καὶ ἄρον τὸν §κράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου.**

12 Καὶ ἠγέρθη *εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν †κράββατον, ἐξῆλθεν †έναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας ὅτι §Οὐδέποτε οὕτως *εἶδομεν.

Jesus Calls Levi

* 1:45 ἀλλ | ἀλλα SBL WH † 1:45 ἐν | ἐπ CT † 1:45 πανταχοθεν | παντοθεν CT * 2:1 εἰσηλθε παλιν | παλιν εἰσηλθεν TR | εἰσελθων παλιν CT † 2:1 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 2:1 καὶ | — CT § 2:1 εἰς οἶκον 98.5% | ἐν οἰκῶ CT 1% * 2:2 εὐθεως | — CT † 2:3 πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φεροντες | φεροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν ECM† NA SBL WH † 2:4 προσεγγισαι | προσενεγκα CT § 2:4 κρᾶββατον | κρᾶβαττον ℳ^{pt} ANT CT * 2:4 ἐφ ω | οπου ECM† NA SBL TH WH † 2:5 ἰδων δε | καὶ ἰδων CT † 2:5 ἀφεωνται | ἀφιενται ECM NA SBL WH § 2:5 σοι αἱ ἁμαρτια σου | σου αἱ ἁμαρτια CT * 2:7 βλασφημιας | βλασφημει CT † 2:8 εὐθεως | εὐθυς CT † 2:8 αὐτοὶ | — CT TR § 2:8 εἶπεν | λεγει CT * 2:9 ἀφεωνται | ἀφιενται ECM NA SBL WH † 2:9 σου | σοι TR † 2:9 ἐγείραι | ἐγείρε ℳ^{pt} ANT ECM NA SBL TH | ἐγείρου WH § 2:9 σου τὸν κρᾶββατον | σου τὸν κρᾶβαττον ℳ^{pt} | τὸν κρᾶββατόν σου PCK | τὸν κρᾶβαττον σου ANT CT * 2:10 ἀφιεναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτιας 46.2% | ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιεναι ἁμαρτιας ℳ^{pt} ECM† PCK SBL 46.9% | ἀφιεναι ἁμαρτιας ἐπὶ τῆς γῆς ECM† NA WH 3.2% † 2:11 ἐγείραι | ἐγείρε ℳ^{pt} ANT CT † 2:11 καὶ | — CT § 2:11 κρᾶββατον | κρᾶβαττον ℳ^{pt} ANT CT * 2:12 εὐθεως καὶ | καὶ εὐθυς CT † 2:12 κρᾶββατον | κρᾶβαττον ℳ^{pt} ANT CT † 2:12 ἐναντιον | ἐμπροσθεν NA SBL TH WH § 2:12 ουδεποτε ουτως | ουτως ουδεποτε CT * 2:12 εἶδομεν | εἶδαμεν WH

13 Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

14 Καὶ παράγων εἶδε †Λευὶ τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, **Ἀκολουθεῖ μοι.** Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ †ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτόν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ †ἠκολούθησαν αὐτῷ.

16 Καὶ οἱ γραμματεῖς *καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες †αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν †τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, **Ἔτι ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει *καὶ πίνει;**

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει †αὐτοῖς, **Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς ἵνα μετανοήσῃ.**

A Question About Fasting

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ *Ἰωάννου καὶ οἱ †τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, **Διὰ τί οἱ μαθηταὶ †Ἰωάννου καὶ †σοὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;**

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν; Ὅσον χρόνον *μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν·**

20 **ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν †ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.**

21 †Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου **ἔπιρραπτει ἐπὶ *ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ †μή, αἶρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα ἔγινεται.**

22 **Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, *ῥήσσει ὁ οἶνος †ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος †ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· Ἔλλα οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς *βλητέον.**

Jesus Is Lord of the Sabbath

23 Καὶ ἐγένετο †παραπορεύεσθαι αὐτόν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ †ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας.

24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, **Ἴδε, τί ποιοῦσιν ἔν τοῖς σάββασι ὃ οὐκ ἔξεστι;**

† 2:14 λευι | λευιν (λευειν TH WH) ℣^{Pt} ANT ECM HF NA PCK SBL TR † 2:15 εγενετο εν τω | γινεται ECM NA SBL WH | γεινεται TH § 2:15 ηκολουθησαν | ηκολουθουν ECM† NA SBL TH WH * 2:16 και οι φαρισαιοι 96.6% | των φαρισαιων CT 0.2% † 2:16 αυτον εσθιοντα 96.2% | οτι ησθηε TH 0.3% | οτι εσθιει ECM NA SBL WH 0.2% † 2:16 τελωνων και αμαρτωλων 97.7% | αμαρτωλων και τελωνων CT 0.2% § 2:16 τι 95.9% | — ECM† NA SBL TH WH 1.8% * 2:16 και πινει 92.9% | — CT 0.7% † 2:17 αυτοις | αυτοις οτι ECM NA SBL WH † 2:17 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ § 2:17 εις μετανοιαν | — CT * 2:18 ιωαννου | ιωανου WH † 2:18 των φαρισαιων 92% | φαρισαιοι CT 6.4% † 2:18 ιωαννου | ιωανου WH § 2:18 οι | οι μαθηται CT * 2:19 μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφιον 89.6% | εχουσι τον νυμφιον μετ αυτων CT 0.6% † 2:20 εκειναις ταις ημεραις | εκεινη τη ημερα CT † 2:21 και | — ANT CT § 2:21 επιρραπτει | επιραπτει CT * 2:21 ιματιω παλαιω | ιματιον παλαιου CT † 2:21 μη | μηγε ANT † 2:21 αυτου | απ αυτου CT § 2:21 γινεται | γεινεται TH * 2:22 ρησσει | ρηξει CT † 2:22 ο νεος | — CT † 2:22 εκχειται και οι ασκοι απολουνται | απολλυται και οι ασκοι ECM NA SBL WH § 2:22 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 2:22 βλητεον 97.5% | — CT 0.3% † 2:23 παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββασι | αυτον εν τοις σαββασι παραπορευεσθαι ECM NA SBL TH | αυτον εν τοις σαββασι διαπορευεσθαι WH † 2:23 ηρξαντο οι μαθηται αυτου | οι μαθηται αυτου ηρξαντο CT § 2:24 εν | — CT

²⁵ Καὶ * αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε † Δαυίδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχε καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

²⁶ Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ † ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ § τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὔσι;

²⁷ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, * οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον·

²⁸ ὥστε Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3

Jesus Heals a Man with a Withered Hand

¹ Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς * τὴν συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.

² Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

³ Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ † ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, † Ἐγείραι εἰς τὸ μέσον.

⁴ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐξεστι τοῖς σάββασιν § ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

⁵ Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, * συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά † σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ † ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ § ὡς ἡ ἄλλη.

⁶ Καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι * εὐθέως μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον † ἐποιοῦν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

A Great Multitude Follows Jesus

⁷ Καὶ ὁ Ἰησοῦς † ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας § ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,

⁸ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ * οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, † ἀκούσαντες ὅσα † ἐποίει, § ἦλθον πρὸς αὐτόν.

⁹ Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν.

¹⁰ Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μᾶστιγας.

¹¹ Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν * ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, † λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

* 2:25 αὐτος ελεγεν | λεγει CT † 2:25 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:26 αρχιερευς 83% | του αρχιερευς TR 16.2% § 2:26 τοις ιερευσι | τους ιερεις ECM NA SBL WH * 2:27 ουχ 96.6% | και ουχ CT 0.9% * 3:1 την | — SBL WH † 3:3 εξηραμμενην εχοντι την χειρα 93.3% | την χειρα εχοντι ξηραν SBL WH 0.4% | την ξηραν χειρα εχοντι ECM NA TH 0.2% † 3:3 εγειραι | εγειρε ANT CT § 3:4 αγαθοποιησαι | αγαθον ποιησαι ECM† NA * 3:5 συλλυπουμενος | συλλυπουμενος TH WH † 3:5 σου | — ECM† NA SBL † 3:5 αποκατεσταθη | απεκατεσταθη ℣℣^{pt} CT § 3:5 υγιης ως η αλλη | — CT * 3:6 ευθεως | ευθυς CT † 3:6 εποιουν 92.5% | εποιησαν MSS 5.2% | εδιδουν CT 1.3% † 3:7 ανεχωρησε μετα των μαθητων αυτου | μετα των μαθητων αυτου ανεχωρησε CT § 3:7 ηκολουθησαν αυτω 50.9% | ηκολουθησεν αυτω ℣℣^{pt} PCK 42.9% | ηκολουθησε CT 0.2% * 3:8 οι | — CT † 3:8 ακουσαντες | ακουοντες CT † 3:8 εποιει | ποιει WH § 3:8 ηλθον | ηλθαν WH * 3:11 εθεωρει προσεπιπτεν αυτω και εκραζε | εθεωρουν προσεπιπτον αυτω και εκραζον ANT CT † 3:11 λεγοντα | λεγοντες NA

12 Καὶ πολλὰ ἐπέτιμα αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσι.

The Twelve Apostles

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἠθέληεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δωδεκά, ἵνα ὡσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτούς κηρύσσειν,

15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν *θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια·

16 †καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Σίωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς *ὀνόματα †Βοανεργές, ὃ ἐστίν, Υἱοὶ Βροντῆς·

18 καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ †Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Σκανανίτην,

19 καὶ Ἰούδαν *Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Jesus and Beelzebul

Καὶ †ἔρχονται εἰς οἶκον·

20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι *Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, **Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;**

24 **Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη.**

25 **Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται ἵσταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη.**

26 **Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ ἑμεμέρισται, οὐ δύναται *σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.**

27 †Οὐδεὶς δύναται †τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἑδιαρπάσῃ.

28 **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται *τὰ ἀμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ †βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν·**

‡ 3:12 φανερον αυτον | αυτον φανερον CT TR § 3:14 δωδεκα 97.1% | δωδεκα ους και αποστολους ωνομασεν NA WH 1.5% * 3:15 θεραπευειν τας νοσους και | — CT † 3:16 και 98.8% | και εποιησε τους δωδεκα και NA SBL WH 0.4% ‡ 3:16 τω σιμωνι ονομα | ονομα τω σιμωνι ANT CT § 3:17 ιωαννην | ιωαννη WH * 3:17 ονοματα | ονομα WH † 3:17 βοανεργες | βοανηργες CT ‡ 3:18 ματθαιον | μαθθαιον CT § 3:18 κανανιτην | καναναιον CT * 3:19 ισκαριωτην 98% | ισκαριωθ CT 0.8% † 3:19 ερχονται | ερχεται ECM† NA SBL TH WH ‡ 3:20 οχλος 89.5% | ο οχλος NA SBL TH WH 7.4% § 3:20 μητε | μηδε ANT ECM† NA PCK SBL TH WH * 3:22 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † 3:25 δυναται | δυνησεται CT ‡ 3:25 σταθηναι η οικια εκεινη | η οικια εκεινη σταθηναι ECM NA SBL | η οικια εκεινη στηναι TH WH § 3:26 μεμερισται | εμερισθη CT * 3:26 σταθηναι | στηναι ECM† NA SBL TH WH † 3:27 ουδεις δυναται | ου δυναται ουδεις TR | αλλ ου δυναται ουδεις ECM NA TH WH | αλλ ουδεις δυναται SBL ‡ 3:27 τα σκευη του ισχυρου εισελθων εις την οικιαν | εις την οικιαν του ισχυρου εισελθων τα σκευη ECM† NA SBL TH WH § 3:27 διαρπαση | διαρπασει M^{pt} ANT CT TR * 3:28 τα αμαρτηματα τοις υιοις των ανθρωπων | τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτηματα ANT CT † 3:28 βλασφημιαι οσας αν | αι βλασφημιαι οσας εαν ANT ECM† | αι βλασφημιαι οσα εαν ECM† NA SBL TH WH

29 ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου Ἰκρίσεως.

30 Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

Jesus' Mother and Brothers

31 Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, Ἰφωνοῦντες αὐτόν.

32 Καὶ ἐκάθητο ὁ ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου;

34 Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτόν καθημένους, λέγει, Ἰδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὅς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή μου καὶ μήτηρ ἐστί.

4

The Parable of the Sower

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθη πρὸς αὐτόν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτόν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς Ἰῆν.

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,

3 Ἀκούετε· ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ σπετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρώδες, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη.

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

9 Καὶ ἔλεγεν, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

‡ 3:29 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 3:29 κρισεως 97% | αμαρτηματος CT 0.7% * 3:31 ερχονται ουν | και ερχεται ECM† NA TH | και ερχονται ECM† SBL WH † 3:31 οι αδελφοι και η μητηρ 80.8% | οι αδελφοι αυτου και η μητηρ MSS 13.5% | η μητηρ αυτου και οι αδελφοι ANT CT 2.7% ‡ 3:31 εστωτες | στηκοντες ECM† NA SBL TH WH | εστηκοτες ECM† § 3:31 φωνουντες 94.6% | καλουντες ECM† NA SBL TH WH 1.6% * 3:32 οχλος περι αυτον | περι αυτον οχλος ANT CT † 3:32 ειπον δε | και λεγουσιν CT ‡ 3:32 και αι αδελφαι σου 70.2% | — ANT ECM SBL TH TR WH 28.9% § 3:33 απεκριθη αυτοις λεγων | αποκριθεις αυτοις λεγει ECM† NA SBL TH WH * 3:33 η | και ECM NA TH WH † 3:33 μου | — WH ‡ 3:34 κυκλω τους περι αυτον | τους περι αυτον κυκλω CT § 3:34 ιδε | ιδου PCK * 3:35 γαρ 99.4% | — WH 0.3% † 3:35 μου | — CT ‡ 3:35 μητηρ | μητηρ μου PCK * 4:1 συνηχθη | συναγεται CT † 4:1 πολυς | πλειστος CT ‡ 4:1 εμβαντα εις το πλοιον | εις πλοιον εμβαντα CT § 4:1 ην | ησαν ANT CT * 4:3 του | — ECM† NA SBL TH WH † 4:4 παρα | επι ANT ‡ 4:4 ηλθε | ηλθου ANT § 4:4 πετεινα | πετεινα του ουρανου TR * 4:5 αλλο δε | και αλλο ANT CT † 4:5 οπου | και οπου WH ‡ 4:5 ευθεως | ευθυς CT § 4:6 ηλιου δε ανατειλαντος | και οτε ανετειλεν ο ηλιος CT * 4:8 αλλο | αλλα CT † 4:8 αυξανοντα | αυξανομενα CT ‡ 4:8 εν ... εν ... εν | εν ... εν ... εν ECM† HF NA SBL TR | εις ... εν ... εν WH § 4:9 ελεγεν | ελεγεν αυτοις ANT TR * 4:9 ο εχων | ος εχει CT

The Purpose of Speaking in Parables

10 †Ότε δὲ ἐγένετο καταμόνας, †ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα Στὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν *δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα †γίνεται·

12 ἵνα

βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι·
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι·
μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῆ ἑαυτοῖς †τὰ ἀμαρτήματα.

The Parable of the Sower Explained

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε;

14 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.

15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπεύεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, Σεύθῃς ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον *ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν.

16 Καὶ οὗτοι †εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, †εὐθῃς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν,

17 καὶ οὐκ ἔχουσι ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, Σεύθῃς σκανδαλίζονται.

18 Καὶ *οὗτοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, †οἱ τὸν λόγον †ἀκούοντες,

19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος Στούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι *συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος †γίνεται.

20 Καὶ †οὗτοι εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, Σέν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

A Lamp Under a Basket

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, *Μήτι †ὁ λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν †κλίνην; Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν Σέπιτεθῆ;

22 Οὐ γὰρ ἐστὶ *τι κρυπτόν, †ὃ †ἐὰν Σμὴ φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα *εἰς φανερόν ἔλθῃ.

23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε †μετρηθήσεται ὑμῖν, †καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν.

† 4:10 οτε δε | και οτε CT † 4:10 ηρωτησαν | ηρωτων CT § 4:10 την παραβολην | τας παραβολας CT
* 4:11 δεδοται γνωνα το μυστηριον | δεδοται γνωνα τα μυστηρια ANT | το μυστηριον δεδοται CT † 4:11
γινεται | γεινεται TH † 4:12 τα αμαρτηματα | — CT § 4:15 ευθεως | ευθους ANT CT * 4:15 εν ταις
καρδιαις αυτων | εις αυτους NA SBL WH | εν αυτοις ECM TH † 4:16 εισιν ομοιως 95.5% | εισιν NA 2.1%
| ομοιως εισιν ANT 1.5% † 4:16 ευθεως | ευθους ANT CT § 4:17 ευθεως | ευθους ANT CT * 4:18 ουτοι
| αλλοι CT † 4:18 οι | ουτοι εισιν οι CT ST † 4:18 ακουοντες | ακουσαντες CT § 4:19 τουτου | — CT
* 4:19 συμπνιγουσι | συνπνιγουσιν TH WH † 4:19 γινεται | γεινεται TH † 4:20 ουτοι | εκεινοι CT § 4:20
έν ... έν ... έν | έν ... έν ... έν ECM† HF NA SBL TR * 4:21 μητι 98.6% | οτι μητι WH 0.2% † 4:21 ο λυχνος
ερχεται | ερχεται ο λυχνος ANT CT † 4:21 κλινην | κλεινην TH § 4:21 επιτεθη | τεθη CT * 4:22 τι |
— ANT ECM† NA PCK SBL TH WH † 4:22 ο | — CT † 4:22 εαν | ει ECM† § 4:22 μη | μη ινα CT * 4:22
εις φανερον ελθη | ελθη εις φανερον ANT CT † 4:24 μετρηθησεται | αντιμετρηθησεται PCK † 4:24 και
προστεθησεται υμιν τοις ακουουσιν 88.8% | τοις ακουουσιν MSS 6.4% | και προστεθησεται υμιν CT 0.6%

25 Ὅς γὰρ §^{αν} ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

The Parable of the Growing Seed

26 Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς *ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς,

27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος †βλαστάνῃ καὶ μηκύνῃται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

28 Αὐτομάτῃ †γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, §εῖτα στάχυν, εἶτα *πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ.

29 Ὅταν δὲ †παραδῷ ὁ καρπός, †εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

The Parable of the Mustard Seed

30 Καὶ ἔλεγε, §Τίτι *ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; Ἡ ἐν †ποία παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν;

31 Ὅς †κόκκον σινάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, §μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς·

32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ *γίνεται †πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ †κατασκηνοῦν.

The Use of Parables

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς §ἐδύναντο ἀκούειν·

34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει *αὐτοῖς· †κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς †μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

Jesus Calms a Storm

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν.

36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ ἄλλα §δὲ *πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ.

37 Καὶ †γίνεται λαῖλαψ †άνεμου μεγάλης· §τὰ δὲ κύματα *ἐπέβαλλον εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε †αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι.

38 Καὶ †ἦν αὐτός §ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ *διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;

§ 4:25 αν εχη | εχει CT * 4:26 εαν | αν ANT | — ECM NA SBL WH † 4:27 βλαστανη | βλαστα CT † 4:28 γαρ | — CT § 4:28 ειτα ... ειτα | ειτεν ... ειτεν WH * 4:28 πληρη | πληρης ECM NA SBL † 4:29 παραδω | παραδοι CT † 4:29 ευθεως | ευθυς CT § 4:30 τιτι | πως ANT CT * 4:30 ομοιωσωμεν | ομοιωσομεν ^{pt} HF PCK † 4:30 ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην | τιτι παραβολη παραβαλωμεν αυτην ANT | τιτι αυτην παραβολη θωμεν CT † 4:31 κοκκον | κοκκω NA SBL TH TR WH § 4:31 μικροτερος παντων των σπερματων εστι | μικροτερον ον παντων των σπερματων CT * 4:32 γινεται | γεινεται TH † 4:32 παντων των λαχανων μειζων | μειζων παντων των λαχανων ANT | μειζον παντων των λαχανων CT † 4:32 κατασκηνοουν | κατασκηνοει WH § 4:33 εδυναντο | ηδυναντο ANT CT TR * 4:34 αυτοις | αυτοις του λογου ANT † 4:34 κατ | καθ TH † 4:34 μαθηταις αυτου | ιδιοις μαθηταις CT § 4:36 δε | — CT * 4:36 πλοιαρια | πλοια ANT CT † 4:37 γινεται | γεινεται TH † 4:37 ανεμου μεγαλη | μεγαλη ανεμου CT § 4:37 τα δε | και τα CT * 4:37 επεβαλλον | επεβαλεν ^{pt} ECM† HF PCK † 4:37 αυτο ηδη γεμιζεσθαι | ηδη αυτο βυθιζεσθαι ANT | ηδη γεμιζεσθαι το πλοιοι CT † 4:38 ην αυτος | αυτος ην CT § 4:38 επι | εν CT * 4:38 διεγειρουσιν | εγειρουσιν ECM† NA SBL TH WH

³⁹ Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ, **Σιώπα, πεφίμωσο.** Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

⁴⁰ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Τί δειλοί ἐστε τούτῳ; Ἐπὼς οὐκ ἔχετε πίστιν;**

⁴¹ Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

5

Jesus Heals a Demon-Possessed Man

¹ Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν *Γαδαρηνῶν.

² Καὶ ἐξεληθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, ἐβύθως ᾤκηθησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,

³ ὃς τὴν *κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς ἑνὶ μνημασί· καὶ οὐτε ἀλύσειν οὐδεὶς ᾔδύνατο αὐτὸν δῆσαι,

⁴ διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσει δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι· καὶ οὐδεὶς *αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι·

⁵ καὶ διὰ παντός, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνημασί ἦν κρᾶζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

⁶ Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ,

⁷ καὶ κρᾶξας φωνῇ μεγάλῃ *εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς.

⁸ Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ, **Ἐξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.**

⁹ Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, **Τί σοὶ ὄνομα;** Καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Ὁλεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν.

¹⁰ Καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλὰ ἵνα μὴ *αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

¹¹ Ἦν δὲ ἐκεῖ ἑπὶ τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·

¹² καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

¹³ Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἑβύθως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξεληθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσηλθόντα εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν δὲ ὡς ἑξήκοντα· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.

¹⁴ Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός·

† 4:40 ουτω 96.7% | — CT 1% ‡ 4:40 πως ουκ 97.4% | ουπω CT 1.9% § 4:41 υπακουουσιν αυτω 96.1% | αυτω υπακουει ECM† 1.3% | υπακουει αυτω ECM† NA SBL TH WH 0.4% * 5:1 γαδαρηνων 95% | γεργεσηνων ANT 4% | γερασηνων CT 0.3% † 5:2 εξελθοντι αυτω | εξελθοντος αυτου ANT CT ‡ 5:2 ευθεως | ευθυς CT § 5:2 απηνητησεν | υπηνητησεν ECM† NA SBL TH WH * 5:3 κατοικησιν | οικησιν PCK † 5:3 μνημασι | μνημειοις TR ‡ 5:3 ουτε αλυσειν | ουδε αλυσει ουκετι CT § 5:3 εδυνατο | ηδυνατο ANT PCK TR * 5:4 αυτον ισχυε | αυτον ισχυσε PCK | ισχυεν αυτον ANT CT † 5:5 ορεισιν και εν τοις μνημασι | μνημασι και εν τοις ορεισιν ANT CT PCK ‡ 5:6 ιδων δε | και ιδων CT § 5:6 αυτω | αυτον ANT ECM† SBL WH * 5:7 ειπε | λεγει ANT CT † 5:9 σοι ονομα | ονομα σοι ANT CT ‡ 5:9 απεκριθη λεγων | λεγει αυτω CT § 5:9 λεγων | λεγιων CT * 5:10 αυτους αποστειλη | αποστειλη αυτους ANT | αυτα αποστειλη ECM NA SBL WH † 5:11 προς τω ορει αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη | προς τα ορη αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη TR | αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη προς τω ορει ANT ‡ 5:12 παντες οι δαιμονες | — CT § 5:13 ευθεως ο ιησους | — CT * 5:13 ησαν δε | — CT † 5:13 δισχιλιοι | δισχειλιοι TH ‡ 5:14 οι δε | και οι ANT CT § 5:14 τους χοιρους | αυτους CT * 5:14 ανηγγειλαν | απηγγειλαν ANT CT † 5:14 εξηλθον | ηλθον ECM† NA SBL TH WH

15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν Σλεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν.

16 *Διηγήσαντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων.

17 Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

18 Καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα ἦ μετ' αὐτοῦ.

19 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, **Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ἴσοι ὁ Κύριος ἔπεποιήκε, καὶ ἠλέησέ σε.**

20 Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

A Girl Restored to Life and a Woman Healed

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν.

22 Καὶ Σιδού, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὄνοματι *Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ,

23 καὶ παρεκάλει αὐτόν πολλά, λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὥπως σωθῆ καὶ ζήσεται.

24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

25 Καὶ γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,

26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρόν ἐλθοῦσα,

27 ἀκούσασα *περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

28 ἔλεγε γὰρ ὅτι Ἐὰν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μαστιγῆς.

30 Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, **Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων;**

31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, **Τίς μου ἤψατο;**

32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν.

33 Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.

‡ 5:15 και | — CT § 5:15 λεγεωνα | λεγιωνα CT * 5:16 διηγησαντο δε | και διηγησαντο ANT CT TR † 5:18 εμβαντος | εμβαινοντος ANT CT ‡ 5:18 η μετ αυτου | μετ αυτου η ANT CT § 5:19 ο δε ιησους | και ANT CT * 5:19 αναγγειλον | απαγγειλον ECM† NA SBL TH WH † 5:19 σοι ο κυριος | ο κυριος σοι ECM† NA SBL TH WH ‡ 5:19 πεποιηκε | εποιησε TR § 5:22 ιδου | — ANT CT * 5:22 ιαιειρος | ιαιρος ECM NA SBL † 5:23 παρεκαλει | παρακαλει ECM† NA SBL WH ‡ 5:23 αυτη τας χειρας | τας χειρας αυτη CT § 5:23 οπως | ινα ECM† NA SBL TH WH * 5:23 ζησεται | ζηση ECM† NA SBL TH WH † 5:25 τις | — CT ‡ 5:25 ετη δωδεκα | δωδεκα ετη CT § 5:26 αυτης | εαυτης ANT TR * 5:27 περι 97.9% | τα περι ECM† WH 0.6% † 5:28 γαρ | γαρ εν εαυτη ANT ‡ 5:28 καν των ιματιων αυτου αφωμαι | εαν αφωμαι καν των ιματιων αυτου ANT CT § 5:29 ευθεως | ευθυς CT * 5:30 ευθεως | ευθυς CT † 5:33 επ | — CT

34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, †**Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μαστιγῆς σου.**

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς σευθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, **Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε.**

37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν *οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ †Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ †Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου.

38 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, *κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά.

39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, **Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; Τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.**

40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. †Ὁ δέ, ἐκβαλὼν †πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον θάνακεῖμενον.

41 Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, ***Ταλιθά, κουμι·** ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον, **Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, †ἔγειραι.**

42 Καὶ †ευθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἑξέστησαν ἐκστάσει μεγάλη.

43 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς *γνῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6

Jesus Rejected at Nazareth

1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ *ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα †αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο †ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ ἄλλοι ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἢ ἡ δοθεῖσα *αὐτῷ, †καὶ †δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ θίνονται;

3 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς *Μαρίας, †ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ †Ἰωσή καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἑσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.

4 Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι **Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς *συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.**

‡ 5:34 θυγατερ | θυγατηρ ECM NA SBL WH § 5:36 ευθεως ακουσας | παρακουσας CT * 5:37 οὐδένα αὐτῷ | αὐτῷ οὐδένα ANT | οὐδένα μετ' αὐτοῦ CT † 5:37 πετρον | τον πετρον ECM† NA SBL TH WH ‡ 5:37 ιωαννην | ιωαννην WH § 5:38 ερχεται | ερχονται CT * 5:38 κλαιοντας | και κλαιοντας ANT CT SCR † 5:40 ο | αυτος CT ‡ 5:40 παντας | απαντας TR § 5:40 ανακειμενον | — CT * 5:41 ταλιθα κουμι 79.8% | ταλιθα (ταλειθα WH) κουμ ECM NA SBL TH 16.2% † 5:41 εγειραι | εγειρε ANT CT ‡ 5:42 ευθεως | ευθυς CT § 5:42 εξεστησαν 95.6% | εξεστησαν ευθυς ECM NA SBL WH 0.5% * 5:43 γνω | γνωι CT * 6:1 ηλθεν | ερχεται CT † 6:1 αυτου | εαυτου ANT ‡ 6:2 εν τη συναγωγη διδασκειν | διδασκειν εν τη συναγωγη ECM† NA SBL WH § 6:2 πολλοι 98.8% | οι πολλοι ECM† SBL WH 0.9% * 6:2 αυτω | τουτω CT † 6:2 και | οτι και TR ‡ 6:2 δυναμεις | αι δυναμεις CT § 6:2 γινονται | γινομεναι ECM NA SBL WH | γεινονται TH * 6:3 μαριας | της μαριας ANT CT † 6:3 αδελφος δε | και αδελφος CT ‡ 6:3 ιωση 97.4% | ιωσητος CT 1.2% § 6:4 ελεγε δε | και ελεγεν CT * 6:4 συγγενεσι | συγγενευσιν αυτου CT

⁵ Καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.

⁶ Καὶ ἔθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Jesus Sends Out the Twelve Apostles

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων.

⁷ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων.

⁸ Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ράβδον μόνον· μὴ πῆραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·

⁹ ἄλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας.

¹⁰ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

¹¹ Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μὴδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

¹² Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι·

¹³ καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

The Death of John the Baptist

¹⁴ Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ.

¹⁵ Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Σὴλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης ἐστίν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν.

¹⁶ Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης εἶπεν ὅτι Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν.

¹⁷ Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν Σφυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

¹⁸ Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου.

¹⁹ Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἠθέλεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο·

²⁰ ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἔποιε, καὶ ἠδέως αὐτοῦ ἤκουε.

† 6:5 ηδυνατο | εδυνατο CT ‡ 6:5 ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι | ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν ECM NA SBL WH
 § 6:6 εθαυμαζε | εθαυμασε WH * 6:8 πηραν μη αρτον | αρτον μη πηραν CT † 6:9 αλλ | αλλα NA²⁷
 SBL TH WH ‡ 6:9 ενδυσησθε | ενδυσασθαι SCR WH | ενδεδυσθαι ANT § 6:11 οσοι αν μη δεξωνται |
 οσοι εαν μη δεξωνται ANT PCK | ος αν τοπος μη δεξηται CT * 6:11 αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται
 σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη | — CT † 6:12 εκηρυσσον | εκηρυξαν CT ‡ 6:12
 μετανοησωσι | μετανοωσι CT § 6:14 ελεγεν 99% | ελεγον ECM NA SBL WH 0.7% * 6:14 ιωαννης | ιωανης
 WH † 6:14 εκ νεκρων ηγερθη 91.4% | εκ νεκρων ανεστη MSS 5.7% | εγηγερται εκ νεκρων CT 0.7% ‡ 6:15
 αλλοι | αλλοι δε CT § 6:15 ηλιας | ηλειας WH * 6:15 εστιν | εστιν η TR | — CT † 6:16 ηρωδης |
 ο ηρωδης ℳ^{pt} ANT CT PCK TR ‡ 6:16 ειπεν | ελεγεν CT § 6:16 οτι | — ECM[†] NA SBL TH WH * 6:16
 ιωαννην ουτος εστιν αυτος 95.9% | ιωαννην (ιωανην WH) ουτος ECM NA SBL TH 0.8% † 6:16 εκ νεκρων |
 — CT ‡ 6:17 ιωαννην | ιωανην WH § 6:17 φυλακη 93.2% | τη φυλακη TR 5.3% * 6:18 ιωαννης | ιωανης
 WH † 6:20 ιωαννην | ιωανην WH ‡ 6:20 ακουσας | ακουων PCK § 6:20 εποιει 98.4% | ηπορει CT 0.4%

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον *ἔποιε τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἑχιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας,

22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, §καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, *εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί·

23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ἄτι ὅτι Ὁ ἐὰν με αἰτήσης, δώσω σοί, ἕως ἡμίους τῆς βασιλείας μου.

24 §Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί *αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

25 Καὶ εἰσελθοῦσα §εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ῥήτησατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα *μοι δῶς ἐξαυτῆς ἐπὶ πῖνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν §αὐτὴν ἀθετῆσαι.

27 Καὶ *εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἰσπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἔνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

28 §Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πῖνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.

29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ *ἦλθον, καὶ ἦσαν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

The Feeding of the Five Thousand

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, ἑκαὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.

31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον.** Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν *εὐκαίρουν.

32 Καὶ ἀπῆλθον ἑἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν.

33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς §ὑπάγοντας καὶ *ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, ἑκαὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν.

34 Καὶ ἐξελθὼν §εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' *αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλὰ.

* 6:21 εποιε | εποιησε CT † 6:21 χιλιαρχοις | χειλιαρχοις TH ‡ 6:22 αυτης της 96.4% | αυτου ECM NA WH 0.4% § 6:22 και αρεσασης | ηρεσε ECM NA WH * 6:22 ειπεν ο βασιλευς | ο δε βασιλευς ειπε ECM WH † 6:23 αυτη | αυτη πολλα NA ‡ 6:23 οτι ο | ο τι ECM† NA SBL WH § 6:24 η δε | και CT * 6:24 αιτησομαι | αιτησωμαι CT † 6:24 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 6:24 βαπτιστου | βαπτιζοντος CT § 6:25 ευθεως | ευθυς CT * 6:25 μοι δωσ εξαυτης | εξαυτης δωσ μοι CT † 6:25 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 6:26 συνανακειμενους | ανακειμενους ECM† NA SBL TH WH § 6:26 αυτην αθετησαι | αθετησαι αυτην CT * 6:27 ευθεως | ευθυς CT † 6:27 σπεκουλατορα | σπεκουλατωρα ANT PCK TR ‡ 6:27 ενεχθηναι 98.6% | ενεγκαι CT 0.4% § 6:28 ο δε 97% | και CT 1.1% * 6:29 ηλθον | ηλθαν WH † 6:30 και | — CT ‡ 6:31 ειπεν | λεγει CT § 6:31 αναπαυεσθε | αναπαυσασθε ECM† NA SBL TH WH * 6:31 ευκαιρουν | ηυκαιρουν TR † 6:32 εις ερημον τοπον τω πλοιω | εις ερημον τοπον εν πλοιω ANT | εν τω πλοιω εις ερημον τοπον ECM NA SBL WH ‡ 6:33 ειδον | ειδαν WH § 6:33 υπαγοντας | υπαγοντας οι οχλοι TR * 6:33 επεγνωσαν | εγνωσαν WH † 6:33 αυτον | αυτους ANT ECM† PCK | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 6:33 και συνηλθον προς αυτον | — CT § 6:34 ειδεν ο ιησους | ο ιησους ειδε ANT | ειδε CT * 6:34 αυτοις | αυτους ECM† NA SBL TH WH

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ †λέγουσιν ὅτι Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·

36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγρούς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν.

37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, **Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.** Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δσηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ *δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν;

38 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, **Πόσους ἄρτους ἔχετε; Ὑπάγετε καὶ ἴδετε.** Καὶ γνόντες λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.

39 Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς δανακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.

40 Καὶ *ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, †ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα.

41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς †αὐτοῦ ἵνα δπαραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι.

42 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·

43 καὶ ἦσαν *κλασμάτων δώδεκα †κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.

44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους †πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

Jesus Walks on Water

45 Καὶ δευθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς *βηθσαιδάν, ἕως αὐτὸς †ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον.

46 Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.

48 Καὶ †εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, δκαὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἠθέλε παρελθεῖν αὐτούς.

49 Οἱ δέ, ἰδόντες αὐτὸν *περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν †φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν·

50 πάντες γὰρ αὐτὸν †εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. δκαὶ *εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, **Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.**

51 Καὶ ἀνέβη †πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν †ἐκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, δκαὶ ἐθαύμαζον.

52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· *ἦν γὰρ †αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

† 6:35 λεγουσιν | ελεγον CT † 6:36 αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν | τι φαγωσιν CT § 6:37 δηναριων διακοσιων | διακοσιων δηναριων TR * 6:37 δωμεν | δωσομεν ECM† NA SBL TH WH † 6:38 αρτους εχετε 99.5% | εχετε αρτους ECM† SBL WH 0.5% † 6:38 και | — CT § 6:39 ανακλιναι 88.9% | ανακλιθηναι WH 10.8% * 6:40 ανεπεσον | ανεπεσαν CT † 6:40 ανα εκατον και ανα | κατα εκατον και κατα NA SBL TH WH † 6:41 αυτου | — ANT ECM† WH § 6:41 παραθωσιν | παρατιθωσιν ECM NA SBL WH * 6:43 κλασματων | κλασματα ECM NA SBL WH † 6:43 κοφινους πληρεις | κοφινων πληρωματα CT † 6:44 πεντακισχιλιοι | ωσει πεντακισχιλιοι TR | πεντακισχειλιοι TH § 6:45 ευθεως | ευθυς CT * 6:45 βηθσαιδαν | βηθσαιδα SCR † 6:45 απολυση | απολυσει PCK | απολυει CT † 6:48 ειδεν | ιδων ANT CT § 6:48 και | — CT * 6:49 περιπατουντα επι της θαλασσης | επι της θαλασσης περιπατουντα CT † 6:49 φαντασμα ειναι | οτι φαντασμα εστι CT † 6:50 ειδον | ειδαν WH § 6:50 και | ο δε CT * 6:50 ευθεως | ευθυς CT † 6:51 προς αυτους εις το πλοιοι | εις το πλοιοι προς αυτους ANT † 6:51 εκπερισσου 93.3% | — ECM† TH WH 0.5% § 6:51 και εθαυμαζον 97.6% | — ECM† NA SBL TH WH 1.2% * 6:52 ην γαρ | αλλ ην ANT CT † 6:52 αυτων η καρδια | η καρδια αυτων TR

Jesus Heals the Sick in Gennesaret

53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν §Γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν.

54 Καὶ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, *εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτόν,

55 †περιδραμόντες ὅλην τὴν †περίχωρον ἐκείνην, §ῆρξαντο ἐπὶ τοῖς *κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι †ἐκεῖ ἐστὶ.

56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ †πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς §ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν *ἤπτοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7*The Traditions of the Elders*

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων·

2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ *κοινᾶς χερσί, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας †ἄρτους †εμέμψαντο.

3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νύψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4 καὶ §ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ *βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ †χαλκίων καὶ κλινῶν.

5 †Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί §οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, *ἀλλὰ †ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς §ὅτι Καλῶς *προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς †γέγραπται,

Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονται με,
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8 Ἀφέντες †γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, §βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν *τηρήσητε.

‡ 6:53 ηλθον επι την γην | απηλθον επι την γην ANT | επι την γην ηλθον εις CT § 6:53 γεννησαρετ | γεννησαρετ PCK ST * 6:54 ευθεως | ευθυς CT † 6:55 περιδραμοντες | περιεδραμον ANT CT ‡ 6:55 περιχωρον | χωραν CT § 6:55 ηρξαντο | και ηρξαντο ANT CT * 6:55 κραββατοις | κραβαττοις ANT CT † 6:55 εκει 94.9% | — CT 1.3% ‡ 6:56 πολεις η | εις πολεις η εις CT § 6:56 ετιθουν | ετιθεσαν ANT CT * 6:56 ηπτοντο | ηψαντο CT * 7:2 κοιναις ... εσθιοντας | οτι κοιναις ... εσθιουσι CT † 7:2 αρτους | τους αρτους CT ‡ 7:2 εμεμψαντο | — CT § 7:4 απο | απ CT * 7:4 βαπτισωνται 78.4% | βαπτισονται MSS 15.6% | ραντισωνται WH 3.4% † 7:4 χαλκιων (χαλκειων PCK) και κλινων 98.6% | χαλκιων TH WH 0.6% ‡ 7:5 επειτα | και CT § 7:5 οι μαθηται σου ου περιπατουσι | ου περιπατουσιν οι μαθηται σου ANT CT * 7:5 αλλα | αλλ ANT † 7:5 ανιπτοις | κοιναις CT ‡ 7:6 αποκριθεις | — CT § 7:6 οτι | — CT * 7:6 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT † 7:6 γεγραπται | γεγραπται οτι NA SBL TH WH ‡ 7:8 γαρ | — CT § 7:8 βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 74.8% | βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα ποιειτε πολλα MSS 5.3% | — CT 1.7% * 7:9 τηρησητε 97.6% | στησητε NA 0.7%

10 †Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω·

11 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν, ὃ ἐστὶν δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς·

12 †καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ §αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ *αὐτοῦ,

13 ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος †πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, †Ἀκούετε μου πάντες, καὶ §συνίετε.

15 Οὐδὲν ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται *αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ †ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστὶ τὰ κοινούοντα τὸν ἄνθρωπον.

16 †Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

17 Καὶ ὅτε εἰσηλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ §περὶ τῆς παραβολῆς.

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνητοί ἐστε; *Οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,

19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρώνα ἐκπορεύεται, †καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.

20 Ἔλεγε δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Ἔσωθεν γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, †μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,

22 κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη·

23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

A Syrophenician Woman's Faith

24 §Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπήλθεν εἰς τὰ *μεθόρια Τύρου †καὶ Σιδῶνος. Καὶ εἰσελθὼν εἰς †οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ §ῆδυνήθη λαθεῖν.

25 *Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·

26 †ἤν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, †Συραφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον §ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

27 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ †καλόν ἐστὶ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ †βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

† 7:10 μωσης | μωσης ANT CT † 7:12 και | — NA SBL TH WH § 7:12 αυτου | — CT * 7:12 αυτου | — CT † 7:14 παντα | παλιν CT † 7:14 ακουετε | ακουσατε CT § 7:14 συνιετε | συνετε CT * 7:15 αυτον κοινωσαι | κοινωσαι αυτον CT † 7:15 εκπορευομενα απ αυτου εκεινα | εκπορευομενα ANT | εκ του ανθρωπου εκπορευομενα CT † 7:16 ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω 97.6% | — ANT NA SBL TH WH 1.1% {Note: ECM encloses this text with double brackets.} § 7:17 περι της παραβολης | την παραβολην CT * 7:18 ου | ουπω ANT † 7:19 καθαριζον | καθαριζων CT † 7:21 μοιχειαι πορνειαι φονοι κλοπαι | πορνειαι κλοπαι φονοι μοιχειαι CT § 7:24 και εκειθεν | εκειθεν δε CT * 7:24 μεθορια | ορια CT † 7:24 και σιδωνος | — ECM† NA SBL † 7:24 οικιαν | την οικιαν TR § 7:24 ηδυνηθη | ηδυνασθη WH * 7:25 ακουσασα γαρ | αλλ ευθυς ακουσασα CT † 7:26 ην δε η γυνη | η δε γυνη ην ANT ECM NA SBL WH | η γυνη δε ην TH † 7:26 συραφοινικισσα | συροφοινισσα TR | συροφοινικισσα ANT CT § 7:26 εκβαλη | εκβαλλη TR * 7:27 ο δε ιησους ειπεν | και ελεγεν CT † 7:27 καλον εστι | εστι καλον ANT ECM NA TH WH † 7:27 βαλειν τοις κυναριοις | τοις κυναριοις βαλειν ANT CT

28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, Ὡναί, Κύριε· καὶ * γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης † ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν παιδίων.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, **Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε· ἐξελήλυθε † τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου.**

30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε τὸ ὄδαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

Jesus Heals a Deaf and Mute Man

31 Καὶ πάλιν * ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου † καὶ Σιδῶνος, ἦλθε † πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ ὄκωφον * μογγιγάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα.

33 Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ,

34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, **Ἐφφαθά,** ὃ ἐστι, **Διανοίχθητι.**

35 Καὶ † εὐθέως † διηνοιχθήσαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ δεῖπωσιν· ὅσον δὲ * αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.

37 Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ † τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

8

The Feeding of the Four Thousand

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, * παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος † ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς † αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς,

2 **Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ὡς ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι·**

3 **καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς * νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· † τινὲς γὰρ αὐτῶν † μακρόθεν ὡς ἴκουσι.**

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ, Πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;

5 Καὶ † ἐπηρώτα αὐτούς, **Πόσους ἔχετε ἄρτους;** Οἱ δὲ † εἶπον, Ἐπτὰ.

§ 7:28 ναί | — ECM NA SBL * 7:28 γαρ | — ANT CT † 7:28 εσθιει | εσθιουσιν ANT CT † 7:29 το δαιμονιον εκ της θυγατρος σου | εκ της θυγατρος σου το δαιμονιον CT § 7:30 δαιμονιον εξεληλυθος και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης | παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το δαιμονιον εξεληλυθος ANT ECM NA SBL WH | παιδιον βεβλημενον επι την κλεινην και το δαιμονιον εξεληλυθος TH * 7:31 εξελθων | εξελθων ο ιησους PCK † 7:31 και σιδωνος ηλθε 98% | ηλθε δια σιδωνος CT 0.7% † 7:31 προς | εις CT § 7:32 κωφον | κωφον και ECM† NA SBL TH WH * 7:32 μογγιγαλον | μογιγαλον M^P ANT CT TR † 7:35 ευθεως | — ECM SBL TH WH † 7:35 διηνοιχθησαν | ηνοιγησαν CT § 7:36 ειπωσιν | λεγωσιν CT * 7:36 αυτος αυτοις διεστελλετο | αυτοις διεστελλετο αυτοι CT † 7:37 τους | — ECM SBL TH WH * 8:1 παμπολλου 95.5% | παλιν πολλου ANT CT 3.4% † 8:1 ο ιησους | — CT † 8:1 αυτου | — ECM† NA SBL TH WH § 8:2 ημεραι | ημερας M^P PCK TR * 8:3 νηστεις | νηστις PCK † 8:3 τινες γαρ | και τινες CT † 8:3 μακροθεν | απο μακροθεν ANT CT § 8:3 ηκουσι | ηκασι ANT ECM NA SBL TH TR | εισι WH * 8:4 αυτου | αυτου οτι CT † 8:5 επηρωτα | ηρωτα CT † 8:5 ειπον | ειπαν CT

6 Καὶ ὁ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, *εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα †παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ †εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ δευλογήσας εἶπε *παραθεῖναι καὶ αὐτά.

8 †Ἐφαγον δέ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ †σφυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ σοὶ φαγόντες ὡς *τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

10 Καὶ †εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

The Pharisees Ask For a Sign

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο †συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, **Τί ἡ γενεὰ αὕτη §σημεῖον ἐπιζητεῖ; Ἀμὴν λέγω *ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.**

13 Καὶ ἀφείς αὐτούς, †ἐμβὰς πάλιν †εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν §εἰς τὸ πέραν.

The Leaven of the Pharisees and Herod

14 Καὶ *ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

15 Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, **Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου.**

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, †λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν.

17 Καὶ γνοὺς †ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, **Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; §Ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;**

18 **Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; Καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε;**

19 **Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς *πεντακισχιλίους, †πόσους κοφίνους †πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα.**

20 **Ὅτε §δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς *τετρακισχιλίους, πόσων †σφυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; †Οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτὰ.**

21 Καὶ §ἔλεγεν αὐτοῖς, ***Πῶς οὐ συνίετε;**

Jesus Heals a Blind Man at Bethsaida

§ 8:6 παρηγγειλε | παραγγελει CT * 8:6 ευχαριστησας | και ευχαριστησας PCK † 8:6 παραθωσι | παρατιθωσι ANT CT † 8:7 ειχον | ειχαν TH WH § 8:7 ευλογησας 79.6% | ταυτα ευλογησας MSS 9.2% | αυτα ευλογησας ANT 7.7% | ευλογησας αυτα CT 2.2% * 8:7 παραθειναι και αυτα | παραθηναι και αυτα M^PT | παρατιθεναι και αυτα ANT | και ταυτα παρατιθεναι CT † 8:8 εφαγον δε | και εφαγον CT † 8:8 σφυριδας | σφυριδας WH § 8:9 οι φαγοντες | — ANT CT * 8:9 τετρακισχιλιοι | τετρακισχειλιοι TH † 8:10 ευθεως εμβας | εμβας ευθως ANT | ευθως εμβας CT † 8:11 συζητειν | συζητειν TH WH § 8:12 σημειον επιζητει | ζητει σημειον CT * 8:12 υμιν 99.5% | — WH 0.3% † 8:13 εμβας παλιν | παλιν εμβας CT | — ANT † 8:13 εις πλοιον 61.9% | εις το πλοιον M^PT ANT TH TR 37.4% | — ECM NA SBL WH 0.4% § 8:13 εις το περαν | παλιν ANT * 8:14 επελαθοντο | επελαθοντο οι μαθηται αυτου PCK | επελαθοντο οι μαθηται SCR † 8:16 λεγοντες οτι αρτους ουκ εχομεν | οτι αρτους ουκ εχουσι CT † 8:17 ο ιησους 98.2% | — ECM[†] NA SBL TH WH 0.4% § 8:17 ετι | — CT * 8:19 πεντακισχιλιους | πεντακισχειλιους TH † 8:19 ποσους | και ποσους ANT † 8:19 πληρεις κλασματος | κλασματος πληρεις ANT CT § 8:20 δε 95.7% | και ECM[†] SBL 0.4% | — ECM[†] NA WH 1.3% * 8:20 τετρακισχιλιους | τετρακισχειλιοι TH † 8:20 σφυριδων | σφυριδων WH † 8:20 οι δε ειπον (ειπαν TH) 98.2% | και λεγουσιν αυτω ECM[†] NA SBL WH 1.1% § 8:21 ελεγεν | λεγει PCK * 8:21 πως ου | πως ουπω PCK TH | ουπω ANT ECM NA SBL WH

22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται.

23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἔξεηγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἶ τι *βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ἴδι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας.

25 Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔποιήσεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Καὶ *ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας.

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς ἕνα οἶκον αὐτοῦ, λέγων, **Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, *μηδὲ εἴπῃς τι ἐν τῇ κώμῃ.**

Peter Declares That Jesus Is the Christ

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Ἰκαιοσαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, **Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;**

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Σίωάννην τὸν βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι *Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, **Ἑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;** Ἀποκριθεὶς ἡ δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός.

30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

Jesus Predicts His Death and Resurrection

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.

32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ἑαυτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ.

33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε *τῷ Πέτρῳ, λέγων, **Ὑπάγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.**

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, **Ἵσθις θέλει ὀπίσω μου ἑαυτὸν ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.**

35 Ὃς γὰρ *ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, *οὗτος σώσει αὐτήν.

† 8:22 ερχεται | ερχονται CT ‡ 8:22 βηθσαιδαν 72.9% | βηθσαιδα ANT SCR 25.3% § 8:23 εξηγαγεν 98.1% | εξηνεγκεν CT 1% * 8:23 βλεπει 98.2% | βλεπει CT 0.7% † 8:24 οτι ως δενδρα ορω | ως δενδρα ANT SCR ‡ 8:25 επεθηκε 98.6% | εθηκε WH 0.4% § 8:25 εποιησεν αυτον αναβλεψαι | διεβλεψε CT * 8:25 απαντας | απαντα CT § 8:26 τον | — M^{pt} CT * 8:26 μηδε ειπης τι εν τη κωμη 93.6% | — ECM NA SBL WH 0.6% † 8:27 καισαρειας | καισαριας WH ‡ 8:28 απεκριθησαν | ειπαν αυτω λεγοντες οτι ECM[†] NA SBL WH | ειπαν αυτω λεγοντες ECM[†] TH § 8:28 ιωαννην | ιωαννη WH * 8:28 ηλιαν | ηλειαν WH † 8:28 ενα | οτι εις CT ‡ 8:29 λεγει αυτοις | ειπρωτα αυτους ECM[†] NA SBL TH WH § 8:29 δε | — CT * 8:31 απο | υπο CT † 8:31 των | — TR ‡ 8:31 των | — TR § 8:32 αυτον ο πετρος | ο πετρος αυτον ECM NA SBL WH * 8:33 τω | — CT † 8:33 λεγων | και λεγει CT ‡ 8:34 οστις | ει τις ECM[†] NA SBL TH WH § 8:34 ακολουθειν | ελθειν SBL TR WH * 8:35 αν | εαν CT † 8:35 ψυχην αυτου 99.6% | εαυτου ψυχην WH 0.3% ‡ 8:35 απολεση | απολεσει NA SBL TH WH § 8:35 εαυτου ψυχην | ψυχην αυτου CT PCK TR * 8:35 ουτος | — CT

36 Τί γὰρ †ώφελήσει ‡άνθρωπον, §ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῆ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;

37 *Ἡ τί †δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;

38 Ὅς γὰρ ‡ἐὰν ἐπαισχυθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

9

1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες *τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

The Transfiguration

2 Καὶ †μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ †Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν,

3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ §έγένοντο στίλβοντα, λευκὰ λίαν *ὡς χιῶν, οἷα †γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται ‡λευκᾶναι.

4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς §Ἥλιας σὺν *Μωσῆ, καὶ ἦσαν †συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, ‡Ραββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν §σκηναὶς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ *Μωσῆ μίαν, καὶ †Ἥλια μίαν.

6 Οὐ γὰρ ἤδει τί ‡λαλήσει· §ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι.

7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ *ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς †νεφέλης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· ‡αὐτοῦ ἀκούετε.

8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, §ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 *Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν †ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ‡διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ.

10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, §συζητοῦντες τί ἐστὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες ὅτι Λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι *Ἥλιαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον;

† 8:36 ωφελησει | ωφελει ECM† NA SBL TH WH ‡ 8:36 ανθρωπον | του ανθρωπου TH § 8:36 εαν κερδηση τον κοσμον ολον και ζημιωθη | κερδησαι τον κοσμον ολον και ζημιωθηναι CT * 8:37 η τι | τι γαρ CT † 8:37 δωσει | δοι CT ‡ 8:38 εαν | αν ℣^{pt} TR * 9:1 των ωδε | ωδε των NA WH † 9:2 μεθ | μετα CT ‡ 9:2 ιωαννην | τον ιωαννην ℣^{pt} ANT ECM NA PCK TR | ιωαννην WH § 9:3 εγενοντο | εγενετο ℣^{pt} ANT CT PCK TR * 9:3 ως χιων 70.6% | ωσει χιων MSS 24.1% | — CT 0.9% † 9:3 γναφευς | κναφευς PCK ‡ 9:3 λευκαναι | ουτως λευκαναι ANT CT § 9:4 ηλιας | ηλειας WH * 9:4 μωση | μωσει ℣^{pt} TR | μωση PCK TH | μωσει ANT ECM NA SBL WH † 9:4 συλλαλουντες | συλαλουντες TH WH ‡ 9:5 ραββι | ραββει TH WH § 9:5 σκηνας τρεις | τρεις σκηνας CT * 9:5 μωση | μωσει ℣^{pt} PCK TR | μωσει ANT ECM NA SBL WH | μωση TH † 9:5 ηλια | ηλεια WH ‡ 9:6 λαλησει | λαληση ANT TR | αποκριθη CT § 9:6 ησαν γαρ εκφοβοι | εκφοβοι γαρ εγενοντο CT * 9:7 ηλθε | εγενετο ECM† NA SBL WH † 9:7 νεφελης | νεφελης λεγουσα ANT TR ‡ 9:7 αυτου ακουετε | ακουετε αυτου CT § 9:8 αλλα τον ιησουν μονον μεθ εαυτων 93.3% | μεθ εαυτων ει μη τον ιησουν μονον WH 0.2% * 9:9 καταβαινοντων δε | και καταβαινοντων CT † 9:9 απο | εκ ECM† NA SBL WH ‡ 9:9 διηγησωνται α ειδον | α ειδον διηγησωνται CT § 9:10 συζητουντες | συζητουντες TH WH * 9:11 ηλιαν | ηλειαν WH

12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ὁ ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενωθῇ.

13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

Jesus Heals a Boy with an Unclean Spirit

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοῦ, καὶ γραμματεῖς *συζητοῦντας αὐτοῖς.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος σίδων αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπηρώτησε *τοὺς γραμματεῖς, **Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς;**

17 Καὶ ὁ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον.

18 Καὶ ὅπου *ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑαυτῷ λέγει, **Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρὸς με.**

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, **Πόσος χρόνος ἐστίν, ὥς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;** Ὁ δὲ εἶπε, *Παιδιόθεν.

22 Καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, **Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.**

24 *Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων ἔλεγε, Πιστεύω, Σκύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, **Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.**

† 9:12 ἀποκριθεισ ειπεν | εφη CT † 9:12 ηλιασ | ηλειασ WH § 9:12 ἀποκαθιστα | ἀποκαθιστανει ECM NA SBL TH | ἀποκαθιστανει WH * 9:12 ἐξουδενωθη | ἐξουδενηθη CT † 9:13 ηλιασ | ηλειασ WH † 9:13 ηθελησαν | ηθελον CT § 9:14 ἐλθων προς τους μαθητας ειδεν | ἐλθοντες προς τους μαθητας ειδον ECM NA SBL TH | ἐλθοντες προς τους μαθητας ειδαν WH * 9:14 συζητουντας | συζητουντας TH WH † 9:14 αυτοις | προς αυτους CT † 9:15 ευθεως | ευθυς CT § 9:15 ιδων αυτον εξεθαμβηθη | ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν ANT CT * 9:16 τους γραμματεις | αυτους CT † 9:16 συζητετε | συζητετε TH WH † 9:16 αὐτούς | ἐαυτούς ANT | αὐτούς SBL § 9:17 ἀποκριθεισ εις εκ του οχλου ειπε | ἀπεκριθη αυτω εις εκ του οχλου CT * 9:18 αν | εαν CT † 9:18 αυτου | — CT † 9:18 ειπον | ειπα CT § 9:19 αυτω | αυτοις CT * 9:20 ιδων | ιδον PCK † 9:20 ευθεως το πνευμα | το πνευμα ευθυς CT † 9:20 εσπαραξεν | συνεσπαραξεν ECM NA SBL WH § 9:21 ως | εως ECM† * 9:21 παιδιοθεν | εκ παιδιοθεν CT † 9:22 αυτον και εις το πυρ | αυτον και εις πυρ αυτον ECM NA SBL WH † 9:22 δυνασαι | δυνη CT § 9:23 δυνασαι πιστευσαι | δυνη CT * 9:24 και | — CT † 9:24 ευθεως | ευθυς CT † 9:24 μετα δακρυων 96.5% | — CT 0.9% § 9:24 κυριε | — CT * 9:25 οχλος | ο οχλος PCK † 9:25 πνευμα το αλαλον και κωφον | αλαλον και κωφον πνευμα CT † 9:25 σοι επιτασσω | επιτασσω σοι CT

26 Καὶ Ἰκράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν * αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε †πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας †αὐτόν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.

28 Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ * ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ †καὶ νηστεία.**

Jesus Predicts His Death and Resurrection a Second Time

30 †Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες Ἰσπαρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις * γνῶ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι **Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, †τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.**

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

True Greatness

33 Καὶ †ἦλθεν εἰς ἸΚαπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοῦς, **Τί ἐν τῇ ὁδῷ * πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;**

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.

35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, **Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος.**

36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς·

37 **Ὃς †ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς †ἐὰν ἐμὲ Ἰδέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.**

Whoever Is Not Against You Is for You

38 *Ἀπεκρίθη †δὲ αὐτῷ †Ἰωάννης, Ἰλέγων, Διδάσκαλε, * εἶδομέν τινα †τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, †ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν.

39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, **Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γὰρ ἐστὶν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνησεται ταχὺ κακολογῆσαί με.**

40 **Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' Ἰύμων ὑπὲρ ὑμῶν ἐστὶν.**

41 **Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν * ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω †ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.**

Temptations to Sin

§ 9:26 κραξαν και πολλα σπαραξαν | κραξας και πολλα σπαραξας CT * 9:26 αυτον | — CT † 9:26 πολλους | τους πολλους CT † 9:27 αυτον της χειρος | της χειρος αυτου CT § 9:28 εισελθοντα αυτον | εισελθοντος αυτου CT * 9:28 επηρωτων αυτον κατ ιδιαν | κατ ιδιαν επηρωτων αυτον CT † 9:29 και νηστεια 99.7% | — ECM† NA SBL WH 0.2% † 9:30 και εκειθεν | κακειθεν CT § 9:30 παρεπορευοντο | επορευοντο WH * 9:30 γνω | γνωι CT † 9:31 τη τριτη ημερα | μετα τρεις ημερας CT † 9:33 ηλθεν | ηλθον CT § 9:33 καπερναουμ | καφαρναουμ CT * 9:33 προς εαυτους | — CT † 9:37 εαν | αν CT † 9:37 εαν | αν CT § 9:37 δεξηται | δεχηται ECM† NA SBL TH WH * 9:38 απεκριθη | εφη CT † 9:38 δε | — ANT CT † 9:38 ιωαννης | ο ιωαννης MPT ANT ECM NA PCK SBL TH TR | ο ιωαννης WH § 9:38 λεγων | — CT * 9:38 ειδομεν | ειδαμεν WH † 9:38 τω | εν τω ANT CT SCR † 9:38 ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ ακολουθει ημιν 82.4% | ος ουκ ακολουθει ημιν MSS 7.2% | και εκωλυομεν αυτον οτι ουκ ηκολουθει ημιν CT 0.7% § 9:40 υμων υπερ υμων | ημων υπερ ημων CT SCR * 9:41 ονοματι μου 76.8% | τω ονοματι μου ANT TR 17.2% | ονοματι CT 4.6% † 9:41 υμιν | υμιν οτι CT

42 Καὶ ὅς ἐάν σκανδαλίση ἓνα τῶν §μικρῶν τῶν πιστευόντων * εἰς ἐμέ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται †λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.

43 Καὶ ἐάν †σκανδαλίζη σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν §σοί ἐστὶ κυλλὸν * εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,

44 †ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

45 Καὶ ἐάν ὁ πούς σου σκανδαλίζη σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν †ἐστὶ σοὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, §εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον,

46 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

47 Καὶ ἐάν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν * σοί ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ †δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα †βληθῆναι εἰς §τὴν γέενναν * τοῦ πυρός,

48 ὅπου ὁ σκώληξ †αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, †καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται.

50 Καλὸν τὸ ἄλας· ἐάν δὲ τὸ ἄλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς §ἄλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10

Questions About Divorce

1 *Κάκειῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας †διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ †συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καί, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ §προσελθόντες Φαρισαῖοι * ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο †Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ †εἶπον, §Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5 *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην·

6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς †ὁ Θεός.

7 Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, †καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,

8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ §μία σὰρξ.

‡ 9:42 εαν | αν ANT CT TR § 9:42 μικρων | μικρων τουτων ANT ECM† NA SBL SCR TH WH * 9:42 εις εμε | — WH † 9:42 λιθος μυλικος | μυλος ονικος CT ‡ 9:43 σκανδαλιζη | σκανδαλιση ECM† WH § 9:43 σοι εστι | εστι σε CT * 9:43 εις την ζωην εισελθειν | εισελθειν εις την ζωην CT † 9:44 οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | — NA SBL TH WH {Note: ECM encloses this text with double brackets.} ‡ 9:45 εστι σοι | εστι σε M^{Pt} CT | σοι εστιν ANT § 9:45 εις το πυρ το ασβεστον οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | — NA SBL TH WH {Note: ECM encloses verse 46 with double brackets.} * 9:47 σοι | σε CT † 9:47 δυο | τους δυο ANT ‡ 9:47 βληθηναι | απελθειν ANT § 9:47 την | — WH * 9:47 του πυρος 97% | — CT 1.2% † 9:48 αυτων | — PCK ‡ 9:49 και πασα θυσια αλι αλισθησεται 83.3% | — CT 6.6% § 9:50 αλας | αλα CT * 10:1 κακειθεν | και εκειθεν ANT CT † 10:1 δια του 84.3% | και ECM† NA SBL TH WH 0.7% | — ECM† 13.1% ‡ 10:1 συμπορευονται | συνπορευονται TH WH § 10:2 προσελθοντες φαρισαιοι 55.4% | προσελθοντες οι φαρισαιοι M^{Pt} ANT TR 42.3% | — SBL 0.2% * 10:2 επηρωτησαν | επηρωτων ANT CT † 10:3 μωσης | μωυσης ANT CT ‡ 10:4 ειπον | ειπαν CT § 10:4 μωσης επετρεψε | επετρεψε μωυσης ANT CT * 10:5 και αποκριθεις ο | ο δε CT † 10:6 ο θεος | — CT ‡ 10:7 και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου | και προσκολληθησεται τη γυναικι αυτου ECM† | — WH § 10:8 μια σαρξ | σαρξ μια PCK

⁹ Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

¹⁰ Καὶ *ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ περὶ †τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν.

¹¹ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὅς §ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν·

¹² καὶ ἐὰν *γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλω, μοιχᾶται.

Let the Little Children Come to Me

¹³ Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδιά, ἵνα †ἄψῃται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ †επέτιμων τοῖς προσφέρουσιν.

¹⁴ Ἴδων δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με· §μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

¹⁵ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς *ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

¹⁶ Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, †τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, εὐλόγει αὐτά.

The Rich Young Ruler

¹⁷ Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμῶν †εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτόν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;

¹⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

¹⁹ Τὰς ἐντολάς οἶδας, Μὴ §μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσης, μὴ ἀποστερήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα.

²⁰ Ὁ δὲ *ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου.

²¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐν †σοι ὑστερεῖ· †ὑπάγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς §πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, *ἄρας τὸν σταυρόν.

²² Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

²³ Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται.

²⁴ Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι †τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

²⁵ †εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ §τῆς τρυμαλιᾶς *τῆς ῥαφίδος †εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

* **10:10** εν τη οικια | εις την οικιαν ANT CT † **10:10** αυτου | — ANT CT ‡ **10:10** του αυτου επηρωτησαν | τουτου επηρωτων ANT CT § **10:11** εαν | αν ANT CT * **10:12** γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω 93.4% | αυτη απολυσασα τον ανδρα αυτης γαμηση αλλω CT 0.4% | γυνη απολυσασα τον ανδρα γαμηθη αλλω ANT 0.2% † **10:13** αψηται αυτων 93.1% | αυτων αψηται ANT CT 6.7% ‡ **10:13** επιτιμων τοις προσφερουσιν | επιτιμησαν αυτοις CT § **10:14** μη | και μη ANT TR * **10:15** εαν | αν CT † **10:16** τιθεις τας χειρας επ αυτα ευλογει | τιθεις τας χειρας επ αυτα ηυλογει TR | κατηυλογει τιθεις τας χειρας επ ANT | κατευλογει τιθεις τας χειρας επ CT ‡ **10:17** εις | τις PCK § **10:19** μοιχευσης μη φονευσης 91.5% | φονευσης μη μοιχευσης ECM NA SBL WH 4.1% * **10:20** αποκριθεις ειπεν | εφη CT † **10:21** σοι | σε ANT CT ‡ **10:21** υπαγε | ει θελεις τελειος ειναι υπαγε ANT § **10:21** πτωχοις 97% | τοις πτωχοις ECM† NA SBL TH TR WH 2.7% * **10:21** αρας τον σταυρον 95% | αρας τον σταυρον σου ANT 1.8% | — CT 1.5% † **10:24** τους πεποιθοτας επι χρημασιν 91.6% | τους πεποιθοτας επι τοις χρημασιν TR 4% | — CT 0.3% ‡ **10:25** ευκοπωτερον | ευκοπωτερον γαρ PCK § **10:25** της | — ANT ECM† PCK WH * **10:25** της | — ANT ECM† WH † **10:25** εισελθειν | διελθειν NA SBL SCR TH WH

26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ἐμβλέψας ὁ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, **Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ ἔστι παρὰ τῷ Θεῷ.**

28 Ἦρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου,**

30 **ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶνι αἰώνιον.**

31 **Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.**

Jesus Predicts His Death and Resurrection a Third Time

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, ὅσκι ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν·

33 **ὅτι Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι,**

34 **καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.**

The Request of James and John

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Σίμων καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν.

36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, **Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;**

37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ ἐυωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ὅσκι τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι;**

39 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε·**

‡ 10:26 εαυτους 95.8% | αυτου WH 2.3% § 10:27 δε | — ANT CT * 10:27 θεω | τω θεω TR † 10:27 εστι | — CT ‡ 10:28 ηρξατο | ηρξατο δε PCK | και ηρξατο TR § 10:28 ο πετρος λεγειν | λεγειν ο πετρος ECM NA SBL WH * 10:28 ηκολουθησαμεν | ηκολουθηκαμεν NA SBL TH WH † 10:29 αποκριθεις ο ιησους ειπεν | αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν M^{Pt} ANT HF PCK TR | εφη ο ιησους CT ‡ 10:29 πατερα η μητερα | μητερα η πατερα CT § 10:29 η γυναικα 96.5% | — CT 1.5% * 10:29 ενεκεν | — M^{Pt} TR † 10:30 μητερας | πατερα και μητερα ANT PCK ‡ 10:31 εσχατοι | οι εσχατοι M^{Pt} CT TR § 10:32 και | οι δε CT * 10:33 γραμματευσι | τοις γραμματευσι CT PCK TR † 10:34 μαστιγωσουσιν αυτον και εμπτυσουσιν αυτω και αποκτενουσιν αυτον | εμπτυσουσιν αυτω και μαστιγωσουσιν αυτον και αποκτενουσι CT ‡ 10:34 τη τριτη ημερα 99% | μετα τρεις ημερας CT 0.7% § 10:35 ιωαννης | ιωανης WH * 10:35 οι 67.5% | οι δυο WH 0.2% | — ANT 32.1% † 10:35 λεγοντες | λεγοντες αυτω CT ‡ 10:35 αιτησωμεν | αιτησωμεν σε CT § 10:36 ποιησαι με 90.2% | ποιησω SBL TH WH 2.5% | με ποιησω ECM NA 0.4% * 10:37 ειπον | ειπαν CT † 10:37 εκ δεξιων σου | σου εκ δεξιων CT ‡ 10:37 ευωνυμων σου | αριστερων ECM† NA SBL TH WH § 10:38 και | η CT * 10:39 ειπον | ειπαν CT † 10:39 μεν | — CT

40 τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου †καὶ ἐξ §εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ *Ἰωάννου.

42 †Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, Οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἔθνων κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν.

43 Οὐχ οὕτω δὲ †ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς §ἐὰν θέλη *γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται †ὑμῶν διάκονος·

44 καὶ ὅς †ἐὰν θέλη §ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος.

45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Jesus Heals Blind Bartimaeus

46 Καὶ ἔρχονται εἰς *Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ †Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, †υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος §ὁ τυφλὸς *ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.

47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ †Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, †Ὁ υἱὸς §Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με.

48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ *Δαυίδ, ἐλέησόν με.

49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν †αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει· †ἔγχειραί, φωνεῖ σε.

50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ §ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

51 Καὶ ἀποκριθεὶς *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Τί †θέλεις ποιήσω σοί;** Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, †Ραββουνί, ἵνα ἀναβλέψω.

52 §Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, **Ῥπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.** Καὶ *εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ †ἠκολούθει †τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

11

The Triumphal Entry

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς *Ἱερουσαλήμ, εἰς †Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,

‡ 10:40 και | η CT § 10:40 ευωνυμων | ευωνυμων μου PCK TR * 10:41 ιωαννου | ιωανου WH † 10:42 ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους | και προσκαλεσαμενος αυτους ο ιησους CT ‡ 10:43 εσται 97.5% | εστιν CT 1.6% § 10:43 εαν | αν CT * 10:43 γενεσθαι μεγας | μεγας γενεσθαι CT † 10:43 υμων διακονος | διακονος υμων TR ‡ 10:44 εαν | αν CT TR § 10:44 υμων γενεσθαι | εν υμιν ειναι CT * 10:46 ιεριχω | ιεριχω TH WH † 10:46 ιεριχω | ιεριχω TH WH ‡ 10:46 υιος | ο υιος ANT CT § 10:46 ο | — ANT CT * 10:46 εκαθητο παρα την οδον προσαιτων 98.5% | προσαιτης εκαθητο παρα την οδον CT 0.4% † 10:47 ναζωραιος 97.6% | ναζαρηνος CT 1% ‡ 10:47 ο υιος | υιε ANT CT § 10:47 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 10:48 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 10:49 αυτον φωνηθηναι | φωνησατε αυτον ANT CT ‡ 10:49 εγειραι | εγειρε ANT CT § 10:50 αναστας | αναπηδησας CT * 10:51 λεγει αυτω ο ιησους | αυτω ο ιησους ειπε CT † 10:51 θελεις ποιησω σοι | σοι θελεις ποιησω ANT CT ‡ 10:51 ραββουνι | ραβουνι PCK | ραββουι TR | ραββουνει WH § 10:52 ο δε | και ο ANT ECM NA SBL WH * 10:52 ευθεως | ευθυς CT † 10:52 ηκολουθει | ηκολουθησε PCK ‡ 10:52 τω ιησου | αυτω CT * 11:1 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 11:1 βηθσφαγη | βηθφαγη 2^{pt} CT TR

² καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἄνθρωπων κεκάθικε· *λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

³ Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἄποστέλλει ὧδε.

⁴ *Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὖρον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

⁵ Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

⁶ Οἱ δὲ *εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

⁷ Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἔπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.

⁸ Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν εἰς τὴν ὁδόν.

⁹ Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, *λέγοντες,

Ὡσαννά·

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

¹⁰ Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ.
Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

¹¹ Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, *ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

Jesus Curses the Fig Tree

¹² Καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπέινασε.

¹³ Καὶ ἰδὼν συκῆν μακρόθεν, ἔχουσιν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα εὐρήσει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· σου γὰρ ἦν καιρὸς σύκων.

¹⁴ Καὶ ἀποκριθεὶς *ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, **Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι.** Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

Jesus Cleanses the Temple Courts

¹⁵ Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν *ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψε·

¹⁶ καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.

‡ 11:2 ευθεως | ευθυς CT § 11:2 ανθρωπων κεκαθικε | ουπω ανθρωπων εκαθισε CT * 11:2 λυσαντες αυτον αγαγετε | λυσατε αυτον και φερετε CT † 11:3 οτι | — NA WH ‡ 11:3 ευθεως | ευθυς CT § 11:3 αποστελλει | αποστελει TR | αποστελλει παλιw ANT ECM† NA SBL TH WH * 11:4 απηλθον δε | και απηλθον CT † 11:4 πωλον | τον πωλον ^{pt} ANT PCK TR ‡ 11:4 την | — CT § 11:5 εστηκοτων | εστωτων PCK * 11:6 ειπον | ειπαν ECM NA SBL WH † 11:6 ενετειλατο | ειπεν CT ‡ 11:7 ηγαγον | φερουσι CT § 11:7 επεβαλον | επιβαλλουσιν CT * 11:7 αυτω | αυτον CT † 11:8 πολλοι δε | και πολλοι CT ‡ 11:8 στοιβαδας | στιβαδας CT § 11:8 εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννουν εις την οδον 77.7% | εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννουν εν τη οδω MSS 16.8% | κοψαντες εκ των αγρων CT 0.4% * 11:9 λεγοντες | — CT † 11:10 εν ονοματι κυριου | — CT ‡ 11:10 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 11:11 ο ιησους και | — CT * 11:11 οψιας | οψε SBL WH † 11:13 μακροθεν | απο μακροθεν ANT ECM† NA SBL TH WH ‡ 11:13 ευρησει τι | τι ευρησει ANT CT § 11:13 ου γαρ ην καιρος | ο γαρ καιρος ουκ ην CT * 11:14 ο ιησους | — ANT CT † 11:14 εκ σου εις τον αιωνα | εις τον αιωνα εκ σου CT ‡ 11:14 φαγοι | φαγη PCK § 11:15 ερχονται | ερχονται παλιw ANT * 11:15 ο ιησους | — CT † 11:15 αγοραζοντας | τους αγοραζοντας ANT CT

17 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων ἑαυτοῖς, **Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.**

18 Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

19 Καὶ ὅτε ὁψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

The Withered Fig Tree

20 Καὶ πρῶτῳ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.

21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σ'Ραββί, ἴδε, ἡ συκὴ ἦν κατηράσω ἐξήρανται.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, **Ἔχετε πίστιν Θεοῦ.**

23 **Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ.**

24 **Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.**

25 **Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.**

26 **Ἐἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.**

The Authority of Jesus Questioned

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι,

28 καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ***Καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς;**

29 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, **Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἑκαὶ ἐγὼ ἓνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.**

30 **Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Ἀποκρίθητέ μοι.**

31 Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, **Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;**

‡ 11:17 λεγων | και ελεγεν CT § 11:17 αυτοις | — WH * 11:17 εποιησατε αυτον | αυτον εποιησατε ANT | πεποιηκατε αυτον CT † 11:18 γραμματεις και οι αρχιερεις | γραμματεις και οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις ANT | αρχιερεις και οι γραμματεις CT ‡ 11:18 απολεσωσιν | απολεσουσιν PCK TR § 11:18 οτι πας | πας γαρ CT * 11:19 οτε | οταν CT † 11:19 εξεπορευετο | εξεπορευοντο ECM† NA SBL WH ‡ 11:20 πρωι παραπορευομενοι | παραπορευομενοι πρωι ANT CT § 11:21 ραββι | ραββει TH WH * 11:22 ο | — TR † 11:23 γαρ | — NA SBL TH WH ‡ 11:23 πιστευση οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη 93.2% | πιστευη οτι ο λαλει γινεται (γεινεται TH) εσται αυτω ECM NA SBL WH 0.3% | πιστευσει οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη ANT 0% § 11:24 αν προσευχομενοι αιτησθε | αν προσευχομενοι αιτεισθε M^{pt} ANT TR | προσευχεσθε και αιτεισθε CT * 11:24 λαμβανετε 97.7% | ελαβετε CT 0.7% † 11:25 στηκητε | στηκετε ECM† NA SBL TH WH ‡ 11:26 ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων | ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων αφησει τα παραπτωματα υμων ANT | — NA SBL TH WH {Note: ECM encloses this text with double brackets.} § 11:28 λεγουσιν | ελεγον CT * 11:28 και | η ANT CT † 11:28 την εξουσιαν ταυτην εδωκεν | εδωκε την εξουσιαν ταυτην ANT CT ‡ 11:29 αποκριθεις | — CT § 11:29 και εγω | καγω ANT TR | — CT * 11:30 ιωαννου | το ιωαννου ECM NA SBL TH | το ιωανου WH † 11:30 αποκριθητε μοι | — PCK ‡ 11:31 ελογιζοντο | διελογιζοντο CT § 11:31 εαν | τι ειπωμεν εαν SBL

32 *Ἄλλ' εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν †λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν †Ἰωάννην, §ὅτι ὄντως προφήτης ἦν.

33 Καὶ ἀποκριθέντες *λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς †ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, **Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.**

12

The Parable of the Vineyard Owner

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς *λέγειν, Ἀμπελῶνα †ἐφύτευεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὥρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.

2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ §τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος.

3 *Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν †ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν.

4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κάκεινον †λιθοβολήσαντες §ἐκεφαλαίωσαν, καὶ *ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον.

5 Καὶ †πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κάκεινον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, †τοὺς μὲν §δέροντες, *τοὺς δὲ †ἀποκτείνοντες.

6 Ἔτι †οὖν ἓνα §υῖον ἔχων ἀγαπητὸν *αὐτοῦ, ἀπέστειλε †καὶ αὐτὸν †πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υῖόν μου.

7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ §γεωργοὶ *εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες †αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ †ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

9 Τί §οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς *γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,

οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·

11 παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,

καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 Καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν †ἀπῆλθον.

The Question About Paying Taxes to Caesar

* 11:32 αλλ | αλλ εαν TR | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † 11:32 λαον 95.1% | οχλον NA SBL TH WH 4.6% † 11:32 ιωαννην | ιωαννην WH § 11:32 οτι οντως 91.3% | οτι ANT 3.2% | οντως οτι CT 1% * 11:33 λεγουσι τω ιησου | τω ιησου λεγουσιν CT † 11:33 αποκριθεις | — CT * 12:1 λεγειν | λαλειν CT † 12:1 εφυτευεν ανθρωπος | ανθρωπος εφυτευσε ECM NA SBL WH † 12:1 εξεδοτο | εξεδετο CT § 12:2 του καρπου | των καρπων CT * 12:3 οι δε | και ANT CT † 12:3 εδειραν | εδηραν PCK † 12:4 λιθοβολησαντες | — CT § 12:4 εκεφαλαιωσαν | εκεφαλιωσαν CT * 12:4 απεστειλαν ητιμωμενον | ητιμασαν CT † 12:5 παλιν | — CT † 12:5 τους | ους ANT CT § 12:5 δερωντες | δαιρωντες PCK * 12:5 τους | ους ANT CT † 12:5 αποκτενοντες | αποκτεινοντες TR | αποκτεννοντες ANT ECM NA SBL TH | αποκτεννουντες WH † 12:6 ουν | — CT § 12:6 υιον εχων | ειχεν υιον CT * 12:6 αυτου | — CT † 12:6 και | — CT † 12:6 προς αυτους εσχατον 88.9% | εσχατον προς αυτους ANT CT 8.4% § 12:7 γεωργοι | γεωργοι θεασαμενοι αυτον ερχομενον ANT * 12:7 ειπον προς εαυτους | προς εαυτους ειπον ANT | προς εαυτους ειπαν CT † 12:8 αυτον απεκτειναν | απεκτειναν αυτον ANT CT † 12:8 εξεβαλον | εξεβαλον αυτον ANT CT § 12:9 ουν | — SBL WH * 12:9 γεωργους | γεωργους τουτους ANT † 12:12 απηλθον | απηλθαν WH

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτόν ἀγρεύσωσι λόγῳ.

14 †Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. §Ἐξεστὶ *κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὐ;

15 Δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, **Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.**

16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;** Οἱ δὲ εἶπον †αὐτῷ, Καίσαρος.

17 §Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν *αὐτοῖς, **†Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.** Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

The Sadducees Ask About the Resurrection

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ Σέπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες,

19 Διδάσκαλε, *Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα, καὶ †τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα †αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

20 §Ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα·

21 καὶ ὁ δεῦτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, *καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.

22 Καὶ †ἔλαβον αὐτήν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. †Ἐσχάτη πάντων Σάπέθανε καὶ ἡ γυνή.

23 Ἐν τῇ *ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

24 †Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ;**

25 **Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε †γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι §οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.**

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ *Μωσέως, ἐπὶ †τοῦ βάτου, †ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ §ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ *ὁ Θεὸς Ἰακώβ;

27 **Οὐκ ἔστιν †ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ †Θεὸς ζώντων· §Ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.**

The Most Important Commandment

‡ 12:14 οἱ δε 98.8% | καὶ CT 1.1% § 12:14 εξεστι | ειπον ουν ημιν εξεστι ANT * 12:14 κησον καισαρι δουναι 90.9% | δουναι κησον καισαρι ANT CT 4.8% † 12:16 ειπον | ειπαν CT ‡ 12:16 αυτω | — ANT § 12:17 και αποκριθεις ο | ο δε CT * 12:17 αυτοις | — WH † 12:17 αποδοτε τα καισαρος | τα καισαρος αποδοτε CT ‡ 12:17 εθαυμασαν | εξεθαυμαζον CT § 12:18 επηρωτησαν | επηρωτων ANT CT * 12:19 μωσης | μωσης ANT CT † 12:19 τεκνα μη αφη | μη αφη τεκνον CT ‡ 12:19 αυτου | — CT § 12:20 επτα | επτα ουν ANT SCR * 12:21 και ουδε αυτος αφηκε 93.4% | μη καταλιπων CT 0.5% | και ουδε αυτος ουκ αφηκε ANT 0.1% † 12:22 ελαβον αυτην οι επτα και | οι επτα CT ‡ 12:22 εσχατη | εσχατον CT § 12:22 απεθανε και η γυνη | και η γυνη απεθανεν CT * 12:23 αναστασει οταν αναστωσιν 61% | ουν αναστασει οταν αναστωσιν ANT TR 31.6% | αναστασει TH WH 0.7% † 12:24 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις | εφη αυτοις ο ιησους CT ‡ 12:25 γαμισκονται | γαμιζονται ANT CT § 12:25 οι | — ECM NA PCK SBL WH * 12:26 μωσεως | μωσεως M^{pt} ANT CT | μωσεος PCK † 12:26 του | της TR ‡ 12:26 ως | πως ANT CT § 12:26 ο | — WH * 12:26 ο | — WH † 12:27 ο | — CT ‡ 12:27 θεος | — ANT CT § 12:27 υμεις ουν πολυ 87.9% | υμεις ουν πολλοι MSS 6.5% | — CT 0.5%

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν *συζητούντων, †εἰδὼς ὅτι καλῶς †αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ἐστὶ §πρῶτη πάντων ἐντολή;

29 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι **Πρῶτη †πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς †ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστὶ·**

30 **καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης §τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. *Ἀὕτη πρώτη ἐντολή.**

31 †**Καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς †σεαυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι.**

32 §Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας *εἶπας ὅτι εἷς †ἐστὶ, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ·

33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν ἐξ ὅλης †τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, §καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, *πλεῖόν ἐστὶ πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ †θυσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν †αὐτόν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, **Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.** Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

Whose Son Is the Christ?

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, **Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς §ἐστὶ Δαυὶδ;**

36 **Αὐτὸς * γὰρ †Δαυὶδ εἶπεν ἐν †Πνεύματι Ἁγίῳ,**

**§Λέγει * ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου †ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.**

37 **Αὐτὸς †οὖν §Δαυὶδ λέγει αὐτόν Κύριον· καὶ πόθεν * υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ;** Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

Beware of the Scribes

38 Καὶ †ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, **Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελώντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς,**

39 **καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·**

* 12:28 συζητούντων | συζητούντων TH WH † 12:28 ειδως | ιδων ANT ECM† NA SBL † 12:28 αυτοις ἀπεκριθη | ἀπεκριθη αυτοις CT § 12:28 πρωτη παντων εντολη | πρωτη πασων εντολη PCK TR | εντολη πρωτη παντων CT * 12:29 ο δε ιησους ἀπεκριθη αυτω | ἀπεκριθη ο ιησους CT † 12:29 παντων των εντολων | πασων των εντολων PCK TR | παντων εντολη ANT | εστιν CT † 12:29 ημων | υμων PCK § 12:30 της | — WH * 12:30 αυτη πρωτη εντολη 84% | αυτη πρωτη παντων εντολη MSS 12% | — ECM NA SBL WH 1% † 12:31 και δευτερα ὁμοία αὕτη | και δευτερα ὁμοία αὕτη HF | δευτερα αὕτη ECM NA SBL WH † 12:31 σεαυτον | εαυτον ANT § 12:32 και | — WH * 12:32 ειπας | ειπες CT † 12:32 εστι | εστι θεος TR † 12:33 της | — WH § 12:33 και εξ ολης της ψυχης | — CT * 12:33 πλειον | περισσοτερον CT † 12:33 θυσιων | των θυσιων ECM† TR † 12:34 αυτον | — ANT § 12:35 εστι δαυιδ | εστι δαβιδ HF TR | δαυιδ εστιν ANT ECM NA SBL | δαυειδ εστιν TH WH * 12:36 γαρ | — CT † 12:36 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 12:36 πνευματι | τω πνευματι τω CT TR § 12:36 λεγει | ειπε(ν) CT TR * 12:36 ο | — NA SBL WH † 12:36 υποποδιον | υποκατω ECM NA SBL WH † 12:37 ουν | — CT § 12:37 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 12:37 υιος αυτου εστι | αυτου εστιν υιος CT † 12:38 ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου | εν τη διδαχη αυτου ελεγε CT

⁴⁰ οἱ †κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι §λήψονται περισσότερον κρίμα.

The Widow's Offering

⁴¹ Καὶ καθίσας *ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι †έβαλλον πολλά.

⁴² Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὃ ἐστι κοδράντης.

⁴³ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, †λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα §αὕτη ἡ πτωχὴ πλείον πάντων *βέβληκε τῶν †βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον·

⁴⁴ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13

Jesus Predicts the Destruction of the Temple

¹ Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἶς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί.

² Καὶ *ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ †ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ †λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.

Signs of the End of the Age

³ Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, §ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ *Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,

⁴ †εἶπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ †πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;

⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς §ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

⁶ Πολλοὶ * γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγὼ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

⁷ Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ †γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος.

⁸ Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος †ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· §καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, * καὶ ἔσονται †λιμοὶ καὶ ταραχαί· †ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.

⁹ Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσι §γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ * εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων †σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

¹⁰ Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη †δει πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.

¹¹ §Ὅταν δὲ * ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί †λαλήσητε, †μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γὰρ

‡ 12:40 κατεσθίοντες | κατεσθοντες WH § 12:40 ληψονται | λημψονται CT * 12:41 ο ιησους | — CT † 12:41 εβαλλον | εβαλον PCK ‡ 12:43 λεγει | ειπεν ANT CT § 12:43 αυτη η πτωχη | η πτωχη αυτη ANT * 12:43 βεβληκε 89.4% | εβαλε ANT CT 10.5% † 12:43 βαλλοντων | βαλοντων M^P TR * 13:2 ο ιησους αποκριθεις | αποκριθεις ο ιησους PCK | ο ιησους CT † 13:2 αφεθη 78.4% | αφεθη ωδε ANT CT PCK 21.4% ‡ 13:2 λιθω | λιθον ANT CT § 13:3 επηρωτων | επηρωτα CT * 13:3 ιωαννης | ιωαννης WH † 13:4 ειπε | ειπον CT ‡ 13:4 παντα ταυτα συντελεισθαι | ταυτα συντελεισθαι παντα CT § 13:5 αποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν | αποκριθεις ηρξατο λεγειν αυτοις ANT | ηρξατο λεγειν αυτοις CT * 13:6 γαρ | — CT † 13:7 γαρ | — CT ‡ 13:8 επι | επ CT § 13:8 και | — CT * 13:8 και | — CT † 13:8 λιμοι και ταραχαι 96% | λιμοι CT 0.5% ‡ 13:8 αρχαι | αρχη CT § 13:9 γαρ | — CT * 13:9 εις συναγωγας | εν ταις συναγωγαις αυτων ANT † 13:9 σταθησεσθε | αχθησεσθε PCK SCR ‡ 13:10 δει πρωτον | πρωτον δει ECM[†] NA SBL TH WH § 13:11 οταν δε | και οταν CT * 13:11 αγαγωσιν | αγωσιν CT PCK † 13:11 λαλησητε | λαλησετε PCK ‡ 13:11 μηδε μελετατε | — CT

Ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

12 *Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

13 Καὶ ἔσεσθε †μισοῦμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

The Great Tribulation

14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, †τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, Ἔστῶς ὅπου οὐ δεῖ—ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω—τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

15 ὁ *δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω †εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ †εἰσελθέτω Ἑραὶ τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ·

16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν *ὦν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται †ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως †ἣς ἔκτισεν ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται.

20 Καὶ εἰ μὴ Ἡ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

21 *Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, †Ἰδοῦ, ὧδε ὁ Χριστός, †ἢ Ἰδοῦ, ἐκεῖ, μὴ *πιστεύετε.

22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, †καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· †ἰδοῦ, προεῖρηκα ὑμῖν Ἑπάντα.

The Coming of the Son of Man

24 *Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς,

25 καὶ οἱ ἀστέρες †τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.

26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης.

27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους †αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς Ἑαυτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου *γῆς ἕως ἄκρου †οὐρανοῦ.

The Lesson of the Fig Tree

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν †αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος Ἑάπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, *γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·

§ 13:11 εστε υμεις | υμεις εστε ANT * 13:12 παραδωσει δε | και παραδωσει CT † 13:13 μισουμενοι | μισουμενοι TH † 13:14 το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου | — CT § 13:14 εστως | εστηκοτα CT * 13:15 δε | — SBL WH † 13:15 εις την οικιαν 94.3% | — CT 2.6% † 13:15 εισελθετω | εισελθατω CT § 13:15 αραι τι | τι αραι SBL TH WH * 13:16 ων | — CT † 13:18 η φυγη υμων | — CT † 13:19 ης | ην CT § 13:20 κυριος εκολοβωσε | εκολοβωσε κυριος ANT ECM NA SBL WH * 13:21 τοτε | και τοτε M^{pt} ANT CT HF TR † 13:21 ιδου | ιδε CT † 13:21 η | — ANT CT PCK § 13:21 ιδου | ιδε CT * 13:21 πιστευετε | πιστευσητε PCK TR † 13:22 και | — ECM[†] NA SBL TH WH † 13:23 ιδου | — ECM[†] NA SBL TH WH § 13:23 παντα | απαντα ANT * 13:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 13:25 του ουρανου εσονται εκπιπτοντες | εσονται εκ του ουρανου πιπτοντες ANT CT † 13:27 αυτου | — ECM[†] NA SBL TH WH § 13:27 αυτου | — SBL * 13:27 γης | της γης ANT † 13:27 ουρανου | του ουρανου ANT † 13:28 αυτης ηδη ο κλαδος 49.8% | ηδη ο κλαδος αυτης CT PCK 28.9% | αυτης ηδη ο κλαδος MSS 8.4% | αυτης ο κλαδος ηδη ANT 5% § 13:28 απαλος γενηται | γενηται απαλος ANT * 13:28 γινωσκετε | γινωσκειται PCK | γεινωσκετε TH

29 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν †ταῦτα ἴδητε †γινόμενα, §γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.

30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ * πάντα ταῦτα γένηται.

31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελεύσεται, οἱ δὲ †λόγοι μου οὐ §μὴ * παρέλθωσι.

Keep Watch

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης †ἡ †ώρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι §οἱ ἐν * οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ.

33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε †καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστιν.

34 Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, †καὶ ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ.

35 Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, §ὄψέ, ἢ * μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωί·

36 μὴ ἐλθὼν †ἐξαίφνης εὔρη ὑμᾶς καθεύδοντας.

37 †Ἄ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

14

The Plot to Kill Jesus

1 Ἦν δὲ τὸ Πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 Ἐλεγον *δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε †θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

Jesus Anointed at Bethany

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· †καὶ συντρίψασα §τὸ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ *κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, †καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;

5 Ἦδύνατο γὰρ †τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω §τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; Καλὸν ἔργον *εἰργάσατο †ἐν ἐμοί.

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε †αὐτούς §εὺ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

8 Ὁ *ἔσχεν †αὕτη ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι †μου τὸ σῶμα εἰς τὸν

† 13:29 ταυτα ιδητε | ιδητε ταυτα ANT ECM† NA SBL TH WH † 13:29 γινομενα | γεινομενα TH § 13:29 γινωσκετε | γειωσκετε TH * 13:30 παντα ταυτα | ταυτα παντα ECM† NA SBL TH WH † 13:31 παρελευσεται | παρελευσονται ℳ^{pt} ANT CT TR † 13:31 λογοι μου | εμοι λογοι ANT § 13:31 μη | — WH * 13:31 παρελθωσι | παρελευσονται ANT CT † 13:32 η | και TR † 13:32 ωρας | της ωρας ANT CT TR § 13:32 οι εν | εν ANT ECM† NA SBL TH WH * 13:32 ουρανω | τω ουρανω PCK † 13:33 και προσευχεσθε 82% | προσευχεσθε PCK 13.9% | — ECM NA SBL WH 0.6% † 13:34 και | — CT § 13:35 οψε | η οψε CT * 13:35 μεσονυκτιου | μεσονυκτιου CT † 13:36 εξαιφνης | εξεφνης WH † 13:37 α | ο CT * 14:2 δε | γαρ CT † 14:2 θορυβος εσται | εσται θορυβος CT † 14:3 και | — CT § 14:3 το | τον ℳ^{pt} | την CT * 14:3 κατα | — CT † 14:4 και λεγοντες | λεγοντες ANT | — CT † 14:5 τουτο | τουτο το μυρον ANT CT § 14:5 τριακοσιων δηναριων | δηναριων τριακοσιων ECM† NA SBL TH WH * 14:6 ειργασατο | ηργασατο CT † 14:6 εν εμοι | εις εμε TR † 14:7 αυτους | αυτοις CT § 14:7 ευ | παντοτε ευ WH * 14:8 εσχεν | ειχεν TR † 14:8 αυτη | — CT † 14:8 μου το σωμα | το σωμα μου CT

ένταφιασμόν.

⁹ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου *ἐὰν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον †τουτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

Judas Agrees to Betray Jesus

¹⁰ Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα *παραδῶ αὐτὸν αὐτοῖς.

¹¹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ †ἀργύριον δοῦναι, καὶ ἐζήτηει πῶς †εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ.

The Passover with the Disciples

¹² Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ Πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες §ετοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ Πάσχα;

¹³ Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,

¹⁴ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι τὸ *κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;

¹⁵ Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει †ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· †ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν.

¹⁶ Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ §αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

¹⁷ Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.

¹⁸ Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, *εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ.

¹⁹ †Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς †καθ' εἷς, Μήτι ἐγώ; §Καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ;

²⁰ Ὁ δὲ *ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς †ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ †τρυβλίον.

²¹ §Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν *ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

The Institution of the Lord's Supper

²² Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν †ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, †εὐλόγησας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, §φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

²³ Καὶ λαβὼν *τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες.

§ 14:9 αμην | αμην δε ℳ^{Pt} CT HF * 14:9 εαν | αν TR † 14:9 τουτο | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 14:10 ο | — ANT CT PCK § 14:10 ο ισκαριωτης | ισκαριωθ ο CT * 14:10 παραδω αυτον | αυτον παραδοι CT † 14:11 αργυριον | αργυρια ANT PCK ‡ 14:11 ευκαιρως αυτον παραδω | αυτον ευκαιρως παραδοι CT § 14:12 ετοιμασωμεν | ετοιμασομεν ℳ^{Pt} HF PCK * 14:14 καταλυμα | καταλυμα μου ANT CT † 14:15 ανωγειον | αναγαιον ℳ^{Pt} CT | ανωγειων PCK | ανωγαιον ANT ‡ 14:15 εκει | και εκει ECM† NA SBL TH WH § 14:16 αυτου | — CT * 14:18 ειπεν ο ιησους | ο ιησους ειπεν CT † 14:19 οι δε | — CT ‡ 14:19 καθ | κατα CT § 14:19 και αλλος μητι εγω 87.5% | — CT 8.2% * 14:20 αποκριθεις | — CT † 14:20 εκ | — CT ‡ 14:20 τρυβλιον 96% | εν τρυβλιον WH 0.2% § 14:21 ο | οτι ο CT * 14:21 ην | — ECM† NA SBL TH WH † 14:22 ο ιησους | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 14:22 ευλογησας | και ευλογησας PCK § 14:22 φαγετε | — CT * 14:23 το | — CT

24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, †τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ †περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

25 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ §γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

Jesus Predicts Peter's Denial

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε *ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ †διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα.

28 †Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, §Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ.

30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι *σὺ σήμερον †ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς †ἀπαρνήσῃ με.

31 Ὁ §δὲ *ἐκπερισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, Ἐάν †με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε †ἀπαρνήσωμαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

Jesus Prays in the Garden of Gethsemane

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα §Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως *προσεύξωμαι.

33 Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ †Ἰάκωβον καὶ †Ἰωάννην §μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.

34 Καὶ *λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.

35 Καὶ †προσελθὼν μικρὸν, †ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστί, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα.

36 Καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. §Παρένεγκε τὸ ποτήριον *ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, †ἀλλὰ τί σύ.

37 Καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ †ἰσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;

38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ §εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήγατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν.

40 Καὶ *ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ †οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν †βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ἤδειςαν τί §αὐτῷ ἀποκριθῶσι.

† 14:24 το της καινης 85.2% | της καινης MSS 13.7% | της CT 0.5% † 14:24 περι πολλων εκχυνομενον | εκχυννομενον υπερ πολλων CT § 14:25 γενηματος | γεννηματος TR * 14:27 εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | — CT † 14:27 διασκορπισθησεται τα προβατα | διασκορπισθησονται τα προβατα ANT | τα προβατα διασκορπισθησονται CT † 14:28 αλλα μετα | μετα δε PCK § 14:29 και ει | ει και CT * 14:30 συ | — TR † 14:30 εν τη νυκτι ταυτη | ταυτη τη νυκτι CT † 14:30 απαρνηση με | με απαρνηση CT § 14:31 δε | δε πετρος ANT * 14:31 εκπερισσου ελεγε μαλλον | εκπερισσως ελαλει CT † 14:31 με δεη | δεη με NA SBL TH WH † 14:31 απαρνησωμαι | απαρνησομαι ANT CT TR § 14:32 γεθησημανη | γεθησημανι ECM NA SBL | γεθησημανει TH WH * 14:32 προσευξωμαι | προσευξομαι PCK † 14:33 ιακωβον | τον ιακωβον ECM NA TH TR WH † 14:33 ιωαννην | τον ιωαννην ECM NA TH | τον ιωαννην WH § 14:33 μεθ' εαυτου | μετ' αυτου CT * 14:34 λεγει | λεγειν ANT † 14:35 προσελθων | προελθων ANT CT PCK TR † 14:35 επεσεν | επεσεν επι προσωπον ANT | επιπτεν CT § 14:36 παρενεγκε | παρενεγκαι PCK * 14:36 απ εμου τουτο | τουτο απ εμου CT † 14:36 αλλα | αλλ ει ANT † 14:37 ισχυσας | ισχυσατε ANT § 14:38 εισελθητε | ελθητε ECM† NA SBL TH WH * 14:40 υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν 94.5% | παλιν ελθων ευρεν αυτους CT 0.5% † 14:40 οι οφθαλμοι αυτων | αυτων οι οφθαλμοι CT † 14:40 βεβαρημενοι | καταβαρυνομενοι ANT CT PCK § 14:40 αυτω αποκριθωσι | αποκριθωσιν αυτω ANT CT

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, **Καθεύδετε *λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα. Ἴδού, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν.**

42 **Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἴδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.**

Jesus Arrested

43 Καὶ **†**εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, **‡**παραγίνεται **§**Ἰούδας, εἰς *****ὦν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος **†**πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, **‡**παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ **§**τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων.

44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὅν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν, καὶ *****ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.

45 Καὶ ἐλθὼν, **†**εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει **‡**αὐτῷ, **§**Ραββί, ραββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

46 Οἱ δὲ *****ἐπέβαλον **†**ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

47 Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ **‡**ώτιον.

48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Ὡς ἐπὶ ληστὴν §ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;**

49 **Καθ' ἡμέραν *ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.**

50 Καὶ ἀφέντες αὐτόν **†**πάντες ἔφυγον.

A Young Man Flees

51 Καὶ **‡**εἷς τις νεανίσκος **§**ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ. Καὶ κρατοῦσιν αὐτόν *****οἱ νεανίσκοι·

52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν **†**ἀπ' αὐτῶν.

Jesus Faces the Sanhedrin

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται **‡**αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν **§**συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.

55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτησαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ *****εὔρισκον.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

57 Καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες

58 ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω.

* **14:41** λοιπον | το λοιπον CT TR † **14:43** ευθεως | ευθυσ CT ‡ **14:43** παραγινεται | παραγεινεται TH § **14:43** ιουδας | ιουδας ο ισκαριωτης ANT | ο ιουδας WH * **14:43** ων | — ANT CT † **14:43** πολυς | — CT ‡ **14:43** παρα | απεσταλμενοι παρα ANT § **14:43** των | — ANT * **14:44** απαγαγετε | απαγετε NA SBL TH WH † **14:45** ευθεως | ευθυσ CT ‡ **14:45** αυτω | — ANT CT TR § **14:45** ραββι ραββι | χαιρε ραββι ANT | ραββι ECM NA SBL | ραββει TH WH * **14:46** επεβαλον | επεβαλαν SBL WH † **14:46** επ αυτον τας χειρας αυτων | τας χειρας αυτω ECM† NA SBL TH WH | τας χειρας αυτων ECM† ‡ **14:47** ωτιον | ωταριον CT § **14:48** εξηλθετε | εξηλθατε CT * **14:49** ημην προς υμας | προς υμας ημην ANT † **14:50** παντες εφυγον | εφυγον παντες ANT CT ‡ **14:51** εις τις νεανισκος 98.7% | νεανισκος τις ECM† NA SBL TH WH 0.5% § **14:51** ηκολουθησεν | ηκολουθει TR | συνηκολουθει CT * **14:51** οι νεανισκοι | — CT † **14:52** απ αυτων 96.7% | — CT 0.3% ‡ **14:53** αυτω | — ECM NA SBL WH § **14:54** συγκαθημενος | συγκαθημενος TH WH * **14:55** ευρισκον | ηυρισκον CT

⁵⁹ Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.

⁶⁰ Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς ἄμεσον ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;

⁶¹ Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;

⁶² Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου *ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἄμετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ.

⁶³ Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων;

⁶⁴ Ἐκούσατε τῆς βλασφημίας. Τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἐνοχόν θανάτου.

⁶⁵ Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσασιν αὐτὸν ἄβαλλον.

Peter Denies Jesus

⁶⁶ Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως,

⁶⁷ καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.

⁶⁸ Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

⁶⁹ Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἄλλοτε ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν.

⁷⁰ Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει.

⁷¹ Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.

⁷² Ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

15

Jesus Handed Over to Pontius Pilate

† 14:60 μεσον | το μεσον ANT TR ‡ 14:60 επηρωτησε | επηρωτα ANT § 14:61 ουδεν απεκρινατο | ουκ απεκρινατο ουδεν CT * 14:62 εκ δεξιων καθιμενον | καθιμενον εκ δεξιων TR † 14:62 μετα | επι ANT ‡ 14:63 διαρρηξας | διαρηξας WH § 14:64 ηκουσατε | ηκουσατε παντως ANT * 14:64 ειναι ενοχον | ενοχον ειναι CT † 14:65 το προσωπον αυτου | αυτου το προσωπον CT ‡ 14:65 προφητευσον | προφητευσον ημιν τις εστιν ο παισας σε ANT § 14:65 εβαλλον 55.1% | εβαλον ^{pt} ANT 37% | ελαβον CT 5.7% * 14:66 εν τη αυλη κατω | κατω εν τη αυλη ANT CT † 14:67 ναζαρηνου ιησου | ιησου του ναζαρηνου ANT ‡ 14:67 ιησου ησθα | ησθα του ιησου CT § 14:68 ουκ | ουτε CT * 14:68 ουδε | ουτε ^{pt} CT HF PCK † 14:68 τι συ | συ τι CT ‡ 14:68 και αλεκτωρ εφωνησε 97.2% | — ECM† WH 0.5% § 14:69 παλιν ηρξατο | ηρξατο παλιν CT * 14:69 παρεστηκοσιν | παρεστωσιν CT † 14:70 και η λαλια σου ομοιαζει | — ECM NA TH WH ‡ 14:71 ομνυται | ομνυειν TR § 14:72 και 96.6% | και ευθυς ECM† NA SBL TH WH 0.8% * 14:72 το ρημα ο | του ρηματος ου TR | το ρημα ως CT † 14:72 φωνησαι δις | δις φωνησαι WH ‡ 14:72 απαρνηση με τρις | τρις με απαρνηση CT

1 Καὶ *εὐθέως †ἐπὶ τὸ πρῶτῃ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν †τῷ §Πιλάτῳ.

2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ *Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς †εἶπεν αὐτῷ, **Σὺ λέγεις.**

3 Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς †πολλά·

4 ὁ δὲ §Πιλάτος πάλιν *ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε, πόσα σου †καταμαρτυροῦσιν.

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν †Πιλάτον.

The Crowd Calls For Jesus' Crucifixion

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, §ὄνπερ ἠτοῦντο.

7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν *συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν.

8 Καὶ †ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς †ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.

9 Ὁ δὲ §Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

10 *Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς.

11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.

12 Ὁ δὲ †Πιλάτος †ἀποκριθεὶς πάλιν §εἶπεν αὐτοῖς, Τί οὖν *θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε †βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν.

14 Ὁ δὲ †Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ §κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ *περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν.

15 Ὁ δὲ †Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

The Soldiers Mock Jesus

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶ πραιτώριον, καὶ †συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν.

17 Καὶ §ἐνδύουσιν αὐτόν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον,

18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι *αὐτόν, Χαῖρε, †ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων·

19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυσαν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.

* 15:1 ευθεως | ευθυς CT † 15:1 επι το 80% | επι τω 17.3% | — ECM† NA SBL TH WH 1.1% † 15:1 τω | — CT § 15:1 πιλατω | πειλατω TH WH * 15:2 πιλατος | πειλατος TH WH † 15:2 ειπεν αυτω | αυτω λεγει CT † 15:3 πολλα | πολλα αυτος δε ουδεν απεκρινατο ANT SCR § 15:4 πιλατος | πειλατος TH WH * 15:4 επηρωτησεν | επηρωτα ANT CT † 15:4 καταμαρτυρουσιν | κατηγορουσιν CT † 15:5 πιλατον | πειλατον TH WH § 15:6 ονπερ ητουντο | ον παρητουντο ECM† NA SBL TH WH * 15:7 συστασιαστων | στασιαστων CT † 15:8 αναβοησας | αναβας ECM† NA SBL TH WH † 15:8 αι | — ECM NA SBL WH § 15:9 πιλατος | πειλατος TH WH * 15:10 εγινωσκε | εγεινωσκε TH † 15:12 πιλατος | πειλατος TH WH † 15:12 απκριθεις παλιν | παλιν απκριθεις CT § 15:12 ειπεν | ελεγεν CT * 15:12 θελετε | — ECM TH WH † 15:12 βασιλεα | τον βασιλεα ANT CT † 15:14 πιλατος | πειλατος TH WH § 15:14 κακον εποιησεν | εποιησε κακον ANT CT * 15:14 περισσοτερως | περισσως CT † 15:15 πιλατος | πειλατος TH WH † 15:16 συγκαλουσιν | συγκαλουσιν TH WH § 15:17 ενδυουσιν | ενδιδυσκουσιν CT * 15:18 αυτον | αυτον και λεγειν PCK † 15:18 ο βασιλευς | βασιλευ Ϟ^{pt} CT TR

20 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια †τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

The Crucifixion

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ρούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ §Γολγοθᾶ τόπον, ὃ ἐστὶ *μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος.

23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ †πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· †ὃ δὲ οὐκ ἔλαβε.

24 Καὶ §σταυρώσαντες αὐτόν, *διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστές, ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ.

28 †Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη.

29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ §ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,

30 σῶσον σεαυτόν, * καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.

31 Ὁμοίως †καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.

32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς †τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν §αὐτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι *αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

The Death of Jesus

33 †Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας †ἐνάτης.

34 Καὶ τῇ §ῶρα τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, *λέγων, Ἐλωί, Ἐλωί, †λιμὰ †σαβαχθανί; Ὁ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Ὁ Θεός §μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί *με ἐγκατέλιπες;

35 Καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, †Ἰδοῦ, †Ἡλίαν φωνεῖ.

36 Δραμῶν δὲ §εῖς, *καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς †τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται †Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε.

‡ 15:20 τα ἴδια 96.2% | αυτου ECM† NA WH 0.8% § 15:22 γολγοθα | του γολγοθαν CT * 15:22 μεθερμηνευομενον | μεθερμηνευομενος WH † 15:23 πειν | — CT ‡ 15:23 ο | ος ECM† NA SBL TH WH § 15:24 σταυρωσαντες αυτον | σταυρουσιν αυτον και ECM† NA SBL TH WH * 15:24 διαμεριζονται | διεμεριζον TR † 15:28 και επληρωθη η γραφη η λεγουσα και μετα ανομων ελογισθη 84.9% | — NA SBL TH WH 11% {Note: ECM encloses this text with double brackets.} ‡ 15:29 κινουντες | κεινουντες TH § 15:29 εν τρισιν ημεραις οικοδομων | οικοδομων εν τρισιν ημεραις ECM† NA SBL TH WH * 15:30 και καταβα | καταβας CT † 15:31 και | δε και ANT TR ‡ 15:32 του | — CT § 15:32 αυτω | — ℣^{PI} CT TR * 15:32 αυτω 95.4% | συν αυτω ECM NA SBL WH 1.2% † 15:33 γενομενης δε | και γενομενης CT ‡ 15:33 ενατης | εννατης TR § 15:34 ωρα τη ενατη | ωρα τη εννατη TR | ενατη ωρα CT * 15:34 λεγων | — CT † 15:34 λιμα | λαμμα TR | λεμα ECM NA SBL | λαμα TH WH ‡ 15:34 σαβαχθανι | σαβαχθανει TH WH § 15:34 μου | — PCK * 15:34 με εγκατελιπες | εγκατελιπες με ECM† NA SBL TH WH † 15:35 ιδου | ιδε ANT CT ‡ 15:35 ηλιαν | ηλειαν WH § 15:36 εις | τις CT * 15:36 και | — TH WH † 15:36 τε | — CT ‡ 15:36 ηλιας | ηλειας WH

38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ὁ ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω.

39 Ἴδων δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτω *κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς †ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς †ἦν Θεοῦ.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ὦν *καὶ †Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ †τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Σίωσῆς μητέρα, καὶ Σαλώμη,

41 *αἱ καί, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

The Burial of Jesus

42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ †ἦν Παρασκευή, ὃ ἐστὶ †προσάββατον,

43 ὦν ἦλθεν Ἰωσήφ *ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσηλθε πρὸς †Πιλάτου, καὶ ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

44 Ὁ δὲ †Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ ὦν ἀπέθανε.

45 Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ *σῶμα τῷ Ἰωσήφ.

46 Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, †καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ †κατέθηκεν αὐτόν ἐν ὦν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

47 Ἦ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνή καὶ Μαρία *Ἰωσῆς ἐθεώρουν ποῦ †τίθεται.

16

The Resurrection

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, *Μαρία ἡ Μαγδαληνή καὶ Μαρία †Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν †αὐτόν.

2 Καὶ λίαν πρῶτῃ ὦν μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

4 Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι *ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὦδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.

7 †Ἄλλ' ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτόν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.

§ 15:38 απο | απ CT * 15:39 κραξας 96.5% | — ECM† NA SBL TH WH 0.4% † 15:39 ο ανθρωπος ουτος | ουτος ο ανθρωπος CT † 15:39 ην θεου | θεου ην ECM NA SBL WH § 15:40 ην | — CT * 15:40 και | — PCK † 15:40 μαρια | μαριαμ WH † 15:40 του | — CT § 15:40 ιωση | ιωσητος CT * 15:41 αι και 88.8% | και MSS 7.4% | αι CT 3.6% † 15:42 ην παρασκευη | παρασκευη ην PCK † 15:42 προσαββατον | προς σαββατον 3P† § 15:43 ηλθεν | ελθων ANT CT PCK * 15:43 ο | — WH † 15:43 πιλατον | τον πιλατον ECM† NA SBL | τον πειλατον TH WH † 15:44 πιλατος | πειλατος TH WH § 15:44 παλαι 97.8% | ηδη TH WH 1.5% * 15:45 σωμα | πτωμα CT † 15:46 και | — CT † 15:46 κατεθηκεν 93.8% | εθηκεν ECM† NA SBL TH WH 4.6% § 15:46 μνημειω | μνηματι ECM† WH * 15:47 ιωση | η ιωσητος CT † 15:47 τιθεται | τεθειται CT * 16:1 μαρια | η μαρια WH † 16:1 ιακωβου | η του ιακωβου 3P† ANT ECM† NA SBL TH TR WH | η ιακωβου ECM† † 16:1 αυτον | τον ιησουν PCK § 16:2 της μιας | τη μια των CT * 16:4 αποκεκυλισται | ανακεκυλισται ECM† WH † 16:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

8 Καὶ †ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε §δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν *εἶπον, ἐφοβοῦντο †γάρ.‡

Jesus Appears to Mary Magdalene

9 Ὡς ἀναστὰς *δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, †ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπτὰ δαιμόνια.

10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.

11 †Κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

Jesus Appears to Two Disciples

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρῃ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν.

13 Κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

The Great Commission

14 Ὡς ὕστερον ἀνακειμένοις *αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν †ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.

16 Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται.

17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν †ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι §καιναῖς·

18 *ὄφεις ἄροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς †βλάβῃ· ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

The Ascension

19 Ὁ μὲν οὖν †Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, §ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ.

20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

*Ἀμήν.†

‡ 16:8 ἐξελθοῦσαι | ἐξελθοῦσαι ταχυ TR § 16:8 δε | γαρ ECM† NA SBL TH WH * 16:8 ειπον | ειπαν ECM NA SBL WH † 16:8 γαρ 99.6% | γαρ παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον Πετρον συντομωσ εξηγγειλαν μετα δε ταυτα και αυτος ο ιησους απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστειλε δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας (αμην ECM† NA SBL) ECM† WH 0.4% {Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets. WH includes this text after verse 20.} ‡ 16:8 TH includes a scribal note that reads: εν τισι μεν των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης εως ου και ευσεβιος ο παμφιλου εκανονισεν εν πολλοις δε και ταυτα φερεται. Variations of this note are found in 12 manuscripts (0.7%). The exact Greek text of TH is found in 2 manuscripts (0.1%). § 16:9 {include verses 9-20} 99.8% | {omit verses 9-20} 0.2% {Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets.} * 16:9 δε | δε ο ιησους PCK † 16:9 αφ | παρ CT ‡ 16:11 κακεινοι | εκεινοι ECM† § 16:14 υστερον | υστερον δε NA SBL TH WH * 16:14 αυτοις | — ECM† † 16:14 εγγεγερμενον 88.9% | εγγεγερμενον εκ νεκρων WH 10.5% ‡ 16:17 ταυτα παρακολουθησει 98% | ακολουθησει ταυτα ECM† TH WH 0.4% § 16:17 καιναις | — ECM† TH WH * 16:18 οφεις 97.2% | και εν ταις χερσιν οφεις ECM NA TH WH 2.2% † 16:18 βλαψη | βλαψει ANT TR ‡ 16:19 κυριος 94.2% | κυριος ιησους NA SBL TH WH 5.3% § 16:19 ανεληφθη | ανελημφθη CT * 16:20 αμην 97.5% | — ECM† NA SBL WH 2.1% † 16:20 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἰ΄ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

Dedication to Theophilus

¹ Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων,

² καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου,

³ ἔδοξε κάμοι, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,

⁴ ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

Gabriel Announces John's Birth to Zechariah

⁵ Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου *τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς †Ἐλισάβετ.

⁶ Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρωθεν δένωπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι.

⁷ Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι *ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

⁸ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημερίας αὐτοῦ ἕναντι τοῦ Θεοῦ,

⁹ κατὰ τὸ ἔθος τῆς †ιερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

¹⁰ Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος †ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῆς ὥρας τοῦ θυμιάματος.

¹¹ Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.

¹² Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.

¹³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου †Ἐλισάβετ γεννήσει υἴόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ *Ἰωάννην.

¹⁴ Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ †γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

¹⁵ Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον †τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖνῃ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

¹⁶ Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν·

¹⁷ καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει †Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

¹⁸ Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνὴ μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

* **1:5** του | — CT † **1:5** η γυνη αυτου | γυνη αυτω CT ‡ **1:5** ελισαβητ | ελεισαβητ WH § **1:6** ενωπιον | εναντιον CT * **1:7** η ελισαβητ ην | ην η ελισαβητ NA SBL TH | ην η ελεισαβητ WH † **1:9** ιερατειας | ιερατιας WH ‡ **1:10** ην του λαου | του λαου ην PCK TR § **1:13** ελισαβητ | ελεισαβητ WH * **1:13** ιωαννην | ιωαννην WH † **1:14** γεννησει | γενεσει CT ‡ **1:15** του | — ℣^{pt} TH WH § **1:17** ηλιου | ηλια TH WH

19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοῦ, ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν *αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν ἡ Ἐλισάβητ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα

25 ὅτι Οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν *τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

Gabriel Announces Jesus' Birth to Mary

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἧ ὄνομα ἡ Ναζαρέτ,

27 πρὸς παρθένον σμεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου *Δαυίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας.

28 Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, ἡ εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

29 Ἡ δὲ σιδοῦσα *διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶναι ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαρίας· εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.

31 Καὶ ἰδοῦ, ἡ συλλήψη ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον ἡ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,

33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 Εἶπε δὲ Μαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ *γινώσκω;

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ ἡγεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοῦ, ἡ Ἐλισάβητ ἡ συγγενὴς σου, καὶ αὐτὴ *συνειληφυῖα υἱόν ἐν ἡγῆρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στεῖρα.

* 1:21 αυτον εν τω ναω | εν τω ναω αυτον CT † 1:22 ηδυνατο | εδυνατο CT ‡ 1:24 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:25 ο | — CT * 1:25 το | — CT † 1:26 υπο | απο CT ‡ 1:26 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR § 1:27 μεμνηστευμενην | εμνηστευμενην CT * 1:27 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:28 ο αγγελος | — CT ‡ 1:28 ευλογημενη συ εν γυναιξιν | — CT § 1:29 ιδουσα | — CT * 1:29 διεταραχθη επι τω λογω αυτου | επι τω λογω διεταραχθη CT † 1:31 συλληψη | συλλημψη CT ‡ 1:32 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:34 εσται | εσται μοι ANT * 1:34 γινωσκω | γεινωσκω TH † 1:35 γεννωμενον | γεννωμενον εκ σου SCR ‡ 1:36 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:36 συγγενης | συγγενις CT * 1:36 συνειληφια | συνειληφεν CT † 1:36 γηρει | γηρα TR

37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα.

38 Εἶπε δὲ Μαριάμ, Ἴδού, ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπήλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Mary Visits Elizabeth

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν Σόρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα,

40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν *Ἐλισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ †Ἐλισάβετ,

42 καὶ ἀνεφώνησε ὡς φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς *με;

44 Ἴδού γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε †τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

Mary's Song of Praise

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ,

Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,

47 καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου.

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.

Ἴδού γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

49 Ὅτι ἐποίησέ μοι †μεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς ὄψεσθαι τῶν φοβουμένων αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν.

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς.

53 Πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξάπέστειλε κενούς.

54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,

55 καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ *εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμεινε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ †ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

The Birth of John the Baptist

‡ 1:37 τῷ θεῷ | τοῦ θεοῦ CT § 1:39 ορεινὴν | ορινην WH * 1:40 ελισαβετ | ελειαβετ WH † 1:41 ἡ ελισαβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας | τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας ἡ ελισαβετ NA SBL TH | τὸν ἀσπασμὸν τῆς μαρίας ἡ ελειαβετ WH ‡ 1:41 ελισαβετ | ελειαβετ WH § 1:42 φωνῇ | κραυγῇ CT * 1:43 με | ἐμε CT † 1:44 τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει | ἐν ἀγαλλιασει τὸ βρέφος CT TR ‡ 1:49 μεγαλεῖα | μεγαλα CT § 1:50 γενεῶν | καὶ γενεᾶς CT * 1:55 εἰς τὸν αἰῶνα | ἐως αἰῶνος PCK † 1:56 ὡσεὶ | ὡς CT

57 Τῇ δὲ Ἑλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.

59 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὄγδοῃ ἡμέρᾳ, *ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.

60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.

61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν ὅτι Οὐδεὶς ἐστὶν ἦν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.

62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι *αὐτόν.

63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες.

64 Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν.

65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα.

66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; †Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Zechariah's Prophecy

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ προεφήτευσεν, λέγων,

68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,

69 καὶ ἤγειρε κέρασ σωτηρίας ἡμῖν
ἐν ἡμέρᾳ οἴκῳ *Δαυὶδ †τοῦ παιδὸς αὐτοῦ—

70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων †τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ—

71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν,

καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἠμισούντων ἡμᾶς·

72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,

καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,

73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν,

τοῦ δοῦναι ἡμῖν,

74 ἀφόβως, ἐκ χειρὸς *τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας,

λατρεύειν αὐτῷ

75 ἐν ὀσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ

ἐνώπιον αὐτοῦ †πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

76 Καὶ †σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·

προπορεύσῃ γὰρ ἔμπροσθεν Κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·

77 τοῦ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ

ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,

‡ 1:57 ελισαβεν | ελεισαβεν WH § 1:59 ογδοη ημερα | ημερα τη ογδοη CT * 1:59 ηλθον | ηλθαν WH

† 1:60 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:61 ειπον | ειπαν CT § 1:61 εν τη συγγενεια | εκ της συγγενειας CT

* 1:62 αυτον | αυτο CT † 1:63 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:63 εστι | εσται PCK § 1:63 το | — NA SBL

WH * 1:65 ορεινη | ορινη WH † 1:66 και | και γαρ CT ‡ 1:67 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT § 1:69

τω | — CT * 1:69 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:69 του | — CT ‡ 1:70 των | — CT § 1:71

μισουντων | μεισουντων TH * 1:74 των εχθρων ημων | εχθρων CT † 1:75 πασας τας ημερας της ζωης

| πασας ταις ημεραις CT ‡ 1:76 συ | συ δε CT § 1:76 προ προσωπου | ενωπιον CT

78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
 ἐν οἷς *ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολή ἐξ ὕψους,
 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,
 τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2

The Birth of Jesus

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 Αὕτη *ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως †Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν §Δαυίδ, ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς *Δαυίδ,

5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ †μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ †ἐγκύω.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν §τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

Angels Announce Jesus' Birth to Shepherds

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν.

9 Καὶ *ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν.

10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·

11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει †Δαυίδ.

12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν †τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, §κείμενον ἐν *φάτνῃ.

13 Καὶ †ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων,

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
 καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη·
 ἐν ἀνθρώποις †εὐδοκία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, §καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες *εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλέεμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.

* 1:78 επεσκεψατο | επισκεψεται CT * 2:2 η | — CT † 2:3 ιδιαν | εαυτου CT ‡ 2:4 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR § 2:4 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 2:4 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:5 μεμνηστευμενη αυτω γυναικι | εμνηστευμενη αυτω CT ‡ 2:5 εγκυω | ενκυω TH WH § 2:7 τη | — CT * 2:9 ιδου | — CT † 2:11 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 2:12 το | — WH § 2:12 κειμενον | και κειμενον CT * 2:12 φατνη | τη φατνη TR † 2:13 εξαιφνης | εξεφνης WH ‡ 2:14 ευδοκια 98.8% | ευδοκιας CT 0.4% § 2:15 και οι ανθρωποι 97% | — CT 1.2% * 2:15 ειπον | ελαλουν CT

16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.

17 Ἴδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου.

18 Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς.

19 Ἡ δὲ *Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, †συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

20 Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν *αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ †συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Jesus Presented at the Temple

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ †αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον ΣΜωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ—

23 καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται—

24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν *νόμῳ Κυρίου, Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο †νεοσσοὺς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ, †ἦν ἄνθρωπος ἐν ΣἹερουσαλήμ, ὃ ὄνομα *Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα †ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν †ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτούς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο ἑαυτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας *αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε,

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·

30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

31 ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν,

καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ ἦν †Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

† 2:16 ηλθον | ηλθαν CT † 2:16 ανευρον | ανευραν NA SBL WH § 2:17 διεγνωρισαν | εγνωρισαν CT * 2:19 μαριαμ | μαρια SBL TH WH † 2:19 συμβαλλουσα | συμβαλλουσα WH † 2:20 υπεστρεψαν | επεστρεψαν TR § 2:21 ημεραι | αι ημεραι ANT * 2:21 αυτον | το παιδιον ANT TR † 2:21 συλληφθηναι | συλλημφθηναι CT † 2:22 αυτων | αυτης SCR § 2:22 μωσσεως | μουσσεως ANT CT * 2:24 νομω | τω νομω CT † 2:24 νεοσσοις | νοσσοις CT † 2:25 ην ανθρωπος | ανθρωπος ην CT § 2:25 ιερουσαλημ | ιεροσολυμοις ANT * 2:25 συμεων | σιμεων SCR † 2:25 ην αγιον | αγιον ην TR † 2:26 η | η αν NA SBL WH | αν TH § 2:28 αυτο | αυτον ANT * 2:28 αυτου | — CT † 2:33 ιωσηφ και η μητηρ αυτου 96.1% | ο πατηρ αυτου και η μητηρ CT 0.5%

34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς †Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοῦ, οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον·

35 καὶ σοῦ §δε αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ—αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα *ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς †παρθενίας αὐτῆς,

37 καὶ †αὕτη χήρα §ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων—ἢ οὐκ ἀφίστατο *ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείας καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.

38 Καὶ †αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ †Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν §ἐν Ἱερουσαλήμ.

The Return to Nazareth

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν *ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, †υπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς †τὴν πόλιν §ἑαυτῶν *Ναζαρέτ.

40 Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο †πνεύματι, πληρούμενον †σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' §αυτό.

The Boy Jesus at the Temple

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα.

42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, *ἀναβάντων αὐτῶν †εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,

43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ οὐκ †ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ·

44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν §ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς *συγγενέσι καὶ †ἐν τοῖς γνωστοῖς·

45 καὶ μὴ εὐρόντες †αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, §ζητοῦντες αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, *μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὔρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ.

48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ †πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδοῦ, ὁ πατήρ σου †κάγῳ ὀδυνώμενοι §ἐζητοῦμέν σε.

49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, **Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδευτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;**

50 Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς.

‡ 2:34 συμεων | σιμεων SCR § 2:35 δε | — WH * 2:36 ετη μετα ανδρος | μετα ανδρος ετη CT † 2:36 παρθενιας | παρθενειας TH ‡ 2:37 αυτη | αυτη ANT CT HF PCK § 2:37 ως | εως CT * 2:37 απο | — CT † 2:38 αυτη | — CT ‡ 2:38 κυριω | θεω CT § 2:38 εν | — CT * 2:39 απαντα | παντα CT † 2:39 υπεστρεψαν | επεστρεψαν CT ‡ 2:39 την | — CT § 2:39 εαυτων | αυτων TR * 2:39 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR TH † 2:40 πνευματι | — CT ‡ 2:40 σοφιας | σοφια CT § 2:40 αυτο | αυτω PCK * 2:42 αναβαντων | αναβαινοντων CT † 2:42 εις ιεροσολυμα | — CT ‡ 2:43 εγνω ιωσηφ και η μητηρ | εγνωσαν οι γονεις CT § 2:44 εν τη συνοδια ειναι | ειναι εν τη συνοδια CT * 2:44 συγγενεσι | συγγενευσι CT † 2:44 εν | — CT ‡ 2:45 αυτον | — CT § 2:45 ζητουντες | αναζητουντες CT * 2:46 μεθ | μετα CT † 2:48 προς αυτον η μητηρ αυτου ειπε | ειπε προς αυτον η μητηρ αυτου CT ‡ 2:48 καγω | και εγω SBL WH § 2:48 εζητουμεν | ζητουμεν WH

⁵¹ Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς *Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα †ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

⁵² Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε †σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

3

The Preaching of John the Baptist

¹ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαίδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου *Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ †τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ †τετραρχοῦντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Σαβιληνῆς *τετραρχοῦντος,

² †ἐπὶ †ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Σῆϊωάννην τὸν *Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

³ Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν †τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν·

⁴ ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, †λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁵ Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται·
καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς Σεύθειαν,
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας·

⁶ καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

⁷ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;

⁸ Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

⁹ Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

¹⁰ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν *ποιήσομεν;

¹¹ Ἀποκριθεὶς δὲ †λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιεῖτω.

¹² Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι †βαπτισθῆναι, καὶ Σείπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί *ποιήσομεν;

¹³ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

* 2:51 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR TH † 2:51 ταυτα | — NA TH WH ‡ 2:52 σοφια | εν τη σοφια NA | τη σοφια WH * 3:1 πιλατου | πειλατου TH WH † 3:1 τετραρχουντος | τετραρχουντος NA SBL WH ‡ 3:1 τετραρχουντος | τετραρχουντος NA SBL WH § 3:1 αβιληνης | αβειληνης WH * 3:1 τετραρχουντος | τετραρχουντος NA SBL WH † 3:2 επι | επ ANT TR ‡ 3:2 αρχιερεως | αρχιερων TR § 3:2 ιωαννην | ιωαννη WH * 3:2 ζαχαριου | του ζαχαριου TR † 3:3 την | — SBL TH WH ‡ 3:4 λεγοντος | — CT § 3:5 ευθειαν | ευθειας WH * 3:10 ποιησομεν | ποιησωμεν CT HF † 3:11 λεγει | ελεγεν CT ‡ 3:12 βαπτισθηναι | βαπτισθηναι υπ αυτου PCK § 3:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 3:12 ποιησομεν | ποιησωμεν CT HF

14 Ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, †Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε †πρὸς αὐτούς, Μηδένα §διασεῖσθε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ *Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἶη ὁ Χριστός,

16 ἀπεκρίνατο †ὁ Ἰωάννης, ἅπασι λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρὶ·

17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, †καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο §τὸν λαόν·

19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ *τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς †τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης,

20 προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, †καὶ κατέκλεισε τὸν §Ἰωάννην ἐν *τῇ φυλακῇ.

The Baptism of Jesus

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν,

22 καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῶ εἶδει †ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, †λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ §εὐδόκησα.

The Genealogy of Jesus

23 Καὶ αὐτὸς ἦν *ὁ Ἰησοῦς †ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν—†ὡς ἐνομίζετο —υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ §Ἡλί,

24 τοῦ *Ματθάτ, τοῦ †Λευί, τοῦ †Μελχί, τοῦ §Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ,

25 τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμῶς, τοῦ Ναούμ, τοῦ *Ἐσλί, τοῦ Ναγγαί,

26 τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ †Σεμεί, τοῦ †Ἰωσήφ, τοῦ §Ἰούδα,

27 τοῦ *Ἰωανάν, τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ †Νηρί,

28 τοῦ †Μελχί, τοῦ §Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ *Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἡρ,

29 τοῦ †Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ †Ἰωρείμ, τοῦ §Ματθάτ, τοῦ *Λευί,

30 τοῦ †Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ †Ἰωνάν, τοῦ §Ἐλιακείμ,

† 3:14 και ημεεις τι ποιησομεν | και ημεεις τι ποιησωμεν HF | τι ποιησωμεν και ημεεις CT † 3:14 προς αυτους | αυτοις CT § 3:14 διασεισητε μηδε συκοφαντησητε | συκοφαντησητε μηδε διασεισητε ANT * 3:15 ιωαννου | ιωανου WH † 3:16 ο ιωαννης απασι λεγων | λεγων πασιν ο ιωαννης NA SBL TH | λεγων πασιν ο ιωαννης WH † 3:17 και διακαθαριει ... συναξει | διακαθαραι ... συναγαγειν CT § 3:18 τον λαον | τω λαω PCK * 3:19 τετραρχης | τετραραρχης NA SBL WH † 3:19 του | φιλιππου του TR † 3:20 και | — TH WH § 3:20 ιωαννην | ιωανην WH * 3:20 τη | — CT † 3:22 ωσει | ως CT † 3:22 λεγουσαν | — CT § 3:22 ευδοκησα | ηυδοκησα TR * 3:23 ο | — CT † 3:23 ωσει ετων τριακοντα αρχομενος | αρχομενος ωσει ετων τριακοντα CT † 3:23 ως ενομιζετο υιος | υιος ως ενομιζετο CT § 3:23 ηλι | ηλει PCK TH | ηλι NA SBL TR | ηλει WH * 3:24 ματθατ | ματθαν ANT PCK | μαθθατ NA SBL † 3:24 λευι | λευει TH WH † 3:24 μελχι | μελχει TH WH § 3:24 ιαννα | ιωαννα ANT | ιανναι CT * 3:25 εσλι | εσλιμ ANT | εσλει TH WH † 3:26 σεμει | σεμει M^{Pt} HF | σεμευ ANT | σεμειν NA SBL | σεμειν TH WH † 3:26 ιωσηφ | ιωσηχ ANT CT § 3:26 ιουδα | ιωδα ANT CT * 3:27 ιωαναν | ιωαννα M^{Pt} TR | ιωανναν ANT PCK † 3:27 νηρι | νηρει TH WH † 3:28 μελχι | μελχει TH WH § 3:28 αδδι | αδδει TH WH * 3:28 ελμωδαμ | ελμαδαμ CT † 3:29 ιωση | ιησου CT † 3:29 ιωρειμ | ιωριμ NA SBL § 3:29 ματθατ | μαθθατ CT * 3:29 λευι | λευει TH WH † 3:30 συμεων | σιμεων SCR † 3:30 ιωναν | ιωναμ CT PCK | ιωνα ANT § 3:30 ελιακειμ | ελιακιμ NA SBL

- 31 τοῦ Μελεᾶ, τοῦ *Μαϊνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ †Ναθάν, τοῦ †Δαυίδ,
 32 τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ §Ωβήδ, τοῦ *Βοοζ, τοῦ †Σαλμών, τοῦ Ναασσών,
 33 τοῦ †Αμιναδάβ, τοῦ §Αράμ, τοῦ *Εσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα,
 34 τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ †Θάρα, τοῦ Ναχώρ,
 35 τοῦ †Σερούχ, τοῦ §Ραγαῦ, τοῦ *Φάλεγ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά,
 36 τοῦ †Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,
 37 τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ †Ιαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ §Καϊνάν,
 38 τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

4

The Temptation of Jesus

1 Ἰησοῦς δὲ *Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι †εἰς τὴν ἔρημον,

2 ἡμέρας †τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, §ὑστερον ἐπέειπεν.

3 *Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἶπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

4 Καὶ ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, †λέγων, **Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται §ἄνθρωπος, *ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ.**

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτόν †ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου.

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ †ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον §ἐμοῦ, ἔσται *σοῦ †πᾶσα.

8 Καὶ ἀποκριθεὶς †αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, **§Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· *γέγραπται,**

†Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 †Καὶ ἤγαγεν αὐτόν εἰς §Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν *αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ †υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

10 γέγραπται γὰρ ὅτι

* 3:31 μαιναν | μεναμ SCR | μενα CT † 3:31 ναθαν | ναθαμ CT † 3:31 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 3:32 ωβηδ | ιωβηδ NA TH | ιωβηλ SBL WH * 3:32 βοοζ | βοος CT † 3:32 σαλμων | σαλα CT † 3:33 αμιναδαβ | αμιναδαβ του αδμιν NA SBL | αμιναδαβ του αδμειν TH | αδμειν WH § 3:33 αραμ | αραμ του ιωραμ ℳ^{Pt} ANT HF PCK | αρνι NA SBL | αρνει TH WH * 3:33 εσρωμ | εσρων WH † 3:34 θαρα | θαρρα ℳ^{Pt} HF PCK † 3:35 σερουχ | σαρουχ TR § 3:35 ραγαυ | ραγαβ PCK * 3:35 φαλεγ | φαλεκ ℳ^{Pt} ANT CT PCK TR † 3:36 καιναν | καιναμ CT † 3:37 ιαρεδ | ιαρετ CT § 3:37 καιναν | καιναμ NA SBL WH * 4:1 πνευματος αγιου πληρης | πληρης πνευματος αγιου ANT CT PCK † 4:1 εις την ερημον | εν τη ερημω CT † 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 4:2 υστερον | — CT * 4:3 και ειπεν | ειπε δε CT † 4:4 ιησους προς αυτον | ο ιησους προς αυτον ANT | προς αυτον ο ιησους CT † 4:4 λεγων | — CT § 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος ℳ^{Pt} CT TR * 4:4 αλλ επι παντι ρηματι θεου 89.7% | αλλ επι παντι ρηματι εκπορευομενω δια στοματος θεου ANT 7.2% | — CT 0.4% † 4:5 ο διαβολος εις ορος υψηλον | — CT † 4:6 εαν | αν SBL TH WH § 4:7 εμου | μου ANT TR * 4:7 σου | σοι PCK † 4:7 πασα | παντα TR † 4:8 αυτω ειπεν ο ιησους | ο ιησους ειπεν αυτω NA SBL WH § 4:8 υπαγε οπισω μου σατανα | — CT * 4:8 γεγραπται | γεγραπται γαρ ANT TR † 4:8 προσκυνησεις κυριον τον θεον σου | κυριον τον θεον σου προσκυνησεις ANT CT † 4:9 και ηγαγεν | ηγαγε δε CT § 4:9 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT * 4:9 αυτον | — CT † 4:9 υιος | ο υιος TR

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, **Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.**

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Jesus Begins His Ministry

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ’ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Jesus Rejected at Nazareth

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Στήν *Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.

17 Καὶ ἐπέδοθη αὐτῷ βιβλίον †Ἡσαίου τοῦ προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὔρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον,

18 **Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ,**

οὗ ἔεινεκεν ἔχρισέ με

***εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς·**

ἀπέσταλκέ με †ιάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν·

κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν,

καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,

ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,

19 **κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.**

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.

21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς ὅτι **Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.**

22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Ἔουχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, **Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα *ἐν τῇ †Καπερναούμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.**

24 Εἶπε δέ, **Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.**

‡ 4:11 και | και οτι ANT CT TR § 4:16 την | — CT * 4:16 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR | ναζαρα CT † 4:17 ησαιου του προφητου | του προφητου ησαιου CT ‡ 4:17 αναπτυξας | ανοιξας WH § 4:18 εινεκεν | ενεκεν TR * 4:18 ευαγγελισασθαι | ευαγγελιζεσθαι TR † 4:18 ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν | — CT ‡ 4:20 εν τη συναγωγη οι οφθαλμοι | οι οφθαλμοι εν τη συναγωγη CT § 4:22 ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ | ουχι υιος εστιν ιωσηφ ουτος CT * 4:23 εν τη | εις την CT † 4:23 καπερναουμ | καφαρναουμ CT

25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις †Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς §ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο *λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·

26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη †Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς †Σάρεπτα τῆς §Σιδῶνος πρὸς γυναῖκα χήραν.

27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν *ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ †Νεεμὰν ὁ Σύρος.

28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα,

29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως †ὄφρου τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις §αὐτῶν ὠκοδόμητο, *εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν.

30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

Jesus Casts Out an Unclean Spirit

31 Καὶ κατήλθεν εἰς †Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι.

32 Καὶ ἐξεπλήσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.

33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ,

34 †λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, **Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε §ἐξ αὐτοῦ.** Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς *μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.

36 Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται;

37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

Jesus Heals Many

38 Ἀναστὰς δὲ †ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· †πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.

39 Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, §πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας *ἐπιθεὶς †ἐθεράπευσεν αὐτούς.

41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, †κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ §ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

‡ 4:25 ηλιου | ηλειου WH § 4:25 επι | — WH * 4:25 λιμος | λειμος TH † 4:26 ηλιας | ηλειας TH WH
 ‡ 4:26 σαρεπτα | σαραπτα ANT § 4:26 σιδωνος | σιδωνιας ANT CT * 4:27 επι ελισσαιου του προφητου
 εν τω ισραηλ | επι ελισσαιου του προφητου εν τω ισραηλ ANT | εν τω ισραηλ επι ελισσαιου του προφητου CT
 † 4:27 νεεμαν | ναιμαν CT ‡ 4:29 οφρουος | της οφρουος TR § 4:29 αυτων ωκοδομητο | ωκοδομητο αυτων
 CT * 4:29 εις το | ωστε CT † 4:31 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 4:34 λεγων | — CT § 4:35 εξ |
 απ CT * 4:35 μεσον | το μεσον ANT CT TR † 4:38 εκ | απο CT ‡ 4:38 πενθερα | η πενθερα TR § 4:40
 παντες | απαντες NA SBL WH * 4:40 επιθεις | επιτιθεις ANT CT † 4:40 εθεραπευσεν | εθεραπευεν CT
 ‡ 4:41 κραζοντα | κραυγαζοντα ^{MP} ANT NA SBL § 4:41 ο χριστος | — CT

Jesus Preaches in Galilee

⁴² Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι *ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

⁴³ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς ὅτι **Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι †εἰς τοῦτο ‡ἀπέσταλμαι.**

⁴⁴ Καὶ ἦν κηρύσσων §ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

5*Jesus Calls His First Disciples*

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ *τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς †παρὰ τὴν λίμνην ‡Γεννησαρέτ·

² καὶ εἶδε §δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ *ἀλιεῖς †ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ‡ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.

³ Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν §τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτόν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. *Καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους.

⁴ Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, **Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.**

⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς †ὁ Σίμων εἶπεν ‡αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι' ὅλης §τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω *τὸ δίκτυον.

⁶ Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν †πλήθος ἰχθύων πολὺ· ‡διερρήγνυτο δὲ §τὸ δίκτυον αὐτῶν·

⁷ καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις *τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ †ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

⁸ Ἴδων δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν ‡Ἰησοῦ, λέγων, Ἐξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε.

⁹ Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτόν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων §ἣ συνέλαβον·

¹⁰ ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ *Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα †ὁ Ἰησοῦς, **Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἄνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.**

¹¹ Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ‡ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Jesus Cleanses a Man with Leprosy

* **4:42** επεζητουν | εζητουν PCK TR † **4:43** εις | επι CT ‡ **4:43** απεσταλμαι | απεσταλην CT § **4:44** εν ταις συναγωγαῖς της γαλιλαιας 92.8% | εις τας συναγωγας της ιουδαιας CT 0.8% | εις τας συναγωγας της γαλιλαιας ANT 0.7% * **5:1** του | και CT † **5:1** παρα | περι PCK ‡ **5:1** γεννησαρετ | γεννησαρετ PCK § **5:2** δυο πλοια | πλοια δυο WH * **5:2** αλιεις | αλειεις TH WH † **5:2** αποβαντες απ αυτων | απ αυτων αποβαντες CT ‡ **5:2** απεπλυναν | επλυνον CT § **5:3** του | — CT * **5:3** και καθισας εδιδασκεν εκ του πλοιου | καθισας δε εκ του πλοιου εδιδασκε CT † **5:5** ο | — CT ‡ **5:5** αυτω | — CT § **5:5** της | — CT * **5:5** το δικτυον | τα δικτυα CT † **5:6** πληθος ιχθυων | ιχθυων πληθος TR ‡ **5:6** διερρηγνυτο | διερρησσετο NA SBL TH | διερρησσετο WH § **5:6** το δικτυον | τα δικτυα CT * **5:7** τοις | — CT † **5:7** ηλθον | ηλθαν WH ‡ **5:8** ιησου | του ιησου TR § **5:9** η | ων NA SBL WH * **5:10** ιωαννην | ιωαννην WH † **5:10** ο | — WH ‡ **5:11** απαντα | παντα CT

12 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ὅσκι ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρῖσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ, *εἰπὼν, **Θέλω, καθαρῖσθητι.** Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτοῦ.

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· **†Ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε ὁ Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.**

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι *ὑπ’ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

Jesus Heals a Paralytic

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

18 Καὶ ἰδοῦ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ ἰθεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ·

19 καὶ μὴ εὐρόντες *ποιᾶς εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, **Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.**

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἰσχυρῶς ἀφαιρῆσαι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;

22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, **Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;**

23 **Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, *Ἐγείραι καὶ περιπάτει;**

24 **Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφαιρῆσαι ἁμαρτίας—εἶπε τῷ παραλελυμένῳ—Σοὶ λέγω, ἐγείραι, καὶ ἄρας τὸ κλινιδίόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.**

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ’ *ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι **†Εἶδομεν παράδοξα σήμερον.**

Jesus Calls Levi

§ 5:12 και ιδων | ιδων δε NA WH * 5:13 ειπων | λεγων NA TH WH † 5:14 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 5:14 προσενεγκε | προσενεγκαι PCK § 5:14 μωσης | μωυσης ANT CT * 5:15 υπ αυτου | — CT † 5:17 αυτους 98.4% | αυτον CT 0.9% ‡ 5:18 κλινης | κλεινης TH § 5:18 θειναι | θειναι αυτον NA WH * 5:19 ποιας | πως PCK | δια ποιας TR † 5:19 κλινιδιω | κλεινιδιω TH ‡ 5:20 αυτω | — CT § 5:21 αφιεναι αμαρτιας | αμαρτιας αφιεναι CT * 5:23 εγειραι | εγειρε ANT CT † 5:24 εξουσιαν εχει ο υιος του ανθρωπου | ο υιος του ανθρωπου εξουσιαν εχει CT ‡ 5:24 εγειραι | εγειρε ANT CT § 5:24 κλινιδιον | κλεινιδιον TH * 5:25 ο | ω PCK TR † 5:26 ειδομεν | ειδαμεν WH

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι Λευῖν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, **Ἀκολούθει μοι.**

28 Καὶ καταλιπὼν ὅσαπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ἡμεῖς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι.

30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, **Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.**

32 **Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.**

A Question About Fasting

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, *Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν;

34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, **Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι ἑνηστεύειν;**

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, *καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι **Οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ *τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.**

37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται.

38 **Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, ἅ καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται.**

39 *Καὶ οὐδεὶς πῶν παλαιὸν εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

6

Jesus Is Lord of the Sabbath

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ *δευτεροπρῶτῳ διαπορεύεσθαι αὐτόν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυνας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσὶ.

2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον *αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;

‡ 5:27 λειν | λειν TH WH § 5:28 απαντα | παντα CT * 5:28 ηκολουθησεν | ηκολουθει CT † 5:29 λειν | ο λειν TR | λειν TH WH ‡ 5:29 τελωνων πολυς | πολυς τελωνων CT § 5:30 γραμματεις αυτων και οι φαρισαιοι | φαρισαιοι και οι γραμματεις αυτων CT * 5:30 των | — M^P TR † 5:31 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 5:32 αλλα | αλλ NA²⁸ § 5:33 ειπον | ειπαν CT * 5:33 δια τι | — CT † 5:33 ιωαννου | ιωαννου WH ‡ 5:34 δε | δε ιησους NA TH WH § 5:34 νηστευειν | νηστευσαι CT * 5:35 και | — PCK † 5:36 ιματιου καινου | απο ιματιου καινου σχισας CT ‡ 5:36 σχιζει | σχισει ANT CT § 5:36 συμφωνει | συμφωνησει CT * 5:36 το | επιβλημα το TR | το επιβλημα το ANT CT † 5:37 νεος οινος | οινος ο νεος ANT CT ‡ 5:38 αλλα | αλλ NA²⁸ § 5:38 και αμφοτεροι συντηρουνται 96.8% | — CT 1.1% * 5:39 και | — TH WH † 5:39 ευθεως | — CT ‡ 5:39 χρηστοτερος | χρηστος CT * 6:1 δευτεροπρωτω 91.1% | δευτερω πρωτω MSS 5.7% | — CT 1.6% † 6:1 των | — CT ‡ 6:1 τους σταχυας και ησθιον | και ησθιον τους σταχυας CT § 6:2 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 6:2 αυτοις | — CT † 6:2 ποιειν εν | — CT

³ Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, **Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε** †**Δαυὶδ, ὅποτε ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ** ***ὄντες;**

⁴ Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως †**ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε** †**καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς;**

⁵ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι **Κύριός ἐστιν** ***ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.**

Jesus Heals a Man with a Withered Hand

⁶ Ἐγένετο δὲ †**καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν** †**ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.**

⁷ Ὁ Παρετήρουν ***δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ** †**ἐν τῷ σαββάτῳ** †**θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι** †**σκατηγορίαν αὐτοῦ.**

⁸ Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ***καὶ εἶπε τῷ** †**ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, †****Ἐγειραι, καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον.** Ὁ δὲ ἀναστάς ἔστη.

⁹ Εἶπεν ***οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, †****Ἐπερωτήσω ὑμᾶς** †**τι, Ἔξεστι** †**στοῖς** †**σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ** ***ἀποκτεῖναι;**

¹⁰ Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν †**αὐτῷ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου.** Ὁ δὲ †**ἐποίησε καὶ** †**ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ** ***ὕγιης ὡς ἡ ἄλλη.**

¹¹ Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν †**ποιήσκειαν** τῷ Ἰησοῦ.

The Twelve Apostles

¹² Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις †**ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν** †**διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.**

¹³ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε,

¹⁴ Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Σίᾶκωβον καὶ ***Ἰωάννην, †****Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,**

¹⁵ †**Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Σίᾶκωβον** ***τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν,**

¹⁶ †**Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν** †**Ἰσκαριώτην, ὃς** †**καὶ ἐγένετο προδότης.**

Jesus Ministers to Great Crowds

¹⁷ Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ***ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς**

‡ 6:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 6:3 οποτε | οτε NA TH WH * 6:3 οντες | — TH WH † 6:4 ελαβε και | λαβων CT ‡ 6:4 και | — CT § 6:5 οτι | — CT * 6:5 ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου | του σαββατου ο υιος του ανθρωπου CT † 6:6 και | — CT ‡ 6:6 εκει ανθρωπος | ανθρωπος εκει CT § 6:7 παρετηρουν | παρετηρουντο CT * 6:7 δε | δε αυτον NA TH TR WH † 6:7 εν | — PCK ‡ 6:7 θεραπευσει | θεραπευει NA SBL WH § 6:7 κατηγοριαν | κατηγορειν CT * 6:8 και ειπε | ειπε δε CT † 6:8 ανθρωπω | ανδρι CT ‡ 6:8 εγειραι | εγειρε ANT CT § 6:8 ο δε | και CT * 6:9 ουν | δε CT † 6:9 επερωτησω | επερωτω CT ‡ 6:9 τι | ει CT § 6:9 τοις σαββασιν | τω σαββατω CT * 6:9 αποκτειναι | απολεσαι CT TR † 6:10 αυτω | τω ανθρωπω TR ‡ 6:10 εποιησε | εποιησεν ουτω PCK TR § 6:10 αποκατεσταθη | απεκατεσταθη CT * 6:10 υγιης ως η αλλη | ως η αλλη ANT | — CT † 6:11 ποιησειαν | ποιησαιεν CT ‡ 6:12 εξηλθεν | εξελθειν αυτον CT § 6:14 ιακωβον | και ιακωβον CT * 6:14 ιωαννην | ιωαννη WH † 6:14 φιλιππον | και φιλιππον CT ‡ 6:15 ματθαιον | και μαθθαιον CT § 6:15 ιακωβον | και ιακωβον CT * 6:15 τον του | — CT † 6:16 ιουδαν | και ιουδαν CT ‡ 6:16 ισκαριωτην | ισκαριωθ CT § 6:16 και | — CT * 6:17 οχλος | οχλος πολυς CT

παραλίου Τύρου καὶ †Σιδῶνος, οἱ †ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν·

¹⁸ καὶ οἱ Σὸχλοῦμενοι *ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, †καὶ ἐθεραπεύοντο.

¹⁹ Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος †ἐζήτει ἄπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας.

The Beatitudes

²⁰ Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε,

Μακάριοι οἱ πτωχοί,
ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

²¹ Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν,
ὅτι χορτασθήσεσθε.

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν,
ὅτι γελάσετε.

²² Μακάριοί ἐστε, ὅταν §μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

²³ *Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ †ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

²⁴ Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις,
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

²⁵ Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ †ἐμπεπλησμένοι,
ὅτι πεινάσετε.

Οὐαὶ §ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

²⁶ *Οὐαὶ ὅταν †καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν †οἱ ἄνθρωποι· κατὰ §ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Love for Enemies

²⁷ *Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς †μισοῦσιν ὑμᾶς,

²⁸ εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους †ὑμῖν, §προσεύχεσθε *ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.

²⁹ Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵρουτός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης.

³⁰ Παντὶ †δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵρουτος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει.

³¹ Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, †καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

† 6:17 σιδωνος | σειδωνος TH † 6:17 ηλθον | ηλθαν WH § 6:18 οχλουμενοι | ενοχλουμενοι CT * 6:18 υπο | απο M^{pt} ANT CT † 6:18 και | — CT † 6:19 εζητει | εζητουν CT § 6:22 μισησωσιν | μεισησωσιν TH * 6:23 χαρητε | χαιρετε TR † 6:23 ταυτα | τα αυτα ANT CT † 6:25 εμπεπλησμενοι | εμπεπλησμενοι νυν CT § 6:25 υμιν | — CT * 6:26 ουαι | ουαι υμιν TR † 6:26 καλως υμας ειπωσιν 75.2% | καλως ειπωσιν υμας PCK 21.8% | υμας καλως ειπωσιν NA 0.2% † 6:26 οι 59.8% | παντες οι M^{pt} ANT CT PCK TR 38.9% § 6:26 ταυτα | τα αυτα ANT CT * 6:27 αλλ | αλλα M^{pt} ANT NA²⁷ PCK SBL TH WH † 6:27 μισουσιν | μεισουσιν TH † 6:28 υμιν | υμας CT PCK § 6:28 προσευχεσθε | και προσευχεσθε TR * 6:28 υπερ | περι CT † 6:30 δε τω | — CT † 6:31 και υμεις | — NA SBL WH

32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.

33 §Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ * γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι.

34 Καὶ ἐὰν †δανείζητε παρ' ὧν †ἐλπίζετε §ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ * γὰρ †ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς †δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα.

35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ §δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ * ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς.

36 †Γίνεσθε †οὖν §οἰκτίρμονες, καθὼς * καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν †οἰκτίρμων ἐστί.

Judging Others

37 †Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. §Μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε·

38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλόν, πεπεσμένον * καὶ σεσαλευμένον †καὶ †ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. §Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ὃ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

39 Εἶπε * δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; Οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον †πεσοῦνται;

40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον †αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.

41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

42 §Ἡ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις * ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

A Tree Is Known by Its Fruit

43 Οὐ γὰρ ἐστὶ δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· †οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν.

44 Ἐκαστὸν γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ †γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου §τρυγῶσι σταφυλήν.

45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας * αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς †ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ †θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρὸν· ἐκ γὰρ §τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

§ 6:33 και | και γαρ NA TH WH * 6:33 γαρ | — CT † 6:34 δανειζητε | δανισητε CT † 6:34 ελπίζετε | ελπίζετε SCR § 6:34 απολαβεῖν | λαβεῖν CT * 6:34 γαρ | — NA SBL WH † 6:34 ἁμαρτωλοὶ | οἱ ἁμαρτωλοὶ TR † 6:34 δανείζουσιν | δανίζουσιν CT § 6:35 δανείζετε | δανίζετε CT * 6:35 υψίστου | του υψίστου TR † 6:36 γίνεσθε | γεινεσθε TH † 6:36 οὖν | — CT § 6:36 οἰκτιρμονες | οικτειρμονες TH * 6:36 και | — SBL WH † 6:36 οἰκτιρμων | οικτειρμων TH † 6:37 και | — SCR § 6:37 μη | και μη CT * 6:38 και | — CT † 6:38 και | — CT † 6:38 ὑπερεκχυνομενον | υπερεκχυννομενον CT § 6:38 τω γαρ αυτω μετρω ω 90.2% | τω γαρ μετρω ω MSS 5.7% | ω γαρ μετρω CT 1.1% * 6:39 δε | δε και CT † 6:39 πεσοῦνται | εμπεσοῦνται CT † 6:40 αυτου | — CT § 6:42 η | — NA SBL WH * 6:42 εκβαλειν το ... σου | το ... σου εκβαλειν CT † 6:43 ουδε | ουδε παλιν CT † 6:44 γινωσκεται | γεινωσκεται TH § 6:44 τρυγωσι σταφυλην | σταφυλην τρυγωσιν CT * 6:45 αυτου | — NA TH WH † 6:45 ανθρωπος | — CT † 6:45 θησαυρου της καρδιας αυτου | — CT § 6:45 του περισσευματος της | περισσευματος CT

The Two Foundations

⁴⁶ Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;

⁴⁷ Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτοῦς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος·

⁴⁸ ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, *ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· †πλημμύρας δὲ γενομένης, ‡προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεύσαι αὐτήν· §τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

⁴⁹ Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι *οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ †προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ ‡εὐθέως §ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7*Jesus Heals a Centurion's Servant*

¹ *Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσηλθὼν εἰς †Καπερναοῦμ.

² Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ‡ἐμελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

³ Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.

⁴ Οἱ δέ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ §παρέξει τοῦτο·

⁵ ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὠκοδόμησεν ἡμῖν.

⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε *πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ †εἰμι ἰκανὸς ἵνα ‡ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς·

⁷ διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν· §ἀλλ' εἶπέ λόγῳ, καὶ *ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

⁸ Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

⁹ Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, **Λέγω ὑμῖν, †οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον.**

¹⁰ Καὶ ὑποστρέψαντες ‡οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὔρον τὸν §ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Jesus Raises a Widow's Son

¹¹ Καὶ ἐγένετο ἐν *τῷ ἐξῆς, †ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ‡ἰκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς.

* 6:48 ος | ος και ANT † 6:48 πλημμυρας | πλημμυρης CT ‡ 6:48 προσερρηξεν | προσερρηξεν CT § 6:48 τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν | δια το καλως οικοδομησθαι αυτην CT * 6:49 οικιαν | την οικιαν PCK † 6:49 προσερρηξεν | προσερρηξεν CT ‡ 6:49 ευθεως | ευθυς ANT CT § 6:49 επεσε | συνεπεσε CT * 7:1 επει δε | επειδη CT † 7:1 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 7:2 εμελλε | ημελλε ANT CT TR § 7:4 παρεξει | παρεξη CT * 7:6 προς αυτον ο εκατονταρχος φιλους | φιλους ο εκατονταρχης CT † 7:6 ειμι ικανος | ικανος ειμι CT ‡ 7:6 υπο την στεγην μου | μου υπο την στεγην M^{Pt} HF PCK § 7:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH TR WH * 7:7 ιαθησεται | ιαθητω CT † 7:9 ουτε | ουδε M^{Pt} ANT CT PCK TR ‡ 7:10 οι πεμφθεντες εις τον οικον | εις τον οικον οι πεμφθεντες CT § 7:10 ασθενουντα | — CT * 7:11 τω | τη M^{Pt} PCK TR † 7:11 επορευετο | επορευθη CT ‡ 7:11 ικανοι 98.1% | — CT 1.1%

12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοῦ, ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς, Συῖος μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ *αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς †σὺν αὐτῇ.

13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, **Μὴ κλαῖε.**

14 Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ εἶπε, **Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι.**

15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.

16 Ἐλαβε δὲ φόβος †πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας †ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ *ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Messengers from John the Baptist

18 Καὶ ἀπήγγειλαν †Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.

19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ †Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν †Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ *ἄλλον προσδοκῶμεν;

20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες †εἶπον, †Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς †ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ *ἄλλον προσδοκῶμεν;

21 Ἐν †αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο †τὸ βλέπειν.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς †ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Πορευθέντες ἀπαγγείλατε *Ἰωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· †ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, †χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, †σκωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·**

23 **καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.**

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν *ἀγγέλων †Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν †τοῖς ὄχλοις περὶ †Ἰωάννου, **Τί *ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;**

25 **Ἀλλὰ τί †ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδοῦ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.**

26 **Ἀλλὰ τί †ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.**

27 **Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,**

Ἰδοῦ, †ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.

§ 7:12 υἱος μονογενῆς | μονογενῆς υἱος CT * 7:12 αὐτὴ χήρα | αὐτὴ ἦν χήρα M^P CT | αὐτὴ ἦν χήρα ANT TR † 7:12 συν | ἦν συν ANT CT SCR † 7:16 παντας | απαντας TR § 7:16 εγηγερται | ηγερθη CT * 7:17 εν | — CT † 7:18 ιωαννη | ιωαννει TH | ιωανει WH † 7:19 ιωαννης | ιωανης WH § 7:19 ιησουν | κυριου CT * 7:19 αλλον | ετερον ANT TH WH † 7:20 ειπον | ειπαν CT † 7:20 ιωαννης | ιωανης WH § 7:20 απεσταλκεν | απεστειλεν CT * 7:20 αλλον | ετερον ANT † 7:21 αυτη δε | εκεινη CT † 7:21 το | — CT § 7:22 ο ιησους | — CT * 7:22 ιωαννη | ιωαννει TH | ιωανει WH † 7:22 οτι | — ANT CT † 7:22 χωλοι | και χωλοι ANT § 7:22 κωφοι | και κωφοι NA TH WH * 7:24 αγγελων | μαθητων ANT † 7:24 ιωαννου | ιωανου WH † 7:24 τοις οχλοις | προς τους οχλους ANT CT TR § 7:24 ιωαννου | ιωανου WH * 7:24 εξεληλυθατε | εξηληθατε CT † 7:25 εξεληλυθατε | εξηληθατε CT † 7:26 εξεληλυθατε | εξηληθατε CT § 7:27 εγω | — CT

28 Λέγω * γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν †προφήτης ‡Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ §μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα *Ἰωάννου·

30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

31 †Τίτι οὖν ὁμοίωσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίτι εἰσὶν ὅμοιοι;

32 Ὅμοιοὶ εἰσι παιδίους τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ‡καὶ λέγουσιν,

Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν §ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ *Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς †μῆτε ἄρτον ἐσθίων μῆτε ‡οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει·

34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου §ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἴδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, * φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν.

35 Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ †τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

Jesus Forgives a Sinful Woman

36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς ‡τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου §ἀνεκλίθη.

37 Καὶ ἰδού, γυνὴ *ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἀμαρτωλός, †ἐπιγνοῦσα ὅτι ‡ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,

38 καὶ στᾶσα §πὰρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, * ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

39 Ἴδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὗτος, εἰ ἦν †προφήτης, ‡ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός ἐστι.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δὲ §φησι, Διδάσκαλε, εἰπέ.

41 Δύο * χρεωφειλέται ἦσαν †δανειστῆ τινι· ὁ εἷς ὠφείλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.

* 7:28 γὰρ | — CT † 7:28 προφήτης | — CT ‡ 7:28 ιωαννου του βαπτιστου | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 7:28 μικροτερος | μεικροτερος TH * 7:29 ιωαννου | ιωανου WH † 7:31 τιτι | ειπε δε ο κυριος τιτι TR ‡ 7:32 και λεγουσιν | α λεγει CT § 7:32 υμιν | — CT * 7:33 ιωαννης | ιωαννης WH † 7:33 μητε αρτον εσθιων | μη εσθιων αρτον NA SBL TH | μη εσθων αρτον WH ‡ 7:33 οινον πινων | πινων οινον CT § 7:34 εσθιων | εσθων WH * 7:34 φιλος τελωνων | τελωνων φιλος TR † 7:35 των τεκνων αυτης παντων | παντων των τεκνων αυτης CT ‡ 7:36 την οικιαν | τον οικον CT § 7:36 ανεκλιθη | κατεκλιθη CT * 7:37 εν τη πολει ητις ην | ητις ην εν τη πολει CT † 7:37 επιγνοουσα | και επιγνοουσα ℣^{pt} ANT CT PCK ‡ 7:37 ανακειται | κατακειται CT § 7:38 παρα τους ποδας αυτου οπισω | οπισω παρα τους ποδας αυτου ANT CT * 7:38 ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου τοις δακρυσιν | τοις δακρυσιν ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου CT † 7:39 προφητης | ο προφητης WH ‡ 7:39 εγινωσκεν | εγεινωσκεν TH § 7:40 φησι διδασκαλε ειπε | διδασκαλε ειπε φησι CT * 7:41 χρεωφειλεται | χρεοφειλεται NA SBL TH | χρεοφειλεται WH † 7:41 δανειστη | δανιστη CT

⁴² Μὴ ἔχοντων †δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, §εῖπέ, πλείον * αὐτὸν ἀγαπήσει;

⁴³ Ἀποκριθεὶς †δὲ †ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλείον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὁρθῶς ἔκρινας.

⁴⁴ Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσηλθὸν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ §ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ * τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.

⁴⁵ Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ' ἧς †εἰσηλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

⁴⁶ Ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ †μου τοὺς πόδας.

⁴⁷ Οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.

⁴⁸ Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

⁴⁹ Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν;

⁵⁰ Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8

Some Women Accompany Jesus

¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ,

² καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι * ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνῆ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτὰ ἐξεληλύθει,

³ καὶ †Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ †Σουσάνα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν §αὐτοῖς * ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

The Parable of the Sower

⁴ Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς,

⁵ Ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπεῖρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό.

⁶ Καὶ ἕτερον †ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

⁷ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ †συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό.

⁸ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν §εῖς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ᾧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

The Purpose of Speaking in Parables

⁹ Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, * λέγοντες, Τίς †εἶη ἡ παραβολὴ αὕτη;

‡ 7:42 δε | — CT § 7:42 ειπε | — CT * 7:42 αυτον αγαπησει | αγαπησει αυτου CT † 7:43 δε | — NA SBL WH ‡ 7:43 ο | — CT § 7:44 επι τους ποδας μου | μοι επι ποδας NA SBL WH | μοι επι τους ποδας TH * 7:44 της κεφαλης | — CT † 7:45 εισηλθον | εισηλθεν ANT ‡ 7:46 μου τους ποδας | τους ποδας μου M^{PT} CT * 8:2 απο | απο νοσων και μαστιγων και ANT † 8:3 ιωαννα | ιωανα WH ‡ 8:3 σουσαννα | σωσαννα M^{PT} HF PCK § 8:3 αυτοις | αυτω ANT PCK TR * 8:3 απο | εκ CT † 8:6 επεσεν | κατεπεσεν CT ‡ 8:7 συμφυεσαι | συνφυεσαι TH WH § 8:8 εις | επι TR * 8:9 λεγοντες | — CT † 8:9 ειη η παραβολη αυτη | αυτη ειη η παραβολη CT

10 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

The Parable of the Sower Explained

11 Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι § συμπίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι.

15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

A Lamp Under a Container

16 * Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω † κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας † ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.

17 Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ § γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ.

18 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὅς * γὰρ ἐὰν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς † ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Jesus' Mother and Brothers

19 † Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ § ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

20 * Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, † λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν † σε θέλοντες.

21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, **Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες § αὐτόν.**

Jesus Calms a Storm

22 * Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, **Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης.** Καὶ ἀνήχθησαν.

23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.

24 † Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ † ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη.

‡ 8:12 ακουοντες | ακουσαντες ANT CT § 8:14 συμπιγονται | συνπιγονται TH WH * 8:16 ουδεις | ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω ουδεις PCK † 8:16 κλινης | κλεινης TH ‡ 8:16 επιτιθησιν | τιθησιν CT § 8:17 γνωσθησεται | μη γνωσθη CT * 8:18 γαρ εαν | γαρ αν TR | αν γαρ CT † 8:18 εαν | αν CT TR ‡ 8:19 παρεγενοντο | παρεγενετο CT § 8:19 ηδυναντο | εδυναντο PCK * 8:20 και απηγγελη | απηγγελη δε CT † 8:20 λεγοντων | — CT ‡ 8:20 σε θελοντες | θελοντες σε NA TH WH § 8:21 αυτον | — CT * 8:22 και εγενετο | εγενετο δε CT † 8:24 προσελθοντες δε | και προσελθοντες PCK ‡ 8:24 εγερθεις | διεγερθεις CT

25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, **Ποῦ ἔστιν ἡ πίστις ὑμῶν;** Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Jesus Heals a Demon-Possessed Man

26 Καὶ *κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν †Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν †ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας.

27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν σαυτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, *ὃς εἶχε δαιμόνια †ἐκ χρόνων ἰκανῶν, καὶ †ιμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενευ, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.

28 Ἴδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, †καὶ ἀνακράζας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Δέομαί σου, μή με βασανίσῃς.

29 *Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηπάκει αὐτόν, καὶ †ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ †διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ *δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 Ἐπρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, †λέγων, **Τί σοὶ †ἐστὶν ὄνομα;** Ὁ δὲ εἶπε, †Λεγεών, ὅτι *δαιμόνια πολλὰ εἰσηλθεν εἰς αὐτόν.

31 Καὶ †παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἰκανῶν †βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ †παρεκάλουν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου *εἰσηλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἴδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ †γεγεννημένον ἔφυγον, †καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ †ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ *εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια †ἐξεληλύθει, ἰματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς †καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς.

37 Καὶ †ἠρώτησαν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν *Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς †τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.

38 †Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτόν †ὁ Ἰησοῦς λέγων,

§ 8:25 εστιν | — CT * 8:26 κατεπλευσαν | κατεπλευσεν ANT † 8:26 γαδαρηνων | γερασσηνων CT † 8:26 αντιπεραν | αντιπερα ANT CT § 8:27 αυτω | — CT * 8:27 ος ειχε | εχων NA SBL WH † 8:27 εκ χρονων ικανων και 97.9% | και χρονω ικανω CT 0.8% † 8:27 ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο | ουκ ενεδυσαστο ιματιον CT § 8:28 και | — CT * 8:29 παρηγγειλε | παρηγγελλε SBL ST WH † 8:29 εδεσμειτο | εδεσμευετο CT † 8:29 διαρρησων | διαρησων TH WH § 8:29 υπο | απο WH * 8:29 δαιμονος | δαιμονιου CT † 8:30 λεγων | — CT † 8:30 εστιν ονομα | ονομα εστιν CT § 8:30 λεγεων | λεγιων CT * 8:30 δαιμονια πολλα εισηλθεν | εισηλθε δαιμονια πολλα CT † 8:31 παρεκαλει | παρεκαλουν CT SCR † 8:32 βοσκομενων | βοσκομενη CT § 8:32 παρεκαλουν | παρεκαλεσαν CT * 8:33 εισηλθον | εισηλθεν TR † 8:34 γεγεννημενον | γεγονός CT † 8:34 και | και απελθοντες TR § 8:35 ηλθον | ηλθαν WH * 8:35 ευρον | ευραν WH † 8:35 εξεληλυθει | εξηλθεν CT † 8:36 και | — ANT CT § 8:37 ηρωτησαν | ηρωτησεν CT * 8:37 γαδαρηνων | γερασσηνων CT † 8:37 το | — CT † 8:38 εδεετο | εδειτο CT § 8:38 ο ιησους | — CT

39 Ὑπόστρεψε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα *ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

A Girl Restored to Life and a Woman Healed

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

41 Καὶ ἰδοῦ, ἦλθεν ἀνὴρ ὃνομα Σίαιριος, καὶ *αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

42 ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκειν.

Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

43 Καὶ γυνὴ οὓσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις Σιατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν *ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι,

44 προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, **Τίς ὁ ἀψάμενός μου;** Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, **Τίς ὁ ἀψάμενός μου;**

46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, **Ἦσατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν ἔξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.**

47 Ἴδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν *αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἴαθη παραχρῆμα.

48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, **Ἱθάρσει, θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.**

49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων Σαυτῷ ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· *μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, **Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.**

51 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν *οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰακώβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.

52 Ἐκκλιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτῇ. Ὁ δὲ εἶπε, **Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.**

53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ ἔκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, **Ἦ παῖς, ἐγείρου.**

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν.

* 8:39 εποιησε σοι | σοι εποιησεν CT † 8:40 εγενετο δε εν | εν δε CT ‡ 8:40 υποστρεψαι | υποστρεφειν CT § 8:41 ιαιριος | ιαιρος NA SBL * 8:41 αυτος | ουτος CT † 8:41 του | — TH WH ‡ 8:42 αυτη | αυτηh NA SBL WH § 8:43 ιατροις ... βιον | εις ιατρους ... βιον TR | ιατροις ... βιον αυτης TH | — WH * 8:43 υπ | απ CT † 8:45 και οι μετ αυτου | και οι συν αυτω ANT TH | — NA SBL WH ‡ 8:45 και λεγεις τις ο αψαμενος μου | — CT § 8:46 εξελθουσαν | εξεληλυθειαν CT * 8:47 αυτω | — CT † 8:48 θαρσει | — CT ‡ 8:48 θυγατερ | θυγατηρ CT § 8:49 αυτω | — CT * 8:49 μη | μηκετι CT † 8:50 λεγων | — CT ‡ 8:50 πιστευε | πιστευσον CT § 8:51 ελθων | εισελθων TR * 8:51 ουδενα | τινα συν αυτω CT † 8:51 ιωαννην και ιακωβον | ιακωβον και ιωαννην TR | ιωαννην και ιακωβον WH ‡ 8:52 ουκ 88.5% | ου γαρ CT 11.3% § 8:54 εκβαλων εξω παντας και | — CT * 8:54 εγειρου | εγειρε CT

56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

9

Jesus Sends Out the Twelve Apostles

1 *Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς †δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν.

2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι †τοὺς ἀσθενοῦντας.

3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, **Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε §ράβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε *ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.**

4 Καὶ εἰς ἣν †ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.

5 Καὶ ὅσοι †ἐὰν μὴ §δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης *καὶ τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν †ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ’ αὐτούς.

6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

Herod is Perplexed About Jesus

7 Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ †τετράρχης τὰ §γινόμενα *ὑπ’ αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι †Ἰωάννης †ἐγγήγερται ἐκ §νεκρῶν·

8 ὑπὸ τινων δὲ ὅτι *Ἡλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης †εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

9 †Καὶ εἶπεν §Ἡρώδης, *Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος, περὶ οὗ †ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

The Feeding of the Five Thousand

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ’ ἰδίαν εἰς †τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης §Βηθσαϊδάν.

11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ *δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας †ἴατο.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο †κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα §εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα *ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ †τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, **Δότε αὐτοῖς †ὕμεις φαγεῖν.** Οἱ δὲ §εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ *πέντε ἄρτοι καὶ †ἰχθῦες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς †ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.

* 9:1 συγκαλεσαμενος | συγκαλεσαμενος WH † 9:1 δωδεκα | δωδεκα μαθητας αυτου ANT TR ‡ 9:2 τους ασθενουντας 97.3% | τους ασθενεις NA SBL TH 1.3% | — WH 0.1% § 9:3 ραβδους | ραβδου CT * 9:3 ανα 98.9% | — TH WH 1% † 9:4 αν | — PCK ‡ 9:5 εαν | αν CT TR § 9:5 δεξωνται | δεχωνται CT * 9:5 και | — CT † 9:5 αποτιναξατε | αποτινασσετε NA SBL WH | αποτινασσατε TH ‡ 9:7 τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH § 9:7 γινομενα | γεινομενα TH * 9:7 υπ αυτου | — CT † 9:7 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 9:7 εγγηγερται | ηγερθη CT § 9:7 νεκρων | των νεκρων ANT * 9:8 ηλιας | ηλειας TH WH † 9:8 εις | τις ANT CT ‡ 9:9 και ειπεν | ειπε δε CT § 9:9 ηρωδης | ο ηρωδης ANT SBL TR WH * 9:9 ιωαννην | ιωαννη WH † 9:9 εγω | — CT ‡ 9:10 τοπον ερημον πολεως καλουμενης | πολιν καλουμενην CT § 9:10 βηθσαιδαν | βηθσαιδα ANT CT PCK TR * 9:11 δεξαμενος | αποδεξαμενος CT † 9:11 ιατο | ιασατο ANT ‡ 9:12 κλινειν | κλεινειν TH § 9:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 9:12 απελθοντες | πορευθεντες ANT CT † 9:12 τους | — CT ‡ 9:13 υμεις φαγειν | φαγειν υμεις WH § 9:13 ειπον | ειπαν CT * 9:13 πεντε αρτοι | αρτοι πεντε CT † 9:13 ιχθυες δυο | δυο ιχθυες TR ‡ 9:13 αγορασωμεν | αγορασομεν ANT PCK

14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες §πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, **Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας *ἀνὰ πενήκοντα.**

15 Καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ †ἀνέκλιναν ἅπαντας.

16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς †παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ.

17 Καὶ ἔφαγον καὶ ἔχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινι δώδεκα.

Peter Declares That Jesus Is the Christ

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, **Τίνα με §λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;**

19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες *εἶπον, †Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ †Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη.

20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, **Ἑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;** §Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

Jesus Predicts His Death and Resurrection

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ *εἰπεῖν τοῦτο,

22 εἰπὼν ὅτι **Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ †ἀναστῆναι.**

23 Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, **Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου †έλθειν, §ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν *αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.**

24 Ὃς γὰρ †ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς;

26 Ὃς γὰρ †ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων.

27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν §ῶδε *ἐστῶτων, οἱ οὐ μὴ †γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

The Transfiguration

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, †καὶ παραλαβὼν §Πέτρον καὶ *Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.

30 Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν †Μωσῆς καὶ †Ἡλίας,

§ 9:14 πεντακισχίλιοι | πεντακισχειλιοι TH * 9:14 ανα | ωσει ανα CT † 9:15 ανεκλιναν | κατεκλιναν CT † 9:16 παρατιθεναι | παραθειναι ANT CT § 9:18 λεγουσιν οι οχλοι | οι οχλοι λεγουσιν SBL TH WH * 9:19 ειπον | ειπαν CT † 9:19 ιωαννην | ιωαννην WH † 9:19 ηλιαν | ηλειαν TH WH § 9:20 αποκριθεις δε ο πετρος | αποκριθεις δε πετρος PCK | πετρος δε αποκριθεις CT * 9:21 ειπειν | λεγειν ANT CT † 9:22 αναστηναι | εγερθηναι ^{pt} ANT CT HF PCK TR † 9:23 ελθειν | ερχεσθαι ANT CT § 9:23 απαρνησασθω | αρνησασθω CT * 9:23 αυτου | αυτου καθ ημεραν ANT CT TR † 9:24 εαν | αν ANT CT TR † 9:26 αν | εαν ANT § 9:27 ωδε | αυτου CT * 9:27 εστωτων | εστηκοτων ANT CT TR † 9:27 γευσωνται | γευσονται TR † 9:28 και | — TH WH § 9:28 πετρον | τον πετρον ANT TR * 9:28 ιωαννην | ιωαννην WH † 9:30 μωσης | μωυσης ANT CT † 9:30 ηλιας | ηλειας TH WH

31 οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν ὤμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ.

32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ *εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ’ αὐτοῦ, εἶπε †Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηναὺς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ †μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Σ’Ηλία· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ *ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ †ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ †ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν *ἔωράκασιν.

Jesus Heals a Boy with an Unclean Spirit

37 Ἐγένετο δὲ †ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.

38 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου †ἀνεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, Σέπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής *ἐστί μοι·

39 καὶ ἰδοῦ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ †ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν μετὰ ἀφροῦ, καὶ †μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ’ αὐτοῦ, συντριβὸν αὐτόν.

40 Καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου ἵνα Σέκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε *τὸν υἱόν σου ὧδε.

42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπέτιμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτόν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 Ἐξεπλήσσαντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Jesus Predicts His Death a Second Time

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς †εποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,

44 **Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.**

45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ’ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτόν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

True Greatness

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς †ίδων τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος Σπαιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ’ ἑαυτῷ,

§ 9:31 εμελλε | ημελλε NA SBL WH * 9:32 ειδον | ειδαν WH † 9:33 πετρος | ο πετρος ANT CT PCK TR † 9:33 μιαν μωση | μιαν μωσει M^{PT} PCK | μωσει μιαν TR | μιαν μωσει ANT CT § 9:33 ηλια | ηλεια TH WH * 9:34 επεσκιασεν | επεσκιαζεν CT † 9:34 εκεινους εισελθειν | εισελθειν εκεινους ANT | εισελθειν αυτους CT † 9:35 αγαπητος | εκλελεγμενος CT § 9:36 ο | — CT * 9:36 εωρακασιν | εωρακαν CT † 9:37 εν | — CT † 9:38 ανεβοησε | εβοησε CT § 9:38 επιβλεψαι | επιβλεψον M^{PT} ANT PCK TR * 9:38 εστι μοι | μοι εστι ANT CT † 9:39 εξαιφνης | εξεφνης WH † 9:39 μογις | μολις WH § 9:40 εκβαλωσιν | εκβαλλωσιν TR * 9:41 τον υιον σου ωδε | ωδε τον υιον σου CT TR † 9:43 εποιησεν ο ιησους | εποιει CT † 9:47 ιδων | ειδως CT § 9:47 παιδιου | παιδιον CT

48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅς *ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς †ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ †μικρότερος ἐν πᾶσιν §ὕμῃν ὑπάρχων οὗτος *ἔσται μέγας.

Whoever Is Not Against Us Is for Us

49 Ἀποκριθεὶς δὲ †ὁ †Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, §εἶδομέν τινα *ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα †δαιμόνια· καὶ †ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

50 §Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν *ὁ Ἰησοῦς, Μὴ †κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

A Samaritan Village Refuses to Receive Jesus

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς §ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς *τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορευέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ,

52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου †αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην †Σαμαρειτῶν, §ώστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ.

53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.

54 Ἴδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ †Ἰωάννης †εἶπον, Κύριε, θέλεις εἶπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ §τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, *ὥς καὶ Ἥλιος ἐποίησε;

55 Στραφεῖς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, †καὶ εἶπεν, Οὐκ οἶδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς·

56 †ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

Would-Be Followers of Jesus

57 §Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου *ἂν ἀπέρχῃ, †Κύριε.

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν †κλίνη.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε, §Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι *ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.

* 9:48 εαν | αν SBL TH WH † 9:48 εαν | αν CT † 9:48 μικροτερος | μεικροτερος TH § 9:48 υμιν | υμων PCK * 9:48 εσται | εστι ANT CT † 9:49 ο | — CT † 9:49 ιωαννης | ιωανης WH § 9:49 ειδομεν | ειδαμεν WH * 9:49 επι | εν CT † 9:49 δαιμονια | τα δαιμονια TR † 9:49 εκωλυσαμεν | εκωλυομεν CT § 9:50 και ειπε | ειπε δε CT * 9:50 ο | — WH † 9:50 κωλυετε | κωλυετε ου γαρ εστι καθ υμων ANT † 9:50 ημων υπερ ημων | υμων υπερ υμων ANT CT § 9:51 αναληψεως | αναλημψεως CT * 9:51 το προσωπον αυτου εστηριξε | εστηριξε το προσωπον αυτου ANT | το προσωπον εστηρισε CT † 9:52 αυτου | εαυτου PCK † 9:52 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL § 9:52 ωστε | ως CT * 9:54 αυτου | — CT † 9:54 ιωαννης | ιωανης WH † 9:54 ειπον | ειπαν CT § 9:54 του | — ANT * 9:54 ως και ηλιας εποιησε 96.8% | — CT 1% † 9:55 και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις 43.8% | και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε MSS 10.7% | και ειπεν ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε υμεις ANT 9.6% | και ειπεν ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε υμεις MSS 9.6% | — \mathfrak{M}^{P} CT 24.8% † 9:56 ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 50.7% | ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι ANT 10.4% | ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθε ψυχας ανθρωπων αποκτεναι αλλα σωσαι MSS 7.2% | — \mathfrak{M}^{P} CT 25.9% § 9:57 εγενετο δε | και CT * 9:57 αν | εαν \mathfrak{M}^{P} ANT CT † 9:57 κυριε | — CT † 9:58 κλινη | κλεινη TH § 9:59 κυριε | — WH * 9:59 απελθοντι πρωτον | πρωτον απελθοντι TH WH

⁶⁰ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

⁶¹ Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

⁶² Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδεὶς, ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἑαυτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν *εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

10

Jesus Sends Out the Seventy

¹ Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος *καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ ἑξήκοντα πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἄμελλεν αὐτοὺς εἶσθαι.

² Ἔλεγεν *οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἑκβάλῃ ἔργατας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

³ Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων.

⁴ Μὴ βαστάζετε ἑβαλάντιον, μὴ πήραν, *μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

⁵ Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ.

⁶ Καὶ ἐὰν ἡ ἐκεῖ εἰρήνη, *ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει.

⁷ Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἔργατης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἔστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.

⁸ Καὶ εἰς ἣν *ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν,

⁹ καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, Ἦγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

¹⁰ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε,

¹¹ Καὶ τὸν κοινορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλην τοῦτο *γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

¹² Ἄλέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Woe to the Unrepentant

† 9:60 ο ιησους | — CT ‡ 9:62 ο ιησους προς αυτον | προς αυτον ο ιησους NA TH TR WH | ο ιησους SBL § 9:62 αυτου | — NA SBL WH * 9:62 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια CT * 10:1 και | — NA TH WH † 10:1 εβδομηκοντα | εβδομηκοντα δυο NA SBL WH ‡ 10:1 δυο | δυο δυο NA SBL WH § 10:1 εμελλεν | ημελλεν ANT CT * 10:2 ουν | δε CT † 10:2 εκβαλη εργατας | εκβαλλη εργατας TR | εργατας εκβαλη CT ‡ 10:3 εγω | — CT § 10:4 βαλαντιον | βαλλαντιον ANT CT * 10:4 μηδε | μη CT PCK † 10:5 οικιαν εισερχησθε | εισελθητε οικιαν CT ‡ 10:6 η εκει | μεν η εκει PCK TR | εκει η NA WH § 10:6 υιος | ο υιος SCR * 10:6 επαναπαυσεται | επαναπαυσεται CT † 10:6 ανακαμψει | επανακαμψει ANT ‡ 10:7 εσθιοντες | εσθοντες WH § 10:7 εστι | — CT * 10:8 αν | δ αν PCK TR † 10:10 εισερχησθε | εισελθητε CT ‡ 10:11 εκ | απο ANT § 10:11 υμων | υμων εις τους ποδας ημων ANT | υμων εις τους ποδας CT * 10:11 γινωσκετε | γεινωσκετε TH † 10:11 εφ υμας | — CT ‡ 10:12 λεγω | λεγω δε ANT TR

13 Οὐαί σοι, §Χοραζίν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρω καὶ *Σιδῶνι †ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ ‡καθήμεναι μετενόησαν.

14 Πλὴν Τύρω καὶ §Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

15 Καὶ σύ, *Καπερναούμ, †ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ‡Ἰδοῦ §καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

The Return of the Seventy

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ *ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.

18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.

19 Ἴδού, †δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ‡ἀδικήσῃ.

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε §δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν *ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Jesus Rejoices in the Spirit

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο †τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ‡ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου.

22 §Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, Πάντα *μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς †γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ‡ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ §εἶδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

The Parable of the Good Samaritan

25 Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, *καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις;

§ 10:13 χοραζιν | χωραζιν PCK TR | χοραζειν TH WH * 10:13 σιδωνι | σειδωνι TH † 10:13 εγενοντο | εγενηθησαν CT ‡ 10:13 καθημεναι | καθημενοι ANT CT § 10:14 σιδωνι | σειδωνι TH * 10:15 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 10:15 η εως του ουρανου υψωθεισα | μη εως ουρανου υψωθηση CT ‡ 10:15 αδου | του αδου CT § 10:15 καταβιβασθηση | καταβηση NA WH * 10:17 εβδομηκοντα | εβδομηκοντα δυο NA SBL WH † 10:19 διδωμι | δεδωκα CT ‡ 10:19 αδικηση | αδικησει SCR WH § 10:20 δε | δε μαλλον TR * 10:20 εγραφη | εγγεγραπται NA SBL | ενγεγραπται TH WH † 10:21 τω πνευματι ο ιησους 92.4% | εν τω πνευματι τω αγιω NA 0.2% | τω πνευματι τω αγιω SBL TH WH 0.1% ‡ 10:21 εγενετο ευδοκια | ευδοκια εγενετο CT § 10:22 και στραφεις προς τους μαθητας ειπε 76.1% | και στραφεις προς τους μαθητας αυτου ειπε MSS 11.8% | — CT SCR 9.5% * 10:22 μοι παρεδοθη | παρεδοθη μοι TR † 10:22 γινωσκει | επιγινωσκει ANT | γεινωσκει TH ‡ 10:22 εαν | αν WH § 10:24 ειδον | ειδαν CT * 10:25 και | — CT

27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

28 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήση.

29 Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσαν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπήλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.

31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.

32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε.

33 Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη,

34 καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.

36 Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς;

37 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

Jesus Visits Martha and Mary

38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

39 Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ.

40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλειπε διακονεῖν; Εἶπε οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ στυρβάζῃ περὶ πολλά·

† 10:27 της | — WH ‡ 10:27 εξ ολης της ψυχης | εν ολη τη ψυχη CT § 10:27 εξ ολης της ισχυος | εν ολη τη ισχυι CT * 10:27 εξ ολης της διανοιας | εν ολη τη διανοια CT † 10:27 σεαυτον | εαυτον ANT ‡ 10:29 δικαιοουν | δικαιωσαι CT § 10:30 δε | — NA TH WH * 10:30 ιεριχω | ιερειχω TH WH † 10:30 τυχανοντα | — CT ‡ 10:32 λευιτης | λευειτης TH WH § 10:32 γενομενος | — SBL TH WH * 10:33 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL † 10:33 αυτον | — CT ‡ 10:35 εξελθων | — CT § 10:35 δυο δηναρια εδωκε | εδωκε δυο δηναρια NA * 10:35 αυτω | — CT † 10:36 ουν | — CT ‡ 10:36 πλησιον δοκει σοι | δοκει σοι πλησιον TR § 10:37 ουν | δε CT * 10:38 εγενετο δε εν | εν δε CT † 10:38 και | — CT ‡ 10:38 εις τον οικον αυτης 98.2% | εις την οικιαν TH WH 0.5% | — NA SBL 0.2% § 10:39 μαρια | μαριαμ CT * 10:39 η | — TH † 10:39 παρακαθισασα παρα | παρακαθεσθεισα προς CT ‡ 10:39 ιησου | κυριου NA WH § 10:39 τον λογον | των λογων PCK * 10:40 κατελειπε | κατελιπε ANT NA PCK TR † 10:40 ειπε | ειπον WH ‡ 10:41 ειπεν αυτη ο ιησους | ο ιησους ειπεν αυτη PCK | ειπεν αυτη ο κυριος CT § 10:41 τυρβαζη | θορυβαζη CT

42 * ἐνός δέ ἐστι χρεία· †Μαρία ‡δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται §ἀπ' αὐτῆς.

11

Instruction About Prayer

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ *Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε,

Πάτερ †ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

‡Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

§Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

4 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν,

καὶ γὰρ αὐτοὶ *ἀφίεμεν παντὶ †ὀφείλοντι ἡμῖν.

Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,

‡ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ §εἶπη αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους,

6 ἐπειδὴ * φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·

7 κάκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη, Μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι.

8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι †αὐτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν ‡ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ §ὅσον χρήζει.

9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι *ἀνοιγήσεται.

11 Τίνα δὲ †ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ‡ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσῃ αὐτῷ; Ἡ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν §ἐπιδώσῃ αὐτῷ;

12 Ἡ καὶ *ἐὰν αἰτήσῃ ὄφιν, †μὴ ἐπιδώσῃ αὐτῷ σκορπίον;

* 10:42 ενος δε εστι χρεία | ολιγων δε εστι χρεία η ενος SBL WH † 10:42 μαρια | μαριαμ CT ‡ 10:42 δε | γαρ CT § 10:42 απ | — CT * 11:1 ιωαννης | ιωανης WH † 11:2 ημων ο εν τοις ουρανοις | — CT ‡ 11:2 ελθετω | ελθατω WH § 11:2 γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της γης | — CT * 11:4 αφιεμεν | αφιομεν CT † 11:4 οφειλοντι | τω οφειλοντι ANT ‡ 11:4 αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου | — CT § 11:5 ειπη | ρει ANT * 11:6 φιλος | φιλος μου ANT CT TR † 11:8 αυτου φιλον | φιλον αυτου CT ‡ 11:8 αναιδειαν | αναιδιαν WH § 11:8 οσον | οσων ANT CT TR * 11:10 ανοιγησεται | ανοιχθησεται ANT † 11:11 υμων | εξ υμων ANT CT ‡ 11:11 αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω η και ιχθυη μη | αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω ει και ιχθυη μη TR | ιχθυη και NA SBL TH | ιχθυη μη WH § 11:11 επιδωσει αυτω | αυτω επιδωσει CT * 11:12 εαν αιτηση | αιτησει CT † 11:12 μη | — CT

13 Εἰ οὖν ὑμεῖς †πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε §δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα *Ἅγιον τοῖς αἰτουσιν αὐτόν;

Jesus and Beelzebul

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, †καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ †εθαύμασαν οἱ ὄχλοι.

15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν §εῖπον, Ἐν *Βεελζεβούλ †ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

16 Ἄλλοι δὲ πειράζοντες σημεῖον †παρ' αὐτοῦ ἐζήτησαν ἐξ οὐρανοῦ.

17 Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, **Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἐαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει.**

18 Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἐαυτὸν διμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Ὅτι λέγετε ἐν §Βεελζεβούλ *ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.

19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν †Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι †ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο §κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.

20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ *ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·

22 ἐπὶ δὲ †ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἧ ἔπεποιθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν.

23 Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

An Unclean Spirit Returns

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον †λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.

25 Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει §σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει *ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ †ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ †γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

True Blessedness

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις §γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.

28 Αὐτὸς δὲ εἶπε, *Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες †αὐτόν.

The Sign of Jonah

† 11:13 πονηροὶ ὑπαρχοντες | υπαρχοντες πονηροὶ ANT § 11:13 δοματα αγαθα | αγαθα δοματα TR * 11:13 αγιον | αγαθον ANT † 11:14 και αυτο ην 93.7% | — SBL TH WH 1.6% † 11:14 εθαυμασαν | εθαυμαζον ANT § 11:15 ειπον | ειπαν WH * 11:15 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † 11:15 αρχοντι | τω αρχοντι ANT CT † 11:16 παρ αυτου εζητουν εξ ουρανου | εξ ουρανου εζητουν παρ αυτου CT § 11:18 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 11:18 εκβαλλειν με | με εκβαλλειν ANT † 11:19 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † 11:19 εκβαλλουσι | εκβαλουσι ANT § 11:19 κριται υμων αυτοι | κριται αυτοι υμων PCK | αυτοι κριται υμων ANT | αυτοι υμων κριται CT * 11:20 εκβαλλω | εγω εκβαλλω NA WH † 11:26 ο | — CT † 11:24 λεγει | τοτε λεγει NA WH § 11:25 σεσαρωμενον | σχολαζοντα σεσαρωμενον WH * 11:26 επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου | ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου επτα CT † 11:26 ελθοντα | εισελθοντα ANT CT TR † 11:26 γινεται | γεινεται TH § 11:27 γυνη φωνην | φωνην γυνη CT * 11:28 μενουνγε | μεν ουν CT † 11:28 αυτον | — CT

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη †πονηρὰ ἐστὶ· σημεῖον §ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ *τοῦ προφήτου.

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο †Ἰωνᾶς †σημεῖον τοῖς Νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ §ταύτῃ.

31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν *Σολομῶνος, καὶ ἰδοῦ, πλεῖον †Σολομῶνος ὤδε.

32 Ἄνδρες †Νινευῖ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοῦ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὤδε.

The Lamp of the Body

33 Οὐδεὶς §δὲ λύχνον ἄψας εἰς *κρύπτῃν τίθησιν, †οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ †φέγγος βλέπωσιν.

34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστὶν ὁ §ὀφθαλμὸς· ὅταν *οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, †καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου †φωτεινὸν ἐστὶν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου §σκοτεινόν.

35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν.

36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον *φωτεινόν, μὴ ἔχον †τι μέρος †σκοτεινόν, ἔσται §φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη σε.

Woe to the Pharisees and Lawyers

37 Ἐν δὲ τῷ *λαλήσαι, †ἡρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός †τις ὅπως ἀριστήση παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.

38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.

39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας.

40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε;

41 Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοῦ, §πάντα καθαρὰ ὑμῖν *ἐστίν.

42 †Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· †ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ §ἀφιέναι.

43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς.

44 Οὐαὶ ὑμῖν, *γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι †περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

‡ 11:29 πονηρὰ | γενεὰ πονηρὰ ANT CT § 11:29 ἐπιζητεῖ | ζητεῖ ANT CT * 11:29 τοῦ προφήτου | — CT † 11:30 ἰωνᾶς | ο ἰωνᾶς WH ‡ 11:30 σημεῖον τοῖς νινευιταῖς | τοῖς νινευιταῖς σημεῖον NA SBL | τοῖς νινευιταῖς σημεῖον TH WH § 11:30 ταυτῆ | ταυτῆ σημεῖον ANT * 11:31 σολομῶνος | σολομῶντος ANT TR † 11:31 σολομῶνος | σολομῶντος ANT TR ‡ 11:32 νινευί | νινευίταις M^P NA SBL | νινευη HF | νινευίται TH WH § 11:33 δε | — CT * 11:33 κρυπτήν | κρυπτον TR † 11:33 ουδε υπο τον μοδιον | — TH ‡ 11:33 φέγγος | φως NA TH WH § 11:34 οφθαλμος | οφθαλμος σου CT * 11:34 ουν | — CT † 11:34 και | — PCK ‡ 11:34 φωτεινον | φωτινον WH § 11:34 σκοτεινον | σκοτινον WH * 11:36 φωτεινον | φωτινον WH † 11:36 τι μέρος | μέρος τι CT ‡ 11:36 σκοτεινον | σκοτινον WH § 11:36 φωτεινον | φωτινον WH * 11:37 λαλησαι | λαλησαι αυτον ταυτα ANT † 11:37 ηρωτα | ερωτα CT ‡ 11:37 τις | — CT § 11:41 παντα | απαντα ANT * 11:41 εστιν | εσται ANT † 11:42 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 11:42 ταυτα | ταυτα δε ANT CT § 11:42 αφιεναι | παρειναι CT * 11:44 γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται | — CT † 11:44 περιπατουντες | οι περιπατουντες CT TR

45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.

46 Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις.

47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.

48 Ἄρα †μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε §αὐτῶν τὰ μνημεῖα.

49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ *ἐκδιώξουσιν·

50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ †ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης,

51 ἀπὸ †τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως §τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. Ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ *εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 †Λέγοντος δὲ αὐτοῦ †ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς §ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,

54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, *ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, †ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

12

Beware of the Leaven of the Pharisees

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, *ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης †τῶν Φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις.

2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται.

3 Ἄνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐκ ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.

Fear God Alone

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν †ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι.

5 Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι §ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.

6 Οὐχὶ πέντε στρουθία *πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἐστὶν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

‡ 11:48 μαρτυρεῖτε | μαρτυρεσ εστε CT § 11:48 αυτων τα μνημεια 95.8% | — CT 0.6% * 11:49 εκδιωξουσιν | διωξουσιν CT † 11:50 εκχυνομενον | εκκεχυμενον CT ‡ 11:51 του | — CT § 11:51 του | — CT * 11:52 εισηλθετε | εισηλαθετε CT † 11:53 λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους | κακειθεν εξελθοντος αυτου CT ‡ 11:53 ταυτα προς αυτους | προς αυτους ταυτα ANT § 11:53 ενεχειν | συνεχειν PCK * 11:54 ζητουντες | και ζητουντες TR | — CT † 11:54 ινα κατηγορησωσιν αυτου | — CT * 12:1 ωστε | ως ANT † 12:1 των φαρισαιων ητις εστιν υποκρισις | ητις εστιν υποκρισις των φαρισαιων NA SBL WH ‡ 12:4 αποκτενοντων | αποκτεινοντων CT TR | αποκτενοντων ANT § 12:5 εξουσιαν εχοντα | εχοντα εξουσιαν ANT CT * 12:6 πωλεται | πωλουνται CT

7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ τοῦν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

Acknowledging Christ

8 Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ·

9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.

10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.

11 Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογησῆσθε, ἢ τί εἶπητε·

12 τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

The Parable of the Rich Fool

13 Εἶπε δὲ τις σαυτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἶπε τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.

14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς;

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ σαυτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ.

16 Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἄνθρωπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα·

17 καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου;

18 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου.

19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.

20 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, ἄφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τί ἐσται;

21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

Do Not Be Anxious

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσῃσθε.

23 Ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος.

24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;

† 12:7 ουν | — CT ‡ 12:7 πολλων | πολλω PCK § 12:8 ομολογηση | ομολογησει WH * 12:11 προσφερωσιν | εισφερωσιν CT † 12:11 μεριμνατε | μεριμνησητε CT ‡ 12:11 απολογησησθε | απολογησεσθε PCK § 12:13 αυτω εκ του οχλου | εκ του οχλου αυτω CT * 12:13 μετ εμου την κληρονομιαν | την κληρονομιαν μετ εμου ANT † 12:14 δικαστην 93.3% | κριτην CT 2% ‡ 12:15 της | πασης ANT CT § 12:15 αυτω | αυτου ANT CT PCK TR * 12:15 αυτου | αυτω CT † 12:17 εαυτω | αυτω WH ‡ 12:18 τα γενηματα μου | του σιτου CT § 12:20 αφρον | αφρων CT ST * 12:20 απαιτουσιν | αιτουσιν TH WH † 12:21 εαυτω | αυτω WH ‡ 12:22 αυτου | — TH § 12:22 υμιν λεγω | λεγω υμιν ANT CT PCK * 12:22 υμων | — CT † 12:22 σωματι | σωματι υμων ANT WH ‡ 12:22 ενδυσησθε | ενδυσεσθε PCK § 12:23 η | ουχι η ANT | η γαρ CT * 12:23 πλειον | πλειων PCK

25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται †προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ‡ένα;

26 Εἰ οὖν §οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;

27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς ἀύξανει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω *δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων.

28 Εἰ δὲ †τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ ‡σήμερον ὄντα, καὶ αὖριον εἰς §κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως *ἀμφιέννυσι, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;

29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, †ἢ τί πίνητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε.

30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ‡ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων.

31 Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν §τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα *πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν.

33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς †βαλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει·

34 ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται.

Be Ready

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένοι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι·

36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ‡ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.

37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς.

38 §Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρη οὕτω, μακάριοί εἰσιν *οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.

39 Τοῦτο δὲ †γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ‡ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ §ἂν ἀφήκε *διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.

40 Καὶ ὑμεῖς †οὖν ‡γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ §αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;

42 *Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα ἔστιν ὁ πιστὸς οἰκονόμος †καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ ‡τὸ σιτομέτριον;

† 12:25 προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ | προσθηῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ ℣^{Pl} | ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι CT ‡ 12:25 ἐνα | — CT § 12:26 οὔτε | οὐδε CT * 12:27 δε | — PCK † 12:28 τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ | τοῦ χόρτου τοῦ ἀγροῦ ANT | ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον CT ‡ 12:28 σήμερον ὄντα | οὐτα σήμερον CT § 12:28 κλίβανον | κλειβανον TH * 12:28 ἀμφιέννυσι | ἀμφιεζει NA SBL TH | ἀμφιαζει WH † 12:29 ἢ | καὶ ANT CT ‡ 12:30 ἐπιζητεῖ | ἐπιζητουσιν CT § 12:31 τοῦ θεοῦ | αὐτοῦ CT * 12:31 πάντα | — CT † 12:33 βαλάντια | βαλλαντια ANT CT ‡ 12:36 ἀναλύσῃ | ἀναλύσει ANT HF PCK TR § 12:38 καὶ ἐὰν ἐλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ | καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ CT * 12:38 οἱ δοῦλοι | — CT † 12:39 γινώσκετε | γεινώσκετε TH ‡ 12:39 ἐγρηγόρησεν ἄν καὶ | — NA SBL § 12:39 ἄν | — TH WH * 12:39 διορυγῆναι | διορυχθῆναι NA SBL WH † 12:40 οὖν 95.3% | — CT 1.6% ‡ 12:40 γίνεσθε | γεινεσθε TH § 12:41 αὐτῷ | — CT * 12:42 εἶπε δε | καὶ εἶπεν CT † 12:42 καὶ | ὁ CT ‡ 12:42 τὸ | — TH

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει §ποιοῦντα οὕτως.

44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζεις ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι·

46 ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ *γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου †ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας ‡μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς·

48 ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ὧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ὧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

Not Peace, but Division

49 Πῦρ ἤλθον βαλεῖν §εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη;

50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως *οὔ τελεσθῆ.

51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῆ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν.

52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν †οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 ‡Διαμερισθήσεται πατὴρ §ἐπὶ υἱῶ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ *θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ †μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν ‡αὐτῆς.

Interpreting the Present Time

54 Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε §τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν *ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως †λέγετε, Ὅμβρος ἔρχεται· καὶ ‡γίνεται οὕτω.

55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται· καὶ §γίνεται.

56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον *τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν †δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς ‡οὐ δοκιμάζετε;

Settle with Your Adversary

57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον;

58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε §παραδῶ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ *σε βάλῃ εἰς φυλακὴν.

59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως †οὔ καὶ ‡τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.

§ 12:43 ποιουντα ουτως | ουτω ποιουντα ANT TH * 12:46 γινωσκει | γεινωσκει TH † 12:47 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ CT PCK ‡ 12:47 μηδε | η CT § 12:49 εἰς | ἐπι ANT CT * 12:50 οὐ | οτου CT † 12:52 οἰκω ἐνι | ἐνι οἰκω CT ‡ 12:53 διαμερισθησεται | διαμερισθησονται ANT CT § 12:53 ἐπι | ἐφ TR * 12:53 θυγατρι | τὴν θυγατερα NA TH | θυγατερα SBL WH † 12:53 μητρι | τὴν μητερα CT ‡ 12:53 αὐτης | — CT § 12:54 τὴν | — SBL TH WH * 12:54 ἀπο | ἐπι CT † 12:54 λεγετε | λεγετε οτι CT ‡ 12:54 γινεται | γεινεται TH § 12:55 γινεται | γεινεται TH * 12:56 τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ | τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ANT PCK SCR † 12:56 δε καιρον | καιρον δε NA TH WH ‡ 12:56 οὐ δοκιμαζετε 94.3% | οὐκ οἰδατε δοκιμαζειν CT 0.8% § 12:58 παραδω | παραδωσει CT * 12:58 σε βαλη | βαλη σε PCK | σε βαλλη TR | σε βαλει ANT CT † 12:59 οὐ | — CT ‡ 12:59 τον | το ANT CT PCK TR

13

Repent or Perish

¹ Παρήσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα *Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν.

² Καὶ ἀποκριθεὶς †ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, **Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ‡τοιαῦτα πεπόνθασιν;**

³ Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες §ώσαύτως ἀπολεῖσθε.

⁴ Ἦ ἐκεῖνοι οἱ *δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι †οὗτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας ‡άνθρωπους τοὺς κατοικοῦντας §ἐν Ἱερουσαλήμ;

⁵ Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ *μετανοῆτε, πάντες †ομοίως ἀπολεῖσθε.

The Parable of the Barren Fig Tree

⁶ Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· Συκῆν εἶχε τις ‡ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε §ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν.

⁷ Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδού, τρία *ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὕρισκω· †έκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;

⁸ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ‡λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω §κόπρια·

⁹ κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· *εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

Jesus Heals a Disabled Woman

¹⁰ Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι·

¹¹ καὶ ἰδού, γυνὴ †ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη ‡δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν §συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

¹² Ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, **Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου.**

¹³ Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

¹⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγωγός, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ *ὄχλῳ, Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν †ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

¹⁵ Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, **§Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ *ἀπαγαγὼν ποτίζει;**

¹⁶ Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδού, δέκα καὶ ὀκτώ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

* 13:1 πιλατος | πειλατος TH WH † 13:2 ο ιησους | — CT ‡ 13:2 τοιαυτα | ταυτα CT § 13:3 ωσαυτως | ομοιως CT * 13:4 δεκα και οκτω | δεκαοκτω CT † 13:4 ουτοι | αυτοι CT ‡ 13:4 ανθρωπους | τους ανθρωπους ANT CT § 13:4 εν | — CT * 13:5 μετανοητε | μετανοησητε ANT WH † 13:5 ομοιως | ωσαυτως CT ‡ 13:6 εν τω αμπελωνι αυτου πεφυτευμενην | πεφυτευμενην εν τω αμπελωνι αυτου CT § 13:6 ζητων καρπον | καρπον ζητων TR * 13:7 ετη | ετη αφ ου CT † 13:7 εκκοψον | εκκοψον ουν NA TH ‡ 13:8 λεγει | ειπεν ANT § 13:8 κοπρια | κοπριαν TR * 13:9 ει δε μηγε εις το μελλον | εις το μελλον ει δε μηγε CT † 13:11 ην | — CT ‡ 13:11 δεκα και οκτω | δεκαοκτω CT § 13:11 συγκυπτουσα | συνκυπτουσα TH WH * 13:14 οχλω | οχλω οτι CT † 13:14 ταυταις | αυταις CT ‡ 13:15 ουν | δε CT § 13:15 υποκριται | υποκριτα ANT TR * 13:15 απαγαγων | απαγων WH

17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς ἄγνοιοις ὑπ’ αὐτοῦ.

The Parable of the Mustard Seed

18 Ἐλεγε δέ, Τίτι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Καὶ τίτι ὁμοιώσω αὐτήν;

19 Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἠῤῥησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον ἄμεγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

The Parable of the Leaven

20 *Πάλιν εἶπε, Τίτι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ;

21 Ὅμοία ἐστὶ ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὔ ἐζυμώθη ὅλον.

The Narrow Gate

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς,

24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πυλῆς· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν.

25 Ἀφ’ οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, *Κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ·

26 τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.

27 Καὶ ἐρεῖ, ἄλέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ’ ἐμοῦ πάντες σοὶ ἐργάται τῆς ἀδικίας.

28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν *ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω.

29 Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

30 Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

The Lament over Jerusalem

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἐξέλθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις *ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι.

33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.

† 13:17 γινομενοις | γεινομενοις TH † 13:18 δε | ουν CT § 13:19 μεγα 91.5% | — CT 0.7% * 13:20 παλιν | και παλιν CT TR † 13:21 ενεκρυσεν | εκρυσεν ANT PCK SBL WH † 13:22 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT § 13:24 πυλης | θυρας CT * 13:25 κυριε | — CT † 13:27 λεγω 94% | λεγων NA SBL WH 1.4% † 13:27 υμας | — SBL WH § 13:27 οι εργαται της | εργαται CT * 13:28 οψησθε | οψεσθε PCK † 13:29 βορρα | απο βορρα ANT CT TR † 13:31 ημερα | ωρα CT § 13:31 προσηλθον | προσηλθαν CT * 13:32 επιτελω | αποτελω CT

34 Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ἡ ἀποκτενοῦσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἐαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε.

35 Ἴδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Ἐλέγω δὲ ὑμῖν *ὅτι οὐ μὴ ἔμε ἴδητε ἕως ἃν ἴξῃ, ὅτε εἶπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

14

A Man with Dropsy Healed on the Sabbath

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων *τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.

2 Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ.

3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, †**Εἰ ἔξῃσιν τῷ σαββάτῳ ἰατροῦται;**

4 Οἱ δὲ ἠσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε.

5 Καὶ ἰδοὺ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, **Τίνος ὑμῶν *υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ἔμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;**

6 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι ταῦτα πρὸς αὐτόν.

The Parable of the Guests at the Wedding Feast

7 Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς,

8 **Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε *ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ,**

9 **καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ †σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν.**

10 **Ἄλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἑανάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, *εἶπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι.**

11 **Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἐαυτὸν ὑψωθήσεται.**

12 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν, **Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ †σε ἀντικαλέσωσι, καὶ ἔσται σοι ἀνταπόδομα.**

13 **Ἄλλ' ὅταν ποιῆς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς·**

14 **καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.**

The Parable of the Great Banquet

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, ὃς φάγεται *ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

† 13:34 αποκτενοῦσα | αποκτενοῦσα M^{PT} CT TR | αποκτενοῦσα ANT † 13:35 ερημος | — CT § 13:35 λεγω δε | αμην δε λεγω TR * 13:35 οτι | — CT † 13:35 με ιδητε | ιδητε με CT † 13:35 αν ηξει οτε | αν ηξη οτε ANT HF TR | ηξει οτε NA SBL | — TH WH * 14:1 των | — TH † 14:3 ει | — CT † 14:3 θεραπευειν | θεραπευσαι η ου CT § 14:5 αποκριθεις | — CT * 14:5 υιος | ονος TR † 14:5 εμπεσειται | πεσειται CT † 14:5 τη | — CT § 14:6 αυτω | — CT * 14:8 εντιμοτερος | εντειμοτερος TH † 14:9 σοι | συ PCK † 14:9 μετ | μετα CT § 14:10 αναπεσε | αναπεσον TR * 14:10 ειπη | ερει CT † 14:10 των | παντων των CT † 14:12 σε αντικαλεσωσι | αντικαλεσωσι σε CT § 14:12 γενηται | γενησεται ANT * 14:12 σοι ανταποδομα | ανταποδομα σοι CT † 14:13 ποιης δοχην | δοχην ποιης CT † 14:13 αναπηρους | αναπειρους CT § 14:15 ος | οστις CT * 14:15 αριστον | αρτον CT TR

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις †εποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς·
 17 καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις,
 Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι ‡πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς §παρατεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ,
 Ἄγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκη *ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
 παρητημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά·
 ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον.

20 Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος †εκέῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα.
 Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς
 πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ‡ἀναπήρους καὶ §χωλοὺς
 καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δούλος, Κύριε, γέγονεν *ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ
 ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ †ὁ οἶκός μου.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται
 μου τοῦ δεῖπνου. ‡Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

The Cost of Discipleship

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς,

26 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ §μισεῖ τὸν πατέρα *αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ
 τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι †δὲ καὶ τὴν
 ‡ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται §μου μαθητὴς εἶναι.

27 *Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν †αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ
 δύναται ‡εἶναί μου μαθητὴς.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, §ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας
 ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει *τὰ †εἰς ἀπαρτισμόν;

29 Ἴνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ‡ισχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ
 θεωροῦντες ἄρξωνται §εμπαίζειν αὐτῷ,

30 λέγοντες, ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν
 ἐκτελέσαι.

31 Ἡ τίς βασιλεὺς πορευόμενος *συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐχὶ
 †καθίσας πρῶτον ‡βουλευεταί εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα §χιλιάσιν *ἀπαντῆσαι
 τῷ μετὰ εἴκοσι †χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν;

† 14:16 εποίησε | εποιει CT ‡ 14:17 παντα 97% | — CT 0.3% § 14:18 παραιτεσθαι παντες | παντες
 παραιτεσθαι CT * 14:18 εξελθειν και | εξελθων CT † 14:21 εκεινος | — CT ‡ 14:21 αναπηρους |
 αναπειρους CT § 14:21 χωλους και τυφλους | τυφλους και χωλους CT PCK * 14:22 ως | ο CT † 14:23
 ο οικος μου | μου ο οικος CT ‡ 14:24 πολλοι γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι | — ℣^{pt} ANT CT HF PCK
 TR § 14:26 μισει | μισει TH * 14:26 αυτου | εαυτου ANT NA SBL TR WH † 14:26 δε | τε CT ‡ 14:26
 εαυτου ψυχην | ψυχην εαυτου NA SBL WH § 14:26 μου μαθητης ειναι | μου ειναι μαθητης PCK TH | ειναι
 μου μαθητης NA SBL WH * 14:27 και | — CT † 14:27 αυτου | εαυτου ANT NA SBL WH ‡ 14:27 ειναι μου
 | μου ειναι TR § 14:28 ο | — ANT CT TR * 14:28 τα | — CT † 14:28 εις | προς ℣^{pt} ANT PCK TR ‡ 14:29
 ισχυοντος | ισχυσαντος ANT § 14:29 εμπαζειν αυτω | αυτω εμπαζειν ANT CT * 14:31 συμβαλιν ετερω
 βασιλει | ετερω βασιλει συμβαλιν NA SBL TH | ετερω βασιλει συνβαλιν WH † 14:31 καθισας πρωτον |
 πρωτον καθισας ANT ‡ 14:31 βουλευεται | βουλευσεται CT § 14:31 χιλιασιν | χειλιασιν TH * 14:31
 απαντησαι | υπαντησαι CT † 14:31 χιλιαδων | χειλιαδων TH

³² Εἰ δὲ μήγε, ἔτι ἰπὸρρω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ Ἐτὰ πρὸς εἰρήνην.

³³ Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται *μου εἶναι μαθητής.

Salt Without Flavor is Worthless

³⁴ †Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν †δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;

³⁵ Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὄψα ἀκούειν ἀκουέτω.

15

The Parable of the Lost Sheep

¹ Ἦσαν δὲ *ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ.

² Καὶ διεγόγγυζον †οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων,

⁴ Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας †ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ Ἐνενηκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, *ἕως εὐρῆ αὐτό;

⁵ Καὶ εὐρῶν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὠμούς †ἑαυτοῦ χαίρων.

⁶ Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, †συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Ἐσυγχαρήτε μοι, ὅτι εὐρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.

⁷ Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ *ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ †ἐνενηκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας.

The Parable of the Lost Coin

⁸ Ἦ τις γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως †ότου εὐρῆ;

⁹ Καὶ εὐροῦσα Ἐσυγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ *τὰς γείτονας, λέγουσα, †συγχαρήτε μοι, ὅτι εὐρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.

¹⁰ Οὕτω, λέγω ὑμῖν, †χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

The Parable of the Prodigal Son

¹¹ Εἶπε δὲ, Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς·

¹² καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Ἐκαὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

¹³ Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν *ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.

‡ 14:32 πορρω αυτου | αυτου πορρω CT TR § 14:32 τα | — WH * 14:33 μου ειναι | ειναι μου ANT CT
† 14:34 καλον | καλον ουν CT ‡ 14:34 δε | δε και ANT CT * 15:1 εγγιζοντες αυτω | αυτω εγγιζοντες CT
† 15:2 οι | οι τε CT ‡ 15:4 εν εξ αυτων | εξ αυτων εν CT § 15:4 εννηκοντα | εννηκοντα TR * 15:4
εως | εως ου ANT † 15:5 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ ANT CT PCK ‡ 15:6 συγκαλει | συνκαλει WH § 15:6 συγχαρητε
| συγχαρητε WH * 15:7 εσται εν τω ουρανω | εν τω ουρανω εσται CT † 15:7 εννηκοντα | εννηκοντα
TR ‡ 15:8 του | ου CT § 15:9 συγκαλειται | συγκαλει ANT NA SBL TH | συνκαλει WH * 15:9 τας | —
CT † 15:9 συγχαρητε | συγχαρητε WH ‡ 15:10 χαρα γινεται | γινεται χαρα NA SBL WH | γεινεται χαρα
TH § 15:12 και | ο δε CT * 15:13 απαντα | παντα CT

14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο †λιμὸς ‡ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν §πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει *γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν †εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου ‡περισεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ §λιμῷ ἀπόλλυμαι·

18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου·

19 *καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα †αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

21 Εἶπε δὲ ‡αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, §καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς *σου.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, †Ἐξενέγκατε ‡τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας·

23 καὶ §ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν·

24 ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· *καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῆ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν.

26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν †παιδῶν, ἐπυνθάνετο τί ‡εἶη ταῦτα.

27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἤκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.

28 Ὁργίσθη δέ, καὶ οὐκ ἠθέλην εἰσελθεῖν· ὁ §οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ *πατρί, Ἴδού, τосαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.

30 Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν †μόσχον τὸν σιτευτόν.

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν.

† 15:14 λιμὸς | λειμὸς TH ‡ 15:14 ἰσχυρὸς | ἰσχυρὰ CT § 15:15 πολιτῶν | πολεϊτων TH * 15:16 γεμίσει τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπο 95.6% | χορτασθῆναι ἐκ NA TH WH 2.2% † 15:17 εἶπε | εφη CT ‡ 15:17 περισεύουσιν | περισεύονται CT § 15:17 λιμῷ | λιμῷ ὡδε NA SBL WH | λειμῷ ὡδε TH * 15:19 καὶ | — ANT CT † 15:20 αὐτοῦ | ἐαυτοῦ M^{Pt} CT PCK TR ‡ 15:21 αὐτῷ ὁ υἱὸς | ὁ υἱὸς αὐτῷ NA SBL WH § 15:21 καὶ | — CT * 15:21 σου 87.1% | σου ποιήσον με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου WH 12.5% † 15:22 ἐξενέγκατε | ταχὺ ἐξενέγκατε CT ‡ 15:22 τὴν | — CT § 15:23 ἐνέγκαντες | φερετε CT * 15:24 καὶ ἀπολωλὼς ἦν | ἦν ἀπολωλὼς CT † 15:26 παιδῶν | παιδῶν αὐτοῦ ST ‡ 15:26 εἶη | ἀν εἶη CT § 15:28 οὖν | δε CT * 15:29 πατρί | πατρί αὐτοῦ NA SBL WH † 15:30 μόσχον τὸν σιτευτόν | σιτευτόν μοσχόν CT

³² Εὐφρανθήναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς § ἦν, καὶ εὐρέθη.

16

The Parable of the Unrighteous Steward

¹ Ἐλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς *αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

² Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; Απόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ †δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν.

³ Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.

⁴ Ἐγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ †τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους § αὐτῶν.

⁵ Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν *χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον †οφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

⁶ Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου. †Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου § τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα.

⁷ Ἐπειτα ἐτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν κόρους σίτου. *Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου †τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

⁸ Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν †τὴν ἑαυτῶν εἰσι.

⁹ §Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, *Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν †ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

¹⁰ Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστί, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

¹¹ Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει;

¹² Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ †ὑμέτερον τίς § ὑμῖν δώσει;

¹³ Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα *μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

The Law and the Kingdom of God

¹⁴ Ἦκουον δὲ ταῦτα †πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

¹⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς †γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ § Θεοῦ.

‡ 15:32 ανεζησε | εζησε CT § 15:32 ην | — CT * 16:1 αυτου | — CT † 16:2 δυναση | δυναη ANT CT ‡ 16:4 της | εκ της ANT CT § 16:4 αυτων | εαυτων ANT SBL TH WH * 16:5 χρεωφειλετων | χρεοφειλετων NA SBL TH | χρεοφιλετων WH † 16:5 οφειλεις | οφειλεις συ ANT ‡ 16:6 και | ο δε CT § 16:6 το γραμμα | τα γραμματα CT * 16:7 και | — CT † 16:7 το γραμμα | τα γραμματα CT ‡ 16:8 την | — SCR § 16:9 καγω | και εγω CT * 16:9 ποιησατε εαυτοις | εαυτοις ποιησατε CT † 16:9 εκλιπητε | εκλειπητε HF PCK | εκλιπη CT ‡ 16:12 υμετερον | ημετερον WH § 16:12 υμιν δωσει | δωσει υμιν SBL WH * 16:13 μισησει | μεισησει TH † 16:14 παντα και 82.4% | και MSS 6.3% | παντα CT 3.2% ‡ 16:15 γινωσκει | γεινωσκει TH § 16:15 θεου | θεου εστιν TR

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται *ἕως †Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται.

17 Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν †κεραίαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ §πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.

The Rich Man and Lazarus

19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 Πτωχὸς δέ τις *ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ †ἠλκωμένος

21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ †τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι §ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον *Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

23 Καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ †τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ.

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες †σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ §ὤδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι.

26 Καὶ *ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι †ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ †οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

27 Εἶπε δὲ, Ἐρωτῶ §οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου,

28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου.

29 Λέγει *αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἐχουσι †Μωσῆα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν.

30 Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν.

31 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ †Μωσῆος καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, §οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

17

Temptations to Sin

* 16:16 εως | μεχρις CT † 16:16 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 16:17 κεραιαν | κερεαν TH WH § 16:18 πας | — CT * 16:20 ην ονοματι λαζαρος ος 94.3% | ονοματι λαζαρος CT 1% † 16:20 ηλκωμενος | ειλκωμενος CT ‡ 16:21 των ψιχιων 98.1% | — CT 0.3% § 16:21 απειλιχον | επειλιχον CT * 16:22 αβρααμ | του αβρααμ PCK TR † 16:23 τον | — CT ‡ 16:25 συ | — CT § 16:25 ωδε | οδε PCK TR * 16:26 επι | εν CT † 16:26 ενθεν | εντευθεν TR ‡ 16:26 οι | — CT § 16:27 ουν σε | σε ουν CT * 16:29 αυτω | δε CT † 16:29 μωσαε | μωυσεα ANT CT ‡ 16:31 μωσεως | μωυσεως ANT CT § 16:31 ουδε | ουδ CT

1 *Εἶπε †δὲ πρὸς τοὺς †μαθητάς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ §μη ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
* οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται.

2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ †μύλος ὀνικός περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση †ἓνα τῶν μικρῶν τούτων.

3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν §δὲ ἀμάρτη *εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἂν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ.

4 Καὶ ἂν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας †ἀμάρτη εἰς σέ, καὶ ἐπτάκις †τῆς ἡμέρας §ἐπιστρέψῃ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

Increase Our Faith

5 Καὶ *εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθετε ἡμῖν πίστιν.

6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ †ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ †ταύτη, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

We Are Unworthy Servants

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ §ερεῖ εὐθέως, Παρελθὼν *ἀνάπεσε·

8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ;

9 Μὴ †χάριν ἔχει τῷ δούλῳ †ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; §Οὐ δοκῶ.

10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· *ὅτι ὁ †ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Jesus Cleanses Ten Lepers

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι †αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ §μέσου *Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν †αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ †ἔστησαν πόρρωθεν·

13 καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἕκαθαρίσθησαν.

15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν·

16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν §Σαμαρείτης.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, *Οὐχὶ οἱ δέκα ἕκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ;

18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος;

* 17:1 ειπε | ελεγε ANT † 17:1 δε | δε και ANT † 17:1 μαθητας | μαθητας αυτου ANT CT § 17:1 μη ελθειν τα σκανδαλα | τα σκανδαλα μη ελθειν CT * 17:1 ουαι δε | πλην ουαι CT † 17:2 μυλος ονικος | λιθος μυλικος ANT CT † 17:2 ενα των μικρων τουτων | των μικρων τουτων ενα CT § 17:3 δε | — CT * 17:3 εις σε | — CT † 17:4 αμαρτη | αμαρτηση CT † 17:4 της ημερας | — CT § 17:4 επιστρεψη | επιστρεψη επι σε TR | επιστρεψη προς σε ANT CT * 17:5 ειπον | ειπαν CT † 17:6 εχετε | ειχετε PCK TR † 17:6 ταυτη | — TH § 17:7 ερει | ερει αυτω CT * 17:7 αναπεσε | αναπεσαι TR † 17:9 χαριν εχει | εχει χαριν CT † 17:9 εκεινω | — CT § 17:9 ου δοκω 89.5% | αυτω ου δοκω TR 2.5% | — CT 1.4% * 17:10 οτι | — CT † 17:10 οφειλομεν | ωφειλομεν WH^{Pt} ANT CT HF PCK TR † 17:11 αυτον | — CT § 17:11 μεσου | μεσου CT * 17:11 σαμαρειας | σαμαριας WH † 17:12 αυτω | — SBL WH † 17:12 εστησαν | ανεστησαν WH § 17:16 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL * 17:17 ουχι | ουχ WH

19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, **Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.**

The Coming of the Kingdom

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, **Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·**

21 οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἴδου ὧδε, ἢ, Ἴδου ἐκεῖ. Ἴδου γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, **Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε.**

23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἴδου ὧδε, ἢ, Ἴδου ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε.

24 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ § ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς * ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται † ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ‡ ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.

25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης.

26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις § Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

27 Ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, * ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν † ἅπαντας.

28 Ὅμοίως ‡ καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῴτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν·

29 ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῴτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν § ἅπαντας·

30 κατὰ * ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται.

31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν † τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω.

32 Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῴτ.

33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ‡ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· § καὶ ὃς ἐὰν * ἀπολέσῃ † αὐτήν ζωογονήσει αὐτήν.

34 Λέγω ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ‡ ἔσονται δύο ἐπὶ § κλίνης μιᾶς· * εἷς † παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.

35 ‡ Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· § μία * παραληφθήσεται, † καὶ ἡ ἕτέρα ‡ ἀφεθήσεται.

37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, **Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ § συναχθήσονται οἱ αἰετοί.**

† 17:21 ιδου | — CT ‡ 17:23 ωδε η ιδου εκει | ωδε ιδου εκει ANT | εκει η ιδου ωδε NA TH WH | εκει ιδου ωδε SBL § 17:24 η | — ANT CT * 17:24 υπ | υπο του CT † 17:24 ο | και ο ANT TR ‡ 17:24 εν τη ημερα αυτου | — WH § 17:26 νωε | του νωε TR * 17:27 εξεγαμιζοντο | εγαμιζοντο CT † 17:27 απαντας | παντας CT ‡ 17:28 και ως | καθως CT § 17:29 απαντας | παντας CT * 17:30 ταυτα | τα αυτα ANT NA SBL WH † 17:31 τω | — CT ‡ 17:33 σωσαι | περιποιησασθαι CT § 17:33 και ος εαν | ος δ αν CT * 17:33 απολεση | απολεσει WH † 17:33 αυτην | — CT ‡ 17:34 εσονται δυο | δυο εσονται ANT PCK § 17:34 κλινης | κλεινης TH * 17:34 εις | ο εις CT TR † 17:34 παραληφθησεται | παραλημφθησεται CT ‡ 17:35 δυο εσονται | εσονται δυο CT § 17:35 μια | η μια CT SCR * 17:35 παραληφθησεται | παραλημφθησεται CT † 17:35 και η | η δε CT ‡ 17:35 αφεθησεται | αφεθησεται 36 δυο εσονται εν τω αγρω ο εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται SCR | αφεθησεται 36 δυο εν τω αγρω εις παραληφθησεται § 17:37 συναχθησονται οι αετοι | συναχθησονται και οι αετοι PCK | επισυναχθησονται και οι αετοι ANT | και οι αετοι επισυναχθησονται CT

18

The Parable of the Widow and the Unrighteous Judge

¹ Ἐλεγε δὲ *καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε †προσεύχεσθαι, καὶ μὴ †έκκακεῖν,

² λέγων, Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπόμενος·

³ χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου.

⁴ Καὶ οὐκ §ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ *δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, †καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·

⁵ διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη †υποπιάζῃ με.

⁶ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.

⁷ Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ §ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βωόντων *πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ †μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς;

⁸ Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

The Parable of the Pharisee and the Tax Collector

⁹ Εἶπε †δὲ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ §ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην·

¹⁰ Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· *ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.

¹¹ Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς †πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης.

¹² Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, †ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

¹³ §Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστῶς οὐκ ἠθέληεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς *εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπεν †εἰς τὸ στήθος †αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεός, §ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

¹⁴ Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ *ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

Let the Little Children Come to Me

¹⁵ Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· †ιδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

¹⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς §προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

* 18:1 καὶ | — CT † 18:1 προσευχεσθαι | προσευχεσθαι αυτους ANT CT ‡ 18:1 εκκακειν | εγκακειν NA SBL | ενκακειν TH WH § 18:4 ηθελησεν | ηθελεν CT PCK * 18:4 δε ταυτα | ταυτα δε SBL TH WH † 18:4 καὶ ἀνθρωπον οὐκ | οὐδε ἀνθρωπον CT ‡ 18:5 υποπιαζη | υπωπιαζη CT PCK TR § 18:7 ποιηση | ποιησει 39^{Pt} TR * 18:7 προς αυτον | αυτω CT † 18:7 μακροθυμων | μακροθυμει CT ‡ 18:9 δε | δε και ANT CT TR § 18:9 εξουθενουντας | εξουθενουντες TH * 18:10 ο | — WH † 18:11 προς εαυτον ταυτα 95.8% | ταυτα προς εαυτον TH WH 2.1% ‡ 18:12 αποδεκατω | αποδεκατεω WH § 18:13 καὶ ο | ο δε CT * 18:13 εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπαραι | ἐπαραι εἰς τὸν οὐρανὸν CT † 18:13 εἰς | — CT ‡ 18:13 αὐτου | εαυτου WH § 18:13 ἰλασθητι | ειλασθητι TH * 18:14 ἢ γὰρ ἐκεῖνος | ἢ ἐκεῖνος TR | παρ ἐκεῖνον CT † 18:15 ἰδοντες δε | και ἰδοντες ANT ‡ 18:15 ἐπετιμησαν | ἐπετιμων CT § 18:16 προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν | προσεκαλεσατο αυτα λεγων CT

17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς *ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

The Rich Young Ruler

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.

20 Τὰς ἐντολάς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα †σου.

21 Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα ‡εφυλαξάμην ἐκ νεότητός §μου.

22 Ἀκούσας δὲ *ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν †ούρανῳ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

23 Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ‡ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

24 Ἴδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς §περίλυπον γενόμενον εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες *εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

25 Εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ †τρυμαλιάς ραφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

26 ‡Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

27 Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ §ἔστι παρὰ τῷ Θεῷ.

28 Εἶπε δὲ *Πέτρος, Ἰδοῦ, ἡμεῖς †ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ‡γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, §ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

30 ὃς *οὐ μὴ †ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

Jesus Predicts His Death and Resurrection a Third Time

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἰδοῦ, ἀναβαίνομεν εἰς ‡Ἱεροσόλυμα, καὶ §τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται,

33 καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.

34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ *ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

Jesus Heals a Blind Man

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς †Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ‡προσαιτῶν·

* 18:17 εαν | αν CT † 18:20 σου | — CT ‡ 18:21 εφυλαξαμην | εφυλαξα CT § 18:21 μου | — NA WH

* 18:22 ταυτα | — CT † 18:22 ουρανω | τοις ουρανοις NA WH | ουρανοις SBL TH ‡ 18:23 εγενετο |

εγενεθη CT § 18:24 περιλυπον γενομενον 95.6% | — SBL TH WH 0.8% * 18:24 εισελευσονται εἰς τὴν βασιλειαν του θεου | εἰς τὴν βασιλειαν του θεου εισπορευονται CT † 18:25 τρυμαλιας ραφιδος | τρηματος

βελουνης CT ‡ 18:26 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 18:27 εστι παρα τω θεω | παρα τω θεω εστιν ANT CT

* 18:28 πετρος | ο πετρος ANT CT TR † 18:28 αφηκαμεν παντα και | αφεντες τα ιδια CT ‡ 18:29 γονεις η

αδελφους η γυναικα | γυναικα η αδελφους η γονεις CT § 18:29 ενεκεν | εινεκεν WH * 18:30 ου | ουχι CT

† 18:30 απολαβη | λαβη WH ‡ 18:31 ιεροσολυμα | ιερουσαλημ CT § 18:31 τελεσθησεται | τελειωθησεται

ANT * 18:34 εγινωσκον | εγεινωσκον TH † 18:35 ιεριχω | ιερειχω TH WH ‡ 18:35 προσαιτων | επαιτων

CT

³⁶ ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυθάνετο τί εἶη τοῦτο.

³⁷ Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.

³⁸ Καὶ ἐβόησε, λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ *Δαυίδ, ἐλέησόν με.

³⁹ Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα †σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ †Δαυίδ, ἐλέησόν με.

⁴⁰ Σταθεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν,

⁴¹ *λέγων, **Τί σοι θέλεις ποιῆσω;** Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.

⁴² Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, **Ἀνάβλεπον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.**

⁴³ Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

19

Jesus Visits Zacchaeus

¹ Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν *Ἱεριχώ.

² Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ †οὔτος ἦν πλούσιος.

³ Καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν.

⁴ Καὶ προδραμὼν †ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι *ἐκείνης †ἔμελλε διέρχασθαι.

⁵ Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς †εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, **Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.**

⁶ Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων.

⁷ Καὶ ἰδόντες ὅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.

⁸ Σταθεῖς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδού, τὰ *ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, †δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν.

⁹ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι **Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.**

¹⁰ **Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.**

The Parable of the Ten Minas

¹¹ Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεῖς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγυὲς †αὐτόν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.

¹² Εἶπεν οὖν, **Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.**

§ 18:36 τουτο | ταυτα ANT * 18:38 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 18:39 σιωπηση | σιγηση CT † 18:39 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 18:40 ο | — WH * 18:41 λεγων | — CT * 19:1 ιεριχω | ιερειχω TH WH † 19:2 ουτος ην | αυτος CT † 19:4 εμπροσθεν | εις το εμπροσθεν CT § 19:4 συκομωραιαν | συκομοραιαν PCK | συκομορεαν ANT CT * 19:4 εκεινης | δι εκεινης M^{pt} TR † 19:4 εμελλε | ημελλε ANT CT PCK TR † 19:5 ειδεν αυτον και | — CT § 19:7 παντες | απαντες TR * 19:8 ημιση των υπαρχοντων μου | ημισια μου των υπαρχοντων CT † 19:8 διδωμι τοις πτωχοις | τοις πτωχοις διδωμι CT † 19:11 αυτον ειναι ιερουσαλημ | ειναι ιερουσαλημ αυτον CT

13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, §Πραγματεύσασθε *ἕως ἔρχομαι.

14 Οἱ δὲ †πολιταὶ αὐτοῦ ‡ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, §καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς *ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα †γνῶ ‡τίς τί διεπραγματεύσατο.

16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου §προσειργάσατο δέκα μνᾶς.

17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, *Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.

18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, †Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς.

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ ‡γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ §ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·

21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἶρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ *ἔσπειρας.

22 Λέγει †δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἦδεις ὅτι ‡ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ §ἔσπειρα·

23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας *τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ †τράπεζαν, ‡καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν §ἔπραξα αὐτό;

24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 Καὶ *εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.

26 Λέγω †γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ‡ἀπ' αὐτοῦ.

27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου §ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ *κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.

The Triumphal Entry

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς †Βηθσαφαγὴ καὶ ‡Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν §αὐτοῦ,

§ 19:13 πραγματευσασθε | πραγματευσασθαι WH * 19:13 εως | εν ω ANT CT † 19:14 πολιται | πολειται TH ‡ 19:14 εμισουν | εμεισουν TH § 19:15 και | — ℣^{Pt} PCK * 19:15 εδωκε | δεδωκει CT † 19:15 γνω | επιγνω ANT | γνοι CT ‡ 19:15 τις τι διεπραγματευσατο 92.2% | τις τι επραγματευσατο MSS 5.1% | τι διεπραγματευσαντο CT 0.4% § 19:16 προσειργασατο δεκα | δεκα προσηργασατο CT * 19:17 ευ | ευγε CT † 19:18 κυριε η μνα σου | η μνα σου κυριε CT ‡ 19:19 γινου επανω | επανω γινου NA SBL WH | επανω γεινου TH § 19:20 ετερος | ο ετερος CT * 19:21 εσπειρας | εσπειρας και συναγεις οθεν ου διεσκορπισας ANT † 19:22 δε | — ANT CT ‡ 19:22 εγω ανθρωπος αυστηρος εμι | ανθρωπος αυστηρος εμι εγω ANT § 19:22 εσπειρα | εσπειρα και συναγων οθεν ου διεσκορπισα ANT * 19:23 το αργυριον μου | μου το αργυριον CT † 19:23 τραπεζαν | την τραπεζαν ANT PCK TR ‡ 19:23 και εγω | καγω CT § 19:23 επραξα αυτο | αυτο επραξα CT * 19:25 ειπον | ειπαν CT † 19:26 γαρ | — CT ‡ 19:26 απ αυτου | — CT § 19:27 εκεινους | τουτους CT * 19:27 κατασφαξατε | κατασφαξατε αυτους ANT CT † 19:29 βηθσαφαγη | βηθφαγη ℣^{Pt} CT TR ‡ 19:29 βηθανιαν | βηθανια TH WH § 19:29 αυτου | — CT

³⁰ *εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων †ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε.

³¹ Καὶ ἐὰν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε †αὐτῷ ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

³² Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν †αὐτοῖς.

³³ Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, *εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον;

³⁴ Οἱ δὲ †εἶπον, Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.

³⁵ Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ †ἐπιρρίψαντες †ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.

³⁶ Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννουν τὰ ἱμάτια *αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.

³⁷ Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, †ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,

³⁸ λέγοντες,

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
†βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου·
Σεῖρήνη ἐν οὐρανῷ,
καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

³⁹ Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου *εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.

⁴⁰ Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν †αὐτοῖς, **Λέγω ὑμῖν †ὅτι ἐὰν οὗτοι §σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι *κεκράξονται.**

Jesus Weeps over Jerusalem

⁴¹ Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' †αὐτῇ,

⁴² λέγων ὅτι **Εἰ ἔγνων †καὶ σύ, καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην §σου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου.**

⁴³ Ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ *περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν,

⁴⁴ καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν †ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

Jesus Cleanses the Temple Courts

⁴⁵ Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας †ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας,

* 19:30 ειπων | λεγων CT † 19:30 εκαθισε | εκαθισε και CT † 19:31 αυτω | — CT § 19:32 αυτοις | αυτοις εστωτα τον πωλον ANT * 19:33 ειπον | ειπαν CT † 19:34 ειπον | ειπον οτι ANT | ειπαν οτι CT † 19:35 επιρριψαντες | επιρριψαντες CT § 19:35 εαυτων | αυτων CT * 19:36 αυτων | εαυτων SBL WH † 19:37 ηρξαντο | ηρξατο ANT † 19:38 βασιλευς | ο βασιλευς NA WH § 19:38 ειρηνη εν ουρανω | εν ουρανω ειρηνη CT * 19:39 ειπον | ειπαν CT † 19:40 αυτοις | — CT † 19:40 οτι | — NA WH § 19:40 σιωπησωσιν | σιωπησουσιν CT * 19:40 κεκραξονται | κραξουσι CT † 19:41 αυτη | αυτην CT † 19:42 και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη 85.4% | και συ και γε εν τη ημερα ταυτη MSS 9.3% | εν τη ημερα ταυτη και συ CT 1% § 19:42 σου | — CT * 19:43 περιβαλουσιν | παρεμβαλουσιν NA SBL WH † 19:44 εν σοι λιθον επι λιθω | λιθον επι λιθον εν σοι CT † 19:45 εν αυτω και αγοραζοντας | — CT

46 λέγων αὐτοῖς, §Γέγραπται, *Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ·

48 καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας §ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20

The Authority of Jesus Questioned

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν *ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,

2 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἶπε ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστίν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κάγω §ἓνα λόγον, καὶ εἶπατέ μοι·

4 Τὸ βάπτισμα *Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν §Ἰωάννην προφήτην εἶναι.

7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν.

8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

The Parable of the Vineyard Owner

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· *Ἀνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς·

10 καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος §δώσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶ *δειραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν.

11 Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κάκεινον δειραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν.

12 Καὶ προσέθετο §πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον *ιδόντες ἐντραπήσονται.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

§ 19:46 γεγραπται | γεγραπται οτι ANT * 19:46 ο οικος μου οικος προσευχης εστιν | και εσται ο οικος μου οικος προσευχης CT † 19:48 ευρισκον | ηυρισκον WH ‡ 19:48 ποιησωσιν | ποιησουσιν ANT PCK § 19:48 εξεκρεματο | εξεκρεμετο WH * 20:1 εκεινων | — CT † 20:1 ιερεις | αρχιερεις CT TR ‡ 20:2 ειπον προς αυτον λεγοντες ειπε | ειπαν λεγοντες προς αυτον ειπον CT § 20:3 ενα | — CT * 20:4 ιωαννου | ιωανου WH † 20:5 τι | τι ουν ANT TR ‡ 20:6 πας ο λαος | ο λαος απας CT § 20:6 ιωαννην | ιωαννην WH * 20:9 ανθρωπος | ανθρωπος τις ANT NA TR † 20:9 εξεδοδο | εξεδοδο CT ‡ 20:10 εν καιρω | εν τω καιρω ANT | καιρω CT § 20:10 δωσιν | δωσουσιν ANT CT * 20:10 δειραντες αυτον εξαπεστειλαν | δηραντες αυτον εξαπεστειλαν PCK | εξαπεστειλαν αυτον δειραντες CT † 20:11 πεμψαι ετερον | αυτοις πεμψαι ετερον ANT | ετερον πεμψαι CT ‡ 20:11 δειραντες | δηραντες PCK § 20:12 πεμψαι τριτον | τριτον πεμψαι CT * 20:13 ιδοντες | — CT † 20:14 εαυτους | αλληλους CT ‡ 20:14 δευτε | — CT

15 Καὶ ἐκβαλόντες §αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ *εἶπον, Μὴ γένοιτο.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τοῦτο,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

18 Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

19 Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς §τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

The Question About Paying Taxes to Caesar

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν *ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, †εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος.

21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις· καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις.

22 Ἐξεστὶν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ;

23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, §**Τί με πειράζετε;**

24 ***Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν;** †Ἀποκριθέντες δὲ †εἶπον, Καίσαρος.

25 Ὁ δὲ εἶπεν §αὐτοῖς, ***Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.**

26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι †αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

The Sadducees Ask About the Resurrection

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ †ἀντιλέγοντες §ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν,

28 λέγοντες, Διδάσκαλε, *Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος †ἀποθάνῃ, ἵνα †λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

29 Ἐπτά οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος·

30 καὶ §ἔλαβεν ὁ δεῦτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.

§ 20:15 αυτον | — PCK * 20:16 ειπον | ειπαν CT † 20:19 αρχιερεις και οι γραμματεις | γραμματεις και οι αρχιερεις CT † 20:19 εφοβηθησαν | εφοβηθησαν τον λαον ANT CT TR § 20:19 την παραβολην ταυτην ειπε | τας παραβολας ελεγε ANT | ειπε την παραβολην ταυτην CT * 20:20 εγκαθετους | ενκαθετους WH † 20:20 εις το | ωστε CT † 20:22 ημιν | ημας CT § 20:23 τι με πειραζετε | — CT * 20:24 επιδειξατε | δειξατε ANT CT † 20:24 αποκριθεντες | οι NA TH WH † 20:24 ειπον | ειπαν CT § 20:25 αυτοις | προς αυτους CT * 20:25 αποδοτε τοινυν | τοινυν αποδοτε CT † 20:26 αυτου | του SBL TH WH † 20:27 αντιλεγοντες 94.1% | λεγοντες ANT TH WH 5.2% § 20:27 αναστασιν μη ειναι | μη ειναι αναστασιν ANT * 20:28 μωσης | μωσης ANT CT † 20:28 αποθανη | η CT † 20:28 λαβη ο αδελφος αυτου | ο αδελφος αυτου λαβη PCK § 20:30 ελαβεν ο δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος | ο δευτερος CT

31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν * ὡσαύτως. Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ †οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον.

32 Ὑστερον †δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν * γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 Καὶ †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ †ἐκγαμίσκονται.**

35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε †ἐκγαμίζονται.

36 * οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι †τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ †Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει, Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ †τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ *τὸν Θεὸν Ἰακώβ.

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων †εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκέτι †δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

Whose Son Is the Christ?

41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, **Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν †υἱὸν Δαυὶδ εἶναι;**

42 * **Καὶ αὐτὸς †Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ †ψαλμῶν,**

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 **ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.**

44 * **Δαυὶδ οὖν †Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς †υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν;**

Beware of the Scribes

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς †σαυτοῦ,

46 **Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·**

47 **οἱ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὗτοι * λήψονται περισσότερον κρίμα.**

21

The Widow's Offering

* 20:31 ὡσαυτως | — CT HF PCK TR † 20:31 ου | και ου SCR † 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη M^{pt} | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT † 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT † 20:37 μωσης | μωυσης M^{pt} ANT CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT † 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριου ANT SBL WH † 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA SBL WH § 20:45 αυτου | — SBL WH * 20:47 ληψονται | λημψονται CT

1 Αναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας *τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους·

2 εἶδε δὲ †τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ †δύο λεπτά,

3 καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα §ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν·

4 *ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα †τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς †ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.

Jesus Predicts the Destruction of the Temple

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε,

6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ §λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

Signs and Persecutions

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα *γίνεσθαι;

8 Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες †ὅτι Ἐγὼ εἰμι· καὶ, Ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ †οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.

9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος §ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν·

11 σειμοί τε μεγάλοι *κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, †φόβητρά τε καὶ †σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.

12 Πρὸ δὲ τούτων §πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς *συναγωγὰς καὶ φυλακάς, †ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου.

13 Ἀποβήσεται †δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

14 §Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι·

15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἧ οὐ δυνήσονται *ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι †πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.

16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ †συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν.

17 Καὶ ἔσεσθε §μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.

18 Καὶ θριξὶ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται.

19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν *κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

* 21:1 τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον | εις το γαζοφυλακιον τα δωρα αυτων CT † 21:2 τινα και | και τινα TR | τινα ANT CT † 21:2 δυο λεπτα | λεπτα δυο CT § 21:3 η πτωχη αυτη | αυτη η πτωχη NA TH WH * 21:4 απαντες | παντες CT † 21:4 του θεου | — CT † 21:4 απαντα | παντα CT § 21:6 λιθω 64.9% | λιθον PCK 32% | λιθω ωδε WH 0.5% * 21:7 γινεσθαι | γεινεσθαι TH † 21:8 οτι | — CT † 21:8 ουν | — CT § 21:10 επι | επ CT * 21:11 κατα τοπους και λιμοι και λοιμοι | και κατα τοπους λιμοι και λοιμοι NA SBL | και κατα τοπους λειμοι και λοιμοι TH | και κατα τοπους λοιμοι και λιμοι WH † 21:11 φοβητρα | φοβητρα TH WH † 21:11 σημεια απ ουρανου μεγαλα 82% | σημεια μεγαλα απ ουρανου MSS 5.4% | απ ουρανου σημεια μεγαλα NA WH 0.1% § 21:12 παντων | απαντων PCK TR * 21:12 συναγωγας | τας συναγωγας CT † 21:12 αγομενους | απαγομενους CT † 21:13 δε | — CT § 21:14 θεσθε ουν εις τας καρδιας | θετε ουν εν ταις καρδιας CT * 21:15 αντειπειν ουδε αντιστηναι | αντειπειν η αντιστηναι PCK | αντιστηναι η αντειπειν CT † 21:15 παντες | απαντες NA SBL WH † 21:16 συγγενων και φιλων και αδελφων | αδελφων και συγγενων και φιλων CT TR § 21:17 μισουμενοι | μεισουμενοι TH * 21:19 κτησασθε | κτησεσθε WH

The Destruction of Jerusalem

20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων †τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς.

21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσι, τοῦ †πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα.

23 Οὐαὶ §δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται * γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη †ἐν τῷ λαῷ τούτῳ.

24 Καὶ πεσοῦνται στόματι †μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς §πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, * ἄχρι πληρωθῶσι †καιροὶ ἐθνῶν.

The Coming of the Son of Man

25 Καὶ †ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, §ῆχούσης θαλάσσης καὶ σάλου,

26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.

27 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.

28 Ἀρχομένων δὲ τούτων * γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

The Lesson of the Fig Tree

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδτε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα·

30 ὅταν †προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἄφ' ἑαυτῶν †γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν.

31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα §γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.

33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ * παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ †παρέλθωσι.

Watch Yourselves

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε †βαρηθῶσιν §ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν * κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ †αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη·

35 ὡς παγὶς †γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.

36 Ἀγρυπνεῖτε §οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα * καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν †πάντα τὰ μέλλοντα †γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν.

† 21:20 την | — CT † 21:22 πλησθῆναι | πληρωθῆναι ℣^{pt} ANT PCK TR § 21:23 δε | — CT * 21:23 γαρ | γαρ τότε ANT † 21:23 εν | — ANT CT † 21:24 μαχαιρας | μαχαιρης NA SBL WH § 21:24 παντα τα εθνη | τα εθνη παντα CT * 21:24 αχρι | αχρισ ου CT † 21:24 καιροι | και εσονται καιροι WH † 21:25 εσται | εσονται CT § 21:25 ηχουσης | ηχους CT * 21:28 γινεσθαι | γεινεσθαι TH † 21:30 προβαλωσιν | προβαλλωσιν PCK † 21:30 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 21:31 γινομενα γινωσκετε | γεινομενα γεινωσκετε TH * 21:33 παρελευσονται | παρελευσεται PCK † 21:33 παρελθωσι | παρελευσονται CT † 21:34 βαρηθωσιν | βαρυθωσιν TR § 21:34 υμων αι καρδιαι | αι καρδιαι υμων WH * 21:34 κραιπαλη | κρεπαλη TH WH † 21:34 αιφνιδιος εφ υμας επιστη | επιστη εφ υμας αιφνιδιος NA SBL TH | επιστη εφ υμας εφνιδιος WH † 21:35 γαρ επελευσεται | επεισελευσεται γαρ CT § 21:36 ουν | δε CT * 21:36 καταξιωθητε | κατισχυσητε CT † 21:36 παντα | ταυτα παντα CT TR † 21:36 γινεσθαι | γεινεσθαι TH

38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθηριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ θίερῳ ἀκούειν αὐτοῦ.

22

The Plot to Kill Jesus

1 Ἦγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα.

2 Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσηλθε δὲ *Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.

4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς θάυτὸν παραδῶ αὐτοῖς.

5 Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ *ἀργύριον δοῦναι.

6 Καὶ ἐξωμολόγησε καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν ταῦτοῖς ἄτερ ὄχλου.

The Preparation of the Passover

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ Πάσχα.

8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Σίωάννην, εἰπὼν, **Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Πάσχα, ἵνα φάγωμεν.**

9 Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσομεν;

10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, **Ἰδοῦ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται.**

11 **Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;**

12 **Κάκεῖνος ὑμῖν δείξει θάνώγειον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε.**

13 Ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς *εἶρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοιμάσαν τὸ Πάσχα.

The Institution of the Lord's Supper

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ θδώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, **Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν·**

16 **λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω θέξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.**

17 Καὶ δεξάμενος *ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, **Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ταῦτα·**

18 **λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ.**

19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, **Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.**

§ 21:38 ιερω | ορει ANT * 22:3 σατανας | ο σατανας ANT PCK TR † 22:3 επικαλουμενον | καλουμενον CT ‡ 22:4 στρατηγοις | τοις στρατηγοις TR | γραμματευσιν και στρατηγοις ANT § 22:4 αυτον παραδω αυτοις | αυτοις παραδω αυτον CT * 22:5 αργυριον | αργυρια ANT PCK † 22:6 αυτοις ατερ οχλου | ατερ οχλου αυτοις CT ‡ 22:7 εν | — SBL TH WH § 22:8 ιωαννην | ιωαννη WH * 22:9 ειπον | ειπαν CT † 22:9 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ℣^{pt} ANT CT TR ‡ 22:10 ου | εις ην CT § 22:12 ανωγειον | αναγαιον CT PCK | ανωγαιον ANT * 22:13 ειρηκεν | ειρηκει CT † 22:14 δωδεκα | — CT ‡ 22:16 ουκετι | — CT § 22:16 εξ αυτου | αυτο CT * 22:17 ποτηριον | το ποτηριον ANT † 22:17 εαυτοις | εις εαυτους CT ‡ 22:18 οτι | — SBL TH WH § 22:18 του | του νυν απο του CT * 22:18 γενηματος | γεννηματος TR † 22:18 οτου | ου CT

20 †Ωσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, **Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν §ἐκχυνόμενον.**

21 Πλὴν ἰδοῦ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.

22 ***Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου †πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται.**

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο †συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

The Dispute About Greatness

24 Ἐγένετο δὲ καὶ §φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, **Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται.**

26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν *γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν.

27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; †Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Ἐγὼ δὲ †εἶμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου·

29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν,

30 ἵνα §ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης *μου καὶ †καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, †κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ.

Jesus Predicts Peter's Denial

31 §Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, **Σίμων, Σίμων, ἰδοῦ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ *σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον·**

32 ἐγὼ δὲ ἐδέθηθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ †ἐκλίπη ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας †στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε, **Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ §μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, *πρὶν ἢ τρίς †ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.**

Moneybag, Knapsack, and Sword

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ †βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος §ὑστερήσατε; Οἱ δὲ *εἶπον, †Οὐθενός.**

36 Εἶπεν †οὖν αὐτοῖς, **Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων §βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, *πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ †ἀγοράσει μάχαιραν.**

‡ 22:20 ωσαυτως και το ποτηριον | και το ποτηριον ωσαυτως CT § 22:20 εκχυνομενον | εκχυνομενον CT * 22:22 και ο μεν υιος | οτι ο υιος μεν CT † 22:22 πορευεται κατα το ωρισμενον | κατα το ωρισμενον πορευεται CT ‡ 22:23 συζητειν | συζητειν TH WH § 22:24 φιλονεικία | φιλονικία TH * 22:26 γενεσθω | γινεσθω ANT NA SBL WH | γεινεσθω TH † 22:27 ουχι | ουχ PCK ‡ 22:27 ειμι εν μεσω υμων | εν μεσω υμων ειμι CT § 22:30 εσθιητε | εσθητε CT * 22:30 μου | μου εν τη βασιλεια μου ℳ^{Pt} ANT CT HF PCK TR † 22:30 καθισεσθε | καθισησθε TR | καθησεσθε NA SBL | καθησθε TH WH ‡ 22:30 κρινοντες τας δωδεκα φυλας | τας δωδεκα φυλας κρινοντες CT § 22:31 ειπε δε ο κυριος | — NA SBL WH * 22:31 σινιασαι | σεινιασαι TH † 22:32 εκλιπη | εκλειπη ℳ^{Pt} TR ‡ 22:32 στηριξον | στηρισον CT § 22:34 μη φωνηση | μη φωνησει TR | φωνησει ANT CT * 22:34 πριν η | εως CT † 22:34 απαρνηση μη ειδεναι με | με απαρνηση ειδεναι CT ‡ 22:35 βαλαντιου | βαλλαντιου ANT CT § 22:35 υστερησατε | υστερηθητε ANT * 22:35 ειπον | ειπαν CT † 22:35 ουθενος | ουδενος PCK TR ‡ 22:36 ουν | δε CT § 22:36 βαλαντιον | βαλλαντιον ANT CT * 22:36 πωλησει | πωλησατω CT TR † 22:36 αγορασει | αγορασατω CT TR

³⁷ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ ἑτὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

³⁸ Οἱ δὲ *εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰκανόν ἐστι.

Jesus Prays on the Mount of Olives

³⁹ Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ ταύτου.

⁴⁰ Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.

⁴¹ Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θείς τὰ γόνατα προσήχετο,

⁴² λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν ἑτὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν *γενέσθω.

⁴³ Ἦφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.

⁴⁴ Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.

⁴⁵ Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς *μαθητὰς εὗρεν ταυτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης,

⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; Ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

Jesus Arrested

⁴⁷ Ἔτι ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἑπροήρχετο *αὐτούς, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλησάσαι ταυτόν.

⁴⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

⁴⁹ Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ ἐσόμενον ἑεῖπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν *μαχαίρα;

⁵⁰ Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν ταυτόν τὸ οὖς τὸ δεξιόν.

⁵¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐἄτε ἕως τούτου. Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἑαυτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.

⁵² Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτόν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων;

⁵³ Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἐλλ' αὕτη *ὕμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

‡ 22:37 ετι | — CT § 22:37 τα | το CT * 22:38 ειπον | ειπαν CT † 22:39 αυτου | — CT ‡ 22:42 παρενεγκειν | παρενεγκε CT SCR § 22:42 το ποτηριον τουτο | τουτο το ποτηριον ANT CT * 22:42 γενεσθω | γινεσθω WH^{Pt} ANT NA SBL WH | γεινεσθω TH † 22:43 {include verses 43–44} 98.7% | {omit verses 43–44} 1% {Note: Included in the figure of 98.7% are 38 manuscripts that also include the content of verses 43–44 after Matthew 26:39. An additional six manuscripts include the content of verses 43–44 only after Matthew 26:39. NA and WH enclose this text with double brackets.} ‡ 22:43 απ | απο του WH § 22:44 εγενετο δε | και εγενετο NA SBL WH * 22:45 μαθητας | μαθητας αυτου SCR † 22:45 αυτους κοιμωμενους | κοιμωμενους αυτους CT ‡ 22:47 δε | — CT § 22:47 προηρχετο | προηγεν ANT * 22:47 αυτους | αυτων TR † 22:47 αυτον | αυτον τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ον αν φιλησω αυτος εστιν ANT PCK ‡ 22:48 ο δε ιησους | ιησους δε CT § 22:49 ειπον αυτω | ειπαν CT * 22:49 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 22:50 τον δουλον του αρχιερεως | του αρχιερεως τον δουλον CT ‡ 22:50 αυτου το ους | το ους αυτου CT § 22:51 αυτου | — CT * 22:52 ο | — CT † 22:52 επ | προς PCK ‡ 22:52 εξεληλυθατε | εξηλθατε CT § 22:53 αλλ | αλλα PCK * 22:53 υμων εστιν | εστιν υμων ANT CT

Peter Denies Jesus

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν.

55 Ὅσων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

57 Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, Ἰγύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῖσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν δ'ἀλέκτωρ.

61 Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι **Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήση με τρίς.**

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἐκλαυσε πικρῶς.

Jesus Is Mocked and Beaten

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες.

64 Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε;

65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

Jesus Faces the Sanhedrin

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, καὶ δ'ἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες,

67 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἶπέ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, **Ἐὰν ὑμῖν εἶπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·**

68 **ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.**

69 **Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.**

70 Ἐἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, **Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι.**

71 Οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι σ'χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

† 22:54 αυτον | — CT PCK ‡ 22:54 τον οικον | την οικιαν CT § 22:55 αφαντων | περιαφαντων CT * 22:55 πυρ | πυραν ANT † 22:55 συγκαθισαντων | συγκαθισαντων TH WH ‡ 22:55 αυτων | — CT § 22:55 εν μεσω | μεσος CT * 22:57 αυτον | — ANT CT † 22:57 γυναι ουκ οιδα αυτον | ουκ οιδα αυτον γυναι CT ‡ 22:58 ειπεν | εφη CT § 22:60 αλεκτωρ | ο αλεκτωρ TR * 22:61 λογου | ρηματος NA TH WH † 22:61 φωνησαι | φωνησαι σημερον CT ‡ 22:62 ο πετρος | — CT PCK § 22:63 τον ιησουν | αυτον CT * 22:63 δερωντες | δαιρωντες PCK † 22:64 ετυπον αυτου το προσωπον και επηρωτων αυτον | επηρωτων CT ‡ 22:66 και | τε και CT PCK TR § 22:66 ανηγαγον | απηγαγον CT PCK * 22:66 αυτων | εαυτων ANT TR † 22:67 ειπε | ειπον CT ‡ 22:68 και | — CT § 22:68 μοι η απολυσητε 93.7% | — CT 0.4% * 22:69 νυν | νυν δε CT † 22:70 ειπον | ειπαν CT ‡ 22:71 ειπον | ειπαν CT § 22:71 χρειαν εχομεν μαρτυριας | εχομεν μαρτυριας χρειαν CT

23

Jesus Brought Before Pilate

¹ Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, *ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν †Πιλάτου.

² Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον ‡εὔρομεν διαστρέφοντα τὸ ὄθνος, καὶ κωλύοντα *Καίσαρι φόρους διδόναι, †λέγοντα ‡ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

³ Ὁ δὲ §Πιλάτος *ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, **Σὺ λέγεις.**

⁴ Ὁ δὲ †Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ‡ὄχλους, Οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

⁵ Οἱ δὲ ἐπίσχουν, λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ὁρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ᾧδε.

Jesus Brought Before Herod

⁶ *Πιλάτος δὲ ἀκούσας †Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι.

⁷ Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀνεπέμψεν αὐτὸν πρὸς ‡Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

⁸ Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη §λιαν· ἦν γὰρ *θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ †ἀκούειν ‡πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἠλπίζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ §γινόμενον.

⁹ Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

¹⁰ *Εἰστήκεισαν δὲ οἱ †ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

¹¹ Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ‡ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν §αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνεπέμψεν αὐτὸν τῷ *Πιλάτῳ.

¹² Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὃ τε †Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἐχθρᾷ ὄντες πρὸς ‡ἑαυτούς.

The Crowd Calls For Jesus' Crucifixion

¹³ §Πιλάτος δὲ *συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν,

¹⁴ εἶπε πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας †οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ᾧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.

¹⁵ ἄλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ‡ἀνεπέμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ.

* 23:1 ηγαγον | ηγαγεν TR † 23:1 πιλατον | πειλατον TH WH ‡ 23:2 ευρομεν | ευραμεν CT § 23:2 εθνος | εθνος ημων CT * 23:2 καισαρι φορους | φορους καισαρι CT † 23:2 λεγοντα | και λεγοντα CT ‡ 23:2 ἑαυτὸν | αὐτόν SBL WH § 23:3 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:3 ἐπηρωτησεν | ηρωτησεν CT † 23:4 πιλατος | πειλατος TH WH ‡ 23:4 οχλους | οχλους οτι ANT § 23:5 αρξαμενος | και αρξαμενος CT * 23:6 πιλατος | πειλατος TH WH † 23:6 γαλιλαιαν | — CT ‡ 23:7 ηρωδην | τον ηρωδην TH § 23:8 λιαν | λειαν TH * 23:8 θελων εξ ικανου | εξ ικανου θελων ANT | εξ ικανων χρονων θελων CT † 23:8 ακουειν | ακουειν αυτον ANT ‡ 23:8 πολλα | — CT § 23:8 γινομενον | γεινομενον TH * 23:10 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 23:10 αρχιερεις και οι γραμματεις | γραμματεις και οι αρχιερεις ANT ‡ 23:11 ο | και ο NA SBL TH § 23:11 αυτον | — CT * 23:11 πιλατω | πειλατω TH WH † 23:12 πιλατος και ο ηρωδης | ηρωδης και ο πιλατος ANT NA SBL | ηρωδης και ο πειλατος TH WH ‡ 23:12 ἑαυτούς | αὐτούς NA TH | αὐτούς SBL WH § 23:13 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:13 συγκαλεσαμενος | συνκαλεσαμενος TH WH † 23:14 ουδεν | ουθεν CT ‡ 23:15 ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον | ανεπεμψε γαρ αυτον προς ημας CT

16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

17 Ἐνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἓνα.

18 *Ἀνεκράξαν δὲ †παμπληθεί, λέγοντες, Αἴρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν †Βαραββᾶν·

19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς φυλακὴν.

20 Πάλιν *οὖν ὁ †Πιλάτος †προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν.

21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, Ἐσταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν.

22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; Οὐδὲν *αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν †καὶ τῶν ἀρχιερέων.

24 †Ὁ δὲ Ἐπιλάτος *ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν.

25 Ἀπέλυσε †δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς †τὴν φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

The Crucifixion

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Ἐσιμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν *ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

27 Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ †καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.

28 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτὰς †ὁ Ἰησοῦς εἶπε, **Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν.**

29 Ὅτι ἰδοῦ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, **Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ Ἐκοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ *ἐθήλασαν.**

30 Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, **†Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.**

31 Ὅτι εἰ ἐν †τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι Ἐδύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

33 Καὶ ὅτε *ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίου, ἐκεῖ ἔσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.

34 †Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, **Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι.** Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, †ἔβαλον Ἐκλήρον.

§ 23:17 αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα 77.2% | — CT 2% * 23:18 ανεκραξαν | ανεκραγον CT † 23:18 παμπληθει | πανπληθει TH WH † 23:18 βαραββαν | τον βαραββαν CT TR § 23:19 βεβλημενος εις φυλακην | βεβλημενος εις την φυλακην ANT | βληθεις εν τη φυλακη CT * 23:20 ουν | δε CT † 23:20 πιλατος | πειλατος TH WH † 23:20 προσεφωνησε | προσεφωνησεν αυτοις NA TH WH § 23:21 σταυρωσον σταυρωσον | σταυρου σταυρου CT * 23:22 αιτιον | αξιον ANT † 23:23 και των αρχιερων 98.7% | — CT 0.5% † 23:24 ο δε | και CT § 23:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:24 επεκρινε | επεκρινε TH † 23:25 δε | δε αυτοις TR | δε αυτοις τον βαραββαν ANT † 23:25 την | — CT § 23:26 σιμωνος τινος κυρηναιου ερχομενου | σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου TR | σιμωνα τινα κυρηναιου ερχομενου CT * 23:26 οπισθεν | οπισω ANT † 23:27 και | — CT † 23:28 ο | — TH WH § 23:29 κοιλαι | αι κοιλαι CT * 23:29 εθηλασαν | εθρεψαν CT † 23:30 πεσετε | πεσατε WH † 23:31 τω | — WH § 23:32 δυο κακουργοι | κακουργοι δυο NA SBL WH * 23:33 απηλθον | ηλθον NA SBL TH | ηλθαν WH † 23:34 ο δε ιησους ελεγε πατερ αφες αυτοις ου γαρ οιδασιν τι ποιουσιν 89.3% | ο δε ιησους ειπε πατερ αφες αυτοις ου γαρ οιδασιν τι ποιουσιν MSS 5.5% | — 1% {Note: NA and WH enclose this text with double brackets.} † 23:34 εβαλον | εβαλλον ANT § 23:34 κληρον | κληρους NA SBL

35 Καὶ *εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες †σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, †ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός.

36 Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι *καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,

37 καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν.

38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή †γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν †Ἰουδαίων.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, ὁ λέγων, *Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς.

40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος †ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;

41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξε.

42 Καὶ ἔλεγε †τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ὁ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.

43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ *ὁ Ἰησοῦς, **Ἀμὴν †λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.**

The Death of Jesus

44 †Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας Ὕενάτης.

45 *Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, †καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.

46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, **Πάτερ, εἰς χεῖράς σου †παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου.** Ὁ καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

47 Ἴδων δὲ ὁ *ἐκατόνταρχος τὸ γενόμενον, †ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων, Οὕτως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ †συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες *ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ †αὐτοῦ †μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

The Burial of Jesus

50 Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, *ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος—

* 23:35 εἰστήκει | ἰστήκει TH WH † 23:35 σὺν αὐτοῖς | — CT † 23:35 ο τοῦ θεοῦ | του θεου ο CT § 23:36 ενεπαιζον | ενεπαιξαν CT * 23:36 καὶ | — CT † 23:38 γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαικοις και εβραιοις ουτος εστιν | επ αυτω CT † 23:38 ιουδαιων | ιουδαιων ουτος CT § 23:39 λεγων | — WH * 23:39 ει | ουχι CT † 23:40 επετιμα αυτω λεγων | επιτιμων αυτω εφη CT † 23:42 τω ιησου μνησθητι μου κυριε | ιησου μνησθητι μου CT § 23:42 εν τη βασιλεια | εις την βασιλειαν NA WH * 23:43 ο ιησους | — CT † 23:43 λεγω σοι | σοι λεγω CT † 23:44 ην δε | και ην ηδη CT § 23:44 ενατης | εννατης TR * 23:45 και εσκοτισθη ο ηλιος 96.4% | του ηλιου εκλειποντος ANT WH 0.4% | του ηλιου εκλιποντος NA SBL TH 0.4% † 23:45 και εσχισθη | εσχισθη δε CT † 23:46 παραθησομαι | παρατιθεμαι ANT CT § 23:46 και ταυτα | τουτο δε CT * 23:47 εκατονταρχος | εκατονταρχης CT † 23:47 εδοξασε | εδοξαζε CT † 23:48 συμπαραγενομενοι | συνπαραγενομενοι TH WH § 23:48 θεωρουντες | θεωρησαντες CT * 23:48 εαυτων | — CT † 23:49 αυτου | αυτω CT † 23:49 μακροθεν | απο μακροθεν ANT NA TH WH § 23:49 συνακολουθησασαι | συνακολουθουσαι CT * 23:50 ανηρ | και ανηρ ANT NA

51 οὗτος οὐκ ἦν †συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν—ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς †καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·

52 οὗτος προσελθὼν τῷ §Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

53 Καὶ καθελὼν *αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν †αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν †οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος.

54 Καὶ ἡμέρα ἦν §Παρασκευῆ, σάββατον ἐπέφωσκε.

55 Κατακολουθήσασαι δὲ *γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθλυθῦται †αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.

56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

24

The Resurrection

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου *βαθείος, †ἦλθον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρουσαι ἅ ἠτοίμασαν ἀρώματα, †καὶ τινες σὺν αὐταῖς.

2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου.

3 §Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα *τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ †διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοῦ, †ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν §ἔσθησεσιν ἀστραπτουσαῖς·

5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ *κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, †εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, †ἀλλ' ἠγέρθη· μνησθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὧν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ,

7 λέγων §ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι.

8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ,

9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ *Ἰωάννα καὶ Μαρία †Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, †αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα §αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.

12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια *κείμενα μόνα· καὶ ἀπήλθε πρὸς †ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

† 23:51 συγκατατεθειμενος | συνκατατεθειμενος TH WH † 23:51 και προσεδεχετο και αυτος | προσεδεχετο και αυτος ANT PCK | προσεδεχετο CT § 23:52 πιλατω | πειλατω TH WH * 23:53 αυτο ενετυλιξεν αυτο | αυτο ενετυλιξε ANT | ενετυλιξεν αυτο CT † 23:53 αυτο | αυτον CT † 23:53 ουδεπω ουδεις | ουδεις ουδεπω ANT | ουδεις ουπω CT § 23:54 παρασκευη | παρασκευη και TR | παρασκευης και CT * 23:55 γυναικες | και γυναικες TR | αι γυναικες ANT CT † 23:55 αυτω εκ της γαλιλαιας | εκ της γαλιλαιας αυτω CT * 24:1 βαθεος | βαθεως ℣^{Pt} CT HF † 24:1 ηλθον επι το μνημα | επι το μνημα ηλθον NA SBL TH | επι το μνημα ηλθαν WH † 24:1 και τινες συν αυταις | — CT § 24:3 και εισελθουσαι | εισελθουσαι δε CT * 24:3 του κυριου ιησου | — SBL † 24:4 διαπορεισθαι | απορεισθαι CT † 24:4 ανδρες δυο | δυο ανδρες TR § 24:4 εσθησεσιν αστραπτουσαις | εσθητι αστραπτουση CT * 24:5 κλινουσων το προσωπον | κλινουσων τα προσωπα NA SBL WH | κλειουσων τα προσωπα TH † 24:5 ειπον | ειπαν CT † 24:6 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 24:7 οτι δει τον υιον του ανθρωπου | τον υιον του ανθρωπου οτι δει CT * 24:10 ιωαννα | ιωανα WH † 24:10 ιακωβου | η ιακωβου ℣^{Pt} CT PCK † 24:10 αι | — CT § 24:11 αυτων | ταυτα CT * 24:12 κειμενα | — CT † 24:12 εαυτον | αυτον SBL WH | αυτον TH

The Road to Emmaus

13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς.

14 Καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων.

15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς *ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν.

17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, **Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὗς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ †εστε σκυθρωποί;**

18 Ἀποκριθεὶς δὲ †ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεοπᾶς, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Ποῖα;** Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ †Ναζωραίου, †ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ·

20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν.

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλὰ σγε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει *σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο.

22 Ἀλλὰ καὶ γυναικῆς τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι †ὄρθρια ἐπὶ τὸ μνημεῖον·

23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἠῆλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν.

24 Καὶ †ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτω καθὼς *καὶ αἱ γυναικῆς εἶπον· αὐτόν δὲ οὐκ εἶδον.

25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, **Ὡ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται·**

26 **οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;**

27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ †Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, †διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς †προσεποιεῖτο *πορρωτέρω πορεύεσθαι.

29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ †κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς.

30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν, λαβῶν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς.

31 Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν.

32 Καὶ †εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν †ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, *καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

‡ 24:13 ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ | ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι CT § 24:15 συζητεῖν | συζητεῖν TH WH * 24:15 ο | — CT † 24:17 εστε | εσταθησαν CT ‡ 24:18 ο εἰς ω ὄνομα | εἰς ὀνοματι CT § 24:18 ἱερουσαλημ | ἐν ἱερουσαλημ ANT TR * 24:19 εἶπον | εἶπαν CT † 24:19 ναζωραιου 98.8% | ναζαρηνου CT 0.5% ‡ 24:19 ος | ὡς PCK § 24:21 γε | γε καὶ CT * 24:21 σημερον | — CT † 24:22 ορθρια | ορθριαι CT ‡ 24:23 ἠλθον | ἠλθαν WH § 24:24 ἀπηλθον | ἀπηλθαν WH * 24:24 καὶ | — WH † 24:27 μωσσεως | μωσσεως ANT CT ‡ 24:27 διηρμήνευεν | διερμήνευσεν CT § 24:28 προσεποιεῖτο | προσεποιησατο CT * 24:28 πορρωτερω | πορρωτερον CT † 24:29 κέκλικεν | κέκλικεν ἤδη CT ‡ 24:32 εἶπον | εἶπαν CT § 24:32 ἐν ἡμῖν | — WH * 24:32 καὶ | — CT

33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον †συνθηροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς,

34 λέγοντας ὅτι †Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι.

35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

Jesus Appears to the Disciples

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, Ἐαὐτὸς *ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, †καὶ λέγει αὐτοῖς, **Εἰρήνη ὑμῖν.**

37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν.

38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν †ταῖς καρδίαις ὑμῶν;**

39 **Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι Ἐαὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.**

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν *ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας.

41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, **Ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε;**

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, †καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου.

43 Καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπε δὲ †αὐτοῖς, **Οὗτοι οἱ Ἐλόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ *Μωσέως καὶ †προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ.**

45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·

46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι **Οὕτω γέγραπται, †καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,**

47 **καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν Ἐκαὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, *ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.**

48 Ἔμεῖς †δέ ἐστε μάρτυρες τούτων.

49 †Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει ἘΙερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε *δύναμιν ἐξ ὕψους.

The Ascension

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς †ἔξω ἕως †εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς.

51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.

52 Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·

53 καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, Ἐαἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.

† 24:33 συνθηροισμενους | ηθοροισμενους CT † 24:34 ηγερθη ο κυριος οντως | οντως ηγερθη ο κυριος CT
 § 24:36 αυτος | και αυτος PCK * 24:36 ο ιησους | — CT † 24:36 και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν | — SBL
 † 24:38 ταις καρδιαις | τη καρδια CT § 24:39 αυτος εγω ειμι | εγω ειμι αυτος CT * 24:40 επεδειξεν |
 εδειξεν CT † 24:42 και απο μελισσιου (μελισσειου PCK) κηριου 91.9% | — CT 0.7% † 24:44 αυτοις | προς
 αυτους CT § 24:44 λογοι | λογοι μου CT * 24:44 μωσεως | μωυσεως ANT CT † 24:44 προφηταις | τοις
 προφηταις NA TH WH † 24:46 και ουτως εδει | — CT § 24:47 και 99.4% | εις NA WH 0.5% * 24:47
 αρξαμενον 94.7% | αρξαμενοι CT 1.1% † 24:48 δε εστε | εστε SBL TH | — NA WH † 24:49 και ιδου εγω
 αποστελλω | και ιδου εγω εξαποστελλω SBL WH | καγω εξαποστελλω TH § 24:49 ιερουσαλημ | — CT
 * 24:49 δυναμιν εξ υψους | εξ υψους δυναμιν CT † 24:50 εξω | — SBL TH WH † 24:50 εις | προς CT
 § 24:53 αιουντες και | — CT

***Ἀμήν.**†

* **24:53** ἀμήν | — CT † **24:53** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts:
Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἐ΄ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

The Word Became Flesh

- 1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.
 2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.
 3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.
 4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων,
 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.
 6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ *Ἰωάννης.
 7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ.
 8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.
 9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
 10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω.
 11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.
 12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.
 14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν—καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός—πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.
 15 †Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων, Οὗτος ἦν ‡ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
 16 §Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος.
 17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ *Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο.
 18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· †ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

The Identity of John the Baptist

- 19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ †Ἰωάννου, ὅτε §ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ *Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ;
 20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν ὅτι †Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός.
 21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; ‡Ἡλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὐ.
 22 §Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τίς εἶ; Ἵνα ἀποκρισὶν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. Τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;

* 1:6 ιωαννης | ιωανης WH † 1:15 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:15 ον ειπον | ο ειπων WH § 1:16 και | οτι CT * 1:17 μωσεως | μωυσεως ANT CT † 1:18 ο μονογενης υιος 98.3% | μονογενης θεος NA SBL WH 0.3% ‡ 1:19 ιωαννου | ιωανου WH § 1:19 απεστειλαν | απεστειλαν προς αυτον NA TH WH * 1:19 λευιτας | λευειτας TH WH † 1:20 ουκ ειμι εγω | εγω ουκ ειμι CT ‡ 1:21 ηλιας ει συ | συ ηλιας ει NA SBL | συ ηλειας ει TH WH § 1:22 ειπον | ειπαν CT

23 Ἐφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνετε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

24 Καὶ *οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων.

25 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ †εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, †οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Σίμων λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος *δὲ ὑμῶν †ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

27 †Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ *ἐγὼ οὐκ εἰμι ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.

28 Ταῦτα ἐν †Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν †Ἰωάννης βαπτίζων.

The Lamb of God

29 Τῇ ἐπαύριον ὄμβλεπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

30 Οὗτός ἐστι *περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν.

31 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν †τῷ ὕδατι βαπτίζων.

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν †Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὁρᾶσαι περιστέραν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

33 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζει ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

34 Κἀγὼ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Jesus Calls His First Disciples

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν †εἰστήκει †ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο·

36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ.

37 Καὶ ἤκουσαν σαύτου οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, **Τί ζητεῖτε;** Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, †Ραββί—ὃ λέγεται †ἐρμηνευόμενον, Διδάσκαλε—ποῦ μένεις;

39 Λέγει αὐτοῖς, **Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε.** *Ἦλθον καὶ †εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη.

40 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Σίμωνος καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ.

* 1:24 οἱ | — CT † 1:25 εἶπον | εἶπαν NA SBL † 1:25 οὔτε ἡλίας οὔτε | οὐδε ἡλίας οὐδε NA SBL | οὐδε ἡλίας οὐδε TH WH § 1:26 ἰωαννης | ἰωανης WH * 1:26 δε | — CT † 1:26 ἐστηκεν | στηκει WH † 1:27 αὐτος ἐστιν ὁ 95.8% | ὁ NA SBL TH 2.2% | — WH 0.4% § 1:27 ὃς ἐμπροσθεν μου γέγονεν | — CT * 1:27 ἐγὼ οὐκ εἰμι 86.2% | οὐκ εἰμι SBL 6.9% | οὐκ εἰμι ἐγὼ NA TH WH 3% † 1:28 βηθανια | βιθαβαρα PCK | βηθαβαρα TR † 1:28 ἰωαννης | ὁ ἰωαννης NA SBL TH | ὁ ἰωαννης WH § 1:29 βλέπει | βλεπει ὁ ἰωαννης ἄπτ ANT PCK TR * 1:30 περὶ 98.9% | ὑπερ CT 0.6% † 1:31 τῷ | — CT † 1:32 ἰωαννης | ἰωανης WH § 1:32 ὡσει | ὡς ἄπτ ANT CT PCK * 1:34 υἱὸς 99.5% | ἐκλεκτὸς SBL 0.4% † 1:35 εἰστήκει | ἰστήκει TH WH † 1:35 ὁ ἰωαννης | ἰωανης WH § 1:37 αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ 93.4% | οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ CT 1.6% * 1:38 εἶπον | εἶπαν CT † 1:38 ραββι | ραββει TH WH † 1:38 ἐρμηνευόμενον 93.8% | μεθερμηνευόμενον CT 3.2% § 1:39 ἴδετε | ὀψεσθε CT * 1:39 ἦλθον | ἦλθον οὖν ANT | ἦλθαν οὖν CT † 1:39 εἶδον | εἶδαν CT † 1:39 ὡρα | ὡρα δε TR § 1:40 ἰωαννου | ἰωανου WH

41 Εὐρίσκει οὗτος *πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὐρήκαμεν τὸν †Μεσίαν—ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, †Χριστός.

42 §Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. *Εμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, **Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς †Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς**—ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

Jesus Calls Philip and Nathanael

43 Τῇ ἐπαύριον †ἠθέλησεν ἐξελεθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ §ὁ Ἰησοῦς, **Ἀκολουθεῖ μοι.**

44 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου.

45 Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅν ἔγραψε *Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν †τὸν υἱὸν †τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ §Ναζαρέτ.

46 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ *Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ †Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε.

47 Εἶδεν †ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, **Ἴδε ἀληθῶς §Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι.**

48 Λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, **Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε.**

49 Ἀπεκρίθη †Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, †Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ §εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

50 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, **Ὅτι εἶπόν *σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; Μείζω τούτων †ὄψει.**

51 Καὶ λέγει αὐτῷ, **Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, †ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῶτα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.**

2

The Miracle at Cana

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.

2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον.

3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι.

4 *Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; Οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου.**

5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ †ὕδρια λίθινα ἐξ κείμενα κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς.

* 1:41 πρῶτος | πρωτον CT † 1:41 μεσιαν | μεσσιαν ANT CT TR † 1:41 χριστος | ο χριστος TR § 1:42 και | — CT * 1:42 εμβλεψας | εμβλεψας δε ℳ^{pt} TR † 1:42 ιωνα 98.6% | ιωαννου NA SBL TH 0.4% | ιωαννου WH 0.1% † 1:43 ηθελησεν | ηθελησεν ο ιησους ANT TR § 1:43 ο ιησους | — ℳ^{pt} ANT PCK TR * 1:45 μωσης | μωυσης ANT CT † 1:45 τον | — CT † 1:45 του | — PCK § 1:45 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR * 1:46 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR † 1:46 φιλιππος | ο φιλιππος NA SBL WH † 1:47 ο | — WH § 1:47 ισραηλιτης | ισραηλειτης TH WH * 1:48 ιησους | ο ιησους TR † 1:49 ναθαναηλ και λεγει αυτω 92.9% | αυτω ναθαναηλ CT 1% † 1:49 ραββι | ραββει TH WH § 1:49 ει ο βασιλευς | βασιλευς ει CT * 1:50 σοι | σοι σι CT † 1:50 οπει | οψη CT † 1:51 απ αρτι 95.9% | — CT 0.7% * 2:4 λεγει | και λεγει NA SBL WH † 2:6 υδρια λιθινα εξ κειμενα κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων 95.1% | λιθινα υδρια εξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμενα CT 0.9%

⁷ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.** Καὶ ἐγένισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.

⁸ Καὶ λέγει αὐτοῖς, **Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίῳ.** §Καὶ ἤνεγκαν.

⁹ Ὡς δὲ ἐγένετο ὁ ἀρχιτρικλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ἦδει πόθεν ἐστίν—οἱ δὲ διάκονοι ἤδειςαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ—φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλινος,

¹⁰ καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.

¹¹ Ταύτην ἐποίησε ἡτὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

¹² Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοῦμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

Jesus Cleanses the Temple Courts

¹³ Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς.

¹⁴ Καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους.

¹⁵ Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας Ἰάνεστρεψε·

¹⁶ καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, **Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.**

¹⁷ Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με.

¹⁸ Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;

¹⁹ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.**

²⁰ *Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἐσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;

²¹ Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.

²² Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

Jesus Knows What Is in Man

²³ Ὡς δὲ ἦν ἐν ταῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Πάσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

²⁴ Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας,

‡ 2:8 αρχιτρικλινω | αρχιτρικλεινω TH § 2:8 και | οι δε CT * 2:9 αρχιτρικλινος | αρχιτρικλεινος TH
 † 2:9 αρχιτρικλινος | αρχιτρικλεινος TH ‡ 2:10 τοτε | — CT § 2:11 την | — CT * 2:12 καπερναουμ
 | καφαρναουμ CT † 2:12 αυτου 90.6% | — SBL TH WH 0.4% ‡ 2:15 το κερμα 98.8% | τα κερματα SBL
 WH 0.8% § 2:15 ανεστρεψε 85.1% | ανετρεψε NA TH WH 9.2% * 2:17 δε | — CT † 2:17 καταφαγεται
 | κατεφαγε TR ‡ 2:18 ειπον | ειπαν CT § 2:19 ιησους | ο ιησους TR * 2:20 ειπον | ειπαν CT † 2:20
 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT ‡ 2:20 ωκοδομηθη | οικοδομηθη CT § 2:22 ελεγε | ελεγεν αυτοις TR
 * 2:22 ω 98.1% | ον CT 0.9% † 2:23 τοις | — TR ‡ 2:24 ο 98.3% | — CT 0.5% § 2:24 εαυτον | αυτον NA
 | αυτον SBL WH

²⁵ καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3

Conversation with Nicodemus

¹ Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων·

² οὗτος ἦλθε πρὸς *αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ, †Ραββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ †ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ.

³ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

⁴ Λέγει πρὸς αὐτὸν *ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέροντων; Μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι;

⁵ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

⁶ Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶ· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι.

⁷ Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

⁸ Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

⁹ Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι;

¹⁰ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

¹¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

¹² Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε;

¹³ Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὃς ὦν ἐν τῷ οὐρανῷ.

¹⁴ Καὶ καθὼς *Μωσῆς ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου·

¹⁵ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων †εἰς αὐτὸν †μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

¹⁶ Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν ὁ αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, *ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

¹⁷ Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν †αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ.

¹⁸ Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ †δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

* 3:2 αυτον | τον ιησουν ^{MT} PCK TR † 3:2 ραββι | ραββει TH WH ‡ 3:2 ταυτα τα σημεια δυναται | δυναται ταυτα τα σημεια CT § 3:3 ο | — ANT CT PCK * 3:4 ο | — PCK TH † 3:5 ιησους 82.2% | ο ιησους TR WH 16.7% ‡ 3:10 ιησους | ο ιησους TR § 3:13 ο ων εν τω ουρανω 97.6% | — CT 1.1% * 3:14 μωσης | μωσης ANT CT † 3:15 εις αυτον 96.7% | εν αυτω NA SBL WH 0.4% ‡ 3:15 μη αποληται αλλ | — CT § 3:16 αυτου 95.9% | — CT 0.4% * 3:16 αλλ | αλλα SBL WH † 3:17 αυτου | — CT ‡ 3:18 δε | — WH

19 Αὕτη δέ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ ἡ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

John the Baptist Exalts Christ

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.

23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγυὸς τοῦ Ἑσραῆ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

24 Οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ.

26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἑσραῆ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν ὕδωρ, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς *μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἄπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκεῖνον δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

He Who Comes from Heaven

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστὶ, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστὶ.

32 Καὶ ὁ ἐώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.

33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν.

34 Ὅν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα.

35 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται *ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

4

Jesus Speaks with a Samaritan Woman

§ 3:19 πονηρα αυτων | αυτων πονηρα CT * 3:23 ιωαννης | ο ιωαννης NA SBL | ο ιωαννης WH † 3:23 σαλημ | σαλειμ ℳ^{pt} ANT CT TR ‡ 3:23 παρεγινοντο | παρεγεινοντο TH § 3:24 ο ιωαννης | ιωαννης WH * 3:25 ιωαννου | ιωανου WH † 3:25 ιουδαιου 85.1% | ιουδαιων TR 13.5% ‡ 3:26 ηλθον | ηλθαν WH § 3:26 ιωαννην | ιωανην WH * 3:26 ειπον | ειπαν CT † 3:26 ραββι | ραββει TH WH ‡ 3:27 ιωαννης | ιωαννης WH § 3:27 ουδεν 88.7% | ουδε εν NA SBL 0.1% * 3:28 μαρτυρειτε | μοι μαρτυρειτε ANT CT PCK TR † 3:28 ειπον | ειπον οτι NA | ειπον εγω WH ‡ 3:32 και | — CT § 3:34 ο θεος | — CT * 3:36 ζωην | την ζωην ℳ^{pt} HF PCK † 3:36 μενει | μενει PCK

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ *Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ †Ἰωάννης—

2 καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ—

3 ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ †ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς §Σαμαρείας.

5 Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς *Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου †ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ †Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ·

6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὡρα ἦν δῶσεσι ἕκτη.

7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς *Σαμαρείας ἀντληῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **Δός μοι †πιεῖν.**

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ †Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ §πιεῖν αἰτεῖς, *οὔσης γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος;—Ὁὐ γὰρ †συγχρῶνται Ἰουδαῖοι †Σαμαρεῖταις.

10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, **Εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι, Δός μοι §πιεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν.**

11 Λέγει αὐτῷ *ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

12 Μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

13 Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, **Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·**

14 **ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ †διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.**

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ §ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 Λέγει αὐτῇ *ὁ Ἰησοῦς, **Ἔπαυε, φώνησον †τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.**

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ †εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **Καλῶς §εἶπας ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω·**

18 **πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας.**

19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ.

20 Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν *τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου †δεῖ προσκυνεῖν.

* 4:1 κυριος 76.1% | ιησους NA PCK SBL 22.1% † 4:1 ιωαννης | ιωαννης WH † 4:3 απηλθεν 91% | απηλθε παλιν CT TR 8.7% § 4:4 σαμαρειας | σαμαριας WH * 4:5 σαμαρειας | σαμαριας WH † 4:5 ο | ου PCK † 4:5 ιωσηφ | τω ιωσηφ NA SBL WH § 4:6 ωσει | ως CT * 4:7 σαμαρειας | σαμαριας WH † 4:7 πιειν | πιειν CT † 4:9 σαμαρειτις | σαμαριτις NA SBL § 4:9 πιειν | πιειν CT * 4:9 ουσης γυναικος σαμαρειτιδος | γυναικος σαμαριτιδος ουσης NA SBL | γυναικος σαμαρειτιδος ουσης TH WH † 4:9 συγχρωνται | συνχρωνται TH WH † 4:9 σαμαρειταις | σαμαριταις NA SBL § 4:10 πιειν | πιειν CT * 4:11 η γυνη 99.6% | — WH 0.1% † 4:13 ιησους | ο ιησους TR † 4:14 διψηση | διψησει CT § 4:15 ερχομαι | ερχομαι ANT PCK TH TR | διερχομαι NA SBL WH * 4:16 ο ιησους | ιησους TH | — NA SBL WH † 4:16 τον ανδρα σου | σου τον ανδρα WH † 4:17 ειπεν | ειπεν αυτω NA SBL WH § 4:17 ειπας | ειπες WH * 4:20 τω ορει τουτω | τουτω τω ορει TR † 4:20 δει προσκυνειν | προσκυνειν δει CT

21 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, †Γύναι, πιστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρὶ.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἶδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν.

23 Ἐὰλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας * αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.

25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι †Μεσίας ἔρχεται—ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν †πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ *ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;

28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις,

29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα †ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;

30 †Ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν ἧ δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ *μαθηταί, λέγοντες, †Ραββί, φάγε.

32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν ἢ ὑμεῖς οὐκ οἶδατε.

33 Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, Μή τις ἠνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;

34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρώμά ἐστιν, ἵνα †ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.

35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἔτι *τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδού, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη.

36 †Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα †καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων.

37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστίν ὅ ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστίν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.

38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν τῶν *Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἶπέ μοι πάντα †ὅσα ἐποίησα.

40 Ὡς οὖν ἤλθον πρὸς αὐτόν οἱ †Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτόν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.

41 Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ,

42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἦ ὁ Χριστός.

† 4:21 γυναι πιστευσον μοι | πιστευε μοι γυναι CT § 4:23 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 4:23 αὐτόν | αὐτόν ST † 4:25 μεσias | μεσias ANΤ CT TR † 4:25 παντα | απαντα CT § 4:27 ηλθον | ηλθαν NA SBL WH * 4:27 εθαυμασαν | εθαυμαζον CT † 4:29 οσα 99.4% | α WH 0.2% † 4:30 εξηλθον | εξηλθον ουν ANΤ TR § 4:31 δε | — CT * 4:31 μαθηται | μαθηται αυτου PCK † 4:31 ραββι | ραββει TH WH † 4:34 ποιω | ποιησω CT § 4:35 ετι | — PCK * 4:35 τετραμνηνος | τετραμνηνον TR † 4:36 και | — CT † 4:36 και | — CT § 4:37 ο 78.8% | — CT SCR 16.6% * 4:39 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL † 4:39 οσα 99.5% | α CT 0.4% † 4:40 σαμαρειται | σαμαριται NA SBL § 4:42 ο χριστος | — CT

Jesus Heals an Official's Son

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, *καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

44 Αὐτὸς γὰρ †ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες †ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν Σπάλιον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν *Καπερναοῦμ.

47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα †αὐτὸν ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν· †ἔμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, **Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.**

49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ.** §Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ *ᾧ εἶπεν αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο.

51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ †ἀπήντησαν αὐτῷ, §καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι Ὁ *παῖς σου ζῆ.

52 Ἐπύθετο οὖν †παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε. †Καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι §Χθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

53 Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι *ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς †ὅτι **Ὁ υἱὸς σου ζῆ**· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη.

54 †Τοῦτο πάλιν δευτέρον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5

The Healing at the Pool of Bethesda

1 Μετὰ ταῦτα ἦν *ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη †ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ †Βηθεσδά, πέντε στοᾶς ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος §πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, *ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

4 †Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινε ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ †ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δῆποτε κατείχετο νοσήματι.

* 4:43 καὶ ἀπῆλθεν 91.9% | — CT 2.1% † 4:44 ο | — CT † 4:45 α | ὅσα CT § 4:46 πάλιν ο ἰησοῦς | ο ἰησοῦς πάλιν TR | πάλιν CT * 4:46 καπερναοῦμ | καφαρναοῦμ CT † 4:47 αὐτόν | — CT † 4:47 ἐμελλε | ἡμελλε ℳ^{Pt} ANT CT PCK TR § 4:50 καὶ | — CT * 4:50 ω | ον CT † 4:50 ο | — TR † 4:51 ἀπηντησαν | ὑπηντησαν CT § 4:51 καὶ ἀπηγγειλαν 87.6% | καὶ ἀνηγγειλαν MSS 8.9% | — CT 1.9% * 4:51 παῖς σου 77.5% | υἱὸς σου MSS 20.2% | παῖς αὐτοῦ CT 1% † 4:52 παρ αὐτῶν τὴν ὥραν | τὴν ὥραν παρ αὐτῶν CT † 4:52 καὶ εἶπον | εἶπαν οὖν NA SBL WH | εἶπον οὖν TH § 4:52 χθες | εχθες CT * 4:53 ἐν | — SBL TH WH † 4:53 ὅτι | — CT † 4:54 τοῦτο | τοῦτο δε CT * 5:1 ἠ | — ℳ^{Pt} CT TR † 5:1 ο | — CT † 5:2 βηθεσδα 97.1% | βηθζαθα NA WH 0.2% § 5:3 πολὺ | — CT * 5:3 ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν 97.2% | — CT 0.7% † 5:4 ἀγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινε ἐν τῇ κολυμβήθρα καὶ ... τὸ ὕδωρ ο οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο ὡ δῆποτε κατείχετο νοσήματι 99.1% | — CT 0.8% † 5:4 ἐτάρασσε | ἐταρασσετο ANT

⁵ Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ Στριάκοντα ὀκτῶ ἔτη ἔχων ἐν τῇ *ἀσθενείᾳ.

⁶ Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνούς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, **Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι;**

⁷ Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν παραχθῇ τὸ ὕδωρ, †βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει.

⁸ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, †**Ἐγείραι, ἄρον τὸν Σκράββατόν σου, καὶ περιπάτει.**

⁹ Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν *κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

¹⁰ Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστιν· †οὐκ ἔξεστί σοι ἄραι τὸν †κράββατον.

¹¹ ΣἈπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν *κράββατόν σου καὶ περιπάτει.

¹² Ἠρώτησαν †οὖν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον †τὸν Σκράββατόν σου καὶ περιπάτει;

¹³ Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

¹⁴ Μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, **Ἴδε ὑγιῆς γεγονός· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν *τί σοι γένηται.**

¹⁵ Ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ †ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ.

¹⁶ Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον †τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτόν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.

¹⁷ Ὁ δὲ ΣἸησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, **Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καγὼ ἐργάζομαι.**

¹⁸ Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

The Authority of the Son

¹⁹ Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ *εἶπεν αὐτοῖς, **Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, †ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.**

²⁰ Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.

²¹ Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.

²² **Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ·**

§ 5:5 τριακοντα | τριακοντα και ℣^{pt} ANT HF NA SCR TH WH * 5:5 ασθeneia | ασθeneia αυτου ANT CT
† 5:7 βαλη | βαλλη TR ‡ 5:8 εγειραι | εγειρε ANT CT § 5:8 κραββατον | κραβαττον ANT CT * 5:9
κραββατον | κραβαττον ANT CT † 5:10 ουκ | και ουκ CT ‡ 5:10 κραββατον | κραβαττον ANT SBL TH WH
| κραβαττον σου NA § 5:11 απεκριθη | ο δε απεκριθη NA TH | ος δε απεκριθη SBL WH * 5:11 κραββατον
| κραβαττον ANT CT † 5:12 ουν | — NA TH WH ‡ 5:12 τον κραββατον σου | — CT § 5:12 κραββατον
| κραβαττον ANT * 5:14 τι σοι | σοι τι ℣^{pt} ANT CT † 5:15 ανηγγειλε | ειπε WH ‡ 5:16 τον ιησουν οι
ιουδαιοι και εζητουν αυτον αποκτειναι 92% | οι ιουδαιοι τον ιησουν CT 1.3% § 5:17 ιησους | — SBL TH WH
* 5:19 ειπεν | ελεγεν CT † 5:19 εαν | αν WH

23 ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.

24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες §ζήσονται.

26 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως *ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ·

27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ †καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ἧ ἅ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ,

29 καὶ ἐκπορεύονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ §δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με *πατρός.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς †Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ.

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν §μείζω τοῦ *Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ †ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ †ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατὴρ με ἀπέσταλκε.

37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, §αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ *ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἐωράκατε.

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε †μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 †Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ·

40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω·

42 §ἀλλ' ἐγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον *λήψεσθε.

‡ 5:25 ακουσονται | ακουσουσι CT § 5:25 ζησονται | ζησουσιν CT * 5:26 εδωκε και τω υιω | και τω υιω εδωκε CT † 5:27 και | — CT ‡ 5:28 ακουσονται | ακουσουσι CT § 5:29 δε | — WH * 5:30 πατρος | — CT † 5:33 ιωαννην | ιωαννη WH ‡ 5:35 αγαλλιαθηναι | αγαλλιασθηναι TR § 5:36 μειζω | μειζων TH * 5:36 ιωαννου | ιωαννου WH † 5:36 εδωκε | δεδωκε CT ‡ 5:36 εγω | — CT § 5:37 αυτος 98.1% | εκεινος CT 0.8% * 5:37 ακηκοατε πωποτε | πωποτε ακηκοατε CT † 5:38 μενοντα εν υμιν | εν υμιν μενοντα CT ‡ 5:39 ερευνατε | εραυνατε CT § 5:42 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:43 ληψεσθε | λημψεσθε CT

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν †παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, †Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε §Μωσῆ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ *γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

6

The Feeding of the Five Thousand

1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος.

2 *Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι †εῴρων †αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος §ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.

5 Ἐπάρας οὖν *ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς †τὸν Φίλιππον, **Πόθεν †ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;**

6 Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί §ἔμελλε ποιεῖν.

7 Ἀπεκρίθη *αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος †αὐτῶν βραχὺ †τι λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου,

9 Ἔστι παιδάριον §ἐν ᾧδε, *ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους;

10 Εἶπε †δὲ ὁ Ἰησοῦς, **Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν.** Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. †Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν §ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

11 Ἔλαβε *δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε †τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἠθέλουν.

12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, **Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα †κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται.**

13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ §ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες *ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

† 5:44 παρα αλληλων 76.4% | παρα ανθρωπων PCK 23% | παρ αλληλων SBL WH 0.1% † 5:45 μωσης | μουσης ANT CT § 5:46 μωση | μωσει ℣^{pt} HF PCK | μωσει ANT CT * 5:46 γαρ εμου | εμου γαρ PCK * 6:2 και ηκολουθει | ηκολουθει δε CT † 6:2 εωρων 93.5% | εθεωρουں NA SBL WH 2.6% † 6:2 αυτου | — CT § 6:3 ο | — CT * 6:5 ο ιησους τους οφθαλμους | τους οφθαλμους ο ιησους CT † 6:5 τον | — CT † 6:5 αγορασομεν | αγορασωμεν ANT CT § 6:6 εμελλε | ημελλε PCK * 6:7 φιλιππος | ο φιλιππος NA † 6:7 αυτων | — CT † 6:7 τι | — WH § 6:9 εν | — CT * 6:9 ο | ος ANT CT † 6:10 δε | — CT † 6:10 ανεπεσον | ανεπεσαν ℣^{pt} CT § 6:10 ωσει | ως CT * 6:11 δε | ουں CT † 6:11 τοις μαθηταις οι δε μαθηται | — CT † 6:12 κλασματα | των κλασματων PCK § 6:13 επερισσευσε | επερισσευσαν CT * 6:14 ο εποιησεν σημειον ο ιησους 89% | το σημειον ο εποιησεν ο ιησους MSS 5.5% | ο εποιησεν σημειον NA SBL TH 0.5% | α εποιησεν σημεια WH 0.3%

15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

Jesus Walks on Water

16 Ὡς δὲ ὄψια ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,
17 καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς *Καπερναοῦμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς.

18 Ἦ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγεῖτο.

19 Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου *γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.

20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, **Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.**

21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

I Am the Bread of Life

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ *πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον—

23 ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου—

24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ σπλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς *Καπερναοῦμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὐρόντες αὐτόν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, ῥαββί, πότε ὦδε γέγονας;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, **Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.**

27 **Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός.**

28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ;

29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα *πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.**

30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; Τί ἐργάζῃ;

† 6:15 αυτον | — CT ‡ 6:15 ανεχωρησεν | ανεχωρησε παλιν ANT CT PCK TR § 6:17 το | — CT * 6:17 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 6:17 ουκ | ουπω CT ‡ 6:17 εληλυθει προς αυτους 83% | εληλυθη προς αυτους MSS 7.2% | προς αυτους εληλυθει TH 0.8% § 6:18 διηγειρετο | διεγειρετο CT * 6:19 γινομενον | γεινομενον TH † 6:21 το πλοιον εγενετο | εγενετο το πλοιον CT ‡ 6:22 ιδων | ειδον CT § 6:22 εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου 74.8% | εκεινο εις ο ανεβησαν οι μαθηται αυτου MSS 11.1% | — CT 4.1% * 6:22 πλοιαριον | πλοιον CT † 6:23 ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια 77% | ἄλλα δὲ ἦλθον πλοιάρια MSS 9.4% | ἄλλα (ἀλλὰ SBL) ἦλθε πλοιάρια NA 0.1% | ἄλλα (ἀλλὰ WH) ἦλθε πλοῖα TH 0.1% ‡ 6:24 ενεβησαν αυτοι 75% | ανεβησαν αυτοι MSS 12.2% | ενεβησαν και αυτοι TR 5.3% § 6:24 πλοια | πλοιαρια CT * 6:24 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 6:25 ραββι | ραββει TH WH ‡ 6:28 ποιωμεν | ποιουμεν ST § 6:29 ιησους | ο ιησους NA SBL TR WH * 6:29 πιστευσητε | πιστευητε CT

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ †Μωσῆς †δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε §δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς *με οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ †διψήσῃ πώποτε.

36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς †με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω.

38 Ὅτι καταβέβηκα §ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

39 Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με *πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, †ἀλλὰ ἀναστήσω †αὐτὸ §τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

40 Τοῦτο *δέ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ †πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ †τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

42 Καὶ ἔλεγον, §Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς *οὖν λέγει †οὗτος ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 Ἀπεκρίθη †οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς §με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, *καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν †ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

45 Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδασκτοὶ †Θεοῦ. Πᾶς §οὖν ὁ *ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς †με.

46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα †τις ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα.

47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων §εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον *τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.

51 Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, †ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου

† 6:32 μωσης | μωυσης ANT CT † 6:32 δεδωκεν | εδωκεν WH § 6:35 δε | — CT * 6:35 με | εμε CT
† 6:35 διψηση | διψησει CT † 6:37 με | εμε NA TH § 6:38 εκ | απο CT * 6:39 πατρος | — CT † 6:39
αλλα | αλλ NA²⁸ † 6:39 αυτο | αυτον ^{pt} HF § 6:39 τη | εν τη ^{pt} ANT NA PCK TR * 6:40 δε | γαρ CT
† 6:40 πεμψαντος με | πατρος μου CT † 6:40 τη | εν τη NA § 6:42 ουχ | ουχι WH * 6:42 ουν 98.9% |
νυν CT 0.6% † 6:42 ουτος 92.8% | — CT 4.8% † 6:43 ουν ο | — CT § 6:44 με | εμε TH * 6:44 και εγω
| καγω CT † 6:44 εν | — ANT TR † 6:45 θεου | του θεου TR § 6:45 ουν | — ANT CT * 6:45 ακουων |
ακουσας CT TR † 6:45 με | εμε CT † 6:46 τις εωρακεν | εωρακε τις CT § 6:47 εις εμε 98.9% | — CT 0.7%
* 6:49 το μαννα εν τη ερημω | εν τη ερημω το μαννα CT † 6:51 ζησεται | ζησει NA SBL WH

ἐστιν, ἥν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν Σάρκα φαγεῖν;

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.

54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, * καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν †τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ.

58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ * ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες †ὕμων ‡τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων §τουτοῦ τὸν ἄρτον, * ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν †Καπερναοῦμ.

The Words of Eternal Life

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ‡εἶπον, Σκληρός ἐστὶν §οὔτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν;

61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, **Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;**

62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;

63 Τὸ πνεῦμά ἐστὶ τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ * λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστὶ καὶ ζωὴ ἐστὶν.

64 †Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τινες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν.

65 Καὶ ἔλεγε, **Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς ‡μου.**

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ §ἀπῆλθον * τῶν μαθητῶν †αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτου.

67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, **Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν;**

68 Ἀπεκρίθη ‡οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; Ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις.

69 Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ §Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ * τοῦ ζῶντος.

70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, **Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἶς διάβολός ἐστιν;**

‡ 6:51 ἡν ἐγὼ δώσω | — CT § 6:52 σάρκα | σάρκα αὐτοῦ NA SBL WH * 6:54 καὶ ἐγὼ | καγὼ CT † 6:54 τῇ | ἐν τῇ ᾞ^{pt} ANT ‡ 6:55 ἀληθῶς ... ἀληθῶς 71.3% | ἀληθῆς ... ἀληθῆς CT 22.5% § 6:57 ζῆσεται | ζῆσει CT * 6:58 ἐκ τοῦ 99.6% | ἐξ CT 0.4% † 6:58 ὑμῶν 94% | ἡμῶν MSS 5.4% | — CT 0.6% ‡ 6:58 το μαννα 91.6% | το μαννα ἐν τῇ ἐρημῷ MSS 6.1% | — CT 1% § 6:58 τουτον | μου τουτον PCK * 6:58 ζῆσεται | ζῆσει ᾞ^{pt} CT † 6:59 καπερναοῦμ | καφαρναοῦμ CT ‡ 6:60 εἶπον | εἶπαν NA SBL WH § 6:60 οὗτος ὁ λόγος | ὁ λόγος οὗτος CT * 6:63 λαλῶ | λελαληκα CT † 6:64 ἀλλ | ἀλλα SBL WH ‡ 6:65 μου | — CT § 6:66 ἀπῆλθον | — CT * 6:66 τῶν 95.1% | ἐκ τῶν ANT CT 4.7% † 6:66 αὐτοῦ | αὐτοῦ ἀπῆλθον CT ‡ 6:68 οὖν | — CT § 6:69 χριστὸς ὁ υἱὸς 98.6% | ἀγιὸς CT 0.5% * 6:69 τοῦ ζῶντος 97.2% | — CT 1.8% † 6:70 ὁ ἰησοῦς | — ᾞ^{pt} HF PCK

71 Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ᾔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὧν ἕκ τῶν δώδεκα.

7

The Unbelief of Jesus' Brothers

1 Καὶ *περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἠθέληεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ Σκηνοπηγία.

3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου †θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.

4 Οὐδεὶς γὰρ †ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἕτοιμος.**

7 **Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστὶν.**

8 **Ἔμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν §ταύτην· ἐγὼ *οὕπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ †καιρὸς ὁ ἐμὸς οὕπω πεπλήρωται.**

9 Ταῦτα †δὲ εἰπὼν §αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Jesus at the Festival of Booths

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, *τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς, †ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος;

12 Καὶ γογγυσμὸς †πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἄγαθός ἐστιν· §ἄλλοι ἔλεγον, Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον.

13 Οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη *ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε.

15 †Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς;

16 Ἀπεκρίθη †οὖν αὐτοῖς §ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, **Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με.**

17 **Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδασχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ.**

18 **Ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.**

‡ 6:71 ισκαριωτην 96% | ισκαριωτου CT 2.9% § 6:71 εμελλεν αυτον παραδιδοναι 78.2% | ημελλεν αυτον παραδιδοναι TR 14.4% | εμελλεν παραδιδοναι αυτον CT 2.9% * 6:71 ων | — NA SBL WH * 7:1 περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα | μετα ταυτα περιεπατει ο ιησους CT † 7:3 θεωρησωσι τα εργα σου | θεωρησωσι τα εργα PCK | θεωρησουσι σου τα εργα CT ‡ 7:4 εν κρυπτω τι | τι εν κρυπτω CT § 7:8 ταυτην | — CT * 7:8 ουπω | ουκ NA SBL † 7:8 καιρος ο εμος | εμος καιρος CT ‡ 7:9 δε | — TH § 7:9 αυτοις 87.6% | αυτος NA SBL TH 8.4% * 7:10 τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην | εις την εορτην τοτε και αυτος ανεβη CT † 7:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 7:12 πολυς περι αυτου ην 89.1% | πολυς ην περι αυτου MSS 6.3% | περι αυτου ην πολυς CT 1.4% § 7:12 αλλοι | αλλοι δε CT TR * 7:14 ο | — CT † 7:15 και εθαυμαζον | εθαυμαζον ουν CT ‡ 7:16 ουν | — TR § 7:16 ο | — WH

19 Οὐ *Μωσῆς †δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;

20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος †καὶ εἶπε, Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;

21 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.

22 Διὰ τοῦτο *Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν—οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ †Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων—καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον.

23 Εἰ περιτομὴν λαμβάνει †ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν *κρίνατε.

Is Jesus the Christ?

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν †Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;

26 Καὶ ἴδε παρρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν †ἀληθῶς ὁ Χριστός;

27 Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν.

28 Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Κάμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστίν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.

29 Ὁ Ἰησοῦς εἶπε, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κάκεῖνός με ἀπέστειλεν.

30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι. Καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

31 *Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον †ὅτι Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, †μήτι πλείονα σημεῖα σπουδῶν ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;

You Will Seek Me But Not Find Me

32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν *ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν.

33 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἐτι †μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με.

34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ ἐυρήσετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ ἐυρήσομεν αὐτόν; Μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας;

36 Τίς ἐστίν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ ἐυρήσετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Rivers of Living Water

* 7:19 μωσης | μωυσης ANT CT † 7:19 δεδωκεν | εδωκεν WH † 7:20 και ειπε | — CT § 7:21 ιησους | ο ιησους TR * 7:22 μωσης | μωυσης ANT CT † 7:22 μωσεως | μωυσεως ANT CT † 7:23 ανθρωπος | ο ανθρωπος WH § 7:23 μωσεως | μωυσεως ANT CT * 7:24 κρινατε | κρινετε CT † 7:25 ιεροσολυμιτων | ιεροσολυμειτων TH WH † 7:26 αληθως | — CT § 7:29 εγω | εγω δε TR * 7:31 πολλοι δε εκ του οχλου | εκ του οχλου δε πολλοι CT † 7:31 οτι | — CT † 7:31 μητι | μη CT § 7:31 τουτων | — CT PCK * 7:32 υπηρετας οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις | οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις υπηρετας TR | οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι υπηρετας CT † 7:33 ουν | ουν αυτοις TR † 7:33 μικρον χρονον | χρονον μικρον CT § 7:34 ευρησετε | ευρησετε με NA WH * 7:36 ουτος ο λογος | ο λογος ουτος CT † 7:36 ευρησετε | ευρησετε με NA WH

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς **†**εἰστίκει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων, **Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω.**

38 **Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος.**

39 Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος **§**οῦ *ἔμελλον λαμβάνειν οἱ **†**πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα **†**Ἅγιον, ὅτι **§**Ἰησοῦς *οὐδέπω ἐδοξάσθη.

Division over Jesus

40 **†**Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες **†**τὸν λόγον **§**ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης.

41 Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. *Ἄλλοι ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

42 **†**Οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος **†**Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν **§**Δαυίδ, *ὁ Χριστὸς ἔρχεται;

43 Σχίσμα οὖν **†**ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

44 Τινὲς δὲ ἠθέλον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς **†**επέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

The Unbelief of the Jewish Leaders

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν;

46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε **§**οὔτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, *ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;

48 Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;

49 **†**Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον **†**ἐπικατάρτοι εἰσι.

50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς—ὁ ἐλθὼν **§**νυκτὸς πρὸς αὐτόν, *εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν—

51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ **†**παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ;

52 Ἀπεκρίθησαν καὶ **†**εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; **§**Ἐρεῦνησον καὶ ἴδε ὅτι *προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ **†**ἐγγήγερται.

The Woman Caught in Adultery

† 7:37 εἰστικει | ιστηκει TH WH **§** 7:39 ου | ο ^{pt} NA PCK TH * 7:39 εμελλον | ημελλον PCK **†** 7:39 πιστευοντες | πιστευσαντες CT **†** 7:39 αγιον 96.9% | — NA SBL WH 2% **§** 7:39 ιησους | ο ιησους TR * 7:39 ουδεπω | ουπω WH **†** 7:40 πολλοι ουν εκ του οχλου | εκ του οχλου ουν CT **†** 7:40 τον λογον 53.2% | των λογων MSS 18.3% | τον λογον αυτου MSS 8.4% | τον λογον τουτου MSS 7.7% | των λογων τουτων CT 5% **§** 7:40 ελεγον 98.2% | ελεγον οτι WH 1.5% * 7:41 αλλοι | αλλοι δε TR | οι δε CT **†** 7:42 ουχι | ουχ CT **†** 7:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH **§** 7:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 7:42 ο χριστος ερχεται 97.1% | ερχεται ο χριστος CT 0.8% **†** 7:43 εν τω οχλω εγενετο | εγενετο εν τω οχλω CT **†** 7:44 επεβαλεν | εβαλεν WH **§** 7:46 ουτως ελαλησεν | ελαλησεν ουτως CT * 7:46 ως ουτος ο ανθρωπος 96.9% | — CT 1.1% **†** 7:49 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH **†** 7:49 επικαταρατοι | επαρατοι CT **§** 7:50 νυκτος προς αυτον 88.3% | προς αυτον νυκτος MSS 8% | προς αυτον CT 0.7% * 7:50 εις 95.7% | το προτερον εις NA 2.8% | προτερον εις SBL TH WH 0.7% **†** 7:51 παρ αυτου προτερον | πρωτον παρ αυτου CT **†** 7:52 ειπον | ειπαν CT **§** 7:52 ερευνησον | εραυνησον CT * 7:52 προφητης εκ της γαλιλαιας 96.8% | εκ της γαλιλαιας προφητης CT 2.2% **†** 7:52 εγγηγερται | εγειρεται CT

53 †Καὶ ἔπορευέθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

8

1 *Ἰησοῦς δὲ ἐπορευέθη †εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

2 Ὁρθρου δὲ †πάλιν ἔπαυετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ *λαὸς †ἤρχετο· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς.

3 †Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἔξεν μοιχεῖα *καταληφθεῖσαν· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν †μέσῳ,

4 †λέγουσιν αὐτῷ, Ἐπειράζοντες, Διδάσκαλε, *αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφόρῳ μοιχευομένη.

5 †Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Ἰωσήφ ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας *λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί †λέγεις;

6 Τοῦτο δὲ †ἔλεγον Ἐπειράζοντες αὐτόν, ἵνα *ἔχῃσι †κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, †τῷ δακτύλῳ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν, *μὴ προσποιούμενος.

7 Ὡς δὲ ἐπέμενον †ἐρωτῶντες αὐτόν, †ἀνακύψας εἶπε ἑπρὸς αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, *πρῶτον †ἐπ' αὐτὴν τὸν λίθον βαλέτω.

8 Καὶ πάλιν †κάτω κύψας ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν.

‡ 7:53 {include 7:53-8:11} 78.7% | {omit 7:53-8:11} SBL TH 16.8% {Note: ANT, NA, and WH enclose this text with double brackets. WH places it in a separate section after chapter 21.} § 7:53 επορευθη μ^{3,5} 35.7% | απηλθεν μ^{6,7} ANT HF PCK 45.2% | επορευθησαν μ^{1,2} NA WH 10.7% | απηλθον μ⁴ 7.6% * 8:1 ιησους δε επορευθη μ^{1,3,5,7} 55.5% | και ο ιησους επορευθη μ⁶ HF 23.5% | και ιησους επορευθη μ⁴ 5.1% | ιησους δε επορευετο μ² 4.8% | επορευθη ο ιησους λ² 3.6% † 8:1 εις μ^{1,2,4,5,6,7} λ² 97.6% | προς μ³ 2.2% † 8:2 παλιν μ^{1,2,3,4,5,7} λ² 64.8% | παλιν βαθεος μ⁶⁺ 19.4% | παλιν βαθεως μ⁶⁻ HF 13.1% § 8:2 παρεγενετο μ^{1-,2,3,5,7} λ² 64.6% | ηλθεν ο ιησους μ⁶ HF 27.2% | ηλθεν μ⁴ 4.2% | παρεγινετο μ¹⁺ 1.6% * 8:2 λαος μ^{1,3-,5,6,7} λ² 83.3% | οχλος μ^{2,3+,4+} 14% | omit και πας ο λαος ηρχετο και καθισας εδιδασκεν αυτους μ⁴⁻ 1.4% † 8:2 ηρχετο μ⁵ 14.5% | ηρχετο προς αυτον μ^{1,2,3,4+,6,7} λ² ANT HF NA PCK TR WH 81.6% | omit και πας ο λαος ηρχετο και καθισας εδιδασκεν αυτους μ⁴⁻ 1.4% † 8:3 αγουσι δε ... προς αυτον γυναικα μ^{1,3,5,7} 46.7% | αγουσι δε ... γυναικα μ^{2,4+,6} λ² ANT NA WH 20.3% | αγουσι τω ιησου ... γυναικα λ¹ 14.3% | αγουσιν ... γυναικα MSS 5.8% | και προσηνεγκαν αυτω ... γυναικα μ⁴⁺ 1.4% § 8:3 εν μ⁵ 16.9% | επι μ^{1,2,3,4,6,7} λ^{1,2} ANT HF NA PCK WH 82.4% * 8:3 καταληφθεισαν μ⁵ 13.3% | κατειλημμενην μ^{1,2,3,4,6,7} λ^{1,2} ANT HF NA PCK TR WH 67.3% | κατηλημμενην MSS 5.9% † 8:3 μεσω μ^{1,2,5,7} λ^{1,2+} 66.9% | τω μεσω μ^{3,4,6} λ²⁻ HF 31.2% † 8:4 λεγουσιν μ^{1,2,5,7} λ^{1,2} 71% | ειπον μ^{3,4,6} HF 27.9% § 8:4 πειραζοντες μ^{1,5} 23.5% | — μ^{2,3,4,6,7} λ^{1,2} ANT HF NA PCK TR WH 75.8% * 8:4 αυτη η γυνη κατεληφθη ... μοιχευομενη μ⁵ 13.7% | ταυτην ευρομεν ... μοιχευομενην μ^{6,7} HF PCK 43.4% | αυτη η γυνη κατειληπται ... μοιχευομενη μ¹ λ^{1,2} ANT NA WH 15.5% | αυτη η γυνη ειληπται ... μοιχευομενη μ^{2,3,4} 8.6% | αυτη η γυνη κατειληφθη ... μοιχευομενη TR 0.8% † 8:4 αυτοφορω μ^{1,2,3,4,5+,6-} λ^{1+,2+} 48.5% | αυτοφορω μ^{5-,6+,7} λ^{1-,2-} ANT HF NA PCK TR WH 39.5% † 8:5 εν δε μ^{1,2,3,4,5,6,7} λ² 82.5% | και εν λ¹ ANT 17.1% § 8:5 μω[υ]σης ημιν ενετειλατο μ^{1,5} 21.3% | ημων μω[υ]σης ενετειλατο μ^{2,3+,6,7} λ^{1,2} ANT HF PCK 54.5% | ημιν μωυσης ενετειλατο μ^{3+,4} NA WH 5.8% | μωυσης ενετειλατο ημιν MSS 5.4% * 8:5 λιθοβολεισθαι μ^{1,5,7} 37.5% | λιθαζειν μ^{2,3,4,6} λ^{1,2} ANT HF NA WH 54.4% † 8:5 λεγεις μ^{5,7} λ^{1,2} 61.2% | λεγεις περι αυτης μ^{1,2,3,4,6} HF 37.9% † 8:6 ελεγον μ^{1,3,4,5,6,7} 73.9% | ειπον μ² λ^{1,2} ANT 23.5% § 8:6 πειραζοντες αυτον μ^{1,3,4,5,6,7} 73.5% | εκπειραζοντες αυτον μ² λ^{1,2} ANT 21% * 8:6 εχωσι μ^{4,5,6,7} 71.4% | σχωσι μ^{2,3} λ^{1,2} ANT 24% | ευρωσι μ¹ 1.5% † 8:6 κατηγορειν μ^{1,5} 21.9% | κατηγοριαν κατ μ^{2,3,4,6,7} λ¹ ANT HF PCK 67.1% | κατηγοριαν λ² 6.1% † 8:6 τω δακτυλω μ^{1,2,3,4+,5,6,7} λ^{1,2} 96.1% | — μ⁴⁻ 1.6% § 8:6 εγραφεν μ^{1,3,4,5-,6,7} λ^{1,2} 84.2% | κατεγραφεν μ^{2,5+} NA WH 12.9% * 8:6 μη προσποιουμενος μ^{1,5,7} 46.4% | — μ^{2,3,4,6} λ^{1,2} ANT HF NA ST WH 50.1% † 8:7 ερωτωντες μ^{1,3,4,5,7} λ^{1,2} 66.8% | επερωτωντες μ^{2,6} HF 27.9% † 8:7 ανακυψας μ^{1,5,7} 50.1% | ανεκυψε και μ^{2,3} λ^{1,2} ANT NA WH 24.8% | αναβλεψας μ^{4,6} HF 23% § 8:7 προς αυτους μ^{1,5,7} 50.7% | αυτοις μ^{2,3,4,6} λ^{1,2} ANT HF NA WH 47.7% * 8:7 πρωτον μ⁵⁺ 8.5% | πρωτος μ^{1,2,3,4,5-,6,7} λ^{1,2} ANT HF NA PCK TR WH 89.3% † 8:7 επ αυτην [του] λιθον βαλ[λ]ετω μ⁵ 23.3% | λιθον βαλ[λ]ετω επ αυτην μ^{4,6} HF 22.6% | βαλετω λιθον επ αυτην λ^{1,2} ANT 18% | τον λιθον επ αυτη βαλ[λ]ετω μ⁷ PCK TR 17.2% | επ αυτη [του] λιθον βαλ[λ]ετω μ^{1,2,3} 7.5% | επ αυτην βαλετω λιθον NA WH 0.3% † 8:8

9 Οἱ δέ, ἀκούσαντες, ἄκαθ' εἰς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη ἁμόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.

10 Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ, **Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν;**

11 Ἦ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, **Οὐδὲ ἐγὼ σε κρίνω· πορεύου ἄκαθ' εἰς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη ἁμόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.**

I Am the Light of the World

12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων, **Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.**

13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, **Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι, ἄκαθ' εἰς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη ἁμόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα.**

15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 **Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ.**

17 **Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν.**

18 **Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.**

19 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, **Οὔτε ἐμὲ οἶδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἤδειτε ἄν.**

20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

Where I Am Going, You Cannot Come

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.**

§ 8:9 οἱ δε ακουσαντες και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι μ^{1,5,7} 46.8% | οἱ δε ακουσαντες μ^{2,3,6} λ¹ ANT HF NA WH 37.9% | οἱ δε ακουσαντες και υπο της ιδιας συνειδησεως ελεγχομενοι λ² 1.9% | — μ⁴ 2.2%
 * 8:9 εξηρχοντο μ^{1,2,3,5,6,7} λ^{1,2} 92.1% | και εξηλθον μ⁴ 1.6% † 8:9 καθεις μ^{2,3,4,5,6,7} λ^{1,2} 95% | εκαστος αυτων μ¹ 1.4% ‡ 8:9 πρεσβυτερων μ⁵ λ^{1,2-} 35.8% | πρεσβυτερων εως των εσχατων μ^{1,2,3,4,6,7} λ²⁺ HF PCK TR 60.8% § 8:9 μονος ο ιησους μ^{2,5,7} 53.7% | ο ιησους μ^{3,4} λ^{1,2} ANT 21% | ο ιησους μονος μ^{1,6} 17.2% | ιησους μονος MSS 5.1% | μονος NA WH 1.4% * 8:9 ουσα μ^{2,3,4,5,6,7} λ^{1,2} 96.3% | εστωσα μ¹ TR 2.4% † 8:10 ανακυψας μ^{1,2,3,5,6,7} λ^{1,2} 95% | αναβλεψας μ⁴ 3.6% ‡ 8:10 και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος μ^{3,5,7} 47.6% | ειδεν αυτην και μ^{4,6} λ²⁻ HF 23.9% | — μ^{1,2} λ^{1,2+} ANT NA WH 25.1% § 8:10 αυτη μ^{5,7} 35.3% | αυτη γυναι μ^{1,2,3} λ^{1,2} ANT NA WH 39.2% | γυναι μ^{4,6} HF 23.6% | αυτη η γυνη TR 0.6% * 8:10 που εισιν εκεινοι οἱ κατηγοροι σου μ^{5,7} 34% | που εισιν οἱ κατηγοροι σου μ^{1,2,3,6+} λ² HF 37.9% | που εισιν μ^{4,6-} λ¹ ANT NA WH 19.9% † 8:11 ειπε δε ο ιησους μ^{1,2,5} λ^{1,2} 43.1% | ειπε δε αυτη ο ιησους μ^{6,7} HF PCK TR 48.9% | ο δε ιησους ειπεν αυτη μ^{3,4} 4.4% ‡ 8:11 κρινω μ⁵ 11.9% | κατακρινω μ^{1,2,3,4,6,7} λ^{1,2} ANT HF NA PCK TR WH 86.6% § 8:11 και μ^{4,5} 20.7% | και απο του νυν μ^{1,2,3,6,7} λ^{1,2} ANT HF NA PCK 70.3% | απο του νυν και 5% | απο του νυν WH 0.5% * 8:12 αυτοις ο ιησους ελαλησε | ο ιησους αυτοις ελαλησε TR | αυτοις ελαλησεν ο ιησους CT † 8:12 εμοι | μοι WH ‡ 8:12 περιπατηση | περιπατησει TR § 8:14 και | η ANT CT PCK * 8:16 αληθης 97.5% | αληθινη CT 1% † 8:19 ιησους | ο ιησους TR ‡ 8:19 ηδειτε αν | αν ηδειτε CT § 8:20 ο ιησους | — CT * 8:21 ο ιησους 91.7% | — CT 1.7%

22 Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μῆτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν;

23 Καὶ †εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; §Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὃ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν.

26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστι, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα *λέγω εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν.

28 Εἶπεν οὖν †αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ †μου, ταῦτα λαλῶ.

29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφήκέ με μόνον §ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

The Truth Will Set You Free

31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστε·

32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Ἀπεκρίθησαν *αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας.

35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 †Ἐγὼ δ' ἐώρακα παρὰ τῷ πατρί †μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν §δ' *ἐώρακατε παρὰ †τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ †εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ §ῆτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ *ἐποιεῖτε.

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. †Εἶπον †οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας Σοῦ γεγεννημέθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

† 8:23 ειπεν | ελεγεν CT † 8:23 του κοσμου τουτου 95.5% | τουτου του κοσμου CT 0.7% § 8:25 και | — CT
 * 8:26 λεγω | λαλω CT † 8:28 αυτοις 96.5% | — SBL TH WH 0.8% † 8:28 μου | — NA SBL WH § 8:29 ο
 πατηρ | — CT * 8:33 αυτω | και ειπον αυτω PCK | προς αυτον CT † 8:38 εγω ο 92.2% | α εγω CT 0.6%
 † 8:38 μου 95.4% | — CT 1.1% § 8:38 ο | α CT * 8:38 εωρακατε 86.7% | ηκουσατε CT 9.9% † 8:38 τω
 πατρι υμων 88.9% | του πατρος υμων MSS 9.1% | του πατρος CT 0.5% † 8:39 ειπον | ειπαν CT § 8:39 ητε
 | εστε CT * 8:39 εποιειτε | εποιειτε αν ℣^{pt} TR | ποιειτε WH † 8:41 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 8:41
 ουν | — SBL TH WH § 8:41 ου γεγεννημεθα | ουκ εγεννηθημεν WH

42 Εἶπεν * οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἑμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; Ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ † τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ † οὐχ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλή τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

45 Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἀμαρτίας; Εἰ § δὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

Before Abraham Was, I Am

48 Ἀπεκρίθησαν * οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ † εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι † Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με.

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν τις τὸν § λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 * Εἶπον † οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐὰν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ † γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.

53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; Καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν § σὺ ποιεῖς;

54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ * δοξάζω ἑμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατὴρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς † ἡμῶν ἐστι,

55 καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, † καὶ ἐὰν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος § ὑμῶν, ψεύστης· * ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη.

57 † Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας;

58 Εἶπεν αὐτοῖς † ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι.

59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, § διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτως.

* 8:42 ουν | — CT SCR † 8:44 του | — TR † 8:44 οὐχ ἔστηκεν | οὐκ ἔστηκεν CT § 8:46 δε | — CT * 8:48 ουν | — CT † 8:48 ειπον | ειπαν CT † 8:48 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL § 8:51 λογον τον εμον | εμον λογον CT * 8:52 ειπον | ειπαν WH † 8:52 ουν | — SBL TH WH † 8:52 γευσηται | γευσεται TR § 8:53 συ | — CT * 8:54 δοξαζω | δοξασω CT † 8:54 ημων | υμων ANT TH TR WH † 8:55 και εαν | καν CT § 8:55 υμων 93% | υμιν NA SBL WH 3.3% * 8:55 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 8:57 ειπον | ειπαν WH † 8:58 ο | — NA SBL WH § 8:59 διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως 89.7% | — CT 1%

9

Jesus Heals a Man Born Blind

¹ Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.

² Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, *Ραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆι;

³ Απεκρίθη Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

⁴ †Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ ἐμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

⁵ Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

⁶ Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἔπέχρισε *τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,

⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ—ὃ ἐρμηνεύεται, Απεσταλμένος. Ἀπήλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλθε βλέπων.

⁸ Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι †τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

⁹ Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι †δὲ ὅτι Ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἰμι.

¹⁰ Ἐλεγον οὖν αὐτῷ, Ὡς *ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί;

¹¹ Απεκρίθη ἐκεῖνος †καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι, Ὑπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Απελθὼν *δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα.

¹² †Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

The Pharisees Investigate the Healing

¹³ Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν.

¹⁴ Ἦν δὲ σάββατον †ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

¹⁵ Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν ἐπέθηκέ μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.

¹⁶ Ἐλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, *Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. †Ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς.

¹⁷ †Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Ὡς τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι *ἠνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

¹⁸ Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι †τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος,

* 9:2 ραββι | ραββει TH WH † 9:3 ιησους | ο ιησους TR † 9:4 εμε 99.2% | ημας CT 0.5% § 9:6 επεχρισε | επεθηκεν WH * 9:6 τον πηλον επι τους οφθαλμους του τυφλου | αυτου τον πηλον επι τους οφθαλμους CT † 9:8 τυφλος | προσαιτης CT † 9:9 δε οτι | ελεγον ουχι αλλα NA²⁷ SBL WH | ελεγον ουχι αλλ NA²⁸ TH § 9:10 πως | πως ουν NA WH * 9:10 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν M^{Pt} CT † 9:11 και ειπεν ανθρωπος | ο ανθρωπος ο CT † 9:11 μοι | μοι οτι CT § 9:11 την κολυμβηθραν του 95.8% | τον CT 2% * 9:11 δε | ουν CT † 9:12 ειπον ουν | και ειπαν CT † 9:14 οτε 98.9% | εν η ημερα CT 0.8% § 9:15 μου επι τους οφθαλμους | επι τους οφθαλμους μου TR * 9:16 ουτος ο ανθρωπος ουκ εστι παρα του θεου | ουκ εστιν ουτος παρα θεου ο ανθρωπος CT † 9:16 αλλοι | αλλοι δε NA WH † 9:17 λεγουσι | λεγουσιν ουν CT PCK § 9:17 συ τι | τι συ NA SBL WH * 9:17 ηνοιξε | ηνεωξε CT † 9:18 τυφλος ην | ην τυφλος CT

19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πῶς οὖν ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν ἑδὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ *εἶπον, Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη.

21 πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· †αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.

22 Ταῦτα ᾤοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ *εἶπον ὅτι Ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν †ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ ᾤοντο αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι *ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλός ἐστιν.

25 Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος †καὶ εἶπεν, Εἰ ἀμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω.

26 †εἶπον ἑδὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; Πῶς *ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. Τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 †ελοιδόρησαν αὐτόν, καὶ †εἶπον, Σὺ σεῖ μαθητῆς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ *Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.

29 Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι †Μωσῆ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν.

30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν †γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἰδὼν ἐξέβαλε μου τοὺς ὀφθαλμούς.

31 Οἶδαμεν *δὲ ὅτι †ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ᾦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῆ, τούτου ἀκούει.

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι †ἤνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου.

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ ᾤοντο αὐτῷ, Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης *ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

Spiritual Blindness

35 †ἠκούσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρών αὐτόν, εἶπεν †αὐτῷ, **Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ §Θεοῦ;**

36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, *Καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;

‡ 9:19 αρτι βλεπει 98.3% | βλεπει αρτι CT 1% § 9:20 δε αυτοις | αυτοις TR | ουν CT * 9:20 ειπον | ειπαν CT † 9:21 αυτος ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε | αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει CT ‡ 9:21 εαυτου | αυτου TR § 9:22 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 9:23 ειπον | ειπαν CT † 9:23 ερωτησατε | επερωτησατε CT ‡ 9:24 εκ δευτερου τον ανθρωπον | τον ανθρωπον εκ δευτερου CT § 9:24 ειπον | ειπαν CT * 9:24 ο ανθρωπος ουτος | ουτος ο ανθρωπος CT † 9:25 και ειπεν | — CT ‡ 9:26 ειπον | ειπαν WH § 9:26 δε αυτω παλιν | ουν αυτω CT * 9:26 ηνοιξε | ανεωξε PCK † 9:28 ελοιδορησαν | ελοιδορησαν ουν TR | και ελοιδορησαν NA WH ‡ 9:28 ειπον | ειπαν WH § 9:28 ει μαθητης | μαθητης ει CT * 9:28 μωσεως | μωσσεως ANT CT † 9:29 μωση | μωσει HF PCK | μωσει ANT CT ‡ 9:30 γαρ τουτω | τουτω γαρ το CT § 9:30 ανεωξε | ηνοιξε CT * 9:31 δε | — CT † 9:31 αμαρτωλων ο θεος | ο θεος αμαρτωλων WH ‡ 9:32 ηνοιξε | ηνεωξε NA SBL WH § 9:34 ειπον | ειπαν CT * 9:34 ολος | ολωσ PCK † 9:35 ηκουσεν ο ιησους οτι εξεβαλον αυτον εξω 88.5% | ηκουσεν ιησους οτι εξεβαλον αυτον εξω NA SBL WH 0.4% | — MSS 10.8% ‡ 9:35 αυτω 98.1% | — CT 0.7% § 9:35 θεου 99.5% | ανθρωπου CT 0.4% * 9:36 και | — TR

37 Εἶπε †δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἐώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν.

38 Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

40 †Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ῥόντες μετ' αὐτοῦ, καὶ *εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν;

41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ †οῦν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

10

The Parable of the Good Shepherd

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, *ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής.

2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων.

3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα †καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.

4 †Καὶ ὅταν τὰ ἴδια ῥρόβατα *ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ †ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

I Am the Good Shepherd

7 Εἶπεν οὖν †πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ῥῥτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

8 Πάντες ὅσοι *ἦλθον κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.

10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

12 Ὁ †μισθωτὸς δέ, καὶ οὐκ ὦν ποιμὴν, οὗ οὐκ †εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει ῥτὰ πρόβατα.

13 *Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

† 9:37 δε | — CT † 9:40 και | — CT § 9:40 οντες μετ αυτου | μετ αυτου οντες CT * 9:40 ειπον | ειπαν WH † 9:41 ουν | — CT * 10:1 αλλα | αλλ NA²⁸ † 10:3 καλει | φωνει CT † 10:4 και | — CT § 10:4 προβατα | παντα CT * 10:4 εκβαλη | εκβαλλη PCK † 10:5 ακολουθησωσιν | ακολουθησουσιν CT † 10:7 παλιν αυτοις 83.7% | αυτοις παλιν MSS 9.3% | παλιν NA WH 0.5% § 10:7 οτι 73.1% | — WH 26.6% * 10:8 ηλθον | ηλθον προ εμου ANT CT PCK | προ εμου ηλθον TR † 10:12 μισθωτος δε | μισθωτος NA SBL WH | δε μισθωτος TH † 10:12 εισι | εστι CT § 10:12 τα προβατα | — CT * 10:13 ο δε μισθωτος φευγει | — CT

14 Ἐγὼ εἶμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ †γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ ‡γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν.

15 Καθὼς §γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ *γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς ἀλλῆς ταύτης· κἀκεῖνά †με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ ‡γενήσεται μία ποιμνὴ, εἷς ποιμὴν.

17 Διὰ τοῦτο §ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν.

18 Οὐδεὶς *αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.

19 Σχίσμα †οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.

20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε;

21 Ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ‡ανοίγειν;

Jesus Is Rejected by the Jews

22 Ἐγένετο §δὲ τὰ *Ἐγκαίνια ἐν †Ἱεροσολύμοις, ‡καὶ χειμῶν ἦν·

23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ §Σολομῶνος.

24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, *εἰπέ ἡμῖν παρρησίᾳ.

25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·

26 †ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· ‡οὐ γὰρ ἔστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, §καθὼς εἶπον ὑμῖν.

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμά τῆς φωνῆς μου *ἀκούει, κἀγὼ †γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι·

28 κἀγὼ ‡ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου.

29 Ὁ πατήρ μου §ὸς δέδωκέ μοι, *μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός †μου.

30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν.

31 Ἐβάστασαν ‡οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ §καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός *μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον †λιθάζετε με;

† 10:14 γινωσκω | γεινωσκω TH ‡ 10:14 γινωσκομαι υπο των εμων | γινωσκουσι με τα εμα NA SBL WH | γεινωσκουσι με τα εμα TH § 10:15 γινωσκει | γεινωσκει TH * 10:15 γινωσκω | γεινωσκω TH † 10:16 με δει | δει με CT ‡ 10:16 γενησεται 97.7% | γενησονται CT 2.1% § 10:17 ο πατηρ με | με ο πατηρ CT * 10:18 αιρει | ηρεν WH † 10:19 ουν 92.2% | — CT 1.2% ‡ 10:21 ανοιγειν | ανοιξει CT § 10:22 δε | τοτε CT * 10:22 εγκαινια | ενκαινια TH WH † 10:22 ιεροσολυμοις | τοις ιεροσολυμοις ANT CT TR ‡ 10:22 και | — CT § 10:23 σολομωνος | του σολομωντος TR | του σολομωνος ANT CT * 10:24 ειπε | ειπον WH † 10:26 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 10:26 ου γαρ | οτι ουκ CT § 10:26 καθως ειπον υμιν 94.4% | — CT 4.6% * 10:27 ακουει | ακουουσι CT † 10:27 γινωσκω | γεινωσκω TH ‡ 10:28 ζωην αιωνιον διδωμι αυτοις 97% | διδωμι αυτοις ζωην αιωνιον CT 1.7% § 10:29 ος 92.6% | ο CT 0.5% * 10:29 μειζων παντων 97% | παντων μειζων SBL TH 0.7% | παντων μειζον NA WH 0.1% † 10:29 μου 98.8% | — CT 0.9% ‡ 10:31 ουν 92.3% | — NA TH WH 1.2% § 10:32 καλα εργα εδειξα υμιν 87.2% | εργα καλα εδειξα υμιν NA SBL TH 9.4% | εργα εδειξα υμιν καλα WH 0.2% * 10:32 μου 99.4% | — NA SBL WH 0.4% † 10:32 λιθαζετε με 98.8% | εμε λιθαζετε CT 1%

33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι †λέγοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν.

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ Σύμων, Ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἐστε;**

35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο—καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή—

36 ὃν ὁ πατὴρ ἠγάπησε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι **Βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι;**

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι·

38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις *πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ †πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν †αὐτῷ.

39 Ἐζήτησαν δοῦν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν *Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ.

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι †Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ΣἸωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν.

42 Καὶ *ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

11

The Death of Lazarus

1 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

2 Ἦν δὲ *Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν †αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.

3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ.

4 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, **Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.**

5 Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.

6 Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.

7 Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, **Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν.**

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, †Ραββί, νῦν ἐζήτησον σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Ἀπεκρίθη ΣἸησοῦς, **Οὐχὶ δώδεκά *εἰσὶν ὥραι τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει.**

10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ.

11 Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, **Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν.**

12 †Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.

‡ 10:33 λεγοντες | — CT § 10:34 υμων | υμων οτι CT * 10:38 πιστευσατε | πιστευετε CT † 10:38 πιστευσητε 94.4% | γνωσκητε (γεινωσκητε TH) NA SBL WH 1.4% ‡ 10:38 αυτω | τω πατρι CT § 10:39 ουν παλιν αυτον πιασαι 32.8% | παλιν αυτον πιασαι M^{PI} TH 29.9% | ουν παλιν πιασαι αυτον ANT PCK 18.3% | ουν αυτον παλιν πιασαι NA WH 11.9% * 10:40 ιωαννης | ιωανης WH † 10:40 εμεινεν | εμενεν WH ‡ 10:41 ιωαννης | ιωανης WH § 10:41 ιωαννης | ιωανης WH * 10:42 επιστευσαν πολλοι εκει εις αυτον | πολλοι επιστευσαν εις αυτον εκει CT * 11:2 μαρια | μαριαμ NA SBL WH † 11:2 αυτης | εαυτης PCK ‡ 11:8 ραββι | ραββει TH WH § 11:9 ιησους | ο ιησους TR * 11:9 εισιν ωραι | ωραι εισι CT PCK † 11:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 11:12 αυτου | αυτω CT

13 Ειρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.

14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, **Λάζαρος ἀπέθανε.**

15 **Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ὁ δὲ ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.**

16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς *συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

I Am the Resurrection and the Life

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ.

18 Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε·

19 ὅσκι πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς *τὰς περὶ Μάρθαν καὶ †Μαρίαν, ἵνα παραμυθῆσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.

20 Ἦ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· *Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθέζετο.

21 Εἶπεν οὖν †Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει.

22 *Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός.

23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.**

24 Λέγει αὐτῷ †Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κὰν ἀποθάνῃ, ζήσεται·**

26 **καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο;**

27 Λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

Jesus Weeps

28 Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε ὁ Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, *εἰπούσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε.

29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν.

30 Οὕτω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν †Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες ὅτι Ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.

§ 11:15 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR * 11:16 συμμαθηταις | συμμαθηταις TH WH † 11:17 ημερας ηδη | ηδη ημερας CT † 11:18 η | — WH § 11:19 και πολλοι | πολλοι δε CT * 11:19 τας περι | την CT † 11:19 μαριαν | μαριαμ CT † 11:19 αυτων | — CT § 11:20 ιησους | ο ιησους ANT TR * 11:20 μαρια | μαριαμ NA WH † 11:21 μαρθα | η μαρθα ANT CT TR † 11:21 τον | — WH § 11:21 ο αδελφος μου ουκ αν ετεθνηκει | ουκ αν απεθανεν ο αδελφος μου NA SBL WH * 11:22 αλλα | — SBL WH † 11:24 μαρθα | η μαρθα NA SBL WH † 11:28 ταυτα | τουτο CT § 11:28 μαριαν | μαριαμ CT * 11:28 ειπουσα | ειπασα WH † 11:29 εκεινη | εκεινη δε CT † 11:29 εγειρεται | ηγερθη CT § 11:29 ερχεται | ηρχετο CT * 11:30 ην | ην ετι CT † 11:31 μαριαν | μαριαμ CT † 11:31 λεγοντες | δοξαντες CT

32 Ἡ οὖν ὁ Μαρία, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν *ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν †αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν †ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν,

34 καὶ εἶπε, **Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;** Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.

35 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.

36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.

37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, Οὐκ *ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

Jesus Raises Lazarus

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.

39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, **Ἄρατε τὸν λίθον.** Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ †τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι.

40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, **Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, †ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;**

41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, σοῦ ἦν ὁ τεθνηκῶς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, **Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.**

42 **Ἐγὼ δὲ ἤδην ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.**

43 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκράυγασε, **Λάζαρε, δεῦρο ἕξω.**

44 *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκῶς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει †αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Λύσατε αὐτόν, καὶ †ἄφετε ὑπάγειν.**

The Plot to Kill Jesus

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν ὁ Μαρίαν καὶ θεασάμενοι *ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ †εἶπον αὐτοῖς †ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιῶμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ *σημεῖα ποιεῖ.

48 Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτόν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν,

50 οὐδὲ †διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει †ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ὁ ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου,

§ 11:32 μαρια | μαριαμ NA SBL WH * 11:32 ο | — CT † 11:32 αυτου εις τους ποδας | εις τους ποδας αυτου TR | αυτου προς τους ποδας CT † 11:32 απεθανε μου | μου απεθανεν CT § 11:37 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 11:37 ηδυνατο | εδυνατο CT † 11:39 τεθνηκοτος | τετελευτηκοτος CT † 11:40 οπει | οψη CT § 11:41 ου ην ο τεθνηκως κειμενος | — CT * 11:44 και | — CT † 11:44 αυτοις ο ιησους | ο ιησους αυτοις WH † 11:44 αφετε | αφετε αυτον CT § 11:45 μαριαν | μαριαμ CT * 11:45 α εποιησεν ο ιησους | α εποιησεν NA SBL TH | ο εποιησεν WH † 11:46 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 11:46 α | οσα PCK § 11:46 ο | — NA SBL WH * 11:47 σημεια ποιει | ποιει σημεια CT † 11:50 διαλογιζεσθε | λογιζεσθε CT † 11:50 ημιν | υμιν CT § 11:51 αλλα | αλλ NA²⁸

*προεφήτευσεν ὅτι †ἔμελλεν ‡Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,
 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ
 διεσκορπισμένα συναγάγη εἰς ἓν.

53 Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ὁ συνεβουλευσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 *Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, †ἀλλὰ ἀπῆλθεν
 ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ λεγομένην πόλιν, κάκει
 ‡διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν ὁ αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα
 ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ Πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς.

56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες, Τί
 *δοκεῖ ὑμῖν; Ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;

57 Δεδώκεισαν δὲ †καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ‡ἐντολήν, ἵνα εἰάν τις γινῶ
 ποῦ ἐστὶ, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12

Mary Anoints Jesus' Feet

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος
 *ὁ τεθνηκώς, ὃν ἠγειρεν ἐκ †νεκρῶν.

2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν
 ‡τῶν ὁ ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

3 Ἡ οὖν *Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἠλειψε
 τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ
 οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

4 Λέγει †οὖν ‡εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων
 αὐτὸν παραδιδόναι,

5 Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;

6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ὁ δὲ κλέπτῃς ἦν,
 καὶ τὸ γλωσσόκομον *εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.

7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, **Ἄφες αὐτήν· †εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου
 ‡τετήρηκεν αὐτό.**

8 **Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.**

The Plot to Kill Lazarus

9 Ἐγνώ οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ· καὶ *ἦλθον οὐ διὰ τὸν
 Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλευσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

The Triumphal Entry

* 11:51 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT † 11:51 εμελλεν | ημελλεν TH ‡ 11:51 ιησους | ο ιησους ANT
 PCK TR § 11:53 συνεβουλευσαντο | εβουλευσαντο CT * 11:54 ιησους ουν | ο ουν ιησους CT † 11:54 αλλα |
 αλλ NA²⁸ ‡ 11:54 διετριβε | εμεινε CT § 11:54 αυτου | — CT * 11:56 δοκει υμιν | υμιν δοκει PCK † 11:57
 και | — CT ‡ 11:57 εντολην | εντολας CT * 12:1 ο τεθνηκως | — CT † 12:1 νεκρων | νεκρων ιησους
 NA SBL WH | νεκρων ο ιησους TH ‡ 12:2 των | εκ των CT § 12:2 ανακειμενων συν | συνανακειμενων TR
 * 12:3 μαρια | μαριαμ NA SBL WH † 12:4 ουν | δε CT ‡ 12:4 εις εκ των μαθητων αυτου ιουδας σιμωνος
 ισκαριωτης | ιουδας ο ισκαριωτης εις εκ των μαθητων αυτου NA | ιουδας ο ισκαριωτης εις των μαθητων
 αυτου SBL TH WH § 12:6 αλλ | αλλα HF SCR * 12:6 ειχε και | εχων CT † 12:7 εις | ινα εις CT ‡ 12:7
 τετηρηκεν | τηρηση CT § 12:9 οχλος | ο οχλος NA TH WH * 12:9 ηλθον | ηλθαν WH

12 Τῇ ἐπαύριον †ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται †Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,

13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς Σὺπάντησιν αὐτῷ, καὶ *ἔκραζον,

Ἵσαννά·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
†βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

14 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον,

15 Μὴ φοβοῦ, θύγατερ *Σιών·
ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται,
καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα †δὲ οὐκ ἔγνωσαν †οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Σ'Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι *ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι †εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

Some Greeks Wish to See Jesus

20 Ἦσαν δὲ †τινες Ἑλληγες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·

21 οὗτοι οὖν †προσηλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν.

22 Ἔρχεται *Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· †καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος †λέγουσι τῷ Ἰησοῦ.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς Σάπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, **Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.**

24 **Ἄμην ἀμην λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει.**

25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ *ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

26 Ἐὰν ἐμοὶ †διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· †καὶ ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

† 12:12 οχλος | ο οχλος NA SBL WH † 12:12 ιησους | ο ιησους NA PCK SBL TH TR § 12:13 υπαντησιν | απαντησιν PCK * 12:13 εκραζον | εκραυγαζον CT † 12:13 βασιλευς | ο βασιλευς TR | και ο βασιλευς CT † 12:14 αυτο | αυτω PCK § 12:15 θυγατερ | θυγατηρ CT * 12:15 σιων | σειων TH † 12:16 δε | — CT † 12:16 οι μαθηται αυτου | αυτου οι μαθηται CT § 12:16 ιησους | ο ιησους M^{pt} ANT HF PCK TR * 12:18 ηκουσε | ηκουσαν ANT CT † 12:19 ειπον | ειπαν CT † 12:20 τινες ελληγες | ελληγες τινες CT § 12:21 προσηλθον | προσηλθαν WH * 12:22 φιλιππος | ο φιλιππος CT † 12:22 και παλιν | ερχεται CT † 12:22 λεγουσι | και λεγουσιν CT § 12:23 απεκρινατο | αποκρινεται CT * 12:25 απολεσει | απολλυει CT † 12:26 διακονη τις | τις διακονη CT † 12:26 και | — CT

Jesus Speaks About His Death

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι' ἐμὲ * αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω.

32 Καγὼ †εἰς ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν.

33 Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ‡εμελλεν ἀποθνήσκειν.

34 Ὡς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς * σὺ λέγεις, Δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς †μεθ' ὑμῶν ἐστι. Περιπατεῖτε ‡ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει.

36 Ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

The Unbelief of the People

Ταῦτα ἐλάλησεν * ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν·

38 ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε,

Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
Καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίς ἀπεκαλύφθη;

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας,

40 Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ †πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν·
ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ‡ἐπιστραφῶσι,
καὶ σῴσωμαι αὐτούς.

41 Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, * ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται.

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Jesus' Words Will Judge the World

§ 12:30 ιησους και ειπεν | ο ιησους και ειπεν ℣^{pt} ANT HF TR | και ειπεν ιησους WH * 12:30 αυτη η φωνη | η φωνη αυτη CT † 12:32 εαν | αν WH ‡ 12:33 εμελλεν | ημελλεν ANT CT PCK TR § 12:34 απεκριθη | απεκριθη ουν CT * 12:34 συ λεγεις | συ λεγεις οτι TR | λεγεις συ οτι CT † 12:35 μεθ υμων | εν υμιν CT ‡ 12:35 εως | ως CT § 12:36 εως | ως CT * 12:36 ο | — CT † 12:40 πεπωρωκεν | επωρωσεν CT ‡ 12:40 επιστραφωσι | στραφωσι CT § 12:40 ιασωμαι | ιασομαι ℣^{pt} ANT CT * 12:41 οτε | οτι CT

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, †ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με·

45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη.

47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμέ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω.

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν· ἃ οὖν *λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

13

Jesus Washes the Disciples' Feet

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι *ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

2 Καὶ δεῖπνου †γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκός εἰς τὴν καρδίαν †Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτόν παραδῶ,

3 εἰδὼς ὅ Ἰησοῦς ὅτι πάντα *δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει,

4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν.

5 Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 Ἐρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· †καὶ λέγει αὐτῷ †ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψῃς ἃ τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη *αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν.

10 Λέγει αὐτῷ † ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος †οὐ χρειαν ἔχει ἃ ἡ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

11 Ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο *εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε.

† 12:44 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 12:47 πιστευση | φυλαξη CT § 12:49 εδωκε | δεδωκε CT * 12:50 λαλω εγω | εγω λαλω CT * 13:1 εληλυθεν | ηλθεν CT † 13:2 γενομενου | γινομενου CT † 13:2 ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ινα αυτον παραδω | ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτου NA SBL | ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτης TH WH § 13:3 ο ιησους | — CT * 13:3 δεδωκεν | εδωκεν NA SBL WH † 13:6 και | — CT † 13:6 εκεινος | — NA SBL WH § 13:8 τους ποδας μου | μου τους ποδας CT * 13:8 αυτω ο ιησους | ιησους αυτω CT † 13:10 ο | — WH † 13:10 ου χρειαν εχει | ουκ εχει χρειαν CT § 13:10 η | ει μη CT * 13:11 ειπεν | ειπεν οτι CT

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἀναπεσῶν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, †Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;

13 Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ Ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.

15 Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς *ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

16 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μεῖζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μεῖζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε εἰάν ποιῆτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα †τοὺς ἐξελεξάμεν· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων †μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ.

19 Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα, §ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι.

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων *ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

One of You Will Betray Me

21 Ταῦτα εἰπὼν †ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Ἐβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ἦν §δὲ ἀνακείμενος εἷς *τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς·

24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος †πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει.

25 †Ἐπιπεσῶν δὲ ἐκεῖνος §οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν;

26 *Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ †βάψας τὸ ψωμίον †ἐπιδῶσω. Καὶ §ἐμβάψας τὸ ψωμίον, *δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος †Ἰσκαριώτη.

27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ὁ ποιεῖς, ποιήσον §τάχιον.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

29 Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν *ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρειᾶν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, †εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.

A New Commandment

31 §Ὅτε ἐξῆλθε, λέγει *ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

† 13:12 αναπεσων | και ανεπεσε CT † 13:12 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 13:15 εδωκα | δεδωκα ANT PCK
 * 13:15 εγω | — PCK † 13:18 ους | τινας CT † 13:18 μετ εμου | μου CT § 13:19 οταν γενηται πιστευσητε
 | πιστευσητε οταν γενηται NA SBL TH | πιστευητε οταν γενηται WH * 13:20 εαν | αν CT † 13:21 ο |
 — WH † 13:22 ουν εις | δε προς PCK | εις NA SBL WH § 13:23 δε | — CT * 13:23 των | εκ των ANT
 CT † 13:24 πυθεσθαι τις αν ειη | και λεγει αυτω ειπε τις εστι WH † 13:25 επιπεσων δε | αναπεσων ουν
 NA TH | αναπεσων SBL WH § 13:25 ουτως | — ANT PCK TR * 13:26 αποκρινεται | αποκρινεται ουν WH
 † 13:26 βαψας | βαψω CT † 13:26 επιδωσω | και δωσω αυτω CT § 13:26 και εμβαψας | βαψας ουν CT
 * 13:26 διδωσιν | λαμβανει και διδωσιν NA WH † 13:26 ισκαριωτη | ισκαριωτου CT † 13:27 ο | — WH
 § 13:27 ταχιον | ταχειον WH * 13:29 ο | — CT † 13:29 ο | — WH † 13:30 ευθεως εξηλθεν | εξηλθεν
 ευθυς CT § 13:31 οτε | οτε ουν ANT CT SCR * 13:31 ο | — CT

32 †Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ἄπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

35 Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

Jesus Predicts Peter's Denial

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη *αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι.

37 Λέγει αὐτῷ *Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι †ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.

38 †Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ *φωνήσῃ ἕως οὗ †ἀπαρνήσῃ με τρίς.

14

I Am the Way, the Truth, and the Life

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε.

2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν *ὑμῖν· Πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν.

3 Καὶ ἐὰν πορευθῶ, †ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον· πάλιν ἔρχομαι καὶ ἄρα λήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.

4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, *καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· †καὶ πῶς ἂν δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἶδέναι;

6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

7 Εἰ *ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν πατέρα μου †ἐγνώκετε ἂν· †καὶ ἀπ' ἄρτι ἄρα γινώσκετε αὐτόν, καὶ ἐώρακατε *αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.

9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, †Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνώκας με, Φίλιππε; Ὁ ἐώρακώς ἐμέ, ἐώρακε τὸν πατέρα· †καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;

† 13:32 εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ | — TH WH † 13:32 ἐαυτῷ | αὐτῷ NA TH | αὐτῷ SBL WH § 13:33 ὑπάγω ἐγώ | ἐγὼ ὑπάγω CT * 13:36 αὐτῷ | — SBL WH † 13:36 οἰκία | — CT † 13:36 ὑπάγω | ἐγὼ ὑπάγω ANT PCK § 13:36 ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι | ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον CT * 13:37 πέτρος | ὁ πέτρος ANT NA SBL TR WH † 13:37 ἀκολουθῆσαι | ἀκολουθεῖν TH WH † 13:38 ἀπεκρίθη αὐτῷ | ἀποκρίνεται CT § 13:38 οἰκία | — CT * 13:38 φωνήσῃ | φωνήσῃ ANT TR † 13:38 ἀπαρνήσῃ | ἀρνήσῃ CT * 14:2 ὑμῖν | ὑμῖν οὐκ CT † 14:3 ἐτοιμάσω | καὶ ἐτοιμάσω M^{pt} ANT CT HF PCK TR | ἐτοιμάσαι M^{pt} † 14:3 ὑμῖν τόπον | τόπον ὑμῖν CT § 14:3 ἀρα λήψομαι | ἀρα λήψομαι CT * 14:4 καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε | τὴν ὁδὸν CT † 14:5 καὶ | — CT † 14:5 δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἶδέναι | οἴδαμεν τὴν ὁδὸν WH § 14:6 οἰκία | — WH * 14:7 ἐγνώκετε | ἐγνώκατε NA † 14:7 ἐγνώκετε ἂν | γινώσασθε NA | ἂν ἠδείτε SBL TH WH † 14:7 καὶ | — SBL TH WH § 14:7 γινώσκετε | γινώσκατε TH * 14:7 αὐτόν | — WH † 14:9 τοσοῦτον χρόνον | τοσοῦτω χρόνω NA SBL † 14:9 καὶ | — CT

10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ ἔλαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ *ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, †αὐτὸς ποιεῖ τὰ ‡ἔργα.

11 Πιστεúετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεúετε §μοι.

12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα *μου πορεύομαι.

13 Καὶ ὁ ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ.

14 Ἐάν τι αἰτήσητέ †με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ‡ἐγὼ ποιήσω.

Jesus Promises to Send the Holy Spirit

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς §τηρήσατε.

16 *Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα †μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα,

17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ ‡γινώσκει §αὐτό. Ὑμεῖς *δὲ †γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ‡ἔσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.

19 Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς §ζήσεσθε.

20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ *γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, †καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.

21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· ‡καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.

22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, §καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;

23 Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ †ποιήσομεν.

24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων.

26 Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ‡ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ δειλιάτω.

§ 14:10 λαλω | λεγω CT * 14:10 ο | — CT † 14:10 αυτος | — CT ‡ 14:10 εργα | εργα αυτου CT § 14:11 μοι | — CT * 14:12 μου | — CT † 14:14 με | — M^P ANT HF PCK TR ‡ 14:14 εγω | τουτο WH § 14:15 τηρησατε | τηρησετε CT * 14:16 και εγω | καγω CT † 14:16 μενη μεθ υμων εις τον αιωνα | μεθ υμων εις τον αιωνα η NA TH | η μεθ υμων εις τον αιωνα SBL WH ‡ 14:17 γινωσκει | γεινωσκει TH § 14:17 αυτο | — CT * 14:17 δε | — CT † 14:17 γινωσκετε | γεινωσκετε TH ‡ 14:17 εσται | εστιν WH § 14:19 ζησεσθε | ζησετε CT * 14:20 γνωσεσθε υμεις | υμεις γνωσεσθε WH † 14:20 και εγω | καγω ANT CT HF PCK TR ‡ 14:21 και εγω | καγω CT § 14:22 και | — SBL TH TR WH * 14:23 ιησους | ο ιησους TR † 14:23 ποιησομεν | ποιησομεθα CT ‡ 14:26 υμιν | υμιν εγω NA WH

28 Ἦκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ *μου μείζων μου ἔστι.

29 Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεῦσητε.

30 Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ †κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν·

31 ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς †ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15

I Am the True Vine

1 Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα *πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἦδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.

4 Μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ †μείνη ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ †μείνητε.

5 Ἐγὼ εἶμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μὴ τις †μείνη ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς *τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε †αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ †γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ †ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ *τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν †μείνη, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε, ἐὰν ποιῆτε †ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκέτι †ὕμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, *δῶ ὑμῖν.

17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

§ 14:28 ειπον | — CT * 14:28 μου | — NA SBL WH † 14:30 κοσμου | κοσμου τουτου TR ‡ 14:31 ενετειλατο | εντολην εδωκε WH * 15:2 πλειονα καρπον | καρπον πλειονα CT † 15:4 μεινη | μενη CT ‡ 15:4 μεινητε | μενητε CT § 15:6 μεινη | μενη CT * 15:6 το | — TR † 15:7 αιτησεσθε | αιτησασθε ANT CT ‡ 15:8 γενησεσθε | γενησθε CT § 15:9 ηγαπησα υμας | υμας ηγαπησα CT * 15:10 τας εντολας του πατρος μου | του πατρος τας εντολας WH † 15:11 μεινη | η CT ‡ 15:14 οσα | α NA SBL TH | ο WH § 15:15 υμας λεγω | λεγω υμας CT * 15:16 δω | δωη ℣^{pt} HF PCK

The World Hates the Disciples

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.

20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.

21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασι τὸν πέμψαντά με.

22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν.

23 Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ.

24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος §πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

25 Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ †γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.

26 Ὅταν †δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ·

27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16

1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε.

2 Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς δόξη λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ.

3 Καὶ ταῦτα *ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ.

4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ †ώρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην.

The Work of the Holy Spirit

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπάγεις;

6 Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν.

7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ †ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος §οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως·

9 περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·

10 περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα *μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·

11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω †λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.

† 15:21 ὑμιν | εις υμας CT † 15:22 ειχον | ειχοσαν CT § 15:24 πεποιηκεν | εποιησεν CT * 15:24 ειχον | ειχοσαν CT † 15:25 γεγραμμενος εν τω νομω αυτων | εν τω νομω αυτων γεγραμμενος CT † 15:26 δε | — CT * 16:3 ποιησουσιν | ποιησουσιν υμιν TR † 16:4 ωρα | ωρα αυτων CT † 16:7 εγω | — CT TR § 16:7 ουκ ελευσεται | ου μη ελθη SBL WH * 16:10 μου | — CT † 16:12 λεγειν υμιν | υμιν λεγειν CT

13 Ὄταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἄκουσεν ἀκούσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ ἁλῆσεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμὰ ἐστὶ· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

Sorrow Will Turn to Joy

16 Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; καί, Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ἐλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστὶν ὃ λέγει, ὅτι Μικρὸν; Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ.

19 Ἐγὼ οὖν τὸ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με;

20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν.

24 Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ ἁλήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.

I Have Overcome the World

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελωῦ ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

27 αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 Ἐξῆλθον ἄπαρ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε, νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

‡ 16:13 εἰς πᾶσαν τὴν ἀληθειαν | ἐν τῇ ἀληθείᾳ παση NA SBL | εἰς τὴν ἀληθειαν πᾶσαν TH WH § 16:13 ἀκουσῆ | ἀκουσῆ NA SBL TH | ἀκουεῖ WH * 16:14 ληψεται | ληψεται CT † 16:15 λαμβανει | ληψεται ANT TR ‡ 16:16 οὐ | οὐκετι CT § 16:16 ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα | ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα ANT TR | — CT * 16:17 εἶπον | εἶπαν CT † 16:17 ἐγὼ | — CT ‡ 16:18 τοῦτο τι ἐστὶν | τι ἐστὶ τοῦτο CT § 16:18 το | — SBL WH * 16:19 οὖν | — CT † 16:19 ο | — SBL WH ‡ 16:20 δε | — CT § 16:22 λυπην μὲν νῦν | νῦν μὲν λυπην CT * 16:22 αἰρει | αρει WH † 16:23 ὅτι ὅσα ἂν | ἂν τι CT ‡ 16:23 ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν | δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου SBL TH WH § 16:24 ληψεσθε | ληψεσθε CT * 16:25 ἀλλ | — CT SCR † 16:25 ἀναγγελω | ἀπαγγελω CT ‡ 16:27 τοῦ Θεοῦ | Θεοῦ TH | τοῦ πατρὸς WH § 16:28 παρὰ | ἐκ SBL WH * 16:29 αὐτῷ | — CT † 16:29 παρρησια | ἐν παρρησια CT

³⁰ Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρειαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.

³¹ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε;

³² Ἰδοῦ, ἔρχεται ὥρα καὶ ἡνῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, * καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι.

³³ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17

Jesus Prays for His Disciples

¹ Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔπληρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ἡ καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε·

² καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, * δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον.

³ Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.

⁴ Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἔτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω.

⁵ Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

⁶ Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, ἡ καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς * δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου ἔτηρήκασι.

⁷ Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἔστιν·

⁸ ὅτι τὰ ῥήματα ἃ * δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

⁹ Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσι·

¹⁰ καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

¹¹ Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ἡ δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς * ἡμεῖς.

¹² Ὅτε ἦμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι, ἡ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

¹³ Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν * αὐτοῖς.

¹⁴ Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

¹⁵ Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

‡ 16:31 ο | — CT § 16:32 νυν | — CT * 16:32 και εμε | καμε CT † 16:33 εχετε | εξετε ANT SCR * 17:1 ο ιησους | ιησους CT † 17:1 επηρε | επαρας CT ‡ 17:1 και | — CT § 17:1 και ο υιος σου | ο υιος CT * 17:2 δωσει | δωση NA SBL TR † 17:4 ετελειωσα | τελειωσας CT ‡ 17:6 δεδωκας | εδωκας CT § 17:6 και εμοι | καμοι NA SBL WH * 17:6 δεδωκας | εδωκας CT † 17:6 τετηρηκασι | τετηρηκαν CT ‡ 17:7 δεδωκας | εδωκας WH § 17:7 εστιν | εισιν CT * 17:8 δεδωκας | εδωκας CT † 17:11 ουτοι | αυτοι NA SBL WH ‡ 17:11 και εγω | καγω CT § 17:11 ω | ους TR * 17:11 ημεις | και ημεις TH † 17:12 εν τω κοσμω | — CT ‡ 17:12 ους | ω CT § 17:12 εφυλαξα | και εφυλαξα CT * 17:13 αυτοις | εαυτοις CT

16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί, καθὼς ἐγὼ †ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.

17 Ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ †σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.

18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα §καὶ αὐτοὶ ὣσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν *πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ·

21 ἵνα πάντες ἐν ὣσι· καθὼς σύ, †πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν †ἐν ὣσιν· ἵνα ὁ κόσμος §πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

22 *Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὣσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν †ἐσμεν.

23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὣσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, †καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

24 §Πάτερ, *οὐς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγὼ κάκεῖνοι ὣσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν †ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 †Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δὲ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας·

26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἦ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

18

Jesus Arrested

1 Ταῦτα εἰπὼν *ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου †τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

2 Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη †ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

3 Ὁ οὖν Ἰούδας, λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ §Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων.

4 Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, *ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, **Τίνα ζητεῖτε;**

5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, **Ἐγὼ εἰμι.** †Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτόν μετ' αὐτῶν.

6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς §ὅτι **Ἐγὼ εἰμι**, *ἀπηλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ †ἔπεσον χαμαί.

7 Πάλιν οὖν †αὐτοὺς ἐπηρώτησε, **Τίνα ζητεῖτε;** Οἱ δὲ §εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.

† 17:16 εκ του κοσμου ουκ ειμι | ουκ ειμι εκ του κοσμου CT † 17:17 σου | — CT § 17:19 και αυτοι ωσιν | ωσι και αυτοι CT * 17:20 πιστευοντων | πιστευουστων TR † 17:21 πατερ | πατηρ WH † 17:21 εν | — NA SBL WH § 17:21 πιστευση | πιστευη CT * 17:22 και εγω | καγω CT † 17:22 εσμεν | — CT † 17:23 και | — CT § 17:24 πατερ | πατηρ WH * 17:24 ους | ο CT † 17:24 εδωκας | δεδωκας M^{pt} ANT NA PCK SBL WH † 17:25 πατερ | πατηρ WH * 18:1 ο [95.9%] | — NA SBL WH [0.3%] † 18:1 των [93.1%] | του NA SBL [1.3%] † 18:2 ο [57.6%] | και ο M^{pt} ANT HF [36.7%] | — NA SBL WH [0.3%] § 18:3 φαρισαιων [96.2%] | εκ των φαρισαιων CT [0.4%] * 18:4 εξελθων ειπεν [96.7%] | εξηλθε και λεγει CT [1.4%] † 18:5 ο ιησους [96.9%] | — NA SBL WH [2.5%] † 18:5 ειστηκει | ιστηκει TH WH § 18:6 οτι [94.5%] | — CT [5.5%] * 18:6 απηλθον [99%] | απηλθαν TH WH [0.3%] † 18:6 επεσον [98.3%] | επεσαν CT [1.3%] † 18:7 αυτους επηρωτησε [72.4%] | αυτοις επηρωτησε MSS [18.5%] | επηρωτησεν αυτους CT [5.2%] § 18:7 ειπον [98.8%] | ειπαν NA SBL WH [0.3%]

⁸ Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς, **Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·**

⁹ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι **Οὐδὲ δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδέν·**

¹⁰ Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ἄνωγιον τὸ δεξιόν. Ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος.

¹¹ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, **Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῖω αὐτό;**

Jesus Brought Before Annas

¹² Ἦ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν,

¹³ καὶ ἔαπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.

¹⁴ Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον *ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

Peter Denies Jesus

¹⁵ Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως·

¹⁶ ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῆς θύρας ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

¹⁷ Λέγει οὖν *ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί.

¹⁸ Ἦ εἰστήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος.

The High Priest Questions Jesus

¹⁹ Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

²⁰ Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Ἐγὼ παρρησίᾳ *ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν ἁγιαγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν·**

²¹ **Τί με ἔπερωτᾶς; *Ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ·**

²² Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκῶς ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν, Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ;

* **18:8** ἰησους [80.5%] | ο ἰησους TR [14.4%] † **18:10** ωτιον [97.3%] | ωταριον CT [0.6%] ‡ **18:11** μαχαιραν [50.3%] | μαχαιραν σου ℣^{pt} HF TR [44.6%] § **18:13** απηγαγον αυτον [86.8%] | απηγαγον MSS [9.1%] | ηγαγον CT [0.4%] * **18:14** απολεσθαι [92.1%] | αποθανειν CT [6.6%] † **18:15** ο [97%] | — CT SCR [2.9%] ‡ **18:16** ειστηκει | ιστηκει TH WH § **18:16** ος ην γνωστος τω αρχιερει [98.3%] | ο γνωστος του αρχιερεως CT [0.1%] * **18:17** η παιδισκη η θυρωρος τω πετρω [97.4%] | τω πετρω η παιδισκη η θυρωρος CT [1.1%] † **18:18** ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH ‡ **18:18** μετ αυτων ο πετρος [92.2%] | και ο πετρος μετ αυτων CT [1.7%] § **18:20** ο [92.5%] | — CT [1.9%] * **18:20** ελαλησα [90%] | λελαληκα CT [4.4%] † **18:20** συναγωγη [82.2%] | τη συναγωγη TR [12.6%] ‡ **18:20** παντοτε [77.6%] | παντες CT [12.9%] § **18:21** επερωτας [95.8%] | ερωτας CT [3.3%] * **18:21** επερωτησον [92.8%] | ερωτησον CT [5.3%] † **18:22** των υπηρετων παρεστηκως [94.4%] | παρεστηκως των υπηρετων CT [0.5%]

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ἰσοῦς, **Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με ἑδέρεις;**

24 *Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

Peter Denies Jesus Again

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο τοῦν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί.

26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ἰσοῦς, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

Jesus Brought Before Pilate

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ Σπρωί, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλθόντες εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, *ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε Ἰσκατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ *εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος ἰκακοποιός, οὐκ ἂν σοὶ παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ἰσοῦς, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα·

32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσηλθὼν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

34 *Ἀπεκρίθη αὐτῷ ἰσοῦς, **Ἄφ' ἐαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ;**

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;

36 Ἀπεκρίθη ἰσοῦς, **Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.**

‡ 18:23 ο [96.5%] | — CT [1.2%] § 18:23 δερεις [62.9%] | δαιρεις PCK [36.7%] * 18:24 απεστειλεν [83.8%] | απεστειλεν ουν CT SCR [8.3%] | απεστειλεν δε MSS [7.2%] † 18:25 ουν [67.7%] | — CT TR [30.5%] ‡ 18:27 ο [69.7%] | — CT [25.3%] § 18:28 πρωι [57.1%] | πρωια M^{pt} TR [37.3%] * 18:28 αλλ ινα [96%] | αλλα CT [3.1%] † 18:29 πιλατος | πειλατος TH WH ‡ 18:29 προς αυτους και ειπε [81.8%] | εξω προς αυτους και ειπε MSS [9.8%] | εξω προς αυτους και φησι CT [1.7%] § 18:29 κατα [99.1%] | — WH [0.1%] * 18:30 ειπον [98.7%] | ειπαν CT [0.5%] † 18:30 κακοποιος [99.2%] | κακον ποιων CT [0.3%] ‡ 18:31 ο [97.2%] | — WH [0.3%] § 18:31 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:31 ουν [81.9%] | δε MSS [11.9%] | — NA SBL WH [1.2%] † 18:32 εμελλεν [59.6%] | ημελλεν M^{pt} ANT CT HF TR [40.3%] ‡ 18:33 εις το πραιτωριον παλιν [88.7%] | παλιν εις το πραιτωριον CT [7.5%] § 18:33 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:34 απεκριθη αυτω ο [85.3%] | απεκρινατο MSS [6.6%] | απεκριθη CT [1.1%] † 18:34 αφ εαυτου [98.8%] | απο σεαυτου CT [1%] ‡ 18:34 αλλοι σοι ειπον [89.8%] | αλλος σοι ειπε MSS [7%] | αλλοι ειπον σοι CT [0.7%] § 18:35 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:36 ιησους [88.7%] | ο ιησους TR [10.8%] † 18:36 αν οι εμοι ηγωνιζοντο [93.4%] | οι εμοι ηγωνιζοντο αν CT [2.8%]

³⁷ Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ †Πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη Ὁ Ἰησοῦς, **Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι *ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς.**

³⁸ Λέγει αὐτῷ ὁ †Πιλάτος, Τί ἐστὶν ἀλήθεια;

The Crowd Calls For Jesus' Crucifixion

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν †αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ.

³⁹ Ἔστι δὲ συνήθεια δὺμῖν, ἵνα ἓνα *ὕμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ Πάσχα· βούλεσθε οὖν †ὕμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

⁴⁰ Ἐκραύγασαν οὖν †πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19

¹ Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ *Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.

² Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν,

³ καὶ †ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ †εδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.

⁴ Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ *Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι †ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω.

⁵ Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, †Ἴδε, ὁ ἄνθρωπος.

⁶ Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον δαυτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν.

⁷ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον †ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι †ἐαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

⁸ Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ †Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη,

⁹ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ.

¹⁰ Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ *Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω †σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε;

¹¹ †Ἀπεκρίθη Ὁ Ἰησοῦς, **Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν *οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν †σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ †παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.**

‡ 18:37 πιλατος | πειλατος TH WH § 18:37 ιησους [56%] | ο ιησους ℳ^{Pt} CT TR [42.5%] * 18:37 εγω [94%] | — CT [4.3%] † 18:38 πιλατος | πειλατος TH WH ‡ 18:38 αιτιαν ευρισκω εν αυτω [95.7%] | ευρισκω εν αυτω αιτιαν CT [1.5%] § 18:39 υμιν | ημιν PCK {Note: Morrill does not document the PCK variant in his collation.} * 18:39 υμιν απολυσω [82%] | απολυσω υμιν CT [8.7%] † 18:39 υμιν απολυσω [74.3%] | απολυσω υμιν CT [10.9%] | ινα απολυσω υμιν MSS [6%] ‡ 18:40 παλιν παντες [52.3%] | παντες PCK [31%] | παλιν CT [12.3%] * 19:1 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:3 ελεγον | ηρχοντο προς αυτον και ελεγον CT ‡ 19:3 εδιδουν | εδιδουσαν CT § 19:4 εξηλθεν ουν | και εξηλθε CT * 19:4 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:4 εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω | ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω εν αυτω NA SBL WH ‡ 19:5 ιδε | ιδου CT § 19:6 αυτον | — CT TR * 19:6 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:7 ημων | — CT ‡ 19:7 εαυτον υιον θεου | εαυτον θεου υιον ANT HF | εαυτον υιον του θεου SCR | υιον θεου εαυτον CT § 19:8 πιλατος | πειλατος TH WH * 19:10 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:10 σταυρωσαι ... απολυσαι | απολυσαι ... σταυρωσαι CT ‡ 19:11 απεκριθη | απεκριθη αυτω CT § 19:11 ιησους | ο ιησους TR * 19:11 ουδεμιαν κατ εμου | κατ εμου ουδεμιαν CT † 19:11 σοι δεδομενον | δεδομενον σοι CT ‡ 19:11 παραδιδους | παραδους CT

12 Ἐκ τούτου θέζει οὗτος Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι *ἐκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα †ἐαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν †Πιλάτος ἀκούσας θουτοῦ τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ *τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ †Γαββαθα̃.

14 ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα †δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.

15 §Οἱ δὲ ἐκραύγασαν, Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

The Crucifixion

Παρέλαβον †δὲ τὸν Ἰησοῦν †καὶ ἤγαγον·

17 καὶ βαστάζων θτον σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς *τόπον λεγόμενον Κρανίου Τόπον, †ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθα̃.

18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.

19 Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ †Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν θὸ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, *Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστὶ.

21 Ἐλεγον οὖν τῷ †Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφῃς, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι Ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεὺς †εἰμι τῶν Ἰουδαίων.

22 Ἀπεκρίθη ὁ §Πιλάτος, Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν *τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτῶν †ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.

24 †εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ θῆ λέγουσα,

Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς,
καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

§ 19:12 εζητει ο πιλατος | ο πιλατος εζητει NA SBL | ο πειλατος εζητει TH WH * 19:12 εκραζον | εκραυγασαν CT † 19:12 εαυτον | αυτον TR † 19:13 πιλατος | πειλατος TH WH § 19:13 τουτον τον λογον | των λογων τουτων CT * 19:13 του | — CT † 19:13 γαββαθα | γαβαθα PCK † 19:14 δε ωσει | δε ως M^{pt} | ην ωσει PCK | ην ως CT § 19:15 οι δε εκραυγασαν | εκραυγασαν ουν εκεινοι CT * 19:15 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:16 δε | ουν CT † 19:16 και ηγαγον | και απηγαγον TR | — CT § 19:17 τον σταυρον αυτου | εαυτω τον σταυρον NA TH | αυτω τον σταυρον SBL WH * 19:17 τοπον | τον ANT CT PCK TR † 19:17 ος | ο CT † 19:19 πιλατος | πειλατος TH WH § 19:20 ο τοπος της πολεως | της πολεως ο τοπος ANT TR * 19:20 ελληνιστι ρωμιστι | ρωμιστι ελληνιστι CT † 19:21 πιλατω | πειλατω TH WH † 19:21 ειμι των ιουδαιων | των ιουδαιων ειμι SBL WH § 19:22 πιλατος | πειλατος TH WH * 19:23 τεσσαρα | τεσσερα TH WH † 19:23 αραφος | αρραφος ANT PCK TR † 19:24 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 19:24 η λεγουσα | — WH

25 *Είστηκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ.

26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ †αὐτοῦ, **Γύναι, ἴδου ὁ υἱός σου.**

27 Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, **Ἰδου ἡ μήτηρ σου.** Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν *ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

The Death of Jesus

28 Μετὰ τοῦτο ἴδων ὁ Ἰησοῦς ὅτι †πάντα ἤδη τετέλεστοι, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, **Διψῶ.**

29 Σκεῦος δοῦν ἔκειτο ὄξους μεστόν· *οἱ δέ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.

30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, **Τετέλεστοι·** καὶ †κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Jesus' Side Is Pierced

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ Παρασκευὴ ἦν—ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου—ἠρώτησαν τὸν Σπιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.

32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ *συσταυρωθέντος αὐτῷ·

33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον †αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη·

34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ †εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ.

35 Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ ἔστιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία, *κάκεϊνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα †ὕμεῖς †πιστεύσητε.

36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ, Ὅστοῦν οὐ συντριβήσεται ἡ ἀπ' αὐτοῦ.

37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφή λέγει, Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

The Burial of Jesus

38 *Μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν †Πιλάτον †Ἰωσήφ δὲ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὧν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ *Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα †τοῦ Ἰησοῦ.

39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς †τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων ἄμικτον σμίγμα καὶ ἀλόης *ὡς λίτρας ἑκατόν.

* 19:25 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 19:26 αυτου | — CT † 19:26 ιδου | ιδε M^{Pt} ANT CT HF PCK
 § 19:27 ιδου | ιδε CT * 19:27 ο μαθητης αυτην | αυτην ο μαθητης TR † 19:28 ιδων | ειδως ANT CT
 PCK TR † 19:28 παντα ηδη | ηδη παντα CT PCK § 19:29 ουν | — CT * 19:29 οι δε πλησαντες σπογγον
 οξους και | σπογγον ουν μεστον του οξους CT † 19:30 κλινας | κλεινας TH † 19:31 ινα ... σαββατω επει
 παρασκευη ην | επει παρασκευη ην ινα ... σαββατω CT SCR § 19:31 πιλατον | πειλατον TH WH * 19:32
 συσταυρωθεντος | συσταυρωθεντος TH WH † 19:33 αυτον ηδη | ηδη αυτον CT † 19:34 ευθεως εξηλθεν
 | ευθυς εξηλθεν TR | εξηλθεν ευθυς CT § 19:35 εστιν αυτου η μαρτυρια | αυτου εστιν η μαρτυρια M^{Pt} ANT
 CT TR | εστιν η μαρτυρια αυτου PCK * 19:35 κακεινος | και εκεινος CT † 19:35 υμεις | και υμεις ANT CT
 † 19:35 πιστευσητε | πιστευητε SBL TH WH § 19:36 απ | — ANT CT HF TR * 19:38 μετα | μετα δε ANT
 CT TR † 19:38 πιλατον | πειλατον TH WH † 19:38 ιωσηφ | ο ιωσηφ M^{Pt} HF TR § 19:38 ο | — SBL TH
 WH * 19:38 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:38 του ιησου | αυτου CT † 19:39 τον ιησουν | αυτον CT
 § 19:39 μιγμα | ελιγμα WH * 19:39 ως | ωσει M^{Pt} TR

40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἄρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν.

41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη.

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20

The Resurrection

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρώτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου.

2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.

4 Ἐτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς προέδραμε *τάχιον τοῦ Πέτρον, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον,

5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

6 Ἐρχεται οὖν †Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν·

9 οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς †ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

Jesus Appears to Mary Magdalene

11 Μαρία δὲ θείσθηκει πρὸς *τὸ μνημεῖον †κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον,

12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, ὅτι Ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 †Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ὁ Ἰησοῦς ἐστι.

15 Λέγει αὐτῇ *ὁ Ἰησοῦς, **Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς;** Ἐκεῖνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκες αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἄρῶ.

16 Λέγει αὐτῇ †ὁ Ἰησοῦς, **§Μαρία.** Στραφεῖσα ἐκεῖνη λέγει *αὐτῷ, †Ραββουνί—ὃ λέγεται, Διδάσκαλε.

† 19:40 εν | — CT TR † 19:41 ετεθη | ην τεθειμενος CT * 20:4 ταχιον | ταχειον WH † 20:6 σιμων | και σιμων CT † 20:10 ἑαυτοὺς | αὐτοὺς NA | αὐτοὺς SBL WH § 20:11 εισηκει | ιστηκει TH WH * 20:11 το μνημειον | τω μνημειω ℣^{Pt} ANT CT PCK † 20:11 κλαιουσα εξω | εξω κλαιουσα CT † 20:14 και | — CT § 20:14 ιησους | ο ιησους TR * 20:15 ο | — CT † 20:15 εθηκας αυτον | αυτον εθηκας TR † 20:16 ο | — CT § 20:16 μαρια | μαριαμ CT * 20:16 αυτω | αυτω εβραιστι CT † 20:16 ραββουνι | ραβουνι PCK | ραββουνει WH

17 Λέγει αὐτῇ †ὁ Ἰησοῦς, **Μή μου ἄπτου, οὐπὼ γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα Ἐμου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἶπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.**

18 Ἔρχεται *Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ †ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι †ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

Jesus Appears to His Disciples

19 Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ ἑπτῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ *συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, **Εἰρήνη ὑμῖν.**

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν †αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, **Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς.**

22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, **Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον.**

23 **Ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, †ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.**

Thomas Sees and Believes

24 Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.

25 Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω *τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, **Εἰρήνη ὑμῖν.**

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾶ, **Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.**

28 †Καὶ ἀπεκρίθη †Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Ὅτι ἑώρακάς Ἐμε, πεπίστευκας; Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.**

The Purpose of This Book

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν *αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα †πιστεύσητε ὅτι †Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

‡ 20:17 ο | — CT § 20:17 μου | — NA SBL WH * 20:18 μαρια | μαριαμ CT † 20:18 ἀπαγγέλλουσα | ἀγγελλουσα CT ‡ 20:18 εωρακε | εωρακα CT § 20:19 των | — CT * 20:19 συνηγμενοι | — CT † 20:20 αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου | τας χειρας και την πλευραν αυτοις NA SBL TH | και τας χειρας και την πλευραν αυτοις WH ‡ 20:23 αφιενται | αφεωνται NA SBL WH § 20:24 ο | — CT * 20:25 την χειρα μου | μου την χειρα NA SBL WH † 20:28 και | — CT ‡ 20:28 θωμας | ο θωμας TR § 20:29 με | με θωμα TR * 20:30 αυτου | — SBL WH † 20:31 πιστευσητε | πιστευητε SBL TH WH ‡ 20:31 ιησους | ο ιησους TR

21

Jesus Appears to Seven Disciples

¹ Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν *πάλιν †ὁ Ἰησοῦς τοῖς ‡μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως.

² Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμαῶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

³ Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἀλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον καὶ *ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον †εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

⁴ Πρωΐας δὲ ἤδη ‡γενομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι.

⁵ Λέγει οὖν αὐτοῖς *ὁ Ἰησοῦς, **Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε;** Απεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ.

⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, **Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε.** Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι †ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.

⁷ Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο—ἦν γὰρ γυμνός—καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν.

⁸ Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον—οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ‡ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων—σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

⁹ Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.

¹⁰ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπίασατε νῦν.**

¹¹ Ἐνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον *ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.

¹² Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **Δεῦτε ἀριστήσατε.** Οὐδεὶς †δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.

¹³ Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως.

¹⁴ Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη *ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς †αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Tend My Sheep

¹⁵ Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, **Σίμων ‡Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με ὡς πλεῖον τούτων;** Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, **Βόσκει τὰ ἀρνία μου.**

* 21:1 παλιν | — PCK † 21:1 ο | — WH ‡ 21:1 μαθηταις | μαθηταις αυτου M^{pt} | μαθηταις αυτου εγερθεις εκ νεκρων PCK § 21:3 εξηλθον | εξηλθαν WH * 21:3 ενεβησαν | ανεβησαν TR † 21:3 ευθυς | — CT ‡ 21:4 γενομενης | γινομενης WH § 21:4 ο | — CT * 21:5 ο | — WH † 21:6 ισχυσαν | ισχυον CT ‡ 21:8 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 21:11 ανεβη | ανεβη ουν CT * 21:11 επι της γης | εις την γην CT † 21:12 δε | — WH ‡ 21:13 ουν | — CT § 21:13 ο | — NA WH * 21:14 ο | — NA WH † 21:14 αυτου | — CT ‡ 21:15 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 21:15 πλειον | πλεον CT

16 Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, **Σίμων *Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με;** Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, **Ποίμαινε τὰ †πρόβατά μου.**

17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, **Σίμων †Ἰωνᾶ, φιλεῖς με;** Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, **Φιλεῖς με;** Καὶ §εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, *σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, **Βόσκει τὰ †πρόβατά μου.**

18 **Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσης, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος §σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις.**

19 Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, **Ἀκολουθεῖ μοι.**

The Beloved Disciple and His Book

20 Ἐπιστραφεὶς *δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε;

21 †Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί;

22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, **Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; Σὺ †ἀκολουθεῖ μοι.**

23 Ἐξῆλθεν οὖν §ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· *καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', **Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;**

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ †γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθής §ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ §ᾗσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, *οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον †χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

‡Ἀμήν. §

* 21:16 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH † 21:16 προβατα | προβατια WH ‡ 21:17 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 21:17 ειπεν | λεγει NA * 21:17 συ παντα | παντα συ CT † 21:17 ο | — WH ‡ 21:17 προβατα | προβατια WH § 21:18 σε ζωσει | ζωσει σε TH WH * 21:20 δε | — CT † 21:21 τουτον | τουτον ουν CT ‡ 21:22 ακολουθει μοι | μοι ακολουθει CT § 21:23 ο λογος ουτος | ουτος ο λογος CT * 21:23 και ουκ ειπεν | ουκ ειπεν δε CT † 21:24 γραφας | ο γραφας NA SBL WH ‡ 21:24 εστιν η μαρτυρια αυτου | αυτου η μαρτυρια εστιν NA SBL WH § 21:25 οσα | α CT * 21:25 ουδε | ουδ CT † 21:25 χωρησαι | χωρησειν SBL WH ‡ 21:25 αμην | — CT § 21:25 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Jesus Promises to Send the Holy Spirit

¹ Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο *ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,

² ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὖς ἐξελέξατο, †ἀνελήφθη·

³ οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν †τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

⁴ Καὶ §συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, **Ἦν ἠκούσατέ μου·**

⁵ ὅτι *Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ †βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

The Ascension

⁶ Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες †ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

⁷ Εἶπε §δὲ πρὸς αὐτούς, **Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.**

⁸ **Ἀλλὰ *λήψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ †μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ, καὶ †ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ §Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.**

⁹ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

¹⁰ Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο *παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν †ἐσθῆτι λευκῇ,

¹¹ οἱ καὶ †εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε §ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος *ὁ Ἰησοῦς, ὁ †ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὁν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Matthias Chosen to Replace Judas

¹² Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

¹³ Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, †ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶν οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ §Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ *Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

* 1:1 ο | — WH † 1:2 ανεληφθη | ανελημφθη CT ‡ 1:3 τεσσαρακοντα | τεσερακοντα CT § 1:4 συναλιζομενος | συναλιζομενος μετ αυτων SCR * 1:5 ιωαννης | ιωανης WH † 1:5 βαπτισθησεσθε εν πνευματι 92.1% | εν πνευματι βαπτισθησεσθε CT 0.9% ‡ 1:6 επηρωτων | ηρωτων ECM† NA SBL TH WH § 1:7 δε | — WH * 1:8 ληψεσθε | λημψεσθε CT † 1:8 μοι | μου ECM† NA SBL TH WH ‡ 1:8 εν | — PCK § 1:8 σαμαρεια | σαμαρια WH * 1:10 παρειστηκεισαν | παριστηκεισαν WH † 1:10 εσθητι λευκη | εσθησεσι λευκαις NA SBL TH WH ‡ 1:11 ειπον | ειπαν CT § 1:11 εμβλεποντες | βλεποντες SBL TH WH * 1:11 ο | — PCK † 1:11 αναληφθεις | αναλημφθεις CT ‡ 1:13 ανεβησαν εις το υπερων | εις το υπερων ανεβησαν CT § 1:13 ιακωβος και ιωαννης | ιακωβος ιωαννης PCK | ιωαννης και ιακωβος ECM NA SBL TH | ιωανης και ιακωβος WH * 1:13 ματθαιος | μαθηταιος CT

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ †καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ †Μαρία τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ §σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν *μαθητῶν εἶπεν — ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ †ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν—

16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν †ταύτην, ἣν προεἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος §Δαυὶδ περὶ Ἰούδα, τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι *τὸν Ἰησοῦν.

17 Ὅτι κατηριθμημένος ἦν †σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης—

18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ †μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος §ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ.

19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ *ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν †Ἀκελδαμά, τοῦτ' ἔστι, χωρίον αἵματος

20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν,

Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος,
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ·

καί,

Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ †λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ §ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς,

22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος *Ἰωάννου, ἕως τῆς ἡμέρας ἧς †ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ †γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον §Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰούστος, καὶ *Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι †εἶπον, Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον †ὸν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα

25 λαβεῖν τὸν §κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, *ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.

26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους †αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ †Ματθίαν, καὶ §συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

2

The Coming of the Holy Spirit

† 1:14 και τη δεησει 95.5% | — CT 3.9% † 1:14 μαρια | μαριαμ CT § 1:14 συν | — ECM† NA * 1:15 μαθητων | αδελφων CT † 1:15 ως | ωσει NA † 1:16 ταυτην | — CT § 1:16 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 1:16 τον | — CT † 1:17 συν | εν CT † 1:18 μισθου | του μισθου TR § 1:18 ελακησε | ελακισε PCK * 1:19 ιδια | — WH † 1:19 ακελδαμα | ακελδαμαχ ECM NA SBL WH | αχελδαμαχ TH † 1:20 λαβοι | λαβετω CT § 1:21 εν | — CT * 1:22 ιωαννου | ιωανου WH † 1:22 ανεληφθη | ανελημφθη CT † 1:22 γενεσθαι συν ημιν | συν ημιν γενεσθαι CT § 1:23 βαρσαβαν | βαρσαββαν ANT CT * 1:23 μαθθιαν | μαθθιαν ECM NA SBL WH † 1:24 ειπον | ειπαν CT † 1:24 ον εξελεξω εκ τουτων των δυο ενα | εκ τουτων των δυο ον ενα εξελεξω SCR | εκ τουτων των δυο ενα ον εξελεξω ST § 1:25 κληρον | τοπον CT * 1:25 εξ | αφ ECM† NA SBL TH WH † 1:26 αυτων | αυτοις NA SBL TH WH † 1:26 μαθθιαν | μαθθιαν CT § 1:26 συγκατεψηφισθη | συγκατεψηφισθη TH WH

1 Καὶ ἐν τῷ *συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν †ἅπαντες †ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό.

2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι.

3 Καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἑκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν.

4 Καὶ ἐπλήσθησαν *ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου †αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ †ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ *πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες †πρὸς ἀλλήλους, †Οὐκ ἰδοὺ ἑπάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;

9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ *Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,

11 Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ †διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί †ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

13 Ἄτεροι δὲ ἑχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι Γλεύκουσ μεμεστῶμένοι εἰσί.

Peter's Sermon at Pentecost

14 Σταθεὶς δὲ *Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκά, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ †ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ †ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου.

15 Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθούσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·

16 ἀλλὰ τοῦτο ἔστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,

17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται,

καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἑνύπνια ἐνυπνιασθήσονται·

18 καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι.

19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω,

* 2:1 συμπληροῦσθαι | συμπληροῦσθαι TH WH † 2:1 απαντες | παντες CT † 2:1 ομοθυμαδον 94.1% | ομου CT 2.3% § 2:3 εκαθισε τε | και εκαθισεν NA SBL TH WH * 2:4 απαντες | παντες CT † 2:4 αυτοις αποφθεγγεσθαι | αποφθεγγεσθαι αυτοις CT † 2:5 εν | εις NA § 2:6 ηκουον | ηκουσεν WH * 2:7 παντες | — ECM† HF NA PCK SBL WH † 2:7 προς αλληλους 94.2% | — CT 2.7% † 2:7 ουκ | ουχ ECM NA SBL TH | ουχι WH § 2:7 παντες | απαντες ECM† NA * 2:9 ελαμιται | ελαμειται TH WH † 2:12 διηπορουν | διηπορουντο WH † 2:12 αν θελοι | θελει CT § 2:13 χλευαζοντες | διαχλευαζοντες CT PCK * 2:14 πετρος | ο πετρος CT † 2:14 απεφθεγγεατο | επεφθεγγεατο PCK † 2:14 απαντες | παντες CT § 2:17 ενυπνια | ενυπνιοις CT

καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω,
αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ·

²⁰ ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος,

καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα,

πρὶν *ἢ ἐλθεῖν †τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ·

²¹ καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ‡ὰν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

²² Ἄνδρες Σ'Ισραηλιῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα *ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς †καὶ αὐτοὶ οἴδατε,

²³ τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον ‡λαβόντες, διὰ ὤμων ἀνόμων προσπήξαντες *ἀνείλετε·

²⁴ ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.

²⁵ †Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν,

‡Πρωρῶμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός·

ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἔστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ·

²⁶ διὰ τοῦτο σεύφρανθη *ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου·

ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

²⁷ ὅτι οὐκ †ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ‡Ἄδου,

οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

²⁸ Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·

πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

²⁹ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἶπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Σ'Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης.

³⁰ Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ *τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, καθίσει ἐπὶ †τοῦ θρόνου αὐτοῦ,

³¹ προῖδων ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ‡οὐ ὤκατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς *Ἄδου, †οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν.

³² Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.

³³ Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ‡Αγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο ὃ ὤν ὑμεῖς *βλέπετε καὶ ἀκούετε.

³⁴ Οὐ γὰρ †Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,

* 2:20 η | — NA TH WH † 2:20 την | — NA SBL TH WH ‡ 2:21 αν | εαν SBL WH § 2:22 ισραηλιται | ισραηλιται TH WH * 2:22 απο του θεου αποδεδειγμενον | αποδεδειγμενον απο του θεου ECM† NA SBL TH WH † 2:22 και | — CT ‡ 2:23 λαβοντες 95.1% | — CT 2.7% § 2:23 χειρων | χειρος CT * 2:23 ανειλετε | ανειλατε CT † 2:25 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 2:25 πρωρρωμην | προορρωμην CT § 2:26 ευφρανθη | ηυφρανθη CT * 2:26 η καρδια μου | μου η καρδια WH † 2:27 εγκαταλειψεις | ενκαταλειψεις TH WH ‡ 2:27 αδου | αδην CT § 2:29 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 2:30 το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον καθισαι 75.9% | το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον καθισαι τε MSS 5.3% | — CT 2.4% † 2:30 του θρονου | τον θρονου CT ‡ 2:31 ου | ουτε CT § 2:31 κατελειφθη η ψυχη αυτου 68% | εγκατελειφθη η ψυχη αυτου MSS 21.3% | εγκατελειφθη (εν- TH WH) ECM NA SBL 1.6% * 2:31 αδου | αδην ECM NA SBL WH † 2:31 ουδε | ουτε CT ‡ 2:33 αγιου πνευματος | πνευματος του αγιου CT § 2:33 νυν | — CT * 2:33 βλεπετε | και βλεπετε NA WH † 2:34 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραήλ, ὅτι καὶ Κύριον ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν *τῇ καρδίᾳ, †εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί;

38 Ὁ Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν *ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

39 Ὑμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, ὅσους ἂν προσκαλέσεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν.

40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρετο καὶ *παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.

41 Οἱ μὲν οὖν ἄσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλια.

42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, ὁ δὲ Κύριος τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

Life Among the Believers

43 *Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ †τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο.

44 Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά,

45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε.

46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,

47 αἰνοῦντες τὸν Θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν ὅττι ἐκκλησία.

3

Peter Heals a Lame Man

1 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ *Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἑνάτην.

2 Καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ἰωραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν.

‡ 2:34 ο | — WH § 2:36 και χριστον αυτον ο θεος εποιησε | αυτον και χριστον εποιησεν ο θεος ECM† NA SBL WH | αυτον και χριστον ο θεος εποιησε ECM† TH * 2:37 τη καρδια | την καρδιαν ECM† NA SBL TH WH † 2:37 ειπον | ειπαν WH ‡ 2:37 ποιησομεν | ποιησωμεν M^P CT HF § 2:38 πετρος δε εφη προς αυτους μετανοησατε | ειπε δε πετρος προς αυτους μετανοησατε PCK | πετρος δε προς αυτους μετανοησατε φησι ECM NA TH | πετρος δε προς αυτους μετανοησατε SBL WH * 2:38 επι | εν WH † 2:38 αμαρτιων 94.8% | των αμαρτιων υμων ECM† NA SBL TH WH 1.8% ‡ 2:38 ληψεσθε | λημψεσθε CT § 2:40 διεμαρτυρετο | διεμαρτυρατο CT PCK * 2:40 παρεκαλει | παρεκαλει αυτους ECM† NA SBL TH WH † 2:41 ασμενως | — CT ‡ 2:41 τη | εν τη CT § 2:42 και | — CT * 2:43 εγενετο | εγινετο ECM† NA SBL TH WH † 2:43 τε | δε WH ‡ 2:44 πιστευοντες ησαν επι το αυτο και | πιστευσαντες επι το αυτο WH § 2:47 τη εκκλησια επι το αυτο δε πετρος 86.6% | επι το αυτο πετρος δε CT 2.4% * 3:1 ιωαννης | ιωανης WH † 3:1 ενατην | ευνατην TR

³ Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα Σέλεημοσύνην.

⁴ Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς.

⁵ Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.

⁶ Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἔγχειραι καὶ περιπάτει.

⁷ Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἔστερεώθησαν Σαυτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά.

⁸ Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσήλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν.

⁹ Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν·

¹⁰ ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι Σοῦτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραία πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

Peter Speaks in Solomon's Portico

¹¹ Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι.

¹² Ἴδων δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεπονηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν;

¹³ Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν.

¹⁴ Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονεὰ χαρισθῆναι ὑμῖν,

¹⁵ τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.

¹⁶ Καὶ Σέπῃ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἔστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

¹⁷ Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

¹⁸ Ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω.

¹⁹ Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

‡ 3:3 ιωαννην | ιωαννη WH § 3:3 ελεημοσυνην | ελεημοσυνην λαβειν CT ST * 3:4 ιωαννη | ιωανη WH † 3:6 εγειραι και | εγειρε και ℣^{Pt} ANT ECM[†] HF NA TH | — ECM[†] SBL WH ‡ 3:7 ηγειρε | ηγειρεν αυτου ECM[†] NA SBL TH WH § 3:7 αυτου αι βασεις | αι βασεις αυτου ECM[†] NA SBL TH WH * 3:7 σφυρα | σφυδρα CT † 3:9 αυτον πας ο λαος | πας ο λαος αυτου ECM[†] NA SBL TH WH ‡ 3:10 τε | δε ECM[†] NA SBL TH WH § 3:10 ουτος | αυτος ECM[†] NA TH * 3:11 του ιαθεντος χωλου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος 78.6% | αυτου τον πετρον και τον ιωαννην (ιωαννη WH) συνεδραμεν πας ο λαος προς αυτους ECM[†] NA SBL TH 2.9% | αυτου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος ECM[†] 1.8% † 3:12 πετρος | ο πετρος ECM[†] NA SBL TH WH ‡ 3:12 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH § 3:13 ισαακ και | ο θεος ισαακ και ο θεος NA * 3:13 μεν | — TR † 3:13 αυτον | — CT ‡ 3:13 πιλατου | πειλατου WH § 3:16 επι | — WH * 3:18 αυτου παθειν τον χριστον | παθειν τον χριστον αυτου CT † 3:19 εις | προς ECM[†] SBL WH ‡ 3:19 εξαλειφθηται | εξαλιφθηται WH

20 και ἀποστείλῃ τὸν §προκεχειρισμένον ὑμῖν *Χριστὸν Ἰησοῦν·

21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος †πάντων ‡τῶν ἁγίων §αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.

22 *Μωσῆς μὲν †γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ‡ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς.

23 Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἣτις §ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, *ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ †κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς ἐστε ‡υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς §διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας *ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ †ἐν τῷ σπέρματί σου ‡ένευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς.

26 Ὑμῖν πρῶτον §ὁ Θεός, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ *Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4

Peter and John Brought Before the Council

1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ *ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν †τῶν νεκρῶν.

3 Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἐσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ‡ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν §ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ *πρεσβυτέρους καὶ †γραμματεῖς ‡εἰς Ἱερουσαλήμ,

6 καὶ §Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν *μέσῳ ἐπυνθάνοντο, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι †τοῦ Ἰσραὴλ,

§ 3:20 προκεχειρισμενον | προκεκηρυγμενον TR * 3:20 χριστον ιησουν | ιησουν χριστον TR † 3:21 παντων | — CT ‡ 3:21 των | — ANT TR § 3:21 αυτου προφητων απ αιωνος 79.3% | απ αιωνος αυτου προφητων CT 5.3% * 3:22 μωσης | μωσης ANT CT PCK † 3:22 γαρ προς τους πατερας ειπεν 80.3% | ειπε προς τους πατερας MSS 5.6% | ειπεν CT 4% ‡ 3:22 ημων | υμων ANT ECM NA TH TR | — SBL WH § 3:23 εαν | αν MPT PCK SBL TR WH * 3:23 εξολοθρευθησεται | εξολεθρευθησεται CT † 3:24 κατηγγειλαν | προκατηγγειλαν MPT PCK TR ‡ 3:25 υιοι | οι υιοι CT § 3:25 διεθετο ο θεος | ο θεος διεθετο WH * 3:25 ημων | υμων ECM† NA SBL TH WH † 3:25 εν | — TR ‡ 3:25 ενευλογηθησονται | ευλογηθησονται WH § 3:26 ο θεος αναστησας | αναστησας ο θεος ECM† NA SBL TH WH * 3:26 ιησουν | — CT * 4:1 ιερεις | αρχιερεις WH † 4:2 των | την εκ CT TR ‡ 4:4 ο | — WH § 4:4 ωσει | ως NA SBL TH WH * 4:5 πρεσβυτερους | τους πρεσβυτερους ANT CT † 4:5 γραμματεις | τους γραμματεις CT ‡ 4:5 εις | εν CT PCK § 4:6 ανναν τον αρχιερα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον | αννας ο αρχιερευς και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος CT * 4:7 μεσω | τω μεσω ANT ECM† NA SBL TH TR WH † 4:8 του ισραηλ 96.9% | — CT 1.8%

⁹ εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσία ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος ἰσέσωσται·

¹⁰ γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής.

¹¹ Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν δοικοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.

¹² Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· *οὔτε γὰρ ὄνομά †ἐστιν ἕτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

¹³ Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν.

¹⁴ Τὸν Ἰδὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα *τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν.

¹⁵ Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, †συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους,

¹⁶ λέγοντες, Τί ἰποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα Ἰαρνήσασθαι.

¹⁷ Ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, *ἀπειλῇ †ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἄνθρώπων.

¹⁸ Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν ἑαυτοῖς *τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

¹⁹ Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες †πρὸς αὐτοὺς εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε.

²⁰ Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ Ἰεῖδομεν καὶ *ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

²¹ Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς †κολάσσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.

²² Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων †τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν Ἰεγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

The Believers Pray for Boldness

²³ Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ *ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι †εἶπον.

‡ 4:9 σεσωσται | σεσωται ECM NA § 4:11 οικοδομουντων | οικοδομων CT * 4:12 ουτε | ουδε ANT ECM† NA PCK SBL TH WH † 4:12 εστιν ετερον | εστιν ετερον υπο του ουρανου ℳ^{pt} ANT ECM† HF NA SBL TH TR WH | ετερον εστιν υπο του ουρανου ECM† PCK ‡ 4:13 ιωαννου | ιωανου WH § 4:14 δε | τε CT * 4:14 τον | — PCK † 4:15 συνεβαλλον | συνεβαλον TR ‡ 4:16 ποιησομεν | ποιησωμεν ℳ^{pt} ECM† HF NA SBL TH WH § 4:16 αρνησασθαι | αρνεισθαι CT * 4:17 απειλη | — CT † 4:17 απειλησομεθα | απειλησωμεθα ℳ^{pt} ANT CT HF PCK TR ‡ 4:17 ανθρωπων | ανθρωπω PCK § 4:18 αυτοις | — CT * 4:18 το | — WH † 4:19 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 4:19 προς αυτους ειπον | ειπον προς αυτους ECM NA SBL TH | ειπαν προς αυτους WH § 4:20 ειδομεν | ειδαμεν CT * 4:20 ηκουσαμεν | α ηκουσαμεν PCK † 4:21 κολασονται | κολασωνται ECM† NA SBL TH TR WH ‡ 4:22 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 4:22 εγεγονει | γεγονει ECM NA SBL WH * 4:23 απηγγειλαν | ανηγγειλαν PCK † 4:23 ειπον | ειπαν CT

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤσαν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπον, Δέσποτα, σὺ ᾧ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

25 ὁ *διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών,

Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη,

καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,

καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ

κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ·

27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας †ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος †Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραήλ,

28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή Σου προώρισε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά *σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες †Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

The Believers Share Their Belongings

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν †ἡ καρδία καὶ Σὴ ψυχὴ μία· καὶ *οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων †αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς †ἅπαντα κοινά.

33 Καὶ Σμεγάλη δυνάμει ἀπεδίδουν *τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι †τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις †ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· Σδιεδίδοτο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν.

36 *Ἰωσήs δέ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας †ἀπὸ τῶν ἀποστόλων—ὁ ἐστι, μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως—†Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει,

37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε Σπαρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

5

Ananias and Sapphira

‡ 4:24 ειπον | ειπαν CT § 4:24 ο θεος | — ANT ECM† NA SBL TH WH * 4:25 δια στοματος δαυιδ (δαβιδ HF) 64% | δια στοματος δαβιδ του TR 24.5% | του πατροs ημων δια πνευματος αγιου στοματος δαυιδ (δαυειδ TH WH) ECM NA SBL 5.2% † 4:27 επι | εν τη πολει ταυτη επι CT ‡ 4:27 πιλατος | πειλατος WH § 4:28 σου | — ECM† SBL WH * 4:30 σου | — WH † 4:31 πνευματος αγιου | του αγιου πνευματος CT ‡ 4:32 η | — ECM† NA SBL TH WH § 4:32 η | — ECM† NA SBL TH WH * 4:32 ουδε | ουδ SCR † 4:32 αυτων | αυτω 𐞠P† ANT CT PCK TR ‡ 4:32 απαντα | παντα SBL WH § 4:33 μεγαλη δυναμει | δυναμει μεγαλη ECM† NA PCK SBL TH WH * 4:33 το μαρτυριον οι αποστολοι | οι αποστολοι το μαρτυριον PCK † 4:33 της αναστασεως του κυριου ιησου 78.4% | της αναστασεως του κυριου ιησου χριστου MSS 16.3% | του κυριου ιησου της αναστασεως ECM† WH 0.2% ‡ 4:34 υπηρχεν 73.8% | ην CT PCK 24.4% § 4:35 διεδιδοτο | διεδιδετο CT * 4:36 ιωσης | ιωσηφ CT † 4:36 απο | υπο TR ‡ 4:36 λευιτης | λευειτης WH § 4:37 παρα | προς ECM NA

¹ Ἄνθρωπος δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν *Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτήμα,

² καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, †συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς ‡αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

³ Εἶπε δὲ §Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί *σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

⁴ Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

⁵ Ἀκούων δὲ †ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ‡ταῦτα.

⁶ Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

⁷ Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήματα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός ἐισῆλθεν.

⁸ Ἀπεκρίθη δὲ §αὐτῇ *ὁ Πέτρος, Εἶπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, τοσούτου.

⁹ Ὁ δὲ Πέτρος †εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; Ἴδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.

¹⁰ Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα ‡παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

¹¹ Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

The Apostles Perform Signs and Wonders

¹² Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων §ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα *ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν †ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ ‡Σολομῶντος.

¹³ Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός·

¹⁴ μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν·

¹⁵ ὥστε §κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ *κλινῶν καὶ †κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου ‡Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ §ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν.

¹⁶ Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων *εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, †οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

An Angel Frees the Apostles from Prison

¹⁷ Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ—ἡ οὔσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων—ἐπλήσθησαν ζήλου,

* 5:1 σαπφειρη | σαπφειρα PCK TH | σαπφειρη ECM NA SBL † 5:2 συνειδυιας | συνειδυιης CT ‡ 5:2 αυτου | — CT § 5:3 πετρος | ο πετρος CT * 5:3 σε | — ANT CT TR † 5:5 ο | — TR ‡ 5:5 ταυτα | — CT § 5:8 αυτη | προς αυτην CT * 5:8 ο | — CT † 5:9 ειπε | — CT ‡ 5:10 παρα | προς ECM† NA SBL TH WH § 5:12 εγινετο | εγενετο M^{pt} PCK ST * 5:12 εν τω λαω πολλα | πολλα εν τω λαω CT † 5:12 απαντες | παντες WH ‡ 5:12 σολομωντος | σολομωνος PCK § 5:15 κατα | και εις CT * 5:15 κλινων | κλιναριων CT † 5:15 κραβατων | κραβαττων ANT CT ‡ 5:15 πετρου | του πετρου PCK § 5:15 επισκιαση | επισκιασει WH * 5:16 εις | — CT † 5:16 οιτινες | και PCK

18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.

19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ ἑκείνου νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε,

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἰῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ὑπηρεταὶ παραγενόμενοι οὐχ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 λέγοντες ὅτι Τὸ μὲν δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δέ, ἔσω οὐδένα εὔρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὐκ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρεταῖς ᾗγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. Καὶ ἐπρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς,

28 λέγων, Οὐ παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

30 Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἠγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.

32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ Ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἰσχυροὶ διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι.

35 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.

‡ 5:18 αυτων | — ECM† NA SBL TH WH § 5:19 της | — CT * 5:19 ηνοιξε | ανοιξας ECM† NA † 5:22 υπηρεται παραγενομενοι | παραγενομενοι υπηρεται CT PCK ‡ 5:23 μεν | — CT § 5:23 εστωτας | εξω εστωτας TR * 5:23 προ | επι ECM† NA SBL TH WH † 5:24 ιερευς και ο 81.7% | — CT 8.1% ‡ 5:25 οτι | λεγων οτι TR § 5:26 ηγαγεν | ηγεν NA TH WH * 5:26 ινα | — CT † 5:28 ου | — ECM† SBL TH WH ‡ 5:29 πετρος | ο πετρος TR § 5:29 ειπον | ειπαν CT * 5:31 δουναι | του δουναι NA SBL WH † 5:32 αυτου | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 5:32 δε | — CT § 5:33 ακουοντες | ακουσαντες M^{pt} ANT CT HF TR * 5:33 εβουλευοντο | εβουλοντο NA SBL TH WH † 5:34 τι | — CT ‡ 5:34 αποστολους 98.3% | ανθρωπους CT 1.1% § 5:35 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH

³⁶ Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοῦδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ *προσεκλήθη †ἀριθμὸς ἀνδρῶν †ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.

³⁷ Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν Σικανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κάκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.

³⁸ Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ *ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἧ ἐξ ἀνθρώπων ἡ †βουλή ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·

³⁹ εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι ὁ αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι εὔρεθῆτε.

⁴⁰ Ἐπίσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, *δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν †αὐτούς.

⁴¹ Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι †ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι.

⁴² Πᾶσάν τε ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ὁ Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

6

Seven Chosen to Serve

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

² Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, *εἶπον, Οὐκ ἀρεστόν ἐστίν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.

³ Ἐπισκέψασθε †οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις Πνεύματος †Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς ὁ καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

⁴ Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου *προσκαρτερήσομεν.

⁵ Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα †πλήρης πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,

⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

⁷ Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥαυε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

The Arrest of Stephen

⁸ Στέφανος δὲ πλήρης †πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

* 5:36 προσεκλήθη | προσεκλιθη ANT CT PCK | προσεκολληθη TR † 5:36 αριθμος ανδρων | ανδρων αριθμος CT † 5:36 ωσει | ως CT PCK § 5:37 ικανον | — CT * 5:38 εασατε | αφετε ECM† NA SBL TH WH † 5:38 βουλη | βουλη αυτη ANT CT TR † 5:39 δυνασθε | δυνησεσθε CT PCK § 5:39 αυτο | αυτους CT * 5:40 δειραντες | δηραντες PCK † 5:40 αυτους | — CT † 5:41 υπερ του ονοματος του ιησου κατηξιωθησαν | υπερ του ονοματος αυτου κατηξιωθησαν M^{Pt} ANT TR | κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος του χριστου PCK | κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος CT § 5:42 ιησουν τον χριστον | τον χριστον ιησουν CT PCK * 6:2 ειπον | ειπαν CT † 6:3 ουν | δε ECM NA SBL WH † 6:3 αγιου | — CT § 6:3 καταστησωμεν | καταστησομεν M^{Pt} ANT CT PCK TR * 6:4 προσκαρτερησομεν | προσκαρτερησωμεν ECM† † 6:5 πληρης | πληρη M^{Pt} ANT PCK TR WH † 6:8 πιστεως 78.4% | χαριτος CT 19.8%

9 Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, Συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ.

10 Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς *Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν.

12 †Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,

13 ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται †ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου·

14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τούτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν *Μωσῆς.

15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν †ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, †εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7

Stephen's Speech to the Council

1 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ *ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει;

2 Ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν,

3 καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ †ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς †γῆν ἣν ἂν σοι δείξω.

4 Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν· κάκειθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε·

5 καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο Ἐδοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν *αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρακόσια.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ †εἶαν †δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, ἔειπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ *ὁ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ †ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,

10 καὶ †ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

§ 6:9 συζητουντες | συζητουντες TH WH * 6:11 μωσην | μωσην ANT CT † 6:12 συνεκινησαν | συνεκινησαν TH † 6:13 ρηματα βλασφημα λαλων | λαλων ρηματα CT § 6:13 αγιου | αγιου τουτου ECM† NA TR WH * 6:14 μωσης | μωσης ANT CT TR † 6:15 απαντες | παντες CT † 6:15 ειδον | ειδαν WH * 7:1 αρα | — CT † 7:3 εκ | — WH † 7:3 γην | την γην CT § 7:5 δουναι αυτω | αυτω δουναι ℣P† TR | δουναι αυτην PCK * 7:5 αυτην | αυτω PCK † 7:7 εαν | αν WH † 7:7 δουλευσωσι | δουλευσουσι NA SBL WH § 7:7 ειπεν ο θεος | ο θεος ειπε CT * 7:8 ο | — CT † 7:8 ο | — CT † 7:10 εξειλετο | εξειλατο CT § 7:10 ολον | εφ ολον ECM† NA

11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν * γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ[†] εὑρίσκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

12 Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ δῶνε γνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῷ τὸ γένος * τοῦ Ἰωσήφ.

14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, ἐν ἑβδομηκοντα πέντε.

15 * Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν·

16 καὶ μετετέθησαν εἰς τὸ Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι τοῦ ὠνήσατο Ἀβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Σέμμωρ * τοῦ Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ τῷ Ἀβραάμ, ἠὺξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ,

18 ἄχρῃς οὗ ἀνέστη βασιλεὺς * ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ.

19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἐκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι.

20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ * πατρός.

21 Ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν, ἀνεῖλετο ἡ θυγάτηρ Φαραῷ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν.

22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ * ἔργοις.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

24 Καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον·

25 ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς * αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν.

26 Τῇ ἡμέρᾳ ὠφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνηλάσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε * ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;

27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπόσατο αὐτόν, εἰπὼν, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς;

28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες Σχθὲς τὸν Αἰγύπτιον;

* 7:11 γην αιγυπτου 90.2% | αιγυπτον CT 3.9% † 7:11 ευρισκον | ηυρισκον ECM NA SBL WH ‡ 7:12 σιτα εν αιγυπτω | σιτια εις αιγυπτον CT § 7:13 ανεγνωρισθη | εγνωρισθη WH * 7:13 του ιωσηφ | ιωσηφ SBL WH | αυτου TH † 7:14 τον πατερα αυτου ιακωβ | ιακωβ τον πατερα αυτου CT PCK ‡ 7:14 συγγενειαν | συγγενειαν αυτου M^P ANT PCK TR § 7:14 ψυχαις εβδομηκοντα πεντε | εβδομηκοντα πεντε ψυχαις PCK * 7:15 κατεβη δε | και κατεβη ECM[†] NA SBL TH † 7:16 συχεμ | σιχεμ SCR ‡ 7:16 ο | ω ANT CT § 7:16 εμμορ | εμμορ CT PCK | εμορ SCR * 7:16 του | εν CT † 7:16 συχεμ | σιχεμ SCR ‡ 7:17 ης | ην ANT § 7:17 ωμοσεν 96.3% | ωμολογησεν CT 2.2% * 7:18 ετερος | ετερος επ αιγυπτον ECM[†] NA SBL TH WH † 7:19 ημων | — ECM[†] SBL TH WH ‡ 7:19 εκθετα τα βρεφη | τα βρεφη εκθετα CT § 7:20 μωσης | μωυσης ANT CT PCK * 7:20 πατρος | πατρος αυτου ANT TR † 7:21 εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο | εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον ANT TR | εκτεθεντος δε αυτου ανειλατο αυτον CT ‡ 7:22 μωσης | μωυσης ANT CT PCK § 7:22 παση | εν παση NA * 7:22 εργοις | εν εργοις ANT TR | εργοις αυτου ECM[†] NA SBL TH WH † 7:23 τεσσαρακονταετης | τεσσαρακονταετης CT ‡ 7:23 επι | εις ANT § 7:24 εποιησεν | εποιησατο ANT * 7:25 αυτου | — SBL WH † 7:25 αυτοις σωτηριαν | σωτηριαν αυτοις CT ‡ 7:26 τε | δε SCR § 7:26 συνηλασεν | συνηλλασεν CT * 7:26 υμεις | — CT † 7:27 αυτον | τουτου PCK ‡ 7:27 ημας | ημων M^P ANT ECM[†] NA SBL TH WH § 7:28 χθες | εχθες CT

29 Ἐφυγε δὲ *Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν †τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος †Κυρίου ἐν Σφλογὶ πυρὸς βάτου.

31 Ὁ δὲ *Μωσῆς ἰδὼν †ἐθαύμαζε τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου †πρὸς αὐτόν,

32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἔντρομος δὲ γενόμενος *Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι.

33 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος †ἐν ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν.

34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ †αὐτῶν ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ὁ ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν *Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς †ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν †ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.

36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν Σγῆ *Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη †τεσσαράκοντα.

37 Οὗτός ἐστιν †ὁ ΣΜωσῆς ὁ *εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει †Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς †ἐμέ.

38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο ὁ λόγον ζῶντα δοῦναι *ἡμῖν·

39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, †ἀλλ' ἀπόσαντο, καὶ ἐστράφησαν †τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,

40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν· ὁ γὰρ ΣΜωσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί *γέγονεν αὐτῷ.

41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.

42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι
 †ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;
 43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ,

* 7:29 μωσης | μωσσης ANT CT † 7:30 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 7:30 κυριου | — CT § 7:30 φλογι πυρος | πυρι φλογος ECM† * 7:31 μωσης | μωσσης ANT CT † 7:31 εθαυμαζε | εθαυμασε M^{pt} PCK SBL TH TR WH † 7:31 προς αυτον | — CT § 7:32 ο θεος ισαακ και ο θεος | ισαακ και CT * 7:32 μωσης | μωσσης ANT CT PCK † 7:33 εν | εφ CT † 7:34 αυτων | αυτου SBL WH § 7:34 αποστελω | αποστειλω CT * 7:35 μωσην | μωσσην ANT CT PCK TR † 7:35 αρχοντα | αρχηγον PCK | και αρχοντα ECM† NA SBL WH † 7:35 απεστειλεν εν | απεσταλκε συν CT § 7:36 γη | τη WH * 7:36 αιγυπτω | αιγυπτου TR † 7:36 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 7:37 ο | — PCK § 7:37 μωσης | μωσσης ANT CT PCK TR * 7:37 ειπων | ειπας CT † 7:37 κυριος ο θεος ημων | κυριος ο θεος υμων ANT TR | ο θεος CT † 7:37 εμε | εμε αυτου ακουσεσθε ANT TR § 7:38 λογον | λογια M^{pt} ANT CT HF PCK TR * 7:38 ημιν | υμιν WH † 7:39 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 7:39 τη καρδια | ταις καρδιαις TR | εν ταις καρδιαις CT § 7:40 μωσης | μωσσης ANT CT PCK * 7:40 γεγονεν | εγενετο CT † 7:42 ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω | εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα PCK | ετη τεσσερακοντα εν τη ερημω CT

καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ †ὕμων §Ρεμφάν,
τοὺς τύπους οὓς ἐποίησατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν *τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς
διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ †Μωσῆ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐωράκει.

45 Ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ
κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῴσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν,
ἕως τῶν ἡμερῶν †Δαυίδ·

46 ὃς εὔρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὔρεῖν σκῆνωμα τῷ §Θεῷ
Ἰακώβ.

47 Σολομῶν δὲ *ὠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.

48 Ἀλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις †ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης
λέγει,

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος,
†ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
ποιῶν οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος·
ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;

50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι §τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ
Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς.

52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς
προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὓς νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ
φονεῖς *γεγένησθε·

53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

The Stoning of Stephen

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς
ὀδόντας ἐπ' αὐτόν.

55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν
Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,

56 καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς †ἀνεωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν †ἐστῶτα τοῦ Θεοῦ.

57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν
ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν·

58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ
§ιμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου.

59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ,
δέξαι τὸ πνεῦμά μου.

60 Θεοὶ δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς *τὴν

‡ 7:43 ὑμων | — SBL WH § 7:43 ρεμφαν | ρεφαν M^{pt} TH | ρεφφαν PCK | ραιφαν ECM NA SBL | ρομφα
WH * 7:44 τοις | εν τοις ST † 7:44 μωση | μωση ANT CT PCK ‡ 7:45 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ
TH WH § 7:46 θεω | οικω ECM[†] NA * 7:47 ωκοδομησεν | οικοδομησεν ECM NA SBL WH † 7:48 ναοις
| — CT ‡ 7:49 η δε | και η WH § 7:51 τη καρδια | καρδιας ECM NA SBL WH | ταις καρδιας υμων TH
* 7:52 γεγενησθε | εγενεσθε CT † 7:56 ανεωγμενους | διηνοιγμενους CT ‡ 7:56 εστωτα του θεου | του
θεου εστωτα ANT § 7:58 ιματια | ιματια αυτων ANT CT TR * 7:60 την αμαρτιαν ταυτην | ταυτην την
αμαρτιαν ECM[†] NA SBL TH WH

ἀμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

8

¹ Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῆ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Saul Persecutes the Church

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες *δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ †Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων.

² Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ †ἐποίησαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ.

³ Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

Philip Preaches the Good News in Samaria

⁴ Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

⁵ Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς Ὡπόλιν τῆς *Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.

⁶ Προσεῖχόν †τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

⁷ †Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα ὤφω μὴ μεγάλη *ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.

⁸ †Καὶ ἐγένετο †χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Simon the Magician

⁹ Ἄνῆρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προῦπηρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ ὀξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς *Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν·

¹⁰ ὧ †προσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ †μεγάλη.

¹¹ Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς ὀμαγείαις ἐξεστακέσαι αὐτούς.

¹² Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ *τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος †Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

¹³ Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε †δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα, ἐξίστατο.

¹⁴ Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ ὀσαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτούς *τὸν Πέτρον καὶ †Ἰωάννην·

¹⁵ οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα Ἄγιον·

¹⁶ †οὐπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὀΧριστοῦ Ἰησοῦ.

¹⁷ Τότε *ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἄγιον.

* 8:1 δε | τε TR † 8:1 σαμαρειας | σαμαριας WH † 8:2 εποιησαντο | εποιησαν ANT CT § 8:5 πολιν | την πολιν ECM† NA SBL WH * 8:5 σαμαρειας | σαμαριας WH † 8:6 τε | δε ANT CT PCK † 8:7 πολλων | πολλοι CT § 8:7 φωνη μεγαλη | μεγαλη φωνη TR * 8:7 εξηρχετο | εξηρχοντο CT † 8:8 και εγενετο | εγενετο δε CT † 8:8 χαρα μεγαλη | πολλη χαρα CT § 8:9 εξιστων | εξιστανων CT * 8:9 σαμαρειας | σαμαριας WH † 8:10 προσειχον | προσειχον παντες ANT CT TR † 8:10 μεγαλη 90.4% | καλουμενη μεγαλη CT 6.6% § 8:11 μαγειαις | μαγιας WH * 8:12 τα | — ECM† NA SBL TH WH † 8:12 ιησου | του ιησου TR † 8:13 δυναμεις και σημεια γινομενα | σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας CT ST § 8:14 σαμαρεια | σαμαρια WH * 8:14 τον | — CT † 8:14 ιωαννην | ιωαννη WH † 8:16 ουπω | ουδεπω CT § 8:16 χριστου | κυριου ANT CT TR * 8:17 επετιθουν | επετιθεσαν CT

18 †Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα †τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα,

19 λέγων, Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἴξῃ ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη Πνεῦμα Ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερίς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα *ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ †Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.

23 Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρῶ σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν †Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὕπέστρεψαν εἰς *Ἱερουσαλήμ, πολλάς τε κώμας τῶν †Σαμαρειτῶν †εὐηγγελίσαντο.

Philip Baptizes the Ethiopian Eunuch

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης Στῆς βασιλείσης Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ,

28 ἦν *τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, †καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος †τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν, Ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη,

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη,
καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ *κείροντος αὐτὸν ἄφωνος,
οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει †αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη,
τὴν †δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;
Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

† 8:18 θεασαμενος | ιδων ANT CT † 8:18 το αγιον 98.9% | — ECM NA SBL WH 0.4% § 8:19 εαν | αν PCK ST
* 8:21 ενωπιον | εναντιον ECM† PCK | εναντι ECM† NA SBL TH WH † 8:22 θεου | κυριου CT † 8:24 κυριον
| θεου ANT § 8:25 υπεστρεψαν | υπεστρεφον CT * 8:25 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 8:25 σαμαρειτων
| σαμαριτων ECM NA SBL † 8:25 ευηγγελισαντο | ευηγγελιζοντο CT § 8:27 της | — CT * 8:28 τε |
δε WH † 8:28 και | — SCR † 8:30 τον προφητην ησαιαν | ησαιαν τον προφητην CT § 8:31 οδηγηση |
οδηγησει NA SBL TH WH * 8:32 κειροντος | κειραντος ECM† HF NA SBL TH † 8:33 αυτου | — ECM† SBL
TH WH † 8:33 δε | — ECM† NA SBL TH WH

- 34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός;
- 35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.
- 36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος, Ἴδου, ὕδωρ· τί κωλύει με βραπτισθῆναι;
- 38 Καὶ ἐκέλευσε στήναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.
- 39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.
- 40 Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς *Καισάρειαν.

9

The Conversion of Saul

- 1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι *ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,
- 2 ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τις εὕρῃ †τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ.
- 3 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν τῇ Δαμασκῷ· †καὶ ἐξαίφνης Σπερήστραψεν αὐτὸν φῶς *ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ·
- 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, **Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;**
- 5 Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ †Κύριος εἶπεν, **Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ †διώκεις·**
- 6 **§ ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι *τί σε δεῖ ποιεῖν.**
- 7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ †εἰστήκεισαν †ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.
- 8 Ἠγέρθη δὲ §ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμένων *τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, †οὐδένα ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.
- 9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.
- 10 Ἦν δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν †ὁ Κύριος ἐν ὄραματι, **Ἀνανία.** Ὁ δὲ εἶπεν, Ἴδου ἐγώ, Κύριε.
- 11 Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν, **§ Ἀναστάς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,**

§ 8:36 βαπτισθῆναι 86.5% | βαπτισθῆναι 37 εἶπε δε αὐτῷ εἰ πιστεῦεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου ἐξεστὶν ἀποκριθεὶς δε εἶπε π

* 8:40 καισαρειαν | καισαριαν WH * 9:1 εμπνεων | ενπνεων WH † 9:2 της οδου οντας | οντας της οδου ECM† † 9:3 και εξαιφνης | εξαιφνης τε ECM NA SBL | εξεφνης τε TH WH § 9:3 περιηστραψεν αυτον | αυτον περιηστραψε CT * 9:3 απο | εκ CT † 9:5 κυριος ειπεν | — CT † 9:5 διωκεις | διωκεις σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον TR § 9:6 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ | — TR * 9:6 τι | οτι ECM | ο τι NA SBL TH WH † 9:7 εισηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 9:7 ενεοι | εννεοι M^{pt} TR § 9:8 ο | — CT * 9:8 τε | δε CT TR † 9:8 ουδενα | ουδεν NA SBL TH WH † 9:10 ο κυριος εν οραματι | εν οραματι ο κυριος CT § 9:11 αναστας | αναστα WH

12 καὶ εἶδεν *ἐν ὄραματι ἄνδρα †ὀνόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ ‡χειρα, ὅπως ἀναβλέψη.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας, Κύριε, *ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ †ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ.

14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, Πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ‡μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ὁσίων *καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.

16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, †ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἡ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς Πνεύματος Ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ‡ἀπέπεσον ὁσὰπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ *ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ †τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,

19 καὶ λαβὼν τροφὴν ‡ἐνίσχυσεν.

Paul Preaches Christ in Damascus

Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ *τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς.

20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν †Χριστόν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ‡ἐν Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ὁσέληλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ *συνέχυνε †τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, ‡συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

Saul Escapes Death

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν.

24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. ὁ Παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 λαβόντες δὲ *αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, †καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν ‡σφυρίδι.

Saul in Jerusalem

26 Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος *ἐν Ἱερουσαλήμ, †ἐπειράτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητῆς.

* 9:12 ἐν ὀραματι ἀνδρα | ἀνδρα ECM | ἀνδρα ἐν ὀραματι NA SBL TH WH † 9:12 ὀνοματι ἀνανιαν | ἀνανιαν ὀνοματι CT PCK ‡ 9:12 χεῖρα | τας χειρας NA WH | χειρας ECM SBL TH § 9:13 ἀνανιας | ὁ ἀνανιας TR
 * 9:13 ἀκηκοα | ἠκουσα CT † 9:13 ἐποίησε τοις ἁγίοις σου | τοις ἁγίοις σου ἐποίησεν ECM† NA SBL TH WH
 ‡ 9:15 μοι ἐστιν | ἐστὶ μοι CT § 9:15 ἐθνῶν | τῶν ἐθνῶν WH * 9:15 καὶ | τε καὶ CT † 9:17 ὁ | ἰησοῦς ὁ ANT CT TR ‡ 9:18 ἀπέπεσον | ἀπέπεσαν CT § 9:18 ἀπο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ | αὐτοῦ ἀπο τῶν ὀφθαλμῶν CT * 9:18 ὡσεὶ | ὡς ECM† NA SBL TH WH † 9:18 τε | τε παραχρημα ℣^{pt} PCK TR ‡ 9:19 ἐνίσχυσεν | ἐνίσχυθη WH § 9:19 ὁ σαυλος | — CT * 9:19 τῶν | τῶν οὐτῶν ANT † 9:20 χριστόν | ἰησοῦν ANT CT PCK ‡ 9:21 ἐν | εἰς NA § 9:21 ἐληλυθεν | ἐληλυθει CT TR * 9:22 συνέχυνε | συνέχυνε ECM NA SBL WH † 9:22 τοὺς | — WH ‡ 9:22 συμβιβαζων | συμβιβαζων WH § 9:24 παρετήρουν τε | παρετηροῦντο δε καὶ CT * 9:25 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ 86.6% | οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ CT 2.1% † 9:25 καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους | διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν CT ‡ 9:25 σφυρίδι | σφυρίδι WH § 9:26 ὁ σαυλος | — CT * 9:26 ἐν | εἰς ANT CT TR † 9:26 ἐπειράτο | ἐπειράζε ECM† NA SBL TH WH

27 Βαρνάβας δὲ ἐπλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν σείσπορευόμενος *εἰς Ἱερουσαλήμ, †καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ †Κυρίου Ἰησοῦ,

29 ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν σαυτὸν ἀνελεῖν.

30 Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς *Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν †αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 †Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην οἰκοδομούμεναι, καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

Peter Heals Aeneas

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας *Λύδδαν.

33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον τινα †Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ †κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος.

34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη.

35 Καὶ *εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες †Λύδδαν καὶ τὸν †Ἀσσάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

Peter Raises Dorcas

36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι ΣΤαβηθά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης *ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ †αὐτὴν ἔθηκαν ἐν †υπερώῳ.

38 Ἐγγὺς δὲ οὔσης Σλύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, *ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ †οκνηῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν.

39 Ἀναστάς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὔσα ἡ Δορκάς.

‡ 9:27 του ιησου | του κυριου ιησου PCK | ιησου WH § 9:28 εισπορευομενος | εισπορευομενος και εκπορευομενος M^{pt} ANT CT PCK TR * 9:28 εις | εν M^{pt} ANT PCK TR † 9:28 και | — CT ‡ 9:28 κυριου ιησου | ιησου PCK | κυριου CT § 9:29 αυτον ανελειν | ανελειν αυτον CT PCK * 9:30 καισαρειαν | καισαριαν WH † 9:30 αυτον | — ECM[†] PCK ‡ 9:31 αι ... εκκλησιαι ... ειχον ... οικοδομουμεναι ... πορευομεναι ... επληθυνοντο 87.6% | η ... εκκλησια ... ειχεν ... οικοδομουμενη ... πορευομενη ... επληθυνετο CT 7.8% § 9:31 σαμαρειας | σαμαριας WH * 9:32 λυδδαν | λυδδα CT † 9:33 αινεαν ονοματι | ονοματι αινεαν CT ‡ 9:33 κραββατω | κραββατου M^{pt} | κραβαττω ANT | κραβαττου ECM[†] NA SBL TH WH § 9:34 ο | — ECM[†] NA SBL TH WH * 9:35 ειδον | ειδαν CT † 9:35 λυδδαν | λυδδα CT ‡ 9:35 ασσαρωνα | σαρωναν ANT CT SCR | σαρωναν ST § 9:36 ταβηθα | ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR | ταβειθα WH * 9:36 αγαθων εργαων | εργαων αγαθων ECM[†] NA SBL TH WH † 9:37 αυτην εθηκαν | εθηκαν αυτην ECM[†] NA SBL TH | εθηκαν WH ‡ 9:37 υπερωω | τω υπερωω PCK § 9:38 λυδδης | λυδδας CT * 9:38 απεστειλαν | απεστειλαν δυο ανδρας ANT CT TR † 9:38 οκνησαι διελθειν εως αυτων | οκνησης διελθειν εως ημων CT

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος †θεις τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Ὁ ταβηθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.

41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτήν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης *τῆς Ἰόππης, καὶ †πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ †ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10

Cornelius' Vision

1 Ἄνῆρ δέ τις *ἦν ἐν †Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ †σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,

2 εὐσεβῆς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ὅτι ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διὰ παντός.

3 Εἶδεν ἐν ὀράματι φανερῶς, ὡσεὶ *ῥῶρα †ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμβροχος γενόμενος εἶπε, Τί ἐστὶ, Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἶ προσευχαί σου καὶ αἶ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον †ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πέμψον σεῖς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι *Σίμωνα †τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον·

6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρὰ †θάλασσαν.

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ὅτι τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν *αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,

8 καὶ ἐξηγησάμενος †αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

Peter's Vision

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων †ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ῥῶρα ἕκτην·

10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἠθέλε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ †ἐκείνων, *ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,

11 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον †ἐπ' αὐτὸν σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς †δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα ὅτι τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, **Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.**

‡ 9:40 θεις | και θεις CT § 9:40 ταβηθα | ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR | ταβειθα WH * 9:42 της | — WH † 9:42 πολλοι επιστευσαν | επιστευσαν πολλοι CT ‡ 9:43 ημερας ικανας μειναι αυτον ECM† | αυτον ημερας ικανας μειναι ECM† PCK TH | ημερας ικανας μειναι ECM† NA SBL WH * 10:1 ην | — ANT CT † 10:1 καισαρεια | καισαρια WH ‡ 10:1 σπειρης | σπειρας PCK § 10:2 τε | — CT * 10:3 ωραν | περι ωραν CT † 10:3 ενατην | εννατην ℳ^{Pt} TR ‡ 10:4 ενωπιον | εμπροσθεν CT § 10:5 εις ιοππην ανδρας | ανδρας εις ιοππην CT * 10:5 σιμωνα | σιμωνα τινα CT † 10:5 τον επικαλουμενον πετρον | ος επικαλειται πετρος ℳ^{Pt} CT PCK TR ‡ 10:6 θαλασσαν | θαλασσαν ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν TR § 10:7 τω κορνηλιω | αυτω CT * 10:7 αυτου | — CT † 10:8 αυτοις απαντα | απαντα αυτοις CT ‡ 10:9 εκεινων | αυτων ECM § 10:10 εκεινων | αυτων CT * 10:10 επεπεσεν 78.6% | εγενετο CT 10.9% | επεσεν MSS 10.3% † 10:11 επ αυτον | — CT ‡ 10:11 δεδεμενον και 88.6% | — ECM NA SBL WH 4.2% § 10:12 της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα 79.3% | και τα θηρια και τα ερπετα της γης και τα MSS 6.3% | και ερπετα της γης και CT 1.5%

14 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν *ἢ ἀκάθαρτον.

15 Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ ἄπάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδε, ἄκαι ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι *ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν Ἰσίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα,

18 καὶ φωνήσαντες ἐπυθάνοντο εἰ Σίμων, ὃ ἐπικαλούμενος Πέτρος, ἐνθάδε ξενίζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου ἠδιενθυμουμένου περὶ τοῦ ὄραματος, εἶπεν *αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδοῦ, ἄνδρες ἠζητοῦσί σε.

20 Ἄλλὰ ἀναστάς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· *διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν, Ἰδοῦ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

22 Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.

23 Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς ἐξένισε.

Τῇ δὲ ἐπαύριον *ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης ἠσυνῆλθον αὐτῷ.

24 Ἄκαι τῇ ἐπαύριον *εἰσῆλθον εἰς τὴν ἠκαισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, ἠσυγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 Ὡς δὲ ἐγένετο ἠτου εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.

26 Ὁ δὲ Πέτρος *αὐτὸν ἠγειρε λέγων, Ἀνάστηθι· ἠκαγὼ αὐτὸς ἠνθρωπὸς εἰμι.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὐρίσκει συνελθούτους πολλούς,

28 ἔφη τε πρὸς αὐτούς, ἠμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἠνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἠπροσέρχεσθαι ἠλλοφύλῳ· ἠκαὶ ἐμοὶ ἠὸ Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἠ ἀκάθαρτον λέγειν ἠνθρωπον·

29 διὸ καὶ *ἠναντιρρήτως ἠῆλθον μεταπεμφθεῖς. Πυθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με.

* 10:14 η | και CT † 10:16 παλιν | ευθυς CT ‡ 10:16 ανεληφθη | ανελημφθη CT § 10:17 και | — CT * 10:17 απο | υπο CT PCK † 10:17 σιμωνος | του σιμωνος CT ‡ 10:18 επυθανοντο | επυθοντο WH § 10:19 διενθυμουμενου | ενθυμουμενου TR * 10:19 αυτω το πνευμα 95.8% | το πνευμα αυτω ECM† TH 3.8% | το πνευμα WH 0.2% † 10:19 ανδρες | ανδρες τρεις ANT ECM NA TH TR | ανδρες δυο WH ‡ 10:19 ζητουσι | ζητουντες ECM NA SBL WH § 10:20 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 10:20 διοτι | οτι CT † 10:21 ανδρας | ανδρας τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον TR ‡ 10:22 ειπον | ειπαν CT § 10:22 αγιου | — PCK * 10:23 ο πετρος | αναστας ANT CT † 10:23 ιοππης | της ιοππης ANT TR ‡ 10:23 συνηλθον | συνηλθαν WH § 10:24 και τη | τη δε CT * 10:24 εισηλθον | εισηλθεν ECM† NA SBL WH | εισηλθαν TH † 10:24 καισαρειαν | καισαριαν WH ‡ 10:24 συγκαλεσαμενος | συνκαλεσαμενος WH § 10:25 του εισελθειν 70.4% | του ελθειν MSS 11.4% | εισελθειν TR 8.1% * 10:26 αυτον ηγειρε | ηγειρεν αυτον CT HF PCK † 10:26 καγω | και εγω CT ‡ 10:28 και εμοι | καμοι CT § 10:28 ο θεος εδειξε | εδειξεν ο θεος ECM† * 10:29 αναντιρρητως | αναντηρητως WH

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην ἠνιστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,

31 καὶ φησι, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι.

33 Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

Peter Preaches to Cornelius' Household

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ *στόμα εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι ἠπροσωπολήπτης ὁ Θεός·

35 ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἔστι.

36 Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ—οὗτός ἐστι πάντων Κύριος—

37 ὑμεῖς οἴδατε, τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ὀφθαλμίζομενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν *Ἰωάννης·

38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ἠΝαζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς ἔσμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἑν Ἰερουσαλήμ· ὃν *καὶ ἠνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἠγειρε ἠτῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι,

41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύττειν τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι ὁ αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 Τούτῳ πάντες οἱ προφηταὶ μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

The Holy Spirit Falls upon the Gentiles

44 Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί, *ὅσοι ἠσυνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται.

46 Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος,

† 10:30 νηστευων και την ενατην (εννατην TR) ωραν 93.1% | την ενατην CT 3.3% ‡ 10:32 ος παραγενομενος λαλησει σοι 93.6% | — CT 4.6% § 10:33 θεου | κυριου CT * 10:34 στομα | στομα αυτου ANT † 10:34 προσωποληπτης | προσωπολημπτης CT ‡ 10:36 ον | — WH § 10:37 αρξαμενον | αρξαμενος CT * 10:37 ιωαννης | ιωαννης WH † 10:38 ναζαρετ | ναζαρεθ CT SCR ‡ 10:39 εσμεν | — CT § 10:39 εν | — SBL WH * 10:39 και | — TR † 10:39 ανειλον | ανειλαν CT ‡ 10:40 τη | εν τη NA § 10:42 αυτος | ουτος ECM† NA SBL WH * 10:45 οσοι | οι WH † 10:45 συνηλθον | συνηλθαν ECM NA SBL WH ‡ 10:45 αγιου πνευματος | πνευματος του αγιου WH § 10:46 ο | — CT

⁴⁷ Μήτι τὸ ὕδωρ *κωλύσαι δύναται τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον †καθὼς καὶ ἡμεῖς;

⁴⁸ Προσέταξέ †τε αὐτοὺς §βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11

Peter Reports to the Church in Jerusalem

¹ Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

² *Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς †Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,

³ λέγοντες ὅτι †πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσηλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς.

⁴ Ἀρξάμενος δὲ §ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων,

⁵ Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ·

⁶ εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

⁷ Ἦκουσα *δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, **Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.**

⁸ Εἶπον δέ, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι †πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσηλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

⁹ Ἀπεκρίθη δέ †μοι §φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, **Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.**

¹⁰ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ *πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

¹¹ Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἦμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ †Καισαρείας πρὸς με.

¹² Εἶπε δέ §μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν *διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσηλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός·

¹³ ἀπήγγειλέ †τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα, καὶ εἰπόντα †αὐτῷ, Ἀποστείλον εἰς Ἰόππην §ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

¹⁴ ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

¹⁵ Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

* **10:47** κωλυσαι δυναται τις 86.1% | δυναται τις κωλυσαι MSS 7.1% | δυναται κωλυσαι τις CT 3.2% † **10:47** καθως | ως CT PCK † **10:48** τε | δε ECM† NA SBL TH WH § **10:48** βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου | βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου ιησου PCK | εν τω ονοματι ιησου χριστου βαπτισθηναι CT * **11:2** και οτε 87.8% | οτε δε CT 7.4% † **11:2** ιεροσολυμα | ιερουσαλημ CT † **11:3** προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας εισηλθες και συνεφαγες | εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγες ECM† NA PCK SBL TH | εισηλθε προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγεν ECM† WH § **11:4** ο | — CT * **11:7** δε | δε και CT † **11:8** παν | — CT † **11:9** μοι | — CT § **11:9** φωνη εκ δευτερου | εκ δευτερου φωνη PCK WH * **11:10** παλιν ανεσπασθη | ανεσπασθη παλιν CT † **11:11** ημην | ημεν CT † **11:11** καισαρειας | καισαριας WH § **11:12** μοι το πνευμα | το πνευμα μοι CT * **11:12** διακρινομενον | διακριναντα CT † **11:13** τε | δε CT PCK † **11:13** αυτω | — CT § **11:13** ανδρας | — CT PCK

16 Ἐμνήσθη δὲ τοῦ ῥήματος *Κυρίου, ὡς †ἔλεγεν, ‡**Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.**

17 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν ΣΧριστόν, ἐγὼ *δὲ τίς ἡμῖν δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ †ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, Ἄρα ‡γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.

The Church in Antioch

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους.

20 Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες *εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν †πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς ‡πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

22 Ἦκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν *Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν †διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας·

23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν ‡χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν Στῷ Κυρίῳ·

24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν *ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον,

26 καὶ εὗρων †ἠγάγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ ‡αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι Στῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε *πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.

28 Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, †ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν ‡μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἔσσις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου *Καίσαρος.

29 Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς †εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς·

30 ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12

James Killed and Peter Imprisoned

* 11:16 κυριου | του κυριου CT PCK † 11:16 ελεγεν | ελεγεν οτι PCK ‡ 11:16 ιωαννης | ιωαννης WH
 § 11:17 χριστον | — PCK * 11:17 δε | — CT PCK † 11:18 εδοξαζον | εδοξασαν ECM† NA SBL TH WH
 ‡ 11:18 γε | — CT § 11:18 εδωκεν εις ζωην | εις ζωην εδωκεν ECM† NA SBL TH WH * 11:20 εισελθοντες |
 ελθοντες CT † 11:20 προς | και προς CT ‡ 11:21 πιστευσας | ο πιστευσας ECM† NA SBL TH WH § 11:22
 εν | ουσης εν CT * 11:22 ιεροσολυμοις | ιερουσαλημ CT † 11:22 διελθειν | — ECM SBL TH WH ‡ 11:23
 χαριν | χαριν την ECM NA SBL WH § 11:23 τω | εν τω WH * 11:25 ο βαρναβας | — CT † 11:26 ηγαγεν
 αυτον | ηγαγεν CT PCK | αυτον ηγαγεν αυτον ANT TR ‡ 11:26 αυτους | αυτοις και CT § 11:26 τη | εν τη
 ANT CT TR * 11:26 πρωτον | πρωτως CT † 11:28 εσημανε | εσημαινε WH ‡ 11:28 μεγαν | μεγαλην CT
 § 11:28 οστις και | ητις CT * 11:28 καισαρος | — CT † 11:29 ευπορειτο | ηυπορειτο ANT TR

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

2 Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν *Ἰωάννου †μαχαίρα.

3 †Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον —ἦσαν δὲ §αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων—

4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίους στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτήρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν *ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν †ὑπὲρ αὐτοῦ.

An Angel Frees Peter from Prison

6 Ὅτε δὲ †εμελλεν §αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μετὰ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει δυοσί· φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν.

7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ *ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 Εἶπέ †τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, †Περιζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.

9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει §αὐτῷ· καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν.

10 Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, *ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτῃ †ἠνοιχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.

11 Καὶ ὁ Πέτρος, †γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε §Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ *ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν †Μαρίας τῆς μητρὸς †Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι.

13 Κρούσαντος δὲ §τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη.

14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.

15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν *εἶπον, Μαίρη. Ἡ δὲ διῆσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ †δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος †αὐτοῦ ἐστίν.

16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ §εῖδον αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν.

* 12:2 ἰωαννου | ιωανου WH † 12:2 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 12:3 και ιδων | ιδων δε CT § 12:3 αι | — ECM† SBL TH TR WH * 12:5 εκτενης | εκτενωσ CT † 12:5 υπερ | περι CT † 12:6 εμελλεν | ημελλεν CT § 12:6 αυτον προαγειν | προαγειν αυτον PCK | προαγαγειν αυτον ECM NA SBL | προσαγαγειν αυτον TH WH * 12:7 εξεπεσον | εξεπεσαν CT † 12:8 τε | δε CT † 12:8 περιζωσαι | ζωσαι CT § 12:9 αυτω | — CT * 12:10 ηλθον | ηλθαν CT † 12:10 ηνοιχθη | ηνοιγη CT † 12:11 γενομενος εν εαυτω | εν εαυτω γενομενος CT § 12:11 κυριος | ο κυριος NA SBL WH * 12:11 εξειλετο | εξειλατο CT † 12:12 μαριας | της μαριας CT † 12:12 ιωαννου | ιωανου WH § 12:13 του πετρου | αυτου ANT CT * 12:15 ειπον | ειπαν CT † 12:15 δε | δ TR † 12:15 αυτου εστιν | εστιν αυτου CT § 12:16 ειδον | ειδαν ECM NA SBL WH

17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῆ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος *αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. Εἶπε †δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς †τὴν §Καισαρείαν διέτριβεν.

The Death of Herod

20 Ἦν δὲ *ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν †δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστου τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.

21 Τακτῆ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, †καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς.

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, §Φωνὴ Θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε *δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ †Θεοῦ ἠΐξανε καὶ ἐπληθύνετο.

25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν †εἰς Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, §συμπααραλαβόντες *καὶ †Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13

Barnabas and Saul Are Commissioned

1 Ἦσαν δὲ *τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφηῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ †καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ †τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν §Βαρνάβαν καὶ *τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες †τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

Barnabas and Saul on Cyprus

4 †Οὗτοι μὲν §οὔν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ *Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, κατῆλθον εἰς †τὴν †§Σελεύκειαν· ἐκεῖθεν §δὲ ἀπέπλευσαν εἰς *τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῳ, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

* 12:17 αυτον εξηγαγεν | εξηγαγεν αυτον ANT † 12:17 δε | τε ECM† NA SBL TH WH † 12:19 την | — CT § 12:19 καισαρειαν | καισαριαν WH * 12:20 ο ηρωδης | ηρωδης ANT | — CT † 12:20 δε | τε ANT PCK † 12:21 και | — WH § 12:22 φωνη θεου | θεου φωνη ℳ^{pt} ANT CT PCK TR * 12:23 δοξαν | την δοξαν ANT CT TR † 12:24 θεου | κυριου WH † 12:25 εις ιερουσαλημ 58.4% | εξ ιερουσαλημ εις αντιοχειαν MSS 12.6% | απο ιερουσαλημ MSS 11.1% | απο ιερουσαλημ εις αντιοχειαν MSS 8.6% | εις αντιοχειαν PCK 4.9% | εξ ιερουσαλημ ANT TR 3.3% § 12:25 συμπααραλαβοντες | συμπααραλαβοντες TH WH * 12:25 και | — CT † 12:25 ιωαννην | ιωαννην WH * 13:1 τινες | — CT † 13:1 καλουμενος | επικαλουμενος ANT † 13:1 τετραρχου | τετραραρχου ECM NA SBL WH § 13:2 βαρναβαν | τε βαρναβαν TR * 13:2 τον | — CT † 13:3 τας χειρας αυτοις | αυτοις τας χειρας ANT † 13:4 ουτοι | αυτοι CT § 13:4 ουν | — PCK * 13:4 πνευματος του αγιου | αγιου πνευματος CT † 13:4 την | — CT † 13:4 σελευκειαν | σελευκίαν WH § 13:4 δε | τε ℳ^{pt} ANT CT PCK TR * 13:4 την | — CT

⁶ Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρον τινα μάγον ψευδοπροφήτην Τουδαῖον, ὃ ὄνομα Ἰβάρησους,

⁷ ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

⁸ Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας, ὁ μάγος—οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ—ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως.

⁹ Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν

¹⁰ εἶπεν, Ὁ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

¹¹ Καὶ νῦν ἰδού, χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζῆτει χειραγωγούς.

¹² Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένης ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

Paul and Barnabas in Antioch of Pisidia

¹³ Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Στόν Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα.

¹⁴ Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

¹⁵ Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν σοὶ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐτούς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.

¹⁶ Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε.

¹⁷ Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίου ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς.

¹⁸ Καὶ ὡς τεσσαρακονταετὴ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

¹⁹ Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χαναάν, κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν.

²⁰ Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

²¹ Κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἀνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαράκοντα.

† 13:6 την | ολην την CT ‡ 13:6 τινα | ανδρα τινα CT § 13:6 βαριησους | βαριησουν ™P^t HF PCK | βαριησου ECM NA SBL * 13:9 και | — CT † 13:9 εις | προς ANT ‡ 13:10 κυριου | του κυριου ECM† NA WH § 13:11 κυριου | του κυριου TR * 13:11 δε | τε ECM† NA † 13:11 επεπεσεν | επεσεν ANT NA SBL TH WH ‡ 13:12 εκπλησσομενος | εκπληττομενος PCK WH § 13:13 τον | — CT * 13:13 ιωαννης | ιωανης WH † 13:14 της πισιδιας | την πισιδιαν CT ‡ 13:14 εισελθοντες | ελθοντες TH WH § 13:15 οι αρχισυναγωγοι προς αυτους | προς αυτους οι αρχισυναγωγοι PCK * 13:15 εστι λογος εν υμιν | τις εστιν εν υμιν λογος CT † 13:16 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH ‡ 13:17 τουτου | τουτου ισραηλ ANT CT TR § 13:17 αιγυπτω | αιγυπτου CT * 13:18 τεσσαρακονταετη | τεσσερακονταετη CT † 13:19 και | — WH ‡ 13:19 κατεκληρονομησεν | κατεκληροδοτησεν TR § 13:19 αυτοις | — CT * 13:20 και μετα ταυτα ως ετεσι τετρακοσιοις και πεντηκοντα 90.4% | ως ετεσι τετρακοσιοις και πεντηκοντα και μετα ταυτα CT 5.2% † 13:20 του | — ECM† WH ‡ 13:21 κικ | κεις TH WH § 13:21 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH * 13:21 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT

22 Καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἤγειρεν †αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον †Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου.

23 Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν δῆγαγε τῷ Ἰσραὴλ *σωτηρίαν,

24 προκηρύξαντος †Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας †τῷ Ἰσραὴλ.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρου δὲ *Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, †Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμι ἐγώ. Ἀλλ' ἰδοῦ, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμι ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, †ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης δᾶπεστάλη.

27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες *ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν.

28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἠτήσαντο †Πιλάτου ἀναιρεθῆναι αὐτόν.

29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν †πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον.

30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·

31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινές δέισι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις *αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν·

33 ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ †τῷ δευτέρῳ γέγραπται,

Υἱός μου εἶ σύ,

ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι

Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια †Δαυὶδ τὰ πιστά.

35 §Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,

Οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν·

† 13:22 αυτοις τον δαυιδ | αυτοις τον δαβιδ HF TR | τον δαυιδ αυτοις ECM† NA SBL | τον δαυειδ αυτοις TH WH † 13:22 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 13:23 ηγαγε | ηγειρε TR * 13:23 σωτηριαν | σωτηρια ιησουν CT TR † 13:24 ιωαννου | ιωανου WH † 13:24 τω | παντι τω λαω ANT CT TR § 13:25 ο | — ℣P^t ECM† NA SBL TH WH * 13:25 ιωαννης | ιωανης WH † 13:25 τινα με | τι εμε CT † 13:26 υμιν | ημιν ECM† NA SBL TH WH § 13:26 απεσταλη | εξαπεσταλη CT PCK * 13:27 εν | — ℣P^t HF PCK † 13:28 πιλατον | πειλατον WH † 13:29 παντα | απαντα TR § 13:31 εισι | υνυ εισι ECM NA SBL WH * 13:32 αυτων ημιν 95% | ημων SBL WH 1.5% | ημιν ECM 0% † 13:33 τω δευτερω γεγραπται | γεγραπται τω δευτερω CT † 13:34 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 13:35 διο | διοτι ECM† NA SBL TH WH

36 * Δαυίδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν·

37 ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν.

38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται·

39 †καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν †τῷ νόμῳ §Μωϋσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται.

40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ *ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,

41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί,

καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε·

ὅτι ἔργον †ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,

‡δὲ οὐ μὴ πιστεύσητε,

ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ §ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν *τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ †ρήματα.

43 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες †προσλαλοῦντες, ἔπειθον §αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

44 Τῷ *τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ †Θεοῦ.

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ †τοῦ Παύλου §λεγομένοις, *ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες.

46 Παρρησιασάμενοι †δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας †εἶπον, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. §Ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.

47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος,

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν,

τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη *ἔχαιρε, καὶ †εδόξαζον τὸν λόγον τοῦ †Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου §δι' ὅλης τῆς χώρας.

* 13:36 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 13:39 και | — ECM† ‡ 13:39 τω | — CT PCK § 13:39 μωυσεως | μωσεως ℳ^{Pt} HF TR | μωυσεος PCK * 13:40 εφ υμας | — CT † 13:41 εγω εργαζομαι | εργαζομαι εγω CT ‡ 13:41 ο | ω PCK | εργον ω ANT TR | εργον ο CT § 13:42 εκ της συναγωγης των ιουδαιων 59.8% | αυτων εκ της συναγωγης των ιουδαιων ANT 20.9% | αυτων CT 15.8% * 13:42 τα εθνη | — CT † 13:42 ρηματα | ρηματα ταυτα ℳ^{Pt} ANT CT HF PCK TR ‡ 13:43 προσλαλουντες | προσλαλουντες αυτοις ANT CT TR § 13:43 αυτους επιμενειν | επιμενειν αυτους PCK | αυτους προσμενειν ANT CT * 13:44 τε | δε CT TR † 13:44 θεου | κυριου ECM NA SBL TH ‡ 13:45 του | — ECM† NA SBL TH WH § 13:45 λεγομενοις | λαλουμενοις ECM† NA SBL TH WH * 13:45 αντιλεγοντες και 79.1% | — CT 19.3% † 13:46 δε | τε CT ‡ 13:46 ειπον | ειπαν CT § 13:46 επειδη δε ECM† | επειδη ECM† NA SBL WH | επει δε ECM† * 13:48 εχαιρε | εχαιρον ℳ^{Pt} ANT CT PCK TR † 13:48 εδοξαζον | εδεξαντο ANT ‡ 13:48 κυριου | θεου WH § 13:49 δι | καθ ECM†

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας *καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ †τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

51 Οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν †αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.

52 Οἱ §δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

14

Paul and Barnabas in Iconium

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλήσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.

2 Οἱ δὲ *ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.

3 Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι †τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, †διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις.

5 Ὡς δὲ ἐγένετο ὀρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς,

6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον·

7 κάκεῖ §ῆσαν εὐαγγελιζόμενοι.

Paul and Barnabas in Lystra

8 Καί τις ἀνὴρ *ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ †υπάρχων, ὃς οὐδέποτε †περιπεπατήκει.

9 Οὗτος §ῆκουσε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι *πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι,

10 εἶπε μεγάλη †τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου †ὀρθῶς. Καὶ §ῆλλετο καὶ περιεπάτει.

11 Οἱ *δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν †ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς.

12 Ἐκάλουν τε τὸν †μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου.

13 Ὁ §δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως *αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια †αὐτῶν, †εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρίζοντες

* 13:50 και | — CT † 13:50 τον | — CT ‡ 13:51 αυτων | — CT § 13:52 δε | τε ECM† NA SBL TH WH

* 14:2 απειθουντες | απειθησαντες CT † 14:3 τω | επι τω NA ‡ 14:3 διδοντι | και διδοντι TR § 14:7

ησαν ευαγγελιζομενοι | ευαγγελιζομενοι ησαν CT * 14:8 εν λυστροις αδυνατος | αδυνατος εν λυστροις

ECM NA SBL WH † 14:8 υπαρχων | — CT ‡ 14:8 περιπεπατηκει | περιπεπατηκει SCR | περιεπατησεν CT

§ 14:9 ηκουσε | ηκουε ℳ^{pt} PCK TR WH * 14:9 πιστιν εχει | εχει πιστιν CT † 14:10 τη | — NA SBL TH WH

‡ 14:10 ορθως | ορθος ℳ^{pt} ANT CT HF PCK TR § 14:10 ηλλετο | ηλλατο PCK | ηλατο ANT CT * 14:11 δε

| τε ECM† NA SBL TH WH † 14:11 ο | — CT ‡ 14:12 μεν | — CT § 14:13 δε | τε CT * 14:13 αυτων | —

CT † 14:14 αυτων | εαυτων WH ‡ 14:14 εισεπηδησαν | εξεπηδησαν CT

15 καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ὄσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ *τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

16 ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

17 †Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον †ἑαυτὸν ἀφῆκεν ὁ ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν *ὑμῖν †ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας †ἡμῶν.

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ὁ ἐπιήλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, *ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, †νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι.

20 Κυκλωσάντων δὲ †αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

Paul and Barnabas Return to Antioch in Syria

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς Ὁτὴν Λύστραν καὶ *Ἰκόνιον καὶ †Ἀντιόχειαν,

22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς †πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, ὁ προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν *πεπιστεύκεισαν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν †ἦλθον εἰς †Παμφυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ὁττάλειαν·

26 κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.

27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, *ἀνηγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

28 Διέτριβον δὲ †ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15

The Jerusalem Council

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ *περιτέμνησθε τῷ ἔθει †Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι.

2 Γενομένης †οὔν στάσεως καὶ Ὁζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς

§ 14:15 εσμεν υμιν | υμιν εσμεν PCK * 14:15 τον θεον τον | θεον CT † 14:17 καιτοιγε | καιτοι CT † 14:17 ἑαυτον | αυτον ECM NA TH | αυτον SBL WH § 14:17 αγαθοποιων | αγαθουργων CT * 14:17 υμιν | ημιν TR † 14:17 υετους διδους | διδους υετους ECM† † 14:17 ημων | υμων ANT CT § 14:19 επηλθον | επηλθαν CT * 14:19 εσυρον | εσυραν ANT PCK † 14:19 νομισαντες αυτον τεθναναι | νομιζοντες αυτον τεθνηκεναι CT † 14:20 αυτον των μαθητων | των μαθητων αυτον CT PCK § 14:21 την | — PCK * 14:21 ικονιον | εις ικονιον CT † 14:21 αντιοχειαν | εις αντιοχειαν CT † 14:23 πρεσβυτερους κατ εκκλησιαν | κατ εκκλησιαν πρεσβυτερους CT § 14:23 προσευξαμενοι | και προσευξαμενοι ANT * 14:23 πεπιστευκεισαν | πεπιστευκασι ANT † 14:24 ηλθον | ηλθαν WH † 14:24 παμφυλιαν | την παμφυλιαν ECM† NA SBL TH WH § 14:25 ατταλειαν | ατταλιαν WH * 14:27 ανηγγειλαν | ανηγγελλον CT † 14:28 εκει | — CT * 15:1 περιτεμνησθε | περιτημηθητε CT † 15:1 μωυσεως | μωσεως HF | μωυσεος PCK | τω μωυσεως ECM† NA SBL TH WH † 15:2 ουν | δε CT § 15:2 ζητησεως | συζητησεως TR

ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

³ Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν *Φοινίκην καὶ †Σαμαρείαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς.

⁴ Παραγενόμενοι δὲ εἰς †Ἱερουσαλήμ, §ἀπεδέχθησαν *ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' †αὐτῶν.

⁵ Ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον †Μωϋσέως.

⁶ Συνήχθησαν §δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου.

⁷ Πολλῆς δὲ *συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων †ὁ Θεὸς †ἐν ἡμῖν §ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκούσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

⁸ Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δούς *αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

⁹ καὶ †οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν.

¹⁰ Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

¹¹ Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος †τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κάκεῖνοι.

¹² Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

¹³ Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου·

¹⁴ Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν §ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

¹⁵ Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται,

¹⁶ Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω,

καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν *Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν·

καὶ τὰ †κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω,

καὶ ἀνορθώσω αὐτήν·

¹⁷ ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον,

καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς,

λέγει Κύριος †ὁ ποιῶν ταῦτα §πάντα.

* 15:3 φοινικην | τε φοινικην ECM† NA SBL TH WH † 15:3 σαμαρειαν | σαμαριαν WH ‡ 15:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα SBL TH WH § 15:4 απεδεχθησαν | παρεδεχθησαν ECM† NA SBL TH WH * 15:4 υπο | απο NA SBL WH † 15:4 αυτων | αυτων και οτι ηνοιξε τοις εθνεσι θυραν πιστεως ANT ‡ 15:5 μωυσεως | μωσεως HF PCK § 15:6 δε | τε ECM† NA SBL WH * 15:7 συζητησεως | ζητησεως ECM† NA SBL TH WH † 15:7 ο θεος | — CT ‡ 15:7 εν ημιν 61.8% | εν υμιν CT PCK 34% § 15:7 εξελεξατο | εξελεξατο ο θεος CT * 15:8 αυτοις | — CT † 15:9 ουδεν | ουθεν CT ‡ 15:11 του κυριου ιησου | κυριου ιησου χριστου TR § 15:14 επι | — CT * 15:16 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 15:16 κατεσκαμμενα | κατεστραμμενα WH ‡ 15:17 ο | — NA SBL WH § 15:17 παντα γνωστα απ αιωνος εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 70.4% | γνωστα απ αιωνος CT 3.7%

18 Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν·

20 *ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι †ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ †τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος.

21 §Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

The Letter to Gentile Believers

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν *Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν †ἐπικαλούμενον †Βαρσαββᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,

23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν §τάδε, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι *καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ †τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνῶν, χαίρειν·

24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν †ἐξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, §λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστείλαμεθα·

25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, *ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,

26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

27 Ἀπεστάлкаμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἐδοξε γὰρ τῷ †Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν †τῶν ἐπαναγκες τούτων,

29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ §πνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες *ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.

31 Ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.

32 Ἰούδας †τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφητῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν.

33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς †ἀποστόλους.

35 §Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

Paul and Barnabas Part Company

* 15:20 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK † 15:20 απο | — CT ‡ 15:20 του | — WH § 15:21 μωυσης | μωυσης HF PCK TR * 15:22 παυλω | τω παυλω ANT CT TR † 15:22 επικαλουμενον | καλουμενον CT ‡ 15:22 βαρσαββαν | βαρσαβαν ℣^{pt} PCK TR § 15:23 ταδε 90.9% | — CT 1.2% * 15:23 και οι | — CT † 15:23 την | — PCK ‡ 15:24 εξελθοντες 94.4% | — WH 1.7% § 15:24 λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον | — CT * 15:25 εκλεξαμενους | εκλεξαμενοις ECM NA PCK SBL WH † 15:28 αγιω πνευματι | πνευματι τω αγιω ECM† NA SBL TH WH ‡ 15:28 των επαναγκες τουτων | τουτων των επαναγκες CT § 15:29 πνικτου | πνικτων ECM† NA SBL TH WH * 15:30 ηλθον | κατηλθον CT † 15:32 τε | δε SCR ‡ 15:33 αποστολους | αποστειλαντας αυτους CT § 15:35 παυλος 69.3% | 34 εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 35 παυλος ANT ECM TR 18% | 34 εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτοθι 35 παυλος MSS 7

³⁶ Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε *Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς †ἡμῶν κατὰ †πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.

³⁷ Βαρνάβας δὲ §έβουλεύσατο *συμπαλαβεῖν †τὸν †Ἰωάννην, τὸν §καλούμενον Μάρκον.

³⁸ Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ *συμπαλαβεῖν τοῦτον.

³⁹ Ἐγένετο †οὗν παροξυσμός, ὥστε †ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον·

⁴⁰ Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ §Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

⁴¹ Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ *Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16

Timothy Joins Paul and Silas

¹ Κατήνησε *δὲ εἰς Δέρβην καὶ †Λύστραν· καὶ ἰδού, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς †τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος·

² ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.

³ Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· §ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες *τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἑλληὴν ὑπῆρχεν.

⁴ Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, †παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ †τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Σῆρουσαλήμ.

⁵ Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

Paul's Vision of the Macedonian Man

⁶ *Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ †τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλήσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

⁷ †ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον §κατὰ τὴν Βιθυνίαν *πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ †πνεῦμα·

⁸ παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα.

⁹ Καὶ ὄραμα διὰ †τῆς νυκτὸς §ῶφθη τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ *τις ἦν Μακεδῶν ἐστῶς, †παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς †Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

* 15:36 παυλος προς βαρναβαν | προς βαρναβαν παυλος CT † 15:36 ημων | — CT † 15:36 πασαν πολιν | πολιν πασαν CT § 15:37 εβουλευσατο | εβουλετο CT * 15:37 συμπαλαβειν | συναπαλαβειν TH WH † 15:37 τον | και ECM PCK | και τον NA SBL TH WH † 15:37 ιωαννην | ιωαννην WH § 15:37 καλουμενον | επικαλουμενον ANT * 15:38 συμπαλαβειν | συμπαλαμβαμειν ECM NA SBL | συναπαλαμβαμειν TH WH † 15:39 ουν | δε CT † 15:39 αποχωρισθηναι | χωρισθηναι PCK § 15:40 θεου | κυριου ECM† NA SBL TH WH * 15:41 κιλικιαν | την κιλικιαν NA SBL WH * 16:1 δε | δε και CT † 16:1 λυστραν | εις λυστραν CT † 16:1 τινος | — CT § 16:3 ηδεισαν | ηδεσαν PCK * 16:3 τον πατερα αυτου οτι ελλην | οτι ελλην ο πατηρ αυτου CT † 16:4 παρεδιδουν | παρεδιδουσαν CT † 16:4 των | — CT § 16:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμοις CT * 16:6 διελθοντες | διηλθον CT † 16:6 την | — CT † 16:7 ελθοντες | ελθοντες δε CT § 16:7 κατα | εις CT * 16:7 πορευεσθαι | πορευθηναι ECM† NA SBL TH WH † 16:7 πνευμα | πνευμα ιησου CT † 16:9 της | — SBL WH § 16:9 ωφθη τω παυλω | τω παυλω ωφθη CT * 16:9 τις ην μακεδων | μακεδων τις ην CT † 16:9 παρακαλων | και παρακαλων CT † 16:9 μακεδονιαν | την μακεδονιαν PCK

¹⁰ Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Στὴν Μακεδονίαν, *συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ †Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

The Conversion of Lydia

¹¹ Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Στῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς *Σαμοθράκην, τῇ †τε ἐπιούσῃ εἰς †Νεάπολιν,

¹² Ὡς ἐκεῖθεν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ *πρῶτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, †κολωνεῖα· ἡμεῖς δὲ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.

¹³ Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμόν, οὗ *ἐνομιζέτο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξι.

¹⁴ Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν· ἥς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ †τοῦ Παύλου.

¹⁵ Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, ὁμιλεῖτε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

Paul and Silas Imprisoned in Philippi

¹⁶ Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς *προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα †Πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.

¹⁷ Αὕτη ἄκατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ *ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.

¹⁸ Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι ἐν Στῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

¹⁹ Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἴλकुσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας,

²⁰ καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς *εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες,

²¹ καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσι.

²² Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ †περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν.

²³ Πολλὰς †τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς·

§ 16:10 την | — CT * 16:10 συμβιβαζοντες | συνβιβαζοντες WH † 16:10 κυριος | θεος CT † 16:11 ουν | δε NA § 16:11 της | — CT * 16:11 σαμοθρακην | την σαμοθρακην PCK † 16:11 τε | δε ANT CT † 16:11 νεαπολιν | νεαν πολιν CT § 16:12 εκειθεν τε | κακειθεν CT * 16:12 πρωτη της μεριδος της | πρωτη της μεριδος ECM SBL TH WH | πρωτης μεριδος της NA † 16:12 κολωνεια | κολωνια ANT CT TR † 16:12 αυτη | ταυτη CT TR § 16:13 πολεως | पुलης CT * 16:13 ενομιζετο προσευχη | ενομιζομεν προσευχην NA SBL TH WH † 16:14 του | — WH † 16:15 εβαπτισθη | εβαπτισθη αυτη PCK § 16:15 μεινατε | μενετε ECM† NA SBL TH WH * 16:16 προσευχην | την προσευχην CT † 16:16 πυθωνος | πυθωνα CT † 16:16 απαντησαι | υπαντησαι CT § 16:17 κατακολουθησασα | κατακολουθουσα NA SBL TH WH * 16:17 ημιν | τω σιλα πρ† ANT PCK † 16:17 ημιν | υμιν CT † 16:18 ο | — ECM† NA SBL TH WH § 16:18 τω | — CT * 16:20 ειπον | ειπαν CT † 16:22 περιρρηξαντες | περιρηξαντες CT † 16:23 τε | δε WH

24 ὅς, παραγγελίαν τοιαύτην Σειληφώς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας *αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι·

26 ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· †ἀνεώχθησάν †τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη.

27 Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος Σμάχαιραν, *ἔμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.

28 Ἐφώνησε δὲ †φωνῇ μεγάλη ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ †τῷ Σίλᾳ,

30 καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

31 Οἱ δὲ Σείπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν *Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ †Κυρίου, †καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ Σπάντες παραχρῆμα.

34 Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον *αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ †ἠγαλλιᾶτο †πανοικὶ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ραβδούχους λέγοντες, Απόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους Στούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι *Ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, †Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, †ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ὁ ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ *ἐξαγαγέτωσαν.

38 †Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ραβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· †καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι,

39 καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων Σέξελθεῖν τῆς πόλεως.

40 Ἐξελθόντες δὲ *ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσηλθον †πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες †τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ Σέξεηλθον.

§ 16:24 ειληφως | λαβων CT * 16:24 αυτων ησφαλισατο | ησφαλισατο αυτων CT † 16:26 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν CT † 16:26 τε | δε CT PCK § 16:27 μαχαιραν | την μαχαιραν NA SBL WH * 16:27 εμελλεν | ημελλεν CT † 16:28 φωνη μεγαλη ο παυλος 90.7% | φωνη μεγαλη παυλος TH 3.1% | μεγαλη φωνη ο παυλος NA 0.6% | παυλος μεγαλη φωνη WH 0.2% † 16:29 τω | — WH § 16:31 ειπον | ειπαν CT * 16:31 χριστον | — CT † 16:32 κυριου | θεου WH † 16:32 και | συν CT § 16:33 παντες 87.4% | απαντες WH 3.7% * 16:34 αυτου | — CT † 16:34 ηγαλλιατο | ηγαλλιασατο CT TR † 16:34 πανοικι | πανοικει CT § 16:36 τουτους | — WH * 16:36 απεσταλκασιν | απεσταλκαν CT † 16:37 δειραντες | δηραντες PCK † 16:37 εβαλον | εβαλαν CT § 16:37 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 16:37 εξαγαγετωσαν | ημας εξαγαγετωσαν ANT CT TR † 16:38 ανηγγειλαν | απηγγειλαν CT † 16:38 και εφοβηθησαν | εφοβηθησαν δε CT PCK § 16:39 εξελθειν | απελθειν απο CT * 16:40 εκ | απο ECM NA PCK SBL WH † 16:40 προς | εις TR † 16:40 τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους | παρεκαλεσαν τους αδελφους CT § 16:40 εξηλθον | εξηλθαν CT

17

The Uproar in Thessalonica

¹ Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ *Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν †ἡ συναγωγή τῶν Ἰουδαίων·

² κατὰ δὲ τὸ εἰώθος τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία †διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν,

³ διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι Τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

⁴ Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων *πολὸν πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.

⁵ †Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες, τῶν ἀγοραίων †τινας ἄνδρας πονηροῦς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ὁπίσταντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτησαν αὐτούς *ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.

⁶ Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον †τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν,

⁷ οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος †πράσσουσι, βασιλέα ὁλοκλήρως ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν.

⁸ Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα.

⁹ Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

Paul and Silas in Berea

¹⁰ Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ *τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς †Βερίαν· οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν †ἀπήεσαν τῶν Ἰουδαίων.

¹¹ Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκη, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, ὅτι καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω.

¹² Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι.

¹³ Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ *Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κάκεῖ †σαλεύοντες τοὺς ὄχλους.

¹⁴ Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι †ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὁ δὲ Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἔκει.

* **17:1** απολλωνιαν | την απολλωνιαν CT † **17:1** η | — CT ‡ **17:2** διελεξατο | διελεγετο ANT PCK TR § **17:3** ο χριστος ιησους ECM† | ιησους ο χριστος PCK | ο χριστος ο ιησους ECM† NA SBL WH | χριστος ιησους ECM† TH * **17:4** πολυ πληθος | πληθος πολυ CT PCK † **17:5** προσλαβομενοι δε οι ιουδαιοι οι απειθουντες | ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδαιοι και προσλαβομενοι TR | προσλαβομενοι δε οι απειθουντες ιουδαιοι ANT | ζηλωσαντες δε οι ιουδαιοι και προσλαβομενοι CT ‡ **17:5** τινας ανδρας | ανδρας τινας CT PCK § **17:5** επισταντες τε | και επισταντες CT * **17:5** αγαγειν | προαγαγειν CT † **17:6** τον | — CT ‡ **17:7** πρασσουσι | πραττουσι TR § **17:7** λεγοντες ετερον | ετερον λεγοντες ANT CT PCK * **17:10** της | — CT † **17:10** βεριοιαν | βερροιαν PCK ‡ **17:10** απηεσαν των ιουδαιων | των ιουδαιων απηεσαν CT TR § **17:11** το | — ECM NA PCK TH * **17:13** βεροια | βερροια PCK † **17:13** σαλευοντες 77.1% | σαλευοντες και ταρασσουντες CT 22% ‡ **17:14** ως | εως CT § **17:14** υπεμενον δε | υπεμειναν τε CT

15 Οἱ δὲ *καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον †αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ †Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν.

Paul in Athens

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

18 Τινὲς δὲ *καὶ τῶν †Ἐπικουρείων καὶ †τῶν §Στοϊκῶν φιλοσόφων *συνέβαλλον αὐτῷ. Καὶ τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δέ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν †εὐηγγελίζετο.

19 Ἐπιλαβόμενοί †τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχὴ;

20 Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, §τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι—

21 Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον *εὐκαίρου, ἢ λέγειν τι †καὶ †ἀκούειν καινότερον.

22 Σταθεὶς δὲ §ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἄγνωστω Θεῷ. *Ὁν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς †Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,

25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν †ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν §κατὰ πάντα·

26 ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς *αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ †πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας †προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·

27 ζητεῖν τὸν §Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτόν *καὶ εὔροιεν, †καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ †κινούμεθα καὶ ἐσμέν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι,

Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

* 17:15 καθιστωντες | καθιστανοντες ECM† NA SBL TH WH † 17:15 αυτον | — CT † 17:15 τιμοθεον | τον τιμοθεον ECM† NA SBL TH WH § 17:16 θεωρουντι | θεωρουντος CT * 17:18 και | — ANT TR † 17:18 επικουρειων | επικουριων WH † 17:18 των | — CT § 17:18 στοικων | στωικων ℣^{pt} PCK TR WH * 17:18 συνεβαλλον | συνεβαλον PCK † 17:18 ευηγγελιζετο | αυτοις ευηγγελιζετο TR | ευηγγελιζετο αυτοις ANT † 17:19 τε | δε WH § 17:20 τι αν θελοι | τινα θελει CT * 17:21 ευκαιρουں | ηγκαιρουں CT † 17:21 και | η ECM† NA SBL TH WH † 17:21 ακουειν | ακουειν τι ECM† NA SBL TH WH § 17:22 ο | — SBL TH WH * 17:23 ον ... τουτον 89.4% | ο ... τουτο CT 1.5% † 17:24 κυριος υπαρχων | υπαρχων κυριος CT † 17:25 ανθρωπων | ανθρωπων CT § 17:25 κατα | και τα CT SCR * 17:26 αιματος 95% | — CT 4.4% † 17:26 παν το προσωπον | παντος προσωπου CT † 17:26 προστεταγμενους | προτεταγμενους TR § 17:27 κυριον | θεον CT * 17:27 και | η ECM† † 17:27 και γε | καιτοιγε TR † 17:28 κινουμεθα | κεινουμεθα TH

29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσοῦ ἢ ἀργύρω ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.

30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ νῦν σπαραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις *πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν·

31 †διότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἣ ἔμελλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου Σπάλιν περὶ τούτου.

33 Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18

Paul in Corinth

1 Μετὰ *δὲ ταῦτα χωρισθεὶς †ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς Κόρινθον.

2 Καὶ εὗρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἔκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς·

3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, *ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ †τὴν τέχνην.

4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ Σπνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις *τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ †τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.

7 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν †ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Σ'Ιούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος *δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, **Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης·**

10 **διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.**

11 Ἐκάθισέ †τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν δόμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

§ 17:30 παραγγέλλει | απαγγέλλει WH * 17:30 πασι | παντας CT † 17:31 διοτι | καθοτι CT ‡ 17:32 ειπον | ειπαν CT § 17:32 παλιν περι τουτου και | περι τουτου και παλιν CT * 18:1 δε | — CT † 18:1 ο παυλος 97.1% | — CT 1.5% ‡ 18:2 τεταχεναι | διατεταχεναι ℳ^P ANT CT PCK TR § 18:2 εκ | απο ANT CT * 18:3 εμενε | εμεινε ANT † 18:3 ειργαζετο 91.4% | ηργαζετο ECM NA SBL TH 7.8% | ηργαζοντο WH 0.4% ‡ 18:3 την τεχνην | τη τεχνη ℳ^P ANT CT § 18:5 πνευματι 93.5% | λογω CT 6.1% * 18:5 τον | ειναι του CT † 18:6 την κεφαλην | τας κεφαλας PCK ‡ 18:7 ηλθεν | εισηλθεν ECM[†] NA SBL § 18:7 ιουστου | τιτιου ιουστου NA SBL WH | τιτου ιουστου ECM * 18:9 δι οραματος εν νυκτι | εν νυκτι δι οραματος CT † 18:11 τε | δε CT ‡ 18:12 ανθυπατευοντος | ανθυπατου οντος ECM[†] NA SBL TH WH § 18:12 ομοθυμαδον | οι ιουδαιοι | οι ιουδαιοι ομοθυμαδον WH

13 λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον *οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν.

14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν τοῦν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ραδιούργημα πονηρόν, ὧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἤνεσχόμην ὑμῶν·

15 εἰ δὲ Σζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς *γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι.

16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες τοῖ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος. Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳι ἔμελλεν.

Paul's Return to Antioch

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος Στὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 *Κατήνησε δὲ εἰς Ἐφεσον, †καὶ ἐκεῖνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν †διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.

20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι Σπαρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν·

21 *ἀλλ' †ἀπετάξατο αὐτοῖς εἰπὼν, Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. †Ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,

22 καὶ κατελθὼν εἰς Σκαισάρειαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, *ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

Apollos Speaks Boldly in Ephesus

24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ †Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα †Ἰωάννου·

26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ΣἈκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν *τοῦ Θεοῦ ὁδόν.

27 Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος·

* 18:13 ουτος αναπειθει | αναπειθει ουτος CT PCK † 18:14 ουν | — CT † 18:14 ηνεσχομην | ανεσχομην CT § 18:15 ζητημα | ζητηματα CT * 18:15 γαρ | — CT † 18:17 οι ελληνες 95.4% | — ECM† NA SBL TH WH 1.7% † 18:17 εμελλεν | εμελεν ANT CT TR § 18:18 την κεφαλην εν κεγχραις | εν κεγχραις την κεφαλην ECM NA SBL | εν κενχραις την κεφαλην TH WH * 18:19 κατηνησε | κατηνησαν ECM† NA SBL TH WH † 18:19 και εκεινους | κακεινους ℣P^t ANT CT PCK TR † 18:19 διελεχθη | διελεξατο CT § 18:20 παρ αυτοις 86.4% | — CT 8.1% * 18:21 αλλ | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † 18:21 απεταξατο αυτοις ειπων δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα παλιν δε | αποταξαμενος και ειπων παλιν CT † 18:21 ανηχθη | και ανηχθη ANT HF PCK TR § 18:22 καισαρειαν | καισαριαν WH * 18:23 επιστηριζων | στηριζων ECM† SBL TH WH † 18:25 κυριου | ιησου CT PCK † 18:25 ιωαννου | ιωανου WH § 18:26 ακυλας και πρισκιλλα | πρισκιλλα και ακυλας ECM† NA SBL TH WH * 18:26 του θεου οδον | οδον του θεου ANT CT

28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

19

Paul in Ephesus

1 Ἐγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη *ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ †εὐρῶν τινας μαθητὰς

2 εἶπε πρὸς αὐτούς, Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ †εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν.

3 Εἶπέ *τε πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ †εἶπον, Εἰς τὸ †Ἰωάννου βάπτισμα.

4 Εἶπε δὲ Παῦλος, Ὅτι Ἰωάννης *μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν ἵνα πιστεύσωσι, τοῦτ' ἐστιν, εἰς τὸν †Χριστὸν Ἰησοῦν.

5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου †τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ †προεφήτευσεν.

7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ *δεκαδύο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων †τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

9 Ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου †τινός.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ὅτι Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας.

The Sons of Sceva

11 Δυνάμεις *τε οὐ τὰς τυχοῦσας †εποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου,

12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας †ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ †ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν.

13 Ἐπεχείρησαν δὲ τινες *ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, †Ὀρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν †ὁ Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δὲ †τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτά οἱ τοῦτο ποιοῦντες.

15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν *εἶπε, †Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ;

* 19:1 ελθειν | κατελθειν ECM† NA † 19:1 ευρων τινας μαθητας ειπε 91.2% | ευρειν τινας μαθητας ειπε τε CT 3.6% | ευρων μαθητας τινας ειπε ANT 0% † 19:2 ειπον | — CT § 19:2 ουδε | ουδ CT * 19:3 τε προς αυτους 59.4% | τε CT PCK 18.3% | δε προς αυτους 5% † 19:3 ειπον | ειπαν CT † 19:3 ιωαννου | ιωανου WH § 19:4 ιωαννης | ιωανης WH * 19:4 μεν | — CT † 19:4 χριστον ιησουν | ιησουν χριστον ANT | ιησουν CT † 19:6 τας | — ECM† SBL TH WH § 19:6 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT * 19:7 δεκαδυο | δωδεκα CT † 19:8 τα | — SBL WH † 19:9 τινος | — CT § 19:10 ιησου | — CT * 19:11 τε | δε PCK † 19:11 εποιει ο θεος | ο θεος εποιει CT † 19:12 επιφερεσθαι | αποφερεσθαι CT § 19:12 εξερχεσθαι απ αυτων | εκπορευεσθαι CT * 19:13 απο | και CT † 19:13 ορκιζομεν | ορκιζω CT † 19:13 ο | — CT § 19:14 τινες υιοι σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα οι 86.9% | τινες σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι ECM 3.6% | τινος σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι NA SBL TH WH 0.8% * 19:15 ειπε | ειπεν αυτοις CT † 19:15 τον | τον μεν NA WH

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ’ αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, ἔκαὶ κατακυριεύσαν *αὐτῶν, ἴσχυσε κατ’ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκεῖνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἄγνωστον πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι, καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιέργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ ἄσυνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὖρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος ἔδ’ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἠύξανε καὶ ἴσχυεν.

The Riot at Ephesus

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ *Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.

24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἔργασίαν οὐκ ὀλίγην·

25 οὗς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστὶ.

26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς *ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς τούθεν λογισθῆναι, μέλλειν ἄδὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις *ὅλη τῆς συγχύσεως· ὤρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους ἄπαυλου.

30 Στοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί.

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία *συγκεχυμένη, καὶ οἱ

‡ 19:16 εφαλλομενος επ αυτους ο ανθρωπος | εφαλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM† NA SBL TH WH | εφαλλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM† § 19:16 και κατακυριευσαν | και κατακυριευσας ANT TR | κατακυριευσας CT * 19:16 αυτων | αμφοτερων CT † 19:17 γνωστον πασιν | πασι γνωστον PCK ‡ 19:19 συνεψηφισαν | συνεψηφισαντο PCK § 19:20 ο λογος του κυριου | του κυριου ο λογος CT * 19:21 αχαιαν | την αχαιαν ECM† † 19:21 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT ‡ 19:24 εργασιαν ουκ ολιγην | ουκ ολιγην εργασιαν CT § 19:25 ημων | ημιν CT * 19:27 ιερων αρτεμιδος | αρτεμιδος ιερων ƆP^t ANT CT PCK TR † 19:27 ουθεν | ουδεν PCK TR ‡ 19:27 δε | τε ANT CT SCR § 19:27 την μεγαλειότητα | της μεγαλειοτητος CT * 19:29 ολη | — CT † 19:29 της | — TR ‡ 19:29 παυλου | του παυλου TR § 19:30 του δε παυλου | παυλου δε ECM† NA SBL TH WH * 19:32 συγκεχυμενη | συνκεχυμενη TH WH

πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἔνεκεν συνεληλύθεισαν.

³³ Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, σπροβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.

³⁴ *Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ἄνω ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἢ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

³⁵ Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὐσαν τῆς μεγάλης *θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς;

³⁶ Ἄναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν.

³⁷ Ἦγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν.

³⁸ Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείψωσαν ἀλλήλοις.

³⁹ Εἰ δέ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.

⁴⁰ Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ σοῦ δυνησόμεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆς ταύτης.

⁴¹ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

20

Paul in Macedonia and Greece

¹ Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, *προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ ἄσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.

² Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

³ Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης *αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο ἄγνομη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.

⁴ Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος *Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δέ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος.

⁵ Οὗτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι.

† 19:32 ενεκεν | ενεκα CT ‡ 19:33 προεβιβασαν | συνεβιβασαν CT § 19:33 προβαλοντων | προβαλλοντων ANT ECM† PCK SCR * 19:34 επιγνοντες | επιγνοντων TR † 19:34 ως | ωσει WH ‡ 19:35 ο γραμματευς τον οχλον | τον οχλον ο γραμματευς WH § 19:35 ανθρωπος | ανθρωπων CT * 19:35 θεας | — CT † 19:36 αναντιρρητων | αναντιρητων WH ‡ 19:36 πρασσειν | πραττειν TR § 19:37 θεον | θεαν ANT TR * 19:37 υμων | ημων CT † 19:38 εχουσι προς τινα λογον | προς τινα λογον εχουσιν TR ‡ 19:39 περι ετερων 91.7% | περαιτερω CT 4.7% § 19:40 ου | — ANT TR * 19:40 δουναι | αποδουναι ^{pt} ANT CT PCK TR † 19:40 της | περι της CT * 20:1 προσκαλεσαμενος | μεταπεμψαμενος CT † 20:1 ασπασαμενος | παρακαλεσας ασπασαμενος CT ‡ 20:1 πορευθηναι | πορευεσθαι CT § 20:1 την | — ANT CT * 20:3 αυτω επιβουλης | επιβουλης αυτω ECM† NA PCK SBL TH WH † 20:3 γνωμη | γνωμης CT ‡ 20:4 αχρι της ασιας 96.2% | — ECM NA SBL WH 1.1% § 20:4 σωπατρος | σωπατρος πυρρου CT * 20:4 βεροιαιος | βερροιαιος PCK † 20:5 ουτοι | ουτοι δε CT ‡ 20:5 προσελθοντες | προελθοντες ANT NA PCK TR

⁶ Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

Paul Raises Eutychus

⁷ Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων *τῶν μαθητῶν †κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.

⁸ Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ †ἦμεν συνηγμένοι.

⁹ Ὁ καθήμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπνω βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός.

¹⁰ Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ *συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν.

¹¹ Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας †ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις ἀγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.

¹² Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

Paul Travels from Troas to Miletus

¹³ Ἡμεῖς δέ, †προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν ὅτι τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ *ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.

¹⁴ Ὡς δὲ †συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

¹⁵ Κάκειθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν †ἀντικρὸν Χίου· τῇ δὲ ἑτέρα παρεβάλομεν εἰς Σάμον· ὅτι καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον.

¹⁶ *Ἐκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν †ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

Paul's Farewell Address to the Ephesian Elders

¹⁷ Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

¹⁸ Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας †ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,

¹⁹ δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ ὀπολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

²⁰ ὡς οὐδὲν ὑπεστείλαμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους,

§ 20:6 ου | οπου NA * 20:7 των μαθητων | ημων CT † 20:7 κλασαι | του κλασαι TR ‡ 20:8 ημεν | ησαν TR § 20:9 καθημενος | καθεζομενος CT * 20:10 συμπεριλαβων | συνπεριλαβων TH WH † 20:11 αρτον | του αρτον CT ‡ 20:13 προσελθοντες | προελθοντες ANT ECM† NA SBL TR WH § 20:13 εις | επι CT * 20:13 ην διατεταγμενος | διατεταγμενος ην CT † 20:14 συνεβαλεν | συνεβαλλεν ECM† NA SBL TH WH ‡ 20:15 αντικρου | αντικρους CT § 20:15 και μειναντες εν τρωγυλιω (τρωγυλιω ANT PCK) τη εχομενη 82.1% | και μειναντες εν τρωγυλλιω τη ερχομενη MSS 9.6% | τη δε εχομενη CT 4% * 20:16 εκρινε | κεκρικει CT † 20:16 ην | ειη CT ‡ 20:18 αφ | — PCK § 20:19 πολλων | — CT

21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι τὴν εἰς *τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν †τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν ‡Ἰησοῦν.

22 Καὶ νῦν ἰδού, Ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ *συναντήσοντά †μοι μὴ εἰδώς,

23 πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν ‡διαμαρτύρεται λέγον ὅτι δεσμά Ἰμε καὶ θλίψεις μένουσιν.

24 Ἄλλ' οὐδενὸς *λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς †τελειῶσαι τὸν δρόμον μου ‡μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδού, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν Ἰστοῦ Θεοῦ.

26 *Διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς †ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων.

27 Οὐ γὰρ ὑπεστείλαμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ‡ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ.

28 Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ *Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ †ιδίου αἵματος.

29 Ἐγὼ ‡γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου·

30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν.

31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον.

32 Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, *ἀδελφοί, τῷ †Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ‡ἐποικοδομῆσαι, καὶ δοῦναι ἑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν.

33 Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα.

34 *Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί.

35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε †τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, **Μακάριόν ἐστι ‡μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.**

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 Ἴκανὸς δὲ ἔγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν,

* 20:21 τον | — ECM† NA PCK SBL TH WH † 20:21 την | — CT ‡ 20:21 ιησουν | ιησουν χριστον ANT ECM TR § 20:22 εγω δεδεμενος | δεδεμενος εγω CT * 20:22 συναντησοντα | συναντησαντα ECM† † 20:22 μοι | εμοι WH ‡ 20:23 διαμαρτυρεται | διαμαρτυρεται μοι CT § 20:23 με και θλιψεις | και θλιψεις με CT * 20:24 λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχην μου 77.6% | λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχην MSS 7.8% | τουτων λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχην μου MSS 5.1% | λογου ποιουμαι την ψυχην CT 1.2% † 20:24 τελειωσαι | τελειωσω WH ‡ 20:24 μετα χαρας 96% | — CT 2.9% § 20:25 του θεου | — CT * 20:26 διοτι | διο M^P ANT HF PCK TR † 20:26 εγω | ειμι CT ‡ 20:27 υμιν πασαν την βουλην του θεου | πασαν την βουλην του θεου υμιν CT § 20:28 ουν | — CT * 20:28 κυριου και θεου | θεου ECM NA SBL TR WH | κυριου TH † 20:28 ιδιου αιματος | αιματος του ιδιου CT ‡ 20:29 γαρ οιδα τουτο 90.9% | οιδα CT 4.1% § 20:30 αυτων | εαυτων SBL TH WH * 20:32 αδελφοι | — CT † 20:32 θεω | κυριω WH ‡ 20:32 εποικοδομησαι | οικοδομησαι CT § 20:32 υμιν | την ECM† NA SBL TH WH | — ECM† * 20:34 αυτοι | αυτοι δε TR † 20:35 των λογων | του λογου PCK | τον λογον ANT ‡ 20:35 μαλλον διδοναι | διδοναι μαλλον TR § 20:37 εγενετο κλαυθμος | κλαυθμος εγενετο CT PCK

38 ὄδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21

Paul's Journey to Jerusalem

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν *Κῶν, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκειθεν εἰς Πάταρα·

2 καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 †Αναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ ‡κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ὤν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.

4 *Καὶ ἀνευρόντες †μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ ‡ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ.

5 Ὅτε δὲ ἐγένετο *ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν †προσηυζάμεθα.

6 ‡Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ὤβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δέ, τὸν πλοῖον διανύσαντες ἀπὸ Τύρου, κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες *οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἤλθον εἰς †Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ‡ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.

9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες ὀκτώσθαι τέσσαρες προφητεύουσαι.

10 Ἐπιμενόντων δὲ *ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατήλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος.

11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας †τε αὐτοῦ ‡τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἔστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δῆσουσιν ὄντος Ἱερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.

13 *Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

* 21:1 κων | κω ANT CT PCK † 21:3 αναφανεντες | αναφαναντες CT TR ‡ 21:3 κατηχθημεν | κατηλθομεν CT § 21:3 ην το πλοιον | το πλοιον ην ECM† NA SBL TH WH * 21:4 και ανευροντες | ανευροντες δε CT † 21:4 μαθητας | τους μαθητας ANT CT ST ‡ 21:4 αναβαινειν | επιβαινειν CT § 21:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT CT * 21:5 ημας εξαρτισαι | εξαρτισαι ημας SBL TH WH † 21:5 προσηυζαμεθα | προσευξαμενοι CT ‡ 21:6 και ασπασαμενοι αλληλους | απησπασαμεθα αλληλους και CT § 21:6 επεβημεν | ανεβημεν ECM NA | ενεβημεν SBL TH WH * 21:8 οι περι τον παυλον ηλθον 46.1% | ηλθομεν ℳ^P ANT ECM NA PCK SBL TH 37.4% | οι περι τον παυλον ηλθομεν SCR 13.8% | ηλθαμεν WH 0.4% † 21:8 καισαρειαν | καισαριαν WH ‡ 21:8 οντος | του οντος TR § 21:9 παρθενοι τεσσαρες | τεσσαρες παρθενοι CT * 21:10 ημων 84.8% | — CT 14.2% † 21:11 τε αυτου | εαυτου CT ‡ 21:11 τους ποδας και τας χειρας | τας χειρας και τους ποδας TR § 21:11 εν | εις ANT * 21:13 απεκριθη τε ο | απεκριθη δε ο TR | τοτε απεκριθη ο ECM† NA SBL TH WH | τοτε απεκριθη δε ο ECM† | τοτε απεκριθη ECM†

14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, †Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ‡γενέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ὁπίσκειασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς *Ἱερουσαλήμ.

16 Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ †Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ὧ̄ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

Paul Visits James

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ‡εδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

18 Τῇ ὁπίουση εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.

19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο καθ' ἐν ἑκάστῳ ὧ̄ν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν *Κύριον, †εἰπόντες αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν †Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι·

21 κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ ὁΜωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν.

22 Τί οὖν ἐστὶ; Πάντως *δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας.

23 Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες †ἐφ' ἑαυτῶν·

24 τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ‡ξυρησῶνται τὴν κεφαλὴν, καὶ ὁγνωσῶσι πάντες ὅτι ὧ̄ν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς *τὸν νόμον φυλάσσω.

25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνῶν ἡμεῖς †ἐπεστείλαμεν, κρίναντες ‡μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ ὁτο αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.

26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

The Jews Seize Paul

27 Ὡς δὲ *ἔμελλον αἰ ἐπτα ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ †ἐπέβαλον ‡τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν,

† 21:14 το θελημα του κυριου | του κυριου το θελημα CT ‡ 21:14 γενεσθω | γινεσθω ANT CT § 21:15 επισκευασαμενοι | αποσκευασαμενοι TR * 21:15 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 21:16 καισαρειας | καισαριας WH ‡ 21:17 εδεξαντο | απεδεξαντο CT § 21:18 δε | τε ECM† * 21:20 κυριον | θεον CT † 21:20 ειποντες | ειπον τε ANT ECM NA SBL TR | ειπαν τε TH WH ‡ 21:20 ιουδαιων 88.2% | εν τοις ιουδαιοις CT 6.6% § 21:21 μωυσεως | μωυσεος M^{pt} PCK | μωσεως HF TR * 21:22 δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ | ακουσονται CT † 21:23 εφ | αφ SBL WH ‡ 21:24 ξυρησωνται | ξυρησονται CT § 21:24 γνωσι | γνωσονται CT * 21:24 τον νομον φυλασσω | φυλασσω τον νομον CT † 21:25 επεστειλαμεν | απεστειλαμεν SBL WH ‡ 21:25 μηδεν τοιουτου τηρειν αυτους ει μη 83.8% | μηδεν τοιουτου τηρειν αυτους ει μη HF 4.4% | — CT 2.1% § 21:25 το | — CT * 21:27 εμελλον | ημελλον PCK † 21:27 επεβαλον | επεβαλαν WH ‡ 21:27 τας χειρας επ αυτον | επ αυτον τας χειρας CT PCK

28 κράζοντες, Ἄνδρες Σῆραηλιῖται, βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντα *πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τούτου.

29 Ἦσαν γὰρ †εωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.

30 †Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων §δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς *σπείρης, ὅτι ὅλη †συγκέχυται Ἱερουσαλήμ·

32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ †εκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 Σῆγγίσας δὲ ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυθάνετο τίς *ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι †έβῳων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ †δυναμένος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου.

36 Ἦκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ §κράζον, Αἴρε αὐτόν.

Paul Addresses the Crowd

37 Μέλλων *τε †εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστί μοι †εἰπεῖν πρὸς σε; Ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις;

38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;

39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν.

40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, §προσεφώνει τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων,

22

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς *νυνὶ ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. Καί φησιν,

3 Ἐγὼ †μὲν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·

4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας.

§ 21:28 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH * 21:28 πανταχου | πανταχη CT † 21:29 εωρακοτες | προεωρακοτες CT TR † 21:30 εκινηθη | εκεινηθη TH § 21:31 δε | τε CT * 21:31 σπειρης | σπειρας PCK † 21:31 συγκεχυται | συγχυνηται ECM† NA SBL | συγχυνηται TH WH † 21:32 εκατονταρχους | εκατονταρχας CT § 21:33 εγγισας δε | τοτε εγγισας CT TR * 21:33 αν | — CT † 21:34 εβωων | επεφωνουν CT † 21:34 δυναμενος δε | δυναμενου δε αυτου CT § 21:36 κραζον | κραζοντες CT * 21:37 τε | δε PCK † 21:37 εισαγεσθαι εις την παρεμβολην | εις την παρεμβολην εισαγεσθαι PCK † 21:37 ειπειν | ειπειν τι ANT CT TR § 21:40 προσεφωνει | προσεφωνησε ANT CT HF TR * 22:1 νυνι | νυν TR † 22:3 μεν | — CT

⁵ Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξαμένοις πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

Paul Tells of His Conversion

⁶ Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ.

⁷ †Ἐπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, **Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;**

⁸ Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε πρὸς ἑμε, **Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις.**

⁹ Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, *καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι.

¹⁰ Εἶπον δέ, Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς με, **Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκὸν· κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακτά σοι ποιῆσαι.**

¹¹ Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενοι ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

¹² Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ †εὐσεβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν †κατοικούντων Ἰουδαίων,

¹³ ἐλθὼν πρὸς ἑμε καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. Κάγῳ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν.

¹⁴ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

¹⁵ Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας.

¹⁶ Καὶ νῦν τί μέλλεις; Ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα *τοῦ Κυρίου.

Paul's Commission to Preach to the Gentiles

¹⁷ Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,

¹⁸ καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, **Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι οὐ παραδέξονται σου †τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.**

¹⁹ Κάγῳ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ †δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἑπὶ σέ·

²⁰ καὶ ὅτε *ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν †τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, †φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν.

²¹ Καὶ εἶπε πρὸς με, **Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.**

Paul's Roman Citizenship

²² Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἔκαθηκεν αὐτὸν ζῆν.

‡ 22:7 επεσα | επεσον ℣^{pt} ANT PCK TR § 22:8 με | εμε SBL TH WH * 22:9 και εμφοβοι εγενοντο 86.4% | — CT 10.4% † 22:12 ευσεβης | ευλαβης CT HF ‡ 22:12 κατοικουντων | κατοικουντων εν δαμασκω ANT HF PCK § 22:13 με | εμε SBL TH WH * 22:16 του κυριου | αυτου CT † 22:18 την | — CT ‡ 22:19 δερων | δαιρων PCK § 22:19 επι | εις PCK * 22:20 εξεχειτο | εξεχυννετο CT † 22:20 τη αναιρεσει αυτου 96.6% | — CT 2.3% ‡ 22:20 φυλασσω | και φυλασσω ℣^{pt} ANT CT PCK TR § 22:22 καθηκεν | καθηκου TR

²³ *Κραζόντων †δὲ αὐτῶν, καὶ †ριπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα,

²⁴ ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, *εἰπὼν μᾶστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

²⁵ Ὡς δὲ †προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμάσι, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;

²⁶ Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ὁ ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων, *Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι.

²⁷ Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, †εἰ σὺ Ῥωμαῖός εἶ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί.

²⁸ Ἀπεκρίθη †τε ὁ χιλιάρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

²⁹ Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. Καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ὁ αὐτὸν δεδεκώς.

Paul Brought Before the Sanhedrin

³⁰ Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται *παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν †ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν †ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον τὸ συνέδριον *αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτοῦς.

23

¹ Ἀτενίσας δὲ *ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.

² Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

³ Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθεη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

⁴ Οἱ δὲ παρεστῶτες †εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;

⁵ Ἐφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται †γάρ, Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

⁶ Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, *ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς †Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν †ἐγὼ κρίνομαι.

⁷ Τοῦτο δὲ αὐτοῦ ὁ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν *Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος.

* 22:23 κραζόντων | κραυγαζόντων ℣^{pt} ANT CT PCK TR † 22:23 δε | τε ECM† NA SBL TH WH ‡ 22:23 ριπτούντων | ριπτούντων ANT § 22:24 αὐτον ο χιλιάρχος ἀγεσθαι | ο χιλιάρχος ἀγεσθαι αὐτον PCK | ο χιλιάρχος εἰσαγεσθαι αὐτον CT * 22:24 εἰπων | εἰπας CT † 22:25 προετεινεν | προετειναν ℣^{pt} ANT CT PCK SCR ‡ 22:26 ἑκατονταρχος | ἑκατονταρχης ECM NA SBL WH § 22:26 ἀπηγγειλε τῷ χιλιάρχῳ | τῷ χιλιάρχῳ ἀπηγγειλε CT PCK * 22:26 ὦρα | — CT † 22:27 εἰ | — CT ‡ 22:28 τε | δε CT § 22:29 ἦν αὐτον | αὐτον ἦν CT * 22:30 παρα | υπο CT PCK † 22:30 ἀπο τῶν δεσμῶν 87.7% | — CT 9.8% ‡ 22:30 ἐλθεῖν | συνελθεῖν CT § 22:30 ὄλον | παν CT PCK * 22:30 αὐτῶν | — CT * 23:1 ο παυλος τῷ συνεδρίῳ 84.5% | παυλος τῷ συνεδρίῳ WH 9% | τῷ συνεδρίῳ ο παυλος ECM TH 5% † 23:4 εἶπον | εἶπαν CT ‡ 23:5 γὰρ | γὰρ ὅτι NA SBL TH WH § 23:6 σαδδουκαίων το δε ἕτερον φαρισαίων | φαρισαίων το δε ἕτερον σαδδουκαίων PCK * 23:6 ἐκραξεν | ἐκραζεν CT † 23:6 φαρισαίου | φαρισαίων CT ‡ 23:6 ἐγὼ | — WH § 23:7 λαλήσαντος | εἰποντος ECM NA TH | λαλουντος SBL WH * 23:7 φαρισαίων | φαρισαίων καὶ τῶν σαδδουκαίων ℣^{pt} ANT HF PCK TR | φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων CT

8 Σαδδουκαῖοι †μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, †μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες §οὶ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, *μὴ θεομαχῶμεν.

10 Πολλῆς δὲ †γενομένης στάσεως, †εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα §καταβῆναι καὶ ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν *τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε, **Θάρσει †Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.**

The Plot to Kill Paul

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές †τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφῆν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοῦς, §λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε *πιεῖν ἕως οὗ †ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ πλείους †τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν §πεποιηκότες·

14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις *εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοῦς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως †αὔριον †αὐτὸν καταγάγῃ §πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου *τὸ ἐνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον †ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ †τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτόν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν §νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυθάνετο, Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;

20 Εἶπε δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον *εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς †μέλλοντά τι ἀκριβέστερον πυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.

† 23:8 μὲν | — WH † 23:8 μηδε | μητε ANT CT PCK § 23:9 οἱ γραμματεῖς | τινες των γραμματεων CT * 23:9 μὴ θεομαχῶμεν 94.6% | — CT 4.3% † 23:10 γενομένης | γινομένης NA SBL TH WH † 23:10 εὐλαβηθεὶς | φοβηθεὶς CT § 23:10 καταβῆναι καὶ | καταβαν CT TR * 23:10 τε | — WH † 23:11 παυλε | — CT † 23:12 τινες των ιουδαιων συστροφην | συστροφην οἱ ιουδαιοι CT § 23:12 λεγοντες | — PCK * 23:12 πιειν | πιειν WH † 23:12 αποκτεινωσι | ανελωσι PCK † 23:13 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 23:13 πεποιηκοτες | ποιησαμενοι CT * 23:14 ειπον | ειπαν CT † 23:15 αυριον | — CT † 23:15 αυτον καταγαγη | καταγαγη αυτον M^{Pt} CT PCK § 23:15 προς | εις CT * 23:16 το ενεδρον | την ενεδραν CT SCR † 23:17 απαγαγε | απαγε SBL WH † 23:17 τι απαγγειλαι | απαγγειλαι τι ECM[†] NA SBL TH WH § 23:18 νεανιαν | νεανισκον ECM NA TH * 23:20 εις το συνεδριον καταγαγης τον παυλον | τον παυλον καταγαγης εις το συνεδριον CT † 23:20 μελλοντα 26.6% | μελλοντες M^{Pt} PCK TR 33.1% | μελλοντων ANT 17.6% | μελλων TH WH 9.2% | μελλον ECM NA SBL 7.4% | μελλοντας MSS 5.1%

21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε ἤπιεῖν ἕως οὐ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν *ἔτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίαν, παραγγείλας Μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἡμεῖς.

Paul Sent to Felix the Governor

23 Καὶ προσκαλεσάμενος ἑδύο τινας τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως *Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός·

24 κτήνη τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·

25 γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἑξελιόμην *αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.

28 Βουλόμενος δὲ γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν·

29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, *μηδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα.

30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν ὅτι πρὸς αὐτόν ἐπὶ σοῦ. *Ἐρρωσο.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἔασαντες τοὺς ἵππεῖς πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν·

33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισαρείαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Ἀναγνοὺς δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστί, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας,

35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατηγοροί σου παραγένωνται. Ἐκέλευσέ τε αὐτόν ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

24

The Accusation Against Paul

‡ 23:21 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 23:21 πειν | πειν WH * 23:21 ετοιμοι εισι | εισιν ετοιμοι CT † 23:22 νεανιαν | νεανισκον CT ‡ 23:22 με | εμε SBL TH WH § 23:23 δυο τινας | τινας δυο SBL TH WH * 23:23 καισαρειας | καισαριας WH † 23:25 περιεχουσαν | εχουσαν CT ‡ 23:27 συλληφθεντα | συλλημφθεντα CT § 23:27 εξειλομην | εξειλαμην CT * 23:27 αυτον | — CT † 23:28 δε | τε CT ‡ 23:28 γνωνα | επιγνωνα CT § 23:28 αυτον | — CT * 23:29 μηδεν | μηδεν δε ANT CT TR † 23:29 εγκλημα εχοντα | εχοντα εγκλημα CT ‡ 23:30 μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων εξαυτης 86.2% | εσεσθαι εξ αυτων MSS 5.4% | εσεσθαι εξαυτης CT 3.1% § 23:30 τα | — SBL WH * 23:30 ερρωσο | — ECM† NA SBL WH † 23:31 της | — CT ‡ 23:32 πορευεσθαι | απερχεσθαι ECM† NA SBL TH WH § 23:33 καισαρειαν | καισαριαν WH * 23:34 ο ηγεμων | — CT † 23:34 επαρχιας | επαρχειας CT ‡ 23:35 εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω ηρωδου φυλασσεσθαι | εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι ANT PCK TR | κελευσας εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι αυτον CT

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ *τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ †κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας,

3 πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.

4 Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ †πλεῖόν σε Σέγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῆ σῆ *ἐπεικειά.

5 Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ †κινουῦντα †στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως·

6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασε βεβηλῶσαι· ὃν καὶ Σέκρατήσαμεν·

8 παρ' οὗ δυνήση, αὐτὸς ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 *Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

Paul's Defense Before Felix

10 Ἀπεκρίθη †δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἔτων ὄντα σε †κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, Σεύθυμότερον τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι,

11 δυναμένου σου *γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι †δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων †έν Ἱερουσαλήμ·

12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ Σέπισύστασιν ποιῶντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν.

13 *Οὔτε †παραστήσαί με †δύνανται περὶ ὧν Συνῶν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ πατρώῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς *προφήταις γεγραμμένοις·

15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι †νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν τούτῳ †δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν Σέχων *πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός.

17 Δι' ἔτων δὲ πλειόνων †παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς·

* 24:1 των πρεσβυτερων 83.4% | πρεσβυτερων τινων CT 14.9% † 24:2 κατορθωματα | διορθωματα CT † 24:4 πλειον | πλεον PCK § 24:4 εγκοπτω | ενκοπτω TH WH * 24:4 επεικεια | επεικεια WH † 24:5 κινουντα | κεινουντα TH † 24:5 στασιν | στασεις CT § 24:6 εκρατησαμεν 8 παρ 55.3% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι (κρινειν ANT TR 1%) 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερ

* 24:9 συνεπεθεντο | συνεθεντο TR † 24:10 δε | τε CT † 24:10 κριτην | κριτην δικαιον PCK § 24:10 ευθυμοτερον | ευθυμως CT * 24:11 γνωνα | επιγνωνα CT † 24:11 δεκαδυο | η δεκαδυο TR | δωδεκα CT † 24:11 εν | εις ANT CT § 24:12 επισυστασιν | επιστασιν CT * 24:13 ουτε | ουδε ECM† NA SBL TH WH † 24:13 παραστησαι με | παραστησαι ANT CT PCK SCR † 24:13 δυνανται | δυνανται σοι CT § 24:13 νυν | νυνη CT * 24:14 προφηταις 78.4% | εν τοις προφηταις ANT CT 20.4% † 24:15 νεκρων 91.6% | — CT 6.6% † 24:16 δε | δε και ANT | και CT § 24:16 εχων | εχειν ANT CT TR * 24:16 προς | προς τε PCK † 24:17 παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου | ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου παρεγενομην CT

18 ἐν τοῖς εὐρόν με ἠγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, Στινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι·

19 οὐς *δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἡμε.

20 Ἦ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, τί εὐρον ἔν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,

21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς *ἔκραξα ἔστως ἐν αὐτοῖς, ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, *εἰπὼν, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς·

23 διαταξάμενός ἡμε τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

Paul Held in Custody

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ *γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Ἰησοῦν πίστεως.

25 Διαλεγόμενου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε·

26 ἅμα ἔκαὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, *ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ.

27 Διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων ἡμε Σχάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25

Paul's Trial Before Festus

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ *ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Ἰασηρείας.

2 Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ἡ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,

3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν.

4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον *ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.

5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί, συγκатаβάντες, εἴ τί ἐστιν ἔν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

‡ 24:18 οἱς | αἱς CT § 24:18 τινες | τινες δε CT ST * 24:19 δεῖ | εδει ANT CT PCK SCR † 24:19 με | εμε CT ‡ 24:20 τί | εἴ τι TR § 24:20 ἐν ἐμοὶ | — CT * 24:21 ἐκραξα | ἐκεκραξα CT † 24:21 ἐστως ἐν αὐτοῖς | ἐν αὐτοῖς ἐστως CT ‡ 24:21 ὑφ' | ἐφ CT § 24:22 ἀκουσας δε ταυτα ο φηλιξ ἀνεβαλετο αὐτους 80.7% | ἀκουσας δε ταυτα ο φηλιξ ἀνεβαλλετο αὐτους MSS 6.6% | ἀνεβαλετο δε αὐτους ο φηλιξ CT 4.1% * 24:22 εἰπων | εἱπας CT † 24:23 τε | — CT ‡ 24:23 τον παυλον | αυτον CT § 24:23 η προσερχεσθαι | — CT * 24:24 γυναικι | γυναικι αυτου ANT ECM† TR | ἰδια γυναικι ECM† NA SBL TH WH † 24:24 χριστον | χριστον ἱησουν CT PCK ‡ 24:25 ἐσεσθαι | — CT § 24:26 και | δε και ANT TR * 24:26 οπως λυση αυτον | — CT † 24:26 αυτον | — PCK ‡ 24:27 τε | δε ANT ECM† PCK § 24:27 χαριτας | χαριν ANT | χαριτα CT * 25:1 ἐπαρχια | ἐπαρχια CT † 25:1 καισαρειας | καισαριας WH ‡ 25:2 δε | τε CT § 25:2 ο αρχιερευς | οι αρχιερευς CT PCK * 25:4 ἐν καισαρεια | εἰς καισαρειαν ECM NA SBL TH | εἰς καισαριαν WH † 25:5 δυνατοι ἐν ὑμῖν φησι | ἐν ὑμῖν φησι δυνατοι CT ‡ 25:5 συγκатаβαντες | συγκатаβαντες TH WH § 25:5 ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ 72.6% | ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ ἀτοπον MSS 14.2% | ἐν τῷ ἀνδρὶ ἀτοπον CT 9.3% | ἀτοπον ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ SCR 2.9%

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας *πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς †Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, †περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα δαιτιώματα *φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι,

8 †ἀπολογουμένου αὐτοῦ ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος δὲ †τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, Θέλεις εἰς §Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων *κρίνεσθαι †ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, †Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν §ῆδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν *γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

12 Τότε ὁ Φῆστος †συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

Festus Consults King Agrippa

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς †Καισάρειαν, §ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας *διέτριβεν ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἀνὴρ τίς ἐστὶ †καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος,

15 περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ †δίκην.

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον §εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγοροὺς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων οὖν *αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα·

18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν †επέφερον ὧν †ὑπενόουν ἐγώ,

19 ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ §τὴν περὶ *τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς †Ἱερουσαλήμ, κάκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

* 25:6 πλειους | ου πλειους οκτω CT † 25:6 καισαρειαν | καισαριαν WH ‡ 25:7 περιεστησαν | περιεστησαν αυτον CT § 25:7 αιτωματα | αιτιαματα M^{Pt} PCK TR * 25:7 φεροντες κατα του παυλου | καταφεροντες CT † 25:8 απολογουμένου αυτου | του παυλου απολογουμένου CT ‡ 25:9 τοις ιουδαιοις θελων | θελων τοις ιουδαιοις ANT CT § 25:9 ιεροσολυμα | ιερουσαλημ ANT * 25:9 κρινεσθαι | κριθηται CT † 25:9 επι | υπ PCK ‡ 25:10 επι του βηματος καισαρος εστως | εστως επι του βηματος καισαρος WH § 25:10 ηδικησα | ηδικηκα TH WH * 25:11 γαρ | ουν CT † 25:12 συλλαλησας | συλλαλησας TH WH ‡ 25:13 καισαρειαν | καισαριαν WH § 25:13 ασπασαμενοι | ασπασομενοι M^{Pt} ANT PCK TR * 25:14 διετριβεν | διετριβον M^{Pt} ANT CT PCK TR † 25:14 καταλελειμμενος | καταλελιμμενος WH ‡ 25:15 δικην | καταδικην CT § 25:16 εις απωλειαν 89.9% | — CT 7.4% * 25:17 αυτων 87.4% | — SBL WH 7% † 25:18 επεφερον | εφερον CT ‡ 25:18 υπενουουν εγω | εγω υπενουουν πονηρων NA SBL WH | εγω υπενουουν πονηραν ECM TH § 25:20 την περι | περι την PCK | εις την περι ECM[†] TR * 25:20 τουτου | τουτων CT PCK † 25:20 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT CT

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ †πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. *Ὁ δέ, Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

Paul Brought Before King Agrippa

23 Τῆ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε †τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν †οὔσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.

24 Καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ Συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ *πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων †ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, †ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν Ἰζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Ἐγὼ δὲ *καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον †θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, †καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν Ἐαυτόν.

26 Περὶ οὗ †ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ *τι γράψαι.

27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

26

Paul's Defense Before Agrippa

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεται σοι *ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος †ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαὶ ἐμαυτὸν μακάριον †ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον·

3 μάλιστα γνώστην ὄντα Ἰσε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους *ἠθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί †σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου †τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνῃ μου Ἰερουσαλήμοις, ἴσασι πάντες *οἱ Ἰουδαῖοι,

5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς †πρὸς τοὺς †πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος,

7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἑκτενεῖα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, *βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ Ἰουδαίων.

‡ 25:21 πεμψω | αναπεμψω CT § 25:22 εφη | — CT * 25:22 ο δε | — CT † 25:23 τοις | — CT ‡ 25:23 ουσι | — CT § 25:24 συμπαροντες | συνπαροντες TH WH * 25:24 παν | απαν CT † 25:24 ενετυχον | ενετυχε WH ‡ 25:24 επιβωντες | βωντες CT § 25:24 ζην αυτον | αυτον ζην CT * 25:25 καταλαβομενος | κατελαβομην CT † 25:25 θανατου αυτον | αυτον θανατου CT ‡ 25:25 και | — CT § 25:25 αυτον | — CT * 25:26 τι γραψαι | τι γραψω CT * 26:1 υπερ | περι ECM NA † 26:1 απελογειτο εκτεινας την χειρα | εκτεινας την χειρα απελογειτο ANT CT ‡ 26:2 επι σου μελλων απολογεισθαι σημερον | μελλων απολογεισθαι επι σου σημερον TR | επι σου μελλων σημερον απολογεισθαι CT § 26:3 σε | σε ειδως SCR * 26:3 ηθων | εθων M^{pt} ANT CT PCK TR † 26:3 σου | — CT ‡ 26:4 την | — WH § 26:4 εν | εν τε CT * 26:4 οι | — ECM[†] SBL TH WH † 26:6 προς | εις ECM[†] NA SBL TH WH ‡ 26:6 πατερας | πατερας ημων CT § 26:7 εκτενεια | εκτενια PCK * 26:7 βασιλευ αγριππα υπο ιουδαιων | βασιλευ αγριππα υπο των ιουδαιων ANT TR | υπο ιουδαιων βασιλευ CT

8 Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι·

10 ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ †πολλοὺς τῶν ἀγίων ἐγὼ †φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτούς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

Paul Tells of His Conversion and Commission

12 Ἐν οἷς §καὶ πορευόμενος εἰς *τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς †παρὰ τῶν ἀρχιερέων,

13 ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους.

14 Πάντων †δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν §λαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ, **Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.**

15 Ἐγὼ δὲ *εἶπον, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ †δὲ εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.

16 †**Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρετὴν καὶ μάρτυρα ὧν τε §εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι,**

17 **ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ *τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς †ἐγὼ σε ἀποστέλλω,**

18 **ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, †τοῦ ὑποστρέψαι ἀπὸ σκοτῶν εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.**

Paul Tells of His Preaching to Jews and Gentiles

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ,

20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον §καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, *ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας.

21 Ἐνεκα τούτων †οἱ Ἰουδαῖοί με συλλαβόμενοι †ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι.

22 Ἐπικουρίας οὖν τυχῶν τῆς §παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα *μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων †γίνεσθαι καὶ †Μωϋσῆς,

23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ §λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ *ἔφη, Μαίνη,

† 26:10 πολλους | πολλους τε CT † 26:10 φυλακαῖς | εν φυλακαῖς ANT CT § 26:12 και | — CT * 26:12 την | — PCK † 26:12 παρα | — CT † 26:14 δε | τε CT § 26:14 λαλουσαν προς με και λεγουσαν 74% | λεγουσαν προς με CT 8.4% | λαλουσαν προς με MSS 7.2% * 26:15 ειπον | ειπα CT † 26:15 δε | δε κυριος CT † 26:16 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ § 26:16 ειδες | ειδες με ECM† NA SBL TH WH * 26:17 των | εκ των CT † 26:17 εγω σε αποστελλω | νυν σε αποστελλω TR | εγω αποστελλω σε ECM† NA SBL TH WH | εγω εξαποστελω σε ECM† † 26:18 του υποστρεψαι | του επιστρεψαι ℣^{Pt} ANT CT PCK ST | και επιστρεψαι SCR § 26:20 και ιεροσολυμοις εις | τε και ιεροσολυμοις CT * 26:20 απαγγελων | απαγγελω ANT PCK | απηγγελων CT SCR † 26:21 οι ιουδαιοι με | με οι ιουδαιοι ℣^{Pt} ANT HF PCK TR | με ιουδαιοι CT † 26:21 εν | οντα εν ECM† NA § 26:22 παρα | απο CT * 26:22 μαρτυρομενος | μαρτυρουμενος TR † 26:22 γινεσθαι | γενεσθαι ANT † 26:22 μωυσης | μωσης HF TR § 26:23 λαω | τε λαω CT PCK * 26:24 εφη | φησι CT

Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

²⁵ Ὁ †δέ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, †ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

²⁶ Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν §καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν *τι τούτων οὐ πείθομαι †οὐδέν· οὐ †γὰρ ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

²⁷ Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις.

²⁸ Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον §ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν *γενέσθαι.

²⁹ Ὁ δὲ Παῦλος †εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν †πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος §κἀγὼ εἶμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

³⁰ *Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεύς καὶ ὁ ἡγεμῶν, ἡ τε Βερνίκη, καὶ οἱ †συγκαθήμενοι αὐτοῖς·

³¹ καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου †ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.

³² Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, Ἀπολελῦσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27

Paul Begins His Voyage to Rome

¹ Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, *σπειρῆς Σεβαστῆς.

² Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ †Ἀδραμυττηνῷ, †μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοιο Θεσσαλονικέως.

³ Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς §τοὺς φίλους *πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν.

⁴ Κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

⁵ Τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, †κατήλθομεν εἰς †Μύρα τῆς Λυκίας.

⁶ Κάκεϊ εὐρῶν ὁ §ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς *τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό.

⁷ Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην·

⁸ μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοῦς Λιμένας, ὃ ἐγγὺς †ἦν πόλις †Λασαία.

† 26:25 δε | δε παυλος CT † 26:25 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ TR § 26:26 και | — WH * 26:26 τι | — SBL WH
 † 26:26 ουδεν | ουθεν CT † 26:26 γαρ | γαρ εστιν ANT CT TR § 26:28 εφη | — CT * 26:28 γενεσθαι 96.5%
 | ποιησαι CT 3.5% † 26:29 ειπεν | — CT † 26:29 πολλω | μεγαλω CT § 26:29 καγω | και εγω ECM NA SBL
 WH * 26:30 και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη | ανεστη τε CT † 26:30 συγκαθημενοι | συγκαθημενοι TH
 WH † 26:31 αξιον η δεσμων | η δεσμων αξιον τι ECM NA SBL TH | η δεσμων αξιον WH * 27:1 σπειρης
 | σπειρας PCK † 27:2 αδραμυττηνω | ατραμυτινω PCK | αδραμυττηνω WH † 27:2 μελλοντες πλειν |
 μελλοντι πλειν εις CT § 27:3 τους | — ST * 27:3 πορευθεντα | πορευθεντι CT † 27:5 κατηλθομεν |
 κατηχθημεν PCK | κατηλθαμεν WH † 27:5 μυρα | μυρρα WH § 27:6 εκατονταρχος | εκατονταρχης ANT
 CT * 27:6 την | — PCK † 27:8 ην πολισ | πολισ ην NA † 27:8 λασαια | λασεα TH WH

⁹ Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος

¹⁰ λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ σφορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.

¹¹ Ὁ δὲ *ἐκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ †επέιθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ ‡τοῦ Παύλου λεγομένοις.

¹² Ἄνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ Σπλείους ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι *κάκειθεν, εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

The Storm at Sea

¹³ Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες †ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην.

¹⁴ Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος ‡Εὐροκλύδων·

¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

¹⁶ Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον ΣΚλαύδην *μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης·

¹⁷ ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν †Σύρτην ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο.

¹⁸ Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο·

¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ‡εῤῥίψαμεν.

²⁰ Μῆτε δὲ ἡλίου μῆτε ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο Σπᾶσα ἐλπίς τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς.

²¹ Πολλῆς *δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μὲν, ὧ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδησαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

²² Καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου.

²³ Παρέστη γάρ μοι †ταύτη τῇ νυκτὶ ‡ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, οἷ εἰμι, ὧ καὶ λατρεύω,

²⁴ λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι· καὶ ἰδού, κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλείοντας μετὰ σοῦ.

²⁵ Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.

²⁶ Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

²⁷ Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυξ ἐγένετο, διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χῶραν·

²⁸ καὶ βολίσαντες εὖρον ὀργυιᾶς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὖρον ὀργυιᾶς δεκαπέντε·

§ 27:10 φορτίου | φορτου ANT PCK TR * 27:11 εκατοντάρχης | εκατονταρχος ℣^{pt} PCK TR † 27:11 επειθετο μαλλον | μαλλον επειθετο CT ‡ 27:11 του | — ECM[†] NA SBL TH WH § 27:12 πλειους | πλειονες CT * 27:12 κακειθεν | εκειθεν CT PCK † 27:13 ἄσσον | ἄσσον ST ‡ 27:14 ευροκλυδων 95.1% | ευρακυλων CT 0.8%

§ 27:16 κλαυδην | καυδα ECM NA SBL WH | κλαυδα TH * 27:16 μολις ισχυσαμεν | ισχυσαμεν μολις CT † 27:17 συρτην | συρτιν ANT CT PCK TR ‡ 27:19 ερριψαμεν | ερριψαν ECM NA SBL TH | εριψαν WH § 27:20 πασα ελπις | ελπις πασα ECM[†] NA SBL TH WH * 27:21 δε | τε CT † 27:23 ταυτη τη νυκτι | τη νυκτι ταυτη ANT TR ‡ 27:23 αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω | του θεου ου ειμι εγω ω και λατρευω αγγελος NA | του θεου ου ειμι ω και λατρευω αγγελος ECM SBL TH WH

²⁹ φοβούμενοί τε ἡμῶς εἰς τραχεῖς τόπους *ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ρίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἤρχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

³⁰ Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πύργου ἀμελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,

³¹ εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι ἡμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

³² Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

³³ Ἄχρι δὲ οὗ ἡμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι.

³⁴ Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς ἡμελλεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρῖξ ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται.

³⁵ εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν.

³⁶ Εὐθύμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς.

³⁷ Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ.

³⁸ Κορεσθέντες δὲ τῆς τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῆτον εἰς τὴν θάλασσαν.

The Shipwreck

³⁹ Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ δυνατόν, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

⁴⁰ Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῆ πνεούση κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

⁴¹ Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πύργος ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν κυμάτων.

⁴² Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μὴ τις ἐκκολυμβήσας διαφυγῇ.

⁴³ Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι·

⁴⁴ καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντα διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

§ 27:29 μηπως εἰς | μη που κατα CT * 27:29 εκπεσωμεν | εκπεσωσιν ST † 27:30 πρωςας | πρωρης ECM NA SBL WH ‡ 27:30 μελλοντων αγκυρας | αγκυρας μελλοντων CT § 27:31 μεινωσιν εν τω πλοιω | εν τω πλοιω μεινωσιν PCK * 27:32 οι στρατιωται απεκοψαν | απεκοψαν οι στρατιωται CT † 27:33 ημελλεν ημερα | εμελλεν ημερα ℳ^{pt} ANT PCK TR | ημερα ημελλε CT ‡ 27:33 μηδεν | μηθεν CT § 27:34 προσλαβειν | μεταλαβειν ANT CT PCK * 27:34 υμετερας | ημετερας PCK † 27:34 εκ της κεφαλης πεσειται | απο της κεφαλης απολειται CT ‡ 27:35 ειπων | ειπας CT § 27:37 ημεν | ημεθα ECM[†] NA SBL TH WH * 27:37 εν τω πλοιω αι πασαι ψυχαι | αι πασαι ψυχαι εν τω πλοιω CT † 27:37 διακοσιαι | ως WH ‡ 27:38 της | — ℳ^{pt} ANT CT PCK TR § 27:39 εβουλευσαντο | εβουλευοντο CT * 27:39 δυνατον | δυναιντο ANT CT TR † 27:39 εξωσαι | εκσωσαι WH ‡ 27:40 αρτεμονα | αρτεμωνα ANT CT § 27:41 επωκειλαν | επεκειλαν CT * 27:41 εμεινεν | εμενεν PCK † 27:41 των κυματων 97.2% | — SBL WH 1.2% ‡ 27:42 διαφυγη | διαφυγοι ANT TR § 27:43 εκατονταρχος | εκατονταρχης ANT CT * 27:43 απορριψαντας | αποριψαντας CT

28

Paul on Malta

1 Καὶ διασωθέντες, τότε *ἐπέγνωσαν ὅτι †Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

2 Οἱ †δὲ βάρβαροι §παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· *ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑέτον τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος.

3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων †πλήθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα †ἐκ τῆς θερμῆς §διεξελθοῦσα *καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ †εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, †ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, §ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν.

6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, *μεταβαλλόμενοι ἔλεγον †θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίω, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς †τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ §δυσεντερία συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, *ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.

9 Τούτου †οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ †ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο·

10 οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς §τὴν χρείαν.

Paul Arrives in Rome

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας *ἤχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις.

12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς·

13 ὅθεν †περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους·

14 οὗ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν †ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην §ἤλθομεν.

15 Κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, *ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν †ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

* 28:1 επεγνωσαν | επεγνωμεν CT † 28:1 μελιτη | μελιτηνη WH ‡ 28:2 δε | τε CT § 28:2 παρειχον | παρειχαν TH WH * 28:2 αναψαντες | αψαντες CT † 28:3 πληθος | τι πληθος CT ‡ 28:3 εκ | απο ANT CT § 28:3 διεξελθοουσα | εξελθοουσα ℳ^P CT PCK TR * 28:3 καθηψε | καθηψατο PCK † 28:4 ειδον | ειδαν WH ‡ 28:4 ελεγον προς αλληλους | προς αλληλους ελεγον CT § 28:5 αποτιναξας | αποτιναξαμενος ECM PCK * 28:6 μεταβαλλομενοι | μεταβαλομενοι CT † 28:6 θεον αυτον ειναι | αυτον ειναι θεον ECM[†] NA SBL TH WH ‡ 28:7 τρεις ημερας | ημερας τρεις WH § 28:8 δυσεντερια | δυσεντεριω ANT CT * 28:8 επιθεις | και επιθεις ANT † 28:9 ουν | δε CT ‡ 28:9 εχοντες ασθενειας εν τη νησω | εν τη νησω εχοντες ασθενειας CT § 28:10 την χρειαν | τας χρειας CT * 28:11 ηχθημεν | ανηχθημεν ℳ^P ANT CT HF PCK TR † 28:13 περιελθοντες | περιελοντες ECM[†] NA SBL WH ‡ 28:14 επ | παρ CT § 28:14 ηλθομεν | ηλθαμεν CT * 28:15 εξηλθον | ηλθαν ECM[†] NA SBL TH WH † 28:15 ημιν | ημων ECM[†]

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

Paul Addresses the Jews in Rome

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς *συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι δκατηγορῆσαι.

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· *ἐνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περικίμαι.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἡ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.

22 Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἔστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, *ἦκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτούς ἵνα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρῶτῃ ἕως ἐσπέρας.

24 Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἔν, ὅτι Καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας δῆμῶν,

26 *λέγον,

Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπὸν,
Ἄκοῦ ἄκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·
καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι,
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
καὶ ἰάσομαι αὐτούς.

‡ 28:16 ηλθομεν | εισηλθομεν ECM NA SBL TH | εισηλθαμεν WH § 28:16 ο εκατονταρχος (εκατονταρχης ANT 0%) παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη (στρατοπεδαρχω HF 19.2%) τω δε παυλω επετραπη 64.6% | | επετραπη τω παυλω CT 4.4% * 28:17 συγκαλεσασθαι | συνκαλεσασθαι TH WH † 28:17 τον παυλον | αυτον CT ‡ 28:17 ανδρες αδελφοι εγω | εγω ανδρες αδελφοι CT § 28:19 κατηγορησαι | κατηγορειν CT * 28:20 ενεκεν | εινεκεν WH † 28:21 ειπον | ειπαν CT ‡ 28:21 περι σου πονηρον | πονηρον περι σου PCK § 28:22 εστιν ημιν | ημιν εστιν CT * 28:23 ηκον | ηλθον ECM NA TH | ηλθαν WH † 28:23 τα | — CT ‡ 28:23 μωυσεως | μωσεως HF TR | μωυσεος PCK § 28:25 ημων | υμων CT * 28:26 λεγον | λεγων ECM† NA SBL TH WH † 28:26 ειπον | ειπε TR ‡ 28:27 ιασομαι | ιασωμαι ℣^{Pt} PCK TR

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη *τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 †Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπήλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

30 ‡Ἐμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν,

31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας, ἀκωλύτως.

§ 28:28 εστω υμιν | υμιν εστω WH * 28:28 το | τουτο το ANT CT † 28:29 και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν 87.6% | — NA SBL TH WH 4.6% {Note: ECM encloses this text with double brackets.} ‡ 28:30 εμεινε | ενεμεινε CT § 28:30 ο παυλος | — CT

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

Greeting

¹ Παῦλος, δοῦλος *Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,

² ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,

³ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος †Δαυὶδ κατὰ σάρκα,

⁴ τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,

⁵ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,

⁶ ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

⁷ πᾶσι τοῖς οὕσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Paul's Desire to Visit Rome

⁸ Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ †ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

⁹ Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ὃν λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιοῦμαι,

¹⁰ πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐδοθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

¹¹ Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς,

¹² τοῦτο δὲ ἐστὶ, §συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.

¹³ Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς —καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο— ἵνα *τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

¹⁴ Ἑλλησί τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·

¹⁵ οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

The Power of the Gospel

¹⁶ Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον †τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι.

¹⁷ Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

God's Wrath Against Unrighteousness

¹⁸ Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικία κατεχόντων·

¹⁹ διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ †γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε.

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA SBL † 1:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 1:8 υπερ | περι CT § 1:12 συμπαρακληθῆναι | συναπαρκαληθῆναι TH WH * 1:13 τινα καρπον | καρπον τινα TR † 1:16 του χριστου | — CT ‡ 1:19 γαρ θεος | θεος γαρ CT

20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθοραῖται, ἢ τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους·

21 διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ δεύχαρίστησαν, *ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία.

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν,

23 καὶ †ἠλλάξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν.

24 Διὸ †καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ᾧ αὐτοῖς·

25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·

27 ὁμοίως *τε καὶ οἱ †ἄρρενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν †ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ᾧ αὐτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,

29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, *πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόβου, ἔριδος, δόλου, †κακοηθείας· ψιθυριστάς,

30 καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, †ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας·

32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

2

The Righteous Judgment of God

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὧ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας.

3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὧ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἡ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει;

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως *καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ,

§ 1:21 ευχαριστησαν | ηυχριστησαν CT * 1:21 αλλ | αλλα SBL WH † 1:23 ηλλαξαν | ηλλαξαντο PCK † 1:24 και | — CT § 1:24 εαυτοῖς | αὐτοῖς ANT CT * 1:27 τε | δε ᾠ^{pt} ANT | — PCK † 1:27 αρρενες | αρσενες ANT CT SCR † 1:27 εν | — PCK § 1:27 εαυτοῖς | αὐτοῖς WH * 1:29 πορνεια | — CT † 1:29 κακοηθειας | κακοηθιας WH † 1:31 ασπονδους | — CT * 2:5 και | — CT TR

⁶ ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

⁷ τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον·

⁸ τοῖς δὲ ἐξ ἑριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή,

⁹ θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνο·

¹⁰ δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι·

¹¹ οὐ γάρ ἐστι *προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

¹² Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται·

¹³ οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.

¹⁴ Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶν, οὗτοι, νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος·

¹⁵ οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, *συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων,

¹⁶ ἐν ἡμέρᾳ ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Σῆσου Χριστοῦ.

The Jews and the Law

¹⁷ *Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ,

¹⁸ καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου,

¹⁹ πέποιθάς τε σεαυτὸν ὀδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει,

²⁰ παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μὴ μορφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ·

²¹ ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις;

²² Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; Ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα, ἱεροσυλεῖς;

²³ Ὁς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;

²⁴ Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

²⁵ Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖ, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

²⁶ Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται;

²⁷ Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

²⁸ Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῦ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερωῦ ἐν σαρκὶ περιτομή·

† 2:8 εριθειας | εριθιας WH ‡ 2:8 μεν | — CT § 2:8 θυμος και οργη | οργη και θυμος CT * 2:11 προσωποληψια | προσωποληψια CT † 2:13 του | — CT ‡ 2:13 του | — CT § 2:14 ποιη | ποιωσιν CT * 2:15 συμμαρτυρουσης | συνμαρτυρουσης TH WH † 2:16 ημερα οτε | η ημερα WH ‡ 2:16 κρινει | κρίνει NA SBL WH § 2:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου NA SBL WH * 2:17 ιδε | ει δε CT † 2:17 τω | — CT ‡ 2:26 ουχι | ουχ CT

29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὐ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

3

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ *ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

2 Πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.

3 Τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; Μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει;

4 Μὴ γένοιτο· †γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, ‡καθὼς γέγραπται,

Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου,
καὶ ὁνεικισθῆς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; Μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν;—κατὰ ἄνθρωπον λέγω—

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον;

7 Εἰ *γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;

8 Καὶ μή—καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς φασὶ τινες ἡμᾶς λέγειν—ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; Ὡν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

No One is Righteous

9 Τί οὖν; Προεχόμεθα; Οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι,

10 καθὼς γέγραπται †ὅτι

Οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 οὐκ ἔστιν ‡ὁ συνιῶν,

οὐκ ἔστιν §ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν·

12 πάντες *ἐξέκλιναν, ἅμα †ἠχρειώθησαν·

οὐκ ἔστι ‡ποιῶν χρηστότητα,

οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός·

13 τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,

ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν·

ἰδὲ ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν·

14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

15 ὄξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·

16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,

17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·

18 οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ·

* 3:1 ὠφέλεια | ὠφέλεια WH † 3:4 γινεσθω | γεινεσθω TH ‡ 3:4 καθως | καθαπερ WH § 3:4 νικησης | νικησεις ℳ^P ANT CT * 3:7 γαρ | δε NA SBL WH † 3:10 οτι | — ℳ^P PCK ‡ 3:11 ο | — WH § 3:11 ο | — WH * 3:12 εξεκλιναν | εξεκλειναν TH † 3:12 ηχρειωθησαν | ηχρεωθησαν CT ‡ 3:12 ποιων | ο ποιων NA

²⁰ διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

Justification by Faith

²¹ Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·

²² δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας ὁραεῖται καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολή·

²³ πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ,

²⁴ δικαιούμενοι δωρεὰν τῆ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

²⁵ ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον, διὰ *τῆς πίστεως, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων,

²⁶ ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ· πρὸς †ἐνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

²⁷ Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; Ἐξεκλείσθη. Διὰ ποίου νόμου; Τῶν ἔργων; Οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

²⁸ Λογιζόμεθα οὖν ὡς πιστεῖ δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

²⁹ Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; Οὐχί *δὲ καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν·

³⁰ †εἰπέπερ εἶς ὁ Θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

³¹ Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον †ιστῶμεν.

4

The Example of Abraham

¹ Τί οὖν ἐροῦμεν *Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ σάρκα;

² Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς †τὸν Θεόν.

³ Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

⁴ Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ †ὀφείλημα.

⁵ Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην.

⁶ Καθάπερ καὶ ὁ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων,

⁷ Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

⁸ Μακάριος ἀνὴρ *ὃς οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

⁹ Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; Λέγομεν γὰρ †ὅτι Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

§ 3:22 και επι παντας 92.6% | — CT 6.6% * 3:25 της | — SBL WH † 3:26 ενδειξιν | την ενδειξιν CT ‡ 3:28 ουν | γαρ CT § 3:28 πιστει δικαιουσθαι | δικαιουσθαι πιστει CT * 3:29 δε | — CT † 3:30 επειπερ | ειπερ CT ‡ 3:31 ιστωμεν | ιστανομεν CT * 4:1 αβρααμ τον πατερα ημων ευρηκεναι | ευρηκεναι αβρααμ τον προπατορα ημων NA SBL TH | αβρααμ τον προπατορα ημων WH † 4:2 τον | — CT ‡ 4:4 οφειλημα | το οφειλημα TR § 4:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 4:8 ω | ου CT † 4:9 οτι | — CT

¹⁰ Πῶς οὖν ἐλογίσθη; Ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστία; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστία·

¹¹ καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστία· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην·

¹² καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς Σπίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

The Promise Granted Through Faith

¹³ Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι *τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.

¹⁴ Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία·

¹⁵ ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

¹⁶ Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ *τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν—

¹⁷ καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε—κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα·

¹⁸ Ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου.

¹⁹ Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, Σὺ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα *ἤδη νεκρωμένον—ἐκατονταέτης που ὑπάρχων—καὶ τὴν νέκρωσιν †τῆς μήτρας Σάρρας·

²⁰ εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δὸς δόξαν τῷ Θεῷ,

²¹ καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι.

²² Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

²³ Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·

²⁴ ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

²⁵ ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5

Peace with God Through Faith

¹ Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην *ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

² δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἐστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

³ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται,

⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·

‡ 4:11 καὶ | — SBL TH WH § 4:12 πίστεως της εν τη ακροβυστια | πίστεως της εν ακροβυστια M^{pt} PCK | εν τη ακροβυστια πίστεως ANT TR | εν ακροβυστια πίστεως CT * 4:13 του | — CT † 4:15 γαρ | δε CT ‡ 4:16 του | — PCK § 4:19 ου | — CT * 4:19 ηδη | — SBL † 4:19 της | — ANT ‡ 4:20 αλλ | αλλα SBL WH § 4:22 καὶ | — SBL * 5:1 εχομεν 56.1% | εχομεν M^{pt} PCK TH WH 42.9%

⁵ ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

⁶ † Ἐτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε.

⁷ Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν.

⁸ Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

⁹ Πολλῶ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.

¹⁰ Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ·

¹¹ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

Death Through Adam, Life Through Christ

¹² Διὰ τοῦτο, ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον—

¹³ ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἀμαρτία δὲ οὐκ ἔλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου.

¹⁴ * Ἄλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδάμ μέχρι † Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

¹⁵ Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε.

¹⁶ Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα.

¹⁷ Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνός Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹⁸ Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἐνός δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

¹⁹ Ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

²⁰ Νόμος δὲ παρεῖσθη, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις·

²¹ ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

6

Dead to Sin, Alive in Christ

¹ Τί οὖν ἐροῦμεν; * Ἐπιμένομεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

† 5:6 ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων | ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων ετι NA SBL TH | ειγε χριστος οντων ημων ασθενων ετι WH ‡ 5:11 καυχωμενοι | καυχωμεθα PCK § 5:13 ελλογεται | ελλογαται WH * 5:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 5:14 μωσσεως | μωσσεως M^{pt} TR | μωσσεος PCK * 6:1 επιμενομεν | επιμενομεν M^{pt} ANT PCK TR | επιμενωμεν M^{pt} CT

² Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ;

³ Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

⁴ Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

⁵ Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·

⁶ τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ·

⁷ ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

⁸ Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ †συζήσομεν αὐτῷ·

⁹ εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει.

¹⁰ Ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ.

¹¹ Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς †νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Στῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

¹² Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν *αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ·

¹³ μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ †ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.

¹⁴ Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, †ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

Slaves to Righteousness

¹⁵ Τί οὖν; †Ἀμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, *ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο.

¹⁶ Οὐκ οἶδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοὶ ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἥτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

¹⁷ Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς·

¹⁸ ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ.

¹⁹ Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

²⁰ Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.

²¹ Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; Τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος.

²² Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον.

²³ Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

† 6:8 συζησομεν | συζησομεν TH WH † 6:11 νεκρους μεν ειναι | ειναι νεκρους μεν CT § 6:11 τω κυριω ημων 94.5% | — CT 3.5% * 6:12 αυτη εν ταις επιθυμιαις αυτου 81.1% | ταις επιθυμιαις αυτου CT 7.5% | αυτη εν ταις επιθυμιαις αυτης MSS 6.1% † 6:13 ως | ωσει CT † 6:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 6:15 αμαρτησομεν | αμαρτησωμεν CT * 6:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

7

Released from the Law

¹ Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί—γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ—ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ;

² Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεταί νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

³ Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

⁴ Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ.

⁵ Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ.

⁶ Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, *ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

The Law and Sin

⁷ Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις·

⁸ ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά.

⁹ Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον·

¹⁰ καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν, αὐτὴ εἰς θάνατον·

¹¹ ἢ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ †δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

¹² Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

¹³ Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ †γέγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο. Ἐλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον—ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

¹⁴ Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ *σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

¹⁵ Ὁ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὁ †μισῶ, τοῦτο ποιῶ.

¹⁶ Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, †σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

¹⁷ Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, †ἀλλ' ἡ *οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

¹⁸ Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν †οὐχ εὐρίσκω.

¹⁹ Οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· †ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.

²⁰ Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω †ἐγὼ, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, *ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

* 7:6 αποθανοντες | αποθανοντος SCR † 7:11 δι | δια ANT ‡ 7:13 γεγονε | εγενετο CT § 7:13 αλλα | αλλ NA²⁸ * 7:14 σαρκικος | σαρκινος CT † 7:15 μισω | μεισω TH ‡ 7:16 συμφημι | συνφημι WH § 7:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 7:17 οικουσα | ενοικουσα WH † 7:18 ουχ ευρισκω 91.8% | ου CT 2.3% ‡ 7:19 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH § 7:20 εγω | — SBL TH WH * 7:20 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH

21 Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον·

23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με †τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 ‡Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῖ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

8

Life in the Spirit

1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, *μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσε †με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί·

4 ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος.

6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη·

7 διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται·

8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ‡ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν ὄσθι ἀμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος *Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας †τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ ‡τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν·

13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.

14 Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί †σείσιν υἱοὶ Θεοῦ.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, *ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κρᾶζομεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

† 7:23 τω | εν τω M^{PT} ANT CT HF ‡ 7:25 ευχαριστω | χαρις δε NA WH | χαρις SBL * 8:1 μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 91.9% | — CT 2.5% † 8:2 με | σε NA SBL WH ‡ 8:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 8:10 δια | δι ANT PCK TR * 8:11 ιησουν | τον ιησουν CT † 8:11 τον χριστον εκ νεκρων 85.3% | χριστον εκ νεκρων NA TH 2.3% | εκ νεκρων χριστον ιησουν SBL WH 2% ‡ 8:11 το ενοικουν αυτου πνευμα 77% | του ενοικουντος αυτου πνευματος NA SCR WH 16.4% § 8:14 εισιν υιοι θεου | υιοι θεου εισιν NA TH WH | υιοι εισι θεου SBL * 8:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα †συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ·

17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, †συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἵπερ ὁμοπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

Future Glory

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἐκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, *ἐπ' ἐλπίδι·

21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις †συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν.

23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, †καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ βλέπει ὄντι, τί καὶ ἐλπίζει;

25 Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται *ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί †προσευξόμεθα καθὼς δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, †ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·

27 ὁ δὲ *ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα †συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.

29 Ὅτι οὐς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

30 οὐς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὐς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὐς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

God's Love in Christ Jesus

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, †ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται;

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων·

34 τίς ὁ ὁ κατακρίνων; *Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ †καὶ ἐγερθεὶς, ὃς †καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

36 Καθὼς γέγραπται ὅτι

† 8:16 συμμαρτυρεῖ | συνμαρτυρεῖ TH WH † 8:17 συγκληρονομοὶ | συνκληρονομοὶ TH WH § 8:17 συμπασχομεν | συνπασχομεν TH WH * 8:20 ἐπ | ἐφ CT † 8:22 συστεναζεῖ | συνστεναζεῖ WH † 8:23 καὶ ἡμεῖς 89.2% | ἡμεῖς καὶ CT 2.8% § 8:24 τίς τί καὶ | τίς τί καὶ TH | τίς NA SBL WH * 8:26 ταῖς ἀσθενείαις 91.3% | τῆ ἀσθενεία CT 4.9% † 8:26 προσευξομεθα | προσευξομεθα CT TR † 8:26 ἀλλ | ἀλλὰ NA²⁷ SBL TH WH § 8:26 ὑπερ ἡμῶν | — CT * 8:27 ἐρευνῶν | ἐραυνῶν CT † 8:28 συνεργεῖ | συνεργεῖ ὁ θεὸς WH † 8:32 ἀλλ | ἀλλὰ NA²⁷ SBL TH WH § 8:34 κατακρίνων | κατακρινῶν NA SBL WH * 8:34 χριστὸς | χριστὸς ἰησοῦς NA WH † 8:34 καὶ ἐγερθεὶς 83.8% | ἐγερθεὶς NA SBL TH 9.5% | ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν WH 2.8% † 8:34 καὶ | — WH

Ἐνεκέν σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

³⁷ Ἄλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

³⁸ Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε *δυναμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα

³⁹ οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἕτερα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

9

God's Choice of Israel

¹ Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, *συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,

² ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.

³ †Εὐχόμην γὰρ †αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

⁴ οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,

⁵ ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων, Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

⁶ Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ·

⁷ οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα.

⁸ Τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα.

⁹ Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρα υἱός.

¹⁰ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν—

¹¹ μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ *κακόν, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν †πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος,

¹² †ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι.

¹³ Ὡς καθὼς γέγραπται, Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ *ἐμίσησα.

¹⁴ Τί οὖν ἐροῦμεν; Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο.

¹⁵ Τῷ †γὰρ Μωϋσῆ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ †οἰκτειρήσω ὃν ἂν σοῖκτειρω.

¹⁶ Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ *ἐλεοῦντος Θεοῦ.

¹⁷ Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ.

§ 8:36 ενεκεν | ενεκα ANT PCK TR * 8:38 δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα | ενεστωτα ουτε μελλοντα ουτε δυναμεις CT * 9:1 συμμαρτυρουσης | συμμαρτυρουσης TH WH † 9:3 ευχομην | ηυχομην ANT CT TR † 9:3 αυτος εγω αναθεμα ειναι | αναθεμα ειναι αυτος εγω CT § 9:4 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH * 9:11 κακον | φαυλον CT † 9:11 προθεσις του θεου | του θεου προθεσις ANT TR † 9:12 ερρηθη | ερρεθη ANT CT HF PCK § 9:13 καθως | καθαπερ WH * 9:13 εμισσησα | εμεισησα TH † 9:15 γαρ μωση | γαρ μωση M^P TR | μωση γαρ CT † 9:15 οικτειρησω | οικτηρησω NA SBL § 9:15 οικτειρω | οικτιρω NA SBL * 9:16 ελεουντος | ελεωντος CT

18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.

God's Wrath and Mercy

19 Ἐρεῖς τοῦν μοι, †Τί ἔτι μέμφεται; Τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε;

20 §Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως;

21 Ἡ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν·

23 *καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν,

24 οὐδὲ καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν;

25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει,

Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου·
καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην.

26 Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ †ἐρρήθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.

27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ,

Ἐὰν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης,
τὸ †κατάλειμμα σωθήσεται·

28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων §ἐν δικαιοσύνῃ·
ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

29 Καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας,

Εἰ μὴ Κύριος Σαβαώθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.

Israel's Unbelief

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 Ἰσραὴλ δέ, διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον *δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε.

32 Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων †νόμου· προσέκοψαν †γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος,

33 καθὼς γέγραπται,

Ἴδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν σκανδάλου·
καὶ §πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυθήσεται.

† 9:19 ουν μοι | μοι ουν CT † 9:19 τι | τι ουν NA SBL § 9:20 μενουνγε ω ανθρωπε | ω ανθρωπε μενουνγε CT * 9:23 και | — WH † 9:26 ερρηθη | ερρεθη ANT CT HF PCK † 9:27 καταλειμμα 87.9% | υπολειμμα (υπολιμμα WH) NA SBL TH 1% § 9:28 εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 94.5% | — CT 2.8% * 9:31 δικαιοσυνης | — CT † 9:32 νομου | — CT † 9:32 γαρ | — CT § 9:33 πας | — CT

10

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις *ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ †ἐστὶν εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν.

3 Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν §δικαιοσύνην ζητοῦντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.

4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

Salvation for All Who Believe

5 *Μωϋσῆς γὰρ γράφει †τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας †αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν §αὐτοῖς.

6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν;—τοῦτ' ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν—

7 ἢ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;—τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.

8 Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστίν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν·

9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς *ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·

10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυθηθήσεται.

12 Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.

13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

14 Πῶς οὖν †ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; Πῶς δὲ †πιστεύσουσιν οὐκ ἤκουσαν; Πῶς δὲ §ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος;

15 Πῶς δὲ *κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; †Καθὼς γέγραπται, Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες †τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων §τὰ ἀγαθὰ.

16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;

17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος *Θεοῦ.

18 Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε·

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

19 Ἀλλὰ λέγω, μὴ †οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; Πρῶτος †Μωϋσῆς λέγει,

Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνη,

* 10:1 η | — CT † 10:1 του ισραηλ | αυτων CT ‡ 10:1 εστιν | — CT § 10:3 δικαιοσυνην 92.5% | — SBL WH 3.7% * 10:5 μωυσης | μωσης PCK TR † 10:5 την δικαιοσυνην την εκ του νομου οτι | οτι την δικαιοσυνην την εκ του νομου SBL | την δικαιοσυνην την εκ νομου οτι TH | οτι την δικαιοσυνην την εκ νομου WH ‡ 10:5 αυτα | — SBL WH § 10:5 αυτοις | αυτη SBL TH WH * 10:9 εν τω στοματι σου κυριον ιησουν | το ρημα εν τω στοματι σου οτι κυριος ιησους WH † 10:14 επικαλεσονται | επικαλεσωνται CT ‡ 10:14 πιστευσουσιν | πιστευσωσιν CT § 10:14 ακουσουσι | ακουσωσι CT * 10:15 κηρυξουσιν | κηρυξωσιν CT † 10:15 καθως | καθαπερ WH ‡ 10:15 των ευαγγελιζομενων ειρηνην 89.3% | — CT 10.4% § 10:15 τα | — WH * 10:17 θεου | χριστου CT † 10:19 ουκ εγνω ισραηλ | ισραηλ ουκ εγνω CT ‡ 10:19 μωυσης | μωσης PCK TR

§ ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς.

20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει,

Εὐρέθην * τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11

God Has Not Rejected Israel

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο. Καὶ γὰρ ἐγὼ * Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς † Βενιαμίν.

2 Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. Ἡ οὐκ οἶδατε ἐν † Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; Ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, § λέγων,

3 Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, * καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου.

4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.

5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ † λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν.

6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι † γίνεται χάρις. § Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν; Ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, * τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν·

8 † καθὼς γέγραπται,

Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν,
ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9 Καὶ † Δαυὶδ λέγει,

Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν,
καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς·

10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς § σύγκαμψον.

The Salvation of the Gentiles

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλωῶσαι αὐτούς.

§ 10:19 ἐπι | ἐπ CT * 10:20 τοις | ἐν τοις NA SBL * 11:1 ἰσραηλιτης | ἰσραηλειτης TH WH † 11:1 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH † 11:2 ἠλια | ἠλεια WH § 11:2 λεγων | — CT * 11:3 και | — CT † 11:5 λειμμα | λιμμα WH † 11:6 γινεται | γεινεται TH § 11:6 εἰ δε ἐξ ἐργων οὐκετι ἐστὶ χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκετι ἐστὶν ἔργον 86.2% | — CT 3.5% * 11:7 τουτου | τουτου PCK TR † 11:8 καθως | καθαπερ WH † 11:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 11:10 συγκαμψον | συνκαμψον TH WH

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῖν * γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. Ἐφ' ὅσον † μὲν εἰμι ἐγὼ ἔθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω·

14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ † πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης * καὶ τῆς πίότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,

18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, † ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.

19 Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν † κλάδοι, ἵνα ἐγὼ Σέγκεντρισιθῶ.

20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. Μὴ * ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ·

21 εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, † μήπως οὐδὲ σοῦ † φείσεται.

22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, Σἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σέ, * χρηστότητα, ἐὰν † ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήση.

23 † Καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ Σἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, * ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ † ὁ Θεὸς ἐστὶ πάλιν † ἐγκεντρίσαι αὐτούς.

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι, οἱ κατὰ φύσιν, Σέγκεντρισιθῶσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

God's Mercy for All

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε * παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνῶν εἰσέλθῃ·

26 καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται,

Ἦξει ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος,

† καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·

27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη,

ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας.

29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ Θεοῦ.

* 11:13 γαρ | δε CT † 11:13 μεν | μεν ουν CT ‡ 11:15 προσληψις | προσλημψις CT § 11:17 συγκοινωνος | συνκοινωνος TH WH * 11:17 και | — CT † 11:18 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 11:19 κλαδοι | οι κλαδοι ANT TR § 11:19 εγκεντρισιθω | ενκεντρισιθω TH WH * 11:20 υψηλοφρονει | υψηλα φρονει CT † 11:21 μηπως | — SBL TH WH ‡ 11:21 φεισεται | φεισηται TR § 11:22 αποτομιαν | αποτομια CT * 11:22 χρηστοτητα | χρηστοτης θεου CT † 11:22 επιμεινης | επιμενης CT ‡ 11:23 και εκεινοι | κακεινοι CT § 11:23 επιμεινωσι | επιμενωσι CT * 11:23 εγκεντρισιθωσονται | ενκεντρισιθωσονται TH WH † 11:23 ο θεος εστι | εστιν ο θεος CT HF TR ‡ 11:23 εγκεντρισαι | ενκεντρισαι TH WH § 11:24 εγκεντρισιθωσονται | ενκεντρισιθωσονται TH WH * 11:25 παρ | εν WH | — SBL † 11:26 και | — CT

30 Ὡσπερ γὰρ †καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῆ τούτων Σάπειθεία·

31 οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν, τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ *ἐλεθῶσι·

32 συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς †ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὡ βᾶθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. Ὡς †ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;

ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;

35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ,

καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

12

Living Sacrifices to God

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν *οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, †εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν,

2 καὶ μὴ †συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ §μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς *ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γάρ, διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.

4 Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι †μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·

5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, †ὁ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη.

6 Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητεῖαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·

8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλῶμενοι τῷ ἀγαθῷ.

10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι·

11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ §Κυρίῳ δουλεύοντες·

12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·

13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας *ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.

15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, †καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

‡ 11:30 και | — CT § 11:30 απειθεια | απειθια WH * 11:31 ελεθωσι | νυν ελεθωσι NA SBL WH † 11:32 απειθειαν | απειθιαν WH ‡ 11:33 ανεξερευνητα | ανεξεραυνητα CT * 12:1 οικτιρμων | οικτειρμων TH † 12:1 ευαρεστον τω θεω | τω θεω ευαρεστον WH ‡ 12:2 συσχηματιζεσθαι | συσχηματιζεσθε M^P HF NA PCK SBL TR | συσχηματιζεσθε TH WH § 12:2 μεταμορφουσθαι | μεταμορφουσθε M^P CT HF PCK TR * 12:2 υμων | — CT † 12:4 μελη πολλα | πολλα μελη CT ‡ 12:5 ο | το CT § 12:11 κυριω | καιρω ST * 12:14 υμας | — SBL WH † 12:15 και | — CT

16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς.

17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων.

18 Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.

19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος.

20 Ὅτι εἰς αὐτὸν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψώμιζε αὐτόν· εἰς αὐτὸν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νικά ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13

Be Subject to the Governing Authorities

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ *ὑπὸ Θεοῦ, αἱ δὲ οὐσαι †ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν.

2 Ὅστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα ἑληψονται.

3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος *τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς·

4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστὶ σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, †ἐκδικὸς εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι.

5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν.

6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

7 Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.

Love One Another

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἠγαπᾶν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε.

9 Τὸ γάρ, Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ *κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἕτερα ἐντολή, ἐν †τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν.

10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὑπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

12 Ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· *ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, †καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός.

‡ 12:16 γινεσθε | γεινεσθε TH § 12:20 εαν ουν 86.9% | εαν MSS 6% | αλλ εαν NA²⁸ 5% | αλλα εαν NA²⁷ SBL TH WH 1% * 13:1 υπο | απο TR † 13:1 εξουσαι | — CT ‡ 13:1 του | — CT § 13:2 ληφονται | ληψονται CT * 13:3 των αγαθων εργαων αλλα των κακων 94.3% | τω αγαθω εργαω αλλα τω κακω CT 3.7% † 13:4 εκδικος εις οργην | εις οργην εκδικος ANT ‡ 13:7 ουν | — CT § 13:8 αγαπαν αλληλους | αλληλους αγαπαν CT * 13:9 κλεψεις | κλεψεις ου ψευδομαρτυρησεις ℣^{pt} PCK TR † 13:9 τουτω τω λογω | τω λογω τουτω ANT CT ‡ 13:9 εαυτον | σεαυτον ℣^{pt} ANT CT HF PCK § 13:11 ημας ηδη | ηδη υμας CT * 13:12 αποθωμεθα 98.2% | αποβαλωμεθα SBL 0.7% † 13:12 και ενδυσωμεθα | ενδυσωμεθα δε CT

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ.

14 Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιῆσθε, εἰς ἐπιθυμίας.

14

Do Not Judge Your Brother

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.

2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.

3 Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω, * καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. Σταθήσεται δέ· †δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς στηῆσαι αὐτόν.

5 Ὃς δὲ μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὁ δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορεῖσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· * καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. †Καὶ ὁ ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει.

8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς †καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; Ἡ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ *Χριστοῦ.

11 Γέγραπται γάρ,

Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ,
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

12 Ἄρα †οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει †τῷ Θεῷ.

Do Not Cause Your Brother to Stumble

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον.

14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκεῖνῳ κοινόν.

15 Εἰ *δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ βρῶματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημεῖσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν·

‡ 13:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 14:3 και ο 95.2% | ο δε CT 2% † 14:4 δυνατος γαρ εστιν 92.5% | δυνατος γαρ MSS 5.9% | δυνατει γαρ CT 1.3% ‡ 14:4 θεος | κυριος CT § 14:5 μεν | μεν γαρ NA WH * 14:6 και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει 92.8% | — CT 4.8% † 14:6 και | — TR ‡ 14:9 και απεθανε και ανεστη | απεθανε CT § 14:9 εζησεν | ανεζησεν TR * 14:10 χριστου 96% | θεου CT 2.4% † 14:12 ουν | — SBL ‡ 14:12 τω θεω | — SBL § 14:14 αυτου | εαυτου CT TR * 14:15 δε | γαρ CT

17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

18 Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους.

20 Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου ὀφροσκοπεῖ ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ.

22 Σὺ *πίστιν ἔχεις; Κατὰ ἑαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγη, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστί.

Doxology

24 Ἐγὼ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου,

25 φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος,

26 μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15

Please Your Neighbors, Not Yourselves

1 Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.

2 Ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομὴν.

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλά, καθὼς γέγραπται, Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ὀφροεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ *διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν·

6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Receive One Another

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς, εἰς δόξαν Θεοῦ.

8 Λέγω ὑμῶν, *Χριστὸν Ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων·

9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν, καθὼς γέγραπται,

† 14:18 τουτοις | τουτω CT † 14:21 πειν | πειν WH § 14:21 προσκοπει η σκανδαλιζεται η ασθενει 86.5% | σκανδαλιζεται η προσκοπει η ασθενει MSS 8.2% | προσκοπει NA WH 2.2% * 14:22 πιστιν | πιστιν ην CT † 14:22 σεαυτον | σαυτον TR † 14:24 {include verses 24-26} 94.6% | {omit verses 24-26} CT TR 5.4% {Note: These verses appear at the end of chapter 16 in NA, TH, TR, and WH. SBL omits them completely.} § 14:26 ω | — SCR {Note: This variant appears in 16:27 in SCR.} * 15:2 εκαστος | εκαστος γαρ TR † 15:3 επεπεσον | επεπεσαν CT † 15:4 εις 91.6% | παντα εις WH 1.9% § 15:4 προεγραφη | εγραφη CT * 15:4 δια | — ANT PCK TR † 15:7 υμας | ημας ℣^{pt} PCK TR WH † 15:7 θεου | του θεου CT § 15:8 δε | γαρ CT * 15:8 χριστον ιησουν | ιησουν χριστον TR | χριστον CT

Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι,
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

10 Καὶ πάλιν λέγει,

Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ πάλιν,

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἔσπαινεσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει,

Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν·
ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.

Paul's Ministry to the Gentiles

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἔστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης *γνώσεως, δυνάμενοι καὶ †ἄλλους νοθετεῖν.

15 †Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, Σάδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι *ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,

16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν †Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

17 Ἔχω οὖν †καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Στὸν Θεόν.

18 Οὐ γὰρ τολμήσω *λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος †Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ·

20 οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ·

21 ἀλλά, καθὼς γέγραπται,

‡Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται·
καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι.

Paul's Plan to Visit Rome

† 15:9 εθνεσι | εθνεσι κυριε ANT PCK ‡ 15:11 τον κυριον παντα τα εθνη | παντα τα εθνη τον κυριον CT
§ 15:11 επαινεσατε | επαινεσατωσαν CT * 15:14 γνωσεως | της γνωσεως NA TH WH † 15:14 αλλους
| αλληλους ANT CT TR ‡ 15:15 τολμηροτερον | τολμηροτερω WH § 15:15 αδελφοι 91.6% | — CT 2.9%
* 15:15 υπο | απο WH † 15:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 15:17 καυχησιν | την καυχησιν NA
SBL WH § 15:17 τον | — TR * 15:18 λαειν τι | τι λαειν CT † 15:19 θεου | αγιου WH | — SBL ‡ 15:21
οις ουκ ανηγγελη περι αυτου οψονται | οψονται οις ουκ ανηγγελη περι αυτου WH

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς·

23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἔπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ *πολλῶν ἐτῶν,

24 ὡς †ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν †Σπανίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, διακονῶν τοῖς ἀγίοις.

26 Ἐὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

27 *Εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφειλέται †αὐτῶν εἰσιν. Εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς †τὴν Σπανίαν.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας ἑστοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

31 ἵνα ῥυθθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ *ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλήμ εὐπρόσδεκτος †γένηται τοῖς ἀγίοις·

32 ἵνα ἐν χαρᾷ †ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν.

33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16

Personal Greetings

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὗσαν *διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν †Κεγχρεαῖς·

2 ἵνα †αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζη πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἑαυτοῦ ἐμοῦ.

3 Ἀσπάσασθε *Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·

5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς †Ἀχαΐας εἰς Χριστόν.

6 Ἀσπάσασθε †Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἑμᾶς.

§ 15:23 επιποθιαν | επιποθειαν WH * 15:23 πολλων | ικανων SBL WH † 15:24 εαν | αν CT ‡ 15:24 σπανιαν ελευσομαι προς υμας 65.3% | ισπανιαν ελευσομαι προς υμας MSS 26.4% | σπανιαν CT 3.5% § 15:26 ευδοκησαν | ηυδοκησαν WH * 15:27 ευδοκησαν | ηυδοκησαν WH † 15:27 αυτων εισιν | εισιν αυτων CT ‡ 15:28 την | — CT § 15:29 του ευαγγελιου του 90.9% | — CT 3.6% * 15:31 ινα | — CT † 15:31 γενηται τοις αγιοις | τοις αγιοις γενηται CT ‡ 15:32 ελθω ... και συναναπαυσωμαι | ελθων ... συναναπαυσωμαι NA SBL WH * 16:1 διακονον | και διακονον NA SBL WH † 16:1 κεγχραις | κενχραις TH WH ‡ 16:2 αυτην προσδεξησθε | προσδεξησθε αυτην WH § 16:2 αυτου εμου | εμου αυτου CT * 16:3 πρισκαν | πρισκιλλαν ʒP^t ANT TR † 16:5 αχαιας 94.8% | ασιας CT 4.4% ‡ 16:6 μαριαμ | μαριαν NA TH WH § 16:6 ημας 75.9% | υμας CT PCK 23.2%

⁷ Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινες εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ *γεγόνασιν ἐν Χριστῷ.

⁸ Ἀσπάσασθε †Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν μου ἐν Κυρίῳ.

⁹ Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητὸν μου.

¹⁰ Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.

¹¹ Ἀσπάσασθε †Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μου. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.

¹² Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ.

¹³ Ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ.

¹⁴ Ἀσπάσασθε *Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, †Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.

¹⁵ Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους.

¹⁶ Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

¹⁷ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιῶντας· καὶ ὀφείλουσθε ἀπ' αὐτῶν.

¹⁸ Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων.

¹⁹ Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. †Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς †μεν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.

²⁰ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ §Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

²¹ *Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.

²² Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν, ἐν Κυρίῳ.

²³ Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ †τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἑραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

²⁴ †Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἀμήν. §,*

* **16:7** γεγόνασιν | γεγοναν CT † **16:8** αμπλιαν | αμπλιατον CT ‡ **16:11** ηρωδιωνα | ηροδιωνα TR § **16:11** συγγενη | συγγενην TH * **16:14** ασυγκριτον | ασυνκριτον WH † **16:14** ερμαν πατροβαν ερμην | ερμην πατροβαν ερμαν CT ‡ **16:16** εκκλησαι του χριστου 73.1% | εκκλησαι του θεου MSS 9.1% | εκκλησαι πασαι του χριστου CT 12.7% § **16:17** εκκλινατε | εκκλινετε NA SBL WH | εκκλεινετε TH * **16:18** ιησου | — CT † **16:19** χαιρω ουν το εφ υμιν | εφ υμιν ουν χαιρω CT ‡ **16:19** μεν | — NA SBL TH § **16:20** χριστου μεθ υμων 92% | χριστου μεθ υμων αμην SCR 3.9% | μεθ υμων NA TH WH 1% * **16:21** ασπαζονται | ασπαζεται CT † **16:23** της εκκλησιας ολης | ολης της εκκλησιας CT ‡ **16:24** η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων ημων αμην 83.3% | η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων ημων αμην PCK 8.2% | — NA TH WH 3.2% § **16:24** {omit verses 25–27} 92.9% | {include verses 25–27} NA TH TR WH 7.1% {Note: See 14:24–26.} * **16:24** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

Greeting

¹ Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός,

² τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ †τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν ‡τε καὶ §ἡμῶν·

³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Thanksgiving

⁴ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ *μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

⁵ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει,

⁶ καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν·

⁷ ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

⁸ ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους, ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁹ Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Divisions in the Church

¹⁰ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ.

¹¹ Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι.

¹² Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ.

¹³ Μεμέρισται ὁ Χριστός; Μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

¹⁴ Εὐχαριστῶ †τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον·

¹⁵ ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ‡εβάπτισα.

¹⁶ Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

¹⁷ Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, §ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

Christ the Power and Wisdom of God

¹⁸ Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ.

¹⁹ Γέγραπται γάρ,

Ἀπολλῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,

* **1:1** η̅σου χ̅ριστου | χ̅ριστου η̅σου NA SBL † **1:2** τη̅ ουση̅ εν̅ κορινθω̅ η̅γιασμενοις̅ εν̅ χ̅ριστω̅ η̅σου 94.7%
| η̅γιασμενοις̅ εν̅ χ̅ριστω̅ η̅σου τη̅ ουση̅ εν̅ κορινθω̅ SBL 0.8% ‡ **1:2** τε̅ | — CT § **1:2** η̅μων̅ | υ̅μων̅ PCK
* **1:4** μου̅ | — WH † **1:14** τω̅ θεω̅ | — SBL TH WH ‡ **1:15** ε̅βαπτισα̅ | ε̅βαπτισθη̅τε CT § **1:17** α̅λλ̅ | α̅λλα
NA²⁷ SBL TH WH

καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεὺς; Ποῦ *συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου †τούτου;

21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.

22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι †σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·

23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλησι δὲ μωρίαν·

24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν.

25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων *ἐστί.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·

27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα †τοὺς σοφοὺς κατασχύνη καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα κατασχύνη τὰ ἰσχυρά·

28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, †καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ·

29 ὅπως μὴ καυχῆσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον §τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη *ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός, καὶ ἀπολύτρωσις·

31 ἵνα, καθὼς γέγραπται, Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

2

Proclaiming Christ Crucified

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ *μαρτύριον τοῦ Θεοῦ.

2 Οὐ γὰρ ἔκρινα †τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

3 †Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς.

4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν §πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως·

5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

Spiritual Wisdom

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων·

7 ἀλλὰ λαλοῦμεν *σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν·

8 ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν·

* 1:20 συζητητης | συζητητης TH WH † 1:20 τουτου | — CT † 1:22 σημειον | σημεια CT § 1:23 ελλησι | εθνεσι CT * 1:25 εστι | — CT † 1:27 τους σοφους κατασχυνη | κατασχυνη τους σοφους CT † 1:28 και | — NA SBL TH § 1:29 του θεου | αυτου TR * 1:30 ημιν σοφια | σοφια ημιν CT * 2:1 μαρτυριον 93.1% | μυστηριον NA WH 4.4% † 2:2 του ειδεναι τι | τι ειδεναι CT † 2:3 και εγω | καγω CT § 2:4 πειθοις ανθρωπινης σοφιας λογοις 66.9% | πειθοι ανθρωπινης σοφιας λογοις MSS 11.1% | πειθοις ανθρωπινοις σοφιας λογοις MSS 8.5% | πειθοις σοφιας λογοις NA TH 3.9% | πειθοις σοφιας λογοις WH 0.6% | πειθοι σοφιας SBL 0% * 2:7 σοφιαν θεου | θεου σοφιαν CT

⁹ ἀλλὰ καθὼς γέγραπται,

Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε,
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,
† ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

¹⁰ Ἡμῖν †δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος * αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα † ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.

¹¹ Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς † οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.

¹² Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν.

¹³ Ἄ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ * συγκρίνοντες.

¹⁴ Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.

¹⁵ Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει † μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται.

¹⁶ Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς † συμβιβάσει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3

Division Is of the Flesh

¹ * Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην † ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς † σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ.

² Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ὁ καὶ οὐ βρῶμα· οὐπω γὰρ * ἐδύνασθε, ἀλλ' † οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε·

³ ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις † καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;

⁴ Ὅταν γὰρ λέγη τις, Ἐγὼ μὲν εἶμι Παύλου, ἕτερος δέ, Ἐγὼ Ἀπολλῶ, ὁ οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;

⁵ * Τίς οὖν ἐστὶ † Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, † ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν;

⁶ Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ὁ δὲ Θεὸς ἠύξανεν.

⁷ Ὅστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.

⁸ Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἔν εισιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν * λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον.

⁹ Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

¹⁰ Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον † τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Ἐκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.

† 2:9 α | οσα SBL WH † 2:10 δε | γαρ SBL WH § 2:10 ο θεος απεκαλυψε | απεκαλυψεν ο θεος CT * 2:10 αυτου | — CT † 2:10 ερευνα | εραυνα CT † 2:11 οιδεν | εγνωκεν CT § 2:13 αγιου | — CT * 2:13 συγκρινοντες | συνκρινοντες TH WH † 2:15 μεν | τα NA SBL † 2:16 συμβιβασει | συνβιβασει WH * 3:1 και εγω | καγω CT † 3:1 υμιν λαλησαι | λαλησαι υμιν CT TR † 3:1 σαρκικοις | σαρκινους CT § 3:2 και | — CT * 3:2 εδυνασθε | ηδυνασθε ANT PCK TR † 3:2 ουτε | ουδε CT † 3:3 και διχοστασαι 91.2% | — CT 4.8% § 3:4 ουχι σαρκικοι 94.9% | ουκ ανθρωποι CT 2.7% * 3:5 τις | τι CT † 3:5 παυλος τις δε απολλως 87.5% | απολλως τι δε εστι παυλος CT 3% † 3:5 αλλ η | — CT § 3:6 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 3:8 ληψεται | λημψεται CT † 3:10 τεθεικα | εθηκα CT

11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς †Χριστός.

12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον §τουτον *χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην,

13 ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ †δοκιμάσει.

14 Εἴ τις τινος τὸ ἔργον †μένει ὃ §ἐποικοδόμησε, μισθὸν *λήψεται.

15 Εἴ τις τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ †οἰκεῖ ἐν ὑμῖν;

17 Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἐαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός.

19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστὶ. Γέγραπται γάρ, Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

20 Καὶ πάλιν, Κύριος †γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.

21 Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν,

22 εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν §ἐστίν,

23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.

4

The Ministry of the Apostles

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

2 *Ὁ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.

3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω.

4 Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμα· ὁ δὲ ἀνακρίνων με Κύριός ἐστιν.

5 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ †Ἀπολλῶ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ †ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἶς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς §φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου.

7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν;

8 Ἢδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν *συμβασιλεύσωμεν.

‡ 3:11 χριστος | ο χριστος TR § 3:12 τουτον | — CT * 3:12 χρυσον αργυρον | χρυσιον αργυριον TH WH † 3:13 δοκιμασει | αυτο δοκιμασει CT ‡ 3:14 μένει | μενεῖ ANT NA PCK SBL WH § 3:14 εποικοδομησε | επωκοδομησε ANT PCK TR * 3:14 ληψεται | λημψεται CT † 3:16 οικει εν υμιν | εν υμιν οικει WH ‡ 3:20 γινωσκει | γεινωσκει TH § 3:22 εστιν | — CT * 4:2 ο δε | ωδε CT † 4:6 απολλω | απολλων CT ‡ 4:6 ο γεγραπται φρονειν | α γεγραπται CT § 4:6 φυσιουσθε | μη φυσιουσθε HF PCK * 4:8 συμβασιλευσωμεν | συνβασιλευσωμεν TH WH

⁹ Δοκῶ γὰρ ἵνα ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλους, καὶ ἀνθρώπους.

¹⁰ Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

¹¹ Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ ἄγυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν,

¹² καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι ἀνεχόμεθα·

¹³ βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

¹⁴ Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ *νουθετῶ.

¹⁵ Ἐὰν γὰρ μυρίουσ παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

¹⁶ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μμηταί μου ἴνεσθε.

¹⁷ Διὰ τοῦτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν ΣΧριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

¹⁸ Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες.

¹⁹ Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

²⁰ Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

²¹ Τί θέλετε; Ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε *πράοτητος;

5

Fornication Rebuked

¹ Ὅπως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν *ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

² Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπειθήσατε, ἵνα ἄεξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας.

³ Ἐγὼ μὲν γὰρ ὥς ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,

⁴ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ *Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Ἁριστοῦ,

⁵ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾶ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἁριστοῦ.

⁶ Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;

⁷ Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. Καὶ γὰρ τὸ Πάσχα ἡμῶν *ὑπὲρ ἡμῶν ἑτέθη Χριστός·

⁸ ὥστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

⁹ Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις·

† 4:9 ὅτι | — CT ‡ 4:11 γυμνητευομεν | γυμνιτευομεν CT PCK § 4:13 βλασφημουμενοι | δυσφημουμενοι CT

* 4:14 νουθετω | νουθετων NA SBL WH † 4:16 γινεσθε | γεινεσθε TH ‡ 4:17 τεκνον μου | μου τεκνον

CT § 4:17 χριστω 87.1% | χριστω ιησου NA SBL WH 12% * 4:21 πραοτητος | πραυτητος CT * 5:1

ονομαζεται 95.5% | — CT 3.3% † 5:2 εξαρθη | αρθη CT ‡ 5:2 ποιησας | πραξας NA WH § 5:3 ως | — CT

* 5:4 χριστου | — NA SBL WH † 5:4 χριστου | — CT ‡ 5:5 ιησου | — NA SBL WH § 5:7 εκκαθαρατε |

εκκαθαρατε ουν ℣^{pt} ANT PCK TR * 5:7 υπερ ημων 91.4% | — CT 3.5% † 5:7 ετυθη | εθυθη SCR ‡ 5:8

ειλικρινειας | ειλικρινιας WH

¹⁰ Ἐκαὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις, *ἢ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ †οφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεῖν.

¹¹ †Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοῖδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μὴδὲ συνεσθίειν.

¹² Τί γάρ μοι ἔκαὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; Οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε;

¹³ Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς *κρινεῖ. †Καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6

Lawsuits Among Believers

¹ Τοῖς ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;

² *Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;

³ Οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; Μήτι γε βιωτικά;

⁴ Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

⁵ Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Οὕτως οὐκ †ἐνὶ ἐν ὑμῖν †σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνησεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,

⁶ Ἐὰλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων;

⁷ Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἡττημα *ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;

⁸ †Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ †ταῦτα ἀδελφούς.

⁹ Ἦ οὐκ οἶδατε ὅτι ἀδικοὶ ἑβραϊαίαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται,

¹⁰ οὔτε *πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοῖδοροὶ, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ †οὐ κληρονομήσουσι.

¹¹ Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· †ἀλλὰ ἀπελούσασθε, Ἐὰλλὰ ἠγιασθητε, *ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου †Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Flee Fornication

¹² Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος.

¹³ Τὰ βρώματα τῆς κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆς πορνείας, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι·

¹⁴ ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἠγειρε καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

¹⁵ Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο.

§ 5:10 και | — CT * 5:10 η | και CT † 5:10 οφειλετε | ωφειλετε CT ‡ 5:11 νυν | νυνι HF PCK TR § 5:12 και | — CT * 5:13 κρινεῖ | κρίνει SBL TR WH † 5:13 και εξαρειτε | εξαρατε CT * 6:2 ουκ | η ουκ CT † 6:5 ενι | εστιν TR ‡ 6:5 σοφος ουδε εις | ουδεις σοφος CT § 6:6 αλλα | αλλ NA²⁸ * 6:7 υμιν | εν υμιν TR † 6:8 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK ‡ 6:8 ταυτα | τουτο CT § 6:9 βασιλειαν θεου | θεου βασιλειαν CT * 6:10 πλεονεκται ουτε κλεπται ουτε | κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε TR | κλεπται ουτε πλεονεκται ου CT † 6:10 ου 82.1% | — CT 14.3% ‡ 6:11 αλλα | αλλ NA²⁸ § 6:11 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK * 6:11 αλλ | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † 6:11 ιησου | ιησου χριστου NA | ημων ιησου χριστου TH WH

16 †Οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνη ἐν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησί, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνευμά ἐστι.

18 Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει.

19 Ἦ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ; Καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν,

20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, ἡ καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

7

Principles of Marriage

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ *μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι.

2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.

3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν †ὀφειλομένην εὐνοίαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.

4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, †ἀλλ' ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἡ ἀλλ' ἡ γυνή.

5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα *σχολάζητε †τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ †συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.

6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ ἡσυχνῆς, οὐ κατ' ἐπιταγῆς.

7 Θέλω *γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτόν· †ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον †χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς *ἐστὶν ἐὰν μείνωσιν ὡς καὶ ἐγώ.

9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦνται, γαμησάτωσαν· †κρεῖσσον γὰρ ἐστὶ †γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἡ ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι·

11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἡ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω—καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς *ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ †αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ †ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ ἡ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω *αὐτόν.

14 Ἠγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ †ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἁγία ἐστὶν.

‡ 6:16 ουκ | η ουκ ℳ^{pt} ANT CT PCK TR § 6:20 και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου 93.4% | — CT 3.8% * 7:1 μοι | — CT † 7:3 οφειλομενην ευνοιαν | οφειλην CT ‡ 7:4 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 7:4 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 7:5 σχολαζητε | σχολασητε CT † 7:5 τη νηστεια και 91.5% | — CT 6.8% ‡ 7:5 συνερχησθε | συνερχεσθε PCK | ητε CT § 7:6 συγγνωμην | συγγνωμην TH WH * 7:7 γαρ | δε CT † 7:7 αλλ | αλλα CT ‡ 7:7 χαρισμα εχει | εχει χαρισμα CT § 7:7 ος μεν ουτως ος 94% | ο μεν ουτως ο CT 4% * 7:8 εστιν | — CT † 7:9 κρεισσον | κρειττον CT ‡ 7:9 γαμησαι | γαμειν WH § 7:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 7:12 εγω λεγω | λεγω εγω CT † 7:12 αυτη | αυτη CT ‡ 7:13 ητις | ει τις ANT NA SBL § 7:13 αυτος | ουτος CT * 7:13 αυτον | τον ανδρα CT † 7:14 ανδρι 94.7% | αδελφω CT 3.5%

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. Οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; Ἦ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

Live the Life Assigned to You

17 Εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ᾤμέρισεν ὁ *Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ †Κύριος, οὕτω περιπατεῖτω. Καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.

18 Περιτετημημένος τις ἐκλήθη; Μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν ἀκροβυστίᾳ †τις ἐκλήθη; Μὴ περιτεμνέσθω.

19 Ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστὶ, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

20 Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.

21 Δοῦλος ἐκλήθη; Μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ᾄσκει ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ.

23 Τιμῆς ἡγοράσθητε· μὴ *γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.

24 Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ †Θεῶ.

The Unmarried and the Widowed

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.

26 Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσαι γυναικί; Μὴ ζῆτει λύσιν. Λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; Μὴ ζῆτει γυναῖκα.

28 Ἐὰν δὲ καὶ †γῆμης, οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γῆμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε. Θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

29 Τοῦτο δὲ φημι, ᾄδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· *τὸ λοιπὸν ἐστὶν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ᾤσι·

30 καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

31 καὶ οἱ χρώμενοι †τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. Ὁ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς †ἀρέσει τῷ Κυρίῳ·

33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ᾄρέσει τῇ γυναικί.

34 *Μεμερίσται καὶ ἡ γυνὴ †καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἀγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἢ ἀγία καὶ †σώματι καὶ ᾄπνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς †ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

‡ 7:15 ημας | υμας NA WH § 7:17 εμερισεν | μεμερικεν WH * 7:17 θεος 86% | κυριος CT 4.5% † 7:17 κυριος | θεος CT ‡ 7:18 τις εκληθη | κεκληται τις CT § 7:22 και | — CT * 7:23 γινεσθε | γεινεσθε TH † 7:24 θεω | τω θεω ANT TR ‡ 7:28 γημης | γαμησης CT § 7:29 αδελφοι | αδελφοι οτι SCR * 7:29 το λοιπον εστιν | εστι το λοιπον CT † 7:31 τω κοσμω τουτω | τον κοσμον CT ‡ 7:32 αρεσει | αρεση CT § 7:33 αρεσει | αρεση CT * 7:34 μεμερισται και | μεμερισται TR | και μεμερισται και CT † 7:34 και η παρθενος η αγαμος 91.9% | η αγαμος και η παρθενος CT 3.7% ‡ 7:34 σωματι | τω σωματι CT § 7:34 πνευματι | τω πνευματι CT * 7:34 αρεσει | αρεση CT

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν †συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ †εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἢ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει Σγίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἀμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 Ὃς δὲ ἔστηκεν *ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ †καρδίᾳ αὐτοῦ, †τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς Σποιεῖ.

38 Ὡστε καὶ ὁ *ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ· †ὁ δὲ μὴ †ἐκγαμίζων κρεῖσσον Σποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδεταί *νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ †καὶ κοιμηθῆ ὁ †ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ὧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ.

40 Μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτω μείνη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ Σδε κάγῳ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

8

Food Sacrificed to Idols

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκουσιν ἔχομεν. Ἡ γινώσκουσα φυσιοί, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

2 Εἰ *δέ τις δοκεῖ †εἰδέναι τι, †οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γινῶναι·

3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς Σἕτερος εἰ μὴ εἷς.

5 Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ *γῆς· ὡσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί·

6 ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινώσκουσα· τινὲς δὲ τῇ †συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνειδήσις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται.

8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ †παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε Σγὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς *ἀσθενούσιν.

10 Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν †εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἢ συνειδήσις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;

† 7:35 συμφερον | συμφορον CT † 7:35 ευπροσεδρον | ευπαρεδρον ANT CT § 7:36 γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 7:37 εδραιος εν τη καρδια | εν τη καρδια αυτου εδραιος CT † 7:37 καρδια αυτου | ιδια καρδια CT † 7:37 του | — CT § 7:37 ποιει | ποιησει CT * 7:38 εκγαμιζων 69.7% | γαμιζων MSS 7.4% | γαμιζων την εαυτου παρθενον NA WH 3.8% | γαμιζων την παρθενον εαυτου SBL TH 0.3% | {omit καλωσ ποει 38 ωστε και ο εκγαμιζον} MSS 6.7% † 7:38 ο δε | και ο CT † 7:38 εκγαμιζων | γαμιζων CT § 7:38 ποιει | ποιησει CT * 7:39 νομω 95.1% | — CT 2.5% † 7:39 και | — ANT CT TR † 7:39 ανηρ | ανηρ αυτης ANT TR § 7:40 δε | γαρ WH * 8:2 δε | — CT † 8:2 ειδεναι | εγνωκεναι CT † 8:2 ουδεπω ουδεν εγνωκε | ουπω εγνω CT § 8:4 ετερος | — CT * 8:5 γης | της γης M^P ANT PCK TR † 8:7 συνειδησει του ειδωλου εως αρτι 93.3% | συνηθεια εως αρτι του ειδωλου CT 4.4% † 8:8 παριστησι | παραστησει CT § 8:8 γαρ εαν φαγωμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα 80.4% | εαν φαγωμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα TH 1.4% | εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα ουτε εαν φαγωμεν περισσευομεν NA WH 0.8% * 8:9 ασθενουσιν | ασθενεσιν CT † 8:10 ειδωλειω | ειδωλιω WH

11 †Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν Σάδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν;

12 Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύποντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε.

13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9

The Rights of an Apostle

1 Οὐκ εἰμι *ἀπόστολος; Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν †Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν †εώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ;

2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς §τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν *αὕτη ἐστί.

4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ †πιεῖν;

5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;

6 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν †τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι;

7 Τίς στρατεύεται ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτέ; Τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ §ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; *Ἡ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἡ †οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει;

9 Ἐν γὰρ τῷ †Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται, Οὐ §φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;

10 Ἡ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι *ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἄροτριῶν ἄροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν †τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι.

11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;

12 Εἰ ἄλλοι τῆς †ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;

Ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ §ἐγκοπὴν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι *ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ †προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ †συμμερίζονται;

14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ §οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου *ἵνα τις κενώσῃ.

† 8:11 και απολειται 90.5% | και απολλυται MSS 5.2% | απολλυται γαρ CT 0.8% § 8:11 αδελφος επι τη ση γνωσει 90% | εν τη ση γνωσει ο αδελφος CT 1.4% * 9:1 αποστολος ουκ ειμι ελευθερος 92% | ελευθερος ουκ ειμι αποστολος CT 5.8% † 9:1 χριστον | — CT † 9:1 εωρακα | εορακα NA SBL WH § 9:2 της εμης | μου της CT * 9:3 αυτη εστι | εστιν αυτη CT † 9:4 πιειν | πιειν NA SBL WH † 9:6 του | — CT § 9:7 εκ του καρπου | τον καρπον CT * 9:7 η | — SBL † 9:8 ουχι και ο νομος ταυτα | και ο νομος ταυτα ου CT † 9:9 μωυσεως | μωσεως M^{pt} ANT PCK TR § 9:9 φιμωσης | κημωσης NA SBL * 9:10 επ ελπιδι οφειλει | οφειλει επ ελπιδι CT † 9:10 της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι 90.1% | επ ελπιδι του μετεχειν CT 3.5% † 9:12 εξουσιας υμων | υμων εξουσιας CT § 9:12 εγκοπην τινα | τινα εγκοπην NA SBL TH | τινα ενκοπην WH * 9:13 εκ | τα εκ CT † 9:13 προσεδρευοντες | παρεδρευοντες CT † 9:13 συμμεριζονται | συμμεριζονται WH § 9:15 ουδενι εκρησαμην | ου κερημαι ουδενι CT * 9:15 ινα τις κενωση | ουδεις κενωση CT

16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ †δὲ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ †εὐαγγελίζωμαι.

17 Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι.

18 Τίς οὖν §μοί ἐστιν ὁ μισθός; Ἴνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον *τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.

20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ †νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω·

21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος †Θεῷ ἀλλ' ἔννομος §Χριστῷ, ἵνα *κερδήσω †άνόμους.

22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν †ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. Τοῖς πᾶσι γέγονα §τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω.

23 *Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα †συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεῦεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα †δέρων·

27 §ἀλλ' *ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως, ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

10

Warning Against Idolatry

1 Οὐ θέλω *δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον,

2 καὶ πάντες εἰς τὸν †Μωϋσῆν †εβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ,

3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ §βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον,

4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ *πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ †δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν †εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κάκεῖνοι ἐπεθύμησαν.

7 Μηδὲ εἰδωλόατραι §γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν· *ὥσπερ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ †πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν.

† 9:16 δε | γαρ CT † 9:16 ευαγγελιζωμαι | ευαγγελισωμαι NA SBL WH § 9:18 μοι 80.3% | μου CT 13.3%
 * 9:18 του χριστου | — CT † 9:20 νομον 92.1% | νομον μη ων αυτος υπο νομον CT 6.9% † 9:21 θεω | θεου CT § 9:21 χριστω | χριστου CT * 9:21 κερδησω | κερδανω CT † 9:21 ανομους | τους ανομους CT † 9:22 ως | — CT § 9:22 τα | — CT * 9:23 τουτο 91.4% | παντα CT 7.4% † 9:23 συγκοινωνος | συνκοινωνος TH WH † 9:26 δερων | δαιρων PCK § 9:27 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 9:27 υπωπιαζω | υποπιαζω ANT * 10:1 δε | γαρ CT † 10:2 μωυσην | μωσην TR † 10:2 εβαπτισαντο | εβαπτισθησαν NA § 10:3 βρωμα πνευματικον | πνευματικον βρωμα CT * 10:4 πομα πνευματικον επιον | πνευματικον επιον πομα CT † 10:4 δε πετρα | πετρα δε CT † 10:5 ευδοκησεν | ηυδοκησεν SBL TH WH § 10:7 γινεσθε | γεινεσθε TH * 10:7 ωσπερ | ως ANT TR † 10:7 πιειν | πειν CT

⁸ Μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἕν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες.

⁹ Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν *Χριστόν, καθὼς †καὶ τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλοντο.

¹⁰ Μηδὲ γογγύζετε, Ἰκαθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

¹¹ Ταῦτα δὲ *πάντα †τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων †κατήντησεν.

¹² Ὅστε ὁ δοκῶν ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ.

¹³ Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· Ἰπιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἔασει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι *ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

¹⁴ Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς †εἰδωλολατρίας.

¹⁵ Ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.

¹⁶ Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία †τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; Τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν;

¹⁷ Ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα, οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν.

¹⁸ Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· Ἰούχι οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ;

¹⁹ Τί οὖν φημι; Ὅτι *εἰδωλὸν τί ἐστὶν; Ἡ ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστὶν;

²⁰ Ἀλλ' ὅτι ἂ †θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις †θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων Ἰγίνεσθαι.

²¹ Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.

²² Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; Μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

Do Everything for the Glory of God

²³ Πάντα *μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα †μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ.

²⁴ Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου †ἕκαστος.

²⁵ Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν·

²⁶ Τοῦ Ἰγὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

²⁷ Εἰ *δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.

²⁸ Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο †εἰδωλόθυτον ἐστὶ, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μνηύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· †Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.

‡ 10:8 επεσον | επεσαν CT § 10:8 εν | — CT * 10:9 χριστον 89% | κυριον TH WH 7.3% † 10:9 και | — CT ‡ 10:9 απωλοντο | απωλλυντο CT § 10:10 καθως και 78.2% | καθως TH 18% | καθαπερ NA SBL WH 1% * 10:11 παντα | — CT † 10:11 τυποι συνεβαινον 84.4% | τυπικως συνεβαινευ CT 7.8% ‡ 10:11 κατηντησεν | κατηντηκευ CT § 10:13 πιστος | δυνατος PCK * 10:13 υμας | — CT † 10:14 ειδωλολατρειας | ειδωλολατρειας ANT CT PCK ‡ 10:16 του αιματος του χριστου εστι | εστι του αιματος του χριστου CT § 10:18 ουχι | ουχ NA SBL WH * 10:19 ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτον | ειδωλοθυτον τι εστιν η οτι ειδωλον CT † 10:20 θυει τα εθνη | θυουσι NA SBL | θυουσι τα εθνη TH WH ‡ 10:20 θυει και ου θεω | και ου θεω θυουσιν CT § 10:20 γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 10:23 μοι | — CT † 10:23 μοι | — CT ‡ 10:24 εκαστος 82.1% | — CT 4.4% § 10:26 γαρ κυριου | κυριου γαρ CT * 10:27 δε | — CT † 10:28 ειδωλοθυτον | ιεροθυτον CT ‡ 10:28 του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης 88.3% | — CT 8.3%

29 Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἔλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

30 Ἐἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

32 Ἀπρόσκοποι *γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ·

33 καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ †συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

11

1 Μιμηταί μου *γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

Head Coverings

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, †ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ †Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένη.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ *κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.

7 Ἄνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· †γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν.

8 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός·

9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα·

10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους.

11 Πλὴν οὔτε †ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;

14 Ἡ οὐδὲ *αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν;

15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν. Ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου †δέδοται.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνηκος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

The Lord's Supper

17 Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ †κρεῖττον ἴδωμεν εἰς τὸ *ἥττον συνέρχεσθε.

18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν †ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω.

§ 10:30 ει | ει δε TR * 10:32 γινεσθε και ιουδαιοις | και ιουδαιοις γινεσθε NA SBL WH | και ιουδαιοις γεινεσθε TH † 10:33 συμφερον | συμφορον CT * 11:1 γινεσθε | γεινεσθε TH † 11:2 αδελφοι | — CT † 11:3 χριστου | του χριστου CT § 11:5 ἑαυτῆς | αὐτῆς CT * 11:6 κειρασθαι | κειρεσθαι PCK † 11:7 γυνη | η γυνη CT † 11:11 ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος | γυνη χωρις ανδρος ουτε ανηρ χωρις γυναικος CT § 11:14 η | — CT * 11:14 αυτη η φυσις | η φυσις αυτη CT † 11:15 δεδοται | δεδοται αυτη ANT NA TR WH † 11:17 κρειττον | κρεισσον CT § 11:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 11:17 ηττον | ησσον CT † 11:18 εκκλησια | τη εκκλησια TR

19 Δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.

21 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἡ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; Τί ὑμῖν εἶπω; Ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; Οὐκ ἐπαινῶ.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ * παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον,

24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε, †**Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.**

25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, **Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ὅταν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.**

26 Ὡσάκις γὰρ * ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον † τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ.

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἑτοῦτον ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως * τοῦ Κυρίου, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ † τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου.

28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἄναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα ἑτοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.

31 Εἰ * γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

32 Κρινόμενοι δέ, ὑπὸ † Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ † δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθῳ, διατάξομαι.

12

Spiritual Gifts

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

2 Οἴδατε ὅτι * ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδῶλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει † Ἀνάθεμα Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, † Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα.

5 Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος.

6 Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτός * ἐστὶ Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

‡ 11:19 οἱ | και οἱ NA SBL WH § 11:22 ὑμιν εἰπω | εἰπω ὑμιν CT * 11:23 παρεδιδοτο | παρεδιδοτο CT † 11:24 λαβετε φαγετε 88.7% | — CT 8.3% ‡ 11:24 κλωμενον | — CT § 11:25 αν | εαν CT * 11:26 αν | εαν CT † 11:26 τουτο | — CT ‡ 11:26 αν | — CT § 11:27 τουτον | — CT * 11:27 του κυριου | — ANT CT PCK TR † 11:27 του | — ANT TR ‡ 11:29 αναξιως 95.6% | — CT 1.5% § 11:29 του κυριου | — CT * 11:31 γαρ | δε CT † 11:32 κυριου | του κυριου ANT NA WH ‡ 11:34 δε | — CT * 12:2 οτε | — TR † 12:3 αναθεμα ιησουν 88.9% | αναθημα ιησουν MSS 5.7% | αναθεμα ιησους CT 3.5% ‡ 12:3 κυριον ιησουν 92.6% | κυριος ιησους CT 5.4% § 12:6 ο δε | και ο WH * 12:6 εστι 76.4% | — CT 16.9%

7 Ἐκάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὡ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλω δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα·

9 ἑτέρω †δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλω †δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ Σαύτῳ πνεύματι·

10 ἄλλω *δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλω †δὲ προφητεία, ἄλλω †δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρω §δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλω *δὲ †ἐρμηνεῖα γλωσσῶν·

11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

One Body with Many Members

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἓν ἐστὶ, καὶ μέλη †ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος §τοῦ ἑνός, πολλά ὄντα, ἓν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός.

13 Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες *εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά.

15 Ἐὰν εἶπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

16 Καὶ ἐὰν εἶπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος;

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; Εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις;

18 †Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν.

19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;

20 Νῦν δὲ πολλά †μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα.

21 Οὐ δύναται δὲ §ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.

22 Ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι·

23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει·

24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει· *ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ †υστεροῦντι περισσοτέραν δοῦς τιμὴν,

25 ἵνα μὴ ἦ †σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, §συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται *ἐν μέλος, †συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.

27 Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους.

† 12:9 δε | — CT † 12:9 δε | — SBL § 12:9 αυτω | ενι CT * 12:10 δε | — SBL † 12:10 δε | — SBL TH † 12:10 δε | — SBL TH § 12:10 δε | — CT * 12:10 δε | — SBL † 12:10 ἐρμηνεῖα | ἐρμηνεῖα TH WH † 12:12 ἐχει πολλα | πολλα ἐχει CT § 12:12 του ενος | — CT * 12:13 εἰς | — CT † 12:18 νυνι | νυν WH † 12:20 μεν | — WH § 12:21 ο | — ANT TR * 12:24 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH † 12:24 υστερουντι | υστερουμενω NA TH WH † 12:25 σχιματα | σχισμα ANT CT PCK TR § 12:26 συμπασχει | συμπασχη PCK | συνηπασει TH WH * 12:26 εν | — SBL TH WH † 12:26 συγχαρει | συγχαρη PCK | συνηπασει TH WH

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἴαντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; Μὴ πάντες προφῆται; Μὴ πάντες διδάσκαλοι; Μὴ πάντες δυνάμεις;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; Μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; Μὴ πάντες διερμηνεύουσι;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ *κρείττονα.

Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

13

The Way of Love

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 *Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, †καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη †μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι.

3 *Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, †καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα †καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν,

6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, *συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,

7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε †ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται.

9 Ἐκ μέρους †δὲ ὁ γινώσκωμεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν·

10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, *τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.

11 Ὅτε ἤμην νήπιος, †ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε †δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.

12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι ὁ γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.

13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14

Prophecy and Tongues

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε.

2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ *τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια.

‡ 12:28 εἶτα | ἐπειτα CT § 12:28 ἀντιληψεις | ἀντιλημψεις CT * 12:31 κρείττονα 93% | μείζονα CT 5.8%
 * 13:2 καὶ ἐὰν | καὶ WH † 13:2 καὶ ἐὰν | καὶ WH ‡ 13:2 μεθιστάνειν | μεθιστάναι NA SBL TH § 13:2
 οὐθεν | οὐδὲν ANT SCR * 13:3 καὶ ἐὰν | καὶ NA TH WH † 13:3 καὶ ἐὰν | καὶ WH ‡ 13:3 καυθήσωμαι
 45.4% | καυθήσομαι M^{pt} ANT PCK SBL TH 49.7% | καυχήσωμαι NA WH 1.5% § 13:4 ἡ ἀγάπη 83.2% | — WH
 12.9% * 13:6 συγχαίρει | συγχαιρεῖ TH WH † 13:8 ἐκπίπτει | πίπτει CT ‡ 13:9 δε | γὰρ CT TR § 13:9
 γινώσκωμεν | γεινώσκωμεν TH * 13:10 τότε | — CT † 13:11 ὡς νηπιος ἐλάλουν ... ἐλογιζόμην | ἐλάλουν
 ... ἐλογιζόμην ὡς νηπιος CT ‡ 13:11 δε | — CT § 13:12 γινώσκω | γεινώσκω TH * 14:2 τῷ | — CT

3 Ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν.

4 Ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ.

5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύει, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 Ἐὰν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητεία ἢ ἐν διδαχῇ;

7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ διδῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ ἐὰν ἀδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; Ἔσεσθε γὰρ εἰς ἄερα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν ἐστὶν ἐν κόσμῳ καὶ οὐδὲν ἑαυτῶν ἄφωνον.

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

13 * Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.

15 Τί οὖν ἐστὶ; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί.

16 Ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἔρεῖ τὸ ἄμην ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστία, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε;

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ἡμῶν, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις *λαλῶν.

19 Ἄλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία ἑγίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει Κύριος.

22 Ὡστε αἱ γλώσσαις εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἔροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων,

† 14:5 γαρ | δε CT ‡ 14:5 διερμηνευει | διερμηνευη CT TR § 14:6 νυνη | νυνη CT * 14:7 διδω | δω CT TR
 † 14:8 φωνην σαλπυγξ | σαλπυγξ φωνην NA TH WH ‡ 14:10 εστιν | εισιν CT § 14:10 αυτων 89.7% | —
 CT SCR 7% * 14:13 διοπερ | διο CT † 14:16 ευλογησης | ευλογης CT ‡ 14:16 τω | εν NA WH | — SBL
 TH § 14:18 μου | — CT * 14:18 λαλων | λαλω CT † 14:19 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 14:19 δια
 του νοος 88.8% | τω νοι CT 7.8% § 14:20 γινεσθε | γεινεσθε TH * 14:20 γινεσθε | γεινεσθε TH † 14:21
 ετεροις | ετερων CT ‡ 14:23 γλωσσαις λαλωσιν | λαλωσι γλωσσαις CT

25 Ἐκαὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά *γίνεται· καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ Θεῷ ἀπαγγέλλων ὅτι †Ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

Orderly Worship

26 Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; Ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ἑαυτοῦ ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ὧσπερ ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, *ἑρμηνείαν ἔχει. Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν †γινέσθω.

27 Εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνεύετω·

28 ἐὰν δὲ μὴ ἦ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.

29 Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν.

30 Ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένω, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθάνωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται·

32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται.

33 Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες ὡς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ *ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσασθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει.

35 Εἰ δέ τι ἠμαρτῶν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοῦ ἰδίου ἀνδρα ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ *γυναίξιν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξηγήθηεν; Ἡ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι Ἐκυρίου *εἰσὶν ἐντολαί.

38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω.

39 Ὅστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν ὧσπερ μὴ κωλύετε·

40 *πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν †γινέσθω.

15

The Resurrection of Christ

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε,

2 δι' οὗ καὶ σώζεσθε· τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς·

4 καὶ ὅτι ἐτάφη· καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ *τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς·

§ 14:25 και ουτω 92.9% | — CT 5.6% * 14:25 γίνεται | γεινεται TH † 14:25 ο θεος οντως | οντως ο θεος CT PCK † 14:26 υμων 95% | — CT 2.7% § 14:26 γλωσσαν εχει αποκαλυψιν | αποκαλυψιν εχει γλωσσαν CT * 14:26 ερμηνειαν | ερμηνιαν TH WH † 14:26 γινεσθω | γενεσθω TR | γεινεσθω TH † 14:33 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR § 14:34 υμων | — CT * 14:34 επιτετραπται | επιτρεπεται CT † 14:34 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 14:34 υποτασσεσθαι | υποτασσεσθωσαν CT § 14:35 μαθειν | μαθανειν WH * 14:35 γυναιξιν | γυναικι CT † 14:35 εν εκκλησια λαλειν | λαλειν εν εκκλησια CT † 14:37 επιγινωσκετω | επιγεινωσκετω TH § 14:37 κυριου | του κυριου ANT TR * 14:37 εισιν εντολαι | εστιν εντολη NA TH WH | εστιν SBL † 14:38 αγνοειτω | αγνοειται CT † 14:39 αδελφοι | αδελφοι μου CT § 14:39 γλωσσαις μη κωλυετε | μη κωλυετε γλωσσαις CT * 14:40 παντα | παντα δε CT † 14:40 γινεσθω | γεινεσθω TH * 15:4 τριτη ημερα | ημερα τη τριτη CT

5 καὶ ὅτι ὠφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα·

6 ἔπειτα ὠφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν·

7 ἔπειτα ὠφθη Ἰακώβω, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν·

8 ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι, ὠφθη κάμοι.

9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, ὁ δὲ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

The Resurrection of the Dead

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἄλλοι ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν;

13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·

14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ ὁ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

15 Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἠγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἠγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται.

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται·

17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλονται.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ὡς ἐγένετο.

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὡσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

23 Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ὅταν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 Ἐσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι Πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

† 15:6 πλείους | πλειονες CT † 15:6 και | — CT § 15:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 15:10 η | — TH WH † 15:12 τινες εν υμιν | εν υμιν τινες CT † 15:14 το | και το NA TH § 15:14 δε | — CT * 15:14 υμων | ημων WH † 15:17 υμων | υμων εστιν WH † 15:19 ηλπικοτες εσμεν εν χριστω | εν χριστω ηλπικοτες εσμεν CT § 15:20 εγενετο 92.5% | — CT 6.5% * 15:21 ο | — CT † 15:23 του | — ANT TR † 15:24 παραδω | παραδιδω CT § 15:25 αν | — CT * 15:28 και | — SBL † 15:28 τα | — SBL TH WH

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν;

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

31 Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν δύμετέραν *καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

32 Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

33 Μὴ πλανᾶσθε· Φθειρουσιν ἡθῆ ἄχρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

34 Ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λέγω.

The Resurrection Body

35 Ἐλλ' ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; Ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;

36 *Ἄφρον, σὺ δὲ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ·

37 καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν·

38 ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν δ' ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἄλλ' ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπίγειων.

41 Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν.

45 Οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν.

46 Ἄλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος δὲ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ.

48 Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι·

49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, *φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

‡ 15:29 των νεκρων | αυτων CT § 15:31 υμετεραν | ημετεραν ST * 15:31 καυχησιν 91.6% | καυχησιν αδελφοι NA TH WH 7.8% † 15:33 χρηστα | χρησθ TR ‡ 15:34 λεγω | λαλω CT § 15:35 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 15:36 αφρον | αφρων CT † 15:38 αυτω διδωσι | διδωσιν αυτω CT ‡ 15:38 το | — CT § 15:39 ανθρωπων | σαρξ ανθρωπων TR * 15:39 ιχθυων αλλη δε πτηνων | ιχθυων αλλη δε πετεινων ANT | σαρξ πτηνων αλλη δε ιχθυων CT † 15:40 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 15:44 εστιν σωμα ψυχικον και εστιν σωμα | ει εστιν σωμα ψυχικον εστιν και CT § 15:47 ο κυριος 96.1% | — CT 2.5% * 15:49 φορεσωμεν | φορεσομεν ANT NA SBL TR † 15:50 δυνανται | δυναται CT

51 Ἴδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες †μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα,

52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

54 Ὅταν δὲ §τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται *ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,

Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.

55 Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ †κέντρον;

Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νῖκος;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἀμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἀμαρτίας ὁ νόμος·

57 τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι †γίνεσθε, §ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

16

The Collection for the Saints

1 Περὶ δὲ τῆς *λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.

2 Κατὰ μίαν †σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὃ τι †ἂν Σευδοῶται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε *λογίαι †γίνωνται.

3 Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμπω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ·

4 ἂν δὲ †ἦ ἄξιον τοῦ κάμει πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

Paul's Travel Plans

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι·

6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν §παραμενῶ, ἢ *καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἂν πορεύωμαι.

7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω †δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἂν ὁ Κύριος †ἐπιτρέπῃ.

8 §Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς·

9 θύρα γὰρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς *καὶ ἐγώ.

‡ 15:51 μὲν 92% | — CT 0.3% § 15:54 τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ | — WH * 15:54 ἀθανασίαν | τὴν ἀθανασίαν WH † 15:55 κέντρον ποῦ σου ἀδη τὸ νῖκος 92.7% | νῖκος ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον CT 0.8% ‡ 15:58 γίνεσθε | γεινεσθε TH § 15:58 ἀμετακίνητοι | ἀμετακεινητοὶ TH * 16:1 λογίας | λογιαις NA SBL † 16:2 σαββάτων | σαββατοῦ CT ‡ 16:2 ἀν | εἰς NA SBL WH § 16:2 εὐοδῶται | εὐοδοῦται PCK * 16:2 λογίαι | λογιαι NA SBL † 16:2 γίνωνται | γεινωνται TH ‡ 16:4 ἡ ἀξιον | ἀξιον η CT § 16:6 παραμενῶ | καταμενῶ WH * 16:6 καὶ | — WH † 16:7 δε | γὰρ CT ‡ 16:7 ἐπιτρέπη | ἐπιτρεψη CT § 16:8 ἐπιμενῶ | ἐπιμένω WH * 16:10 καὶ ἐγώ | καγὼ ANT NA SBL TH | ἐγώ WH

¹¹ Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

¹² Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

Final Exhortations

¹³ Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.

¹⁴ Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ †γινέσθω.

¹⁵ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί—οἶδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν ἑαυτούς—

¹⁶ ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι.

¹⁷ Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ †Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ Σὺμῶν ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν.

¹⁸ Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· *ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

¹⁹ Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· †ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ †Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.

²⁰ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

²¹ Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.

²² Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνάθεμα. *Μαράν ἀθά.

²³ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ †Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

²⁴ Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

‡Ἀμήν. §

† 16:14 γινεσθω | γεινεσθω TH ‡ 16:17 φουρτουνατου | φορτουνατου CT § 16:17 υμων | υμετερον CT
* 16:18 επιγινωσκετε | επιγεινωσκετε TH † 16:19 ασπαζονται | ασπαζεται CT ‡ 16:19 πρισκιλλα | πρισκα
CT § 16:22 ιησουν χριστον | ημων ιησουν χριστον PCK | — CT * 16:22 μαραν αθα | μαρανα θα HF NA
SBL | μαραναθα PCK † 16:23 χριστου | — CT ‡ 16:24 αμην | — NA SBL WH § 16:24 The following scribal
note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγγραφή ἀπὸ Φιλίππων
διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

Greeting

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Paul's Thanksgiving After Suffering Affliction

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν †οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως,

⁴ ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς †ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

⁵ Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ §τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.

⁶ Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, *τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας·

⁷ εἰδότες ὅτι †ὡσπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

⁸ Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, †ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης §ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν *ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν.

⁹ †Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς·

¹⁰ ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου †ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ §ρύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ρύσεται,

¹¹ συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ *ὑμῶν.

Paul's Change of Plans

¹² Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν †ἀπλότῃ καὶ †εἰλικρινείᾳ §Θεοῦ, *οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς.

* **1:1** ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † **1:3** οικτιρμων | οικτειρμων TH ‡ **1:4** επι | εν ANT § **1:5** του | — ANT TR * **1:6** της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας 67.2% | ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων NA SBL WH 4% | της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων TR 0.8% † **1:7** ωσπερ | ως CT ‡ **1:8** υπερ | περι TH § **1:8** ημιν 90.1% | — CT 8.2% * **1:8** εβαρηθημεν υπερ δυναμιν | υπερ δυναμιν εβαρηθημεν CT † **1:9** αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ **1:10** ερρυσατο | ερυσατο WH § **1:10** ρυεται | ρυεται CT * **1:11** υμων | ημων ANT CT TR † **1:12** απλοτητι 94.3% | αγιοτητι SBL TH WH 4.5% ‡ **1:12** ειλικρινεια | ειλικρινια WH § **1:12** θεου | του θεου CT * **1:12** ουκ | και ουκ NA WH

13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι †καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε·

14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ †Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην Σέλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον, ἵνα δευτέραν *χάριν †ἔχητε·

16 καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν †βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρία ἐχρησάμην; Ἦ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὐ, οὐ;

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ Σέγένετο Ναὶ καὶ Οὐ.

19 Ὁ * γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς †Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, †καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός·

22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.

24 Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

2

1 Ἐκριναι *δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν †ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς †ἐστὶν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 Καὶ ἔγραψα Σὺμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην *ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθῶς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστὶν.

4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

Forgive the Sinner

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, †ἀλλὰ ἀπὸ μέρους—ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ —πάντας ὑμᾶς.

6 Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων·

7 ὥστε τούναντίον †μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος.

8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.

† 1:13 και | — CT † 1:14 κυριου | κυριου ημων NA SBL WH § 1:15 ελθειν προς υμας το προτερον 57.7% | προς υμας ελθειν το προτερον PCK 21.3% | προτερον προς υμας ελθειν CT 7% | προς υμας ελθειν προτερον ANT TR 2.3% * 1:15 χαριν | χαραν WH † 1:15 εχητε | σχητε CT † 1:17 βουλευομενος | βουλομενος ANT CT § 1:18 εγενετο | εστι CT * 1:19 γαρ του θεου | του θεου γαρ CT † 1:19 ιησους χριστος | χριστος ιησους WH † 1:20 και εν αυτω 90.3% | διο και δι αυτου CT 6.8% * 2:1 δε | γαρ NA SBL WH † 2:1 εν λυπη προς υμας ελθειν | ελθειν εν λυπη προς υμας TR | εν λυπη ελθειν προς υμας ANT † 2:2 εστιν | — CT § 2:3 υμιν | — CT * 2:3 εχω | σχω CT † 2:5 αλλα | αλλ NA²⁸ TR † 2:7 μαλλον | — WH

⁹ Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε.

¹⁰ Ὡ δέ τι χαρίζεσθε, ἡ καὶ ἐγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ *εἶ τι κεχάρισμαι, ὧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ,

¹¹ ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

Triumph in Christ

¹² Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ,

¹³ οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· †ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

¹⁴ Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ.

¹⁵ Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σφζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις·

¹⁶ οἷς μὲν ὁσμὴ †θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ ἡζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός;

¹⁷ Οὐ γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ *λοιποί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ †εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, †κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

3

Ministers of the New Covenant

¹ Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; *Εἰ μὴ χρῆζομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν †συστατικῶν;

² Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, †ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων·

³ φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἡ ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, *ἀλλ' ἐν πλαξὶ †καρδίαις σαρκίνας.

⁴ Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

⁵ οὐχ ὅτι †ἰκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·

⁶ ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα *ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

⁷ Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη †ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον †Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην,

⁸ πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

§ 2:10 και εγω | καγω CT * 2:10 ει τι κεχαρισμαι ω κεχαρισμαι 81.6% | ει τι κεχαρισμαι MSS 8.6% | ο κεχαρισμαι ει τι κεχαρισμαι CT 3.3% † 2:13 αλλα | αλλ NA²⁸ † 2:16 θανατου | εκ θανατου CT § 2:16 ζωης | εκ ζωης CT * 2:17 λοιποι 51.9% | πολλοι ℳ^{pt} CT TR 46.1% † 2:17 ειλικρινειας | ειλικρινιας WH † 2:17 κατενωπιον του 87.3% | κατεναντι CT 3.5% * 3:1 ει | η CT SCR † 3:1 συστατικων | — CT † 3:2 εγγεγραμμενη | ενγεγραμμενη TH WH § 3:3 εγγεγραμμενη | ενγεγραμμενη TH WH * 3:3 αλλ | αλλα ANT † 3:3 καρδιας | καρδιας TR † 3:5 ικανοι εσμεν αφ εαυτων | αφ εαυτων ικανοι εσμεν CT § 3:5 εαυτων | αυτων SBL WH * 3:6 αποκτενει | αποκτεινει TR WH | αποκτεννει ANT NA SBL TH † 3:7 εν | — CT † 3:7 μωυσεως | μωυσεος PCK | μωσεως TR

9 Εἰ γὰρ ᾧ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης *ἐν δόξῃ.

10 Καὶ γὰρ τοῦ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα·

13 καὶ οὐ καθάπερ ᾤμωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον *ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου·

14 ἄλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται.

15 Ἀλλ' ἕως ἡμέρας, ἡνίκα ἀναγινώσκεται ᾤμωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται.

16 Ἠνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα.

17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἕκεῖ ἐλευθερία.

18 Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπιζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

4

Paul's Perseverance in Ministry

1 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦμεν·

2 ἄλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

3 Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον·

4 ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ ἀγᾶσαι ἑαυτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ.

5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν.

6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς ἔλαμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν·

8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·

9 διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι·

§ 3:9 ἡ διακονία | τῇ διακονίᾳ NA SBL TH * 3:9 ἐν | — CT † 3:10 οὐ | οὐδε ANT TR ‡ 3:10 ἐνεκεν | εἵνεκεν CT PCK § 3:13 μωυσης | μωσης TR * 3:13 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ CT † 3:14 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL WH ‡ 3:14 σημερον | σημερον ημερας CT § 3:14 ο τι | οτι ANT CT HF PCK * 3:15 ἀναγινωσκειται | ἀναγινωσκηται CT † 3:15 μωυσης | μωσης PCK TR ‡ 3:16 δ αν | δε εαν NA SBL WH § 3:17 ἐκει | — CT * 4:1 ἐκκακοῦμεν | ἐγκακοῦμεν CT † 4:2 ἀλλα | ἀλλ ANT NA²⁸ TR ‡ 4:2 συνιστῶντες | συνιστανοντες NA SBL WH | συνισταντες TH § 4:4 αυτοις | — CT * 4:5 ἀλλα χριστον ιησουν | ἀλλα ιησουν χριστον NA²⁷ | ἀλλ ιησουν χριστον NA²⁸ † 4:6 λαμψαι | λαμψει CT ‡ 4:6 ιησου | — SBL WH

¹⁰ πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

¹¹ Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

¹² Ὡστε ὁ * μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

¹³ Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

¹⁴ εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν † Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς ‡ διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν.

¹⁵ Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Living by Faith

¹⁶ Διὸ οὐκ ἔκκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ * ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα.

¹⁷ Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως † ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν,

¹⁸ μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

5

¹ Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰκοδομηὴ ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

² Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες·

³ εἶγε καὶ * ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα.

⁴ Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμενοι· † ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

⁵ Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεός, ὁ ‡ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἄρραβῶνα τοῦ πνεύματος.

⁶ Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου—

⁷ διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους—

⁸ θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

⁹ Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

¹⁰ Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε ἄκακόν.

The Ministry of Reconciliation

¹¹ Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

§ 4:10 κυριου | — CT * 4:12 μεν | — CT † 4:14 κυριον | — SBL ‡ 4:14 δια | συν CT § 4:16 εκκακουμεν | εγκακουμεν CT * 4:16 εσωθεν | εσω ημων CT † 4:17 ημων | — WH * 5:3 ενδυσαμενοι | εκδυσαμενοι NA † 5:4 εφ ω | επειδη ST ‡ 5:5 και | — CT § 5:10 κακον 93.8% | φαυλον CT 4.3%

12 Οὐ * γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, † ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ † οὐ καρδία.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι δεῖ εἶς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον·

15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ * αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ † δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκουμεν.

17 Ὡστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ, γέγονε † καινὰ τὰ πάντα.

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Σῆσου Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς·

19 ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος * ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὗν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ.

21 Τὸν † γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς † γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς—

2 λέγει γάρ,

Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·

ἰδοὺ, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας—

3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία·

4 ἀλλ' ἐν παντὶ * συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις,

5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,

6 ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,

7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν,

8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς·

9 ὡς ἀγνοοῦμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ, ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

* 5:12 γαρ | — CT † 5:12 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 5:12 ου | μη εν CT § 5:14 ει | — ℣^{pt} CT * 5:15 αυτων | παντων PCK † 5:16 δε | — CT ‡ 5:17 καινα τα παντα 55.3% | τα παντα καινα ℣^{pt} 38.8% | καινα CT 2.5% § 5:18 ιησου | — CT * 5:19 εν | — PCK † 5:21 γαρ | — CT ‡ 5:21 γενωμεθα | γινωμεθα TR * 6:4 συνιστωντες | συνισταντες NA TH | συνιστανοντες SBL WH

- 11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται.
 12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχχνοις ὑμῶν.
 13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν—ὡς τέκνοις λέγω—πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Do Not Be Unequally Yoked

- 14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία; †Τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;
 15 Τίς δὲ συμφώνησις Ἰησοῦ πρὸς *Βελίαρ; Ἦ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου;
 16 Τίς δὲ †συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; †Ἑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι

Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ δέμπεριπατήσω·
 καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός,
 καὶ αὐτοὶ ἔσονται *μοι λαός.
 17 Διό, †Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν
 καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος,
 καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε·
 κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,
 18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα,
 καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱὸς καὶ θυγατέρας,
 λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

7

1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Paul's Joy

- 2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.
 3 *Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προεῖρηκα γάρ, ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ †συζῆν.
 4 Πολλὴ μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.
 5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.
 6 Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ Θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου·
 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι.
 8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω †γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκεῖνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς.
 9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

† 6:14 γινεσθε | γεινεσθε TH † 6:14 τις δε | η τις CT § 6:15 χριστω | χριστου CT * 6:15 βελιαρ | βελιαλ
 ANT SCR † 6:16 συγκαταθεσις | συνκαταθεσις WH † 6:16 υμεις ... εστε | ημεις ... εσμεν CT § 6:16
 εμπεριπατησω | ενπεριπατησω WH * 6:16 μοι | μου CT † 6:17 εξελθετε | εξελθατε ANT CT * 7:3 ου
 προς κατακρισιν | προς κατακρισιν ου CT † 7:3 συζην | συνζην TH WH † 7:8 γαρ | — SBL WH

¹⁰ Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον Ἐκατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

¹¹ Ἴδου γάρ, αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι *ὕμᾶς, πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, †ἀλλὰ ἀπολογίαν, ‡ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, §ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, *ἀλλὰ ἐκδίκησιν. Ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοοῦς εἶναι †ἐν τῷ πράγματι.

¹² Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ †εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, §οὐδὲ *εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' †εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ‡ὕμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

¹³ Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.

Ἐπὶ §δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν.

¹⁴ Ὅτι εἶ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν *ἡ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη.

¹⁵ Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

¹⁶ †Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

8

Paul's Appeal to Complete the Collection

¹ *Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·

² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς †τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν.

³ Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ‡ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι,

⁴ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς §ἀγίους·

⁵ καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, *ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ

⁶ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

⁷ Ἄλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ †ὕμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

⁸ Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.

⁹ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ‡ὕμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεία πλουτήσητε.

¹⁰ Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.

§ 7:10 κατεργάζεται | εργαζεται CT * 7:11 υμας | — CT † 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ § 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK * 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR † 7:11 εν | — CT ‡ 7:12 εινεκεν | ενεκεν M^{Pt} CT § 7:12 ουδε | αλλ ουδε WH * 7:12 εινεκεν | ενεκεν M^{Pt} CT † 7:12 εινεκεν | ενεκεν M^{Pt} CT ‡ 7:12 υμων την υπερ ημων | ημων την υπερ υμων SCR § 7:13 δε τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ | τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ δε M^{Pt} PCK TR | δε τη παρακλησει ημων περισσοτερωσ CT * 7:14 η | — WH † 7:16 χαιρω | χαιρω σου SCR * 8:1 γνωριζομεν | γνωριζω ANT † 8:2 τον πλουτον | το πλουτος CT ‡ 8:3 υπερ | παρα CT § 8:4 αγιους | αγιους δεξασθαι ημας PCK TR * 8:5 αλλ | αλλα NA²⁷ † 8:7 υμων εν ημιν | ημων εν υμιν NA SBL WH ‡ 8:9 υμας | ημας PCK

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως, καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν *δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,

14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης,

15 καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

Titus and His Companions

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ †διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου.

17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, ἀυθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

19 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν †σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν δαύτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν *ἡμῶν·

20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν·

21 †προνοοῦμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλακίς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἐνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς †ἐνδείξασθε δεῖς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9

The Collection for the Saints in Jerusalem

1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσὸν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν·

2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ *ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἐπέμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ᾗτε·

4 μήπως, ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρώσι ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυρθῶμεν ἡμεῖς—ἵνα μὴ †λέγωμεν ὑμεῖς—ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ †τῆς καυχήσεως.

§ 8:12 τις | — CT * 8:13 δε | — CT † 8:16 διδοντι | δοντι NA † 8:19 συν | εν TH WH § 8:19 αυτου | — TH WH * 8:19 ημων | υμων TR † 8:21 προνοουμενοι 83.6% | προνοουμεν γαρ CT 8.8% | προνοουμενοι γαρ MSS 5.3% † 8:24 ενδειξασθε | ενδεικνυμενοι NA SBL § 8:24 εις | και εις TR * 9:2 ο εξ | το CT † 9:4 λεγωμεν | λεγω NA † 9:4 της καυχησης 84.8% | — CT 3.6%

⁵ Αναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν Ἰπροκατηγγελημένην εὐλογίαὶν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαὶν καὶ μὴ *ὡς πλεονεξίαν.

⁶ Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

⁷ Ἐκαστος καθὼς †προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

⁸ †Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

⁹ καθὼς γέγραπται,

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν·
ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

¹⁰ Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν Ἰσπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν *χορηγήσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ †γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·

¹¹ ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ.

¹² Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ·

¹³ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντα·

¹⁴ καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

¹⁵ Χάρις †δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10

Paul Defends His Ministry

¹ Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς *πραότητος καὶ †ἐπεικειας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς·

² δέομαι δέ, τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινὰς τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

³ Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα—

⁴ τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων—

⁵ λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ,

⁶ καὶ ἐν ἐτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

⁷ Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν †ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἸΧριστοῦ.

§ 9:5 προκατηγγελημένην | προεπηγγελημένην CT * 9:5 ὡς | ὡσπερ TR † 9:7 προαιρεῖται | προηρηται CT ‡ 9:8 δυνατός | δυνατεῖ CT § 9:10 σπέρμα | σπορον NA SBL * 9:10 χορηγήσαι ... πληθύναι ... αυξησαι 89.1% | χορηγήσει ... πληθύνει ... αυξησει CT 3% † 9:10 γενήματα | γεννηματα TR ‡ 9:15 δε | — CT * 10:1 πραοτητος | πραυτητος CT † 10:1 επεικειας | επεικειας WH ‡ 10:7 αφ | εφ CT § 10:7 χριστου | — CT

8 Ἐάν τε γὰρ *καὶ περισσώτερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν— ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος †ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν—οὐκ αἰσχυνηθήσομαι·

9 ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.

10 Ὅτι, Αἱ †μὲν ἐπιστολαί, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.

11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἰοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν §ἐγκρίναι ἢ *συγκρίναι ἑαυτοὺς τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων· †ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ †συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ §συνιοῦσιν.

13 Ἡμεῖς δὲ *οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεός, μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν.

14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτοὺς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ·

15 οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι, ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, ἀξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν,

16 εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι.

17 Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν †συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, †ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

11

Paul and the False Apostles

1 Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν *τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου.

2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνὴν παραστήσαι τῷ Χριστῷ.

3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις †εὐαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, †οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς §ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν.

4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς *ἠνείχεσθε.

5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων.

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ †φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

7 Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα †ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβῶν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν·

* 10:8 και | — CT † 10:8 ημιν | — CT ‡ 10:10 μεν επιστολαι | επιστολαι μεν CT § 10:12 εγκριναι | ενκριναι TH WH * 10:12 συγκριναι | συνκριναι TH WH † 10:12 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 10:12 συγκρινοντες | συνκρινοντες TH WH § 10:12 συνιουσιν 85% | συνιασιν CT 4% * 10:13 ουχι | ουκ CT † 10:18 συνιστων | συνιστανων CT ‡ 10:18 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 11:1 τη αφροσυνη | τι αφροσυνης CT † 11:3 ευαν εξηπατησεν | εξηπατησεν ευαν CT ‡ 11:3 ουτω φθαρη 86.6% | ουτω φθαρει MSS 8.3% | φθαρη CT 2% § 11:3 απλοτητος 94% | απλοτητος και της αγνοτητος CT 4% * 11:4 ηνειχεσθε | ανειχεσθε ℣^p ANT HF TH | ανεχεσθε NA SBL WH † 11:6 φανερωθεντες 94.5% | φανερωσαντες CT 1.3% ‡ 11:7 εμαυτον | εαυτον PCK

⁹ καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρκησα θούδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ * ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω.

¹⁰ Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ †φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

¹¹ Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ Θεὸς οἶδεν.

¹² Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς.

¹³ Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ.

¹⁴ Καὶ οὐ †θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

¹⁵ Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Paul's Sufferings as an Apostle

¹⁶ Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξη ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα θκάγῶ μικρὸν τι καυχήσωμαι.

¹⁷ Ὁ λαλῶ, οὐ *λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνη, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

¹⁸ Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ †τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.

¹⁹ Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.

²⁰ Ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις †ὑμᾶς εἰς πρόσωπον θδέρει.

²¹ Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς *ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ—ἐν ἀφροσύνη λέγω—τολμῶ κἀγώ.

²² Ἐβραῖοί εἰσι; Κἀγώ. †Ἰσραηλιταί εἰσι; Κἀγώ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; Κἀγώ.

²³ Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι;—παραφρονῶν λαλῶ—ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν †πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις,

²⁴ ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις θτεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.

²⁵ Τρὶς *ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·

²⁶ ὀδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·

²⁷ †ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.

²⁸ Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ †ἐπισύστασίς θμου ἢ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

§ 11:9 ουδενος | ουθενος CT * 11:9 υμιν εμαυτον | εμαυτον υμιν CT † 11:10 φραγησεται | σφραγισεται ST † 11:14 θαυμαστον | θαυμα CT § 11:16 καγω μικρον τι | μικρον τι καγω TR * 11:17 λαλω κατα κυριον | κατα κυριον λαλω CT † 11:18 την | — NA SBL TH † 11:20 υμας εις προσωπον | εις προσωπον υμας CT § 11:20 δερει | δαιρει PCK * 11:21 ησθενησαμεν | ησθενηκαμεν CT † 11:22 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH † 11:23 πληγαεις υπερβαλλοντως εν φυλακαις περισσοτερωσ 93.6% | φυλακαις περισσοτερωσ εν πληγαεις υπερβαλλοντως CT 1.6% § 11:24 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT * 11:25 εραβδισθην | εραβδισθην ANT NA PCK TR † 11:27 εν | — CT † 11:28 επισυστασις | επιστασις CT § 11:28 μου | μοι CT

²⁹ Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

³⁰ Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.

³¹ Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ *Κυρίου Ἰησοῦ †Χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὦν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

³² Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν †Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με §θέλων·

³³ καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

12

Visions and Revelations

¹ Καυχᾶσθαι *δὴ οὐ †συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι †γὰρ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

² Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων—εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν—ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

³ Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον—εἴτε ἐν σώματι, εἴτε §ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν—

⁴ ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλήσαι.

⁵ Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις *μου·

⁶ ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογισθῆται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει †τι ἐξ ἐμοῦ.

⁷ Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων †ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος §Σαταῶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.

⁸ Ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ.

⁹ Καὶ εἶρηκέ μοι, **Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις *μου ἐν ἀσθενείᾳ †τελειοῦται.** Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις †μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

¹⁰ Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, §ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς εἰμι.

Concern for the Corinthian Church

¹¹ Γέγονα ἄφρων *καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὄφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι.

¹² Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, †ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.

¹³ Τί γὰρ ἐστὶν ὃ †ἠττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

* **11:31** κυριου | κυριου ημων ANT TR † **11:31** χριστου | — CT † **11:32** δαμασκηνων πολιν | πολιν δαμασκηνων CT § **11:32** θελων | — NA SBL WH * **12:1** δη | δει CT † **12:1** συμφερει μοι 95.4% | συμφερουν μεν CT 2.3% † **12:1** γαρ | δε CT § **12:3** εκτος | χωρις NA SBL WH * **12:5** μου | — CT † **12:6** τι | — WH † **12:7** ινα | διο ινα CT § **12:7** σαταν | σατανα CT * **12:9** μου | — CT † **12:9** τελειουται | τελειουται CT † **12:9** μου | — WH § **12:10** εν | και CT * **12:11** καυχωμενος 82.7% | καυχομενος MSS 5.4% | — CT 10.2% † **12:12** εν σημειοις 91.2% | σημειοις τε NA SBL WH 4.5% | σημειοις τη 2.3% † **12:13** ηττηθητε | ησωθητε CT

14 Ἴδού, Στρίτον ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω *ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, †ἀλλὰ ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ‡ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

15 Ἐγὼ δὲ ἡδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ Ἐκαὶ περισσοτέρως ὑμᾶς *ἀγαπῶν, †ἤττον ἀγαπῶμαι.

16 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ‡ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον.

17 Μὴ τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

18 Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

19 ἘΠάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; *Κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.

20 Φοβοῦμαι γάρ, μήπως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὔρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὔρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μήπως †ἔρεις, ‡ζῆλοι, θυμοί, Ἐεριθειῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι·

21 μὴ πάλιν *ἐλθόντα με ταπεινώσει ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἣ ἔπραξαν.

13

Final Warnings and Greetings

1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

2 Προεῖρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρῶν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν *γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·

3 ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν·

4 καὶ γὰρ †εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. Καὶ γὰρ ‡ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ Ἐζησομεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Ἦ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι *Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν †ἐστιν; Εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

7 ‡Εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, Ἐἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο *δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.

§ 12:14 τριτον | τριτον τουτο CT * 12:14 υμων | — CT † 12:14 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR ‡ 12:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 12:15 και | — CT * 12:15 αγαπων | αγαπω WH † 12:15 ηττον | ησσον CT ‡ 12:16 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 12:19 παλιν 92.2% | παλαι CT 3.3% * 12:19 κατενωπιον του | κατεναντι CT † 12:20 ερεις | ερις NA PCK SBL WH ‡ 12:20 ζηλοι | ζηλος CT § 12:20 εριθειαι | εριθιαι WH * 12:21 ελθοντα με ταπεινωσει 47.2% | ελθοντα με ταπεινωση ^{pt} ANT PCK TR 46.2% | ελθοντος μου ταπεινωσει με TH 1.8% | ελθοντος μου ταπεινωση με NA SBL WH 0.3% * 13:2 γραφω | — CT † 13:4 ει | — CT ‡ 13:4 ημεις | και ημεις SCR § 13:4 ζησομεθα | ζησομεν CT * 13:5 ιησους χριστος | χριστος ιησους TH † 13:5 εστιν | — CT ‡ 13:7 ευχομαι | ευχομεθα CT § 13:8 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 13:9 δε | — CT

¹⁰ Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν †ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

¹¹ Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ †εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

¹² Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.

¹³ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

¹⁴ Ἡ χάρις τοῦ §Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

*Ἀμήν.†

† **13:10** ἔδωκε μοι ὁ κυριος | ο κυριος ἔδωκε μοι CT † **13:11** ειρηνης | της ειρηνης PCK § **13:14** κυριου | κυριου ημων PCK * **13:14** αμην | — CT † **13:14** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

Greeting

¹ Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,

² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·

³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, *καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

⁴ τοῦ δόντος ἑαυτὸν †περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ‡ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

⁵ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

No Other Gospel

⁶ Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον·

⁷ ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ τaráσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

⁸ Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ‡εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.

⁹ Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

¹⁰ Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; Ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; Εἰ *γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

How Paul Became an Apostle

¹¹ Γνωρίζω †δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.

¹² Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, ‡οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ὁ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹³ Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν·

¹⁴ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

¹⁵ Ὅτε δὲ εὐδόκησεν *ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,

¹⁶ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι·

¹⁷ οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, †ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

¹⁸ Ἐπειτα μετὰ ‡ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Ὁ Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.

¹⁹ Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.

²⁰ Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.

* **1:3** και κυριου ημων | ημων και κυριου NA WH † **1:4** περι | υπερ ANT NA SBL TR WH ‡ **1:4** ενεστωτος αιωνος | αιωνος του ενεστωτος CT § **1:8** ευαγγελιζεται υμιν 48.5% | ευαγγελιζεται υμιν ^WP^t HF 39.7% | υμιν ευαγγελιζεται TH 1% | ευαγγελισται υμιν WH 0.8% * **1:10** γαρ | — CT † **1:11** δε | γαρ NA SBL WH ‡ **1:12** ουτε | ουδε TH § **1:12** ιησου | — PCK * **1:15** ο θεος | — SBL † **1:17** αλλα | αλλ NA²⁸ TR ‡ **1:18** ετη τρια | τρια ετη WH § **1:18** πετρον 97.7% | κηφαν CT 2.3%

21 Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.

22 Ἦμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·

23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει.

24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

2

Paul Accepted by the Other Apostles

1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, *συμπααραλαβῶν καὶ Τίτον·

2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον.

3 Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι·

4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς †καταδουλώσωνται·

5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς.

6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι—ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον †Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει—§ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο·

7 ἀλλὰ τούναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς—

8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη—

9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ *Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς †μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν·

10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

Paul's Rebuke of Peter

11 Ὅτε δὲ ἦλθε †Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.

13 Καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.

14 Ἄλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ §Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σύ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς *ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, †τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαίσεις;

Justification by Faith

15 Ἦμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί,

* 2:1 συμπααραλαβων | συνπααραλαβων TH WH † 2:4 καταδουλωσωνται | καταδουλωσουσιν CT ‡ 2:6 θεος | ο θεος NA WH § 2:6 εμοι | μοι SBL * 2:9 ιωαννης | ιωανης WH † 2:9 μεν | — 𐤀𐤓𐤏 ANT CT HF TR ‡ 2:11 πετρος 92.3% | κηφας CT 6.3% § 2:14 πετρω 91.7% | κηφα CT 4.8% * 2:14 ζης και ουκ ιουδαικως 77.9% | και ουχι ιουδαικως ζης NA 1.8% | και ουκ ιουδαικως ζης SBL TH WH 1.6% † 2:14 τι | πως CT

16 †ειδότες ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· *διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ.

17 Εἰ δέ, ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.

18 Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν †συνίστημι.

19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.

20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δέ, οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῆ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἐαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3

Law or Faith

1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς *ἐβάσκανε †τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη †ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος;

2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; Ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;

4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; Εἶγε καὶ εἰκῆ.

5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

6 Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί σεις υἱοὶ Ἀβραάμ.

8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προευηγγελίσαστο τῷ Ἀβραάμ ὅτι *Ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.

9 Ὡστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται †γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει †ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.

11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·

12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, Σάλλ' Ὁ ποιήσας αὐτὰ *ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· †γέγραπται γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου·

14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν †Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

The Law and the Promise

† 2:16 ειδότες | ειδότες δε ANT CT § 2:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου WH * 2:16 διοτι ου δικαιωθησεται εξ εργων νομου | οτι εξ εργων νομου ου δικαιωθησεται CT † 2:18 συνιστημι | συνιστανω CT * 3:1 εβασκανε | εβασκηνε PCK † 3:1 τη αληθεια μη πειθεσθαι 92% | — CT 3.1% † 3:1 εν υμιν 86.5% | — CT 9% § 3:7 εισιν υιοι | υιοι εισιν CT * 3:8 ενευλογηθησονται | ευλογηθησονται SCR † 3:10 γαρ | γαρ οτι CT † 3:10 εν | — CT § 3:12 αλλ | αλλα TH * 3:12 ανθρωπος 92.6% | — CT 6.6% † 3:13 γεγραπται γαρ | οτι γεγραπται CT † 3:14 χριστω ιησου | ιησου χριστω WH

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.

16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ Σέρρηθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός.

17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ *εἰς Χριστὸν ὁ μετὰ †ἔτη τετρακόσια καὶ τριακοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

19 Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεῖς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου.

20 Ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν.

Slaves and Sons

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἔαν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη.

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

23 Πρὸ *τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, †συγκεκρισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν.

25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν.

26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.

28 Οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλληνι, οὐκ ἐνὶ δοῦλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ, οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, †καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

4

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν·

2 *ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου †ἦμεν δεδουλωμένοι·

4 ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον,

5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

6 Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.

§ 3:16 ερρηθησαν | ερρεθησαν ANT CT HF PCK * 3:17 εις χριστον | — CT † 3:17 ετη τετρακοσια και τριακοντα | τετρακοσια και τριακοντα ετη CT ‡ 3:19 ου | αν WH § 3:21 αν εκ νομου 84.8% | εκ νομου αν NA SBL TH 1.3% | εν νομω αν WH 0.2% * 3:23 του δε | δε του ANT † 3:23 συγκεκρισμενοι | συγκεκριομενοι NA SBL | συνκλειομενοι TH WH ‡ 3:29 και | — CT * 4:2 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK † 4:3 ημεν | ημεθα NA SBL WH ‡ 4:6 υμων | ημων CT

7 Ὡστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ὁ δὲ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος *Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

Paul's Concern for the Galatians

8 Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς †μὴ φύσει οὐσι θεοῖς·

9 νῦν δέ, γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν †δουλεύειν θέλετε;

10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Στίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν με ἠδικήσατε·

13 οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον.

14 Καὶ τὸν πειρασμόν *μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, †ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 †Τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; Μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ὄν ἐδώκατέ μοι.

16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;

17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, *ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ †τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.

19 †Τεκνία μου, οὐς πάλιν ὠδίνω, ὁ δὲ υἱός· οὐ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,

20 ἠθέλον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

The Allegory of Hagar and Sarah

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;

22 Γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρης.

23 Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρης *διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 Ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσι †δύο διαθήκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους †Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ.

25 Τὸ ὅτι Ἄγαρ *Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, †συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλὴμ, δουλεύει †δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.

26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ ὅσων ἡμῶν·

27 γέγραπται γάρ,

Εὐφράνθητι, στεῖρα, ἡ οὐ τίκτουσα·
ῥῆξον καὶ βόησον, ἡ οὐκ ὠδίνουσα·
ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου

§ 4:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 4:7 κληρονομος θεου δια χριστου 72.6% | κληρονομος θεου δια ιησου χριστου MSS 14.8% | κληρονομος κληρονομος μεν θεου συγκληρονομος δε χριστου MSS 6.1% | κληρονομος δια θεου CT 1% † 4:8 μη φουσει | φουσει μη CT † 4:9 δουλευειν | δουλευσαι WH § 4:12 γινεσθε | γεινεσθε TH * 4:14 μου τον 83.7% | τον MSS 11.4% | υμων CT 1.1% † 4:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 4:15 τις ουν ην | που ουν CT § 4:15 αν | — CT * 4:17 αλλα | αλλ NA²⁸ † 4:18 το | — CT † 4:19 τεκνια | τεκνα NA SBL § 4:19 αχρις | μεχρις CT * 4:23 δια της | δι CT † 4:24 δυο | αι δυο TR † 4:24 σινα | σεινα TH § 4:25 γαρ 90% | δε NA SBL WH 5.1% * 4:25 σινα | σεινα TH † 4:25 συστοιχει | συνστοιχει WH † 4:25 δε | γαρ CT § 4:26 παντων | — CT

μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

28 *Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν.

29 Ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν.

30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.

31 Ἴδρα, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

5

Do Not Submit Again to a Yoke of Slavery

1 Τῆ ἐλευθερίᾳ *οὖν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε.

2 Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.

3 Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὄλον τὸν νόμον ποιῆσαι.

4 Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε.

5 Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.

6 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς δένεκοψε *τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;

8 Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.

9 Μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.

10 Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ἦ.

11 Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; Ἴδρα κατήρηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.

12 Ὅφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.

14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ *ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

The Fruit of the Spirit and the Works of the Flesh

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.

17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ἴδρα θέλητε, ταῦτα ποιῆτε.

18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.

19 Φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστι *μοιχεῖα, πορνεία,

* 4:28 ημεεις ... εσμεν | υμεις ... εστε NA SBL TH † 4:30 γαρ μη | μη γαρ ANT ‡ 4:30 κληρονομηση | κληρονομησει ANT CT § 4:31 αρα | διο CT * 5:1 ουν η χριστος ημας ηλευθερωσε στηκετε 65% | ημας χριστος ηλευθερωσε στηκετε ουν CT 1% † 5:4 του | — CT ‡ 5:4 εξεπεσατε | εξεπεσετε ℣^{pt} HF PCK § 5:7 ενεκοψε | ανεκοψε TR * 5:7 τη | — WH † 5:10 αν | εαν CT ‡ 5:14 πληρουται | πεπληρωται CT § 5:14 εαυτον | σεαυτον ℣^{pt} ANT CT HF PCK * 5:15 υπο | υπ ANT CT † 5:17 δε | γαρ CT ‡ 5:17 αντικειται | αλληλοις | αλληλοις αντικειται CT § 5:17 αν | εαν CT * 5:19 μοιχεια | — CT

ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

²⁰ †ειδωλολατρεία, ‡φαρμακεία, ἔχθραι, §ἔρεις, *ζῆλοι, θυμοί, †ἐριθειαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις,

²¹ φθόνοι, ‡φόνου, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς §καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

²² Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,

²³ *πραότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.

²⁴ Οἱ δὲ τοῦ †Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

²⁵ Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.

²⁶ Μὴ ‡γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6

Bear One Another's Burdens

¹ Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ *προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι †πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς.

² Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ‡ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

³ Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὦν, §εαυτὸν φρεναπατᾶ·

⁴ τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.

⁵ Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

⁶ Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

⁷ Μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπεῖρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.

⁸ Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.

⁹ Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ *ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι.

¹⁰ Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν †ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

Final Warning and Benediction

¹¹ Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ.

¹² Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα ‡μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.

¹³ Οὐδὲ γὰρ οἱ §περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσωνται.

† 5:20 ειδωλολατρεία | ειδωλολατρια ANT NA PCK SBL WH ‡ 5:20 φαρμακεία | φαρμακία WH § 5:20 ερεις | ερις CT PCK * 5:20 ζηλοι | ζηλος CT † 5:20 εριθειαι | εριθιαι WH ‡ 5:21 φονου | — NA SBL WH § 5:21 και | — CT * 5:23 πραοτης | πραυτης CT † 5:24 χριστου | χριστου ιησου NA TH WH ‡ 5:26 γινωμεθα | γεινωμεθα TH * 6:1 προληφθη | προλημφθη CT † 6:1 πραοτητος | πραυτητος CT ‡ 6:2 αναπληρωσατε | αναπληρωσετε NA SBL TH § 6:3 εαυτον φρεναπατα | φρεναπατα εαυτον CT * 6:9 εκκακωμεν | εγκακωμεν NA SBL TH | ενκακωμεν WH † 6:10 εχομεν | εχωμεν WH ‡ 6:12 μη τω σταυρω του χριστου | τω σταυρω του χριστου μη NA SBL TH | τω σταυρω του χριστου ιησου μη WH § 6:13 περιτετμημενοι | περιτεμνομενοι NA SBL TR WH | περιτετμημενοι TH

14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ *τῷ κόσμῳ.

15 † Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ‡ ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.

16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ § Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί.
Ἀμήν.*

* 6:14 τῷ | — CT † 6:15 ἐν γὰρ χριστῷ ἰησοῦ οὔτε 95.5% | οὔτε γὰρ CT 2.7% ‡ 6:15 ἰσχύει | ἐστὶν CT
§ 6:17 κυρίου | — CT * 6:18 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts:
Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

Greeting

¹ Παῦλος, ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Spiritual Blessings in Christ

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις †ἐν Χριστῷ·

⁴ †καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ,

⁵ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

⁶ εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ᾧ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ·

⁷ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ *τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ,

⁸ ἧς ἐπερίσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει,

⁹ γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ

¹⁰ εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, †τὰ †ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς·

¹¹ ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

¹² εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον ᾧ δόξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότες ἐν τῷ Χριστῷ·

¹³ ἐν ᾧ καὶ *ὕμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ,

¹⁴ †ὅς ἐστιν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Paul's Prayer for the Ephesians

¹⁵ Διὰ τοῦτο κάγω, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ †τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

¹⁶ οὐ πάρομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνεῖαν ᾧ ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·

¹⁷ ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ·

¹⁸ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς *καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, †καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις,

* **1:1** ιησου χριστου | χριστου ιησου NA SBL WH † **1:3** εν | — ST ‡ **1:4** καθως | καθως και ANT § **1:6** εν η | ης CT * **1:7** τον πλουτον | το πλουτον SCR | το πλουτος CT † **1:10** τα | τα τε TR ‡ **1:10** επι | εν TR § **1:12** δοξης | της δοξης PCK TR * **1:13** υμεις | ημεις PCK † **1:14** ος | ο CT ‡ **1:15** την αγαπην 93.9% | — WH 1.3% § **1:16** υμων 91.1% | — CT 5% * **1:18** καρδιας | διανοιας TR † **1:18** και | — CT

19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ

20 ἦν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ ὅτων νεκρῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι·

22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησία,

23 ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ ἴτα πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

2

Alive with Christ

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἁμαρτίαις,

2 ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας·

3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·

4 ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν ἡμᾶς,

5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ— χάριτί ἐστε σεσωσμένοι—

6 καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

7 ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις ὅτι ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ’ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον·

9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι.

10 Αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Unity in Christ

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,

12 ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ.

13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ὀργὴν ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.

14 Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας,

‡ 1:20 ενηργησεν | ενηργηκεν SBL WH § 1:20 των | — ANT CT TR * 1:20 εκαθισεν 85.3% | καθισας NA SBL WH 5.3% | καθισας αυτον TH 2.5% † 1:23 τα | — TR * 2:1 αμαρτιας | αμαρτιας υμων CT † 2:2 απειθειας | απειθιας WH ‡ 2:3 ημεν | ημεθα CT § 2:7 τον υπερβαλλοντα πλουτον 95.4% | το υπερβαλλον πλουτος CT 2.6% * 2:8 της | — CT † 2:11 υμεις ποτε | ποτε υμεις CT ‡ 2:12 εν | — CT § 2:13 εγγυς εγενηθητε | εγενηθητε εγγυς CT

15 τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι, καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν *ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ·

17 καὶ ἐλθῶν ἐὺηγγελίσατο εἰρήνην †ὕμῖν τοῖς μακρὰν †καὶ τοῖς ἐγγύς·

18 ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέρωθεν ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ὁ ἀλλὰ συμπολιτὴς τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖος τοῦ Θεοῦ,

20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ *Ἰησοῦ Χριστοῦ,

21 ἐν ᾧ πᾶσα †οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξοῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ,

22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

3

Paul's Ministry to the Gentiles

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν,
2 εἶπε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς,

3 *ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ,

4 πρὸς ὃ δύνασθε †ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ·

5 ὃ †ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι·

6 εἶναι τὰ ἔθνη §συγκληρονομα καὶ *σύσσωμα καὶ †συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας †αὐτοῦ ἐν §τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

7 οὗ *ἐγενομένην διάκονος κατὰ τὴν δωρεάν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, †τὴν δοθεισάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων †ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, §ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι *τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ,

9 καὶ φωτίσαι †πάντας τίς ἡ †οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι §διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ,

11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν *Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν·

12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ †τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς

* 2:15 ἑαυτῷ | αὐτῷ NA TH | αὐτῷ SBL WH † 2:17 ὑμιν | ἡμιν PCK † 2:17 καὶ 91.1% | καὶ εἰρηνην CT 6.3% § 2:19 ἀλλὰ συμπολιτὴς | ἀλλὰ ἐστε συμπολιτὴς NA²⁷ SBL | ἀλλ' ἐστε συμπολιτὴς NA²⁸ | ἀλλὰ ἐστε συμπολιτὴς TH WH * 2:20 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 2:21 οἰκοδομὴ | ἡ οἰκοδομὴ TR * 3:3 ὅτι κατὰ ἀποκαλυψιν ἐγνώρισεν | ὅτι κατὰ ἀποκαλυψιν ἐγνώρισθη NA TH WH | κατὰ ἀποκαλυψιν ἐγνώρισθη SBL † 3:4 ἀναγινώσκοντες | ἀναγινώσκοντες TH † 3:5 ἑτεραις | ἐν ἑτεραις TR § 3:6 συγκληρονομα | συνκληρονομα TH WH * 3:6 συσσωμα | συνσωμα TH WH † 3:6 συμμετοχα | συμμετοχα TH WH † 3:6 αὐτου | — CT § 3:6 τῷ χριστῷ | χριστῷ ἰησου CT * 3:7 ἐγενομένην | ἐγενηθῆν CT † 3:7 τὴν δοθεισάν | τῆς δοθείσης CT † 3:8 ἁγίων | τῶν ἁγίων ANT TR § 3:8 ἐν | — CT * 3:8 τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον | τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος CT † 3:9 πάντας | — WH † 3:9 οἰκονομία | κοινωμία TR § 3:9 διὰ ἰησου χριστου | — CT * 3:11 χριστῷ | τῷ χριστῷ CT † 3:12 τὴν | — CT

πίστεως αὐτοῦ.

¹³ Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

Prayer for the Ephesians to Know the Love of Christ

¹⁴ Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

¹⁵ ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται,

¹⁶ ἵνα *δώῃ ὑμῖν, κατὰ †τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον,

¹⁷ κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·

¹⁸ ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ †βάθος καὶ ὕψος,

¹⁹ γινῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

²⁰ Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν,

²¹ αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ᾧ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

4

Unity in the Body of Christ

¹ Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγώ, ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,

² μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ *πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,

³ σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.

⁴ Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν·

⁵ εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα,

⁶ εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν †ἡμῖν.

⁷ Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ.

⁸ Διὸ λέγει,

Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν,
‡καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Τὸ δέ, Ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι §καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς;

¹⁰ Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

¹¹ Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,

‡ 3:13 εκκακειν | εγκακειν NA SBL | ενκακειν TH WH § 3:14 του κυριου ημων ιησου χριστου | — CT * 3:16 δωη | δω CT † 3:16 τον πλουτον | το πλουτος CT ‡ 3:18 βαθος και υψος 93.2% | υψος και βαθος CT 5.3% § 3:21 εν | και εν CT * 4:2 πραοτητος | πραυτητος CT † 4:6 ημιν | υμιν TR | — CT ‡ 4:8 και | — NA SBL TH § 4:9 και κατεβη πρωτον 83.6% | κατεβη πρωτον MSS 6.7% | και κατεβη CT 2.8%

12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·

13 μέχρι *καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ·

14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ †κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν ‡μεθοδεῖαν τῆς πλάνης·

15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ἀυξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός,

16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ *συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Living the New Life

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ †λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν,

18 ‡ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν·

19 οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ.

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν,

21 εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ·

22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·

23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν,

24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

26 Ὅργιζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ ὁσὶν παροργισμῶ ὑμῶν·

27 *μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος †τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ‡ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι.

30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως.

31 Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ·

32 Ὕγινησθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς

* 4:13 καταντησωμεν | καταντησομεν PCK † 4:14 κυβεια | κυβια WH ‡ 4:14 μεθοδειαν | μεθοδιαν WH^P WH § 4:15 ο | — CT * 4:16 συμβιβαζομενον | συνβιβαζομενον TH WH † 4:17 λοιπα 90.8% | — CT 5.6% ‡ 4:18 εσκοτισμενοι | εσκοτωμενοι CT § 4:26 τω | — SBL TH WH * 4:27 μηδε | μητε TR † 4:28 το αγαθον ταις χερσιν 70.1% | το αγαθον ταις ιδιαις χερσιν MSS 16.3% | ταις ιδιαις χερσι το αγαθον NA SBL TH 7% | ταις χερσι το αγαθον WH 1.6% ‡ 4:29 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 4:32 γινεσθε δε | γινεσθε SBL | γεινεσθε δε TH

καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο *ἡμῖν.

5

¹ *Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·

² καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν †ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

³ Πορνεία δὲ καὶ †πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις·

⁴ καὶ αἰσχροτήτης, καὶ μωρολογίας, ἢ εὐτραπελίας, ὅτι οὐκ ἀνήκοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία.

⁵ Τοῦτο γάρ *ἐστε †γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, †ὅς ἐστὶν εἰδωλόλατρες, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

Walk as Children of Light

⁶ Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ὀργῆς.

⁷ Μὴ οὖν *γίνεσθε †συμμέτοχοι αὐτῶν·

⁸ ἢτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε—

⁹ ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ †πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ

¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ·

¹¹ καὶ μὴ ὁμιλοῦντες τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτοῦ, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε·

¹² τὰ γὰρ κρυφῆ *γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχροτὸν ἐστὶ καὶ λέγειν.

¹³ Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ.

¹⁴ Διὸ λέγει,

†Ἐγειρε ὁ καθεύδων

καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,

καὶ ἐπιφάσει σοι ὁ Χριστός.

¹⁵ Βλέπετε οὖν †πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί,

¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι.

¹⁷ Διὰ τοῦτο μὴ ὀργισθεῖτε ἀφρονες, ἀλλὰ *συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

¹⁸ Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι,

¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς †ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες †ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ,

²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί,

²¹ ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ ὁ Χριστοῦ.

* **4:32** ἡμιν | υμιν NA PCK SBL TR WH * **5:1** γινεσθε | γεινεσθε TH † **5:2** ἡμας ... ἡμων | υμας ... υμων WH † **5:3** πασα ακαθαρσια | ακαθαρσια πασα CT § **5:4** τα ουκ ανηκοντα | α ουκ ανηκεν CT * **5:5** εστε | ιστε CT PCK † **5:5** γινωσκοντες | γεινωσκοντες TH † **5:5** ος | ο CT § **5:6** απειθειας | απειθιας WH * **5:7** γινεσθε | γεινεσθε TH † **5:7** συμμετοχοι | συμμετοχοι TH WH † **5:9** πνευματος 93.9% | φωτος CT 5.4% § **5:11** συκοινωνειτε | συνκοινωνειτε TH WH * **5:12** γινομενα | γεινομενα TH † **5:14** εγειρε | εγειραι PCK TR † **5:15** πως ακριβως | ακριβως πως CT § **5:17** γινεσθε | γεινεσθε TH * **5:17** συνιεντες | συιετε CT † **5:19** ψαλμοις | εν ψαλμοις NA † **5:19** ψαλλοντες εν 85.7% | εν MSS 8.1% | ψαλλοντες CT 0.8% § **5:21** χριστου | θεου ᾠπ† HF PCK TR

Wives and Husbands

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν *ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ.

23 Ὅτι ἄνθρωπος ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτὸς ἐστὶ σωτὴρ τοῦ σώματος.

24 Ἐὰν ὡς ὁ Χριστὸς ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς.

26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,

27 ἵνα παραστήσῃ ἑαυτὴν ἑαυτῷ ἐνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.

29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Ἰησοῦς τὴν ἐκκλησίαν.

30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ.

31 Ἄντι τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6*Children and Parents*

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστὶ δίκαιον.

2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ,

3 ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου.

Slaves and Masters

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ.

6 μὴ κατ' ὀφθαλμοδοουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

7 μετ' εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις.

8 εἰδότες ὅτι ἂν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομιεῖται παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος.

* 5:22 υποτασσεσθε 84.7% | υποτασσεσθωσαν TH 8.5% | — NA SBL WH 0.3% † 5:23 ανηρ | ο ανηρ ANT TR ‡ 5:23 και αυτος εστι | αυτος CT § 5:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:24 ωσπερ | ως CT † 5:24 ἰδιοις | — CT ‡ 5:25 εαυτων | — CT § 5:27 αυτην | αυτος CT * 5:28 οι | και οι CT † 5:29 εμισησεν | εμεισησεν TH ‡ 5:29 αλλ | αλλα NA²⁷ PCK SBL TH WH § 5:29 κυριος | χριστος CT * 5:30 εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 91.7% | — CT 2.5% † 5:31 αυτου | — CT ‡ 5:31 προς την γυναικα | τη γυναικι SBL * 6:4 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 6:5 κυριοις κατα σαρκα | κατα σαρκα κυριοις CT ‡ 6:6 οφθαλμοδοουλειαν | οφθαλμοδουλιαν ANT NA PCK SBL WH § 6:6 του | — CT * 6:7 ως | — PCK ST † 6:8 ο εαν τι εκαστος | εαν τι εκαστος HF | εκαστος εαν τι NA WH | εκαστος ο αν SBL | εκαστος ο εαν TH ‡ 6:8 κομιεται | κομισεται CT § 6:8 του | — CT

⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ *ὕμῶν αὐτῶν ὁ Κύριος ἐστὶν ἐν οὐρανοῖς, καὶ †προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῶ.

The Full Armor of God

¹⁰ †Τὸ λοιπόν, ὁ ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

¹¹ Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς *μεθοδείας τοῦ διαβόλου.

¹² Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκοτίου †τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

¹³ Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πονηρᾶς, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.

¹⁴ Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

¹⁵ καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης·

¹⁶ †ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαμβάνοντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ ὅτι πεπυρωμένα σβέσαι.

¹⁷ Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου *δέξασθαι, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ·

¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ †τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων,

¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι †δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,

²⁰ ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Final Greetings

²¹ Ἴνα δὲ δεῖδητε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα *ὕμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ·

²² ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

²³ Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

²⁴ Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

†Ἀμήν.‡

* **6:9** υμων αυτων | αυτων και υμων CT † **6:9** προσωποληψια | προσωπολημψια CT ‡ **6:10** το λοιπον | του λοιπου CT § **6:10** αδελφοι μου 88.3% | αδελφοι MSS 7.4% | — CT 3.4% * **6:11** μεθοδειας | μεθοδιας WH † **6:12** του αιωνος 96.9% | — CT 3% ‡ **6:16** επι | εν CT § **6:16** τα | — SBL * **6:17** δεξασθαι | δεξασθε ANT CT TR † **6:18** τουτο | — CT ‡ **6:19** δοθη | δοθειη TR § **6:21** ειδητε και υμεις 80.8% | και υμεις ειδητε TH 8.6% * **6:21** υμιν γνωρισει | γνωρισει υμιν CT † **6:24** αμην | — CT SCR ‡ **6:24** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

Greeting

¹ Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι *Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Paul's Prayer for the Philippians

³ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεῖα ὑμῶν,

⁴ πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,

⁵ ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ †πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·

⁶ πεποιθῶς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας †Χριστοῦ Ἰησοῦ·

⁷ καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἔξω τῆ ἀπολογία καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, *συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.

⁸ Μάρτυς γὰρ μου †ἐστὶν ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις †Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁹ Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει,

¹⁰ εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ,

¹¹ πεπληρωμένοι ἔκκαρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

Paul's Imprisonment Advances the Gospel

¹² *Γινώσκεις δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν·

¹³ ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι,

¹⁴ καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν †λόγον λαλεῖν.

¹⁵ Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν·

¹⁶ οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνως, οἴομενοι θλίψιν ἔπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου·

¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † **1:5** πρωτης | της πρωτης CT ‡ **1:6** χριστου ἰησου | ἰησου χριστου ANT PCK TR WH § **1:7** εν | — TR * **1:7** συγκοινωνους | συνκοινωνους TH WH † **1:8** ἐστιν | — CT ‡ **1:8** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT § **1:11** καρπων δικαιοσυνης των 63.8% | καρπον δικαιοσυνης του CT 26.5% | καρπον δικαιοσυνης των MSS 5.8% * **1:12** γινωσκεις | γεινωσκεις TH † **1:14** λογον 72.9% | λογον του θεου WH 16.3% ‡ **1:16** εριθειας τον χριστον καταγγελουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι ... τοις δεσμοις μου οι δε εξ αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι 85.1% | αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι οι δε εξ εριθειας (εριθιας WH 1%) τον χριστον καταγγελουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι ... τοις δεσμοις μου NA SBL TH 8.4% § **1:16** επιφερειν 90.9% | γεγειρειν CT 4.3%

18 Τί γάρ; *Πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.

19 Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ,

20 κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυρθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυθῆσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου.

21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω.

23 Συνέχομαι ἄδὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, ἢ πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον·

24 τὸ δὲ ἐπιμένειν *ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς.

25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ ἑσυμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως,

26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπῶν, ἄκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθροῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου,

28 καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἑαυτοῖς μὲν ἐστὶν ἔνδειξις ἀπωλείας, *ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ·

29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·

30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἑίδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

2

Imitating Christ's Humility

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ *τις σπλάγχνα καὶ ἑοικτιρμοί,

2 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, ἑσύμψυχοι, τὸ ἐν φρονουῦντες·

3 μηδὲν ἑκατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·

4 μὴ τὰ ἑαυτῶν *ἕκαστος ἑσκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ ἑτὰ ἑτέρων ἑἕκαστος.

5 Τοῦτο *γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

6 ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγματὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ,

7 ἑάλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος·

8 καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἑταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.

* 1:18 πλὴν | πλὴν οτι CT † 1:20 αποκαραδοκίαν | караδοκίαν PCK ‡ 1:23 δε | γαρ TR § 1:23 πολλω | πολλω γαρ ANT CT * 1:24 εν | — TH WH † 1:25 συμπαραμενω | παραμενω CT ‡ 1:27 ακουσω | ακουω NA SBL WH § 1:28 αυτοις μεν εστιν 82.2% | εστιν αυτοις μεν MSS 9.2% | εστιν αυτοις CT 6.8% * 1:28 υμιν | υμων CT † 1:30 ειδετε | ιδετε ST * 2:1 τις | τι PCK | τινα TR † 2:1 οικτιρμοι | οικτειρμοι TH ‡ 2:2 συμψυχοι | συνψυχοι TH WH § 2:3 κατα εριθειαν η | κατ εριθειαν μηδε κατα NA SBL TH | κατ εριθειαν μηδε κατα WH * 2:4 εκαστος | εκαστοι SBL WH † 2:4 σκοπειτε | σκοπουντες CT ‡ 2:4 τα | το PCK § 2:4 εκαστος | εκαστοι CT * 2:5 γαρ φρονεισθω | φρονειτε CT † 2:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

⁹ Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ἄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὄνομα·

¹⁰ ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντων γόνου κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων,

¹¹ καὶ πάντα γλώσσα ἐξομολογήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.

Shining as Lights in the World

¹² Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·

¹³ Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

¹⁴ Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,

¹⁵ ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,

¹⁶ λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.

¹⁷ Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πάνσιν ὑμῖν·

¹⁸ τὸ ὁ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.

Timothy and Epaphroditus

¹⁹ Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κάγῳ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν.

²⁰ Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει.

²¹ Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

²² Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.

²³ Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἰσχυρῶς τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς·

²⁴ πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

²⁵ Ἀναγκαῖον δὲ ἠγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·

²⁶ ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε·

²⁷ καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ, ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπη ἐπὶ λύπῃ σῶ.

²⁸ Σπουδαιότερως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα, ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κάγῳ ἀλυπότερος ᾶ.

²⁹ Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε·

‡ 2:9 ονομα | το ονομα CT § 2:13 ο | — CT * 2:15 αμωμητα εν μεσω | αμωμα μεσον CT † 2:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH ‡ 2:17 συγχαιω | συγχαιρω TH WH § 2:18 δ | δε CT * 2:18 συγχαυρετε | συγχαιρετε TH WH † 2:21 χριστου ιησου | του χριστου ιησου TR | ιησου χριστου NA SBL TH ‡ 2:22 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 2:23 απιδω | αφιδω CT * 2:25 συστρατιωτην | συστρατιωτην TH WH † 2:26 υμας | υμας ιδειν WH ‡ 2:27 θανατω | θανατου ANT WH § 2:27 αλλα | αλλ ANT HF NA²⁸ PCK TR * 2:27 αυτον ηλησεν | ηλησεν αυτον CT † 2:27 λυπην | λυπη TR

³⁰ ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, ὁ παραβουλευσάμενος τῆ ψυχῆ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

3

Righteousness Through Faith in Christ

¹ Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.

² Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν·

³ ἡμεῖς γὰρ ἐσμὲν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες·

⁴ καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον·

⁵ ἡ περιτομή ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,

⁶ κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.

⁷ Ἄλλ' ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν.

⁸ Ἀλλὰ μὲν οὖν καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου· δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθη, καὶ ἠγοῦμαι σκύβαλα δεῖναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω,

⁹ καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει·

¹⁰ τοῦ γινῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,

¹¹ εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τῶν νεκρῶν.

Pressing On Toward the Goal

¹² Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δέ, εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ Ἰσκατελήφθην ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

¹³ Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν τοῦ λογιζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,

¹⁴ κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

¹⁵ Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει·

¹⁶ πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν Ἰκανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

¹⁷ Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.

¹⁸ Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ·

‡ 2:30 του χριστου | χριστου NA SBL TH | κυριου WH § 2:30 παραβουλευσαμενος | παραβολευσαμενος CT * 2:30 αναπληρωση | πληρωση PCK * 3:1 ασφαλεις | το ασφαλεις HF PCK † 3:3 θεου | θεω TR ‡ 3:5 περιτομη | περιτομη ANT CT HF PCK § 3:5 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH * 3:6 ζηλον | ζηλος CT † 3:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 3:8 μεν ουν | μενουγγε ANT CT TR § 3:8 ειναι | — CT * 3:10 την κοινωνιαν των | κοινωνιαν SBL TH WH † 3:10 συμμορφουμενος | συμμορφιζομενος CT ‡ 3:11 των | την εκ CT § 3:12 κατεληφθην | κατελημφθην CT * 3:12 του χριστου ιησου | χριστου ιησου NA TH WH | χριστου SBL † 3:13 ου | ουπω M^{Dt} ANT PCK WH ‡ 3:14 επι | εις CT § 3:16 κανονι το αυτο φρονειν 81.2% | — CT 1.6% * 3:17 συμμιμηται | συνμιμηται TH WH † 3:17 γινεσθε | γεινεσθε TH

19 ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα, Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν·

21 ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, †εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἑαυτῷ τὰ πάντα.

4

1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

Practical Counsel

2 *Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

3 †Ναί, ἐρωτῶ καὶ σέ, †σύζυγε γνήσιε, Συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.

5 Τὸ ἐπεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ Κύριος ἐγγύς.

6 Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει *μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν.

7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε.

9 Ἄ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

Acknowledgment of the Philippians' Gift

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλατε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἡκαιρεῖσθε δέ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἶμι, αὐτάρκης εἶναι.

12 Οἶδα †καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με †Χριστῷ.

14 Πλὴν καλῶς ἐποίησατε Συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ *λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι·

16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε.

17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, †ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

18 Ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ.

‡ 3:21 εἰς το γενεσθαι αυτο 89.8% | — CT 2.5% § 3:21 ἐαυτῷ | αὐτῷ ANT NA TH | αὐτῷ SBL WH * 4:2 ευοδιαν | ευωδιαν ST † 4:3 ναι | και TR ‡ 4:3 συζυγε γνησιε | γνησιε συζυγε NA SBL | γνησιε συζυγε TH WH § 4:3 συλλαμβανου | συλλαμβανου TH WH * 4:6 μετα | μετ SBL WH † 4:12 και | δε ST ‡ 4:13 χριστω | — CT § 4:14 συγκοινωνησαντες | συγκοινωνησαντες TH WH * 4:15 ληψεως | λημψεως CT † 4:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

¹⁹ Ὁ δὲ Θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ †τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

²⁰ Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Final Greetings

²¹ Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

²² Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

²³ Ἡ χάρις τοῦ Ἐκυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ *πάντων ὑμῶν.

†Ἀμήν.‡

‡ 4:19 τον πλουτον | το πλουτος CT § 4:23 κυριου | κυριου ημων TR * 4:23 παντων 89.5% | του πνευματος CT 8.8% † 4:23 αμην | — NA SBL WH ‡ 4:23 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

Greeting

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός,

² τοῖς ἐν †Κολασσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν †καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Thanksgiving and Prayer

³ Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ §καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι,

⁴ ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην *τὴν εἰς πάντας τοὺς ἀγίους,

⁵ διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου,

⁶ τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, †καὶ ἔστι καρποφορούμενον †καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ·

⁷ καθὼς §καὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ *ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ,

⁸ ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

The Preeminence of Christ

⁹ Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,

¹⁰ περιπατῆσαι †ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν †ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι §εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ·

¹¹ ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

¹² εὐχαριστοῦντες τῷ *πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι †ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτί,

¹³ ὃς †ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτοῦς, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,

¹⁴ ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν §ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν·

¹⁵ ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως·

¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, *τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ †τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·

¹⁷ καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε.

* **1:1** ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † **1:2** κολασσαις | κολοσσαις CT PCK SCR † **1:2** και κυριου ιησου χριστου | — CT § **1:3** και | — NA SBL WH * **1:4** την 86.1% | ην εχετε CT 11.4% † **1:6** και | — CT † **1:6** και αυξανομενον 47.4% | — ℣^{pt} TR 51.3% § **1:7** και | — CT * **1:7** υμων | ημων SBL TH WH † **1:10** υμας | — CT † **1:10** αρεσκευιαν | αρεσκευιαν WH § **1:10** εις την επιγνωσιν 90.3% | τη επιγνωσει CT 4.4% * **1:12** πατρι | θεω και πατρι ANT † **1:12** ημας | υμας CT † **1:13** ερρυσατο | ερυσατο WH § **1:14** απολυτρωσιν | απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου ℣^{pt} PCK TR * **1:16** τα | — CT † **1:16** τα | — CT

18 Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι,

20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἄνω ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν

22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστήσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 εἶγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ Στῆ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

Paul's Labor for the Church

24 *Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἡ ἐκκλησία·

25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος, κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,

26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν· νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ,

27 οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι ὅτι τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης·

28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἠλίκον ἀγῶνα ἔχω *περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἐώρακασιν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,

2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς *πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ,

3 ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

4 Τοῦτο ἔδὲ λέγω, ἵνα *μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.

5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἶμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

‡ 1:18 αρχη | η αρχη WH § 1:20 επι | εν ANT CT TR * 1:21 αποκατηλλαξεν | αποκατηλλαγητε SBL † 1:22 θανατου | θανατου αυτου PCK ‡ 1:23 μετακινουμενοι | μετακεινουμενοι TH § 1:23 τη | — CT * 1:24 νυν | ος νυν SCR † 1:24 παθημασιν | παθημασι μου ANT PCK TR ‡ 1:26 νυνι | νυν CT § 1:27 τι το | τις ο ANT PCK TR * 1:27 ος | ο CT † 1:28 ιησου | — CT PCK * 2:1 περι | υπερ CT † 2:1 λαοδικεια | λαοδικια TH WH ‡ 2:1 εωρακασι | εορακαν NA SBL WH | εωρακαν TH § 2:2 συμβιβασθεντων | συμβιβασθεντες NA SBL TH | συνβιβασθεντες WH * 2:2 παντα πλουτον | παν πλουτος CT † 2:2 και πατρος και του 77.8% | και πατρος του MSS 12.8% | πατρος του TH 0.6% | — NA SBL WH 0.3% ‡ 2:3 της | — CT § 2:4 δε | — CT * 2:4 μη τις | μηδεις CT

Fullness of Life in Christ

- ⁶ Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε,
⁷ ἔρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι †ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες †ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.
⁸ Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν·
⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς,
¹⁰ καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας·
¹¹ ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος Στῶν ἀμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ,
¹² συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ *βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐγγείραντος αὐτὸν ἐκ †τῶν νεκρῶν.
¹³ Καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας †ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ὁσυνεζωποίησεν *ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος †ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,
¹⁴ ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν· καὶ αὐτὸ †ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ·
¹⁵ ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.
¹⁶ Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ὃ ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ *νουμηνίας ἢ σαββάτων·
¹⁷ ἃ ἐστὶ σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα †Χριστοῦ.
¹⁸ Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ †μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοοῦ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
¹⁹ καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ ὁσυνμβιβαζόμενον, αὖξει τὴν αὖξησιν τοῦ Θεοῦ.
²⁰ *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν †Χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε,
²¹ Μὴ ἄψη, μηδὲ γεύση, μηδὲ θίγης—
²² ἃ ἐστὶ πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει—κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων;
²³ Ἄτινά ἐστὶ λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν †ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3

Put On the New Self

† 2:7 εν | — NA SBL WH † 2:7 εν αυτη | — NA SBL TH § 2:11 των αμαρτιων 92.3% | — CT 6.9% * 2:12 βαπτισματι | βαπτισμω NA SBL † 2:12 των | — CT † 2:13 εν | — PCK WH § 2:13 συνεζωποησεν | συνεζωποησεν ST * 2:13 υμας | — TR † 2:13 ημιν | υμιν SCR † 2:14 ηρκεν | ηρεν ANT § 2:16 η | και NA WH * 2:16 νουμηνιας | νεομηνιας NA WH † 2:17 χριστου | του χριστου CT TR † 2:18 μη εωρακεν 80.7% | μη εορακεν MSS 11.9% | εορακεν NA SBL WH 1% | εωρακεν TH 0.8% § 2:19 συμβιβαζομενον | συνβιβαζομενον TH WH * 2:20 ει | ει σου ANT PCK TR † 2:20 χριστω | τω χριστω ANT TR † 2:23 εθελοθρησκεια | εθελοθρησκια ANT NA SBL WH

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος.

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ.

4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ *ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη †ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν †εἰδωλολατρεία,

6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ §ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας·

7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν *αὐτοῖς.

8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογία ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν·

9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ,

10 καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλληνας καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ †τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα †οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, §πραότητα, μακροθυμίαν·

13 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ *Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς·

14 ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, †ἣτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος.

15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ †Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι §γίνεσθε.

16 Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς, *καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν †χαρίτι ἄδοντες ἐν †τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ §Κυρίῳ.

17 Καὶ πᾶν ὅ τι *ἂν ποιῆτε, ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ †καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

Rules for Christian Households

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς †ιδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ.

19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ §ἐστὶν εὐάρεστον *ἐν Κυρίῳ.

21 Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.

22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν †ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας, φοβούμενοι τὸν †Θεόν·

* 3:4 ἡμων | υμων NA SBL TH † 3:5 υμων | — CT † 3:5 εἰδωλολατρεία | εἰδωλολατρία ANT NA PCK SBL WH § 3:6 ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας | — WH * 3:7 αὐτοῖς | τουτοῖς CT † 3:11 τα | — TH WH † 3:12 οἰκτιρμου | οἰκτιρμων ℣^{PI} TR | οἰκτειρμου TH § 3:12 πραοτητα | πραυτητα CT * 3:13 χριστος | κυριος CT † 3:14 ητις | ο CT † 3:15 θεου 95.2% | χριστου CT 4.8% § 3:15 γινεσθε | γεινεσθε TH * 3:16 και υμνοις και | υμνοις CT † 3:16 χαριτι | τη χαριτι NA † 3:16 τη καρδια | ταις καρδιαις CT § 3:16 κυριω | θεω CT * 3:17 αν | εαν CT † 3:17 και | — CT † 3:18 ιδιοις | — ANT CT § 3:20 εστιν ευαρεστον | ευαρεστον εστιν CT * 3:20 εν | τω ANT TR † 3:22 οφθαλμοδουλειαις | οφθαλμοδουλιαις ANT PCK SBL WH | οφθαλμοδουλια NA † 3:22 θεον | κυριον CT

23 Ἐκαὶ πᾶν ὃ τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου *λήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ †γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε.

25 Ὁ †δὲ ἀδικῶν Ἰσκομεῖται ὁ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι *προσωποληψία.

4

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν *οὐρανοῖς.

Further Instructions

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ·

3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλήσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι·

4 ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλήσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.

6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

Final Greetings

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ·

8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα †γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν·

9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν. Πάντα ὑμῖν †γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς—ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν·

11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουστός, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα *στήτε τέλειοι καὶ †πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει †ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Ἰλαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἰεραπόλει.

14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς.

15 Ἀσπασάσθε τοὺς ἐν *Ἰλαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ †Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν.

16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ †Ἰλαοδικαίων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Ἰλαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε.

§ 3:23 και παν ο τι εαν 59.6% | και παν ο τι αν MSS 13.9% | και παν ο εαν MSS 9.5% | ο εαν CT 2.9% * 3:24 ληψεσθε | αποληψεσθε ANT TR | απολημψεσθε CT † 3:24 γαρ | — CT † 3:25 δε | γαρ CT § 3:25 κομμειται | κομισεται NA SBL WH * 3:25 προσωποληψια | προσωπολημψια CT * 4:1 ουρανοις | ουρανω CT † 4:8 γνω τα περι υμων 85% | γνωτε τα περι ημων NA SBL WH 9% † 4:9 γνωριουσι | γνωρισουσι CT § 4:12 χριστου | χριστου ιησου NA TH WH * 4:12 στητε | σταθητε CT † 4:12 πεπληρωμενοι | πεπληροφορημενοι CT † 4:13 ζηλον πολυν | πολυν πονον CT § 4:13 λαοδικεια | λαοδικια TH WH * 4:15 λαοδικεια | λαοδικια TH WH † 4:15 νυμφαν ... αὐτοῦ | νύμφαν ... αὐτῆς NA SBL WH | νύμφαν ... αὐτῶν TH † 4:16 λαοδικαιων | λαοδικεων ANT CT HF PCK TR § 4:16 λαοδικειας | λαοδικιας TH WH

17 Καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

*Ἀμήν.†

* 4:18 αμην | — CT † 4:18 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κολασσαῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυτικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

Greeting

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρί, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη *ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

The Thessalonians' Good Example

² Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνησίαν †ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν,

³ ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν·

⁴ εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ †Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν·

⁵ ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ ὅθεν πληροφορία πολλῆ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς.

⁶ Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου,

⁷ ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς †τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ †τῇ Ἀχαΐᾳ.

⁸ Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ὅθεν τῇ Ἀχαΐᾳ, *ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν †ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι.

⁹ Αὐτοὶ γὰρ περὶ †ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν εἴσοδον ὄψομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ,

¹⁰ καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ *τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς †ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2

Paul's Ministry in Thessalonica

¹ Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

² *ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

³ Ἦ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, †οὔτε ἐν δόλῳ·

⁴ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ †τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

* **1:1** ἀπο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου 84.7% | — CT 7.5% † **1:2** υμων | — CT ‡ **1:4** θεου | του θεου NA WH § **1:5** εν | — SBL WH * **1:5** εν | — WH † **1:7** τυπους | τυπον CT ‡ **1:7** τη | εν τη ANT CT | — PCK § **1:8** εν τη | — SBL TR WH * **1:8** αλλα και | αλλ CT † **1:8** ημας εχειν | εχειν ημας CT ‡ **1:9** ημων | υμων PCK § **1:9** εσχομεν | εχομεν ST * **1:10** των | — TR † **1:10** απο | εκ CT * **2:2** αλλα | αλλα και TR † **2:3** ουτε | ουδε CT ‡ **2:4** τω | — CT

⁵ Ούτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ σκολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε *ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς·

⁶ οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε †ἀπὸ ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι,

⁷ †ἀλλ' ἐγενήθημεν ᾄψιμοι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς *ἄν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα·

⁸ οὕτως, †ὀμειρόμενοι ὑμῶν, †εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ὄψεσθε.

⁹ Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς *γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ.

¹⁰ Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν·

¹¹ καθάπερ οἴδατε ὡς ἓνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι

¹² καὶ †μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ †περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

¹³ Ὡς διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς *ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν.

¹⁴ Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι †τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων,

¹⁵ τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς †ιδίους προφήτας, καὶ ὁμήμας ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων,

¹⁶ κωλόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἐφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

Paul's Longing to See the Thessalonians

¹⁷ Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπω οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ·

¹⁸ *διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς.

¹⁹ Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν †Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ;

²⁰ Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ †ἡ χαρὰ.

3

¹ Διὸ μηκέτι στέγοντες, *εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνον,

§ 2:5 κολακείας | κολακίας WH * 2:5 ἐν | — WH † 2:6 ἀπο | ἀπ CT TR † 2:7 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 2:7 ἦμοι 85.9% | ἡμοι NA WH 11.5% * 2:7 ἀν | ἐαν NA SBL WH † 2:8 ὀμειρομενοι | ἡμειρομενοι PCK TR † 2:8 εὐδοκοῦμεν | ἡδοκοῦμεν WH § 2:8 γεγενησθε | ἐγενηθητε CT * 2:9 γὰρ | — CT † 2:12 μαρτυρομενοι | μαρτυρουμενοι TR † 2:12 περιπατησαι | περιπατειν CT § 2:13 δια | και δια CT * 2:13 ἐστιν ἀληθως | ἀληθως ἐστι SBL WH † 2:14 τα αὐτα | ταυτα TR † 2:15 ἰδίους 94% | — CT 5% § 2:15 ἡμας | υμας ST * 2:18 διο | διοτι CT † 2:19 ἰησου | ἰησου χριστου ANT TR † 2:20 ἡ | — ANT * 3:1 εὐδοκησαμεν | ἡδοκησαμεν TH WH

² καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ †διάκονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ἑῦμας περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν,

³ Ὡςτὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα.

⁴ Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε.

⁵ Διὰ τοῦτο ἀγῶ, μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

Timothy's Encouraging Report

⁶ Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·

⁷ διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ *θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως·

⁸ ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς †στήκετε ἐν Κυρίῳ.

⁹ Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

¹⁰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

¹¹ Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς·

¹² ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς,

¹³ εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων *αὐτοῦ.

4

Living to Please God

¹ *Λοιπὸν †οῦν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Ὡθεῶ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον.

² Οἶδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

³ Τοῦτο γὰρ ἐστὶ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας·

⁴ εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ,

⁵ μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν·

⁶ τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἕκδικος *ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ †προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα.

⁷ Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

† 3:2 διακονον του θεου και συνεργων ημων 92.5% | διακονον του θεου TH WH 3.2% | συνεργων του θεου NA SBL 0.3% † 3:2 υμας περι | υπερ CT § 3:3 το | τω TR * 3:7 θλιψει και αναγκη | αναγκη και θλιψει CT † 3:8 στηκετε | στηκητε ANT PCK TR † 3:11 χριστος | — CT § 3:13 χριστου | — CT * 3:13 αυτου | αυτου αμην NA * 4:1 λοιπον | το λοιπον M^{pt} ANT PCK TR † 4:1 ουν | — WH † 4:1 καθως | ινα καθως CT § 4:1 θεω | θεω καθως και περιπατετε CT * 4:6 ο | — CT † 4:6 προειπομεν | προειπαμεν M^{pt} CT HF TR

⁸ Τοιγαροῦν ὁ ἄθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἄθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν †καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ Ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

⁹ Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ *ὕμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους·

¹⁰ καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,

¹¹ καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς †ιδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν·

¹² ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

The Coming of the Lord

¹³ Οὐ †θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν †σκεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

¹⁴ Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.

¹⁵ Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας.

¹⁶ Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·

¹⁷ ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἄερα· καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα.

¹⁸ Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

5

The Day of the Lord

¹ Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι.

² Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι *ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται·

³ ὅταν †γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς †ἐφίσταται ὄλεθρος, ὡσπερ ἡ ὄδις τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν.

⁴ Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς †σκλέπτῃς καταλάβῃ·

⁵ *πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους·

⁶ ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς †καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.

⁷ Οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσι.

⁸ †Ἡμεῖς δέ, ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας.

⁹ Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, †ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

‡ 4:8 και δοντα | και διδοντα NA SBL | διδοντα WH § 4:8 υμας | ημας TR * 4:9 υμεις | — PCK † 4:11 ιδιαις | — SBL TH WH ‡ 4:13 θελομεν | θελω TR § 4:13 κεκοιμημενων | κοιμωμενων CT * 5:2 η | — CT † 5:3 γαρ | — CT ‡ 5:3 εφισταται | επισταται TH WH § 5:4 κλεπτῃς | κλεπτας WH * 5:5 παντες | παντες γαρ CT † 5:6 και | — CT ‡ 5:8 ημεις | υμεις ANT § 5:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

10 τοῦ ἀποθανόντος *ὕπερ ἡμῶν, ἵνα, εἴτε †γρηγορῶμεν εἴτε ‡καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν.

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

Final Instructions and Benediction

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προῖσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς,

13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.

15 Ὅρατε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τιμι ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε ὅτι καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε·

17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε·

18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς.

19 Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε·

20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε·

21 πάντα *δὲ †δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε·

22 ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς· καὶ ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖη.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

25 Ἀδελφοί, ‡προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ.

27 Ὡρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς *ἀγίοις ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

†Ἀμήν.‡

* 5:10 υπερ | περι SBL WH † 5:10 γρηγορωμεν | γρηγορουμεν ℳ^{Pt} PCK ‡ 5:10 καθευδωμεν | καθευδομεν PCK § 5:15 και | — SBL WH * 5:21 δε | — TR † 5:21 δοκιμαζετε | δοκιμαζοντες ℳ^{Pt} ‡ 5:25 προσευχεσθε | προσευχεσθε και NA WH § 5:27 ορκιζω | ενορκιζω CT * 5:27 αγιοις 89.5% | — CT 5.3% † 5:28 αμην | — NA SBL WH ‡ 5:28 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

Greeting

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς *ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

The Judgment at Christ's Coming

³ Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνδὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους·

⁴ ὥστε †ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ‡καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε·

⁵ ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

⁶ εἶπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν,

⁷ καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

⁸ ἐν Σπυρὶ φλογός, δίδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν *Ἰησοῦ·

⁹ οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

¹⁰ ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς †πιστεύσασιν ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

¹¹ Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὃ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει·

¹² ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν †Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2

The Man of Sin

¹ Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν,

² εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, *μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ †πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ †Χριστοῦ·

³ μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς Σάμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

* 1:2 ἡμων | — SBL WH † 1:4 ἡμας αὐτους | αὐτους ἡμας CT ‡ 1:4 καυχασθαι | εγκαυχασθαι NA SBL | ενκαυχασθαι TH WH § 1:8 πυρι φλογος | φλογι πυρος SBL * 1:8 ιησου | ιησου χριστου ℳ^{Pt} ANT HF PCK TR † 1:10 πιστευσασιν | πιστευουσιν TR ‡ 1:12 ιησου | ιησου χριστου ℳ^{Pt} ANT PCK TR * 2:2 μητε | μηδε CT † 2:2 πνευματος | του πνευματος ANT ‡ 2:2 χριστου | κυριου CT § 2:3 αμαρτιας 93.5% | ανομιας CT 5.5%

⁴ ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ *πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ †ὡς Θεὸν καθίσει, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός.

⁵ Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

⁶ Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ‡ἑαυτοῦ καιρῷ.

⁷ Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι, ἕως ἐκ μέσου γένηται,

⁸ καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ὁ ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

⁹ οὗ ἔστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους,

¹⁰ καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ *τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς.

¹¹ Καὶ διὰ τοῦτο †πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·

¹² ἵνα κριθῶσι ‡πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ὁ ἀλλ' εὐδοκήσαντες *ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

Chosen for Salvation

¹³ Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι †εἴλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ‡ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας·

¹⁴ εἰς ὃ ὁ ἔκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹⁵ Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

¹⁶ Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ *ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰώνιαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

¹⁷ παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι †ὑμᾶς ἐν παντὶ ‡λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

3

Pray for Us

¹ Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζεται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς,

² καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.

³ Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

⁴ Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν *ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.

⁵ Ὁ δὲ Κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς †τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

* 2:4 παντα | παν το SCR † 2:4 ως θεον καθισαι 78.4% | καθισαι CT 7.7% | καθισαι ως θεον 7.4% ‡ 2:6 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ WH § 2:8 αναλωσει 82.6% | ιησους αναλωσει MSS 8.2% | ιησους ανελοι CT 4.4% * 2:10 της αδικιας εν | αδικιας CT † 2:11 πεμψει | πεμπει CT ‡ 2:12 παντες | απαντες TH § 2:12 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 2:12 εν | — CT † 2:13 ειλετο | ειλατο CT ‡ 2:13 απ αρχης | απαρχην NA SBL § 2:14 εκαλεσεν | και εκαλεσεν NA * 2:16 ο θεος και | ο θεος ο NA TH WH | θεος ο SBL † 2:17 υμας | — CT ‡ 2:17 λογω και εργω | εργω και λογω CT * 3:4 υμιν | — CT † 3:5 την | — ST

Warning Against Idleness

⁶ Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν ἔπαρέλαβον παρ' ἡμῶν.

⁷ Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,

⁸ οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, *νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν·

⁹ οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἐαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.

¹⁰ Καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

¹¹ Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

¹² Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν †διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἐαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

¹³ Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

¹⁴ Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, ἄκα καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῆ,

¹⁵ καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

Benediction

¹⁶ Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

¹⁷ Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶ σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

¹⁸ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

*Ἀμήν.†

‡ 3:6 ἡμων | — WH § 3:6 παρελαβον | παρελαβε TR | παρελαβοσαν NA SBL TH | παρελαβετε WH * 3:8 νυκτα και ημεραν | νυκτος και ημερας CT † 3:12 δια του κυριου ημων ιησου χριστου | εν κυριω ιησου χριστω CT ‡ 3:13 εκκακησητε | εγκακησητε NA SBL TH | ενκακησητε WH § 3:14 και μη συναναμιγνυσθε | μη συναναμιγνυσθαι CT * 3:18 αμην | — CT † 3:18 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγγραφή ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

Greeting

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,

² Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς †ἡμῶν καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Warning Against False Teachers

³ Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλης τισὶ μὴ ἕτεροδιδασκαλεῖν,

⁴ μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες *ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ †οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.

⁵ Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου·

⁶ ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν,

⁷ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαίουνται.

⁸ Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται,

⁹ εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, †πατρολώαις καὶ Ἰμητρολώαις, ἀνδροφόνοις,

¹⁰ πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται,

¹¹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπίστεύθη ἐγώ.

Paul's Testimony of God's Mercy

¹² *Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν,

¹³ †τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστὴν· †ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ·

¹⁴ ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

¹⁵ Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·

¹⁶ ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν *πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

¹⁷ Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ †σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 1:1 κυριου ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT ‡ 1:2 ἡμων | — CT
 § 1:2 χριστου ἰησου | ἰησου χριστου SCR * 1:4 ζητησεις | εκζητησεις CT † 1:4 οικονομιαν | οικοδομιαν
 SCR ‡ 1:9 πατρολωαις | πατραλωαις M^{Pt} TR | πατραλοιαις PCK § 1:9 μητρολωαις | μητραλωαις M^{Pt}
 TR | μητραλοιαις PCK * 1:12 και | — CT † 1:13 τον | το CT ‡ 1:13 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR § 1:16
 ἰησους χριστος | χριστος ἰησους NA SBL WH * 1:16 πασαν | απασαν CT † 1:17 σοφω 96.6% | — CT 1.8%

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν,

19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπώσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν·

20 ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

2

Instruction About Prayer

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων·

2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἥρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

3 Τοῦτο * γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς,

6 ὁ δούς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους,

7 εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω † ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὀσίους χειράς, χωρὶς ὀργῆς καὶ † διαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως § καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, * ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ,

10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναίξιν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ.

12 † Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα·

14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ † ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε·

15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

3

Qualifications for Overseers

1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.

2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον * ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, † νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν·

3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, † μὴ αἰσχροκερδῆ, § ἀλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον·

4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος.

* 2:3 γαρ | — CT † 2:7 ἐν χριστῷ | — CT ‡ 2:8 διαλογισμοῦ | διαλογισμῶν WH § 2:9 καὶ τὰς 93.6% | καὶ NA SBL 3.5% | — TH WH 1.5% * 2:9 ἢ χρυσῷ | καὶ χρυσιῷ NA SBL WH | καὶ χρυσῷ TH † 2:12 γυναίκε δε διδάσκειν | διδάσκειν δε γυναίκε CT ‡ 2:14 ἀπατηθεῖσα | ἐξαπατηθεῖσα CT * 3:2 ἀνεπίληπτον | ἀνεπίληπτον CT † 3:2 νηφάλιον | νηφάλιον ANT CT PCK SCR ‡ 3:3 μὴ αἰσχροκερδῆ 69.5% | — CT 29.5% § 3:3 ἀλλ | ἀλλὰ NA²⁷ SBL TH WH

⁵ Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;

⁶ Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.

⁷ Δεῖ δὲ *αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμόν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

Qualifications for Deacons

⁸ Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς,

⁹ ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει.

¹⁰ Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες.

¹¹ Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, †νηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι.

¹² Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.

¹³ Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

The Mystery of Godliness

¹⁴ Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε ‡τάχιον·

¹⁵ ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἣτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας.

¹⁶ Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον·

§ Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
 ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
 ὤφθη ἀγγέλοις,
 ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
 ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
 * ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

4

Some Will Fall Away from the Faith

¹ Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,

² ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, * κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

³ κωλούντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς †μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν.

⁴ Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·

⁵ ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

A Good Servant of Jesus Christ

⁶ Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος †Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧς παρεκλούθηκας.

* 3:7 αυτον | — CT † 3:11 νηφαλεους | νηφαλιους ANT CT PCK SCR ‡ 3:14 ταχιον 90.4% | εν ταχει NA SBL WH 1.7% § 3:16 θεος | ος CT * 3:16 ανεληφθη | ανελημφθη CT * 4:2 κεκαυτηριασμενων | κεκαυστηριασμενων ANT CT † 4:3 μεταληψιν | μεταλημψιν CT ‡ 4:6 ιησου χριστου | χριστου ιησου CT

7 Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. Γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν·

8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἡ ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

10 Εἰς τοῦτο γὰρ *καὶ κοπιῶμεν καὶ †ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

12 Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, †ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.

13 Ἔως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ *ἐν πᾶσιν.

16 Ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. Ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

5

Instructions for the Church

1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·

2 πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ *ἀγνείᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μαυθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἐστὶν †ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλπίκεν ἐπὶ †τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

6 Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.

7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἁνεπίληπτοι ᾦσιν.

8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα *τῶν οἰκείων οὐ †προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χειρῶν.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα, γεγонуῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή,

10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἔτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε.

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν,

12 ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἄμα δὲ καὶ ἀργαὶ μαυθάνουσι, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.

14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν δίδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν.

§ 4:8 επαγγελίαν | επαγγελίας ANT PCK * 4:10 καὶ | — CT † 4:10 ονειδιζομεθα | αγωνιζομεθα NA TH WH
 † 4:12 ἐν πνευματι 90.4% | — CT 9% § 4:12 αγνεια | αγνια WH * 4:15 ἐν 95.4% | — CT 2.6% * 5:2 αγνεια
 | αγνια WH † 5:4 αποδεκτον | καλον και αποδεκτον ANT TR † 5:5 τον | — NA SBL § 5:7 ανεπιληπτοι
 | ανεπιληπτοι CT * 5:8 των | — CT † 5:8 προνοει | προνοειται TH

15 Ἦδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ.

16 Εἴ τις τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἴνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ.

18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καί, **Ἄξιός ἐστιν ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.**

19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.

20 *Τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ †πρόσκλησιν.

22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει.

23 Μηκέτι ὑδροπότει, ἴνα ὀλίγῳ χρόνῳ, διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν.

25 Ὅσαύτως καὶ τὰ †καλὰ ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

6

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηθῇ.

2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

False Teachers and the Love of Money

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει.

3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ,

4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί,

5 *διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. †Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειάς·

7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, †δηλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα·

8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.

‡ 5:16 τις πιστος η 87.4% | δε τις πιστος η MSS 7.7% | τις CT 1.9% § 5:16 επαρκειτω | επαρκεισθω TH

* 5:20 τους | τους δε WH † 5:21 κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 5:21 προσκλησιν | προσκλισιν

CT PCK TR § 5:23 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:23 σου | — CT † 5:25 καλα εργα | εργα τα καλα CT

‡ 5:25 εστι | — CT § 5:25 δυνανται | δυναται TR * 6:5 διαπαρατριβαι | παραδιατριβαι ANT TR † 6:5

αφιστασο απο των τοιουτων 92.5% | — CT 2.9% ‡ 6:7 δηλον | — CT

⁹ Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.

¹⁰ Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἥς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλαῖς.

Fight the Good Fight

¹¹ Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, *πραότητα.

¹² Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης, καὶ ὠμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.

¹³ Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶσαντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν,

¹⁴ τηρήσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, *ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

¹⁵ ἦν καιροῖς ἰδίους δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων,

¹⁶ ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

¹⁷ Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἡλπιεῖν ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἔν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν·

¹⁸ ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,

¹⁹ ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ἑαίωνίου ζωῆς.

²⁰ Ὡ Τιμόθεε, τὴν *παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως·

²¹ ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἡστόχησαν.

Ἡ χάρις ἄμετά σου.

‡Ἀμήν.‡

§ 6:11 του | — CT * 6:11 πραοτητα | πραυπαθιαν NA SBL WH | πραυπαθειαν TH † 6:12 ην | ην και ANT PCK TR ‡ 6:13 ζωοποιουντος | ζωογονουντος CT § 6:13 πιλατου | πειλατου WH * 6:14 ανεπιληπτον | ανεπιληπτον CT † 6:17 εν τω θεω τω ζωντι 77.2% | επι τω θεω τω ζωντι MSS 7.1% | επι τω θεω MSS 5.9% | επι θεω CT 1% ‡ 6:17 παντα πλουσιως | πλουσιως παντα TR § 6:19 αιωνιου | οντως CT * 6:20 παραθηκην | παρακαταθηκην ANT TR † 6:21 μετα σου | μεθ υμων CT ‡ 6:21 αμην | — CT § 6:21 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἧτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

Greeting

¹ Παῦλος, ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

² Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Paul's Charge to Timothy

³ Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας,

⁴ ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ,

⁵ ὑπόμνησιν †λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμη σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου †Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

⁶ Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.

⁷ Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

⁸ Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ Ἕσυγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ,

⁹ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ *κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων,

¹⁰ φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν †Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,

¹¹ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος †ἔθνων.

¹² Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶ τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

¹³ Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ᾧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

¹⁴ Τὴν καλὴν Ἕπαραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

¹⁵ Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ᾧν ἐστὶ *Φύγελος καὶ Ἐρμογένης.

¹⁶ Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ †ἐπαισχύνθη,

¹⁷ ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, †σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὔρε—

¹⁸ δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ—καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου ANT CT HF † **1:5** λαμβανων | λαβων CT ‡ **1:5** ευνικη | ευνικη PCK ST
 § **1:8** συγκακοπαθησον | συνκακοπαθησον TH WH * **1:9** κατ | κατα CT † **1:10** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA WH ‡ **1:11** εθνων 98.1% | — CT 0.9% § **1:14** παραθηκην | παρακαταθηκην TR * **1:15** φυγελος | φυγελλος ANT PCK TR † **1:16** επαισχυνθη | επησχυνθη PCK TR ‡ **1:17** σπουδαιότερον 91.6% | σπουδαιως CT 3.1%

2

A Good Soldier of Christ Jesus

¹ Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

² Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.

³ *Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης †Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁴ Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου †πραγματεῖαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέση.

⁵ Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.

⁶ Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.

⁷ Νόει δ' ἄ λέγω· *δὴ γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.

⁸ Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος †Δαυὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου·

⁹ ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· †ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται.

¹⁰ Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου.

¹¹ Πιστὸς ὁ λόγος·

εἰ γὰρ συναπεθάνομεν,

καὶ §συζήσομεν·

¹² εἰ ὑπομένομεν,

καὶ *συμβασιλεύσομεν·

εἰ †ἀρνούμεθα,

κάκεινος ἀρνήσεται ἡμᾶς·

¹³ εἰ ἀπιστοῦμεν,

ἐκεῖνος πιστὸς μένει·

‡ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

A Faithful Workman of God

¹⁴ Ταῦτα ὑπομίμησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ §Κυρίου μὴ λογομαχεῖν *εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων.

¹⁵ Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

¹⁶ Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας,

¹⁷ καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομῆν ἔξει· ᾧ ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·

¹⁸ οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες †τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινων πίστιν.

¹⁹ Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, Ὑγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα †Κυρίου.

* 2:3 συ ουν κακοπαθησον 93.3% | συγκακοπαθησον (συν- TH WH) NA SBL 3.9% † 2:3 ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 2:4 πραγματειαις | πραγματιας WH § 2:7 α | ο CT * 2:7 δωη | δωσει CT † 2:8 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 2:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 2:11 συζησομεν | συζησομεν TH WH * 2:12 συμβασιλευσομεν | συμβασιλευσομεν WH † 2:12 αρνουμεθα | αρνησομεθα CT ‡ 2:13 αρνησασθαι | αρνησασθαι γαρ NA TH WH § 2:14 κυριου | θεου NA WH * 2:14 εις | επ CT † 2:18 την | — SBL WH ‡ 2:19 κυριου | χριστου TR

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὄστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

21 Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, ὁ καὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας.

24 Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, *ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντα, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,

25 ἐν ἡλικίᾳ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε ἴδῃ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας,

26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3

Hard Times in the Last Days

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί.

2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,

3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,

4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι,

5 ἔχοντες μὀρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου.

6 Ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ *ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες ἡγυναικάρια σεσωρευμένα ἀμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις,

7 πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα.

8 Ὁν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν ὁμωσῆ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν.

9 Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἐκδηλὸς ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

Continue in What You Have Learned

10 Σὺ δὲ *παρηκολούθηκός μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ,

11 τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ Κύριος.

12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες σεῦσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται.

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες *καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες,

15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ταῖς ἱερὰς γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

§ 2:21 καὶ | — CT * 2:24 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH † 2:25 πραστητι | πραυτητι CT ‡ 2:25 δω | δωη CT * 3:6 ενδυνοντες | ενδυοντες PCK † 3:6 αιχμαλωτευοντες | αιχμαλωτιζοντες ANT CT PCK ‡ 3:6 γυναικαρια | τα γυναικαρια TR § 3:8 μωση | μωσει ANT CT HF TR * 3:10 παρηκολουθηκας | παρηκολουθησας CT † 3:11 εγενετο | εγενοντο ANT ‡ 3:11 ερρυσατο | ερυσσατο WH § 3:12 ευσεβως ζην | ζην ευσεβως SBL TH WH * 3:14 καὶ | καὶ οὖς PCK † 3:14 τινος | τινων CT ‡ 3:15 τα | — SBL WH

¹⁶ Πᾶσα γραφή θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ᾔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ·

¹⁷ ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

4

Preach the Word

¹ Διαμαρτύρομαι * οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ † τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, ‡ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ,

² κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.

³ Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ᾔπιθυμίας τὰς ἰδίας ἐαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·

⁴ καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.

⁵ Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

⁶ Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς * ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.

⁷ Τὸν † ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα·

⁸ λοιπόν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

Personal Instructions

⁹ Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως·

¹⁰ Δημᾶς γὰρ με ‡ ἐγκατέλειπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκη· ᾔκρησκει εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.

¹¹ Λουκᾶς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἐστὶ γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν.

¹² Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.

¹³ Τὸν * φελόνην ὃν † ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

¹⁴ Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ‡ ἀποδῶ ἑαυτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

¹⁵ ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ ᾔανθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

¹⁶ Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι * συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με † ἐγκατέλειπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖη.

¹⁷ Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ ‡ ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ᾔερρύσθην ἐκ στόματος λέοντος.

¹⁸ * Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

§ 3:16 ελεγχον | ελεγμον CT * 4:1 ουν εγω 83.5% | — CT 9% † 4:1 του κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 4:1 κατα | και CT § 4:3 επιθυμιας τας ιδιας 69.7% | ιδιας επιθυμιας CT 30.2% * 4:6 εμης αναλυσεως | αναλυσεως μου CT † 4:7 αγωνα τον καλον | καλον αγωνα CT ‡ 4:10 εγκατελειπεν | εγκατελειπεν TH WH § 4:10 κρησκης | κρισκης PCK * 4:13 φελονην | φαιλονην ^{pt} ANT HF NA SBL ST † 4:13 απελιπον | απειλιπον TH WH ‡ 4:14 αποδωη | αποδωσει CT § 4:15 ανθεστηκε | αντεστη CT * 4:16 συμπαρεγενετο | παρεγενετο CT † 4:16 εγκατελιπον | εγκατελειπον TH WH ‡ 4:17 ακουση | ακουσωσι CT § 4:17 ερρυσθην | ερυσθην TH WH * 4:18 και | — CT

Final Greetings

¹⁹ Ἀσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

²⁰ Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ †ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα.

²¹ Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

²² Ὁ Κύριος ‡Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

§ Ἀμήν.*

† 4:20 απελιπον | απειλιπον WH ‡ 4:22 ιησους χριστος | — CT § 4:22 αμην | — CT * 4:22 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

Greeting

¹ Παῦλος, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν,

² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων,

³ ἐφάνερωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπίστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

⁴ Τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, *ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

Qualifications for Elders

⁵ Τούτου χάριν ‡κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διεταξάμην·

⁶ εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα.

⁷ Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ,

⁸ ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ,

⁹ ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

¹⁰ Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ §καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ *περιτομῆς,

¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

¹² Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης,

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

¹³ Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,

¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

¹⁵ Πάντα †μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ ‡μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν· ἀλλὰ μεμιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

¹⁶ Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2

Teach Sound Doctrine

¹ Σὺ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ·

* 1:4 ελεος 91.3% | και CT 4.2% † 1:4 κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 1:5 κατελιπον | απελιπον NA SBL | απελιπον TH WH § 1:10 και | — TH WH * 1:10 περιτομης | της περιτομης CT † 1:15 μεν | — CT ‡ 1:15 μεμιασμενοις | μεμιαμμενοις ANT CT

² πρεσβύτας *νηφαλέους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·

³ πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, †μὴ οἴνω πολλῶ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,

⁴ ἵνα †σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

⁵ σώφρονας, ἀγνάς, σοίκουρούς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημηῖται·

⁶ τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν·

⁷ περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ *ἀδιαφορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,

⁸ λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ, μηδὲν ἔχων †περὶ †ἡμῶν λέγειν φαῦλον.

⁹ Δούλους ἰδίους δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας,

¹⁰ μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ Σπίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν *τοῦ σωτῆρος †ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

¹¹ Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ †ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,

¹² παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα, ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,

¹³ προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Σῆσοῦ Χριστοῦ,

¹⁴ ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθάρισῃ ἑαυτῶ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

¹⁵ Ταῦτα λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

3

Be Ready for Every Good Work

¹ Ὑπομίμησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς *καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι,

² μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους †πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

³ Ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, †μισοῦντες ἀλλήλους.

⁴ Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

⁵ οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ Σῶν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ *τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ †παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου,

* **2:2** νηφαλεους | νηφαλιους \mathfrak{M}^{pt} ANT CT PCK TR † **2:3** μη | μηδε SBL TH WH ‡ **2:4** σωφρονίζωσι | σωφρονίζουσι TH § **2:5** οικουρους | οικουργους CT * **2:7** αδιαφοριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν 68% | αδιαφοριαν σεμνοτητα MSS 9.6% | αδιαφοριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν MSS 6.2% | αφθοριαν σεμνοτητα CT 3.1% † **2:8** περι ημων λεγειν | λεγειν περι ημων CT ‡ **2:8** ημων | υμων TR § **2:10** πιστιν πασαν ενδεικνυμενους 79.8% | πασαν πιστιν ενδεικνυμενους CT 8.8% | πιστιν πασαν επιδεικνυμενους MSS 5.5% * **2:10** του | την του CT † **2:10** ημων | υμων ST ‡ **2:11** η | — CT § **2:13** ιησου χριστου | χριστου ιησου WH * **3:1** και | — CT † **3:2** πραοτητα | πραυτητα CT ‡ **3:3** μισουντες | μεισουντες TH § **3:5** ων | α CT * **3:5** τον αυτου ελεον | το αυτου ελεος CT † **3:5** παλιγγενεσις | παλιγγενεσις TH WH

⁶ οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν,
⁷ ἵνα δικαιοθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι †γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

⁸ Πιστός ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες ᾤθεω. Ταῦτά ἐστι *τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις·

⁹ μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ †ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.

¹⁰ Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ,

¹¹ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος.

Final Instructions and Greetings

¹² Ὄταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

¹³ Ζηναῖον τὸν νομικὸν καὶ †Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη.

¹⁴ Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

¹⁵ Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ᾤαμήν.*

‡ 3:7 γενωμεθα | γενηθωμεν CT § 3:8 θεω | τω θεω ANT PCK TR * 3:8 τα | — CT † 3:9 ερεις | ερις PCK | εριν WH ‡ 3:13 απολλω | απολλων CT § 3:15 αμην | — CT * 3:15 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Greeting

¹ Παῦλος δέσμιος *Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

² καὶ Ἀμφίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Philemon's Love and Faith

⁴ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνεΐαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

⁵ ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις ἑπρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

⁶ ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν *ἡμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

⁷ Ἡ χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

Paul's Appeal for Onesimus

⁸ Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,

⁹ διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹⁰ Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς *μου, Ὀνήσιμον,

¹¹ τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ ἴδὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα·

¹² Ἡ σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, ἑπροσλαβοῦ·

¹³ ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ *διακονῆ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

¹⁴ χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον.

¹⁵ Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς·

¹⁶ οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἴσθι ὅτι ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ.

¹⁷ Εἰ οὖν ἡμεῖς ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ.

¹⁸ Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἑλλόγει·

¹⁹ ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις.

* **1:1** χριστου ιησου [45.2%] | ιησου χριστου $\mathfrak{M}^{\text{P}} \text{PCK}$ [54.5%] † **1:2** αγαπητη 93.4% | αδελφη CT 5.4% ‡ **1:2** συστρατιωτη [90.8%] | συστρατιωτη TH WH [4%] § **1:5** προς [97.3%] | εις WH [1.6%] * **1:6** ημιν [64.4%] | υμιν PCK TR [34.7%] † **1:6** ιησουν [96.6%] | — CT [2.1%] ‡ **1:7** χαριν γαρ εχομεν πολλην 65.1% | χαριν εχομεν πολλην MSS 11.1% | χαραν γαρ εχομεν πολλην SCR 4.8% | χαραν γαρ πολλην εσχον CT 4.1% § **1:9** ιησου χριστου [91.9%] | χριστου ιησου CT [6.1%] * **1:10** μου [97.3%] | — CT [2.5%] † **1:11** δε [91.4%] | δε και NA [7.5%] ‡ **1:12** συ δε [93.1%] | σοι CT [0.7%] § **1:12** προσλαβου 91.6% | — CT 0.9% * **1:13** διακονη μοι [80%] | μοι διακονη CT [12.7%] † **1:16** αλλ [96.1%] | αλλα SBL WH [2.8%] ‡ **1:17** με [80.4%] | εμε TR [16.1%] § **1:18** ελλογει [92.2%] | ελλογα CT [2.1%]

²⁰ Ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν *Κυρίῳ.

²¹ Πεποιθῶς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ †ὸ λέγω ποιήσεις.

²² Ἄμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Final Greetings

²³ †Ἀσπάζονται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

²⁴ Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

²⁵ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ᾑμῶν Ἰησοῦ *Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

†Ἀμήν.‡

* **1:20** κυριω 74.4% | χριστω CT 20.3% † **1:21** ο [93.9%] | α CT [4%] ‡ **1:23** ασπαζονται [72.8%] | ασπαζεται ANT CT [25.5%] § **1:25** ημων [89.4%] | — NA SBL WH [6.7%] * **1:25** χριστου [80%] | — PCK [15.9%] † **1:25** αμην [91.2%] | — NA SBL WH [2.3%] ‡ **1:25** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Φιλῆμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

God Has Spoken Through His Son

¹ Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἑσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,

² ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ †τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,

³ ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως †αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν §ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς,

⁴ τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

The Son Is Superior to Angels

⁵ Τίτι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;

Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

⁶ Ὄταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει,

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.

⁷ Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει,

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·

⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν,

Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ *αἰῶνος·
†ράβδος εὐθύτητος ἢ ράβδος τῆς βασιλείας †σου.

⁹ Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου,
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

¹⁰ Καί,

Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί·

* **1:1** εσχάτου | εσχάτων TR † **1:2** τους αιωνας εποιησεν | εποιησε τους αιωνας CT ‡ **1:3** αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ 89.2% | αὐτοῦ NA TH WH 5.1% | δι' αὐτοῦ SBL 0.3% § **1:3** ποιησαμενος των αμαρτιων ημων | των αμαρτιων ποιησαμενος CT * **1:8** αιωνος | αιωνος και CT † **1:8** ραβδος ευθυτητος η 97.8% | η ραβδος της ευθυτητος CT 1.4% ‡ **1:8** σου | αυτου WH

11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις ἑαυτοῦς,
καὶ ἀλλαγήσονται·
σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ,
καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέ ποτε,

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2

Warning Against Neglecting Salvation

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως *ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μήποτε †παραρρῶμεν.

2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,

3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; Ἦτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,

4 συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις †τε καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

Jesus the Author of Salvation

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

6 Διεμαρτύρατο δὲ πού τις λέγων,

Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ;
Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτη αὐτόν;
7 Ἦ λᾶττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους·
δόξη καὶ τιμὴ ἐστεφάνωσας ἑαυτόν·
8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Ἐν *γὰρ τῷ ὑποτάξαι †αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. Νῦν δὲ οὐπω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.

9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμὴ ἐστεφανωμένον, ὅπως †χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσεται θανάτου.

10 Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.

11 Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοῦ καλεῖν,

§ 1:12 αὐτους 98.8% | αὐτους ὡς ἱματιον NA SBL WH 1.2% * 2:1 ἡμας προσεχειν | προσεχειν ἡμας CT
† 2:1 παραρρῶμεν | παραρρῶμεν CT ‡ 2:4 τε | — PCK § 2:7 αὐτον 73.6% | αὐτον καὶ κατεστησας αὐτον
ἐπι τα εργα των χειρων σου TR WH 26.1% * 2:8 γαρ τω | τω γαρ CT † 2:8 αὐτω | — SBL ‡ 2:9 χαριτι |
χωρις SBL

¹² λέγων,

Ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

¹³ Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ.

Καὶ πάλιν,

Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

¹⁴ Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκε ἄσαρκός καὶ αἷματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον,

¹⁵ καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.

¹⁶ Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.

¹⁷ Ὅθεν ὠφείλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ *ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ.

¹⁸ Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

3

Jesus Is Superior to Moses

¹ Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν *Ἰησοῦν Χριστόν,

² πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ †Μωϋσῆς ἐν ‡ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

³ Πλείονος γὰρ §δόξης οὗτος παρὰ *Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.

⁴ Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ †τὰ πάντα κατασκευάσας Θεός.

⁵ Καὶ ‡Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·

⁶ Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· §οῦ οἴκος ἐσμεν ἡμεῖς, *ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος †μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

Do Not Harden Your Hearts

⁷ Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

⁸ μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

§ 2:14 σαρκος και αιματος | αιματος και σαρκος CT * 2:17 ιλασκεσθαι | ειλασκεσθαι TH * 3:1 ιησουν
χριστον | χριστον ιησουν TR | ιησουν CT † 3:2 μωυσης | μωυσης TR ‡ 3:2 ολω | — SBL § 3:3 δοξης
ουτος | ουτος δοξης CT * 3:3 μωυσην | μωυσην TR † 3:4 τα | — CT ‡ 3:5 μωυσης | μωυσης TR § 3:6
ου | ος SBL * 3:6 εανπερ | εαν SBL TH WH † 3:6 μεχρι τελους βεβαιαν 95.3% | — NA SBL TH 0.8%

9 οὐ ἐπέειρασάν ἡμεῖς οἱ πατέρες ὑμῶν, ἡδοκίμασάν με,
καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου *τεσσαράκοντα ἔτη.

10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ,
καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·
αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·

11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινὶ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος·

13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας·

14 μέτοχοι γὰρ ᾤγεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἅνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν·

15 ἐν τῷ λέγεσθαι,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 *Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ τῆς Μωϋσέως.

17 Τίσι δὲ προσώχθισε ἡμεῖς τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἀμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;

18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἀπιστίαν.

4

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι.

2 Καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ *συγκεκριμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.

3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν,

Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·

καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων.

4 Εἶρηκε γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ·

5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τιναὶ εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπειθείαν,

‡ 3:9 με | — CT § 3:9 εδοκιμασαν με | εν δοκιμασια CT * 3:9 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 3:10 εκεινη | ταυτη CT ‡ 3:13 εξ υμων τις | τις εξ υμων NA SBL TR WH § 3:14 γεγοναμεν του χριστου | του χριστου γεγοναμεν CT * 3:16 τινες | τινες ^{pt} ANT CT PCK † 3:16 μωυσεως | μωυσεος PCK | μωσεως TR ‡ 3:17 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 3:19 δι | δια PCK * 4:2 συγκεκριμενους | συγκεκριμενος TR | συγκεκριρασμενους NA SBL | συγκεκερασμενους TH WH † 4:3 την | — SBL

7 πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν †Δαυιδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς §εῖρηται,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ.

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέση τῆς ἀπειθείας.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διῖκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς *τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.

13 Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Jesus the Great High Priest

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας.

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον †συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, †πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.

16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν §ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

5

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν·

2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περὶκεῖται ἀσθένειαν·

3 καὶ *διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ †ἑαυτοῦ, προσφέρειν †ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, §ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, *καθάπερ καὶ †Ἀαρών.

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

6 Καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει,

‡ 4:7 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 4:7 ειρηται | προειρηται CT * 4:12 τε | — CT † 4:15 συμπαθησαι | συναπαθησαι TH WH ‡ 4:15 πεπειραμενον | πεπειρασμενον CT SCR § 4:16 ελεον | ελεος CT * 5:3 δια ταυτην 89.6% | δι αυτην CT 5.8% † 5:3 εαυτου | αυτου NA | αυτου SBL ‡ 5:3 υπερ 92.6% | περι CT 6.4% § 5:4 αλλα | αλλ ο HF | αλλα ο TR * 5:4 καθαπερ | καθωσπερ CT † 5:4 ααρων | ο ααρων TR

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

⁷ Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν
δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρῶν
προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

⁸ καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν,

⁹ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο †τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας
αἰωνίου·

¹⁰ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

¹¹ Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε
ταῖς ἀκοαῖς.

¹² Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ
διδάσκειν ὑμᾶς, ὅτινα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε
χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, *καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς.

¹³ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γὰρ ἐστὶ.

¹⁴ Τελείων δέ ἐστὶν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια
γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6

Warning Against Falling Away

¹ Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα,
μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως
ἐπὶ Θεόν,

² βαπτισμῶν *διδασχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς †τε νεκρῶν, καὶ
κρίματος αἰωνίου.

³ Καὶ τοῦτο †ποιήσωμεν, ἅνπερ ἐπιτρέπη ὁ Θεός.

⁴ Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἄπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς
ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος Ἁγίου,

⁵ καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

⁶ καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας
ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.

⁷ Γῆ γὰρ ἡ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ὄσπολλάκις ἐρχόμενον ὑετόν, καὶ τίκτουσα
βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὗς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ·

⁸ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ
τέλος εἰς καῦσιν.

⁹ Πεπεισμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ *κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας,
εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν·

¹⁰ οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ †τοῦ κόπου τῆς
ἀγάπης ἧς †ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ
διακονοῦντες.

¹¹ Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν
πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·

‡ 5:9 τοις υπακουουσιν αυτω πασιν | πασι τοις υπακουουσιν αυτω CT § 5:12 τίνα | τινὰ NA SBL WH * 5:12
και | — SBL TH WH * 6:2 διδασχης | διδασχην SBL WH † 6:2 τε | — WH ‡ 6:3 ποιησωμεν | ποιησομεν
ANT CT PCK TR § 6:7 πολλακις ερχομενον | ερχομενον πολλακις CT * 6:9 κρεισσονα | κρειττονα ANT TR
† 6:10 του κοπου 86.6% | — CT 8.6% ‡ 6:10 ενδειξασθε | ενδειξασθε HF SCR

12 ἵνα μὴ νωθοὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας.

The Certainty of God's Promise

13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 λέγων, Ὁ Θεὸς μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι *μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος.

17 Ἐν ᾧ περισσότερο βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδειῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὄρκω,

18 ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι †Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος·

19 ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος·

20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7

The Priestly Order of Melchizedek

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλόγησας αὐτόν,

2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ—πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης·

3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ—μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ *καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης.

5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν †Λευὶ τὴν †ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ὁδοδεκαστῶν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ·

6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκε *τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ.

9 Καί, ὡς ἔπος εἶπεῖν, †διὰ Ἀβραάμ καὶ †Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται·

10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.

Jesus Compared to Melchizedek

§ 6:14 η | ει CT * 6:16 μεν | — CT † 6:18 θεον | τον θεον NA * 7:4 και | — SBL WH † 7:5 λει | λει TH WH ‡ 7:5 ιερατειαν | ιερατιαν WH § 7:5 αποδεκατου | αποδεκατου WH * 7:6 τον | — CT † 7:9 δια | δι CT ‡ 7:9 λει | λει TH WH § 7:10 ο | — CT

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς *Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν—ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο—τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ααρὼν λέγεσθαι;

12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ.

14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου·

17 *μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·

19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῆ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας—οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες,

21 ὁ δὲ †μετὰ ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν,

Ὡμοσε Κύριος
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,
Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
‡κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ—

22 κατὰ Στοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἕγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην.

25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν *ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·

27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἷὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

* 7:11 λευιτικῆς | λευιτικῆς TH WH † 7:11 αὐτὴ νενομοθετήτο | αὐτῆς νενομοθετήται CT ‡ 7:14 οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης μωϋσῆς 63.4% | οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης μωϋσῆς TR 20.2% | περὶ ἱερέων οὐδὲν μωϋσῆς CT 1.5%
§ 7:16 σαρκικῆς | σαρκινῆς CT PCK * 7:17 μαρτυρεῖ | μαρτυρεῖται CT † 7:21 μετὰ | μετ TH ‡ 7:21 κατὰ τὴν τάξιν μελχισεδέκ 97.8% | — CT 1.9% § 7:22 τοσοῦτον | τοσοῦτο καὶ NA TH WH | τοσοῦτο SBL
* 7:26 ἐπρεπεν | καὶ ἐπρεπεν CT

8

The High Priest of the New Covenant

¹ Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

² τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, *καὶ οὐκ ἄνθρωπος·

³ πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ †προσενέγκη.

⁴ Εἰ μὲν ‡γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων §τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ *τὸν νόμον τὰ δῶρα,

⁵ οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχηρμάτισται †Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν, Ὅρα, γὰρ φησι, ‡ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

⁶ §Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας *τέτυχε λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

⁷ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

⁸ Μεμφόμενος γὰρ †αὐτοῖς λέγει,

Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος,

καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ

καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινὴν·

⁹ οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν

ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·

ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,

κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

¹⁰ Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ

μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,

διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,

καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν,

καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.

¹¹ Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν ‡πολίτην αὐτοῦ,

καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνώθι τὸν Κύριον·

ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,

ἀπὸ μικροῦ §αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν.

¹² Ὅτι *ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,

καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν †καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

¹³ Ἐν τῷ λέγειν, Καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγυὸς ἀφανισμοῦ.

9

The Earthly Sanctuary

* 8:2 και | — CT † 8:3 προσενεγκη | προσενεγκοι PCK ‡ 8:4 γαρ | ουν CT § 8:4 των ιερων 90.9% | — CT 4.6% * 8:4 τον | — CT † 8:5 μωυσης | μωσης TR ‡ 8:5 ποιησεις | ποιησης TR § 8:6 νυνι | νυν WH * 8:6 τετυχε | τετευχε ANT PCK TH TR † 8:8 αυτοις | αυτους NA SBL WH ‡ 8:11 πολιτην | πλησιον PCK TR § 8:11 αυτων | — CT * 8:12 ιλεως | ιιλεως TH † 8:12 και των ανομιων αυτων 90.6% | — CT 3.5%

1 Εἶχε μὲν οὖν *καὶ ἡ †πρώτη δικαιοῦματα λατρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν.

2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἧτις λέγεται ἅγια.

3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων,

4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περιεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ααρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης·

5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς †Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίστασιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες·

7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνοημάτων·

8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν·

9 ἧτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα,

10 μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς *καὶ δικαιοῦμασι σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

Redemption Through the Blood of Christ

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν †μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν †εὐράμενος.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα σταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

14 πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος *αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἅμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν †ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ †μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος.

18 Ὅθεν †σοῦδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος *ἐγκεκαίνισται.

19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ †νόμον ὑπὸ †Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων †καὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὕσσου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν *ἐρράντισε,

20 λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.

* 9:1 καὶ | — SBL † 9:1 πρώτη | πρώτη σκηνὴ ANT ST † 9:5 χερουβὶμ | χερουβὶν NA SBL TH | χερουβειν WH § 9:9 ον | ην CT * 9:10 καὶ δικαιοῦμασι 93.2% | δικαιοῦματα CT 4.2% † 9:11 μελλοντων 97% | γενομενων NA SBL WH 0.9% † 9:12 ευραμενος | ευρομενος PCK § 9:13 ταυρων καὶ τραγων | τραγων καὶ ταυρων CT * 9:14 αιωνιου | αγιου PCK † 9:14 υμων | ημων NA SBL WH † 9:17 μηποτε | μη τοτε WH § 9:18 ουδ | ουδε CT PCK * 9:18 εγκεκαίνισται | ενκεκαίνισται TH WH † 9:19 νομον | τον νομον ANT CT † 9:19 μωυσεως | μωυσεος PCK § 9:19 καὶ τραγων 77.5% | καὶ των τραγων NA TH WH 5% | — SBL 16.4%

* 9:19 ερραντισε | εραντισε SBL TH WH

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἔρραντισε.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεςις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσηλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· *νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·

28 οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, εἰς σωτηρίαν.

10

Christ's Sacrifice Once for All

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε *δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.

2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμενοι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ ἁκεκαθαρμένους;

3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·

4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει,

Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

6 ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ εὐδόκησας·

7 τότε εἶπον, Ἴδού, ἤκω—

ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ—
τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.

8 Ἀνώτερον λέγων ὅτι ἁΘυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας—αἴτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται—

9 τότε εἶρηκεν, Ἴδού, ἤκω τοῦ ποιῆσαι, *ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.

† 9:21 ερραντισε | εραντισε SBL TH WH ‡ 9:24 αγια εισηλθεν | εισηλθεν αγια CT § 9:24 ο | — CT * 9:26 νυν | νυνη CT † 9:26 αμαρτιας | της αμαρτιας NA WH ‡ 9:28 και | — TR * 10:1 δυνανται | δυναται ANT NA PCK SBL TR † 10:2 κεκαθαρμενους | κεκαθαρισμενους CT ‡ 10:8 θυσιαν και προσφοραν | θυσιας και προσφορας CT § 10:8 τον | — CT * 10:9 ο θεος το θελημα σου 71.2% | το θελημα σου CT 14.6% | το θελημα σου ο θεος MSS 5.1%

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, †οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος †Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας·

12 Σαυτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ,

13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

14 Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγιαζομένους.

15 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ *προειρηκέναι,

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ †τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

17 καὶ

τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ †μνησθῶ ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἄφεςις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

A Call to Persevere in the Faith

19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Σῆσοῦ,

20 ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,

22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, *ἔρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ †λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ·

23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινη, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος·

24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων,

25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία,

27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.

28 Ἀθετήσας τις νόμον †Μωϋσέως χωρὶς Σοικτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

29 πόσω, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;

† 10:10 οἱ | — ANT CT SCR † 10:10 ἰησοῦ | του ἰησοῦ ANT TR § 10:12 αὐτος | ουτος CT * 10:15 προειρηκεναι | ειρηκεναι CT † 10:16 των διανοιων 89.7% | την διανοιαν CT 3.6% † 10:17 μνησθω | μνησθησομαι CT § 10:19 ἰησοῦ | του ἰησοῦ ANT * 10:22 ερραντισμενοι | ρεραντισμενοι CT † 10:22 λελουμενοι | λελουσμενοι NA SBL WH † 10:28 μωυσεως | μωσεως M^{pt} TR | μωυσεος PCK § 10:28 οικτιρμων | οικτειρμων TH

³⁰ Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, *λέγει Κύριος· καὶ πάλιν, †Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

³¹ Φοβερόν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

³² Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·

³³ τοῦτο μὲν, ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.

³⁴ Καὶ γὰρ τοῖς †δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὑπαρξιν *ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν.

³⁵ Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει †μισθαποδοσίαν μεγάλην.

³⁶ Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

³⁷ Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ †χρονιεῖ.

³⁸ Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.

³⁹ Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

11

The Meaning of Faith

¹ Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων.

² Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

³ Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων *τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

⁴ Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι †λαλεῖται.

⁵ Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ †εὐρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως ἑαυτοῦ μεμαρτύρηται *εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ·

⁶ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστήσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.

⁷ Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

* **10:30** λεγει κυριος 95.7% | — CT 4.2% † **10:30** κυριος κρινει | κρινει κυριος CT † **10:34** δεσμοις μου 91% | δεσμοις CT 6.6% § **10:34** εαυτοις κρειττονα | εν εαυτοις κρειττονα ANT TR | εαυτους κρειττονα NA SBL | εαυτους κρειττονα TH WH * **10:34** εν ουρανοις 93.6% | — CT 1.7% † **10:35** μισθαποδοσιαν μεγαλην | μεγαλην μισθαποδοσιαν CT † **10:37** χρονιει | χρονισει CT § **10:38** δικαιος | δικαιος μου CT * **11:3** τα βλεπομενα | το βλεπομενον CT † **11:4** λαλειται | λαλει CT SCR † **11:5** ευρισκετο | ηυρισκετο CT § **11:5** αυτου | — CT * **11:5** ευηρεστηκεναι | ευαρεστηκεναι NA SBL WH

⁸ Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται.

⁹ Πίστει παρώκησεν εἰς Σῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν *συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.

¹⁰ ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός.

¹¹ Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον.

¹² Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὁ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

¹³ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ *λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

¹⁴ Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι.

¹⁵ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἔξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.

¹⁶ *Νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἠτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

¹⁷ Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,

¹⁸ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα·

¹⁹ λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἔκομίσασατο.

²⁰ †Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ.

²¹ Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ράβδου αὐτοῦ.

²² Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

²³ Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως.

²⁴ Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,

²⁵ μᾶλλον ἐλόμενος *συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν·

²⁶ μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν †Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

²⁷ Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὀρῶν ἐκαρτέρησε.

²⁸ Πίστει πεποίηκε τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη αὐτῶν.

† 11:8 τον | — CT ‡ 11:8 ημελλε | εμελλε ANT § 11:9 γην | την γην WH^{pt} ANT TR * 11:9 συγκληρονομων | συνκληρονομων TH WH † 11:11 αὐτὴ σάρρα | αὐτὴ σάρρα στεῖρα NA | αὐτὴ Σάρρα SBL ‡ 11:11 ετεκεν | — CT § 11:12 ως η | ωσει TR * 11:13 λαβοντες 89.1% | κομισαμενοι WH 7% † 11:13 ασπασαμενοι | πεισθεντες και ασπασαμενοι TR ‡ 11:15 εμνημονευουν | μνημονευουσιν SBL § 11:15 εξηλθον 94.4% | εξεβησαν CT 3% * 11:16 νυν | νυνη TR † 11:20 πιστει | πιστει και CT ‡ 11:23 μωυσης | μωσης TR § 11:24 μωυσης | μωσης TR * 11:25 συγκακουχεισθαι | συνκακουχεισθαι TH WH † 11:26 αιγυπτου | εν αιγυπτω TR

29 Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ἄξιου· ἣς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν.

30 Πίστει τὰ τεῖχη Σιναίῳ ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπόλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει γὰρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ τε καὶ Σαμψών καὶ Ἰεφθάε, Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν·

33 οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μαχαιράς, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων.

35 Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν·

36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς·

37 ἐλιθάσθησαν, σέπρισθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαιράς ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν ταίγειοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι—

38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος—ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς.

39 Καὶ οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν,

40 τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

12

The Discipline of the Lord

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,

2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς, ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθικεν.

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογία, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

4 Οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι·

5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,

Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει·

‡ 11:29 ξηρας | ξηρας γης CT § 11:30 ιεριχω | ιερειχω WH * 11:30 επεσε | επεσαν CT † 11:32 γαρ με | με γαρ CT ‡ 11:32 τε και σαμψων και | σαμψων CT § 11:32 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 11:33 ειργασαντο | ηργασαντο WH † 11:34 μαχαιρας | μαχαιρης CT ‡ 11:34 ενεδυναμωθησαν | εδυναμωθησαν CT § 11:37 επρισθησαν επειρασθησαν 86.7% | επρισθησαν NA SBL 7.3% | επειρασθησαν επρισθησαν WH 3.1% * 11:37 μαχαιρας | μαχαιρης CT † 11:37 αιγειοις | αιγιοις WH ‡ 11:38 εν | επι CT § 11:39 ουτοι | — SBL * 12:2 κεκαθικεν | εκαθισεν TR † 12:3 αυτον 90.7% | εαυτον NA TH 2.8% | εαυτους SBL WH 1.1%

μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

7 †Εἰς παιδεῖαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ ἔστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

8 Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γέγονασι πάντες, ἄρα νόθοι *ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί.

9 Εἴτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἵχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ †πολλῶ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν;

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσαν· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ.

11 Πᾶσα †δὲ παιδεῖα πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηρικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε·

13 καὶ τροχιάς ὀρθὰς ἑποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον·

15 ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερων ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ, καὶ *διὰ ταύτης μιανθῶσι †πολλοί·

16 μὴ τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς †ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ.

17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα, θέλων κληρονομησαὶ τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

Mount Sinai and Mount Zion

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ *ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ †σκοτῷ, καὶ θυέλλῃ,

19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο †μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον·

20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, Κἂν θηρίον θίγη τοῦ ὄρους, ἑλιθοβοληθήσεται·

21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, *Μωϋσῆς εἶπεν, Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος.

22 Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,

23 πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων †ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων,

24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ †κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ ἑστὸν Ἄβελ.

‡ 12:7 εις | ει M^{pt} ANT PCK TR § 12:7 εστιν | — CT * 12:8 εστε και ουχ υιοι | και ουχ υιοι εστε CT † 12:9 πολλω | πολυ δε NA | πολυ SBL TH WH ‡ 12:11 δε | μεν WH § 12:13 ποιησατε | ποιειτε CT * 12:15 δια ταυτης 83.5% | δι αυτης CT 15.7% † 12:15 πολλοι | οι πολλοι WH ‡ 12:16 απεδото | απεδото CT § 12:16 αυτου | εαυτου CT * 12:18 ορει 93% | — CT 2.1% † 12:18 σκοτω 93% | ζοφω CT 4.8% ‡ 12:19 μη | — WH § 12:20 λιθοβοληθησεται | λιθοβοληθησεται η βολιδι κατατοξευθησεται TR * 12:21 μωυσης | μωσης TR † 12:23 εν ουρανοις απογεγραμμενων | απογεγραμμενων εν ουρανοις CT ‡ 12:24 κρειττον | κρειττονα TR § 12:24 τον | το HF PCK SCR

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ *ἔφυγον, †τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, ‡πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι·

26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλειψε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελλται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ *σειῶ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.

27 Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ †τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς ‡λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ δαΐδου καὶ εὐλαβείας·

29 καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

13

Sacrifices Pleasing to God

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω.

2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

3 Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

4 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους *δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.

5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε †ἐγκαταλείπω.

6 Ὡστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν,

Κύριος ἐμοὶ βοηθός,

‡καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἄρχοντας καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ *παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ †περιπατήσαντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῆ σκηνῆ λατρεύοντες.

11 Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγίαση διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε.

13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὄνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες.

* 12:25 εφυγον | εξεφυγον CT † 12:25 τον επι γης παραιτησαμενοι 86.3% | επι γης παραιτησαμενοι τον CT 2.5% | τον επι της γης παραιτησαμενοι ANT TR 0.7% ‡ 12:25 πολλω | πολυ CT § 12:25 ουρανων | ουρανου PCK * 12:26 σειω | σεισω CT † 12:27 των σαλευομενων την 93.6% | την των σαλευομενων NA TH WH 3% | των σαλευομενων SBL 1.4% ‡ 12:28 λατρευομεν | λατρευομεν ANT NA SBL TR WH § 12:28 αιδους και ευλαβειας 89.7% | ευλαβειας και δεους CT 1.8% * 13:4 δε | γαρ CT † 13:5 εγκαταλειπω | εγκαταλιπω ANT NA PCK SBL TR WH ‡ 13:6 και | — SBL WH § 13:8 χθες | εχθες CT * 13:9 παραφερεσθε | περιφερεσθε TR † 13:9 περιπατησαντες | περιπατουντες CT

14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.

15 Δι' αὐτοῦ †οῦν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἄλυσιτελές γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· ὁμιλοῦμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι.

19 Περισσότερως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα *τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

Benediction

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ †ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν †ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτων αἰώνων. Ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 Γινώσκετε τὸν *ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν †τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

‡Ἀμήν. §

‡ 13:15 ουν | — WH § 13:18 πεποιθαμεν | πειθομεθα CT * 13:19 ταχιον | ταχειον WH † 13:21 εργω 95.9% | — CT 1.4% ‡ 13:21 υμιν | ημιν CT § 13:21 των αιωνων | — SBL * 13:23 αδελφον | αδελφον ημων CT † 13:23 ταχιον | ταχειον WH ‡ 13:25 αμην | — NA SBL WH § 13:25 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

ΙΑΚΩΒΟΥ

Greeting

¹ Ἰάκωβος, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

The Testing of Your Faith Produces Endurance

² Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις,

³ γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν·

⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.

⁵ Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ *οὐκ ὄνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.

⁶ Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.

⁷ Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι †λήψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου.

⁸ Ἄνῆρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

The Lowly Brother and the Rich Man

⁹ Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ·

¹⁰ ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.

¹¹ Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

Enduring Temptation

¹² Μακάριος ἀνῆρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δοκίμος γενόμενος ‡λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

¹³ Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἀπὸ *Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα·

¹⁴ ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.

¹⁵ Εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

¹⁶ Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

¹⁷ Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα.

¹⁸ Βουλευθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

Hearing and Abiding by the Word

¹⁹ †Ἵστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν·

²⁰ ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ †οὐ κατεργάζεται.

* 1:5 ουκ 69.9% | μη CT TR 29.9% † 1:7 ληψεται | ληψεται CT ‡ 1:12 ληψεται | ληψεται CT § 1:12 ο κυριος 89.1% | — CT 2% * 1:13 θεου | του θεου TR † 1:19 ωστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω | ιστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω δε CT ‡ 1:20 ου κατεργαζεται 82.1% | ουκ εργαζεται NA²⁷ SBL TH WH 16.7%

21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεΐαν κακίας, ἐν πράττειν διέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ ἡμόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτοῦς.

23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς *λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ·

24 κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν.

25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν ἑαυτοῦ, *ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἢ θρησκεία.

27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ θεῶ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2

Warning Against Partiality

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν *προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης.

2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,

3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν δέσθητα τὴν λαμπράν, καὶ εἶπητε *αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε, Σὺ στήθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου·

4 καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. Οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια;

7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;

8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε·

9 εἰ δὲ *προσωποληπεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται.

10 Ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος.

11 Ὁ γὰρ εἰπὼν, Μὴ μοιχεύσεις, εἶπε καί, Μὴ ἡφονεύσεις· εἰ δὲ οὐ *μοιχεύσεις,

§ 1:22 μονον ακροαται 93.8% | ακροαται μονον ECM† SBL WH 4.6% * 1:23 λογου | νομου PCK † 1:25 ουτος 87.1% | ουτως MSS 6.8% | — CT 5.4% † 1:26 ειναι εν υμιν 80.1% | εν υμιν ειναι MSS 8.2% | ειναι CT 9.4% § 1:26 αυτου | εαυτου WH * 1:26 αλλα | αλλ ANT ECM NA²⁸ PCK TR † 1:26 αυτου | εαυτου WH † 1:27 θεω | τω θεω ANT CT TR * 2:1 προσωποληψιαις | προσωποληψιαις CT † 2:2 την | — CT † 2:3 και επιβλεψητε | επιβλεψητε δε ECM NA SBL WH § 2:3 εσθητα την λαμπραν | λαμπραν εσθητα PCK * 2:3 αυτω | — CT † 2:3 εκει η καθου ωδε 86.4% | εκει η καθου NA²⁷ TH 1% | η καθου εκει ECM NA²⁸ SBL WH 1% † 2:4 και 70.3% | — NA²⁷ PCK SBL TH WH 27.3% § 2:5 του κοσμου 89.6% | του κοσμου τουτου TR 6.1% | τω κοσμω CT 2.3% * 2:9 προσωποληπετε | προσωπολημπετε CT † 2:10 τηρησει πταισει | τηρηση πταισει ANT CT † 2:11 μοιχευσεις | μοιχευσης ANT CT PCK TR § 2:11 φονευσεις | φονευσης ANT CT PCK TR * 2:11 μοιχευσεις φονευσεις | μοιχευεις φονευεις ECM† NA SBL TH WH

φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου.

12 Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι.

13 Ἡ γὰρ κρίσις †ἀνελεος τῷ μὴ ποιήσαντι ‡ελεος· κατακαυχᾶται §ελεον κρίσεως.

Faith and Works

14 Τί *τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγη τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ †εχη; Μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;

15 Ἐὰν †δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι §ῶσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

16 εἶπη δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί *τὸ ὄφελος;

17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ †ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστὶ καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου †ἐκ τῶν ἔργων §σου, κἀγὼ *δειξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν †μου.

19 Σὺ πιστεύεις ὅτι †ὁ Θεὸς εἶς ἐστὶ· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

20 Θέλεις δὲ γνῶναι, ὧ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων §νεκρά ἐστίν;

21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνευέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον;

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη;

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.

24 Ὅρατε *τοῖνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιούται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον.

25 Ὅμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα;

26 Ὡσπερ †γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς †τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν.

3

Taming the Tongue

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα *ληψόμεθα.

2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, †δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

3 †Ἴδε, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν §πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.

4 Ἴδού, καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ *σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα,

† 2:13 ανελεος | ανηλεος PCK | ανιλεως TR † 2:13 ελεος | ελεος και TR § 2:13 ελεον | ελεος ANT CT TR
 * 2:14 το | — SBL WH † 2:14 εχη | εχει PCK † 2:15 δε | — CT § 2:15 ωσι | — NA²⁷ SBL TH WH * 2:16
 το | — SBL WH † 2:17 εργα εχη | εχη εργα CT † 2:18 εκ 87.7% | χωρις CT SCR 11.1% § 2:18 σου | —
 CT * 2:18 δειξω σοι | σοι δειξω CT † 2:18 μου | — CT † 2:19 ο θεος εις εστι 80.6% | θεος εις εστι MSS
 9.8% | εις θεος εστι WH 4.1% | εις εστιν ο θεος ECM NA SBL TH 1.8% § 2:20 νεκρα 98.2% | αργη CT 1.6%
 * 2:24 τοινυν 86.9% | — CT 11.7% † 2:26 γαρ | — WH † 2:26 των | — CT * 3:1 ληψομεθα | ληψομεθα
 CT † 3:2 δυνατος | δυναμενος PCK † 3:3 ιδε | ιδου TR | ει δε CT § 3:3 προς 95.5% | εις CT 2.4% * 3:4
 σκληρων ανεμων | ανεμων σκληρων ECM† NA PCK SBL TH WH

μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου †ὰν ἡ ὀρμὴ τοῦ †εὐθύνοντος §βούληται.

⁵ Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ *μεγαλαυχεῖ.

†Ιδοῦ, †ὀλίγον πῦρ ἠλίκην ὕλην ἀνάπτει.

⁶ Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· †οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

⁷ Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·

⁸ τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς §δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι· *ἀκατάσχετον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.

⁹ Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν †Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας·

¹⁰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

¹¹ Μῆτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὸν καὶ τὸ πικρὸν;

¹² Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; †Οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκὸν ποιῆσαι ὕδωρ.

The Wisdom from Above

¹³ Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πράττητι σοφίας.

¹⁴ Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ §ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

¹⁵ Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, *ἄλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.

¹⁶ Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ †ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

¹⁷ Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ, ἐπεικὴς, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος †καὶ ἀνυπόκριτος.

¹⁸ Καρπὸς δὲ §τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4

Friendship with the World

¹ Πόθεν πόλεμοι καὶ *μάχαι ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

² Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, †οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς·

³ αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

⁴ †Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; Ὃς §ὰν οὖν βουλευθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

† 3:4 αν | — CT † 3:4 ευθυνοντος | ιθυνοντος PCK § 3:4 βουληται | βουλεται CT * 3:5 μεγαλαυχει | μεγαλα αυχει CT † 3:5 ολιγον | ηλικον CT † 3:6 ουτως | — CT § 3:8 δυναται ανθρωπων δαμασαι 84.2% | δυναται δαμασαι ανθρωπων MSS 11.9% | δαμασαι δυναται ανθρωπων CT 1% * 3:8 ακατασχετον 97.4% | ακαταστατον CT 2.6% † 3:9 θεον | κυριον CT † 3:12 ουτως ουδεμα πηγη αλυκον και | ουτε αλυκον CT § 3:14 εριθειαν | εριθιαν WH * 3:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 3:16 εριθεια | εριθια WH † 3:17 και | — CT § 3:18 της | — CT PCK * 4:1 μαχαι | ποθεν μαχαι CT † 4:2 ουκ εχετε | ουκ εχετε δε TR | και ουκ εχετε ANT † 4:4 μοιχοι και 97.8% | — CT 1.8% § 4:4 αν | εαν CT

⁵ Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφή λέγει; Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ *κατώκησεν ἐν ἡμῖν.

⁶ Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

⁷ Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε †δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.

⁸ Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ †ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρῖσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνῖσατε καρδίας, δίψυχοι.

⁹ Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος ὁ μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

¹⁰ Ταπεινώθητε ἐνώπιον *τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

Speaking Evil Against One Another

¹¹ Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. †Ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, †καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς.

¹² Εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ *δὲ τίς εἶ †ὃς κρίνεις τὸν †ἕτερον;

Boasting About Tomorrow

¹³ Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον ὁκαὶ αὔριον *πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ †ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν †ἕνα, καὶ ὁκαὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ *κερδήσωμεν·

¹⁴ οἷτινες οὐκ ἐπίστασθε †τὸ τῆς αὔριον. Ποία †γὰρ ἡ ζωὴ ὁκαὶ ὑμῶν; Ἀτμὶς γὰρ *ἔσται †ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα †δὲ καὶ ἀφανιζομένη.

¹⁵ Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος ὁθελήσῃ, καὶ *ζήσωμεν, καὶ †ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

¹⁶ Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς †ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν.

¹⁷ Εἰδοῦσι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

5

Warning to the Rich

¹ Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις.

² Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν·

³ ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. Ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.

⁴ Ἰδοῦ, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ *ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄψα Κυρίου

* 4:5 κατωκησεν | κατωκισεν CT † 4:7 δε | — ℣^{Pt} ANT PCK TR † 4:8 εγγιει | εγγισει WH § 4:9 μεταστραφητω | μετατραπητω ECM† NA SBL WH * 4:10 του | — NA²⁷ SBL TH WH † 4:11 ο | ο γαρ PCK † 4:11 και 83.5% | η CT 15.3% § 4:12 ο νομοθετης | ο νομοθετης και κριτης ANT ECM NA PCK TH | νομοθετης και κριτης SBL WH * 4:12 δε | — TR † 4:12 ος κρινεις | ο κρινων ECM† NA SBL TH WH † 4:12 ετερον | πλησιον CT § 4:13 και | η CT SCR * 4:13 πορευσωμεθα | πορευσομεθα ANT CT SCR † 4:13 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT CT SCR † 4:13 ενα | — CT § 4:13 εμπορευσωμεθα | εμπορευσομεθα ANT CT SCR * 4:13 κερδησωμεν | κερδησομεν ANT CT SCR † 4:14 το | τα ECM† | — WH † 4:14 γαρ | — CT § 4:14 υμων | ημων PCK * 4:14 εσται | εστιν ℣^{Pt} PCK TR | εστε CT † 4:14 η | — WH † 4:14 δε και | δε TR | και CT | — PCK § 4:15 θεληση | θελη WH * 4:15 ζησωμεν | ζησομεν ANT CT SCR † 4:15 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT CT SCR † 4:16 αλαζονειαις | αλαζονιαις TH WH * 5:4 απεστερημενος | αφυστερημενος ECM† SBL WH

Σαβαῶθ †εἰσεληλύθασιν.

⁵ Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν †ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς.

⁶ Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

Patience in Suffering

⁷ Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδού, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' ἑαυτόν, *ἕως λάβῃ †ὕετον πρῶϊμον καὶ ὄψιμον.

⁸ Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε.

⁹ Μὴ στενάζετε †κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ σκριθῆτε· ἰδού, *ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν.

¹⁰ Ὑπόδειγμα λάβετε, †ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφῆτας οἱ ἐλάλησαν †τῷ ὀνόματι Κυρίου.

¹¹ Ἴδού, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰῶβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου *ἴδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός †ἐστὶ καὶ †οἰκτίρμων.

¹² Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινα ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ ᾄδῃς ὑπόκρισιν πέσητε.

The Prayer of Faith

¹³ Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσευχέσθω. Εὐθυμεῖ τις; Ψαλλέτω.

¹⁴ Ασθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες *αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου·

¹⁵ καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἀν ἁμαρτίας ἢ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ.

¹⁶ †Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις †τὰ παραπτώματα, καὶ δεῦχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

¹⁷ *Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἑνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.

¹⁸ Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς †ὕετον ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

¹⁹ †Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν,

²⁰ ᾄδω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει *ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

† 5:4 εἰσεληλυθασιν | εἰσεληλυθαν TH WH † 5:5 ὡς | — CT § 5:7 αὐτον | αὐτω ANT CT TR * 5:7 εως | εως αν PCK TR † 5:7 υετον πρωιμον 85.9% | υετον προιμον MSS 6.3% | προιμον CT 0.2% † 5:9 κατ ἀλληλων ἀδελφοι 78.5% | ἀδελφοι κατ ἀλληλων CT 7.3% | κατ ἀλληλων MSS 7.3% § 5:9 κριθητε | κατακριθητε TR * 5:9 ο | — ST † 5:10 ἀδελφοι μου της κακοπαθειας | ἀδελφοι της κακοπαθειας ECM PCK TH | της κακοπαθειας ἀδελφοι μου TR | ἀδελφοι της κακοπαθιας NA SBL WH † 5:10 τω | εν τω CT PCK § 5:11 υπομενοντας | υπομειναντας CT * 5:11 ιδετε | ειδετε ℳ^{pt} ANT CT HF PCK TR † 5:11 εστι 87.7% | εστιν ο κυριος ANT CT TR 11.3% † 5:11 οικτιρμων | οικτειρμων TH § 5:12 εις υποκρισιν | υπο κρισιν CT SCR * 5:14 αὐτον | — WH † 5:16 εξομολογεισθε | εξομολογεισθε ουν CT † 5:16 τα παραπτωματα 90.1% | τας αμαρτιας CT 9.7% § 5:16 ευχεσθε | προσευχεσθε WH * 5:17 ηλιας | ηλειας WH † 5:18 υετον εδωκε | εδωκεν υετον ECM† † 5:19 ἀδελφοι | ἀδελφοι μου CT § 5:20 γινωσκετω | γινωσκετε WH * 5:20 ψυχην 90.9% | ψυχην αυτου CT 5.7%

ΠΕΤΡΟΥ Α

Greeting

¹ Πέτρος, απόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,

² κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

A Living Hope

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ *αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,

⁴ εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς †ὑμᾶς,

⁵ τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

⁶ Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον †ἐστί, §λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,

⁷ ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως *πολὺ τιμιώτερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὔρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ †τιμὴν καὶ εἰς δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ·

⁸ ὃν οὐκ †εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες, πιστεύοντες δέ, §ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ,

⁹ κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως *ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.

¹⁰ Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ †ἐξηρεύνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες·

¹¹ †ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας.

¹² Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, §ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς *ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

Be Holy

¹³ Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ·

¹⁴ ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ †συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις,

¹⁵ ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε·

¹⁶ διότι †γεγράφται, Ἄγιοι §γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός *εἰμι.

* **1:3** αὐτου ελεος | ελεος αὐτου PCK † **1:4** υμας | ημας ST † **1:6** εστι | — SBL WH § **1:6** λυπηθεντες | λυπηθεντας ECM NA²⁸ * **1:7** πολυ τιμιωτερον | πολυτιμοτερον ANT CT † **1:7** τιμην και εις δοξαν | δοξαν και τιμην CT PCK | τιμην και δοξαν ANT TR † **1:8** ειδοτες | ιδοντες CT SCR § **1:8** αγαλλιασθε | αγαλλιατε WH * **1:9** υμων | — WH † **1:10** εξηρευνησαν | εξηραυνησαν CT † **1:11** ερευνωντες | εραυνωντες CT § **1:12** υμιν | ημιν TR * **1:12** εν | — SBL TH WH † **1:14** συσχηματιζομενοι | συσχηματιζομενοι WH † **1:16** γεγραφται | γεγραφται οτι NA²⁷ SBL WH § **1:16** γινεσθε | γενεσθε TR | εσεσθε CT * **1:16** ειμι | — ECM NA²⁸ SBL TH WH

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν †ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·

18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρμοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου,

19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,

20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' †ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς,

21 τοὺς δι' αὐτοῦ §πιστεύοντας εἰς Θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας *διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ †καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·

23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, †ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος §εἰς τὸν αἰῶνα.

24 Διότι,

Πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος,
καὶ πᾶσα δόξα *ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου.

Ἐξηράνθη ὁ χόρτος,
καὶ τὸ ἄνθος †αὐτοῦ ἐξέπεσε·

25 τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

2

Christ the Living Stone

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ *ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιὰς,

2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ †αὐξηθῆτε,

3 †εἰπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος·

4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῶ ἐκλεκτόν, ἔντιμον,

5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, §ιεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους *τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

6 †Διότι περιέχει †ἐν τῇ γραφῇ,

Ἴδού, τίθημι ἐν Σιών λίθον §ἀκρογωνιαῖον,
ἐκλεκτόν, ἔντιμον·

καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνηθῇ.

† 1:17 ἀπροσωπολήπτως | ἀπροσωπολημπτως CT † 1:20 ἐσχάτων | ἐσχάτου CT § 1:21 πιστεύοντας | πιστους ECM NA SBL WH * 1:22 διὰ πνεύματος 91.7% | — CT 7.5% † 1:22 καθαρὰς 99.2% | — ECM† SBL WH 0.6% † 1:23 ἀλλὰ | ἀλλ ECM NA²⁸ PCK § 1:23 εἰς τὸν αἰῶνα 90.1% | — CT 6% * 1:24 ἀνθρώπου | αὐτῆς CT † 1:24 αὐτοῦ | — CT * 2:1 ὑποκρίσεις | ὑποκρισιν WH † 2:2 αὐξηθητε | αὐξηθητε εἰς σωτηρίαν ANT CT PCK † 2:3 εἰπερ | εἰ CT § 2:5 ἱεράτευμα | εἰς ἱεράτευμα CT * 2:5 τῷ | — ECM NA²⁸ SBL TH WH † 2:6 διότι | διο καὶ TR † 2:6 ἐν τῇ | ἡ PCK | ἐν CT § 2:6 ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτόν | ἐκλεκτόν ἀκρογωνιαῖον WH

7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· *ἀπειθοῦσι δέ,

†λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,

8 καί,

λίθος προσκόμματος
καὶ πέτρα σκανδάλου·

οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.

9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείου ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·

10 οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

Live as Servants of God

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, †ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·

12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων, *ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε τοῦν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·

14 εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς †ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν.

15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας ὁφισμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·

16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς *δοῦλοι Θεοῦ.

17 Πάντας τιμήσατε. Τὴν ἀδελφότητα †ἀγαπήσατε. Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε. Τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

The Example of Christ's Suffering

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.

19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.

20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; Ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ †Θεῶ.

21 Εἰς τοῦτο ὁ γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς *ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ·

22 ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·

23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως·

* 2:7 απειθοουσι | απιστουσι CT † 2:7 λιθον | λιθος CT ‡ 2:11 απεχεσθαι | απεχεσθε ANT § 2:12 εχοντες
καλην εν τοις εθνεσιν | εν τοις εθνεσιν εχοντες καλην CT TR * 2:12 εποπτευσαντες | εποπτευοντες ECM†
NA SBL TH WH † 2:13 ουν | — CT ‡ 2:14 εκδικησιν | εκδικησιν μεν ANT PCK TR § 2:15 φιμουν | φιμουν
WH * 2:16 δουλοι θεου | θεου δουλοι CT † 2:17 αγαπησατε | αγαπατε ANT CT TR ‡ 2:20 θεω | τω θεω
PCK § 2:21 γαρ | γαρ και PCK * 2:21 επαθεν υπερ ημων υμιν 64% | επαθεν υπερ ημων ημιν TR 10.3% |
επαθεν υπερ υμων υμιν CT 10.2% | απεθανεν υπερ ημων υμιν MSS 5.2%

24 ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα, ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μῶλωπι †αὐτοῦ ἰάθητε.

25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα †πλανώμενα· Σάλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν *ὕμῶν.

3

Wives and Husbands

1 Ὅμοίως, *αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα, †καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου †κερδηθήσονται,

2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν.

3 Ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος·

4 ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ Σπραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής.

5 Οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγιοι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι *ἐπὶ †Θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·

6 ὡς Σάρρα †ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ Σσυγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ *ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

Suffering for Righteousness' Sake

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοί, †φιλόφρονες·

9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τούναντίον δὲ εὐλογοῦντες, †εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν,
καὶ εἶδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς,
παυσάτω τὴν γλώσσαν *αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ,
καὶ χεῖλη †αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·
11 †ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν·
ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.
12 Ὅτι εὐφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὧτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν·
πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

† 2:24 αὐτου | — CT † 2:25 πλανωμενα | πλανωμενοι CT § 2:25 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 2:25 υμων | ημων PCK * 3:1 αι | — SBL TH WH † 3:1 και | — WH † 3:1 κερδηθησονται | κερδηθησονται TR § 3:4 πραεος και ησυχιου | πραεως και ησυχιου ECM NA SBL TH | ησυχιου και πραεως WH * 3:5 επι | επι τον SCR | εις ECM† NA SBL TH WH | εις τον ECM† † 3:5 θεον | τον θεον ANT PCK TR † 3:6 υπηκουσε | υπηκουε WH § 3:7 συγκληρονομοι | συγκληρονομοις ECM NA SBL | συνκληρονομοις TH | συνκληρονομοι WH * 3:7 εγκοπτεσθαι | εκκοπτεσθαι TR † 3:8 φιλοφρονες 71.8% | ταπεινοφρονες CT 22.7% † 3:9 ειδοτες 84.9% | — CT 9% § 3:10 ιδειν ημερας | ημερας ιδειν PCK * 3:10 αουτου | — CT † 3:10 αουτου | — CT † 3:11 εκκλινατω | εκκλινατω δε CT § 3:12 οφθαλμοι | οι οφθαλμοι TR

13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ *μιμηταὶ γένησθε;

14 Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·

15 Κύριον δὲ τὸν †Θεὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἔτοιμοι †δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ὁ μετὰ πράυτητος καὶ φόβου·

16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα, ἐν ᾧ *καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν †τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῆν.

17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ †θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας.

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ὤπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα *ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ †πνεύματι,

19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν,

20 ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε †ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος·

21 *ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,

22 ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ †τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4

Good Stewards of God's Grace

1 Χριστοῦ οὖν παθόντος *ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν †ἐν σαρκί, πέπαυται †ἁμαρτίας·

2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίας, ἀλλὰ θελήματι ὁ Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον.

3 Ἀρκετὸς γὰρ *ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος †τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἔθνων †κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίας, οἰνοφλυγίας, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις σεξουαλικαῖς ἐπιθυμίαις·

4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες·

5 οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἐτοίμως *ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἡγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς †τάς προσευχάς·

* 3:13 μιμηταὶ | ζηλωταὶ CT † 3:15 θεοῦ | χριστοῦ CT † 3:15 δε | — CT § 3:15 μετὰ | ἀλλὰ μετὰ CT * 3:16 καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν 43.1% | καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ℳ^{pt} HF TR 46% | καταλαλεῖσθε CT 5% † 3:16 τὴν ἀγαθὴν ... ἀναστροφῆν | τὴν ἀγαθὴν ... ἀναστροφή PCK † 3:17 θελοὶ | θελεῖ TR § 3:18 ἐπαθε | ἀπεθάνε WH * 3:18 ὑμᾶς | ἡμᾶς ANT PCK TR † 3:18 πνεύματι | τῷ πνεύματι TR † 3:20 ἀπεξεδέχετο | ἀπαξ ἐξεδέχετο TR § 3:20 ὀλίγοι | ὀλίγοι ECM[†] NA SBL TH WH * 3:21 ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς | ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν SCR | ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν ST | ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν CT † 3:22 τοῦ | — SBL WH * 4:1 ὑπὲρ ἡμῶν 83% | ὑπὲρ ὑμῶν MSS 6.3% | — CT 2.8% † 4:1 ἐν | — CT PCK † 4:1 ἁμαρτίας | ἁμαρτίας WH § 4:2 θεοῦ | τοῦ θεοῦ PCK * 4:3 ἡμῖν 47% | ὑμῖν ℳ^{pt} ANT HF PCK 41.5% | — CT 11.2% † 4:3 τοῦ βίου τὸ θέλημα | τὸ θέλημα PCK | τὸ βούλημα CT † 4:3 κατεργάσασθαι | κατεργασθαι CT § 4:3 εἰδωλολατρίας | εἰδωλολατρίας ECM NA PCK SBL WH * 4:5 ἐχοντι κρίναι | κρινοντι WH † 4:7 τας | — CT

⁸ πρὸ πάντων †δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ὁ ἀγάπη *καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν·

⁹ φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ †γογγυσμῶν·

¹⁰ ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ·

¹¹ εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος †ὡς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας *τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Suffering as a Christian

¹² Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος·

¹³ ἀλλὰ καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.

¹⁴ Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης †καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς †ἀναπαύεται· ὁσκατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται.

¹⁵ Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς *ἀλλοτριοεπίσκοπος·

¹⁶ εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ †μέρει τούτῳ.

¹⁷ Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;

¹⁸ Καὶ

εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῶζεται,

†ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

¹⁹ Ὡστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὥς πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς *αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

5

Exhortation to Elders

¹ Πρεσβυτέρους *τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ †συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·

² ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, †ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ὁσάλλ' *ἐκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως·

³ †μηδὲ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου.

⁴ Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

‡ 4:8 δε | — CT § 4:8 αγαπη | η αγαπη ANT PCK SCR * 4:8 καλυψει | καλυπτει CT PCK † 4:9 γογγυσμων | γογγυσμου CT ‡ 4:11 ως | ης CT TR § 4:11 ο | — PCK * 4:11 των αιωνων | — ECM† PCK † 4:14 και το 71.5% | και δυναμεως και το ANT 15.7% | και δυναμεως MSS 6.6% ‡ 4:14 αναπαυεται | αναπεπαιται PCK § 4:14 κατα μεν αυτους βλασφημεται κατα δε υμας δοξάζεται | — CT * 4:15 αλλοτριοεπισκοπος | αλλοτριοεπισκοπος CT † 4:16 μερει | ονοματι NA²⁷ SBL TH WH ‡ 4:18 ο | ο δε WH § 4:19 ως | — CT * 4:19 αυτων | εαυτων TR | — WH * 5:1 τους | ουν NA²⁷ SBL WH | ουν τους TH † 5:1 συμπρεσβυτερος | συνπρεσβυτερος TH WH ‡ 5:2 επισκοπουντες 95% | — WH 0.8% § 5:2 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:2 εκουσιως | εκουσιως κατα θεον ECM NA SBL TH † 5:3 μηδε | μηδ ANT CT TR

⁵ Ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις ἄποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνους ἀντιτάσσει, ταπεινοὺς δὲ δίδωσι χάριν.

⁶ Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,

⁷ πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἑπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει *περὶ ὑμῶν.

⁸ Νήψατε, ἡγρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ ζητῶν στίνα καταπίη·

⁹ ὃ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν *κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι.

¹⁰ Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς ἑκαταρτίσαι ὑμᾶς, στηριξεί, σθενώσει, θεμελιώσει.

¹¹ Αὐτῷ *ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Final Greetings

¹² Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἣν ἑστήκατε.

¹³ Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

¹⁴ Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

*Ἀμήν.

‡ 5:5 υποτασσομενοι 90.6% | — CT 3.5% § 5:7 επιρριψαντες | επιρριψαντες CT * 5:7 περι | υπερ PCK
† 5:8 ηρηγορησατε | ηρηγορησατε οτι PCK TR ‡ 5:8 περιπατει | περιερχεται PCK § 5:8 τίνα καταπίη |
τινα καταπιεῖν ECM NA PCK SBL TH | καταπιεῖν WH * 5:9 κοσμῳ | τῷ κοσμῷ ECM† NA²⁷ SBL WH † 5:10
υμας | ημας TR ‡ 5:10 ιησου | — ECM† NA²⁸ SBL TH WH § 5:10 καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσει
θεμελιωσει | καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει PCK TR | καταρτισει υμας στηριξει σθενωσει
θεμελιωσει ANT | καταρτισει στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ECM NA SBL TH | καταρτισει στηριξει σθενωσει
WH * 5:11 η δοξα και το κρατος 60% | η δοξα κρατος MSS 29.3% | το κρατος και η δοξα MSS 6.8% | το
κρατος CT 0.6% † 5:11 των αιωνων | — ECM† NA WH ‡ 5:12 εστηκατε | στητε CT § 5:14 ιησου | —
ECM† NA SBL TH WH * 5:14 αμην | — CT

ΠΕΤΡΟΥ Β

Greeting

¹ *Συμεῶν Πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ †σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Confirm Your Calling

³ Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς †διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς·

⁴ δι' ὧν τὰ στίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν *κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.

⁵ Καὶ αὐτὸ †τοῦτο δέ, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,

⁶ ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,

⁷ ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.

⁸ Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.

⁹ Ὡ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλὸς ἐστί, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ †ἀμαρτιῶν.

¹⁰ Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι· ταῦτα γὰρ ποιῶντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε·

¹¹ οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹² Διὸ σὺν ἀμελήσω *ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκω περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας.

¹³ Δίκαιον δὲ ἠγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει·

¹⁴ εἰδὼς ὅτι ταχινὴ ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι.

¹⁵ Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι.

Eyewitnesses of His Majesty

¹⁶ Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.

* **1:1** συμειων | σιμων SCR WH † **1:1** σωτηρος | σωτηρος ημων SCR ‡ **1:3** δια δοξης και αρετης | ιδια δοξη και αρετη ECM NA SBL TH § **1:4** τιμια ημιν και μεγαιστα 75.8% | μεγαιστα και τιμια ημιν MSS 6.8% | τιμια και μεγαιστα ημιν ECM† NA SBL WH 5.9% | μεγαιστα ημιν και τιμια TR 1% * **1:4** κοσμω | τω κοσμω ECM† NA SBL TH WH † **1:5** τουτο δε | δε τουτο ECM† PCK ‡ **1:9** αμαρτιων | αμαρτηματων ECM† SBL § **1:12** ουκ αμελησω 95.2% | μελλησω CT 2.8% * **1:12** αει υμας | υμας αει TR

17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, †Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα·

18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ †ὄρει τῷ ἁγίῳ.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνονται ἐν ἀύχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·

20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίᾳ ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.

21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ἡ ποτὲ προφητεία, *ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν †ἄγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

2

False Prophets and Teachers

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἐαυτοῖς ταχυνὴν ἀπώλειαν.

2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς *ἀσελγείαις, δι' †οὺς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται.

3 Καὶ ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἄργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ †νυστάξει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ἡ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν *τηρουμένους·

5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, †ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας·

6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας †καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἡσέβειν τεθεικῶς·

7 καὶ δίκαιον Λώτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, *ἐρρύσατο·

8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ †ὁ δίκαιος, †ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·

9 οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ ἡπειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν·

10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.

Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες·

11 ὅπου ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν *παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν.

† 1:17 ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος 97.6% | ο υιος μου ο αγαπητος μου ουτος εστιν ECM NA SBL WH 0.4% † 1:18 ορει τω αγιω 97.4% | αγιω ορει ECM NA SBL WH 2.4% § 1:21 ποτε προφητεια | προφητεια ποτε ECM† NA SBL TH WH * 1:21 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 1:21 αγιοι 83.5% | απο CT 5.6% | οι αγιοι ST 4.4% * 2:2 ασελγεια | απωλεια TR † 2:2 ους | ας PCK † 2:3 νυσταξει | νυσταζει ECM† NA SBL TH TR WH § 2:4 σειραις | σειροις TH WH * 2:4 τηρουμενους | τετηρημενους TR † 2:5 αλλα | αλλ 38^{pt} ECM HF NA²⁸ PCK TR † 2:6 καταστροφη | — WH § 2:6 ασεβειν | ασεβειν NA²⁷ SBL WH * 2:7 ερρυσατο | ερυσατο TH WH † 2:8 ο | — WH † 2:8 εγκατοικων | ενκατοικων TH WH § 2:9 πειρασμου | πειρασμων PCK SCR * 2:11 παρα κυριω | παρα κυριου NA²⁷ | — ECM† SBL

12 Οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα †φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν †καταφθαρήσονται,

13 Σκομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν,

14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ *ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην †πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα·

15 †καταλιπόντες θεύθειαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ *Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,

16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθειγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

17 Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, †νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκοτοῦς εἰς αἰῶνα τετήρηται.

18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθειγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός, †ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως *ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους,

19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὧ γὰρ τις ἠττηται, τούτῳ †καὶ δεδούλωται.

20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ †Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.

21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὁπίστρεψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς.

22 Συμβέβηκε *δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ ὅς λουσαμένη εἰς †κύλισμα βορβόρου.

3

The Promise of the Lord's Coming

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν,

2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων *ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος·

3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν †ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας ὁπίθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι,

4 καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; Ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

† 2:12 φυσικα γεγεννημενα | γεγεννημενα φυσικα PCK | γεγεννημενα φυσικα CT † 2:12 καταφθαρησονται | και καταφθαρησονται HF | και φθαρησονται CT § 2:13 κομιουμενοι 97.6% | αδικουμενοι ECM NA SBL WH 2% * 2:14 ακαταπαυστους | ακαταπαστους WH † 2:14 πλεονεξιας | πλεονεξιας TR † 2:15 καταλιποντες | καταλειποντες NA²⁷ TH WH § 2:15 ευθειαν | την ευθειαν TR * 2:15 βοσορ | βεωρ WH † 2:17 νεφελαι υπο ... σκοτους εις αιωνα 58.9% | νεφελαι υπο ... σκοτους εις αιωνας PCK 22.8% | και ομιχλαι υπο ... σκοτους εις αιωνα MSS 5.8% | και ομιχλαι υπο ... σκοτους CT 1% † 2:18 ασελγειας | ασελγειας PCK | εν ασελγειας SCR § 2:18 οντως | ολιγως NA²⁷ SBL WH * 2:18 αποφυγοντας | αποφευγοντας CT † 2:19 και | — ECM NA TH WH † 2:20 κυριου και σωτηρος 74.1% | κυριου ημων και σωτηρος NA²⁷ 14.7% | κυριου και σωτηρος ημων MSS 7.7% § 2:21 επιστρεψαι 82.5% | υποστρεψαι CT 4.7% * 2:22 δε | — CT † 2:22 κυλισμα | κυλισμον ECM† NA SBL TH WH * 3:2 υμων | ημων TR † 3:3 εσχατου | εσχατων ANT ECM† NA SBL TH WH † 3:3 εμπαικται | εν εμπαιγμονη εμπαικται CT § 3:3 επιθυμιας αυτων | αυτων επιθυμιας TR

⁵ Λαυθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος *συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ,

⁶ δι' ἧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπόλετο·

⁷ οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

⁸ Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λαυθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.

⁹ Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς *ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

¹⁰ Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, ἐν ἧ ἡ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα *λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται.

¹¹ Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις,

¹² προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται;

¹³ Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

¹⁴ Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ.

¹⁵ Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν ἑαυτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν·

¹⁶ ὡς καὶ ἐν πάσαις *ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν τοῖς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

¹⁷ Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.

¹⁸ *Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.

†Ἀμήν.

* 3:5 συνεστῶσα | συνεστῶσα PCK † 3:6 ὦν | ον ECM NA²⁸ ‡ 3:7 τῷ αὐτοῦ | τῷ αὐτῷ CT SCR | αὐτοῦ ST § 3:9 ο | — CT * 3:9 ἡμᾶς | ὑμᾶς CT † 3:10 ἡ | — ECM† NA SBL TH WH ‡ 3:10 ἐν νυκτί 87.9% | — CT 12.1% § 3:10 οἱ | — ANT PCK * 3:10 λυθήσονται | λυθησεται CT † 3:10 κατακαήσεται 89.6% | ευρεθησεται NA²⁷ SBL TH WH 3.1% | ουχ ευρεθησεται ECM NA²⁸ 0% ‡ 3:11 οὖν 86% | οὕτω ECM NA SBL WH 4.8% § 3:15 αὐτῷ δοθεισαν | δοθεισαν αὐτῷ CT * 3:16 ταῖς 96.2% | — NA²⁷ TH WH 2.8% † 3:16 οἰς | αἰς CT ‡ 3:16 ἐστὶ | εἰσι PCK § 3:16 στρεβλοῦσιν | στρεβλωσουσιν ECM NA²⁸ * 3:18 αυξανετε | αυξανητε PCK † 3:18 αμην 96.8% | — ECM NA²⁸ WH 2.6%

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

The Word of Life

¹ Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς.

² Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν.

³ Ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν *ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

⁴ καὶ ταῦτα γράφομεν ἑὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἦ πεπληρωμένη.

God Is Light

⁵ Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ *ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἑν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν οὐδεμία.

⁶ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει ἑπεριπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·

⁷ ἐὰν ἴδῃ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ *Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

⁸ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

⁹ Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστὶ καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάριση ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.

¹⁰ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

2

Keeping Christ's Commandments

¹ Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρτητε. Καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον·

² καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

³ Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.

⁴ Ὁ *λέγων, Ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστὶν·

⁵ ὃς δ' ἂν τηρῆ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν·

⁶ ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.

* **1:3** ὑμιν | και υμιν CT † **1:4** ὑμιν | ημεεις CT ‡ **1:4** ημων | υμων 𐤃^{pt} ECM† SCR § **1:5** εστιν αυτη | αυτη εστιν ANT TR * **1:5** αγγελια | επαγγελια ANT ST † **1:5** εν αυτω ουκ εστιν | ουκ εστιν εν αυτω WH ‡ **1:6** περιπατωμεν | περιπατουμεν PCK § **1:7** δε | — ECM† NA²⁸ * **1:7** χριστου 92.5% | — CT 4.5% † **1:8** ουκ εστιν εν ημιν | εν ημιν ουκ εστιν ECM† * **2:4** λεγων | λεγων οτι ECM† NA SBL TH WH † **2:6** ουτω | — ECM† SBL WH

A New Commandment

⁷ †Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ὅτι ἀπ' ἀρχῆς.

⁸ Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.

⁹ Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι.

¹⁰ Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν.

¹¹ Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

¹² Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

¹³ Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.

Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

*Γράφω ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

¹⁴ Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.

Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν.

¹⁵ Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ.

¹⁶ Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί.

¹⁷ Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία ἑαυτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

The Antichrist

¹⁸ Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι *ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκουμεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

¹⁹ Ἐξ ἡμῶν †ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ †ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενῆκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

²⁰ Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, ἡκαὶ οἴδατε *πάντα.

²¹ Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

²² Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; Οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

‡ 2:7 ἀδελφοί 82.8% | ἀγαπητοὶ CT 15% § 2:7 ἀπ ἀρχῆς 87% | — CT 8.2% * 2:13 γράφω 80.3% | ἐγραψα ANT CT 18.5% † 2:16 ἀλαζονεία | ἀλαζονία TH WH ‡ 2:16 ἀλλ | ἀλλα SBL TH WH § 2:17 αὐτοῦ | — ECM† * 2:18 ο | — CT † 2:19 ἐξηλθον | ἐξηλθαν CT ‡ 2:19 ἦσαν ἐξ ἡμῶν 92.2% | ἐξ ἡμῶν ἦσαν ECM NA SBL WH 5.3% § 2:20 καὶ | — WH * 2:20 παντὰ 96.4% | παντὲς ECM NA SBL WH 2.4%

23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα †ἔχει.

24 Ὑμεῖς †οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. Ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνη ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ θ̅υϊῶ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.

27 Καὶ ὑμεῖς, τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ *ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ †αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, †μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

Children of God

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα θ̅ῶταν φανερωθῆ, *ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν †εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι †πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3

1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ *κληθῶμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει †ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν †δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι.

3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία.

5 Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἀμαρτίας θ̅ῆμων ἄρῃ· καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι.

6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει· *πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.

7 †Τεκνία, μηδεὶς πλανᾷ ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν·

8 ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου.

9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται.

10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

Love One Another

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους·

12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; Ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

† 2:23 εχει 77.5% | εχει ο ομολογων τον υιον και τον πατερα εχει CT SCR 21% † 2:24 ουν | — CT § 2:24 υιω και εν τω πατρι | πατρι και εν τω υιω PCK * 2:27 εν υμιν μενει | μενει εν υμιν CT † 2:27 αυτο | αυτου CT † 2:27 μενειτε | μενετε CT § 2:28 οταν 92.5% | εαν CT 6.2% * 2:28 εχωμεν 79.3% | εχομεν MSS 11% | σχωμεν CT 9.1% † 2:29 ειδητε | ιδητε ECM† † 2:29 πας | και πας ECM NA TH * 3:1 κληθωμεν 83.5% | κληθωμεν και εσμεν CT 13.4% † 3:1 υμας | ημας CT PCK TR † 3:2 δε | — CT § 3:5 ημων | — CT * 3:6 πας | και πας PCK † 3:7 τεκνια | παιδια ECM NA²⁸

13 †Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί §μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος·

14 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. Ὁ μὴ ἀγαπῶν *τὸν ἀδελφόν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ.

15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν †ἐαυτῷ μένουσαν.

16 Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν †ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς §τιθέναι.

17 Ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Τεκνία *μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ †τῇ γλώσσει, †ἀλλ' §ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 *Καὶ ἐν τούτῳ †γινώσκουμεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ †πεισομεν §τὰς καρδίας ἡμῶν,

20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα.

21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία *ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν,

22 καὶ ὁ †ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν †παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα §πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν *ἐντολήν.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. †Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4

Testing the Spirits

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

2 Ἐν τούτῳ *γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστί·

3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ †Ἰησοῦν Χριστὸν †ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστί τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει.

‡ 3:13 μὴ | και μὴ ECM NA § 3:13 μου | — CT * 3:14 τον αδελφον 79.9% | τον αδελφον αυτου MSS 15.2% | — CT 3.7% † 3:15 ἐαυτῷ | αὐτῷ ECM NA SBL TR WH ‡ 3:16 ἀγάπην | ἀγαπὴν τοῦ θεοῦ SCR § 3:16 τιθέναι | θειναι CT * 3:18 μου | — CT † 3:18 τη | — TR ‡ 3:18 ἀλλ | ἀλλὰ NA²⁷ SBL TH WH § 3:18 ἐν | — TR * 3:19 και | — SBL WH † 3:19 γινωσκομεν | γνωσομεθα CT ‡ 3:19 πεισομεν | πεισωμεν PCK § 3:19 τας καρδιας | την καρδιαν ECM NA SBL WH * 3:21 ημων μὴ καταγινωσκη ημων | ημων μὴ καταγινωσκη ECM NA | μὴ καταγινωσκη ημων SBL TH | μὴ καταγινωσκη WH † 3:22 εαν | αν WH ‡ 3:22 παρ | απ CT § 3:23 πιστευσωμεν 66.2% | πιστευωμεν TH 26.8% | πιστευομεν MSS 5.4% * 3:23 εντολην | εντολην ημιν CT TR † 3:24 και | — PCK * 4:2 γινωσκεται | γινωσκετε ANT CT TR † 4:3 ιησουν χριστον 72.7% | τον ιησουν χριστον ANT TR 14.3% | τον ιησουν CT 5.2% ‡ 4:3 εν σαρκι εληλυθοτα 93.7% | — CT 2.5%

⁶ Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

God Is Love

⁷ Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.

⁸ Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.

⁹ Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.

¹⁰ Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγάπησαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

¹¹ Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

¹² Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ *τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

¹³ Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

¹⁴ Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου.

¹⁵ Ὃς †ἀν ὁμολογήσῃ ὅτι ‡Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

¹⁶ Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ ὁ μένει.

¹⁷ Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

¹⁸ Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

¹⁹ Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν *αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς.

²⁰ Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ †μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ‡αὐτοῦ ὃν ἐώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακε ὥπως δύναται ἀγαπᾶν;

²¹ Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5

Overcoming the World by Faith

¹ Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννηθέντα ἀγαπᾷ *καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

² Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ †τηρῶμεν.

§ 4:10 ηγαπησαμεν | ηγαπηκαμεν CT * 4:12 τετελειωμενη εστιν εν ημιν 89.7% | εν ημιν τετελειωμενη εστιν ECM† NA SBL 7.7% | τετελειωμενη εν ημιν εστιν TH WH 0.8% † 4:15 αν | εαν CT ‡ 4:15 ιησους | ιησους χριστος WH § 4:16 μενει | — 𐞣^{pt} ANT PCK TR * 4:19 αυτον | — CT † 4:20 μιση | μισει PCK ‡ 4:20 αυτου | — ANT § 4:20 πως 95.5% | ου ECM† NA SBL TH WH 4.3% * 5:1 και | — WH † 5:2 τηρωμεν | ποιωμεν CT

³ Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν.

⁴ Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.

⁵ Τίς ἔστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

The Testimony of God About His Son

⁶ Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς *Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι. Καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια.

⁷ Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες,

⁸ τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσίν.

⁹ Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

¹⁰ Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν *αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

¹¹ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν.

¹² Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

The Knowledge of Eternal Life

¹³ Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, ἡ καὶ ἵνα πιστεῦητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

¹⁴ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐὰν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν·

¹⁵ καὶ ἐὰν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὁ *ἐὰν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν παρ' αὐτοῦ.

¹⁶ Ἐὰν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.

¹⁷ Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶ· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

¹⁸ Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ.

¹⁹ Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται.

‡ 5:4 ημων 56.4% | υμων 39^{pt} HF 43% § 5:5 εστιν | δε εστιν ECM NA SBL TH | εστι δε WH * 5:6 χριστος | ο χριστος TR † 5:6 τω | εν τω ECM[†] NA SBL WH ‡ 5:7 μαρτυρουντες 87.3% | μαρτυρουντες εν τω ουρανω ο πατηρ ο λογος και το αγιον πνευμα και ουτοι οι τρεις εν ειση και τρεις ειση οι μαρτυρουντες εν τη γη ANT TR 0.6% § 5:9 ην | οτι CT * 5:10 αὐτῷ | ἐαυτῷ NA²⁷ PCK TH TR | αὐτῷ SBL WH † 5:11 ημιν ο θεος | ο θεος ημιν ECM[†] PCK SBL WH ‡ 5:13 τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην αιωνιον εχετε 69.9% | τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον TR 1% | ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον τοις πιστευουσιν CT 0.8% § 5:13 και ινα πιστευητε 73% | και ινα πιστευσητε MSS 10.2% | — CT 4.7% * 5:15 εαν | αν ANT TR † 5:15 παρ | απ CT ‡ 5:18 ἐαυτόν | αὐτόν NA²⁷ SBL WH

²⁰ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἤκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα
 ᾔγνωσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ
 Χριστῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ *ζωὴ αἰώνιος.

²¹ Τεκνία, φυλάξατε †ἐαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

‡Ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

Greeting

¹ Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν,
² διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα·
³ ἔσται μεθ' *ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Walking in Truth and Love

⁴ Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός.
⁵ Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν †γράφων σοι καινὴν, §ἀλλὰ ἦν *εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
⁶ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Αὕτη †ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε.
⁷ Ὅτι πολλοὶ πλάνοι †εἰσηλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί. Οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος.
⁸ Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ §ἀπολέσωμεν ἅ *εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν.
⁹ Πᾶς ὁ †παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· †ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ §του Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν *πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
¹⁰ Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
¹¹ ὁ †γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

Final Greetings

¹² Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ †ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· §ἀλλὰ ἐλπίζω *ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ †ἡμῶν †ἦ πεπληρωμένη.
¹³ Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.
 §Ἀμήν.

* **1:3** ημων | υμων ANT PCK SCR † **1:3** κυριου 91.2% | — CT 6.2% † **1:5** γραφων σοι καινην 72.1% | γραφων σοι καινην ST 12.4% | καινην γραφων σοι NA²⁷ SBL TH 9.2% § **1:5** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK * **1:5** ειχομεν | εχομεν PCK | ειχαμεν WH † **1:6** εστιν η εντολη | η εντολη εστι CT † **1:7** εισηλθον | εξηλθον ECM NA SBL TH | εξηλθαν WH § **1:8** απολεσωμεν ... απολαβωμεν 74.9% | απολεσομεν ... απολαβομεν MSS 5.1% | απολεσητε ... απολαβητε CT 17% * **1:8** ειργασαμεθα | ειργασασθε TH | ηργασαμεθα WH † **1:9** παραβαινων 99% | προαγων CT 1% † **1:9** ο | ο δε PCK § **1:9** του χριστου 89.3% | — CT 4.5% * **1:9** πατερα και τον υιον | υιον και τον πατερα ECM† † **1:11** γαρ λεγων | λεγων γαρ CT † **1:12** εβουληθην | ηβουληθην ANT TR § **1:12** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK * **1:12** ελθειν 87.1% | γενεσθαι CT 11.4% † **1:12** ημων | υμων ECM† SBL WH † **1:12** η πεπληρωμενη | πεπληρωμενη η NA²⁷ SBL WH § **1:13** αμην 89% | — CT 8.8%

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

Greeting

¹ Ὁ πρεσβύτερος Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

² Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή.

³ Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

⁴ Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω *χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν †ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

Gaius Commended

⁵ Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάση εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ †εἰς τοὺς ξένους,

⁶ οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὐς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ.

⁷ Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος *ἐξήλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν †ἐθνῶν.

⁸ Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν †ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

Diotrephes Denounced

⁹ Ἐγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

¹⁰ Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

Demetrius Commended

¹¹ Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· *ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.

¹² Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ †ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ †οἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστίν.

Final Greetings

¹³ Πολλὰ εἶχον ἠγάπησεν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι *γράψαι·

¹⁴ ἐλπίζω δὲ εὐθέως †ιδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

* **1:4** χαραν | χαριν WH † **1:4** αληθεια | τη αληθεια NA²⁷ SBL TH WH ‡ **1:5** εις τους 89.8% | τουτο CT 7.6% § **1:7** ονοματος | ονοματος αυτου SCR * **1:7** εξηλθον | εξηλθαν WH † **1:7** εθων 88% | εθνικων ANT CT 12% ‡ **1:8** απολαμβανειν 91.4% | υπολαμβανειν CT 7.6% § **1:9** εγραψα | εγραψα τι CT * **1:11** ο | ο δε PCK TR † **1:12** υπ | υπο CT ‡ **1:12** οιδατε 61.2% | οιδαμεν PCK 23.2% | οιδας CT 15% § **1:13** γραφειν | γραψαι σοι CT * **1:13** γραψαι | γραφειν CT † **1:14** ιδειν σε 95% | σε ιδειν CT 4.8%

ΙΟΥΔΑ

Greeting

¹ Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ *ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς·

² ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

Judgment on False Teachers

³ Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς †κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει.

⁴ †Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν δὴ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην *Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

⁵ Ὑπομῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότες †ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος, λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν.

⁶ Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, †ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν.

⁷ Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον στυγίους τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

⁸ Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαιίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν.

⁹ Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ *Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, †ἀλλ' εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος.

¹⁰ Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται.

¹¹ Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε ἀπώλοντο.

¹² Οὗτοί εἰσιν †ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων *παραφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα·

¹³ κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς †αἰῶνα τετήρηται.

* **1:1** ηγιασμενοις [90.2%] | ηγαπημενοις CT [8.9%] † **1:3** κοινης 83.7% | κοινης ημων CT 11.1% † **1:4** παρεισεδυσαν [98.2%] | παρεισεδυσαν WH [0.4%] § **1:4** χαριν [99.3%] | χαριτα CT [0.7%] * **1:4** θεον 78.7% | — ANT CT 12.9% † **1:5** υμας απαξ τουτο οτι ο κυριος 69.4% | απαξ τουτο οτι ο κυριος MSS 6.7% | υμας τουτο απαξ οτι ο κυριος MSS 5.4% | υμας απαξ παντα οτι ιησους ECM NA²⁸ SBL 0.2% | απαξ παντα οτι ιησους TH 0.2% | υμας παντα οτι ο κυριος απαξ NA²⁷ 0% | απαξ παντα οτι κυριος WH 0% † **1:6** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK § **1:7** τουτοις τροπον [84.1%] | τροπον τουτοις CT [8.4%] * **1:9** μωυσεως [36.4%] | μωσεως ℣^{Pt} ANT HF PCK TR [60.1%] † **1:9** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **1:12** εν [85.7%] | οι εν CT [14.1%] § **1:12** συνευωχουμενοι [83.6%] | συνευωχουμενοι υμιν SCR [16.4%] * **1:12** παραφερομεναι [87.4%] | περιφερομεναι TR [4.7%] † **1:13** αιωνα [54.6%] | τον αιωνα ANT TR [37%] | αιωνας MSS [7.9%]

14 †Προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ, λέγων, Ἴδού, ἦλθε Κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ,

15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ *ἐλέγξει †πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.

16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας †αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ἁλώφειας χάριν.

A Call to Persevere in the Faith

17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνησθητε τῶν *ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·

18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν †ὅτι †ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἐαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἁποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, *τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσευχόμενοι,

21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

22 Καὶ οὐκ μὲν †ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·

23 †οὐκ δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

Doxology

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ἑαυτοὺς ἀπταιστούς, καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει,

25 μόνῳ *σοφῷ Θεῷ σωτῆρι †ἡμῶν, δόξα †καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, ἁκαὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἀμήν.

‡ 1:14 προεφητευσσε [97.4%] | επροφητευσσε WH [0.4%] § 1:14 αγιας μυριασιν [88.4%] | μυριασιν αγιας TR [5.1%] * 1:15 ελεγξει [88%] | εξελεγξει TR [10.2%] † 1:15 παντας τους ασεβεις αυτων 79.5% | παντας τους ασεβεις SBL TH WH 15.8% | πασαν ψυχην ECM NA 0.6% ‡ 1:16 αυτων [48.3%] | εαυτων 39^{pt} ECM NA PCK [47.2%] § 1:16 ωφελειας | ωφελιας WH * 1:17 ρηματων των προειρημενων [90.8%] | προειρημενων ρηματων ECM† [7%] † 1:18 οτι [98.5%] | — ECM† NA²⁸ SBL WH [1.5%] ‡ 1:18 εν εσχατω χρονω 77.8% | επ εσχατων των χρονων MSS 5.4% | επ εσχατου του χρονου NA²⁷ 5.3% | επ εσχατου χρονου ECM NA²⁸ SBL TH WH 1.4% § 1:19 αποδιοριζοντες [77.5%] | αποδιοριζοντες εαυτους SCR [20.8%] * 1:20 τη αγιωτατη υμων πιστει εποικοδομουντες εαυτους [78%] | εποικοδομουντες εαυτους τη αγιωτατη υμων πιστει CT [9.5%] | τη αγιωτατη ημων πιστει εποικοδομουντες εαυτους MSS [6.2%] † 1:22 ελεειτε διακρινομενοι [88%] | ελεγγετε διακρινομενους TH [6.9%] | ελεατε διακρινομενους ECM NA SBL WH [2.1%] ‡ 1:23 ους δε εν φοβω σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες 66.9% | ους δε εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες ANT TR 8% | ους δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω ECM NA SBL TH 5% | σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω WH 0.2% § 1:24 αυτους απταιστους 63% | υμας απταιστους CT SCR 21.9% | υμας απταιστους και ασπιλους MSS 7.4% * 1:25 σοφω θεω 82.3% | θεω CT 7.4% | σοφω MSS 5.5% † 1:25 ημων 77.9% | ημων δια ιησου χριστου του κυριου ημων CT 21.1% ‡ 1:25 και [86.4%] | — CT [11.2%] § 1:25 και 78.4% | προ παντος του αιωνος και CT 13.2% | προ παντος αιωνος και MSS 8.2%

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Prologue

¹ Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ *Ἰωάννη,

² ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἃ ὅσα †εἶδε.

³ Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Greeting to the Seven Churches

⁴ Ὁ Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ *Θεοῦ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων, ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ·

⁵ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Τῷ ἄγαπῶντι ἡμᾶς καὶ *λούσαντι ἡμᾶς †ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ,

⁶ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ—αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ἑτῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

⁷ Ἴδού, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόπονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ναί, ἀμήν.

⁸ Ἐγὼ εἶμι τὸ *Ἄλφα καὶ τὸ †Ω, λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

John's Vision of Christ

⁹ Ἐγὼ Ὁ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ †κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἔξεν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ *διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ †Χριστοῦ.

¹⁰ Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος

* **1:1** ἰωαννη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [98.6%] | ἰωανει WH [0.5%] † **1:2** οσα $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [92.2%] | οσα τε TR [6.5%] ‡ **1:2** ειδε \mathfrak{M}^{K} [47%] | ειδε και ατινα εισι και α χρη γενεσθαι μετα ταυτα \mathfrak{M}^{C} PCK [17.1%] | ειδε και ατινα εισι και ατινα χρη γενεσθαι μετα ταυτα \mathfrak{M}^{A} [16.6%] | ιδε MSS [6%] § **1:4** ἰωαννης $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [98.6%] | ἰωαννης WH [0.5%] * **1:4** θεου \mathfrak{M}^{K} 51.5% | του TR 8.4% | — $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ CT PCK 37.4% † **1:4** α \mathfrak{M}^{K} [50%] | α εστιν $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [40.8%] | των MSS [6.4%] ‡ **1:5** των $\mathfrak{M}^{\text{A-,K}}$ [72.5%] | εκ των $\mathfrak{M}^{\text{A+,C}}$ PCK TR [27.1%] § **1:5** αγαπωντι \mathfrak{M}^{K} [54.6%] | αγαπησαντι $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [39.4%] * **1:5** λουσαντι $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [67%] | λουσαντι $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ECM† NA SBL TH WH [26.1%] † **1:5** απο $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [70.2%] | εκ \mathfrak{M}^{A} ECM† NA SBL TH WH [29.4%] ‡ **1:6** βασιλειαν $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [69.7%] | βασιλεις και \mathfrak{M}^{A} TR [22%] § **1:6** των αιωνων $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ 82.5% | — $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ WH 15.2% * **1:8** αλφα $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [71%] | Α $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ANT TR [29%] † **1:8** Ω $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 63.7% | Ω αρχη και τελος \mathfrak{M}^{A} TR 22.5% | Ω η αρχη και το τελος MSS 9.9% ‡ **1:8** κυριος ο θεος $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [96.8%] | ο κυριος TR [1.8%] § **1:9** ἰωαννης $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [99.1%] | ἰωαννης WH [0.9%] * **1:9** αδελφος $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [99.1%] | και αδελφος TR [0.9%] † **1:9** κοινωνος $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [56.4%] | συκοινωνος \mathfrak{M}^{A} ANT ECM† NA SBL TR [39.9%] | συνκοινωνος TH WH [3.2%] ‡ **1:9** βασιλεια $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [72.1%] | εν τη βασιλεια \mathfrak{M}^{A} TR [25.6%] § **1:9** εν χριστω ἰησου $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 66.1% | ἰησου χριστου \mathfrak{M}^{A} TR 25.7% | εν ἰησου CT 3.9% | εν ἰησου χριστω ANT 0.4% * **1:9** δια $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ 73.6% | — $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ NA SBL TH WH 26% † **1:9** χριστου $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [81.3%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ CT [17.8%] ‡ **1:10** φωνην οπισω μου $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [61.5%] | οπισω μου φωνην \mathfrak{M}^{A} CT TR [25.7%]

11 Σλεγούσης, Ὅ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς *ἐπτά ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς *Λαοδικεῖαν.

12 Καὶ ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ. Καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτά λυχνίας χρυσᾶς

13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὅσων λυχνιῶν ὅμοιον *υἶὸν ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς ἑπτά μαστοῖς ζώνην χρυσοῦν.

14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαί, ὡς καὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός·

15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ *πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χεὶρὶ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὅξεια ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσον πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός. Καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν *αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ, λέγων, Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος

18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ, ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Καὶ ἔχω τὰς κλειδας τοῦ *Θανάτου καὶ τοῦ Ἄδου.

19 Γράψον τοῦν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσι καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα.

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων ὅσων εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι, καὶ αἱ *λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσι.

2

The Letter to the Church in Ephesus

1 Τῷ ἀγγέλῳ *τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσοῦν·

§ 1:11 λεγουσης $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [67.7%] | λεγουσης εγω ειμι το Α και το Ω ο πρωτος και ο εσχατος και \mathfrak{M}^{A+} TR [7.4%] | λεγουσης εγω ειμι το Α και το Ω πρωτος και εσχατος και \mathfrak{M}^{A-} [5.1%] * 1:11 επτα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.9%] | — ST [1.8%] † 1:11 εκκλησιας $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.7%] | εκκλησιας ταις εν ασια TR [1.8%] † 1:11 εις θυατειρα $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [69.9%] | εις θυατειραν MSS [12.5%] | εν θυατειροις \mathfrak{M}^{A+} [11.6%] | εις θυατειρας MSS [5.1%] § 1:11 φιλαδελφειαν $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ [63.3%] | φιλαδελφειαν $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ ECM TH WH [35.3%] * 1:11 λαοδικεian $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.4%] | λαοδικεian TH WH [10.6%] † 1:12 εκει $\mathfrak{M}^{C,K}$ [60.1%] | — \mathfrak{M}^A CT TR [39%] † 1:12 ελαλει $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [83.1%] | ελαλησε \mathfrak{M}^{A-} TR [15.5%] § 1:13 επτα $\mathfrak{M}^{C,K}$ 73.5% | — \mathfrak{M}^A ECM NA SBL WH 25.3% * 1:13 υιον \mathfrak{M}^{K+} [41.4%] | υιω $\mathfrak{M}^{A,C,K-}$ ANT ECM PCK RP TH TR [58.6%] † 1:13 μαστοις $\mathfrak{M}^{A+,K}$ [64.8%] | μαζοις $\mathfrak{M}^{A-,C}$ PCK [20.8%] † 1:13 χρυσην $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.3%] | χρυσαν NA SBL TH WH [2.7%] § 1:14 και ως \mathfrak{M}^{K+} [23.2%] | ως \mathfrak{M}^{K-} ANT ECM† NA RP SBL TH TR WH [30%] | ωσει $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM† PCK TR [38.6%] | και ωσει MSS [5%] * 1:15 πεπυρωμενοι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 82.8% | πεπυρωμενω MSS 7.3% | πεπυρωμενης ECM† NA SBL TH WH 1.1% † 1:16 αυτου χεiri \mathfrak{M}^K 45% | χεiri αυτου $\mathfrak{M}^{A+,C}$ ANT CT PCK 37.7% | αυτου \mathfrak{M}^{A-} 14.6% † 1:17 επεσον $\mathfrak{M}^{A-,K+}$ [39.5%] | επεσα $\mathfrak{M}^{A+,C,K-}$ ANT CT HF PCK RP TR [60.5%] § 1:17 εθηκε \mathfrak{M}^K [59.9%] | επεθηκε $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [40.1%] * 1:17 αυτου \mathfrak{M}^K 55.2% | αυτου χειρα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT PCK TR 41.8% † 1:17 λεγων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.7%] | λεγων μοι TR [6.3%] † 1:18 αμην $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ 79.2% | — \mathfrak{M}^{A-} ANT CT 18.1% § 1:18 κλειδας \mathfrak{M}^K [41.4%] | κλεις $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [57.7%] * 1:18 θανατου και του αδου $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [81.5%] | αδου και του θανατου \mathfrak{M}^{A+} TR [18%] † 1:19 ουν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88.2%] | — TR [11.8%] † 1:19 γινεσθαι $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [53.8%] | γενεσθαι $\mathfrak{M}^{A+,C}$ ECM† NA PCK TH [45.2%] § 1:20 ων $\mathfrak{M}^{C,K}$ [72.5%] | ους \mathfrak{M}^A CT [25.7%] * 1:20 λυχνιαι αι επτα επτα \mathfrak{M}^K [40.3%] | επτα λυχνιαι ας ειδες επτα $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [37.1%] * 2:1 της εν εφεσω $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [87.3%] | της εφεσιων \mathfrak{M}^{A-} [7.3%] | της εφεσινης TR [1.4%] | τω εν εφεσω WH [1.4%] † 2:1 χρυσιων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98.2%] | χρυσειων TH [0.9%]

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἔπειρασας τοὺς *λέγοντας ἑαυτοὺς †ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὔρες αὐτοὺς ψευδεῖς·

3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας §διὰ τὸ ὄνομά μου, * καὶ οὐκ ἐκοπίασας.

4 †Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην †ἀφῆκας.

5 Μνημόνευε οὖν πόθεν §πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι *ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησῃς.

6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.

7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω †αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ §μου.

The Letter to the Church in Smyrna

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ *τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, †ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·

9 Οἶδά σου †τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν—§ἀλλὰ πλούσιος εἶ—καὶ τὴν βλασφημίαν *ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ.

10 †Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις †παθεῖν· ἰδοὺ §δὴ, μέλλει *βαλεῖν †ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ †ἔξετε θλίψιν §ἡμέρας δέκα. Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

11 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

The Letter to the Church in Pergamum

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν·

‡ 2:2 σου ℳ^{A+,K} 68.5% | — ℳ^{A-,C} ECM[†] NA PCK SBL TH WH 30% § 2:2 επειρασας ℳ^{A,C,K} [97.3%] | επειρασω TR [1.8%] * 2:2 λεγοντας εαυτους ℳ^{A,C,K} [95.5%] | φασκοντας TR [1.4%] † 2:2 αποστολους ειναι ℳ^{A,C,K} 84.8% | ειναι αποστολους TR 5.8% | αποστολους CT 4.7% ‡ 2:3 υπομονην εχεις και εβαστασας ℳ^K [52.1%] | εβαστασας και υπομονην εχεις ℳ^{A,C} PCK TR [31.1%] | και εβαστασας με και υπομονην εχεις MSS [5.9%] | εβαπτισας και υπομονην εχεις MSS [5.9%] § 2:3 δια ℳ^{A,C,K} [95%] | και δια TR [2.7%] * 2:3 και ουκ εκοπιασας ℳ^{A+,C,K} 68.1% | και ου κεκοπιασας MSS 10.5% | και κεκοπιακας ℳ^{A-} 7.8% | κεκοπιακας και ου κεκμηκας TR 3.9% | και ου κεκοπιακες NA SBL TH WH 1.2% | και ου κεκοπιακας ANT 0% † 2:4 αλλα ℳ^{C,K} [60.6%] | αλλ ℳ^A ECM NA²⁸ TR [38.5%] ‡ 2:4 αφηκας ℳ^{A,C,K} [96.8%] | αφηκες NA SBL TH WH [2.7%] § 2:5 πεπτωκας ℳ^K [54.8%] | εκπεπτωκας ℳ^{A,C} PCK TR [42%] | πεπτωκες WH [0.5%] * 2:5 ταχυ ℳ^{A,C,K} 91.8% | ταχει ST 2.7% | — CT 5.1% † 2:7 αυτω ℳ^{A,K} [81.8%] | — ℳ^C PCK [17.8%] ‡ 2:7 τω παραδεισω ℳ^K [52.3%] | μεσω του παραδεισου ℳ^{A,C} PCK TR [42.2%] | τω παραδισω ECM [0.9%] § 2:7 μου ℳ^{C,K} [68.9%] | — ℳ^A ECM[†] NA SBL TH TR WH [29.7%] * 2:8 της εν σμυρνη εκκλησιας ℳ^{A,C,K} [87.6%] | της σμυρναιων εκκλησιας MSS [5%] | της εκκλησιας σμυρναιων TR [2.8%] | τω εν σμυρνη εκκλησιας WH [1.4%] † 2:8 ος ℳ^{A,C} [67.4%] | — ℳ^K [32.1%] ‡ 2:9 τα εργα και ℳ^{A,C,K} 94.1% | — CT 4.3% § 2:9 αλλα πλουσιος ℳ^{A,C,K} [97.2%] | πλουσιος δε TR [1.8%] * 2:9 εκ ℳ^K 52.9% | — ℳ^{A,C} PCK TR 42.7% † 2:10 μηδεν ℳ^{A,C,K} [93.1%] | μη WH [6.9%] ‡ 2:10 παθειν ℳ^K [49.5%] | πασχειν ℳ^{A,C} CT PCK TR [50%] § 2:10 δη ℳ^{C,K} [58.1%] | — ℳ^A CT TR [41.5%] * 2:10 βαλειν ℳ^{A-,C,K} [58.6%] | βαλλειν ℳ^{A+} CT [30.5%] † 2:10 ο διαβολος εξ υμων ℳ^{A+,C,K} [82%] | εξ υμων ο διαβολος ℳ^{A-} TR [11.1%] ‡ 2:10 εξετε ℳ^{A,C,K} [88.1%] | εχετε MSS [6.4%] | εχητε WH [5.5%] § 2:10 ημερας ℳ^K [46.1%] | ημερων ℳ^{A,C} CT PCK RP TR [53.9%]

13 Οἶδα * τὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου † ἐν ταῖς ἡμέραις † αἷς § Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ * πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου † ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ.

14 † Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς § ἐδίδαξε * τὸν Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ † καὶ φαγεῖν εἰδωλόθута καὶ πορνεῦσαι.

15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν † Νικολαϊτῶν § ὁμοίως.

16 Μετανόησον * οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.

17 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ † τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς † οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

The Letter to the Church in Thyatira

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ § τῆς ἐν * Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·

19 Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν † πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου † τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.

20 § Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ * ὅτι † ἀφεῖς τὴν γυναῖκά † σου § Ἰεζάβελ, * ἣ λέγει ἑαυτὴν προφητιν † καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ † φαγεῖν εἰδωλόθута.

21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, § καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς.

* 2:13 τα εργα σου και μα^{A,C,K} 87% | σου τα εργα και MSS 6.3% | — CT 5.5% † 2:13 εν μα^{A,C,K} 91.8% | και εν ANT CT TR 8.2% † 2:13 αις μα^K 43.4% | εν αις μα^{A,C} ECM† PCK RP TR 47.3% | — ECM† NA SBL TH WH 2.7% § 2:13 αντιπας μα^{A,C,K} [79.2%] | αντειπας ECM† [13.6%] | αντειπας MSS [6.1%] * 2:13 πιστος μα^{A+,C,K} 85.5% | πιστος οτι πας μαρτυς πιστος μα^{A-} 9.4% | πιστος μου NA SBL WH 2.7% † 2:13 ο σατανας κατοικει μα^{A,C,K} [94.9%] | κατοικει ο σατανας TR [1.8%] † 2:14 αλλα μα^K [46.1%] | αλλ μα^{A,C} ECM NA PCK RP TH TR [52.5%] § 2:14 εδιδαξε μα^K [69.7%] | εδιδασκε(ν) μα^A CT TR [28%] * 2:14 τον βαλακ μα^{A+,C,K} [60.2%] | τω βαλαακ MSS [11.1%] | εν τω βαλααμ τον βαλακ μα^{A-} [7.4%] | τον βαλαακ MSS [5.1%] | εν τω βαλαακ μα^{A-} ST [4.2%] | τω βαλακ ECM† NA SBL TH WH [1.9%] † 2:14 και μα^K [49.5%] | — μα^{A,C} CT PCK TR [45.9%] † 2:15 νικολαιτων μα^K [39.9%] | των νικολαιτων ANT ECM† NA PCK RP TH TR μα^{A,C} [60.1%] § 2:15 ομοιως μα^{A+,C,K} [77.5%] | ομοιως ο μισω μα^{A-} [8.7%] | ην μισω μα^{A-} [5%] | ο μισω TR [4.6%] * 2:16 ουν μα^K [61%] | — μα^{A,C} ECM† PCK TH TR [39%] † 2:17 του μα^K [40.4%] | φαγειν απο του μα^{A,C} PCK TR [41.7%] † 2:17 οιδεν μα^{A,C,K} [92.7%] | ειδεν MSS [5.5%] | εγνω TR [1.4%] § 2:18 της μα^{A,C,K} [99.1%] | τω WH [0.9%] * 2:18 θυατειροις μα^{A-,C,K+} [56.2%] | θυατηροις μα^{A+} [18.9%] | θυατειρη μα^{K-} [16.6%] † 2:19 πιστιν και την διακονιαν μα^{A,C,K} [83.5%] | διακονιαν και την πιστιν TR [5%] † 2:19 τα μα^{A,C,K} [94.9%] | και τα TR [4.6%] § 2:20 αλλα μα^K [42.1%] | αλλ μα^{A,C} ECM NA²⁸ PCK RP TH TR [56.9%] * 2:20 οτι μα^{A-,C,K} [75.9%] | πολυ οτι μα^{A+} [8.8%] | πολλα οτι μα^{A+} [6.5%] | ολιγα οτι ANT TR [1.9%] | — μα^{A+} [6.5%] † 2:20 αφεις μα^{A,C,K} [79.1%] | εας TR [6%] | αφηκας MSS [5.6%] † 2:20 σου μα^{A+,C,K} 70% | — μα^{A+} CT TR 27.2% § 2:20 ιεζαβελ μα^{A,C,K} [94.6%] | ιεζαβηλ TR [4.4%] {Note: ECM does not collate this variant unit. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} * 2:20 η λεγει μα^{C,K} 71.3% | την λεγουσαν μα^A TR 23.1% | η λεγουσα CT 2.4% † 2:20 και διδασκει και πλανα τους μα^{A,C,K} [96.8%] | διδασκειν και πλανασθαι TR [1.4%] † 2:20 φαγειν ειδωλοθута μα^{A,C,K} [93.1%] | ειδωλοθута φαγειν TR [6.9%] § 2:21 και ου θελει μετανοησαι εκ της πορνειας αυτης μα^{A+,C,K} [71.9%] | εκ της πορνειας αυτης μα^{A-} [7.8%] | εκ της πορνειας αυτης και ου μετενοησεν μα^{A-} TR [6.9%] | και ου θελη μετανοησαι εκ της πορνειας αυτης MSS [6.5%]

22 Ἴδού, *βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ †μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων ‡αὐτῆς·

23 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ. Καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Ὑερευνῶν νεφροῦς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.

24 Ὑμῖν δὲ λέγω * τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, †οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ ‡βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ Ὑβάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος,

25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρις οὗ * ἂν ἦξω.

26 Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν,

27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· ὡς τὰ σκεύη τὰ †κεραμικὰ ‡συντριβήσεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου.

28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.

29 Ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3

The Letter to the Church in Sardis

1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ * ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι †ὄνομα ἔχεις ‡καὶ ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.

2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ Ὑστήρισον τὰ λοιπὰ ἃ * ἐμελλες ἀποβάλλειν· οὐ γὰρ εὔρηκά σου †τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ‡μου.

3 Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας Ὑκαὶ ἤκουσας, καὶ τήρει καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσης, ἦξω * ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ †γνώση ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ.

4 ‡Ἄλλ' Ὑολίγα ἔχεις ὀνόματα * ἐν Σάρδεσιν †ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν.

* 2:22 βαλλω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [82.9%] | βαλω MSS [14.7%] | εγω βαλλω TR [1.4%] † 2:22 μετανοησωσιν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.7%] | μετανοησουσιν WH [0.9%] ‡ 2:22 αυτης $\mathfrak{M}^{C,K}$ [72.5%] | αυτων \mathfrak{M}^A TR [27.5%] § 2:23 ερευνων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [99.1%] | εραυνων NA SBL TH WH [0.9%] {Note: ECM lists seventeen manuscripts that support εραυνων, while Hoskier list only two. These seventeen were checked against the INTF images. The two manuscripts that ECM and Hoskier agree upon do indeed read εραυνων. Of the remaining fifteen, thirteen of them read ερευνων, while two of them are illegible (although Hoskier's collation indicates that they support ερευνων). Consequently, these fifteen manuscripts (including the two that are illegible) are calculated in support of ερευνων.} * 2:24 τοις $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.4%] | και TR [1.8%] † 2:24 οιτινες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [92.2%] | οσοι MSS [5.9%] | και οιτινες TR [1.4%] ‡ 2:24 βαθεα $\mathfrak{M}^{C,K}$ [74.6%] | βαθη \mathfrak{M}^A TR [24.9%] § 2:24 βαλλω $\mathfrak{M}^{A,K}$ 68.6% | βαλω \mathfrak{M}^C PCK TR 27.9% * 2:25 αν ηξω $\mathfrak{M}^{A,C}$ [61%] | ανοιξω \mathfrak{M}^K [34.4%] † 2:27 κεραμικα \mathfrak{M}^{A,C,K^+} [72.7%] | κεραμεικα \mathfrak{M}^{K^-} [25.4%] {Note: ECM does not collate this variant unit. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} ‡ 2:27 συντριβησεται $\mathfrak{M}^{A^+,C,K}$ 78.6% | συντριβεται \mathfrak{M}^A ECM† NA SBL TH TR WH 17.1% * 3:1 επτα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98.6%] | — ST [1.4%] † 3:1 ονομα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.5%] | το ονομα TR [2.3%] ‡ 3:1 και \mathfrak{M}^K [44.1%] | οτι $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [54.1%] § 3:2 στηρισον \mathfrak{M}^{C,K^+} [41.4%] | στηριξον \mathfrak{M}^A TR [31.4%] | τηρησον \mathfrak{M}^{K^-} HF [22.3%] * 3:2 εμελλες αποβαλλειν \mathfrak{M}^{K^+} [24.7%] | ημελλες αποβαλλειν \mathfrak{M}^{A^-,K^-} [23.3%] | εμελλον αποθανειν \mathfrak{M}^{A^+} CT [18.7%] | εμελλες αποβαλειν \mathfrak{M}^C PCK [15.5%] | εμελλον αποθνησκειν \mathfrak{M}^{A^-} ANT [7.8%] | μελλει αποθανειν TR [1.8%] † 3:2 τα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.5%] | — WH [1.8%] ‡ 3:2 μου $\mathfrak{M}^{A^-,C,K}$ [80.9%] | — \mathfrak{M}^{A^+} TR [19.1%] § 3:3 και ηκουσας και τηρει $\mathfrak{M}^{A,C}$ [50.2%] | — \mathfrak{M}^K [43.4%] | * 3:3 επι σε $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [78.6%] | — CT [20.9%] † 3:3 γνωση \mathfrak{M}^K [48.4%] | γνως $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT PCK RP TR [49.8%] ‡ 3:4 αλλ $\mathfrak{M}^{A^+,C,K}$ [80.5%] | αλλα ANT ECM NA²⁷ SBL TH WH [9.1%] | — \mathfrak{M}^{A^-} TR [10%] § 3:4 ολιγα εχεις ονοματα $\mathfrak{M}^{A^-,C,K}$ [66.4%] | εχεις ολιγα ονοματα \mathfrak{M}^{A^+} ANT CT TR [25%] | ολιγα ονοματα εχεις MSS [7.3%] * 3:4 εν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [91.8%] | και εν TR [8.2%] † 3:4 α $\mathfrak{M}^{C,K}$ [70.3%] | οι \mathfrak{M}^A [26.9%]

⁵ Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.

⁶ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

The Letter to the Church in Philadelphia

⁷ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν *Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν τοῦ Δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς σκλείσει αὐτὴν εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων, καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει·

⁸ Οἶδά σου τὰ ἔργα—ἰδοῦ, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν *ἀνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν—ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.

⁹ Ἴδού, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται—ἰδοῦ, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξωσι καὶ *προσκυνησωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου καὶ γνῶσιν ὅτι ἠγάπησά σε.

¹⁰ Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κάγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

¹¹ Ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου.

¹² Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ’ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἰερουσαλὴμ ἣ καταβαίνει *ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τὸ καινόν.

¹³ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

The Letter to the Church in Laodicea

¹⁴ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ὁ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ·

¹⁵ Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· *ὄφελον ψυχρὸς ἢ ἡ ζεστός.

¹⁶ Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ τοῦ ζεστοῦ οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου.

‡ 3:5 ουτος ℳ^{A,K+} [62.7%] | ουτω ℳ^{C,K-} ANT CT PCK [35.9%] § 3:5 ομολογησω ℳ^{A,C,K} [89.5%] | εξομολογησομαι TR [1.8%] | {omit εκ της βιβλου της ζωης και ομολογησω το ονομα αυτου} MSS [7.3%] * 3:7 φιλαδελφεια ℳ^{A+,C,K+} [59.1%] | φιλαδελφια ℳ^{A-,K-} ECM TH WH [39.1%] † 3:7 κλειν ℳ^{C,K} [64.1%] | κλειδα ℳ^A TR [35.9%] ‡ 3:7 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ WH {Note: Most manuscripts use the abbreviation ΔΑΔ.} § 3:7 κλεισει αυτην ει μη ο ανοιγων και ουδεις ανοιξει ℳ^{C,K} [47.7%] | κλειει και κλειων και ουδεις ανοιγει ℳ^A [13.6%] | κλεισει και κλειων και ουδεις ανοιξει ECM[†] [9.1%] | κλεισει αυτην ει μη ο ανοιγων και κλειων και ουδεις ανοιξει MSS [5%] | κλεισει και κλειων και ουδεις ανοιγει ANT ECM[†] NA SBL TH WH [1.8%] | κλειει και κλειει και ουδεις ανοιγει TR [1.4%] * 3:8 ανεωγμενην ℳ^{A,C,K} [83.2%] | ηνεωγμενην NA SBL WH [16.4%] † 3:8 ην ℳ^{A,C,K} [89.1%] | και TR [9.5%] ‡ 3:9 διδωμι ℳ^{A,C,K} [96.8%] | διδω NA SBL TH WH [1.4%] § 3:9 ηξωσι ℳ^{A+,C-,K} [68%] | ηξουσι ℳ^{A-,C+} ANT ECM[†] NA PCK SBL TH WH [31.1%] * 3:9 προσκυνησωσι ℳ^{A,C,K} [81.3%] | προσκυνησουσι ANT ECM[†] NA SBL TH WH [18.3%] † 3:9 ηγαπησα ℳ^{C,K} [60.5%] | εγω ηγαπησα ℳ^A ANT CT TR [35.5%] ‡ 3:11 ερχομαι ℳ^{A,C,K} [92.8%] | ιδου ερχομαι TR [7.2%] § 3:12 η καταβαίνει ℳ^{C,K} [74.1%] | η καταβαινουσα ℳ^A CT ST [24.1%] * 3:12 απο ℳ^K [40.5%] | εκ ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [58.2%] † 3:12 ονομα ℳ^K [45.5%] | ονομα μου ℳ^{A,C} ANT CT HF PCK RP TR [53.6%] ‡ 3:14 εν λαοδικεια εκκλησιας ℳ^{A,C,K} [71.2%] | εν λαοδικια εκκλησιας TH WH [12.3%] | εκκλησιας λαοδικεων TR [1.4%] § 3:14 αληθινος ℳ^{A,C,K} [85.8%] | ο αληθινος WH [12.8%] * 3:15 οφελον ψυχρος ης η ζεστος ℳ^{A,C,K} [82.2%] | οφελον ψυχρος ειης η ζεστος TR [2.7%] | — MSS [8.7%] † 3:16 ου ζεστος ουτε ψυχρος ℳ^{C,K} [64.4%] | ουτε ζεστος ουτε ψυχρος ℳ^A ANT CT [24.7%] | ουτε ψυχρος ουτε ζεστος TR [4.1%]

17 Ὅτι λέγεις, Πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός,

18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι χρυσίον παρ' ἐμοῦ πεπωρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχὺνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ σκολύριον ἵνα ἐγχριση τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς.

19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον.

20 Ἴδού, ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐὰν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κάγῳ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.

22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4

Worship in Heaven

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, θύρα ἀνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων, **Ἀνάβα ὦδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.**

2 Ἐὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδού, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ στὸν θρόνον καθήμενος,

3 ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ· καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίως ὀρασις σμαραγδίνων.

4 Κυκλόθεν τοῦ θρόνου ἑξήκοντι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους τοὺς ἑξήκοντι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

‡ 3:17 λεγεις ℳ^{A+,C,K} [67%] | λεγεις οτι ℳ^{A-} ANT NA SBL TH TR WH [32.1%] § 3:17 ουδενος ℳ^{A,C,K} [93.2%] | ουδεν NA SBL TH WH [6.8%] * 3:17 ο ℳ^{C,K} [61.5%] | — ℳ^A NA SBL TH TR WH [34.8%] † 3:17 ελεεινος ℳ^{A,C,K} [91.8%] | ελεινος WH [2.9%] {Note: ECM does not collate spelling differences for this variant unit. Consequently, this spelling difference is calculated only from Hoskier's collation.} ‡ 3:18 χρυσιον παρ εμου ℳ^{C,K} [57%] | παρ εμου χρυσιον ℳ^A ANT CT TR [31.2%] | χρυσιον MSS [5.4%] § 3:18 κολλουριον ℳ^{A-,K} [50%] | κολλουριον ℳ^{A-,C} NA PCK SBL TR WH [36.8%] | κουλλουριον ℳ^{A+} [12.3%] * 3:18 ινα εγχριση ℳ^K [46.6%] | εγχρισον ℳ^A ECM† TR [17.6%] | εγχρισον επι ℳ^C PCK [13.6%] | εγχρισαι ECM† NA SBL TH WH [10.4%] † 3:19 ζηλευε ℳ^K [47.7%] | ζηλωσον ℳ^{A,C} ECM† PCK RP TR [47.3%] ‡ 3:20 και ℳ^{C,K} [63.6%] | — ℳ^A ECM† TR WH [36.4%] * 4:1 ανεωγμενη ℳ^{A,C,K} [83.4%] | ηνεωγμενη NA SBL TH TR WH [14.7%] † 4:1 λεγων ℳ^K [49.3%] | λεγουσα ℳ^{A,C} PCK TR [44.7%] ‡ 4:2 ευθεως ℳ^K [42.7%] | και ευθεως ℳ^{A,C} ANT PCK RP TR [57.3%] § 4:2 τον θρονον ℳ^K [57.1%] | του θρονου ℳ^{A,C} PCK TR [42.4%] * 4:3 ομοιος ℳ^{A,C,K} 79.2% | και ο καθημενος ομοιος CT 15.1% | και ο καθημενος ην ομοιος TR 2.7% † 4:3 σαρδιω ℳ^{A+,C,K} [74.9%] | σαρδινω ℳ^{A-} TR [14%] | σαρδειω MSS [9.8%] ‡ 4:3 ομοιως ορασις σμαραγδινων ℳ^K [34.8%] | ομοιος ορασει σμαραγδινω ℳ^A CT ST [25.7%] | ομοια ορασει σμαραγδινω ℳ^C PCK SCR [24.8%] § 4:4 κυκλοθεν ℳ^K [32.9%] | και κυκλοθεν ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [64.8%] * 4:4 θρονου ℳ^{A,C,K} 90.2% | θρονους ECM† NA TH 7.9% † 4:4 εικοσι τεσσαρες ℳ^{A-,K-} [40.6%] | κδ' ℳ^{A+,C,K+} ECM [56.9%] | εικοσι και τεσσαρες TR [0.5%] {Note: Hoskier's apparatus neglects to account for ten manuscripts, implying that they read εικοσι και τεσσαρες. These images of these manuscripts have been checked using the INTF images to confirm the correct readings.} ‡ 4:4 τους ℳ^K [51.8%] | ειδον τους ℳ^C ECM† PCK TR [14.7%] | — ℳ^A ECM† NA SBL TH WH [26.6%] § 4:4 εικοσι τεσσαρας ℳ^{A-,K-} [38.5%] | κδ' ℳ^{A+,C,K+} ECM [53.7%] | εικοσι και τεσσαρας TR [0.5%] {Note: Hoskier's apparatus neglects to account for thirteen manuscripts, implying that they read εικοσι και τεσσαρες. These images of these manuscripts have been checked using the INTF images to confirm the correct readings.} * 4:4 εν ℳ^{A+,C,K} [90.8%] | — ℳ^{A-} WH [9.2%] † 4:4 και ℳ^{A,C,K} [98.6%] | και εσχον TR [1.4%]

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἑαυτοῦ, *αἱ εἰσὶν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ·

6 καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἴως θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου ἑτέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν.

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον *ἔχον πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ ἑπιτομένῳ·

8 *καὶ ἑτέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑνὸς ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν *γέμουσιν ὀφθαλμῶν. Καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, ἰλέγοντες,

Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,
Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν ἑδῶσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ *τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 πεσοῦνται οἱ ἑἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ββαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

11 Ἄξιός εἰ, *ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος,
λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν·
ὅτι σὺ ἔκτισας πάντα,
καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

5

The Scroll and the Lamb

‡ 4:5 φωναὶ καὶ βρονταὶ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.9%] | βρονταὶ καὶ φωναὶ TR [9.2%] § 4:5 αὐτοῦ $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [77.9%] | — \mathfrak{M}^{A-} ANT CT TR [21.2%] * 4:5 αἱ εἰσὶν $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [68.5%] | αἱ εἰσὶ τὰ \mathfrak{M}^{A+} ANT TR [12.5%] | α εἰσὶ τὰ \mathfrak{M}^{A-} CT [9.7%] † 4:6 ὡς $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [86.2%] | — \mathfrak{M}^{A-} TR [13.8%] ‡ 4:6 κρυστάλλῳ $\mathfrak{M}^{A,C-,K}$ [79.7%] | κρυστάλλῳ \mathfrak{M}^{C+} PCK [19.4%] § 4:6 τέσσαρα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.5%] | τέσσαρα WH [0.5%] * 4:7 ἔχον $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [64.5%] | ἔχων \mathfrak{M}^{A-} NA SBL TH WH [30%] † 4:7 πρόσωπον ἀνθρώπου \mathfrak{M}^K 44.9% | τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπος $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM† PCK TR 38.3% | τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου ANT ECM† NA SBL TH WH 1.6% ‡ 4:7 ζῶον $\mathfrak{M}^{A,C}$ 54.1% | — \mathfrak{M}^K HF 43.1% § 4:7 πετομένῳ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [86.8%] | πετωμένῳ TR [12.7%] {Note: ECM does not collate spelling differences for this variant unit. Consequently, this spelling difference is calculated only from Hoskier's collation.} * 4:8 καὶ $\mathfrak{M}^{A+,K+}$ 43.8% | καὶ τὰ $\mathfrak{M}^{A-,C,K-}$ ANT CT HF PCK RP 56.3% † 4:8 τέσσαρα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.4%] | τέσσαρα WH [0.9%] ‡ 4:8 ἐν \mathfrak{M}^K [48.6%] | ἐν αὐτῶν $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK [42.7%] | εαυτοῦ TR [3.7%] § 4:8 ἔχον $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ 55.5% | ἔχων \mathfrak{M}^{A-} NA SBL TH WH 22.3% | ἔχοντα MSS 6.8% | εχει \mathfrak{M}^{A-} 5.3% | εἰχον TR 4.2% * 4:8 γέμουσιν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88%] | γεμοντα TR [11.1%] † 4:8 λέγοντες $\mathfrak{M}^{A,K}$ [85.7%] | λεγοντα \mathfrak{M}^C PCK TR [14.7%] ‡ 4:8 ἅγιος (3 times) $\mathfrak{M}^{A,K-}$ [53.9%] | ἅγιος (9 times) $\mathfrak{M}^{C,K+}$ HF PCK [39.6%] § 4:9 δῶσι $\mathfrak{M}^{C,K}$ 55.6% | δῶσουσι \mathfrak{M}^{A+} ECM† NA SBL TH TR WH 18.7% | δῶσωσι \mathfrak{M}^{A-} ECM† 16.3% * 4:9 τοῦ θρόνου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94.9%] | τῷ θρόνῳ NA SBL TH [4.6%] † 4:10 εἴκοσι τέσσαρες $\mathfrak{M}^{A+,K+}$ [44.7%] | κδ' $\mathfrak{M}^{A-,C,K-}$ ECM [45.2%] | εἴκοσι καὶ τέσσαρες TR [1.4%] ‡ 4:10 προσκυνήσουσι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89%] | προσκυνουσι TR [1.8%] § 4:10 βαλοῦσι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [74.1%] | βαλλουσι \mathfrak{M}^A TR [24.1%] * 4:11 ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἅγιος $\mathfrak{M}^{C,K}$ [52.5%] | κυριε ὁ θεὸς ἡμῶν \mathfrak{M}^A [25.3%] | ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν ὁ ἅγιος MSS [5.5%] | ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν CT [4.1%] | κυριε TR [2.3%] | ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν ANT [1.8%] † 4:11 πάντα \mathfrak{M}^K [53%] | τὰ πάντα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [45.2%] ‡ 4:11 ἦσαν \mathfrak{M}^K [45.6%] | εἰσὶ $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [46.1%]

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ *ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ.

2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἓν φωνῆ μεγάλη, Τίς ἀξιός ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ;

3 Καὶ οὐδεὶς ἔδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ *ἄνω οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό.

4 Καὶ ἔβλεψα ἕκλειον *πολὺ ὅτι οὐδεὶς ἀξιὸς εὐρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό.

5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ, ἐνίκησεν ὁ λέων ἄνθρωπος ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, *ὁ ἀνοίγων τὸ βιβλίον †καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἓν μέσω τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἓν μέσω τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἑστῆκος ὡς ἐσφαγμένον, *ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, †ἅ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

7 Καὶ ἦλθε καὶ *εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.

8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες ἕκαστος *κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἶ εἰσι †προσευχαὶ τῶν ἁγίων.

9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες,

Ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον

καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ,

ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου

ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους·

10 καὶ ἐποίησας σαυτοῦς τῷ Θεῷ ἡμῶν *βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ †βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

* 5:1 ἐξωθεν $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 80.2% | ὀπισθεν NA SBL TH TR WH 8.9% † 5:2 ἐν $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ [67%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ PCK TR [33%]
‡ 5:2 ἀξιός ἐστιν $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ [67.9%] | ἀξιός \mathfrak{M}^{C} CT PCK [28.8%] | ἐστιν ἀξιός TR [2.8%] § 5:3 ἐδύνατο $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [68.5%] | ἠδύνατο $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ECM TR [27.8%] * 5:3 ἄνω \mathfrak{M}^{K} [56%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR [43.1%] † 5:3 οὔτε ... οὔτε \mathfrak{M}^{K} [44.4%] | οὔτε ... οὔτε $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ CT PCK TR [33.3%] | ‡ 5:3 οὔτε [66.2%] $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ | οὔτε $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ PCK TR [31%] § 5:4 ἐγὼ $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [78.7%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ ECM NA TH [12%] | {omit verse 4} MSS [5.1%] * 5:4 πολὺ $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [86.5%] | πολλὰ TR [2.3%] | {omit verse 4} MSS [5.1%] † 5:4 ἀνοίξει $\mathfrak{M}^{\text{A-,K}}$ [65.3%] | ἀνοίξει καὶ ἀναγνῶναι $\mathfrak{M}^{\text{A+,C}}$ PCK TR [28.2%] | {omit verse 4} MSS [5.1%] ‡ 5:5 ὁ $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [86.6%] | ὁ ὢν TR [5.1%] | — MSS [7.9%] § 5:5 δαυὶδ | δαβὶδ HF TR | δαυὶδ WH {Note: Most manuscripts use the abbreviation ΔΑΔ.}
* 5:5 ὁ ἀνοίγων \mathfrak{M}^{K} 41.7% | ἀνοίξει $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR 53.5% † 5:5 καὶ $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [94%] | καὶ λῦσαι TR [4.6%] ‡ 5:6 εἶδον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [75.6%] | ἰδον MSS [11.5%] | εἶδον καὶ ἰδου TR [9.7%] § 5:6 ἐστήκος $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [78.3%] | ἐστηκῶς $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ [19.4%] * 5:6 ἔχον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [76%] | ἔχων NA SBL TH WH [22.6%] † 5:6 ἄ $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ 73.8% | οἱ $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ CT TR 22.7% ‡ 5:6 ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 72.8% | πνεύματα τοῦ θεοῦ ECM† 10.1% | ἑπτὰ τοῦ θεοῦ πνεύματα TR 5.4% § 5:6 ἀποστελλόμενα $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 59.2% | τα ἀπεσταλμένα \mathfrak{M}^{A} TR 19.6% | τα ἀποστελλόμενα MSS 8.6% | ἀπεσταλμένοι NA SBL TH WH 1.2% * 5:7 εἴληφεν ... θρόνου $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [74.5%] | εἴληφε τὸ βιβλίον ... θρόνου TR [13%] | εἴληφεν ... θρόνου τὸ βιβλίον $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ [11.1%] † 5:8 τέσσαρα $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [81.4%] | δ' $\mathfrak{M}^{\text{C+}}$ [16.7%] | τέσσαρα WH [1.4%] ‡ 5:8 εἴκοσι τέσσαρες $\mathfrak{M}^{\text{A+,K-}}$ [46.5%] | κδ' $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K+}}$ [53%] § 5:8 ἐπεσον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [76.7%] | ἐπεσαν ANT CT [20.9%] * 5:8 κιθάραν $\mathfrak{M}^{\text{A-,K}}$ [62%] | κιθάρης $\mathfrak{M}^{\text{A+,C}}$ PCK TR [37.6%] † 5:8 προσευχαὶ $\mathfrak{M}^{\text{K+}}$ [32.1%] | αἱ προσευχαὶ $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR [50.9%] | προσευχῶν $\mathfrak{M}^{\text{K-}}$ [17%] ‡ 5:9 τῷ θεῷ ἡμᾶς $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 75.1% | ἡμᾶς τῷ θεῷ MSS 14% | ἡμᾶς MSS 7% | τῷ θεῷ NA SBL WH 0.4% § 5:10 αὐτοῦς $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [97.2%] | ἡμᾶς TR [1.4%] * 5:10 βασιλεῖς $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 93.7% | βασιλείαν ECM† NA SBL TH WH 5.1% † 5:10 βασιλεύσουσιν $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K+}}$ 60.3% | βασιλεύσουσιν $\mathfrak{M}^{\text{A-,K-}}$ SBL WH 35.8% | βασιλευσομεν TR 3.1%

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἄως φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν ἑκύκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· *καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων,

12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ,

Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν κτίσμα ἃ ἔν τῷ οὐρανῷ καὶ ἑπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης *ἐστί, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς—†πάντας ἤκουσα λέγοντας,

Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἡμῆν·

14 καὶ τὰ *τέσσαρα ζῶα †λέγοντα ἃ τὸ ἀμῆν. Καὶ οἱ ἑπρεσβύτεροι *ἔπεσον καὶ †προσεκύνησαν.

6

The Seven Seals

1 Καὶ εἶδον *ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν †ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς ἄφωνη βροντῆς, Ἔρχου καὶ ἴδε.

2 Καὶ ἰδοὺ, ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' *αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν †δευτέραν σφραγίδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, †Ἔρχου.

‡ 5:11 ὡς $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [76.5%] | — \mathfrak{M}^{A+} ECM† NA SBL TH TR WH [23.5%] § 5:11 κυκλω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.5%] | κυκλοθεν TR [4.6%] * 5:11 και ην ο αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.2%] | — ST [0%] {Two manuscripts (0.9%) have a longer omission here, but no extant manuscripts read like ST.} † 5:12 τον \mathfrak{M}^K [51.9%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT PCK TR [44.5%] ‡ 5:13 ο \mathfrak{M}^K [49.1%] | ο εστιν $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [46.3%] § 5:13 επι της γης $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [85.8%] | εν τη γη \mathfrak{M}^{A-} TR [8.3%] | επι γης MSS [6%] * 5:13 εστι \mathfrak{M}^K 45.3% | α εστι $\mathfrak{M}^{A+,C}$ ECM† PCK TR 36% | — \mathfrak{M}^{A-} NA SBL 12.8% † 5:13 παντας $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [57.6%] | παντα \mathfrak{M}^{A+} ANT ECM† NA SBL TH TR WH [20.3%] | παντα και MSS [11.1%] | και παντας \mathfrak{M}^{A-} [9.2%] ‡ 5:13 τω θρονω \mathfrak{M}^K [38.1%] | του θρονου $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT ECM† PCK RP TR WH [59.6%] § 5:13 αμην $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 74.2% | — ANT CT TR 19.6% * 5:14 τεσσαρα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.9%] | δ' MSS [6.9%] | τεσσαρα WH [1.8%] | {omit και τα τεσσαρα ζωα λεγοντα το αμην} MSS [5%] † 5:14 λεγοντα $\mathfrak{M}^{C,K}$ [44.5%] | ελεγον \mathfrak{M}^A ANT CT TR [41.3%] | {omit και τα τεσσαρα ζωα λεγοντα το αμην} MSS [5%] ‡ 5:14 το $\mathfrak{M}^{C,K}$ [60.1%] | — \mathfrak{M}^A ANT CT TR [33.9%] | {omit και τα τεσσαρα ζωα λεγοντα το αμην} MSS [5%] § 5:14 πρεσβυτεροι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.2%] | εικοσι τεσσαρες πρεσβυτεροι TR [1.8%] * 5:14 επεσον $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [67.4%] | επεσαν ANT CT TR [31.7%] † 5:14 προσεκυνησαν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.3%] | προσεκυνησαν ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων TR [1.4%] * 6:1 οτι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [66.4%] | οτε \mathfrak{M}^A CT TR [33.2%] † 6:1 επτα $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [79.8%] | — \mathfrak{M}^{A+} TR [20.2%] ‡ 6:1 φωνη $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [74.8%] | φωνης \mathfrak{M}^{A+} TR [16.5%] | φωνην MSS [7.8%] § 6:1 ιδε \mathfrak{M}^K 43.1% | ειδον $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK 32.9% | ιδε και ειδον MSS 9% | βλεπε και ειδον TR 3.1% * 6:2 αυτον $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95%] | αυτω TR [4.1%] † 6:3 δευτεραν σφραγιδα $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [70.6%] | σφραγιδα την δευτεραν \mathfrak{M}^{A+} ANT CT [28.4%] ‡ 6:3 ερχου και $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 78.9% | ερχου και ιδε και MSS 9.8% | ερχου και ιδε και ειδον και ιδου MSS 6.6% | ερχου και βλεπε και TR 3.1%

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος Σπυρός· καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' * αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην †ἐκ τῆς γῆς †ἵνα ἀλλήλους Σφαξῶσι, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν *σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος, Ἔρχου †καὶ ἴδε. Καὶ ἰδοῦ, ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' †αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

6 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες *κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, †ἤκουσα τοῦ τετάρτου ζώου †λέγοντος, Ἔρχου καὶ ἴδε.

8 Καὶ ἰδοῦ, ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω *αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ †ὁ Θάνατος, καὶ ὁ Ἄδης †ἠκολούθει Σαὐτῷ. Καὶ ἐδόθη *αὐτῷ ἐξουσία †ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς †ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Στου ἀρνίου ἣν εἶχον.

10 Καὶ *ἔκραξαν †φωνὴν μεγάλην, λέγοντες, Ἔως πότε, ὁ δεσπότης, ὁ ἅγιος καὶ †ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν Σὲκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ *ἐδόθη †αὐτοῖς †στολὴ λευκὴ, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα Σἀναπαύσωνται *ἔτι χρόνον, †ἔως †πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν Σκαὶ οἱ μέλλοντες *ἀποκτενεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

§ 6:4 πυρος $\mathfrak{M}^{A+,K}$ 57.4% | πυρρος $\mathfrak{M}^{A-,C}$ ANT CT PCK TR 42.3% * 6:4 αυτον $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [74.8%] | αυτω \mathfrak{M}^{A+} TR [23.4%] † 6:4 εκ $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [76.6%] | απο \mathfrak{M}^{A-} TR [9.2%] | — \mathfrak{M}^{A-} [12.4%] † 6:4 ινα $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [69.1%] | και ινα \mathfrak{M}^{A+} ANT CT TR [29.5%] § 6:4 σφαξωσι $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ 84.5% | κατασφαξωσι \mathfrak{M}^{A-} 6.6% | σφαξουσι NA SBL TH WH 3.5% * 6:5 οτε ηνοιξε την σφραγίδα την τριτην ηκουσα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [87.2%] | ηκουσα ανεωγμενης της τριτης σφραδιγος MSS [5%] | οτε ηνοιξε την τριτην σφραγίδα ηκουσα TR [3.7%] † 6:5 και ιδε \mathfrak{M}^K [45.9%] | και ειδον $\mathfrak{M}^{A+,C}$ ANT CT PCK [33%] | και ιδε και ειδον MSS [6.4%] | και ιδον MSS [6%] | και βλεπε και ειδον TR [0.9%] | — \mathfrak{M}^{A-} [6.9%] † 6:5 αυτον [91.7%] $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ | αυτω TR [6.4%] § 6:6 φωνην [81.2%] $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ | ως φωνην \mathfrak{M}^{A-} ANT CT [18.3%] * 6:6 κριθης $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [78.4%] | κριθων \mathfrak{M}^{A+} CT [20.2%] † 6:7 ηκουσα \mathfrak{M}^K [58.9%] | ηκουσα φωνην $\mathfrak{M}^{A+,C}$ ANT ECM† NA PCK SBL TH TR WH [28.8%] | ηκουσα φωνης \mathfrak{M}^{A-} [5%] † 6:7 λεγοντος [94%] $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ | λεγουσαν TR [2.8%] § 6:7 ιδε \mathfrak{M}^K [44.7%] | ειδον $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK [32.9%] | ιδε και ειδον MSS [9.6%] | ιδον ECM [6.8%] | βλεπε και ειδον TR [0.9%] * 6:8 αυτου $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [86.7%] | — \mathfrak{M}^{A-} ECM† [12.4%] † 6:8 ο $\mathfrak{M}^{A,K}$ [72.5%] | — \mathfrak{M}^C PCK [27.1%] † 6:8 ηκολουθει $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [71%] | ακολουθει $\mathfrak{M}^{A+,C}$ PCK TR [28.6%] § 6:8 αυτω $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [63.8%] | μετ αυτου $\mathfrak{M}^{A+,C}$ ANT CT PCK TR [34.4%] * 6:8 αυτω $\mathfrak{M}^{C,K}$ [73.4%] | αυτοις \mathfrak{M}^A CT TR [26.1%] † 6:8 επι το τεταρτον της γης αποκτειναι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.4%] | επι το τεταρτον μερος της γης αποκτειναι MSS [6%] | αποκτειναι επι το τεταρτον της γης TR [1.8%] † 6:9 ψυχας \mathfrak{M}^K 61.6% | ψυχας των ανθρωπων $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM† PCK 37.3% § 6:9 του αρνιου $\mathfrak{M}^{C,K}$ [67.7%] | — \mathfrak{M}^A CT TR [27.6%] * 6:10 εκραξαν $\mathfrak{M}^{C,K}$ 62.7% | εκραζον \mathfrak{M}^A ECM† TR 34.1% † 6:10 φωνην μεγαλην \mathfrak{M}^K [40.7%] | φωνη μεγαλη $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [58.8%] † 6:10 αληθινος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [85.6%] | ο αληθινος ANT TR [13%] § 6:10 εκ $\mathfrak{M}^{C,K}$ [67.6%] | απο \mathfrak{M}^A TR [31.9%] * 6:11 εδοθη $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.2%] | εδοθησαν TR [1.4%] † 6:11 αυτοις \mathfrak{M}^K 37% | αυτοις εκαστω $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP 47.9% | εκαστοις TR 1.2% † 6:11 στολη λευκη $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94%] | στολαι λευκαι TR [0.9%] § 6:11 αναπαυσωνται $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ 66% | αναπαυσονται \mathfrak{M}^{A+} NA SBL TH WH 30.2% * 6:11 ετι χρονον $\mathfrak{M}^{C,K}$ [59.5%] | ετι χρονον μικρον \mathfrak{M}^A ANT ECM† NA SBL TH TR WH [22.3%] | χρονον ετι μικρον ECM† [4.2%] † 6:11 εως \mathfrak{M}^K [56.9%] | εως ου $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [40.3%] † 6:11 πληρωσωσι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [86.6%] | πληρωσουσι MSS [10.2%] | πληρωθωσι NA SBL WH [1.9%] | πληρωσονται TR [0.9%] § 6:11 και \mathfrak{M}^K [49.3%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [50.7%] * 6:11 αποκτενεσθαι $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [58.1%] | αποκτενεσθαι ANT CT [20.5%] |

12 Καὶ εἶδον ἴτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἤμελλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα,

13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἄνεμου μεγάλου σειομένη.

14 Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενος, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν.

15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δούλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων.

16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου,

17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7

The Sealing of the 144,000

1 *Καὶ μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ τι δένδρον.

2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἄναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν,

3 λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρις οὗ σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἑσφραγισμένων ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ·

5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα *δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι,

† 6:12 οτε $\mathfrak{M}^{A+,K}$ [60.4%] | και οτε $\mathfrak{M}^{A-,C}$ PCK [37.8%] † 6:12 και $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.5%] | και ιδου TR [1.4%] | — MSS [5.1%] § 6:12 μελας εγενετο $\mathfrak{M}^{C,K}$ [62.7%] | εγενετο μελας \mathfrak{M}^A CT TR [29.5%] * 6:12 ολη \mathfrak{M}^K [54.8%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [40.1%] † 6:13 επεσον [77%] $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ | επεσαν ANT CT TR [22.6%] † 6:13 βαλουσα \mathfrak{M}^K [38.7%] | βαλλει $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT PCK TR [32.3%] | βαλλουσα ANT [19.4%] | αποβαλλει MSS [5.5%] § 6:13 ανεμου μεγαλου \mathfrak{M}^K [64.1%] | μεγαλου ανεμου $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [32.8%] * 6:14 ο $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.9%] | — TR [3.7%] † 6:14 ελισσομενος \mathfrak{M}^K [41.7%] | ελισσομενον \mathfrak{M}^C ANT CT PCK RP [37.2%] | ειλισσομενον \mathfrak{M}^A TR [12.8%] | ειλισσομενος MSS [7.8%] † 6:15 χιλιαρχοι και οι πλουσιοι $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [83.9%] | πλουσιοι και οι χιλιαρχοι \mathfrak{M}^{A+} TR [14.7%] § 6:15 και οι ισχυροι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [87.6%] | και οι δυνατοι TR [0%] | — MSS [7.8%] * 6:15 ελευθερος \mathfrak{M}^K [57.4%] | πας ελευθερος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [42.1%] † 6:16 πεσετε $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.4%] | πεσατε ANT WH [10.1%] † 6:16 τω θρονω \mathfrak{M}^K [41.9%] | του θρονου $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [56.7%] § 6:17 αυτου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 90.9% | αυτων NA SBL TH WH 7.1% * 7:1 και $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94.4%] | — NA SBL TH WH [5.6%] † 7:1 τουτο $\mathfrak{M}^{C,K}$ [66.5%] | ταυτα \mathfrak{M}^A TR [33%] † 7:1 τι \mathfrak{M}^K [54.2%] | παν $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT ECM† NA PCK SBL TH TR WH [42.1%] § 7:2 αναβαινοντα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.2%] | αναβαντα ST [2.8%] * 7:3 αχρις ου $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [75.6%] | αχρι \mathfrak{M}^{A+} CT [14.3%] | αχρις αν \mathfrak{M}^{A-} [9.2%] † 7:3 σφραγισωμεν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.7%] | σφραγισομεν MSS [13.8%] | σφραγιζωμεν ST [0%] {Note: ECM does not collate spelling differences for this variant unit. Consequently, this spelling difference is calculated only from Hoskier's collation.} † 7:4 εκατον και τεσσαρακοντα τεσσαρες $\mathfrak{M}^{C,K+}$ [33%] | ρμδ' $\mathfrak{M}^{A+,K-}$ ECM TR [25.1%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες \mathfrak{M}^{A-} ANT [15.8%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες NA SBL TH WH [4.2%] | — [8.4%] § 7:4 εσφραγισμενων \mathfrak{M}^K [39.8%] | εσφραγισμενοι $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [48.1%] | — MSS [11.6%] * 7:5 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A,C-,K+}$ [55.8%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{C+,K-}$ ECM TR [42.8%] † 7:5 εσφραγισμεναι \mathfrak{M}^K [39.8%] | εσφραγισμενοι $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [53.7%]

ἐκ φυλῆς ῥουβιμ δώδεκα *χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς γὰδ δώδεκα †χιλιάδες,
 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα *χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς †Νεφθαλεὶμ δώδεκα †χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς Μανασσῆ *δώδεκα †χιλιάδες,
 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα †χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς *Λευὶ δώδεκα †χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς Σῖσαχαρ *δώδεκα †χιλιάδες,
 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα †χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς Ἰωσηφ *δώδεκα †χιλιάδες,
 ἐκ φυλῆς †Βενιαμὶν δώδεκα χιλιάδες *ἐσφραγισμένοι.

Praise from the Great Multitude

9 Μετὰ ταῦτα †εἶδον, καὶ ἰδοῦ, ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι οὐδεὶς ἔδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, *ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ †φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν.

10 Καὶ †κράζουσι φωνῇ μεγάλη, λέγοντες, Ἡ Σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι *εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ †ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου †αὐτοῦ ἐπὶ Στὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

12 λέγοντες,

‡ 7:5 ρουβιμ $\mathfrak{M}^{A,C+,K}$ [53.5%] | ρουβειμ \mathfrak{M}^{C-} [12.6%] | ρουβην ANT CT TR [11.6%] | ρουβιν MSS [9.8%]
 § 7:5 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A+,K-}$ [43.1%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A-,C,K+}$ ECM TR [54.2%] * 7:5 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{C,K}$ [78.1%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι \mathfrak{M}^A TR [16.3%] † 7:5 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [40.5%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [57.2%] ‡ 7:5 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [7.4%] § 7:6 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [38.8%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [57.5%] * 7:6 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [90.1%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [5.6%] † 7:6 νεφθαλειμ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [73%] | νεφθαλιμ CT [12.6%] | νεφθαλημ MSS [10.7%] ‡ 7:6 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [38.1%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [57.7%] § 7:6 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [92.6%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] * 7:6 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [39.1%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [57.2%] † 7:6 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [91.2%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] ‡ 7:7 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [37.4%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [59.8%] § 7:7 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [92.1%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] * 7:7 λειυ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [96.7%] | λειυι WH [0.9%] † 7:7 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [37.9%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [59.8%] ‡ 7:7 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [92.6%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] § 7:7 ισαχαρ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [86%] | ισαχαρ ANT NA SBL TH WH [13.5%] * 7:7 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [37.9%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [61.2%] † 7:7 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] ‡ 7:8 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [37.4%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [61.2%] § 7:8 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] * 7:8 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [39.7%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [56.5%] † 7:8 χιλιαδες $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [90.2%] | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [3.7%] ‡ 7:8 βενιαμιν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [77.2%] | βενιαμην MSS [15.3%] | βενιαμειν TH WH [3.3%] § 7:8 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [39.7%] | ιβ' $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ ECM TR [58.4%] * 7:8 εσφραγισμεναι \mathfrak{M}^K [39.3%] | εσφραγισμενοι $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [43.6%] | — MSS [14.2%] † 7:9 ειδον $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [87.7%] | ιδον ECM [11.9%] ‡ 7:9 αριθμησαι $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [76.3%] | αριθμησαι αυτον \mathfrak{M}^{A-} ANT CT TR [20.5%] § 7:9 εδυνατο $\mathfrak{M}^{C,K}$ [60.8%] | ηδυνατο \mathfrak{M}^A TR [37.7%] * 7:9 εστωτας ... περιβεβλημενους \mathfrak{M}^K [46%] | εστωτες ... περιβεβλημενοι $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM† NA PCK SBL TH TR WH [34.4%] | εστωτες ... περιβεβλημενους MSS [6.5%] | εστωτων ... περιβεβλημενους MSS [6%] † 7:9 φοινικας $\mathfrak{M}^{C,K}$ [63.3%] | φοινικες \mathfrak{M}^A ANT CT TR [36.7%] ‡ 7:10 κραζουσι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94.4%] | κραζοντες TR [3.7%] § 7:10 σωτηρια τω θεω ημων ... τω θρονω $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [65%] | σωτηρια τω θεω ημων ... του θρονου \mathfrak{M}^{A-} ANT SCR [27.1%] | σωτηρια ... του θρονου θεω ημων \mathfrak{M}^{A-} [6.1%] | σωτηρια ... του θρονου του θεου ημων ST [0.5%] * 7:11 ειστηκεισαν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.3%] | εστηκεισαν TR [8.3%] | ιστηκεισαν TH WH [5.6%] † 7:11 επεσον $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [73.6%] | επεσαν ANT CT [25.9%] ‡ 7:11 αυτου \mathfrak{M}^K [44.7%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [53.9%] § 7:11 τα προσωπα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [92.6%] | προσωπον TR [6%]

Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία
καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

¹³ Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν ἦλθον;

¹⁴ Καὶ *εἶπον αὐτῷ, Κύριέ †μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ‡ἐπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ §ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁρνίου.

¹⁵ Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ *τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

¹⁶ Οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν †ἔτι, ‡οὐδ' οὐ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα·

¹⁷ ὅτι τὸ ἄρνιον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου §ποιμαίνει αὐτούς, καὶ *ὁδηγεῖ αὐτούς ἐπὶ †ζωῆς πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ‡ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

8

The Seventh Seal

¹ Καὶ *ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγιδα τὴν ἐβδόμη, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἥμιώριον.

² Καὶ ‡εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

³ Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐπὶ §τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα *δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου.

⁴ Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

* **7:14** ειπον ℳ^{C,K} [70.4%] | ειρηκα ℳ^A ANT CT TR [29.6%] † **7:14** μου ℳ^{A,C,K} [91.7%] | — TR [8.3%] ‡ **7:14** επλυναν ℳ^{A,C,K-} [69.4%] | επλατυναν ℳ^{K+} [30.1%] § **7:14** ελευκαναν ℳ^K [51.9%] | ελευκαναν αυτας ℳ^{A,C} ANT CT PCK SCR [46.1%] | ελευκαναν στολας αυτων ST [0.9%] * **7:15** τω θρονω ℳ^{C,K} [62%] | του θρονου ℳ^A ANT ECM† NA SBL TH TR WH [38%] † **7:16** ετι ℳ^{A-,C,K} [71.4%] | — ℳ^{A+} [27.2%] ‡ **7:16** ουδ ου ℳ^{A-,C,K} [75.1%] | ουδε ℳ^{A+} CT TR [24.9%] § **7:17** ποιμανει ℳ^K [43.5%] | ποιμανει ℳ^{A,C} CT TR [56.5%] {Note: Nearly half of the extant ℳ^C manuscripts have ποιμανει as the original reading with a correction to have it read ποιμανει. The text of PCK follows the corrections, which is why PCK deviates from the original ℳ^C reading in this case. This concerted effort to correct ℳ^C manuscripts for this word suggests that ℳ^C manuscripts were produced and circulated in a highly controlled environment. No manuscripts outside of the ℳ^C family make this correction.} * **7:17** οδηγει ℳ^K [49.3%] | οδηγησει ℳ^{A,C} ANT CT TR [50.7%] {Note: Again, a number of ℳ^C manuscripts have οδηγησει as the original reading with a correction to have it read οδηγει, and PCK follows the corrections.} † **7:17** ζωης ℳ^{A-,C,K} [83.4%] | ζωσας ℳ^{A+} TR [15.2%] ‡ **7:17** εκ [69.3%] ℳ^{A+,C,K} | απο ℳ^{A-} TR [25.2%] | {omit εξαλειψει ο θεος παν δακρυον εκ των οφθαλμων αυτων} MSS [5.5%] * **8:1** οτε ℳ^{A,C,K} [95%] | οταν NA SBL TH WH [2.7%] † **8:1** ημιωριον ℳ^{A,C,K} [94.1%] | ημιωρον TH WH [5.5%] ‡ **8:2** ειδον ℳ^{A,C,K} [86.4%] | ιδον ECM [13.6%] § **8:3** του θυσιαστηριου ℳ^{A-,C,K} [76.3%] | το θυσιαστηριον ℳ^{A+} ECM† TR [23.7%] * **8:3** δωση ℳ^{A+,K+} [48.2%] | δωσει ℳ^{A+,C,K-} ANT ECM† HF NA PCK SBL TH WH [46.8%]

⁵ Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος †τὸν λιβανωτὸν καὶ ἐγένισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένοντο ‡βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

The Seven Trumpets

⁶ Καὶ οἱ ἐπτὰ ἄγγελοι ὄσι ἔχοντες τὰς ἐπτὰ σάλπιγγας ἠτοίμασαν *ἐαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

⁷ Καὶ ὁ †πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ ‡μεμιγμένα ἔν ἀίματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· *καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

⁸ Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα †καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα,

⁹ καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων ‡ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων ‡διεφθάρη.

¹⁰ Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς *τῶν ὑδάτων.

¹¹ Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται †ὁ Ἄψινθος, καὶ ‡ἐγένετο τὸ τρίτον ὄτων ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ *τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

¹² Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ †τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φάνη ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

¹³ Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ‡αετοῦ ‡πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ *μεγάλῃ, Οὐαί, οὐαί, οὐαί †τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

9

¹ Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

† **8:5** τον ... αυτον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [86.7%] | το ... αυτο TR [9.2%] ‡ **8:5** βρονται και φωναι \mathfrak{M}^{K} [45.9%] | φωναι και βρονται $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [41.7%] § **8:6** οι $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [90.4%] | — ST [9.6%] * **8:6** εαυτους $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [96.8%] | αὐτοὺς NA TH (αὐτοὺς SBL WH) [1.8%] † **8:7** πρωτος $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [76.4%] | πρωτος αγγελος \mathfrak{M}^{A} TR [23.6%] ‡ **8:7** μεμιγμενα $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [80.4%] | μεμιγμενον $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ECM† [19.2%] § **8:7** εν $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [83%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ TR [16.5%] * **8:7** και το τριτον της γης κατεκαη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [91.8%] | — TR [7.3%] † **8:8** καιομενον $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [61.5%] | πυρι καιομενον \mathfrak{M}^{A} ANT CT TR [35.8%] ‡ **8:9** εν $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [69.7%] | των εν $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ ANT CT TR [26.1%] § **8:9** διεφθαρη $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ [67.9%] | διεφθαρησαν $\mathfrak{M}^{\text{A+,C}}$ CT PCK [28.9%] * **8:10** των $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [98.6%] | — TR [0.9%] † **8:11** ο $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [77.9%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ TR [21.7%] ‡ **8:11** εγενετο $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [85.3%] | γινεται $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ TR [10.1%] § **8:11** των υδατων $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [94.5%] | — ST [1.4%] * **8:11** των $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [97.3%] | — TR [1.8%] † **8:12** το τριτον αυτης μη φανη η ημερα \mathfrak{M}^{K} [27.5%] | η ημερα μη φανη το τριτον αυτης $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [28.2%] | το τριτον αυτων μη φανη η ημερα MSS [8.3%] | η ημερα μη φανη το τριτον αυτης CT [5.1%] ‡ **8:13** αετου $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [70%] | αγγελου \mathfrak{M}^{A} TR [29.5%] § **8:13** πετομενου $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [87.6%] | πετωμενου TR [11.9%] {Note: ECM does not collate this variant unit. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} * **8:13** μεγαλη $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ [73.1%] | μεγαλη τρις $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ PCK [24.5%] {ECM ignores the difference between τρις and τρεις but lists the spelling as τρεις. However, the spelling τρις is predominant. The figure of 24.5% includes both spellings.} † **8:13** τους κατοικουντας \mathfrak{M}^{K} [50%] | τοις κατοικουσιν $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ECM† PCK RP TR [50%]

² *Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου †καιομένης, καὶ †ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

³ Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

⁴ Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ὀφθαλμολογήσῃσι τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς *ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων †αὐτῶν.

⁵ Καὶ ἐδόθη †αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα ὀφθαλμολογήσῃσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου ὅταν *παῖση ἄνθρωπον.

⁶ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις †ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ †οὐ μὴ δεύρῃσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ *φεύξεται †ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.

⁷ Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι †χρυσοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων.

⁸ Καὶ ὄνυχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν.

⁹ Καὶ *εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.

¹⁰ Καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, †καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν †ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε,

¹¹ Ὁμοίως βασιλέα ἐπ' αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ *Ἀββαδῶν, †ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

¹² Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπήλθεν. Ἴδού, †ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

¹³ Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,

* **9:2** και ηνοιξε το φρεαρ της αβυσσου $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ [51.6%] | — \mathfrak{M}^{K} [47.9%] † **9:2** καιομενης $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [67.1%] | μεγαλης \mathfrak{M}^{A} CT TR [28.7%] † **9:2** εσκοτισθη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [93.5%] | εσκοτωθη NA SBL TH WH [6.5%] § **9:4** αδικησωσι $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [95.9%] | αδικησουσι NA SBL WH [2.8%] * **9:4** ανθρωπους $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ [84.9%] | ανθρωπους μονους \mathfrak{M}^{C} PCK TR [13.8%] † **9:4** αυτων $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [83.5%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ECM† NA SBL TH WH [16.5%] † **9:5** αυταις $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [83.9%] | αυτοις NA SBL TH [15.1%] § **9:5** βασανισθωσι $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [80.3%] | βασανισθησονται $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ CT [15.1%] * **9:5** παιση $\mathfrak{M}^{\text{A,C+,K}}$ [87.2%] | πληξη $\mathfrak{M}^{\text{C-}}$ PCK [9.2%] {Note: Many of the extant \mathfrak{M}^{C} manuscripts have παιση as the original reading with a correction to have it read πληξη.} † **9:6** ζητησουσιν $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ [77%] | ζητουσιν \mathfrak{M}^{C} PCK [22.6%] † **9:6** ου μη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [97.2%] | ουχ TR [1.4%] § **9:6** ευρησουσιν $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [58.1%] | ευρωσιν $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ECM† [30.1%] | ευρησωσιν MSS [10.1%] * **9:6** φευξεται $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [78.8%] | φευγει $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ CT [17.1%] † **9:6** απ αυτων ο θανατος $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [65.4%] | ο θανατος απ αυτων \mathfrak{M}^{A} CT TR [29.5%] † **9:7** χρυσοι $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [62.7%] | ομοιοι χρυσω \mathfrak{M}^{A} CT TR [35.9%] | ομοιοι χρυσιω ANT [0.5%] § **9:8** ειχον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [96.3%] | ειχαν TH WH [1.4%] * **9:9** ειχον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [96.8%] | ειχαν WH [0%] † **9:10** και $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [61.9%] | ην TR [0.9%] | — \mathfrak{M}^{A} [37.2%] † **9:10** εξουσιαν εχουσι του $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [52.5%] | η εξουσια αυτων CT [16.6%] | και η εξουσια αυτων \mathfrak{M}^{A} TR [11.5%] | εξουσιαν εχουσι MSS [6.9%] § **9:11** εχουσαι βασιλεα επ αυτων $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [51.2%] | και εχουσιν επ αυτων βασιλεα του \mathfrak{M}^{A} SCR [13.4%] | εχουσιν επ αυτων βασιλεα του CT [9.2%] | εχουσι βασιλεα επ αυτων του ANT [0%] | και εχουσιν επ αυτων βασιλεα του ST [0%] * **9:11** αββαδων $\mathfrak{M}^{\text{A,C+,K+}}$ [38.8%] | αββαδων $\mathfrak{M}^{\text{K-}}$ [12.1%] | αββαδων MSS [9.8%] | αββαδδων $\mathfrak{M}^{\text{K-}}$ [9.3%] | αββαδδων $\mathfrak{M}^{\text{C-}}$ PCK [9.3%] | αββαδδων ANT CT TR [7%] | αββαδων MSS [7%] † **9:11** εν δε $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [65.3%] | και εν \mathfrak{M}^{A} CT TR [25.9%] † **9:12** ερχεται $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [66.4%] | ερχονται \mathfrak{M}^{A} ANT TR [32.7%] § **9:13** τεσσαρων $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [83.8%] | — SBL TH WH [10.6%]

14 *λέγοντος τῷ ἔκτῳ ἀγγέλῳ, ἃ ἔχων τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἄρτι τὴν ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς ὄνων στρατευμάτων τοῦ ἵππου ἑκατομμύρια μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον.

18 Ἐκ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἄπο τοῦ πυρός καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θεῖου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

19 Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἔστι καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφειν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσεῖα καὶ τὰ ἀργυρεῖα καὶ τὰ χαλκεῖα καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν δύναται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν.

21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμάκων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10

The Angel and the Little Scroll

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τοῦ κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός,

2 καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλίον ἀνεωγμένον. Καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ ἐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς,

* 9:14 λεγοντος M^K [44%] | λεγουσαν M^{A,C} ECM PCK RP TR [49.1%] | λεγοντα NA SBL TH WH [1.9%] † 9:14 ο εχων M^{A,C,K} [93.1%] | τω εχοντι MSS [5.1%] | ος ειχε TR [0.9%] ‡ 9:15 εις την M^K [51.9%] | την M^C PCK [20%] | — M^A CT TR [26.3%] § 9:16 των M^{A,C,K} [99.1%] | — TR [0.9%] * 9:16 ιππου M^{C,K} [54.7%] | ιππικου M^A CT TR [40.6%] † 9:16 μυριαδες M^{A-,C,K} [74.3%] | διςμυριαδες M^{A+} CT [18.2%] | δυο μυριαδες M^{A-} ANT TR [6.5%] ‡ 9:16 ηκουσα M^{A,C,K} [94.4%] | και ηκουσα TR [0.9%] § 9:18 απο M^{A,C,K} [98.1%] | υπο TR [1.9%] * 9:18 πληγων M^{A+,C,K} [86.6%] | — M^{A-} TR [8.3%] † 9:18 απο M^K [55.6%] | εκ M^{A,C} ANT CT PCK TR [44%] ‡ 9:18 του M^{A-,C,K} [77.8%] | εκ του M^{A+} TR [17.6%] § 9:18 του M^{C,K} [76.4%] | εκ του M^A TR [22.7%] * 9:19 η γαρ εξουσια των ιππων M^{A,C,K} [90.8%] | η γαρ εξουσια αυτων SCR [2.3%] | αι γαρ εξουσιαι αυτων ST [2.3%] † 9:19 εστι M^{A,C,K} [91.7%] | εισιν ST [0.5%] ‡ 9:19 και εν ταις ουραις αυτων M^{A+,C,K} [80.6%] | — M^{A-} ST [11.1%] § 9:19 οφειν M^K [54.4%] | οφεισιν M^{A,C} ANT CT PCK TR [44.7%] * 9:20 ου M^{A-,C,K} [73.7%] | ουτε M^{A+} ECM[†] ST [18.4%] | ουδε NA SBL TH [4.6%] † 9:20 προσκυνησωσι M^{A,C,K} [90.8%] | προσκυνησουσι NA SBL TH WH [9.2%] ‡ 9:20 τα M^{A,C,K} [99.5%] | — TR [0%] § 9:20 και τα χαλκα M^{A,C} [48.4%] | και χαλκα MSS [7.4%] | — M^K [43.8%] * 9:20 δυναται M^{C,K} [47.5%] | δυνανται M^A CT [52.1%] † 9:21 φαρμακων M^K [44.2%] | φαρμακειων M^{A,C} ANT ECM[†] PCK RP TR [52.5%] * 10:1 αγγελον M^{A+,C,K} [71%] | αλλον αγγελον M^{A-} ANT ECM[†] NA SBL TH TR WH [25.3%] † 10:1 η ιρις M^{C,K} [67.6%] | ιρις M^{A+} TR [23.1%] | ιριν M^{A-} [8.8%] ‡ 10:1 της κεφαλης M^{A,C,K} [98.6%] | την κεφαλην SBL WH [1.4%] § 10:1 αυτου M^{A,C,K} [98.6%] | — TR [0.9%] * 10:2 εχων M^K [56.5%] | ειχεν M^{A,C} PCK TR [40.3%] † 10:2 βιβλιον M^K [44.7%] | βιβλιδαριον M^{A-,C} PCK [39.2%] | βιβλαριδιον M^{A+} CT TR [16.1%] ‡ 10:2 ανεωγμενον M^{A-,C,K} [73.9%] | ηνεωγμενον M^{A+} CT [24.8%] § 10:2 της θαλασσης ... της γης M^{A,C,K} [84.8%] | την θαλασσαν ... την νην TR [4.6%]

³ καὶ ἔκραξε φωνῆ μεγάλη ὡσπερ λέων μυκᾶται. Καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς.

⁴ Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ *βρονταί, †ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ †λέγουσαν, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ §μὴ αὐτὰ γράψῃς.

⁵ Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἦρε τὴν χειρὰ αὐτοῦ *τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανὸν

⁶ καὶ ὡμοσε †τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος †οὐκέτι ἔσται,

⁷ §ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, *καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, †ὡς εὐηγγέλισε †τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας.

⁸ Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν §λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσα, Ὑπαγε, λάβε τὸ *βιβλιδάριον τὸ †ἀνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ †τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

⁹ Καὶ §ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ *δοῦναί μοι τὸ †βιβλιδάριον. Καὶ λέγει μοι, Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὸν ὡς μέλι.

¹⁰ Καὶ ἔλαβον τὸ †βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὸν· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

¹¹ Καὶ §λέγουσί μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ *ἐπὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

11

The Two Witnesses

¹ Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, *λέγων, †Ἐγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ.

* **10:4** βρονται $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [88%] | βρονται τας φωνας εαυτων TR [0.5%] | {omit τας εαυτων φωνας και οτε ελαλησαν αι επτα βρονται} MSS [8.8%] † **10:4** εμελλον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}^+}$ [63.9%] | ημελλον $\mathfrak{M}^{\text{K-}}$ CT [36.1%] † **10:4** λεγουσαν $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [95.4%] | λεγουσαν μοι TR [0.9%] § **10:4** μη αυτα γραφης \mathfrak{M}^{K} [57.9%] | μετα ταυτα γραφεις $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK [27.6%] | μη ταυτα γραφης TR [3.7%] * **10:5** την δεξιαν $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [88.9%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ TR [10.6%] † **10:6** τω \mathfrak{M}^{K} [54.2%] | εν τω $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT ECM† NA PCK TH TR WH [45.4%] † **10:6** ουκετι εσται $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [91.2%] | ουκ εσται ετι TR [7%] § **10:7** αλλ $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [97.2%] | αλλα TR [2.3%] * **10:7** και ετελεσθη \mathfrak{M}^{K} [50.7%] | και τελεσθη \mathfrak{M}^{A} TR [25.1%] | τελεσθη \mathfrak{M}^{C} PCK [16.3%] | ετελεσθη MSS [5.1%] † **10:7** ως ευηγγελισε $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ [68.7%] | ο ευηγγελισατο $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ PCK [19.6%] | ως ευηγγελισατο MSS [5.6%] † **10:7** τους δουλους αυτου τους προφητας $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [60.6%] | τους εαυτου δουλους τους προφητας \mathfrak{M}^{A} CT [18.5%] | τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις TR [6.9%] § **10:8** λαουσα ... λεγουσα $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [76.2%] | λαουσαν ... λεγουσαν CT [14%] * **10:8** βιβλιδαριον $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [78%] | βιβλαριδιον $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ECM† TR [16.4%] | βιβλιον ECM† NA SBL TH WH [5.1%] † **10:8** ανεωγμενον $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [76.4%] | ηνεωγμενον $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ CT TR [22.2%] † **10:8** του $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [98.1%] | — TR [1.4%] § **10:9** απηλθον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [84.1%] | απηλθα ANT NA SBL TH WH [14.5%] * **10:9** δουναι \mathfrak{M}^{K} [57.7%] | δος $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [42.3%] † **10:9** βιβλιδαριον $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [74.9%] | βιβλαριδιον $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ CT TR [20%] † **10:10** βιβλιον \mathfrak{M}^{K} [49.1%] | βιβλιδαριον $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ PCK [31.9%] | βιβλαριδιον $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ CT TR [16.7%] § **10:11** λεγουσι \mathfrak{M}^{K} [48.8%] | λεγει $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [50.7%] * **10:11** επι $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [62.8%] | — \mathfrak{M}^{A} ANT CT TR [36.7%] * **11:1** λεγων $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ [71.5%] | και ειστηκει ο αγγελος λεγων \mathfrak{M}^{C} PCK [20.6%] | και ο αγγελος ειστηκει λεγων SCR [0%] † **11:1** εγειρε $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}^+}$ [49.1%] | εγειραι $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K-}}$ PCK RP TR [45.8%] | εγειρον MSS [5.1%]

² Καὶ τὴν ἀύλην τὴν ἐξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ὁ ἔξω καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας *τεσσαράκοντα καὶ δύο.

³ Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα, †περιβεβλημένοι σάκκους.

⁴ Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ †αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ ἸΚυρίου τῆς γῆς *ἐστῶτες.

⁵ Καὶ εἴ τις †αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις †θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

⁶ Οὗτοι ἔχουσι ἑστὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλειῖσαι, ἵνα μὴ *ὑετὸς βρέχη τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν †ὡσάκις ἐὰν θελήσωσιν ἐν πάσῃ πληγῇ.

⁷ Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει †μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.

⁸ Καὶ ἑστὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας *τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου †καὶ ὁ Κύριος †αὐτῶν ἐσταυρώθη.

⁹ Καὶ ἑβλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν *τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς †ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ †ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς ἑμνημα.

¹⁰ Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς *χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ †εὐφρανθήσονται καὶ δῶρα †δώσουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφήται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

¹¹ Καὶ μετὰ ἑτὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσηλθεν

‡ 11:2 εξωθεν ℳ^{A+,C,K} [86.6%] | εσωθεν ℳ^{A-} ST [13.5%] § 11:2 εξω ℳ^{A-,K} [59.7%] | εξωθεν ℳ^{A+,C} ECM† NA PCK SBL TH WH [34.7%] * 11:2 τεσσαρακοντα και δυο ℳ^K [39.4%] | μβ' ℳ^{A,C} ECM [29.2%] | τεσσαρακοντα δυο ANT PCK TR [23.1%] | τεσσερακοντα και δυο NA WH [3.2%] | τεσσερακοντα δυο SBL TH [2.8%] † 11:3 περιβεβλημενοι ℳ^{A+,C,K} [77.3%] | περιβεβλημενους ℳ^{A-} TH WH [19%] ‡ 11:4 αι ℳ^{A,C,K} [96.3%] | — ST [3.7%] § 11:4 κυριου ℳ^{C,K} [75.8%] | θεου ℳ^A TR [24.2%] * 11:4 εστωτες ℳ^K [40.5%] | εστωσαι ℳ^{A,C} ANT ECM† PCK RP TR [58.1%] † 11:5 αυτους θελει ℳ^{A,C,K} [82.9%] | θελει αυτους MSS [7.9%] | αυτους θελη TR [6.5%] ‡ 11:5 θελει αυτους ℳ^{A-,C,K} [74.1%] | αυτους θελει ℳ^{A+} [12.5%] | θελησει αυτους MSS [5.1%] | αυτους θελη TR [0.9%] | θεληση αυτους NA SBL TH WH [0.9%] § 11:6 τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι ℳ^K [46.5%] | εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον ℳ^{A,C} PCK TR [43.3%] | εξουσιαν τον ουρανον κλεισαι ANT [5.1%] | την εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον CT [4.1%] * 11:6 υετος βρεχη τας ημερας της προφητειας αυτων ℳ^{A,C,K} [71.6%] | υετος βρεχει τας ημερας της προφητειας αυτων MSS [15.3%] | βρεχη υετος εν ταις ημεραις αυτων της προφητειας MSS [5.6%] | βρεχη υετος εν ημεραις αυτων της προφητειας TR [0%] † 11:6 οσακις εαν θελησωσιν εν παση πληγη ℳ^K [40.3%] | εν παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν ℳ^{A,C} ANT CT PCK [31.9%] | εν παση πληγη οσακις αν θελησωσιν MSS [5.6%] | παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν TR [1.4%] ‡ 11:7 μετ αυτων πολεμον ℳ^{A-,C,K} [80.6%] | πολεμον μετ αυτων ℳ^{A+} TR [14.3%] § 11:8 το πτωμα ℳ^K [49.8%] | τα πτωματα ℳ^{A,C} PCK TR [49.8%] * 11:8 της πολεως της μεγαλης ℳ^{A,C,K} [91.7%] | της μεγαλης πολεως MSS [6.5%] | πολεως της μεγαλης TR [0.9%] † 11:8 και ℳ^{A-,C,K} [73.7%] | — ℳ^{A+} [24.9%] ‡ 11:8 αυτων ℳ^{A,C,K} [95.9%] | ημων TR [1.8%] § 11:9 βλεπουσιν ℳ^{A,C,K} [98.6%] | βλεψουσιν TR [0.9%] * 11:9 το πτωμα ℳ^K [54.4%] | τα πτωματα ℳ^{A,C} PCK TR [43.3%] † 11:9 ημισυ ℳ^{A+,C,K} [81.5%] | και ημισυ ℳ^{A-} ANT CT TR [18.1%] ‡ 11:9 αφησουσι ℳ^{C,K} [73.6%] | αφιουσι ℳ^A CT [21.3%] § 11:9 μνημα ℳ^{A,C,K} [92.1%] | μνηματα TR [2.3%] * 11:10 χαιρουσιν ℳ^{A,C,K} [94.5%] | χαρουσιν TR [0.9%] † 11:10 ευφρανθησονται ℳ^{C,K} [69.1%] | ευφραινονται ℳ^A CT [29%] ‡ 11:10 δωσουσιν ℳ^K [51.4%] | πεμψουσιν ℳ^{A,C} ANT CT PCK TR [47.7%] § 11:11 τας ℳ^K [57.1%] | — ℳ^{A,C} ECM† PCK [41.9%]

*εἰς αὐτούς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας †ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.

12 Καὶ †ἤκουσα ὁφωνῆν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν αὐτοῖς, *Ἀνάβητε ὦδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτούς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.

13 †Ἐν ἐκείνῃ τῇ †ἡμέρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπήλθεν· ὡαὶ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδού, ἔρχεται ταχύ.

The Seventh Trumpet

15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ *λέγοντες, †Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ †εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ὄσι ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, οἱ κάθηνται ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, *ἔπεσον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

17 λέγοντες,

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,

ὁ ὢν καὶ ὁ †ῆν,

ὅτι †εἴληφας τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας.

18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν,

καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου

καὶ ὁ καιρὸς τῶν ὁνεκρῶν κριθῆναι

καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις

καὶ τοῖς ἁγίοις *καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,

†τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις,

καὶ διαφθεῖραι τοὺς †διαφθειρόντας τὴν γῆν.

* 11:11 εἰς αὐτοὺς ℳ^K [48.4%] | ἐπ αὐτοὺς ℳ^C PCK TR [19.1%] | ἐν αὐτοῖς ℳ^{A+} NA SBL TH WH [17.7%] | αὐτοῖς ℳ^{A-} ECM [13.5%] † 11:11 ἐπεσεν ℳ^{A+,K} [46.1%] | ἐπεπεσεν ℳ^{A-,C} ANT CT PCK [42.4%] | † 11:12 ἤκουσα ℳ^{A,C,K} [90.3%] | ἤκουσαν ECM† NA SBL TH TR WH [6.9%] § 11:12 φωνὴν μεγάλην ... λεγουσαν ℳ^K [56.9%] | φωνῆς μεγάλης ... λεγουσῆς ℳ^{A,C} CT PCK [41.3%] * 11:12 ἀναβητε ℳ^{A,C,K} [87.2%] | ἀναβατε CT [11.9%] † 11:13 ἐν ℳ^K [44%] | καὶ ἐν ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [56%] † 11:13 ἡμέρα ℳ^{A-,C,K} [73.3%] | ὠρα ℳ^{A+} CT TR [26.7%] § 11:14 ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδού ℳ^{C,K} [64.1%] | ἰδού ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ℳ^{A-} CT ST [15.7%] | ἰδού ἡ τρίτη οὐαὶ ℳ^{A+} [8.8%] | καὶ ἰδού ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη SCR [0%] * 11:15 λεγοντες ℳ^{K+} [24.7%] | λεγουσαι ℳ^{A,C,K-} ANT ECM PCK RP TH TR [74.4%] † 11:15 ἐγένετο ἡ βασιλεία ℳ^{A+,C,K} [83.9%] | ἐγένοντο αἱ βασιλείαι ℳ^{A-} TR [12.9%] † 11:16 εἴκοσι τέσσαρες ℳ^{A+,K-} [48.6%] | κδ' ℳ^{A-,C,K+} ECM [50.9%] | εἴκοσι καὶ τέσσαρες TR [0.5%] § 11:16 οἱ ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ οἱ κάθηνται ℳ^K [40.4%] | οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθημενοὶ ℳ^{A-,C} ECM† NA PCK RP SBL TR WH [27.5%] | ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθημενοὶ ℳ^{A+} [14.2%] | οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ οἱ κάθηνται TH [1.8%] | οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ κάθηνται ECM† [1.8%] * 11:16 ἐπεσον ℳ^{A+,C,K+} [63.3%] | ἐπεσαν ℳ^{A-,K-} ANT CT TR [36.2%] † 11:17 ἦν ℳ^{A+,K} [66.7%] | ἦν καὶ ὁ ἐρχομενός ℳ^{A-,C} ANT PCK TR [30.1%] † 11:17 εἰληφας ℳ^{A,C,K} [99.1%] | εἰληφες WH [0.5%] § 11:18 νεκρῶν ℳ^{A,C,K} [94.1%] | ἐθνῶν ANT [5.9%] * 11:18 καὶ ℳ^{C,K} [77.1%] | — ℳ^A ANT [22.9%] † 11:18 τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις ℳ^{A,C,K} [96.3%] | τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους NA SBL TH WH [2.3%] † 11:18 διαφθειρόντας ℳ^{A-,K} [60.1%] | διαφθειραντας ℳ^C ANT PCK [27.1%] | φθειρόντας ℳ^{A+} [10.6%]

19 Καὶ ᾠνοίχθη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ *ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης †τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ χάλαζα μεγάλη.

12

The Woman and the Dragon

1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα,

2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα *ἔκραζεν ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ, δράκων †πυρρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ †ἑπτὰ διαδήματα.

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. Καὶ ὁ δράκων ᾤσθη ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης *τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη.

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν †ἄρρυνα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη †ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ᾠηράσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ *πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει †ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον †ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ᾤσθῃ αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ *πολεμήσασιν μετὰ τοῦ δράκοντος. Καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,

8 καὶ οὐκ ἴσχυσεν, †οὐδὲ τόπος ᾤσθη αὐτῷ ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ.

9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ *μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ †Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην—ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ †μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ᾠέν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ

§ 11:19 ηνοιχθη ℳ^K [43.5%] | ηνοιγη ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [56%] * 11:19 εν ℳ^{A,C,K} [82.5%] | ο εν ANT ECM† NA SBL TH WH [17.1%] † 11:19 του κυριου ℳ^{C,K} [51.9%] | αυτου ℳ^A CT TR [32.4%] | του θεου MSS [13.5%] | κυριου ANT [6.9%] † 11:19 φωνα και βρονται ℳ^{C,K} [52.1%] | φωνα και βρονται και σεισμος ℳ^A ANT CT TR [28.4%] | βρονται και φωνα MSS [6.5%] | βρονται και φωνα και σεισμοι MSS [5.1%] * 12:2 εκραζεν ℳ^{C,K} [57.9%] | κραζει ℳ^A ECM TR [21.8%] | εκραξεν MSS [11.1%] | και κραζει NA SBL TH WH [5.1%] † 12:3 πυρος μεγας ℳ^K [41.9%] | μεγας πυρρος ℳ^{A-,C} ECM NA PCK SBL TR WH [24%] | μεγας πυρος ℳ^{A+} [17.5%] | πυρρος μεγας ANT TH [15.7%] † 12:3 επτα διαδηματα ℳ^{A,C,K} [89.4%] | διαδηματα MSS [6.9%] | διαδηματα επτα TR [2.3%] § 12:4 ἔσθηκεν ℳ^{A,C,K} | ἔσθηκεν WH {Note: While percentages cannot be calculated since not all manuscripts have breathing marks, Hoskier lists only five manuscripts that have smooth breathing.} * 12:4 τεκειν ℳ^{A,K} [80.6%] | τικτειν ℳ^C PCK [18.9%] † 12:5 αρρυνα ℳ^{A+} [83.4%] | αρσυνα ℳ^{A-} [13.4%] | αρσεν NA SBL TH WH [2.3%] † 12:5 εν ℳ^{A+,C,K} [77%] | — ℳ^{A-} ECM† [23%] § 12:5 ηρπασθη ℳ^{A,K} [76.4%] | ηρπαγη ℳ^C PCK [22.7%] * 12:5 προς ℳ^{A-,C,K} [81.9%] | — ℳ^{A+} TR [17.1%] † 12:6 εκει ℳ^{A+,C,K} [73.6%] | εκει του ℳ^{A-} [7.4%] | — ℳ^{A-} TR [14.4%] † 12:6 υπο ℳ^{A-,K} [55.1%] | απο ℳ^{A+,C} ANT CT PCK TR [43.5%] § 12:6 εκτρεφωσιν ℳ^{C,K} [49.1%] | τρεφωσιν ℳ^A ANT ECM NA SBL TR WH [39.8%] | τρεφουσιν TH [6.9%] * 12:7 πολεμησαι μετα ℳ^{A,K} [68.7%] | του πολεμησαι μετα ℳ^C ANT CT PCK [25.1%] | επολεμησαν κατα TR [0.5%] † 12:8 ισχυσεν ℳ^{C,K} [61.8%] | ισχυσαν ℳ^A ECM TH TR [36.9%] † 12:8 ουδε ℳ^{A-,C,K} [79.2%] | ουτε ℳ^{A+} TR [20.4%] § 12:8 ευρεθη αυτω ℳ^{C,K} [62.7%] | ευρεθη αυτων ℳ^A CT TR [22.6%] | αυτων ευρεθη MSS [6.5%] * 12:9 μεγας ο οφισ ℳ^{A,C,K} [87.1%] | οφισ ο μεγας ANT [6%] | μεγας οφισ MSS [5.5%] † 12:9 σατανας ℳ^{C,K} [69.9%] | ο σατανας ℳ^A ANT CT TR [29.6%] † 12:9 μετ αυτου εβληθησαν ℳ^{C,K} [77.9%] | εβληθησαν ℳ^A [13.8%] | — MSS [6.5%] § 12:10 εν τω ουρανω λεγουσαν ℳ^{A,C,K} [82.5%] | λεγουσαν εν τω ουρανω TR [6%]

αὐτοῦ, ὅτι *ἐβλήθη ὁ †κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν †αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός.

11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου.

12 Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ *τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκε τὸν †ἄρρην.

14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ †δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροῦς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφρατος.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφρατος *ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα †αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιῆσῃ.

16 Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπεσε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν †Ἰησοῦ.

13

The First Beast

1 Καὶ *ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον †κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ †ὀνόματα βλασφημίας—

2 καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς *ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην—

3 καὶ †μίαν *ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὤσσει ἐσφαγμένην εἰς θάνατον. Καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη, καὶ *ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου.

* **12:10** εβληθη \mathfrak{M}^K [66.4%] | κατεβληθη $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [33.2%] † **12:10** κατηγορος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.7%] | κατηγορ NA SBL WH [0.5%] † **12:10** αυτων $\mathfrak{M}^{C,K}$ [71%] | αυτους \mathfrak{M}^A ECM† NA SBL TH WH [24.9%] § **12:12** ουρανοι \mathfrak{M}^K [55.3%] | οι ουρανοι $\mathfrak{M}^{A,C}$ NA PCK SBL TR [43.8%] * **12:12** τη γη και τη θαλασση $\mathfrak{M}^{C,K}$ [72.7%] | την γην και την θαλασσαν \mathfrak{M}^A ANT CT [19.9%] | τοις κατοικουσι την γην και την θαλασσαν TR [6%] † **12:13** αρρην $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.8%] | αρσεν \mathfrak{M}^A NA SBL TH WH [14.3%] † **12:14** δυο $\mathfrak{M}^{C,K}$ [71.4%] | αι δυο \mathfrak{M}^A ECM† NA SBL TH WH [28.6%] § **12:14** οπως τρεφεται $\mathfrak{M}^{C,K}$ [59.9%] | οπου τρεφεται \mathfrak{M}^A CT TR [30.4%] * **12:15** εκ του στοματος αυτου οπισω της γυναικος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [90.4%] | οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου TR [5.5%] † **12:15** αυτην $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [77%] | ταυτην TR [22.1%] † **12:17** ιησου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [87.1%] | του ιησου MSS [10.6%] | του ιησου χριστου TR [0.9%] * **13:1** εσταθη $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [87.1%] | εσταθη ECM† NA SBL TH WH [11.5%] {Note: In ECM†, NA, SBL, TH, and WH the words Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης are found in 12:18.} † **13:1** κερατα δεκα και κεφαλαις επτα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [96.3%] | κεφαλαις επτα και κερατα δεκα TR [1.4%] † **13:1** ονοματα $\mathfrak{M}^{C,K}$ 73.8% | ονομα \mathfrak{M}^A ECM TH TR 25.4% § **13:2** ην ομοιον $\mathfrak{M}^{C,K}$ 71.7% | ομοιον \mathfrak{M}^{A+} 14.3% | ομοιον ην \mathfrak{M}^{A-} 10% * **13:2** αρκου $\mathfrak{M}^{A,K}$ [72.6%] | αρκτου \mathfrak{M}^C PCK TR [26%] † **13:3** μιαν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.5%] | ειδον μιαν TR [5.5%] † **13:3** εκ $\mathfrak{M}^{C,K}$ [78.8%] | — \mathfrak{M}^A TR [20.3%] § **13:3** ωσει $\mathfrak{M}^{C,K}$ 61.8% | ως \mathfrak{M}^A ANT CT TR 35.5% * **13:3** εθαυμασεν ολη η γη $\mathfrak{M}^{C,K}$ 73.8% | εθαυμασθη εν ολη τη γη \mathfrak{M}^A ST 16.4% | εθαυμασθη ολη η γη NA SBL TH WH 3.5%

4 Καὶ προσεκύνησαν †τῷ δράκοντι ‡τῷ δεδωκότι §τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, *καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; †Τίς ‡δυνατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία *πόλεμον ποιῆσαι μῆνας †τεσσαράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς ‡βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, §τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.

7 *Καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν †καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

8 Καὶ προσκυνήσουσιν ‡αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, §ὧν οὐ γέγραπται *τὸ ὄνομα ἐν †τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου ‡τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.

10 Εἴ τις §ἔχει αἰχμαλωσίαν, ὑπάγει·

εἴ τις ἐν *μαχαίρᾳ †ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι.

Ἴδὲ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

The Second Beast

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα ‡δύο ὅμοια ἁρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων.

12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ §έποιε τὴν γῆν καὶ τοὺς *ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα †προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

† 13:4 τω δρακοντι ℳ^{A,C,K} [92.2%] | τον δρακοντα TR [0.9%] ‡ 13:4 τω δεδωκοτι ℳ^{C,K} [61.5%] | οτι εδωκε ℳ^A CT [28%] | ος εδωκεν TR [0.9%] § 13:4 την ℳ^{A,C,K} [91.7%] | — TR [2.3%] * 13:4 και προσεκυνησαν τω θηριω ℳ^{A+,C,K} [76%] | και προσεκυνησαν το θηριον ℳ^{A-} TR [10.1%] | — ℳ^{A-} [11.1%] † 13:4 τις ℳ^K [42.1%] | και τις ℳ^{A,C} CT PCK RP [57.4%] ‡ 13:4 δυνατος ℳ^{C,K} [55.1%] | δυναται ℳ^A ANT CT TR [44.4%] § 13:5 βλασφημιαν ℳ^{A-,C,K} 56.6% | βλασφημα ℳ^{A+} 17.9% | βλασφημιας ECM† NA SBL TH TR WH 13.5% * 13:5 πολεμον ℳ^{C,K} [69.3%] | — ℳ^A CT TR [23.9%] † 13:5 τεσσαρακοντα δυο ℳ^{A+,C,K} [65.9%] | μβ' ℳ^{A+} ECM [18.4%] | τεσσερακοντα δυο SBL TH [6%] | τεσσερακοντα και δυο NA WH [0.9%] ‡ 13:6 βλασφημιαν ℳ^{A,C,K} 85.5% | βλασφημιας ECM† NA SBL TH WH 10.1% § 13:6 τους ℳ^{C,K} [65%] | και τους ℳ^A TR [33.2%] * 13:7 και ... ποιησαι πολεμον ... αυτους ℳ^{A-,C,K} 58.1% | και ... πολεμον ποιησαι ... αυτους ANT TR 8.3% | και ... εξουσια ποιησαι πολεμον ... αυτους MSS 5.1% | — ℳ^{A+} 19.4% † 13:7 και λαον ℳ^{A+,K} [70.5%] | — ℳ^{A-,C} PCK TR [28.1%] ‡ 13:8 αυτον ℳ^K [48.8%] | αυτω ℳ^{A,C} ECM† PCK RP TR [51.2%] § 13:8 ων ου ℳ^{A,C,K-} [69.6%] | ων ουτε ℳ^{K+} [23.5%] | ου ου ECM† NA SBL TH WH [3.2%] * 13:8 το ονομα ℳ^{C,K} [70%] | τα ονοματα ℳ^A TR [18%] | τα ονοματα αυτων ECM† [6%] | το ονομα αυτου ECM† NA SBL TH WH [5.1%] † 13:8 τω βιβλιω ℳ^{A,C,K} [82.9%] | τη βιβλω TR [9.7%] | βιβλω MSS [5.5%] ‡ 13:8 του ℳ^{A,C,K} [98.6%] | — TR [1.4%] § 13:10 εχει αιχμαλωσιαν υπαγει ℳ^{A+,C,K} [55.3%] | εις αιχμαλωσιαν υπαγει ECM TH [20.7%] | αιχμαλωσιαν υπαγει MSS [6.5%] | αιχμαλωσιαν συναγει ℳ^{A-} [5.5%] | εις αιχμαλωσιαν απαγει εις αιχμαλωσιαν υπαγει ANT [3.7%] | αιχμαλωσιαν συναγει εις αιχμαλωσιαν υπαγει TR [0.9%] | εις αιχμαλωσιαν εις αιχμαλωσιαν υπαγει NA SBL WH [0.5%] * 13:10 μαχαιρα ℳ^{A,C,K} [97.2%] | μαχαιρη NA SBL TH WH [2.8%] † 13:10 ἀποκτενεῖ (ἀποκτένει PCK) δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ℳ^{A+,C} 39.1% | δεῖ αὐτὸν ℳ^K HF 33.6% | ἀποκτείνει δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ℳ^{A-} 6.2% | ἀποκτεννει δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ANT 4.7% | ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ TH WH 0.8% | ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ NA SBL 0.4% ‡ 13:11 δυο ℳ^{A,C} [59.2%] | — ℳ^K [38.5%] § 13:12 εποιει ℳ^{C,K} [59.6%] | ποιει ℳ^A ANT CT TR [33.9%] * 13:12 εν αυτη κατοικουντας ℳ^{A,C,K} [93.6%] | κατοικουντας εν αυτη TR [4.1%] † 13:12 προσκυνησωσι ℳ^{A,C,K} 89.2% | προσκυνησουσι NA SBL TH WH 8%

13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίη ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων.

14 Καὶ πλανᾷ *τοὺς ἐμοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃ εἶχε πληγὴν *καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας.

15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ ὅσοι *ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσι.

16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσωσιν αὐτοῖς χαράγματα ἐπὶ *χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν,

17 καὶ ἵνα μὴ τις δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, ὃ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

18 Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων *νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἥξξς´.

14

The Song of the 144,000

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοῦ, *τὸ ἀρνίον ἕστηκός ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἀριθμὸς ἑκατὸν ἑξήκοντα τεσσαρῶν χιλιάδες, ἔχουσαι *τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἡκουσα ὡς κιθαρῶδων κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.

‡ 13:13 και πυρ ινα εκ του ουρανου καταβαινη $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [44.5%] | και πυρ ινα εκ του ουρανου καταβαινει MSS [11%] | ινα και πυρ ποιη καταβαινει εκ του ουρανου $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ TR [8.7%] | ινα και πυρ ποιει καταβαινει εκ του ουρανου $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ ECM† [7.8%] | ινα εν πλανη ποιη πυρ εκ του ουρανου καταβαινει $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ [5.5%] | ινα και πυρ ποιη εκ του ουρανου καταβαινει ECM† NA SBL TH WH [0.5%] § 13:13 επι $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 61% | εις \mathfrak{M}^{A} ANT CT TR 30.5% * 13:14 τους εμους $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 46.6% | — \mathfrak{M}^{A} ANT CT TR 50.2% † 13:14 ο $\mathfrak{M}^{\text{A-},\text{C,K}}$ [77.1%] | ος $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ANT ECM† NA SBL TH WH [22.5%] ‡ 13:14 ειχε $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [68.3%] | εχει \mathfrak{M}^{A} CT TR [30.7%] § 13:14 πληγην \mathfrak{M}^{K} 59% | την πληγην $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR 39.8% * 13:14 και εξησεν απο της μαχαιρας \mathfrak{M}^{K} 39% | της μαχαιρας και εξησε $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT PCK TR 47% | της μαχαιρας και εξησε CT 1.6% † 13:15 αυτω $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [98.6%] | αυτη WH [0.9%] ‡ 13:15 πνευμα δουναι $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ | δουναι πνευμα \mathfrak{M}^{A} CT TR § 13:15 οσοι $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [85.3%] | ινα οσοι ECM† NA SBL TH WH [11%] * 13:15 εαν $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [68.7%] | αν \mathfrak{M}^{A} TR [27.2%] † 13:15 τη εικονι $\mathfrak{M}^{\text{A+},\text{C,K}}$ [86.6%] | την εικονα $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ TR [11.1%] ‡ 13:15 αποκτανθωσι $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ [74.7%] | ινα αποκτανθωσι \mathfrak{M}^{C} ANT PCK TR [23%] § 13:16 δωσωσιν αυτοις χαραγματα $\mathfrak{M}^{\text{K+}}$ 21.9% | δωσιν αυτοις χαραγματα \mathfrak{M}^{C} PCK 17.6% | δωσιν αυτοις χαραγμα \mathfrak{M}^{A} CT 14.5% | δωσουσιν αυτοις χαραγματα $\mathfrak{M}^{\text{K-}}$ 12.1% | δωσωσιν αυτοις χαραγμα MSS 7.8% | δωσουσιν αυτοις χαραγμα ANT 4.7% | δωση αυτοις χαραγμα TR 3.5% * 13:16 χειρος \mathfrak{M}^{K} [31.7%] | της χειρος $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT HF PCK RP TR [63.3%] † 13:16 το μετωπον \mathfrak{M}^{K} [47%] | των μετωπων $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT PCK TR [47.9%] ‡ 13:17 δυναται 57.8% $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ | δυναται \mathfrak{M}^{C} ANT CT PCK TR 38.2% § 13:17 το ονομα του θηριου $\mathfrak{M}^{\text{A+},\text{C,K}}$ [78.9%] | του ονοματος του θηριου $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ [8.7%] | η το ονομα του θηριου TR [3.2%] * 13:18 νουν $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [88%] | τον νουν TR [7.9%] † 13:18 ο \mathfrak{M}^{K} [45.1%] | και ο $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK RP TR [49.8%] ‡ 13:18 χξς´ \mathfrak{M}^{K} 39.5% | εστιν χξς´ $\mathfrak{M}^{\text{A+},\text{C}}$ ECM PCK 29.8% | εστιν εξακοσια εξηκοντα εξ $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ RP 11.3% | εξακοσια εξηκοντα εξ NA SBL WH 1.6% * 14:1 το \mathfrak{M}^{K} [60.5%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [39.5%] † 14:1 εστηκος $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 51% | εστωσ \mathfrak{M}^{A} 26.1% | εστος CT 10% | εστηκως MSS 8.8% ‡ 14:1 αριθμος \mathfrak{M}^{K} [52.3%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR [47.2%] § 14:1 ρμδ´ $\mathfrak{M}^{\text{A+},\text{C,K}}$ [60.9%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ ANT PCK RP TR [34.9%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες NA SBL TH WH [1.9%] * 14:1 το ονομα αυτου και $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [94.9%] | — TR [4.2%] † 14:2 η φωνη ην ηκουσα ως $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [74.9%] | φωνην ηκουσα $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ TR [11.6%] | φωνην ηκουσα ως $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ [7.4%]

³ Καὶ ἄδουσιν ὥδην καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς *ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ὥδην εἰ μὴ αἱ ἄγιοι χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.

⁴ Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν. Οὗτοί ἐστιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἔστιν ἡ ὑπάγη. Οὗτοι ὑπὸ Ἰησοῦ ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

⁵ Καὶ οὐχ εὐρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ψεῦδος, ἄμωμοι ἄρα *εἰσι.

The Messages of the Three Angels

⁶ Καὶ εἶδον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον δευαγγελίσαι *τοὺς καθήμενους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν,

⁷ Ἰλέγων ἐν φωνῇ μεγάλη, Φοβήθητε τὸν *Κύριον καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε αὐτὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

⁸ Καὶ ἄλλος δευτερός ἄγγελος ἠκολούθησε λέγων, *Ἐπεσε Βαβυλῶν ἡ μεγάλη· ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας σαυτῆς πεπότικε πάντα *τὰ ἔθνη.

⁹ Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,

¹⁰ καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον *τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.

‡ 14:3 αδουσιν $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 74.5% | αδουσιν ως \mathfrak{M}^{A} ECM† NA SBL TH TR WH 24.7% § 14:3 ουδεις $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K-}}$ [73.5%] | ουδε εις $\mathfrak{M}^{\text{K+}}$ [26%] * 14:3 εδυνατο $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [56.5%] | ηδυνατο \mathfrak{M}^{A} TR [43.1%] † 14:3 ρμδ' $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [60.2%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ ANT PCK RP TR [25%] | εκατον μδ' MSS [6.5%] | εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT [1.4%] ‡ 14:4 εισιν $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [71.8%] | — \mathfrak{M}^{A} CT [28.2%] § 14:4 εαν \mathfrak{M}^{K} [44%] | αν $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK RP TR [54.9%] * 14:4 υπαγη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [85.6%] | υπαγει TH WH [14%] † 14:4 υπο ιησου $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ 58.9% | — \mathfrak{M}^{A} ANT CT TR 35% ‡ 14:5 ουχ ευρεθη εν τω στοματι αυτων ψευδος \mathfrak{M}^{K} [49.3%] | εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη ψευδος $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ CT PCK [43.8%] | εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη δολος TR [6.5%] | ουχ ευρεθη ψευδος εν τω στοματι αυτων ANT [0.9%] § 14:5 γαρ $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 89.4% | — ECM† NA SBL TH WH 7.7% * 14:5 εισι $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [93.5%] | εισιν ουτοι εισιν οι ακολουθουντες τω αρνιω MSS [5.1%] | εισιν ενωπιον του θρονου του θεου TR [0.9%] † 14:6 αγγελον $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ 63.7% | αλλον αγγελον $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ ANT ECM† NA PCK SBL TH TR WH 31.9% ‡ 14:6 πετομενον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [81.3%] | πετωμενον TR [18.7%] § 14:6 ευαγγελισαι $\mathfrak{M}^{\text{A,K}}$ 65.4% | ευαγγελισασθαι \mathfrak{M}^{C} PCK 22% | ερχομενον ευαγγελισασθαι MSS 6.1% * 14:6 τους $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 91.4% | επι τους ANT CT 8.6% † 14:6 καθημενους $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [71%] | κατοικουντας $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ TR [13.6%] | καθημενους τους κατοικουντας $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ [11.7%] ‡ 14:6 επι $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [80.8%] | — \mathfrak{M}^{A} TR [18.8%] § 14:7 λεγων $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [87.9%] | λεγοντα TR [7%] * 14:7 κυριον \mathfrak{M}^{K} 49.4% | θεου $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ CT PCK TR 50.6% † 14:7 αυτον τον ποιησαντα \mathfrak{M}^{K} 45% | τω ποιησαντι $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR 45.8% ‡ 14:7 την $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ 87.3% | — ECM† NA SBL ST TH WH 12.7% § 14:8 δευτερος αγγελος \mathfrak{M}^{K} 49.8% | αγγελος δευτερος $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ECM† NA PCK 38.2% | αγγελος TR 4.8% | δευτερος ECM† 2.8% * 14:8 επεσε \mathfrak{M}^{K} [55.8%] | επεσεν επεσε $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR [41.5%] † 14:8 η μεγαλη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [87.6%] | η πολις η μεγαλη TR [1.4%] ‡ 14:8 εκ $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ 67.3% | οτι εκ $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ TR 15.1% | η εκ ANT NA SBL TH WH 12.7% § 14:8 αυτης $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K+}}$ [67.6%] | ταυτης $\mathfrak{M}^{\text{K-}}$ [21.3%] | αυτης ης MSS [5.6%] * 14:8 τα $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [91.7%] | — ANT TR [1.4%] † 14:9 αλλος αγγελος τριτος $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [85.3%] | τριτος αγγελος TR [2.3%] ‡ 14:9 προσκυνει το θηριον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [84.8%] | το θηριον προσκυνει TR [5.1%] § 14:9 χαραγμα $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [84.3%] | το χαραγμα ANT [14.7%] * 14:10 των αγιων αγγελων $\mathfrak{M}^{\text{A-,C,K}}$ [67%] | αγγελων αγιων $\mathfrak{M}^{\text{A+}}$ CT [20.2%]

11 Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν †εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε †ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, †σοὶ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν *†Ιησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ †λεγούσης, Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. †Λέγει, Ναὶ, τὸ πνεῦμα, ἵνα †ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ *δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

The Harvest of the Earth

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοῦ, νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην †καθήμενον ὅμοιον †υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξύ.

15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ †ναοῦ κράζων ἐν *φωνῇ μεγάλη τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι †ἤλθεν ἡ ὥρα †θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.

16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ †τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄξύ.

18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος *ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, †ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν †ἐν κραυγῇ μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξύ, λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξύ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας †τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι *ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς.

19 Καὶ †ἐξέβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ †τὸν μέγαν.

20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς †ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλιῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων *χιλίων ἑξακοσίων.

† 14:11 εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [59.2%] | εἰς αἰῶνα αἰῶνων ἀναβαίνει \mathfrak{M}^{A-} ECM† [17%] | εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἀναβαίνει \mathfrak{M}^{A+} [11.5%] | εἰς αἰῶνα αἰῶνων ἀναβαίνων \mathfrak{M}^{A-} [3.7%] | ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰῶνων TR [0.9%] † 14:12 ἡ [92.2%] $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ | — TR [6.9%] § 14:12 οἱ \mathfrak{M}^K 53.2% | ὠδε οἱ $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR 46.4% * 14:12 ἰησοῦ $\mathfrak{M}^{A,K}$ 72% | τοῦ ἰησοῦ \mathfrak{M}^C PCK 16.8% | ἰησοῦ χριστοῦ MSS 7.2% † 14:13 λεγουσῆς \mathfrak{M}^K [48.2%] | λεγουσῆς μοι $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [42.2%] | λεγουσαν MSS [6.4%] † 14:13 λέγει ναὶ $\mathfrak{M}^{C,K}$ 51.4% | ναὶ λέγει \mathfrak{M}^A ANT CT TR 40.6% § 14:13 ἀναπαύσωνται $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ 68.5% | ἀναπαύσονται \mathfrak{M}^{A+} 26.8% | ἀναπαύονται ECM† NA SBL TH WH 1.6% * 14:13 δε $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 87.1% | γαρ CT 11.3% † 14:14 καθήμενον ὅμοιον $\mathfrak{M}^{A-,C-,K}$ [64.8%] | καθήμενος ὅμοιος $\mathfrak{M}^{A+,C+}$ ANT PCK TR [29.7%] † 14:14 υἱὸν \mathfrak{M}^{K+} [32.1%] | υἱὸν $\mathfrak{M}^{A,C,K-}$ ANT ECM† PCK RP TH TR [60.1%] § 14:15 ναοῦ $\mathfrak{M}^{C,K}$ [67.6%] | οὐρανοῦ \mathfrak{M}^A [32%] * 14:15 φωνὴ μεγάλη $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98%] | μεγάλη φωνὴ TR [0.5%] {Note: ECM does not collate this variant unit. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} † 14:15 ἦλθεν $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [78.5%] | ἦλθε σου \mathfrak{M}^{A+} [15.1%] | ἦλθε σοὶ TR [5%] † 14:15 θερίσαι $\mathfrak{M}^{A,K}$ [59.4%] | τοῦ θερίσαι \mathfrak{M}^C ANT PCK TR [35.2%] | τοῦ θερισμοῦ MSS [5%] § 14:16 τὴν νεφέλην \mathfrak{M}^K 26.5% | τὴν νεφέλην $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT ECM† HF PCK RP TR 56.6% | τῆς νεφέλης ECM† NA SBL TH WH 13.7% * 14:18 ἐξηλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88.1%] | ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἐξηλθεν MSS [5.5%] | ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου SBL [5%] † 14:18 ἐχων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.2%] | ὁ ἐχων NA SBL WH [2.3%] † 14:18 ἐν κραυγῇ \mathfrak{M}^K 36.6% | κραυγῇ $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT ECM PCK RP TH TR 50.4% | φωνὴ NA SBL WH 8.5% § 14:18 τῆς ἀμπέλου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [96.3%] | — ST [2.3%] * 14:18 ἠκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς \mathfrak{M}^K 38.6% | ἠκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT PCK RP TR 48% † 14:19 ἐξέβαλεν \mathfrak{M}^K [40.4%] | ἐβαλεν $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [56%] † 14:19 τὸν μέγαν $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ 51.6% | τὴν μεγαλήν \mathfrak{M}^{A-} ANT TR 22.9% § 14:20 ἐξωθεν $\mathfrak{M}^{C,K}$ [68.5%] | ἐξω \mathfrak{M}^A ANT TR [30.1%] * 14:20 χιλίων ἑξακοσίων $\mathfrak{M}^{A+,C,K-}$ [57.1%] | ,αχ' $\mathfrak{M}^{A-,K+}$ [33.8%]

15

The Seven Angels with Seven Plagues

¹ Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν· ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

² Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν *ὕαλίην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ †τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ †καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὕαλίην, ἔχοντας *τὰς κιθάρας τοῦ Θεοῦ.

³ Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν †Μωϋσέως †δούλου τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἄρνιου, λέγοντες,

Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου,
Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαια καὶ ἀληθινὰ αἱ ὁδοί σου,
ὁ βασιλεὺς τῶν ἑθνῶν.

⁴ Τίς οὐ μὴ φοβηθῆ *σε, Κύριε,
καὶ †δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου;
Ὅτι μόνος †ἅγιος·

ὅτι ὅσπαντες ἤξουσι
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

⁵ Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, *καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ,

⁶ καὶ †ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι †οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ ὀπληγὰς, *οἱ ἦσαν ἐνδεδυμένοι †λίνον †καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς.

⁷ Καὶ ἔν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

⁸ Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ὅσ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς *ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν †ἑπτὰ ἀγγέλων.

* 15:2 υαλινην ℳ^{A,K} [62.9%] | υελινην ℳ^C PCK [36.2%] † 15:2 του θηριου και εκ της εικονος ℳ^{A,C} [51.8%] | της εικονος και εκ του θηριου ℳ^K [36.8%] | του θηριου και της εικονος MSS [6.7%] † 15:2 και ℳ^{C,K} [61.8%] | και εκ του χαραγματος αυτου και ℳ^A [30.9%] | και εκ του χαραγματος αυτου TR [2.3%] § 15:2 υαλινην ℳ^{A,K} [56.9%] | υελινην ℳ^C PCK [41.8%] * 15:2 τας ℳ^K [38.8%] | — ℳ^{A,C} CT PCK RP TR [60.7%] † 15:3 μωυσεως ℳ^{A+,K} [57.3%] | μωυσεος ℳ^C PCK [27.1%] | μωσεως ℳ^{A-} TR [13.3%] † 15:3 δουλου ℳ^K [49.2%] | του δουλου ℳ^{A,C} ANT CT HF PCK RP SCR [48.8%] {Note: Although the collation for the manuscripts Hoskier specifically cites is accurate, Hoskier's presentation of the data is misleading for the manuscripts that are not specifically cited. The manuscripts families and percentages presented here are based on a nearly full collation of this variant using the images at INTF.} § 15:3 εθνων ℳ^{A,C,K} [90.9%] | αιωνων SBL WH [8.2%] | αγιων TR [0.9%] * 15:4 σε ℳ^{C,K} [64.4%] | — ℳ^A ANT CT [27.4%] † 15:4 δοξαση ℳ^{C,K-} [50%] | δοξασει ℳ^{A,K+} CT [49.5%] † 15:4 αγιος ℳ^K [45.7%] | οσιος ℳ^A ANT CT TR [22.8%] | αγιος ει ℳ^C PCK [19.6%] § 15:4 παντες ℳ^K [44.3%] | παντα τα εθνη ℳ^{C,K} ANT CT PCK RP TR [52.1%] * 15:5 και ℳ^{A,C,K} [99.1%] | και ιδου TR [0.9%] † 15:6 εξηλθον ℳ^{A,C,K} [98.2%] | εξηλθαν WH [0.5%] † 15:6 οι ℳ^{A+,C,K} [76.6%] | — ℳ^{A-} TR [18.3%] § 15:6 πληγας ℳ^K [41%] | πληγας εκ του ναου ℳ^A ANT CT RP TR [39.2%] | πληγας εκ του ουρανου ℳ^C PCK [13.8%] * 15:6 οι ησαν ℳ^{C,K} [68.9%] | — ℳ^A CT TR [30.1%] † 15:6 λινον ℳ^{A,C,K} [86.2%] | λινουν MSS [7.3%] | λιθον WH [3.7%] † 15:6 καθαρον ℳ^{A,C,K} [90%] | καθαρον και TR [4.6%] § 15:8 εκ του καπνου ℳ^K [39.4%] | καπνου ℳ^{A,C} CT PCK RP TR [53.2%] * 15:8 εδυνατο ℳ^K [50.5%] | ηδυνατο ℳ^{A,C} PCK TR [49.5%] † 15:8 επτα ℳ^K [66.7%] | — ℳ^{A,C} PCK [29.7%]

16

The Seven Bowls of God's Wrath

¹ Καὶ ἤκουσα *μεγάλῃς φωνῆς †λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε †καὶ ἴξτε τὰς *ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

² Καὶ ἀπῆλθεν ὁ †πρῶτος καὶ ἔξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ †εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἑπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς *προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

³ Καὶ ὁ δεύτερος †ἄγγελος ἔξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα †ψυχὴ †ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ.

⁴ Καὶ ὁ *τρίτος ἔξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ †εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ †ἐγένετο αἷμα.

⁵ Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος,

Δίκαιος ἔστι ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὁ ὅσιος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας·

⁶ ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἔξέχεαν,
καὶ αἷμα αὐτοῖς *ἔδωκας †πιεῖν·
†ἄξιοί εἰσι.

⁷ Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος,

Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἶ κρίσεις σου.

⁸ Καὶ ὁ *τέταρτος ἔξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι †ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους.

⁹ Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν †οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἑξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

* **16:1** μεγαλης φωνης \mathfrak{M}^K [28.9%] | $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM HF PCK RP TR φωνης μεγαλης [67.4%] † **16:1** λεγουσης \mathfrak{M}^K [44%] | εκ του ναου λεγουσης $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT HF PCK RP TR [49.1%] † **16:1** και $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [59.6%] | — $\mathfrak{M}^{A+,C}$ PCK [39.9%] § **16:1** εκχεατε $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.4%] | εκχεετε CT [14.7%] * **16:1** επτα \mathfrak{M}^K [66.5%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [33.5%] † **16:2** πρωτος $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [84.3%] | πρωτος αγγελος \mathfrak{M}^{A-} [15.2%] † **16:2** εις \mathfrak{M}^K [58.3%] | επι $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [41.3%] § **16:2** επι \mathfrak{M}^K [64.5%] | εις $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [35%] * **16:2** προσκυνουντας τη εικονι αυτου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [85.4%] | την εικονα προσκυνουντας αυτου MSS [5.9%] | προσκυνουντας την εικονα αυτου MSS [5%] | τη εικονι αυτου προσκυνουντας TR [0.9%] † **16:3** αγγελος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [91.3%] | — CT [8.3%] † **16:3** ψυχη \mathfrak{M}^K [44%] | ψυχη ζωσα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT ECM† PCK RP TR [50.7%] | ψυχη ζωης ECM† NA SBL TH WH [4.1%] § **16:3** απεθανεν εν τη θαλασση $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [80.3%] | απεθανε τα εν τη θαλασση ECM† NA SBL TH WH [6.4%] | εν τη θαλασση απεθανε MSS [5%] * **16:4** τριτος \mathfrak{M}^K [53.2%] | τριτος αγγελος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [46.3%] † **16:4** εις $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [64.2%] | — $\mathfrak{M}^{A+,C}$ CT PCK [32.6%] † **16:4** εγενετο $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.4%] | εγενοντο ECM† [12.4%] § **16:5** ει ο ων και ο ην ο οσιος $\mathfrak{M}^{A,C,K-}$ [42.7%] | ει ο ων και ος ην οσιος \mathfrak{M}^{K+} [16.1%] | ει ο ων και ο ην οσιος \mathfrak{M}^{K-} ECM† HF TH [15.6%] | ει ο ων και ο ην και ο οσιος MSS [9.2%] | ει ο ων και ο ην και οσιος MSS [6%] | κυριε ει ο ων και ο ην και ο οσιος ST [0.9%] | κυριε ει ο ων και ο ην και ο εσομενος SCR [0%] * **16:6** εδωκας $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94.5%] | δεδωκας NA SBL TH WH [2.3%] † **16:6** πειν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [99.1%] | πειν WH [0.5%] † **16:6** αξιοι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [91.3%] | αξιοι γαρ TR [2.8%] § **16:7** ηκουσα $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [89%] | ηκουσα εκ \mathfrak{M}^{A-} [9.2%] | ηκουσα αλλου εκ TR [0%] * **16:8** τεταρτος \mathfrak{M}^K [41.7%] | τεταρτος αγγελος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK RP TR [58.3%] † **16:8** εν πυρι τους ανθρωπους \mathfrak{M}^K [50.9%] | τους ανθρωπους εν πυρι $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT PCK TR [45.9%] † **16:9** οι ανθρωποι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [68.3%] | — \mathfrak{M}^A CT TR [31.2%] § **16:9** εξουσιαν $\mathfrak{M}^{A+,K}$ [65.6%] | την εξουσιαν $\mathfrak{M}^{A-,C}$ CT PCK [33.9%]

10 Καὶ ὁ *πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη. Καὶ †εμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου,

11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ †ἐκτος ἐξέχεεν ἑαυτοῦ τὴν φιάλην ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν *Εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ †ἀνατολῆς ἡλίου.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα †ἀκάθαρτα τρία ἑὼς βάτραχοι·

14 εἰσὶ γὰρ πνεύματα *δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, †ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς †τῆς οἰκουμένης ὅλης συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς ἑστὸν πόλεμον τῆς *ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

15 Ἰδοῦ, ἔρχομαι ὡς κλέπτης. Μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ †Μαγεδών.

17 Καὶ ὁ †ἕβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἑπὶ τὸν ἀέρα, καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη *ἀπὸ τοῦ †ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, Γέγονε.

18 Καὶ ἐγένοντο †ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἑσεισμός μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ *οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὕτω μέγας.

19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν †ἔπεσον. Καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν.

21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ †αὕτη σφόδρα.

* 16:10 πεμπτος \mathfrak{M}^K [50.9%] | πεμπτος αγγελος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [47.2%] † 16:10 εμασωντο $\mathfrak{M}^{A-,C,K+}$ [53%] | εμασωντο $\mathfrak{M}^{A+,K-}$ TR [39.6%] {Note: ECM does not collate this variant unit. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} † 16:12 εκτος \mathfrak{M}^K [55%] | εκτος αγγελος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [45%] § 16:12 αυτου την φιαλην \mathfrak{M}^{K+} [28.6%] | την φιαλην αυτου $\mathfrak{M}^{A,C,K-}$ ANT CT HF PCK RP TR [69.5%] * 16:12 ευφρατην $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [68.6%] | τον ευφρατην \mathfrak{M}^{A+} ANT ECM† NA SBL TR WH [31.4%] † 16:12 ανατολης $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [63.8%] | ανατολων $\mathfrak{M}^{A+,C}$ CK TR [35.3%] † 16:13 ακαθαρτα τρια \mathfrak{M}^K [45.7%] | τρια ακαθαρτα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [47.5%] § 16:13 ως βατραχοι $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [84.4%] | ομοια βατραχοις TR [1.4%] | — MSS [6.4%] * 16:14 δαιμονιων \mathfrak{M}^K [60.8%] | δαιμονων $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [39.2%] † 16:14 α εκπορευεται $\mathfrak{M}^{C,K}$ [65.9%] | εκπορευεσθαι \mathfrak{M}^A ECM† ST [24%] | α εκπορευονται MSS [6.9%] † 16:14 της $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [91.7%] | της γης και της TR [0.9%] § 16:14 τον $\mathfrak{M}^{C,K}$ [79.7%] | — \mathfrak{M}^A ST [20.3%] * 16:14 ημερας εκεινης της μεγαλης $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.4%] | ημερας της μεγαλης ECM† NA SBL TH WH [5.6%] | μεγαλης ημερας ECM† [3.2%] † 16:16 μαγεδων \mathfrak{M}^K [39.4%] | αρμαγεδων $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP [47.7%] | αρμαγεδδων TR [0.9%] {Note: ECM combines various spellings for αρμαγεδων but does not do so for μαγεδων. The ECM collation has been adjusted to treat various spellings of αρμαγεδων separately.} † 16:17 εβδομος \mathfrak{M}^K [50.7%] | εβδομος αγγελος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [47.9%] § 16:17 επι [53.7%] \mathfrak{M}^K | εις $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [45%] * 16:17 απο $\mathfrak{M}^{C,K}$ [69.3%] | εκ \mathfrak{M}^A ANT CT [29.8%] † 16:17 ναου του ουρανου $\mathfrak{M}^{C,K}$ [65.3%] | ουρανου \mathfrak{M}^A [23.7%] | ναου CT [9.1%] † 16:18 αστραπαι και βρονται και φωναι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [62.7%] | αστραπαι και φωναι και βρονται \mathfrak{M}^{A-} ANT ECM† NA SBL TH WH [15%] | φωναι και βρονται και αστραπαι \mathfrak{M}^{A+} TR [6.4%] | αστραπαι και φωναι \mathfrak{M}^{A-} [6.4%] | αστραπαι και βρονται \mathfrak{M}^{A-} [4.1%] § 16:18 σεισμος \mathfrak{M}^K [52.5%] | σεισμος εγενετο $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR [47%] * 16:18 οι ανθρωποι εγενοντο $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [67.1%] | ανθρωποι εγενοντο \mathfrak{M}^{A+} ECM SBL TH WH [22.8%] | ανθρωπος εγενετο NA [0.9%] † 16:19 επεσον $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [83.6%] | επεσαν ANT CT [14.6%] † 16:21 αυτη $\mathfrak{M}^{A-,K-}$ [33.6%] | αυτης $\mathfrak{M}^{A+,C,K+}$ CT PCK RP TR [60%]

17

The Great Prostitute and the Beast

1 Καὶ ἦλθεν εἰς ἓκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, *λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν,

2 μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς.

3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἄεν πνεύματι. Καὶ εἶδον γυναικὰ καθημένην ἐπὶ *θηρίον τὸ κόκκινον †γέμον †ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα.

4 Καὶ ἡ γυνὴ *ἦν περιβεβλημένη †πορφυροῦν καὶ †κόκκινον, ἔσκεχρωσμένη *χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα †ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ †τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας τῆς γῆς,

5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον· Μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.

6 Καὶ εἶδον τὴν γυναικὰ μεθύουσαν *τοῦ αἵματος τῶν ἀγίων, †ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.

Καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα.

7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί ἐθαύμασας; Ἐγὼ †έρῳ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.

8 Ἐτὸ θηρίον ὃ εἶδες ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν *ὑπάγειν. Καὶ †θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες †τὴν γῆν, ὧν οὐ γέγραπται Ἐτὸ ὄνομα ἐπὶ *τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, †βλεπόντων †ὅτι ἦν τὸ θηρίον, καὶ οὐκ ἔστι, ἔκαὶ παρέσται.

9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ κεφαλὰι *ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.

* 17:1 λεγων $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [77.4%] | λεγων μοι \mathfrak{M}^{A} TR [22.6%] † 17:1 των υδατων των $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [59.5%] | υδατων \mathfrak{M}^{A} ANT CT [37.3%] † 17:2 οι κατοικουντες την γην εκ του οινου της πορνειας αυτης $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [88.2%] | εκ του οινου της πορνειας αυτης οι κατοικουντες την γην TR [5.5%] § 17:3 εν $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ [66.4%] | — \mathfrak{M}^{K} [29.1%]

* 17:3 θηριον το $\mathfrak{M}^{\text{K}+}$ [25.9%] | θηριον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K-}}$ CT PCK RP TR [69.5%] | το θηριον το ANT [3.6%] † 17:3 γεμον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [86.4%] | γεμων MSS [10.5%] | γεμοντα NA SBL TH WH [2.7%] † 17:3 ονοματα \mathfrak{M}^{K} [56.4%] | ονοματων $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [43.2%] § 17:3 εχων $\mathfrak{M}^{\text{A+,C,K}}$ [77.3%] | εχων $\mathfrak{M}^{\text{A-}}$ NA SBL TH WH [21.4%] * 17:4 ην $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [96.8%] | η ST [1.8%] † 17:4 πορφυρουν \mathfrak{M}^{K} [52.1%] | πορφυραν $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK [43.8%] | πορφυρα TR [0.9%] † 17:4 κοκκινον $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [95%] | κοκκινω TR [0.9%] § 17:4 κεχρυσωμενη $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [63.5%] | και κεχρυσωμενη ANT ECM† NA SBL TH TR WH [18.3%] | κεχρυσωμενον MSS [5%] * 17:4 χρυσιω [58%] \mathfrak{M}^{K} | χρυσω $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ECM† PCK TR [41.1%] † 17:4 ποτηριον χρυσουν \mathfrak{M}^{K} [53.4%] | χρυσουν ποτηριον $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ PCK TR [40.2%] † 17:4 τα ακαθαρτα της πορνειας της γης \mathfrak{M}^{K} [40.4%] | τα ακαθαρτα της πορνειας αυτης $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ CT PCK RP [51.4%] | ακαθαρτητος πορνειας αυτης TR [0.9%] § 17:6 ειδον [88.5%] | ιδον MSS [10.1%] | ειδα ECM TH [0.5%] * 17:6 του \mathfrak{M}^{K} [40.1%] | εκ του $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT ECM† NA PCK RP SBL TH TR WH [54.4%] † 17:6 εκ του αιματος των \mathfrak{M}^{K} [40.6%] | και εκ του αιματος των $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK TR [47%] | — MSS [8.8%] † 17:7 ερω σοι \mathfrak{M}^{K} [57.1%] | σοι ερω $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ECM† PCK TR [42.9%] § 17:8 το $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [99.1%] | — ST [0.9%] * 17:8 υπαγειν $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [92.2%] | υπαγει NA SBL TH WH [7.8%] † 17:8 θαυμασονται $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [96.8%] | θαυμασθησονται NA SBL WH [2.3%] † 17:8 την γην \mathfrak{M}^{K} [44.2%] | επι της γης $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK RP TR [54.4%] § 17:8 το ονομα \mathfrak{M}^{K} [45.6%] | τα ονοματα $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ECM† PCK RP TR [52.8%] * 17:8 του βιβλιου \mathfrak{M}^{K} [39.6%] | το βιβλιον $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK RP TR [46.5%] † 17:8 βλεποντων $\mathfrak{M}^{\text{A+,K}}$ [72.8%] | βλεποντες $\mathfrak{M}^{\text{A-,C}}$ PCK TR [26.3%] † 17:8 οτι ην το θηριον \mathfrak{M}^{K} [52.5%] | το θηριον οτι (ο τι TR) ην $\mathfrak{M}^{\text{A,C}}$ ANT CT PCK [44.2%] § 17:8 και παρεσται $\mathfrak{M}^{\text{C,K}}$ [78.2%] | και παρεστιν \mathfrak{M}^{A} [17.6%] | καιπερ εστιν TR [2.3%] * 17:9 επτα ορη εισιν $\mathfrak{M}^{\text{A,C,K}}$ [91.6%] | ορη εισιν επτα TR [5.6%] | ορη επτα εισιν ANT [0%]

10 Καὶ βασιλεῖς †είσιν ἐπτὰ· οἱ πέντε †ἔπεσον, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἦλθε, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον *δεῖ αὐτὸν μεῖναι.

11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστι, καὶ †οὗτος ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.

12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, †ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου.

13 Οὗτοι μίαν ὄχουσι γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ *ἐξουσίαν †αὐτῶν τῷ θηρίῳ †διδώσιν.

14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ Βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι.

16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες ὁ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ *ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν †καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί.

17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, †καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι ὅτε τελεσθῶσιν *οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων †ἐπὶ τῆς γῆς.

18

The Fall of Babylon the Great

1 *Μετὰ ταῦτα εἶδον †ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

2 Καὶ ἔκραξεν †ισχυρᾶ φωνῇ, λέγων,

Ἐπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη,

† 17:10 εἰσιν ἐπτα ℳ^K [47.5%] | ἐπτα εἰσιν ℳ^{A,C} ANT CT PCK TR [50.7%] † 17:10 ἐπεσον [52.3%] ℳ^{C+,K+} | ἐπεσαν ℳ^{A,C-,K-} ANT CT TR [46.8%] {Note: More than half of the ℳ^C manuscripts that read ἐπεσαν have scribal corrections that read ἐπεσον. However, the split in the family is determined from the original readings.} § 17:10 ο ℳ^{A,C,K} [95.3%] | καὶ ο TR [3.3%] * 17:10 δεῖ αὐτὸν ℳ^K [60.2%] | αὐτὸν δεῖ ℳ^{A,C} ANT CT PCK TR [38.9%] † 17:11 οὗτος ℳ^K [44.4%] | αὐτός ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [54.2%] † 17:12 ἀλλ ℳ^{A,C,K} [94.4%] | ἀλλὰ NA²⁷ SBL TH WH [4.6%] § 17:13 ἐχουσι γνώμην ℳ^K [54.2%] | γνώμην ἐχουσι ℳ^{A,C} ANT CT PCK TR [45.4%] * 17:13 ἐξουσίαν ℳ^K [40.9%] | τὴν ἐξουσίαν ℳ^{A,C} ANT ECM[†] PCK RP TR [59.1%] † 17:13 αὐτῶν ℳ^{A,C,K} [96.3%] | αὐτῶν TR [1.9%] † 17:13 διδώσιν ℳ^{A,C,K} [87.4%] | δώσουσιν MSS [7%] | διαδιδώσουσιν TR [0.9%] § 17:16 καὶ ℳ^{A,C,K} [97.2%] | ἐπὶ TR [0.9%] * 17:16 ἠρημωμένην ℳ^{A+,C+,K} [72.9%] | ἐρημωμένην ℳ^{A-,C-} [25.7%] {Note: Five of the ℳ^C manuscripts that read ἐρημωμένην have scribal corrections that read ἠρημωμένην. However, the split in the family is determined from the original readings.} † 17:16 καὶ γυμνὴν ποιήσουσιν αὐτὴν ℳ^{C,K} [49.1%] | καὶ γυμνὴν ℳ^{A-} ANT CT TR [23.9%] | — ℳ^{A+} [22.9%] † 17:17 καὶ ποιήσαι γνώμην μίαν ℳ^{C,K} [56.2%] | καὶ ποιήσαι μίαν γνώμην ℳ^{A+} ANT CT TR [19.8%] | — ℳ^{A-} [9.7%] § 17:17 τελεσθῶσιν ℳ^K [58.1%] | τελεσθῶσιν ℳ^{A,C} CT PCK [39.6%] | τελεσθῆ TR [0.9%] * 17:17 οἱ λόγοι ℳ^{A,C,K} [99.1%] | τὰ ῥήματα TR [0.9%] † 17:18 ἐπὶ ℳ^{K+} [27.1%] | — ℳ^{A,C,K-} ANT CT PCK RP TR [70.6%] * 18:1 μετὰ ℳ^K [52.5%] | καὶ μετὰ ℳ^{A,C} PCK TR [47%] † 18:1 ἄλλον ἄγγελον ℳ^{A,C,K} [79.7%] | ἄγγελον ἄλλον MSS [15.7%] | ἄγγελον ST [2.8%] † 18:2 ἰσχυρὰ φωνὴ ℳ^K [35.9%] | ἐν ἰσχυρᾶ φωνῇ ℳ^{A-,C} ANT CT PCK [29%] | ἰσχυρὰ φωνὴν MSS [13.4%] | ἰσχυρὰ φωνὴ μεγάλη ℳ^{A+} [8.8%] | ἐν ἰσχυρᾶ φωνῇ μεγάλῃ ℳ^{A-} [6%] | ἐν ἰσχυρᾶ φωνῇ μεγάλῃ TR [0.9%] § 18:2 ἐπεσε ℳ^K [49.1%] | ἐπεσεν ἐπεσε ℳ^{A,C} ANT CT PCK TR [50.5%]

καὶ ἐγένετο κατοικητήριον *δαιμόνων
καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου
καὶ †φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου·
³ ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς
§πεπτώκασι πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν,
καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

⁴ Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν,

*Ἐξελθε †ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου,
ἵνα μὴ †συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς,
§καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε·
⁵ ὅτι *ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἐμνημόνευσεν †αὐτῆς ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.
⁶ Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ †ἀπέδωκε,
καὶ διπλώσατε §τὰ διπλᾶ, ὡς καὶ αὐτὴ, καὶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς·
ἐν τῷ ποτηρίῳ *αὐτῆς ὧ̃ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.
⁷ Ὅσα ἐδόξασεν †αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασε,
τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμόν †καὶ πένθος·
ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει §ὅτι
Κάθημαι βασίλισσα
καὶ χήρα οὐκ εἰμί,
καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.
⁸ Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς—
θάνατος, *πένθος, καὶ λιμός·
καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ †κρίνας αὐτήν.

* **18:2** δαιμονων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 92.3% | δαιμονιων ANT NA SBL TH WH 6.5% † **18:2** φυλακη παντος ορνου ακαθαρτου και μεμισημενου $\mathfrak{M}^{C,K}$ [52.5%] | μεμισημενου \mathfrak{M}^A [24%] | φυλακη παντος ορνου ακαθαρτου και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου και μεμισημενου NA SBL [1.8%] † **18:3** οινου του θυμου \mathfrak{M}^K 48.8% | θυμου του οινου $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK 41.5% § **18:3** πεπτωκασι \mathfrak{M}^K 39.1% | πεπωκε $\mathfrak{M}^{A+,C}$ PCK TR 22.7% | πεπωκασι HF 12.5% | πεποτικε \mathfrak{M}^{A-} 7.8% | πεπτωκε MSS 5.1% | πεπτωκαν SBL TH WH 1.2% | πεπωκαν ANT NA 0.8%
* **18:4** εξελθε \mathfrak{M}^K [52.5%] | εξελθετε $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [37.3%] | εξελθατε CT [8.3%] † **18:4** εξ αυτης ο λαος μου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 81.6% | ο λαος μου εξ αυτης NA SBL TH WH 3.1% † **18:4** συγκοινωνησητε $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94.5%] | συνκοινωνησητε ECM TH WH [3.7%] § **18:4** και εκ των πληγων αυτης ινα μη λαβητε $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [75.9%] | ινα μη λαβητε \mathfrak{M}^{A-} [6.5%] | και ινα μη λαβητε εκ των πληγων αυτης TR [0.9%] | και ινα εκ των πληγων αυτης μη λαβητε ANT [0%] {Note: At 44-56, ECM mislabels the reading και ινα μη λαβητε as αυτης.} * **18:5** εκολληθησαν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98.6%] | ηκολουθησαν ST [0.9%] † **18:5** αυτης $\mathfrak{M}^{C,K}$ [43.3%] | — ANT CT RP TR [52.5%] † **18:6** απεδωκε \mathfrak{M}^K [48.8%] | απεδωκεν υμιν $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [47.5%] § **18:6** τα διπλα ως και αυτη και \mathfrak{M}^K 27.7% | αυτη διπλα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT PCK RP TR 53.4% | διπλα ECM 4.4% | τα διπλα NA SBL TH WH 0.8% * **18:6** αυτης \mathfrak{M}^K [41.5%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [55.8%] † **18:7** αυτην (αυτην SBL WH) \mathfrak{M}^K [44.9%] | εαυτην $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT ECM PCK TR [47.7%] † **18:7** και πενθος $\mathfrak{M}^{A+,K}$ [75.3%] | — $\mathfrak{M}^{A-,C}$ PCK [22.3%] § **18:7** οτι καθημαι $\mathfrak{M}^{A+,C}$ 45.7% | οτι καθως \mathfrak{M}^K 21.2% | καθημαι \mathfrak{M}^{A-} TR 15.9% | οτι καθημαι καθως ANT 1.2% * **18:8** πενθος \mathfrak{M}^K [40.2%] | και πενθος $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [58.9%] † **18:8** κρινας $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [79.5%] | κρινων \mathfrak{M}^{A-} TR [20.5%]

⁹ Καὶ κλαύσουσι καὶ κόψονται ἐπ' αὐτήν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς,

¹⁰ ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες,

Οὐαί, *οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι ἔμιξ ὥρα ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

¹¹ Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι,

¹² γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ *μαργαρίτου καὶ βυσσίνου καὶ πορφυροῦ καὶ σσηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου,

¹³ καὶ *κινάμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύρον καὶ λίβανον καὶ τοῖνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ σῖτον καὶ πρόβατα καὶ κτήνη, καὶ ἵππων καὶ ὄρειων καὶ σωματίων, καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων.

¹⁴ Καὶ ἡ ὀπώρα *τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
ἔπληθεν ἀπὸ σοῦ,
καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ
ἔπλωτο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι αὐτὰ οὐ μὴ εὔρης.

¹⁵ Οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς *καὶ κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,

¹⁶ λέγοντες,

‡ **18:9** κλαυσουσι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [61.6%] | κλαυσουσιν MSS [11.1%] | κλαυσουσιν αὐτην \mathfrak{M}^{A+} TR [11.1%] | κλαυσουσιν αὐτην \mathfrak{M}^{A-} ANT [10.2%] § **18:9** αὐτην $\mathfrak{M}^{C,K}$ [64.2%] | αὐτη \mathfrak{M}^A ANT TR [28.8%] * **18:10** οὐαὶ $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [84.3%] | οὐαὶ οὐαὶ MSS [5.1%] | — \mathfrak{M}^{A-} [10.6%] † **18:10** μια ὥρα $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [76.4%] | ἐν μια ὥρα \mathfrak{M}^{A-} TR [14.4%] | μιαν ὥραν MSS [8.8%] ‡ **18:11** κλαυσουσι καὶ πενθησουσιν \mathfrak{M}^K [42.8%] | κλαυσουσι καὶ πενθησουσιν $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT PCK TR [40%] | κλαυσουσιν MSS [8.4%] § **18:11** ἐπ αὐτην $\mathfrak{M}^{C,K}$ 62.2% | ἐπ αὐτην ECM† NA SBL TH WH 8.9% | ἐφ εαυτοῖς \mathfrak{M}^{A+} 7.7% | ἐν εαυτοῖς MSS 5.7% | ἐφ εαυτοῦς \mathfrak{M}^{A-} 4.1% * **18:12** μαργαρίτου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 85.1% | μαργαρίτων ECM† NA SBL TH WH 9.5% † **18:12** βυσσίνου \mathfrak{M}^K [54.6%] | βυσσίνου $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [41.7%] ‡ **18:12** πορφυροῦ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 72.7% | πορφύρας ANT CT TR 25.6% § **18:12** σσηρικοῦ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [67.4%] | σσηρικοῦ CT [15.8%] | σσηρικοῦ MSS [9.8%] {Note: ECM does not list σσηρικοῦ separately; rather, it considers σσηρικοῦ to be an alternate spelling of σσηρικοῦ. However, here they are presented separately.} * **18:13** κινάμωμον $\mathfrak{M}^{A+,C}$ [25.5%] | κινάμωμου \mathfrak{M}^{K-} [24.5%] | κινάμωμου \mathfrak{M}^{K+} [20.3%] | κινάμωμον καὶ ἀμωμον \mathfrak{M}^{A-} ANT [11.8%] | κινάμωμον καὶ ἀμωμον CT [6.1%] | κινάμωμον MSS [5.7%] {Note: Hoskier's collation fails to document the manuscripts that support κινάμωμου. The readings of those manuscripts have been confirmed from the images at INTE.} † **18:13** οἶνον καὶ ἔλαιον $\mathfrak{M}^{A,C}$ 50% | ἔλαιον \mathfrak{M}^K 32.8% | ἔλαιον καὶ οἶνον MSS 7.2% ‡ **18:13** πρόβατα καὶ κτήνη \mathfrak{M}^K 42.6% | κτήνη καὶ πρόβατα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK TR 46.7% § **18:13** ὄρειων $\mathfrak{M}^{C,K}$ [50.7%] | ὄρειων \mathfrak{M}^A ANT CT TR [42.3%] * **18:14** τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 85.9% | σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς CT 3.3% † **18:14** ἀπλήθην $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.9%] | ἀπώλετο ANT [0%] ‡ **18:14** ἀπώλετο \mathfrak{M}^K [51.6%] | ἀπώλοντο \mathfrak{M}^C PCK [20.7%] | ἀπλήθην \mathfrak{M}^A ANT TR [19.8%] § **18:14** αὐτὰ οὐ μὴ εὐρης \mathfrak{M}^K 32.5% | οὐ μὴ εὐρησεις αὐτὰ $\mathfrak{M}^{A+,C}$ PCK 26.7% | οὐ μὴ εὐρης αὐτὰ \mathfrak{M}^{A-} 11.9% | οὐ μὴ εὐρησῆς αὐτὰ TR 4.9% | οὐ μὴ αὐτὰ εὐρησουσιν NA SBL TH WH 4.1% | αὐτὰ οὐ μὴ εὐρησουσιν ECM 2.1% | οὐ μὴ αὐτὰ εὐρησεις ANT 0% * **18:15** καὶ \mathfrak{M}^K [32.7%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [67.3%] † **18:16** λέγοντες \mathfrak{M}^{K+} [29.6%] | καὶ λέγοντες $\mathfrak{M}^{A,C,K-}$ ECM† HF PCK RP TR [56.5%] | — MSS [10.6%]

Ουαί, ουαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
 ἡ περιβεβλημένη ὄβυσσον
 καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,
 καὶ κεχρυσωμένη * χρυσίῳ
 καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις·
 17 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Καὶ πᾶς κυβερνήτης καὶ πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν

18 καὶ ἔκραζον, βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,

Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἔκραζον, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες καὶ λέγοντες,

Ουαί, ουαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
 ἐν ἧ ἔπλοῦτησαν πάντες οἱ ἔχοντες ὁρτὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ
 ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς,
 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτῆς, οὐρανέ,
 καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται,
 ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον μέγαν καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων,

Ὁὕτως ὀρμήματι βληθήσεται
 Βαβυλῶν ἡ μεγάλη πόλις,
 καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι.

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῶδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν

οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι,
 καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης
 οὐ μὴ εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι,

καὶ φωνὴ μύλου
 οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι,

23 καὶ φῶς λύχνου
 οὐ μὴ φανῆ ἐν σοὶ ἔτι,

‡ 18:16 ουαι ℳ^{A,C} [56.5%] | — ℳ^K [39.8%] § 18:16 βυσσον ℳ^K [38%] | βυσσινον ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [61.1%] * 18:16 χρυσιω ℳ^K [50.7%] | εν χρυσω ℳ^{A,C} PCK TR [36.3%] | χρυσω MSS [6.5%] | εν χρυσιω ANT ECM[†] NA WH [2.8%] † 18:16 μαργαριταις ℳ^{A,C,K} 88% | μαργαριτη CT 8.3% ‡ 18:17 ο επι τοπον πλεων ℳ^K [43.7%] | επι των πλοιων πλεων ℳ^A [20.2%] | ο επι των πλοιων πλεων ℳ^C PCK [19.7%] | επι των πλοιων ο ομιλος TR [1.9%] § 18:18 εκραζον ℳ^{A,C,K} [85%] | εκραξαν ECM[†] SBL TH WH [9.3%] * 18:18 βλεποντες ℳ^{A,C,K} [87.9%] | ορωντες TR [5.6%] † 18:19 εκραζον ℳ^{A,C,K} [88.8%] | εκραξαν SBL TH WH [3.3%] | {omit και εβαλον χουν επι τας κεφαλας αυτων και εκραζον κλαιοντες και πενθουντες και λεγοντες} MSS [5.6%] ‡ 18:19 και ℳ^{A,C,K} [70.4%] | — ANT NA SBL TH TR WH [11.3%] | {omit και εβαλον χουν επι τας κεφαλας αυτων και εκραζον κλαιοντες και πενθουντες και λεγοντες} MSS [5.6%] § 18:19 τα ℳ^{C,K} [69.9%] | — ℳ^A TR [30.1%] * 18:20 αυτη ℳ^{C,K} [66.8%] | αυτην ℳ^A TR [30.9%] † 18:20 και οι ℳ^{A-,C,K} [77.4%] | — ℳ^{A+} TR [19.4%] ‡ 18:21 μυλον ℳ^{A,C,K} 89% | μυλινον NA SBL TH WH 2% § 18:21 ουτως ℳ^{A,K} 82.1% | — ℳ^C PCK 13.4%

καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι·

*ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς,
ὅτι ἐν τῇ †φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.

24 Καὶ ἐν αὐτῇ †αἵματα προφητῶν καὶ ἀγίων εὐρέθη καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων
ἐπὶ τῆς γῆς.

19

Heaven Rejoices over Babylon

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα †ὡς †φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ
§λεγόντων,

Ἀλληλούϊα·

ἡ σωτηρία καὶ ἡ *δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

2 ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ·

ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην,

ἥτις †διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς,

καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ †χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεύτερον §εῖρηκεν,

Ἀλληλούϊα·

καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ *ἔπεσον οἱ †πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ †τέσσαρα ζῶα καὶ
προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ §τῷ θρόνῳ, λέγοντες, Ἀμήν· ἀλληλούϊα.

5 Καὶ φωνὴ *ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα,

Αἰνεῖτε †τὸν Θεὸν ἡμῶν

πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ

†καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν,

* 18:23 οτι οι $\mathfrak{M}^{A,C}$ [62.3%] | οι \mathfrak{M}^K HF [29.8%] | οτι MSS [6%] † 18:23 φαρμακεια $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [79.6%] | φαρμακια \mathfrak{M}^{A-} ECM TH WH [19.9%] † 18:24 αιματα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 81.8% | αιμα CT TR 18.2% * 19:1 μετα \mathfrak{M}^K [53.5%] | και μετα $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [45.1%] † 19:1 ως $\mathfrak{M}^{C,K}$ [69.2%] | — \mathfrak{M}^A TR [30.8%] † 19:1 φωνην μεγαλην οχλου πολλου \mathfrak{M}^K [57.7%] | φωνην οχλου πολλου \mathfrak{M}^{A+} [15.8%] | φωνην οχλου πολλου μεγαλην \mathfrak{M}^C PCK TR [13.5%] | φωνης οχλου πολλου \mathfrak{M}^{A-} [7.4%] § 19:1 λεγοντων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [96.7%] | λεγοντος TR [1.4%] * 19:1 δυναμις και η δοξα του θεου $\mathfrak{M}^{C,K}$ [59.8%] | δοξα και η δυναμις του θεου \mathfrak{M}^A ANT CT [21.5%] | δοξα και η τιμη και η δυναμις τω θεω MSS [6.1%] | δοξα και η τιμη και η δυναμις κυριω τω θεω TR [5.1%] † 19:2 διεφθειρε $\mathfrak{M}^{C,K}$ [67.3%] | εφθειρε \mathfrak{M}^A CT TR [27.6%] † 19:2 χειρος $\mathfrak{M}^{C,K}$ [63.3%] | της χειρος \mathfrak{M}^A TR [36.3%] § 19:3 ειρηκεν $\mathfrak{M}^{C,K}$ [55.3%] | ειρηκαν \mathfrak{M}^A ANT CT TR [24.7%] | ειρακασιν MSS [17.2%] * 19:4 επεσον $\mathfrak{M}^{A+,K+}$ [55.8%] | επεσαν $\mathfrak{M}^{A-,C,K-}$ ANT CT PCK TR [38.1%] | επεσαν {after οι πρεσβυτεροι} MSS [5.6%] {Note: ECM incorrectly records 35 manuscripts as reading επεσαν. The images at INTF confirm that those manuscripts read επεσον.} † 19:4 πρεσβυτεροι οι εικοσι τεσσαρες $\mathfrak{M}^{A+,K+}$ [37.2%] | πρεσβυτεροι οι κδ' $\mathfrak{M}^{A-,C,K-}$ [30.7%] | εικοσι τεσσαρες πρεσβυτεροι MSS [11.6%] | κδ' πρεσβυτεροι MSS [10.2%] | πρεσβυτεροι οι εικοσι και τεσσαρες TR [1.9%] | εικοσι και τεσσαρες πρεσβυτεροι ANT [0%] † 19:4 τεσσαρα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [80.6%] | δ' MSS [16.7%] | τεσσαρα TH WH [1.4%] {Note: ECM incorrectly records 19 manuscripts as reading τεσσαρα. The images at INTF confirm that those manuscripts read δ'.} § 19:4 τω θρονω \mathfrak{M}^K [48.1%] | του θρονου $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK RP TR [49.5%] * 19:5 απο \mathfrak{M}^K [51.9%] | εκ $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [44.9%] † 19:5 τον θεον $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [82.8%] | τω θεω CT [16.3%] † 19:5 και $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98.6%] | — WH [1.4%]

Σοὶ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

⁶ Καὶ ἤκουσα *ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, †λέγοντες,

Ἀλληλούϊα·

ὅτι ἐβασίλευσε †Κύριος

ὁ Θεὸς Σήμων ὁ παντοκράτωρ.

⁷ Χαίρωμεν καὶ *ἀγαλλιώμεθα

καὶ †δῶμεν τὴν δόξαν †αὐτῷ,

ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἄρνιου,

καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν.

⁸ Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται

βύσσινον Σλαμπρὸν καὶ καθαρὸν·

τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα *τῶν ἁγίων ἐστί.

⁹ Καὶ λέγει μοι, Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς †τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἄρνιου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ †τοῦ Θεοῦ εἰσι.

¹⁰ Καὶ Σῆπεσον ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν *Ἰησοῦ. Τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία †τοῦ Ἰησοῦ ἐστί τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

The Rider on the White Horse

¹¹ Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν †ανεωγμένον, καὶ ἰδοῦ, ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν Σκαλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

¹² Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ *φλοξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων †όνόματα γεγραμμένα καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός,

¹³ καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον †βεβαμμένον Σαίματι, καὶ *κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ.

§ 19:5 οἱ ℳ^{A,C,K} [87.9%] | καὶ οἱ TR [9.3%] * 19:6 ὡς ℳ^{C,K} [74.5%] | — ℳ^A [23.6%] † 19:6 λεγοντες ℳ^K [35.2%] | λεγοντων ℳ^{A-} ANT CT [31.9%] | λεγοντας ℳ^{A+,C} PCK TR [26.8%] † 19:6 κυριος ℳ^{A+,C,K} [84.6%] | — ℳ^{A-} [12.6%] § 19:6 ημων ℳ^{A,C,K} [93%] | — ANT SBL TR [6.5%] * 19:7 αγαλλιωμεθα ℳ^{C,K} [64.8%] | αγαλλιωμεν ℳ^A CT [35.2%] † 19:7 δωμεν ℳ^{A+,C,K} [81.2%] | δωσωμεν ℳ^{A-} NA [12.7%] | δωσομεν SBL WH [4.7%] † 19:7 αυτω ℳ^{A+,C,K} [83.2%] | αυτου ℳ^{A-} [15%] § 19:8 λαμπρον και καθαρων ℳ^{C,K} [59.2%] | καθαρων λαμπρον ℳ^{A+} [16.4%] | καθαρων και λαμπρον ℳ^{A-} TR [10.8%] | λαμπρον καθαρων ANT CT [9.9%] * 19:8 των αγιων εστι ℳ^{A,C,K} [89.7%] | εστι των αγιων TR [8.9%] † 19:9 το ℳ^{A,C,K+} [69.2%] | του ℳ^{K-} HF [29.9%] † 19:9 του θεου εισι ℳ^K [52.6%] | εισι του θεου ℳ^{A,C} PCK TR [41.8%] § 19:10 επεσον ℳ^{C-,K-} [41.6%] | επεσα ℳ^{A,C+,K+} ANT CT HF RP TR [55.1%] {Note: Many of the extant ℳ^C manuscripts have επεσα as the original reading with a correction to have it read επεσον.} * 19:10 ιησου ℳ^{A,C,K} [93.9%] | του ιησου TR [6.1%] † 19:10 του ιησου ℳ^{C,K} [62.9%] | ιησου ℳ^A CT [34.3%] † 19:11 ανεωγμενον ℳ^{A,C,K} [91.5%] | ηνεωγμενον NA SBL TH WH [8.5%] § 19:11 καλουμενος πιστος ℳ^{C,K} [68.1%] | πιστος ℳ^A ECM† [27.2%] | πιστος καλουμενος SBL WH [0.5%] * 19:12 φλοξ ℳ^{A,C,K} [81.7%] | ως φλοξ ANT NA TR [18.3%] † 19:12 ονοματα γεγραμμενα και ℳ^{A-,C,K} [61.1%] | — ℳ^{A+} CT TR [31.8%] † 19:13 βεβαμμενον ℳ^{A,C,K} [87.8%] | ερραντισμενον MSS [7.5%] | ρεραντισμενον WH [1.4%] § 19:13 αιματι ℳ^{A,C,K} [89.7%] | εν αιματι ANT [8.9%] * 19:13 κεκληται ℳ^K [45.1%] | καλειται ℳ^{A,C} PCK RP TR [54%]

14 Καὶ τὰ στρατεύματα †τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ‡ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν §καθαρόν.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία *δίστομος ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ †πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ †τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ §ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ *εἶδον †ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν ‡ἐν φωνῇ μεγάλη, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς §πετομένοις ἐν μεσουρανήματι, Δεῦτε, *συνάχθητε εἰς †τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ,

18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων §τε καὶ δούλων *καὶ μικρῶν τε καὶ μεγάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι †τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ.

20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ‡ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς §τὴν καιομένην ἐν *θείῳ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ †ἐξεληθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20

Satan Bound for a Thousand Years

1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν *κλεῖν τῆς ἄβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

2 Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, †τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ἐστὶ διάβολος καὶ ‡ὁ Σατανᾶς, §ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη·

† 19:14 τα $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}^+}$ [48.4%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{K}^-}$ ST TH [44.1%] ‡ 19:14 ἐπι $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}}$ [60.1%] | εφ \mathfrak{M}^{A} CT TR [39%] § 19:14 καθαρὸν $\mathfrak{M}^{\text{A}^+,\text{C},\text{K}}$ [77.9%] | καὶ καθαρὸν $\mathfrak{M}^{\text{A}^+}$ TR [14.1%] * 19:15 δίστομος ὀξεῖα $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}}$ [72.3%] | ὀξεῖα \mathfrak{M}^{A} CT TR [24.9%] | ὀξεῖα δίστομος ANT [0.9%] † 19:15 πατάξῃ $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [85%] | πατάξει MSS [11.7%] | πατασση ANT TR [1.4%] ‡ 19:15 τῆς $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}}$ [67.3%] | καὶ τῆς \mathfrak{M}^{A} TR [23.8%] § 19:16 ὄνομα $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [89.7%] | τὸ ὄνομα ST [6.6%] * 19:17 εἶδον $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [89.6%] | ἰδον ECM [9.9%] † 19:17 ἀγγελον \mathfrak{M}^{K} [49.1%] | ἐνα ἀγγελον $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C}}$ ANT CT PCK TR [42.5%] ‡ 19:17 ἐν \mathfrak{M}^{K} [35.4%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C}}$ ECM† PCK RP SBL TH TR [64.6%] § 19:17 πετομενοὶς $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [78.4%] | πετωμενοὶς TR [20.6%] {Note: ECM does not collate the difference between πετομενοὶς and πετωμενοὶς. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} * 19:17 συναχθητε $\mathfrak{M}^{\text{A}^+,\text{C},\text{K}}$ [87.6%] | καὶ συναγεσθε TR [1%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A}^-}$ [11%] † 19:17 τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}^+}$ [44.5%] | τοῦ δεῖπνον τοῦ μεγάλου τοῦ $\mathfrak{M}^{\text{K}^-}$ HF [27.3%] | τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου \mathfrak{M}^{A} TR [16.3%] | τὸν δεῖπνον τοῦ μεγάλου MSS [5.2%] ‡ 19:18 αὐτῶν $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [95.7%] | αὐτοὺς WH [1%] § 19:18 τε $\mathfrak{M}^{\text{A}^+,\text{C},\text{K}}$ [88%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A}^-}$ ST [12%] * 19:18 καὶ μικρὸν τε $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}}$ [46.2%] | καὶ μικρὸν \mathfrak{M}^{A} CT TR [32.2%] | μικρὸν τε MSS [16.3%] † 19:19 τὸν \mathfrak{M}^{K} [34.6%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C}}$ ECM† PCK RP TR [65.4%] ‡ 19:20 ὁ μετ' αὐτοῦ \mathfrak{M}^{K} [49.3%] | μετ' αὐτοῦ ὁ $\mathfrak{M}^{\text{A}^+,\text{C}}$ ECM† NA PCK SBL TH WH [30.8%] | μετὰ τούτου ὁ $\mathfrak{M}^{\text{A}^-}$ TR [10.9%] § 19:20 τὴν καιομένην [94.3%] | τῆς καιομένης NA SBL TH WH [5.7%] * 19:20 θείῳ $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}}$ [68.7%] | τῷ θείῳ \mathfrak{M}^{A} TR [31.3%] † 19:21 ἐξεληθούσῃ $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [98.1%] | ἐκπορευομένη TR [0.9%] * 20:1 κλεῖν $\mathfrak{M}^{\text{A}^+,\text{C},\text{K}}$ [82.3%] | κλεῖδα $\mathfrak{M}^{\text{A}^-}$ TR [16.3%] † 20:2 τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{C},\text{K}}$ [92.8%] | τὸν ἀρχαῖον MSS [5.3%] | ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος NA SBL TH WH [1.9%] ‡ 20:2 ὁ $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}^+}$ [54.3%] | — $\mathfrak{M}^{\text{A},\text{K}^-}$ TR [45.2%] § 20:2 ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην $\mathfrak{M}^{\text{C},\text{K}}$ [66.8%] | ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ANT [0.5%] | — \mathfrak{M}^{A} CT TR [32.2%]

³ καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον καὶ *ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ †πλανᾷ ‡ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ §τὰ χίλια ἔτη. *Μετὰ ταῦτα δεῖ †λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

⁴ Καὶ εἶδον θρόνους—καὶ ἐκάθισαν ἐπ’ αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς—καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν †τὸ θηρίον §οὐδὲ *τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ †τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ †τοῦ Χριστοῦ §τὰ χίλια ἔτη.

⁵ *Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

⁶ Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ †δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ’ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι †μετ’ αὐτοῦ §χίλια ἔτη.

Satan Thrown into the Lake of Fire

⁷ Καὶ *μετὰ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ,

⁸ καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ †τὸν Μαγῶγ, †συναγαγεῖν αὐτούς εἰς §τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς *αὐτῶν †ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

⁹ Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς καὶ †ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην, καὶ κατέβη §πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς.

¹⁰ Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς *καὶ θείου, ὅπου †καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Judgment Before the Great White Throne

* **20:3** εκλεισε ℳ^{A+,C,K} [87.6%] | εδησεν ℳ^{A-} [9.6%] | εκλεισεν αυτον TR [0.5%] † **20:3** πλανα ℳ^{C,K} [71.3%] | πλανηση ℳ^A CT TR [27.3%] ‡ **20:3** ετι τα εθνη ℳ^{A+,C,K} [84.6%] | τα εθνη ℳ^{A-} [11.1%] | τα εθνη ετι TR [2.4%] § **20:3** τα ℳ^{C,K} [73.2%] | — ℳ^A [25.4%] * **20:3** μετα ℳ^K [45.5%] | και μετα ℳ^{A,C} RP PCK TR [52.2%] † **20:3** λυθηναι αυτον ℳ^K [48.8%] | αυτον λυθηναι ℳ^{A,C} ANT PCK RP TR [50.2%] ‡ **20:4** το θηριον ℳ^K [47.8%] | τω θηριω ℳ^{A,C} PCK TR [48.8%] § **20:4** ουδε ℳ^K [50.7%] | ουτε ℳ^{A,C} ANT PCK TR [48.8%] * **20:4** την εικονα ℳ^{A+,K} [64.6%] | τη εικονι ℳ^{A+,C} PCK [34.4%] † **20:4** το μετωπον ℳ^K [48.3%] | το μετωπον αυτων ℳ^{A+,C} ANT PCK TR [28.2%] | των μετωπων αυτων ℳ^{A-} [12%] | των μετωπων MSS [7.7%] ‡ **20:4** του ℳ^{A+,C,K} [84.2%] | — ℳ^{A-} TR [15.8%] § **20:4** τα ℳ^K [49.3%] | — ℳ^{A,C} ANT CT PCK SCR [50.7%] * **20:5** και οι λοιποι των νεκρων ουκ εζησαν αχρι τελεσθη τα χιλια ετη ℳ^{A,C} [35.6%] | και οι ... εζησαν αχρι τελεσθωσι ... ετη MSS [5.8%] | οι ... ετη NA SBL TH WH [1%] | οι ... ανεζησαν εως τελεσθη ... ετη TR [0.5%] | και οι ... εζησαν εως τελεσθη ... ετη ANT [0%] | — ℳ^K ECM [36.5%] † **20:6** δευτερος θανατος ℳ^{A-,C,K} [83.7%] | θανατος ο δευτερος ℳ^{A+} TR [15.4%] ‡ **20:6** μετ αυτου ℳ^{A,C} [67.5%] | μετα ταυτα ℳ^K [29.1%] § **20:6** χιλια ℳ^{A,C,K} [82.4%] | τα χιλια NA TH WH [17%] * **20:7** μετα ℳ^K [38.6%] | οταν τελεσθη ℳ^{A,C} ANT CT PCK RP TR [46.9%] | οτε ετελεσθησαν MSS [6.3%] † **20:8** τον ℳ^{C,K} [76%] | — ℳ^A ECM† NA SBL TH WH [23.5%] ‡ **20:8** συναγαγειν ℳ^{C,K} [73.3%] | και συναγαγειν ℳ^A [25.7%] § **20:8** τον ℳ^{C,K} [69.3%] | — ℳ^A TR [30.7%] * **20:8** αυτων ℳ^K [49.3%] | — ℳ^{A,C} RP PCK TR [50.2%] † **20:8** ως η ℳ^{A,C,K-} [60.7%] | ωσει ℳ^{K+} [37.9%] ‡ **20:9** εκυκλευσαν ℳ^{C,K} [44.3%] | εκυκλωσαν ℳ^A RP TR [52.7%] § **20:9** πυρ εκ του ουρανου απο του θεου ℳ^{A-,C,K} [61.3%] | πυρ απο του θεου εκ του ουρανου ECM TR [7.8%] | πυρ εκ του ουρανου ℳ^{A+} NA SBL TH WH [6.4%] | πυρ εκ θεου απο του ουρανου ℳ^{A-} [6.4%] | εκ του θεου πυρ απο του ουρανου ℳ^{A-} [3.9%] * **20:10** και θειου ℳ^{A+,C,K} [67%] | και του θειου ℳ^{A-} ANT [24.8%] | του θειου MSS [6.3%] † **20:10** και ℳ^{C,K} [70.6%] | — ℳ^A TR [27%]

11 Καὶ εἶδον θρόνον †μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ *προσώπου ἔφυγεν †ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς.

12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, †τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου. Καὶ βιβλία *ἤνοιξαν, καὶ †ἄλλο βιβλίον †ἠνεώχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς. Καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς †νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἔδωκαν τοὺς *νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα †αὐτοῦ.

14 Καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. †Οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστίν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός.

15 Καὶ εἶ τις οὐχ εὐρέθη ἐν βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21

The New Heaven and the New Earth

1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ *ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.

2 Καὶ †τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινήν, εἶδον καταβαίνουσαν †ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θύρανοῦ λεγούσης, Ἴδού, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ *λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς †μετ' αὐτῶν ἔσται.

† 20:11 μέγαν λευκὸν ℳ^{C,K} [57.8%] | λευκὸν μέγαν ℳ^A TR [33.8%] | λευκὸν MSS [5.9%] § 20:11 αὐτὸν ℳ^{A,C,K} [80.5%] | αὐτοῦ SBL TH TR WH [12.2%] | αὐτῶ ANT [7.3%] * 20:11 προσώπου ℳ^{A,C,K} [90.7%] | τοῦ προσώπου CT [9.3%] † 20:11 ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς ℳ^{A,K} [74.4%] | ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ℳ^C PCK [21.2%] † 20:12 τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς ἐστῶτας ℳ^{A,C} [55.2%] | ἐστῶτας ℳ^K [30%] | ἐστῶτας τοὺς μικρούς καὶ τοὺς μεγάλους MSS [7.9%] | μικρούς καὶ μεγάλους ἐστῶτας TR [1.5%] § 20:12 θρόνου ℳ^{A+,C,K} [89.7%] | θεοῦ ℳ^{A-} TR [9.8%] * 20:12 ἠνοιξαν ℳ^K [29.1%] | ἠνοιχθησαν ANT CT [22.2%] | ἠνεώχθησαν ℳ^A RP TR [21.2%] | ἀνεώχθησαν ℳ^C PCK [17.2%] † 20:12 ἄλλο βιβλίον ℳ^{A,C,K} [96.1%] | βιβλίον ἄλλο TR [1.5%] † 20:12 ἠνεώχθη ℳ^K [45.6%] | ἠνοιχθη ℳ^A ANT NA SBL TH WH [28.4%] | ἀνεώχθη ℳ^C PCK [20.6%] § 20:13 νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ ℳ^K [62.1%] | ἐν αὐτῇ νεκρούς ℳ^{A,C} PCK TR [31%] * 20:13 νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς ℳ^K [56.9%] | ἐν αὐτοῖς νεκρούς ℳ^{A,C} PCK TR [30.7%] † 20:13 αὐτοῦ ℳ^{K+} [32.5%] | αὐτῶν ℳ^{A,C,K-} ANT CT PCK RP TR [63.1%] † 20:14 οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐστὶν ἡ λίμνη τοῦ πυρός ℳ^{A-,K} [48.5%] | οὗτος ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἡ λίμνη τοῦ πυρός ℳ^C PCK [14.9%] | οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐστὶν ἡ λίμνη τοῦ πυρός ℳ^{A-} [4%] | οὗτος ἐστὶν ὁ δεύτερος θάνατος TR [1%] | οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐστὶν ANT [0%] | — ℳ^{A+} [21.8%] § 20:15 ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος ℳ^K [46.5%] | ἐν τῇ βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος ℳ^{A,C} ANT CT PCK TR [37.1%] | γεγραμμένος ἐν τῇ βιβλίῳ τῆς ζωῆς MSS [5.4%] * 21:1 ἀπῆλθον ℳ^K [41.5%] | παρήλθε ℳ^{A,C} PCK TR [43.5%] | ἀπῆλθε MSS [9.5%] | ἀπῆλθαν NA SBL TH WH [2%] † 21:2 τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον ℳ^{A,C,K} [87.2%] | τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ καινὴν ἰδον MSS [8.4%] | ἐγὼ ἰωαννῆς εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν ἱερουσαλὴμ καινὴν TR [1%] † 21:2 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ℳ^K [58.6%] | ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ℳ^{A,C} PCK TR [35%] § 21:3 οὐρανοῦ ℳ^{A,C,K} 96.1% | θρόνου ECM† NA SBL TH WH 1.3% * 21:3 λαὸς ℳ^{C,K} 72.3% | λαοὶ ℳ^A ECM† NA SBL TH TR WH 25.5% † 21:3 μετ' αὐτῶν ἐστὶν ℳ^K 36.4% | ἐστὶν μετ' αὐτῶν ℳ^{A-,C} PCK RP 26.3% | ἐστὶν μετ' αὐτῶν θεὸς αὐτῶν ℳ^{A+} TR 22.9% | μετ' αὐτῶν ἐστὶν αὐτῶν θεὸς ECM† NA TH 1.7%

4 Καὶ ἔξαλείψει ἀπ' αὐτῶν πᾶν δάκρυον ὧ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· *ὅτι τὰ πρῶτα †ἀπῆλθε.

5 †Καὶ εἶπεν ὁ ὀκνηθὲς ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἰδοὺ, *πάντα καινὰ ποιῶ. Καὶ †λέγει, Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι †πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσι.

6 Καὶ εἶπέ μοι, Στέγνονα τὸ *Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, †καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω †αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

7 Ὁ νικῶν—δῶσω αὐτῷ ταῦτα, καὶ ἔσομαι *αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός.

8 †Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις †καὶ ἁμαρτωλοῖς καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ ὀφθαλμοκῆραις καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ *πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν †ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

The New Jerusalem

9 Καὶ ἦλθεν εἷς ὅσος τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας *γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὴν †γυναῖκα, τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου.

10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι †ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν ὁσίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ *ἐκ τοῦ Θεοῦ,

11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. †Ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὁμοῖος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι †κρυσταλλίζοντι,

‡ 21:4 εξαλειπει απ αυτων M^K 30.4% | εξαλειπει M^{A+,C} CT PCK RP 51.3% | εξαλειπει ο θεος M^{A-} TR 16.5% | εξαλειπει απ αυτων ο θεος ANT 0% § 21:4 απο M^{A,C,K} 94.3% | εκ NA SBL TH WH 5.2% * 21:4 οτι τα M^{A+,C,K} 71.1% | τα M^{A-} ECM SBL TH WH 14.9% | τα γαρ M^{A-} 6% † 21:4 απηλθε M^K 42.9% | απηλθον M^{A,C} ANT ECM† PCK RP TR 54.4% | απηλθαν NA SBL TH WH 0.9% ‡ 21:5 και M^{A,C,K-} [73.4%] | — M^{K+} [24.1%] § 21:5 καθημενος επι τω θρονω M^{A+,K} [56.7%] | καθημενος επι του θρονου M^{A-,C} PCK TR [31%] | εν τω θρονω καθημενος M^{A-} [6.4%] | καθημενος εν τω θρονω MSS [5.4%] * 21:5 παντα καινα ποιω M^K [44.3%] | καινα ποιω παντα M^C ANT CT PCK [31%] | καινοποιω παντα M^{A+} [13.3%] | καινα παντα ποιω M^{A-} TR [9.9%] † 21:5 λεγει M^K [36.9%] | λεγει μοι M^{A,C} ANT PCK RP TR [58.6%] ‡ 21:5 πιστοι και αληθινοι του θεου εισι M^K [39.9%] | αληθινοι και πιστοι εισι M^{A,C} PCK RP TR [41.4%] | πιστοι και αληθινοι εισι ANT CT [10.8%] | αληθινοι και πιστοι εισι του θεου MSS [5.9%] § 21:6 γεγονα M^{C,K} 42.9% | γεγονα εγω M^A ECM 31.9% | γεγονασιν εγω ειμι MSS 8% | γεγονε MSS 7.6% | γεγονεν εγω ειμι TR 3.4% | γεγοναν εγω ειμι NA TH 1.3% | γεγοναν εγω SBL WH 0.4% | γεγονεν εγω ANT 0% * 21:6 αλφα M^{A-,C,K} [65.4%] | Α M^{A+} ANT TR [34.6%] {Note: Although the collation for the manuscripts Hoskier specifically cites is accurate, Hoskier's presentation of the data is misleading for the manuscripts that are not specifically cited. The manuscripts not specifically cited by Hoskier have been confirmed by reviewing the images at INTE.} † 21:6 και η αρχη και το M^K 29.1% | η αρχη και το M^{A+} ANT CT RP TR 35% | αρχη και M^{A-,C} PCK 33.3% ‡ 21:6 αυτω M^K 37.7% | — M^{A,C} ANT CT PCK RP TR 61.5% § 21:7 δωσω αυτω ταυτα M^K [42%] | κληρονομησει ταυτα M^{A,C} CT PCK RP [48.5%] | κληρονομησει παντα TR [6.9%] | εσται αυτω ταυτα ANT [0%] * 21:7 αυτω θεος και αυτος εσται μοι υιος M^{C,K} [58.9%] | αυτων θεος και αυτοι εσονται μοι υιοι M^A [13.7%] | αυτω θεος και αυτος εσται μου υιος MSS [13.7%] | αυτω θεος και αυτος εσται μοι ο υιος TR [1%] † 21:8 τοις δε δειλοις M^{A,C,K} [90%] | δειλοις δε TR [7%] ‡ 21:8 και αμαρτωλοις M^{C,K} [70.6%] | — M^A ANT CT TR [29.4%] § 21:8 φαρμακοις M^{A,C,K} [98%] | φαρμακευσι TR [1.5%] * 21:8 πυρι M^{A,C,K} [98.5%] | εν πυρι ANT [1.5%] † 21:8 ο θανατος ο δευτερος M^{C,K} [60.7%] | ο δευτερος θανατος M^A [15.9%] | θανατος ο δευτερος MSS [7%] | θανατος δευτερος MSS [6.5%] | δευτερος θανατος TR [5%] ‡ 21:9 ηλθεν M^{A,C,K} [99%] | ηλθε προς με TR [1%] § 21:9 εκ M^{C,K} [66.3%] | — M^A ANT TR [29.7%] * 21:9 γεμουσας M^{C,K} 55.8% | τας γεμουσας M^{A-} ANT TR 22.3% | των γεμοντων M^{A+} CT 18% † 21:9 γυναικα την νυμφην του αρνιου M^{C,K} 51.9% | νυμφην του αρνιου την γυναικα M^A TR 26.2% | νυμφην την γυναικα του αρνιου ANT CT 12.7% ‡ 21:10 επ M^{A,C,K} [88.7%] | επι CT [10.4%] § 21:10 αγιαν M^K [48.3%] | μεγαλην και αγιαν M^A [33%] | μεγαλην την αγιαν M^C PCK RP TR [16.7%] * 21:10 εκ M^K [38.9%] | απο M^{A,C} ANT CT PCK RP TR [55.2%] † 21:11 ο M^{A+,C,K} [77.1%] | και ο M^{A-} TR [15.4%] ‡ 21:11 κρυσταλλιζοντι M^{K+} [46%] | κρυσταλιζοντι M^{A,C,K-} PCK [52%]

12 Ξέχουσα τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, *ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους †δεκαδύο καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν †ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν Συῖων Ἰσραήλ.

13 *Ἀπὸ †ἀνατολῶν πυλῶνες τρεῖς, †καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς.

14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως Ξέχον θεμελίους *δῶδεκα καὶ †ἐπ' αὐτῶν †δῶδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε ὁμέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς *καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.

16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ἴσον τὸ πλάτος. Καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν †τῷ καλάμῳ ἐπὶ ὄσταδίους *δεκαδύο χιλιάδων †δῶδεκα· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 †Καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς ὄσμυρ πηγῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἔστιν ἀγγέλου.

18 Καὶ *ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρόν, †ὅμοιον ὕάλῳ καθαρῷ.

19 *Οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι. Ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασις, ὁ δεύτερος †σάφειρος, ὁ τρίτος †χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος,

20 ὁ πέμπτος ὄσμυρ, ὁ ἕκτος *σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος †χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ὄσμυρος.

21 Καὶ οἱ δῶδεκα πυλῶνες δῶδεκα μαργαρίται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἕξ ἐνὸς μαργαρίτου. Καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρόν, ὡς *ἕλος

§ 21:12 εχουσα $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [82.3%] | εχουσα τε \mathfrak{M}^{A-} [8.9%] | εχουσαν MSS [6.4%] | εχουσαν τε TR [0%] * 21:12 εχουσα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.7%] | εχουσαν TR [8.9%] † 21:12 δεκαδυο \mathfrak{M}^K [31.4%] | δωδεκα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT NA PCK RP SBL TH TR WH [43.6%] | ιβ' ECM [15.2%] | {omit δωδεκα και επι τοις πυλωσιν αγγελου δεκαδυο} [8.3%] ‡ 21:12 ονοματα \mathfrak{M}^K 43.5% | τα ονοματα NA TH 9.1% | — \mathfrak{M}^A ECM PCK SBL TR WH 45.3% § 21:12 υιων \mathfrak{M}^K [44.1%] | των υιων $\mathfrak{M}^{A-,C}$ ANT PCK RP TR [29.2%] | του \mathfrak{M}^{A+} [20.3%] * 21:13 απο $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [92%] | απ ANT TR [8%] † 21:13 ανατολων $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [70.8%] | ανατολης \mathfrak{M}^{A+} CT TR [29.2%] ‡ 21:13 και απο βορρα ... και απο νοτου ... και απο δυσμων $\mathfrak{M}^{C,K}$ [48.5%] | απο βορρα ... απο νοτου ... απο δυσμων \mathfrak{M}^{A+} ST [13.1%] | απο βορρα ... απο δυσμων ... απο μεσημβριας \mathfrak{M}^{A-} [5.6%] | απο βορρα ... και απο δυσμων ... και απο νοτου MSS [5.1%] | απο βορρα ... απο νοτου ... και απο δυσμων SCR [1.5%] § 21:14 εχον $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [69.5%] | εχων \mathfrak{M}^{A-} NA SBL TH WH [27.4%] * 21:14 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [68.2%] | ιβ' \mathfrak{M}^{A-} ECM [28.4%] † 21:14 επ αυτων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.4%] | εν αυτοις TR [1.1%] {Note: ECM does not collate this variant unit. Consequently, this variant unit is calculated only from Hoskier's collation.} ‡ 21:14 δωδεκα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [75.6%] | ιβ' MSS [18.4%] | — TR [4%] § 21:15 μετρον $\mathfrak{M}^{C,K}$ [80.1%] | — \mathfrak{M}^A TR [19.9%] * 21:15 και το τειχος αυτης \mathfrak{M}^A 48.1% | — $\mathfrak{M}^{C,K}$ PCK 49.4% † 21:16 οσον $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [78.2%] | οσον και ANT NA TH [10.4%] | και \mathfrak{M}^{A-} [8.5%] | τοσουτου εστιν οσον και TR [1%] ‡ 21:16 τω $\mathfrak{M}^{C,K}$ [65.3%] | εν τω \mathfrak{M}^A ANT [31.7%] § 21:16 σταδιους $\mathfrak{M}^{C,K}$ [68.3%] | σταδιων \mathfrak{M}^A ECM† NA TR WH [28.7%] * 21:16 δεκαδυο \mathfrak{M}^K [36.1%] | δωδεκα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [48.5%] | ιβ' MSS [11.9%] † 21:16 δωδεκα $\mathfrak{M}^{C,K}$ [53%] | — \mathfrak{M}^A ANT CT TR [42.6%] ‡ 21:17 και \mathfrak{M}^K 40% | και εμετρησε $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR 51.7% | και εμετρισε MSS 7.8% § 21:17 ρμδ' $\mathfrak{M}^{C,K}$ [51%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρων \mathfrak{M}^A ANT HF PCK RP TR [44.6%] | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρων NA SBL WH [0.5%] * 21:18 ην $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ 90.4% | — NA SBL TH WH 8.3% † 21:18 ενδομησις $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [90.6%] | ενδωμησις NA SBL TH WH [8.4%] ‡ 21:18 ομοιον $\mathfrak{M}^{C,K}$ [73.4%] | ομοια \mathfrak{M}^A TR [24.1%] § 21:18 υαλω $\mathfrak{M}^{A+,K+}$ [50.5%] | υελω $\mathfrak{M}^{A-,C,K-}$ HF PCK RP [47.5%] * 21:19 οι \mathfrak{M}^K [48.5%] | και οι $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [50%] † 21:19 σαφειρος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [83.4%] | σαφιρος NA SBL [7.5%] ‡ 21:19 χαλκηδων $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [67.2%] | χαλκιδων \mathfrak{M}^{A+} [24%] § 21:20 σαρδονυξ $\mathfrak{M}^{A,C-,K}$ [68%] | σαρδωνυξ \mathfrak{M}^{C+} PCK [31%] * 21:20 σαρδιον \mathfrak{M}^K [52.7%] | σαρδιος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [47.3%] † 21:20 ενατος $\mathfrak{M}^{C,K}$ [59.1%] | εννατος \mathfrak{M}^A SCR [36.5%] ‡ 21:20 χρυσοπρασος $\mathfrak{M}^{A,C,K+}$ [74.6%] | χρυσοπασος \mathfrak{M}^{K-} [13.4%] | χρυσοπρασινος MSS [7%] § 21:20 αμεθυσος $\mathfrak{M}^{A,C,K+}$ 73% | αμεθυστος \mathfrak{M}^{K-} ANT CT TR 21.5% * 21:21

†διαυγής.

²² Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἄρνιον.

²³ Καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης ἵνα φαίνωσιν· αὐτὴ γὰρ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον.

²⁴ Καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν *αὐτῷ δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.

²⁵ Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας—νῦξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ—

²⁶ καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν, ἵνα εἰσέλθωσιν.

²⁷ Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν ἄνθρωπος καὶ ὁ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἄρνιου.

22

The River of Life and the Tree of Life

¹ Καὶ ἔδειξέ μοι *ποταμὸν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς ἄκρυσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου

² ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς. Καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ ἡμέραν *ἀποδιδούς ἕκαστον τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

³ Καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. Καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἄρνιου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ

⁴ καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

⁵ Καὶ νῦξ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, καὶ τοῦ χρεῖα λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτιεῖ *αὐτούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

I Am Coming Quickly

† **21:21** διαυγής [98%] | διαφανής TR [1%] ‡ **21:23** αὐτὴ γὰρ ἡ \mathfrak{M}^K [39.9%] | αὐτὴ ἡ γὰρ \mathfrak{M}^{A+} ANT CT RP [28%] | ἐν αὐτῇ ἡ γὰρ \mathfrak{M}^C PCK TR [20.2%] | αὐτὴν ἡ γὰρ \mathfrak{M}^{A-} [11.8%] § **21:24** περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88.7%] | τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς MSS [5.4%] | τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι TR [2%] {Note: ECM does not correctly collate GA254, GA2028, GA2029, GA2033, GA2044, GA2054, GA2059, GA2068, GA2069, GA2081, GA2083, and GA2814.} * **21:24** αὐτῷ δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν \mathfrak{M}^{K+} [23.2%] | τὴν δόξαν αὐτῶν \mathfrak{M}^A CT [25.1%] | τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν \mathfrak{M}^C ANT PCK TR [19.2%] | αὐτῷ δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν \mathfrak{M}^{K-} HF RP [17.9%] † **21:26** ἵνα εἰσέλθωσι \mathfrak{M}^K [46.3%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [53.7%] ‡ **21:27** κοινὸν $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.5%] | κοινὸν TR [1%] § **21:27** καὶ ὁ ποιῶν \mathfrak{M}^K 37.5% | καὶ ποιῶν $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM† PCK RP TR 44.4% | καὶ ποιῶν SBL TH 7.8% | ποιῶν MSS 5.2% * **22:1** ποταμὸν καθαρὸν $\mathfrak{M}^{A,C}$ [52%] | ποταμὸν \mathfrak{M}^K ANT CT HF [44.5%] | καθαρὸν ποταμὸν TR [2%] † **22:1** κρυσταλλὸν $\mathfrak{M}^{A+,C-,K}$ [68.8%] | κρυστάλλου $\mathfrak{M}^{A-,C+}$ PCK [31.2%] {Note: ECM does not collate spelling differences for this variant unit. Consequently, this spelling difference is calculated only from Hoskier's collation.} ‡ **22:2** ἐκεῖθεν \mathfrak{M}^K [48.5%] | ἐντεῦθεν $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [46.5%] § **22:2** ἡμέραν $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [80.9%] | ἡμέραν ἓνα \mathfrak{M}^{A+} TR [19.1%] * **22:2** ἀποδιδούς ἕκαστον \mathfrak{M}^{K+} [21.1%] | ἕκαστον ἀποδιδούς $\mathfrak{M}^{A-,C}$ PCK RP TH [26.1%] | ἕκαστον ἀποδιδόν \mathfrak{M}^{A+} ANT ECM NA SBL TR WH [26.1%] | ἀποδιδούς ἕκαστος \mathfrak{M}^{K-} [15.1%] | ἀποδιδόν ἕκαστον MSS [5%] † **22:3** κατάθεμα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97%] | καταθέματα TR [1%] ‡ **22:3** ἐτι \mathfrak{M}^K [48%] | ἐκεῖ $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK [50.5%] § **22:3** λατρεύσουσιν $\mathfrak{M}^{A,C,K+}$ [71.9%] | λατρεύουσιν \mathfrak{M}^{K-} HF [27.1%] * **22:5** ἐκεῖ $\mathfrak{M}^{A,C}$ [52.3%] | ἐτι ANT CT [11.2%] | — \mathfrak{M}^K HF [29.9%] † **22:5** οὐ χρεῖα \mathfrak{M}^K [33%] | χρεῖαν οὐκ ἔχουσιν $\mathfrak{M}^{A,C}$ ECM† PCK RP TR [53.8%] | οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν NA SBL TH WH [2.5%] | οὐκ ἔξουσιν χρεῖαν ECM† [2.5%] {Note: At 8-28, ECM incorrectly omits καὶ after ἐστὶν for readings c through g.} ‡ **22:5** λύχνου καὶ φωτὸς \mathfrak{M}^K [33.3%] | λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT PCK RP TR [34.3%] | φωτὸς λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου ECM† NA TH [8.6%] | λύχνου καὶ φῶς ἡλίου ECM† [8.6%] | φῶς λύχνου καὶ φῶς ἡλίου MSS [5.1%] | φωτὸς λύχνου καὶ φῶς ἡλίου SBL WH [2%] § **22:5** φωτιεῖ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [73.5%] | φωτιεῖ TR [17%] | φωτισεῖ NA SBL TH WH [9.5%] * **22:5** αὐτούς $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [89.4%] | ἐπ' αὐτούς NA SBL TH WH [10.6%]

⁶ Καὶ †λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ †Κύριος ὁ Θεὸς τῶν Ὑπνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ *δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

⁷ †Καὶ ἰδοῦ, ἔρχομαι ταχύ. Μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

⁸ †Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ὄρακός σου καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ *ὅτε εἶδον, †ἔπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ †δεικνύοντός μοι ταῦτα.

⁹ Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν *καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

¹⁰ Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, †ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.

¹¹ Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ †ρῦπαρὸς ρυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος ὀφειλοῦσιν ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

¹² *Ἰδοῦ, ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ †ὡς τὸ ἔργον ἐστὶ αὐτοῦ.

¹³ †Εγὼ τὸ Ὁ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, *ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

¹⁴ Μακάριοι οἱ †ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.

¹⁵ †Ἐξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ ὅσπας φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

¹⁶ †Εγὼ Ἰησοῦς ἐπέμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ *γένος †Δαυὶδ, †ὁ ἀστὴρ ὁ ὀφειλοῦσιν λαμπρὸς ὁ πρῶτος.

† 22:6 λέγει \mathfrak{M}^K [53.3%] | εἶπε $\mathfrak{M}^{A,C}$ CT TR [46.7%] † 22:6 κυριος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [90.9%] | ο κυριος ECM† NA SBL TH WH [8.6%] § 22:6 πνευματων των $\mathfrak{M}^{C,K}$ [62.3%] | αγιων \mathfrak{M}^A TR [25.6%] | πνευματων των αγιων MSS [7%] * 22:6 δειξαι τοις δουλοις αυτου $\mathfrak{M}^{A,C}$ [64.8%] | διδαξαι τους δουλους αυτου MSS [5.5%] | — \mathfrak{M}^K [22.6%] † 22:7 και \mathfrak{M}^K [51.8%] | — $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [48.2%] † 22:8 καγω $\mathfrak{M}^{C,K}$ [59.9%] | και εγω \mathfrak{M}^A TR [37.1%] § 22:8 ακουων και βλεπων ταυτα $\mathfrak{M}^{C,K}$ [54.8%] | βλεπων και ακουων ταυτα \mathfrak{M}^A [35.5%] | βλεπων ταυτα και ακουων TR [2.5%] * 22:8 οτε ειδον \mathfrak{M}^K [26.8%] | εβλεψα $\mathfrak{M}^{A,C}$ ANT CT PCK RP TR [50.5%] | ειδον MSS [10.1%] † 22:8 επεσον $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [78.3%] | επεσα \mathfrak{M}^A ANT NA SBL TH TR WH [21.7%] † 22:8 δεικνυοντος $\mathfrak{M}^{A,K+}$ [53.3%] | δεικνυοντος $\mathfrak{M}^{C,K-}$ HF PCK [45.6%] § 22:9 σου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98%] | σου γαρ TR [2%] * 22:9 και $\mathfrak{M}^{A+,K}$ [61.9%] | — $\mathfrak{M}^{A+,C}$ PCK [38.1%] † 22:10 ο καιρος γαρ \mathfrak{M}^K [48.2%] | οτι ο καιρος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [36%] | ο γαρ καιρος MSS [8.6%] † 22:11 ρυπαρος ρυπαρευθητω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [79.2%] | ρυπαρος ρυπανθητω NA TH WH [5.1%] | ρυπων ρυπωσατω TR [2%] | {omit και ο ρυπαρος ρυπαρευθητω ετι} MSS [11.2%] § 22:11 δικαιοσυνην ποιησατω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [82.7%] | δικαιοθητω TR [9.1%] | {omit και ο δικαιος δικαιοσυνην ποιησατω ετι} MSS [5.6%] * 22:12 ιδου $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [87.4%] | και ιδου \mathfrak{M}^A TR [12.6%] † 22:12 ως το εργον εσται αυτου $\mathfrak{M}^{C,K}$ [52%] | ως το εργον αυτου εσται \mathfrak{M}^A TR [31.1%] | κατα τα εργα αυτου MSS [5.1%] | ως το εργον εστιν αυτου NA SBL TH WH [1.5%] † 22:13 εγω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.4%] | εγω ειμι TR [5.6%] § 22:13 αλφα $\mathfrak{M}^{C,K}$ [60.9%] | Α \mathfrak{M}^A ANT TR [39.1%] * 22:13 ο πρωτος και ο εσχατος η αρχη και το τελος \mathfrak{M}^K [48.5%] | αρχη και τελος ο πρωτος και ο εσχατος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TR [40%] | ο πρωτος και ο εσχατος αρχη και τελος ANT [1%] † 22:14 ποιουντες τας εντολας αυτου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88.3%] | πλυνοντες τας στολας αυτων CT [6.6%] † 22:15 εξω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.4%] | εξω δε TR [2%] § 22:15 πας $\mathfrak{M}^{C,K}$ [55.4%] | πας ο \mathfrak{M}^A ANT HF TR [43.1%] * 22:16 γενος $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.9%] | γενος του TR [1.5%] † 22:16 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ WH {Note: Most manuscripts use the abbreviation ΔΑΔ.} † 22:16 ο $\mathfrak{M}^{C,K}$ [68.9%] | και ο \mathfrak{M}^A [27%] § 22:16 λαμπρος ο πρωινοσ $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [75%] | πρωινοσ ο λαμπροσ MSS [10.2%] | λαμπροσ και πρωινοσ MSS [6.6%] | λαμπροσ και ορθρινοσ TR [1.5%]

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, *Ἔρχου. Καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, †Ἔρχου. Καὶ ὁ διψῶν ‡έρχέσθω· ὁ θέλων *λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 †Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ ‡τῶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις §ἐπιθῆ ἔπ' αὐτά, *ἐπιθήσαι †ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς ‡πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν §τῶ βιβλίῳ τούτῳ·

19 καὶ ἐάν τις *ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων †τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ‡ἀφέλοι ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ §τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, *τῶν γεγραμμένων ἐν †τῶ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, **Ναί, ἔρχομαι ταχύ.** Ἀμήν. ‡Ναί, ἔρχου, Κύριε §Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου *Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ †πάντων τῶν ἁγίων.
‡Ἀμήν.

* 22:17 ερχου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [94.8%] | ελθε TR [1.5%] † 22:17 ερχου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.9%] | ελθε TR [1.5%] ‡ 22:17 ερχεσθω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.4%] | ελθετω TR [1.5%] § 22:17 ο $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [95.9%] | και ο ANT TR [3.1%] * 22:17 λαβετω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [88.7%] | λαβειν MSS [6.2%] | λαμβανετω το TR [1.5%] † 22:18 μαρτυρω εγω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [87.2%] | μαρτυρομαι εγω MSS [8.7%] | συμμαρτυρομαι γαρ TR [1%] ‡ 22:18 τω $\mathfrak{M}^{A-,K}$ [67.7%] | — $\mathfrak{M}^{A+,C}$ PCK TR [32.3%] § 22:18 επιθη επ αυτα $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [80.9%] | επιθησει επ αυτα MSS [6.7%] | επιτιθη προς ταυτα TR [1%] | επιθη επι ταυτα ANT [0.5%] * 22:18 επιθησαι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [50%] | επιθησει \mathfrak{M}^A ANT CT TR [40.7%] † 22:18 ο θεος επ αυτον \mathfrak{M}^K [44.6%] | επ αυτον ο θεος $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK TH [40%] | επ αυτω ο θεος MSS [6.2%] ‡ 22:18 πληγας \mathfrak{M}^K [54.4%] | επτα πληγας $\mathfrak{M}^{A,C}$ PCK [41.5%] § 22:18 τω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.9%] | — TR [1%] * 22:19 αφελη $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [86%] | αφελει MSS [5.7%] | αφεληται MSS [5.2%] | αφαιρη TR [1%] † 22:19 του βιβλιου της προφητειας ταυτης $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [80.5%] | της προφητειας του βιβλιου τουτου \mathfrak{M}^{A-} [14.4%] | βιβλου της προφητειας ταυτης TR [1.5%] ‡ 22:19 αφελοι $\mathfrak{M}^{C,K}$ [43.3%] | αφελει \mathfrak{M}^A ANT CT [44.3%] | αφελαι MSS [7.7%] | αφαιρησει TR [1%] § 22:19 του ξυλου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [97.9%] | βιβλου TR [1%] * 22:19 των $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [98.5%] | και των TR [1%] † 22:19 τω $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [99%] | — TR [1%] ‡ 22:20 ναι $\mathfrak{M}^{A-,C,K}$ [65.6%] | — \mathfrak{M}^{A+} CT [30.8%] § 22:20 ιησου $\mathfrak{M}^{C,K}$ [60.5%] | ιησου χριστε \mathfrak{M}^A [39.5%] * 22:21 ιησου χριστου $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [71.5%] | ιησου ECM† NA SBL TH [11.9%] | ημων ιησου χριστου TR [10.4%] † 22:21 παντων των αγιων $\mathfrak{M}^{A,C,K}$ [93.3%] | παντων υμων TR [0.5%] | παντων NA SBL [0.5%] | των αγιων TH WH [0.5%] ‡ 22:21 αμην $\mathfrak{M}^{A+,C,K}$ [88.6%] | — \mathfrak{M}^{A-} NA SBL WH [10.9%]

APPENDIX A CALCULATION OF MANUSCRIPT PERCENTAGES

The calculation of manuscript percentages is not as straightforward as one might assume. There are four primary factors that must be taken into consideration: (1) the length of the variant unit, (2) whether corrections and additions by later scribes are counted, (3) how misspellings and alternate spellings are handled, and (4) how long omissions are handled. Because the manuscript percentages in this volume are calculated from the collations presented in the *Text und Textwert* volumes, those volumes guide how these four factors are handled in the present volume. The length of the variant unit is simply the length as presented in *Text und Textwert*.^{*} Corrections and additions by later scribes are counted in addition to the original reading of a manuscript. Thus, a single manuscript can be counted more than once.[†] Consequently, it is more accurate to speak of the percentage of manuscript *readings* than the percentage of manuscripts. When *Text und Textwert* groups alternate spellings under one variant, they are counted as one variant in the calculation of manuscript percentages in this volume. Similarly, when *Text und Textwert* groups alternate spellings under separate variants, they are counted as separate variants in the calculation of manuscript percentages in this volume.[‡] Finally, manuscripts that have long omissions due to factors such as homoioteleuton are included in the total number when calculating percentages.[§]

The process of calculation is best illustrated by example. Below is a summary of the *Text und Textwert* collation for 2 John 9. This variant unit occurs after the words ο μενων εν τη διδαχη ('whoever abides in the teaching'). The readings are as follows:

* : It should be noted that the length of any given variant unit in *Text und Textwert* may sometimes be longer than what is cited in the footnotes of *The Text-Critical Greek New Testament*. For example, the first variant in Mark 2:16 reads as follows: και οι φαρισαιοι 96.6% | των φαρισαιων CT 0.2% However, the length of the variant unit in *Text und Textwert* is actually as follows: αυτω και οι γραμματεις και οι φαρισαιοι | αυτω και οι γραμματεις των φαρισαιων This difference is due to the fact that some manuscripts have further variations that are not included in the main text of any of the editions of the Greek New Testament compared in the footnotes presented in this volume. Nevertheless, the percentages listed in the footnotes correspond to the variant units as they are presented in *Text und Textwert* because it provides a truer picture of the manuscript evidence as a whole. The same sort of rule applies for Wasserman's collation of Jude, Solomon's collation of Philemon, and Morrill's collation of John 18. For John 7:53–8:11 and the Revelation variant units calculated from the *Editio Critica Maior* and Hoskier, the length of the variant unit generally matches the length of that particular variant unit as listed in the footnotes of this edition. † : Percentages calculated from Tommy Wasserman's collation of Jude are based on Joey McCollum's tabulations, which take into account only the original text for each manuscript. Percentages calculated from Maurice Robinson's collation of John 7:53–8:11 take into account only the original text for each manuscript. In the same way, percentages calculated from the combined collations of the *Editio Critica Maior* and Hoskier take into account only the original text for each continuous text manuscript (ignoring lectionary manuscripts). The effect of this different calculation method on the overall percentages is extremely minimal. Apart from this difference, the percentages are calculated in much the same way as the percentages based on the *Text und Textwert* volumes. ‡ : In Revelation minor spelling differences are usually not counted as separate variants. This is in accordance with the presentation of the data in the Revelation volume of the *Editio Critica Maior*. In Revelation, the difference between numbers represented by words (for example, τεταρτου) and numbers represented by letters (for example, Δ) is usually ignored unless it is the primary difference under consideration for the variant unit. § : The one exception is John 7:53–8:11. For this passage only the manuscripts that contain the passage are considered in calculating percentages.

Reading	Text	Subtotal
1	του χριστου ('of Christ')	458
2	—	23
3	του θεου ('of God')	1
4	του κυριου ('of the Lord')	1
U1	long omission (homoioteleuton)	4
U2	long omission (homoioteleuton)	25
V	long omission (other)	1
X	illegible	3
Y	film error	1
Z	lacuna	52

Although the grand total is 569, the manuscripts labeled as X, Y, and Z are not included in the calculations. This reduces the total to 513. Thus the percentages are as follows:

Reading	Percentage
1	89.3% (458/513)
2	4.5% (23/513)
3	0.2% (1/513)
4	0.2% (1/513)
U1	0.8% (4/513)
U2	4.9% (25/513)
V	0.2% (1/513)

In summary, 89.3% of the manuscript readings support the Byzantine text (Reading 1), while 4.5% of the manuscript readings support the critical text (Reading 2).

1 Corinthians 2:1 provides another helpful example. This variant unit occurs after the words καταγγελλων υμιν ('proclaiming to you').

Reading	Text
1	το μαρτυριον του θεου ('the testimony of God')
1B	το μαρτυριον θεου ('the testimony of God')
2	το μυστηριον του θεου ('the mystery of God')
3	το μαρτυριον του θεου {υμιν} ('the testimony of God' but placed before the words '')
4	το μαρτυριον του ιησου ('the testimony of Jesus')
5	το μαρτυριον του χριστου ('the testimony of Christ')
6	το σωτηριον του θεου ('the salvation of God')
7	το ευαγγελιον του θεου ('the good news of God')
U	long omission (homoioteleuton)
W	uncertain as to whether it is Reading 1, Reading 2, or Reading 6
X	illegible
Z	lacuna

Although the grand total is 746, the manuscripts labeled as W, X, and Z are not included in the calculations. This reduces the total to 597. Thus the percentages are as follows:

Reading	Percentage
1	93.1% (556/597)
1B	0.3% (2/597)
2	4.4% (26/597)
3	0.2% (1/597)
4	0.2% (1/597)
5	0.5% (3/597)
6	0.2% (1/597)
7	1% (6/597)
U	0.2% (1/597)

In summary, 93.1% of the manuscript readings support the Byzantine text (Reading 1), while 4.4% of the manuscript readings support Nestle-Aland and Westcott-Hort (Reading 2). (In this case SBL and Tyndale House agree with the Byzantine text.) It should be noted that although Reading 1B and Reading 3 have the same English translation as Reading 1, it is the percentage for Reading 1 that is given in the footnote at 1 Corinthians 2:1. This is because the Greek text of Robinson and Pierpont matches Reading 1 and not Reading 1B or Reading 3.

As a rule, manuscripts labeled as U or V are included in the calculations, while manuscripts labeled as W, X, Y, or Z are not. Readings labeled as 1B, 1C, 1D, 2B, 2C, 2D, etc., are always treated separately.*

The *Text und Textwert* collations for the Gospel of John present manuscript totals in a peculiar way that requires additional explanation. While some readings are labeled 1B, 1C, 1D, 2B, 2C, 2D, etc., other readings are labeled 1-f or 1-f1, 1-f2, 1-f3, etc. Readings with the -f label are not presented with a subtotal. Usually (but not always) they are included in the prior subtotal. For example, in John 4:37 the first three readings are listed as follows:

Reading	Text	Subtotal
1	ο αληθινος	1,333
1-f	ο αληθος	no subtotal
1C	ο αληθης	1

In this case, the actual subtotals are as follows:

Reading	Text	Subtotal
1	ο αληθινος	1,332
1-f	ο αληθος	1
1C	ο αληθης	1

In order to be consistent with the calculation methods used with the other *Text und Textwert* volumes, the subtotal of 1,332 is what would be used to calculate the percentage of manuscripts for Reading 1.

Nevertheless, there are times when the -f label is not included in the prior subtotal. Reading 13 and Reading 14-f in John 7:40(1) provide a good example. Below is an exact representation of the *Text und Textwert* data.

* : Two exceptions are 1 Cor. 14:24 and 2 Cor. 11:3 in which the percentage for Reading 1B is combined with the percentage for Reading 1 since the only difference is the inclusion or exclusion of *sigma* for the word οὐτω(ς). Other exceptions are Mark 16:9-20, John 5:4, John 7:53-8:11, Romans 14:24-26, and Romans 16:25-27 in which the totals from different readings are combined because the differences in the readings are based upon the presence or absence of asterisks or obeli in the margin and other similar notations or distinctions.

13 OM. των λογων τουτων
030* 106 164 494 516* 1349* 1356 1474 2649*
ANZAHL DER ZEUGEN:† 9
14-f των οχλων λογων
335

Reading 13 is found in nine manuscripts, which are each listed. The subtotal is 9 and cannot therefore include Reading 14-f. Reading 14-f, which is supported only by manuscript 335, must be given a separate subtotal of 1 even though no subtotal is listed. The rule of thumb is that if the label preceding -f is the same as the prior label, it is included in the prior subtotal, but if the label preceding -f is not the same as the prior label, it is not included in the prior subtotal. Thus in John 4:37 Reading 1-f is included in the subtotal for Reading 1 because the label preceding -f is the same as the prior label. However, in John 7:40(1) Reading 14-f is not included in the subtotal for Reading 13 because the label preceding -f is not the same as the prior label. While -f is the most common label that is not presented with a subtotal, the same rule applies for any readings that have a hyphen followed by a lowercase letter or lowercase letters (such as -o and -of).

By following the model for calculation described above, anyone with access to the *Text und Textwert* volumes should be able to replicate the manuscript percentages found in the footnotes of this volume.‡

Additional Percentages

The *Text und Textwert* volumes present collations for a total of 1,043 variant units. Of those 1,043 variant units, 872 are listed in the footnotes of this volume and 5 are ignored because the collation data is incorrect. For the remaining 166 variant units, all the editions of the Greek New Testament compared in this volume are in agreement, and so it is not feasible to present them in the footnotes. Instead, the percentage for each variant unit is presented below. The mean of these percentages is 94%, and the median is 96.4%.

‡ : It should be noted, however, that the collations for five variant sets (Mark 2:14; 12:25; Acts 2:7; 18:21; 27:5) are unreliable, with many manuscripts classified incorrectly.

Matt. 1:11	86.9%
Matt. 1:16	97.5%
Matt. 1:25(1)	99.5%
Matt. 3:12	75.6%
Matt. 5:4-5	98.3%
Matt. 7:21	99.1%
Matt. 12:2	97.0%
Matt. 14:3	98.8%
Mark 1:6	99.6%
Mark 1:7	97.4%
Mark 1:11	98.2%
Mark 1:15	79.3%
Mark 1:25(1)	99.5%
Mark 1:25(2)	88.5%
Mark 1:35	70.3%
Mark 1:45	99.2%
Mark 2:26(1)	99.8%
Mark 3:5	99.1%
Mark 3:18	99.2%
Mark 3:21(1)	96.3%
Mark 3:21(2)	94.7%
Mark 4:6	98.4%
Mark 5:21(1)	95.3%
Mark 5:21(2)	96.6%
Mark 5:22	98.1%
Mark 5:33	98.3%
Mark 6:2(1)	98.8%
Mark 6:14(2)	91.9%
Mark 6:44	97.6%
Mark 6:47	98.7%
Mark 6:50	94.2%
Mark 7:13	99.0%
Mark 7:33	91.5%
Mark 7:35	99.0%
Mark 8:10(1)	97.9%
Mark 8:10(2)	96.0%
Mark 8:15(1)	94.5%
Mark 8:15(2)	96.7%
Mark 8:35(2)	98.8%
Mark 9:25	98.9%
Mark 9:34	92.1%
Mark 9:35	76.1%
Mark 10:19(2)	84.1%
Mark 10:19(3)	87.7%
Mark 10:43(2)	93.8%
Mark 12:14(2)	94.5%
Mark 12:41	88.5%
Mark 13:2(2)	97.9%
Mark 14:25	96.3%
Mark 15:12	96.6%
Mark 16:1-20	99.8%
Mark 16:14(2)	99.8%
Luke 19:25	93.8%
Luke 22:43-44	98.7%
Luke 23:34	89.3%
John 1:4	99.7%
John 1:27(2)	99.5%

APPENDIX B

LIST OF CORRECTIONS TO CERTAIN EDITIONS OF THE GREEK NEW TESTAMENT

The text-critical footnotes in this volume have been made on the basis of the corrections listed below. The corrections in ANT and ST are based on other editions of the same basic Greek text. For HF the corrections in Luke 1:36, John 15:13, John 21:7, Romans 16:1, and Hebrews 10:17 are based on the fact that (1) HF does not document variants in the apparatus, and (2) these readings have no support among Byzantine manuscripts. The correction in Revelation 9:18 is based on the apparatus, which indicates that Ἀπό is the intended reading. The changes in the other verses correct what are clearly typographical errors.

ANT

Matt. 7:7	ἀνοιγήσεται ἡμῖν → ἀνοιγήσεται ὑμῖν
Matt. 23:39	ἴδετε → ἴδητε
Matt. 27:9	τετιμημημένου → τετιμημένου
Mark 3:2	παρετήτήρουν → παρετήρουν
Mark 9:22	ὕμῖν → ἡμῖν
Luke 1:59	Ζαχαχαρίαν → Ζαχαρίαν
Luke 4:17	ἐπέδόθη → ἐπέδόθη
Luke 22:31	συνιάσαι → σινιάσαι
John 2:4	αὐτῷ → αὐτῇ
John 4:20	ὕμων → ἡμῶν
John 11:27	σὺ ὁ → σὺ εἶ ὁ
Acts 23:7	τούτου → τοῦτο
Acts 26:30	Βερενίκη → Βερνίκη
1 Cor. 14:30	ἀποκακαλυφθῆ → ἀποκαλυφθῆ
Gal. 3:18	ἐξ ἐπαγγελίας → ἐξ ἐπαγγελίας
1 Thess. 3:9	δι' ἡμᾶς → δι' ὑμᾶς
Heb. 3:2	ποιήσατιν → ποιήσαντι
Heb. 11:6	δῆ → δεῖ
Rev. 17:8	τὰ ὄνομα → τὸ ὄνομα
Rev. 22:11	δικαισύνην → δικαιοσύνην

HF

Matt. 8:29	οοί → σοί
Luke 1:36	καλουμένη → τῇ καλουμένη
Luke 2:26	Πνεύματι → Πνεύματος
John 11:53	συνεβουλεύσατο → συνεβουλεύσαντο
John 15:13	φίλων → τῶν φίλων
John 15:24	οὐχ → οὐκ
John 21:7	Σίμων → Σίμων οὖν
Acts 2:17	προφητεύουσιν → προφητεύσουσιν
Acts 8:1	τῷ ἀναιρέσει → τῇ ἀναιρέσει
Rom. 7:7	νόμον → νόμου
Rom. 16:1	δὲ → δὲ ὑμῖν
1 Tim. 6:19	αἰνώιου → αἰωνίου
2 Tim 2:4	στρατευόμενος → στρατευόμενος
Heb. 10:17	ἁμαρτιῶν → ἁμαρτιῶν αὐτῶν
Rev. 9:18	Ὑπὸ → Ἀπὸ

PCK

1 Cor. 4:10	ὕμεῖς ἀσθενεῖς → ἡμεῖς ἀσθενεῖς (later corrected)
-------------	---

ST

Matt. 20:22	ὁ δὲ → δὲ ὁ
Mark 6:29	τῷ μνημείῳ → μνημείῳ
Mark 9:45	γένναν → γέννανα
Mark 13:14	ἔστος → ἔστως
John 5:7	πρὸς → πρὸ
John 21:2	Ναθανῆλ → Ναθαναῆλ
Acts 9:24	τὰ → τὰς
Acts 23:15	διαγνώσκειν → διαγινώσκειν
Acts 28:13	εἰν Ῥήγιον → εἰς Ῥήγιον
1 Cor. 7:4	γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος ὅκ → γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ
1 Cor. 9:1	ἡμεῖς → ὑμεῖς
1 Cor. 9:27	δουλαγαγῶ → δουλαγωγῶ
1 Cor. 16:10	ἐγάζεται → ἐργάζεται
Eph. 4:25	ἀλλήλοιν → ἀλλήλων
1 Pet. 3:11	ποιησάτω → ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω
1 John 2:29	γεγέννηται → γεγέννηται
1 John 4:14	μαρτοῦμεν → μαρτυροῦμεν

APPENDIX C

PERICOPE ADULTERAE MANUSCRIPT FAMILIES

Classifying the manuscripts of the *Pericope Adulterae* into families required many steps. The first step was to give each continuous text manuscript a preliminary assignment to one of Von Soden's seven families, namely, μ^1 , μ^2 , μ^3 , μ^4 , μ^5 , μ^6 , and μ^7 , or to mark them as 'mixed' or 'unclassified'. This required establishing a preliminary pattern of readings that aligned with each family across multiple variant units. I established variant units by recording the differences between Robinson and Pierpont's 2018 Greek text and seven editions of the Greek New Testament, namely, Antoniades (1904 edition), Hodges-Farstad (2nd edition), Nestle-Aland (28th edition), Pickering (3rd edition), Scrivener (1894 edition), Stephanus (3rd edition), and Westcott-Hort. I also recorded the alternate Byzantine readings listed in the margin of Robinson and Pierpont's text. This process yielded thirty-nine variant units, which I then used to establish a preliminary pattern of readings that aligned with Von Soden's seven families. For μ^5 and μ^6 , I followed the μ^5 and μ^6 readings listed in Robinson and Pierpont's text and marked a family as split for any variant for which Robinson and Pierpont list an alternate Byzantine reading for that family. For μ^7 , I followed the main Family 35 text of Pickering's third edition and marked the family as split when Pickering indicated in his footnotes that Family 35 was split.

Using Robinson's collation of the *Pericope Adulterae* and Von Soden's lists of manuscripts for μ^1 , μ^2 , μ^3 , and μ^4 , I created a pattern of readings for those four families. A particular variant was included in the diagnostic pattern of readings when it had at least twice as much manuscript support within a family as the variant with the next highest level of support within the family. For example, if variant 1 was supported by 13 \mathfrak{M}^4 manuscripts, and variant 2 was supported by 6 \mathfrak{M}^4 manuscripts, variant 1 was included in the diagnostic pattern of readings for \mathfrak{M}^4 . However, if variant 1 was supported by 12 \mathfrak{M}^4 manuscripts, and variant 2 was supported by 7 \mathfrak{M}^4 manuscripts, variant 1 was not included in the diagnostic pattern of readings for \mathfrak{M}^4 . I followed a similar methodology to determine the diagnostic pattern of readings for \mathfrak{M}^5 , \mathfrak{M}^6 , and \mathfrak{M}^7 .

Using the resultant pattern of diagnostic readings, I determined the percentage of alignment each manuscript had with each family. If a manuscript had at least 90% alignment with a particular family, and if its percentage of alignment was at least eight percentage points higher than the family of second closest alignment, the manuscript was assigned to that particular family. For example, if a particular manuscript had 93% alignment with \mathfrak{M}^4 , 84% alignment with \mathfrak{M}^3 , and lesser alignment with the other families, it was included in the \mathfrak{M}^4 family. However, if a manuscript had 93% alignment with \mathfrak{M}^6 and 86% alignment with \mathfrak{M}^7 , it was not included in either family because of its mixed nature. Similarly if a manuscript had 73% alignment with \mathfrak{M}^5 , 57% alignment with \mathfrak{M}^6 , and lesser alignment with the other families, it was not assigned to any family because it did not meet the 80% alignment threshold. This process resulted in a list of manuscripts for each family along with lists of mixed and unclassified manuscripts.

Using this new list of manuscripts for each family, I adjusted the diagnostic profile of readings for each family. I then repeated the process of calculating alignment with each family and redetermining the list of manuscripts for each family. After a number of passes through the data, the list of manuscripts for each family had stabilized. I followed similar procedures to determine previously unidentified families among the continuous text manuscripts and also among the lectionary manuscripts, which were treated separately from the continuous text manuscripts. In the process, I expanded the variant units under consideration for all families to a total of forty-nine. After my final pass through all the data, I lowered the alignment threshold to 80% to determine a final list of manuscripts for each family, while maintaining the standard that the percentage of alignment for a family had to be at least eight percentage points higher than the family of second closest alignment. I also identified some smaller groups of closely related manuscripts that I chose not to identify as families due mostly to their size.

The final lists of manuscripts are presented below. Tier 1 manuscripts have at least a 90% alignment with their family, while Tier 2 manuscripts have between an 80% and 90% alignment with their family. The readings of this edition have been established on the basis of Tier 1 manuscripts only. Tier 2 manuscripts are listed for academic purposes. A reading was assigned to a family if it had at least twice as much manuscript support within the family as the reading with the next highest level of support within the family. If a reading did not have at least twice as much manuscript support within the family as the reading with the next highest level of support within the family, the family was considered to be split.

To avoid presenting an overly complicated apparatus within the footnotes of this edition, only Von Soden's seven families are listed along with two newly documented families of lectionary manuscripts. All the variant readings for the editions of the Greek New Testament I compared are tied to at least one of those families. However, the other newly documented families are listed in full in an apparatus below.

μ^1 Manuscripts

Tier 1 (8 MSS)

957. 1024. 1139. 1237. 1615. 1901. 2467. 2779.

Tier 2 (4 MSS)

498. 979. 1202. 2422.

Total: 12 MSS

μ^2 Manuscripts

Tier 1 (31 MSS)

028. 045. 57. 122. 263. 271. 277. 345. 382. 399. 408. 438. 500. 656. 688. 699. 712. 933. 1137. 1410. 1458. 1583. 1691. 2246. 2369. 2381. 2415. 2724. 2754. 2786. 2950.

Tier 2 (16 MSS)

28. 98. 199. 215. 264. 446. 792. 1093. 1213. 1407. 1484. 1692. 2145. 2177. 2643. 2813.

Total: 47 MSS

μ^3 Manuscripts

Tier 1 (31 MSS)

16. 152. 171. 182. 184. 192. 214. 236. 348. 477. 513. 555. 829. 977. 1196. 1216. 1233. 1243. 1273. 1279. 1281. 1388. 1447. 1468. 1469. 1528. 1579. 1605. 2174. 2522. 2614.

Tier 2 (6 MSS)

461b. 752. 839. 1344. 2585. 2949.

Total: 37 MSS

μ^4 Manuscripts

Tier 1 (19 MSS)

039. 166. 174. 187. 211. 218. 230. 262. 875. 899. 926. 1118. 1187. 1205. 1429. 1555.
1624. 2586. 2775.

Tier 2 (17 MSS)

13. 69. 124. 228. 395. 435. 543. 591. 788. 826. 828. 873. 983. 1367. 1424. 2660. 2725.

Total: 36 MSS

*μ⁵ Manuscripts***Tier 1 (217 MSS)**

07. 09. 011. 013. 017. 041. 2. 6. 10. 26. 27. 43. 59. 68. 71. 86. 109. 111. 114. 116.
144. 150. 158. 162. 185. 207. 220. 227. 229. 235. 248. 259. 260. 265. 268. 270. 278.
280. 281. 298. 343. 350. 371. 389. 393. 396. 409. 431. 433. 440. 470. 472. 482. 489.
493. 495. 497. 514. 515. 527. 529. 532. 544. 548. 550. 557. 563. 564. 569. 581. 592.
595. 652. 653. 655. 667. 668. 677. 682. 698. 716. 728. 750. 765. 771. 775. 785. 787.
796. 804. 830. 831. 852. 864. 895. 906. 930. 969. 975. 990. 1008. 1014. 1050. 1056.
1079. 1083. 1085. 1091. 1097. 1113. 1120. 1142. 1143. 1170. 1174. 1186. 1206. 1209.
1219. 1222. 1223. 1225. 1232. 1235. 1240. 1272. 1288. 1291. 1310. 1313. 1322. 1338.
1340. 1341. 1343. 1346. 1349. 1354. 1355. 1359. 1393. 1398. 1413. 1428. 1434b.
1438. 1441. 1472. 1478. 1483. 1485. 1505. 1510. 1530. 1531. 1538. 1540. 1561. 1563.
1585. 1590. 1609. 1623. 1627. 1655. 1690. 1784. 1788. 1790. 1816. 2100. 2120. 2121.
2140. 2193. 2195. 2203. 2213. 2278. 2280. 2291. 2297. 2304. 2358. 2368. 2386. 2400.
2404. 2411. 2420. 2442. 2463. 2495. 2516. 2545. 2563. 2600. 2615. 2620. 2642. 2711.
2727. 2730. 2745. 2756. 2758. 2771. 2780. 2783. 2863. 2894. 2902. 2929. 2939. 2951.
2968. 3000.

Tier 2 (81 MSS)

15. 100. 125. 126. 130. 138. 232. 239. 266. 283. 294. 295. 357. 365. 447. 486. 508.
509. 545. 556. 579. 585. 593. 679. 726. 798. 809. 823. 851. 884. 923. 931. 935. 981.
994. 996. 1026. 1029. 1055. 1081. 1194. 1200. 1296. 1306. 1319. 1335. 1352. 1375.
1408. 1414. 1440. 1463. 1491. 1502. 1517. 1546. 1571. 1578. 1604. 1612. 1641. 1693.
1699. 2148. 2182. 2238. 2281. 2317. 2354. 2375. 2387. 2476. 2478. 2492. 2535. 2550.
2624. 2651. 2676. 2691. 2954.

Total: 298 MSS

*μ⁶ Manuscripts***Tier 1 (104 MSS)**

14. 51. 64. 74. 89. 90. 135. 179. 183. 190. 193. 198. 208. 212. 225. 234. 245. 267.
301. 335. 351. 355. 374. 390. 407. 474. 483. 502. 503. 512. 518. 524. 528. 530. 549.
551. 573. 666. 703. 707. 747. 748. 766. 793. 795. 844. 856. 861. 881. 922. 967. 968.
1012. 1074. 1076. 1078. 1122. 1127. 1155. 1163. 1172. 1198. 1226. 1238. 1292. 1299.
1305. 1318. 1342. 1397. 1451. 1465. 1479. 1498. 1535. 1547. 1567. 1569. 1575. 1594.
1635. 1639. 1666. 1672. 1780. 1787. 1800. 2147. 2173. 2178. 2220. 2224. 2266. 2374.
2389. 2446. 2490. 2499. 2684. 2702. 2706. 2749. 2774. 2925.

Tier 2 (100 MSS)

031. 11. 23. 29. 38. 46. 52. 54. 65. 112. 118. 148. 153. 165. 188. 200. 209. 219. 238.
275. 286. 358. 360. 376. 377. 484. 492. 494. 505. 570. 577. 583. 650. 672. 686. 705.
711. 761. 780. 783. 807. 901. 905. 941. 942. 944. 1077. 1090. 1152. 1157. 1207. 1211.
1215. 1228. 1290. 1317. 1324. 1373. 1391. 1395. 1416. 1444. 1449. 1455. 1512. 1533.
1564. 1565. 1586. 1597. 1598. 1608. 1651. 1654. 1808. 2098. 2118. 2181. 2200. 2211.
2217. 2236. 2283. 2313. 2396. 2406. 2462. 2471. 2500. 2509. 2555. 2592. 2645. 2656.
2713. 2732. 2886. 2897. 2947. 2969.

Total: 204 MSS

*μ⁷ Manuscripts***Tier 1 (250 MSS)**

18. 35. 55. 66. 83. 105. 128. 141. 147. 154. 155. 167. 170. 189. 201. 204. 241. 246.
252. 285. 290. 353. 361. 363. 386. 387. 394. 402. 415. 479. 480. 510. 520. 521. 536.
547. 553. 575. 586. 588. 645. 660. 676. 685. 689. 691. 696. 757. 758. 763. 768. 769.
781. 789. 797. 806. 824. 825. 845. 867. 890. 897. 928. 932. 938. 940. 952. 953. 955.
958. 959. 960. 961. 962. 966. 978. 986. 1003. 1017. 1020. 1023. 1025. 1030. 1046.
1059. 1062. 1064. 1072. 1075. 1088. 1092. 1095. 1111. 1116. 1117. 1119. 1131. 1132.

1133. 1145. 1146. 1147. 1158. 1165. 1180. 1181. 1185. 1189. 1199. 1224. 1234. 1236.
 1247. 1248. 1250. 1251. 1314. 1323. 1328. 1329. 1334. 1339. 1384. 1389. 1390. 1400.
 1401. 1427. 1435. 1445. 1453. 1461. 1462. 1467. 1476. 1477. 1482. 1487. 1488. 1489.
 1490. 1492. 1493. 1494. 1496. 1497. 1499. 1501. 1503. 1508. 1543. 1548. 1550. 1551.
 1552. 1559. 1560. 1572. 1576. 1584. 1591. 1596. 1599. 1600. 1601. 1614. 1617. 1618.
 1619. 1620. 1622. 1625. 1628. 1632. 1633. 1634. 1636. 1637. 1638. 1648. 1649. 1650.
 1652. 1656. 1657. 1658. 1659. 1667. 1680. 1686. 1688. 1694. 1698. 1700. 1702. 1703.
 1705. 1713. 1779. 1786. 1789. 1813. 2122. 2131. 2136. 2137. 2204. 2221. 2249. 2253.
 2255. 2260. 2261. 2273. 2284. 2296. 2309. 2322. 2352. 2355. 2364. 2367. 2382. 2399.
 2407. 2454. 2466. 2479. 2496. 2497. 2503. 2508. 2510. 2520. 2554. 2559. 2584. 2598.
 2621. 2635. 2636. 2647. 2673. 2689. 2692. 2714. 2765. 2767. 2806. 2948.

Tier 2 (11 MSS)

56. 58. 61. 1166. 1325. 1348. 1409. 2244. 2265. 2632. 2715.

Total: 261 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (8 MSS)**

036. 272. 403. 419. 560. 2394. 2613. 2781.

Tier 2 (5 MSS)

1013. 1285. 1372. 1556. 2314.

Total: 13 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (9 MSS)**

725. 808. 1173. 1204. 1385. 1402. 2295. 2315. 2679.

Tier 2 (5 MSS)

349. 651. 1350. 1549. 2146.

Total: 14 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (10 MSS)**

202. 380. 439. 476. 481. 680. 877. 1121. 1783. 2282.

Tier 2 (0 MSS)

Total: 10 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (39 MSS)**

8. 17. 30. 45. 70. 120. 178. 226. 231. 287. 288. 534. 538. 708. 717. 745. 762. 880.
 943. 1018. 1042. 1227. 1316. 1320. 1331. 1460. 1514. 1521. 1685. 1687. 2201. 2356.
 2426. 2502. 2507. 2561a. 2701. 2884. 2967.

Tier 2 (12 MSS)

60. 501. 1406. 1454. 1539. 1541. 1671. 2112. 2316. 2666. 2808. 2900.

Total: 51 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (12 MSS)**

121. 413. 533. 662. 663. 1060. 1297. 1593. 1642. 1966. 2263. 2515.

Tier 2 (2 MSS)

324. 754.

Total: 14 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (19 MSS)**

24. 299. 406. 558. 871. 1011. 1057. 1110. 1422. 1426. 1481. 1519. 1566. 1580. 1660.
 2126. 2277. 2328. 2437.

Tier 2 (8 MSS)

276. 506. 987. 2622. 2687. 2688. 2751. 2791.

Total: 27 MSS

*μ Manuscripts***Tier 1 (22 MSS)**

030. 48. 73. 78. 95. 127. 331. 364. 700. 782. 939. 1268. 1392. 1448. 1592. 1626. 1701. 2139. 2252. 2623. 2650. 2787.

Tier 2 (0 MSS)**Total: 22 MSS***λ¹ Manuscripts***Tier 1 (217 MSS)**

L12. L18. L43. L67. L69. L70. L71. L78. L81. L83. L90. L101. L120. L126. L134. L146. L191. L196a. L202. L204. L213. L217. L229. L234. L261. L262. L267. L272a. L274a. L275. L279. L280. L282. L299. L303. L332. L333. L341. L344. L351. L361. L374. L381. L382a. L382b. L386. L391. L396. L398. L402. L405. L430. L436. L462. L465. L515. L520. L535. L536. L537. L549. L551. L578. L579. L636. L644. L653. L663. L665. L683. L699. L700. L714. L718. L724. L729. L731. L732. L744. L750. L763. L773. L777. L780. L783. L789. L791a. L791b. L792. L794. L796. L800. L811. L819. L833. L850. L852. L854. L861. L862. L888. L930. L943. L956. L976. L979. L987. L990. L991. L992. L1004. L1013. L1022. L1026. L1029. L1030. L1032. L1036. L1039. L1055. L1067. L1068. L1071. L1094. L1099. L1102. L1106. L1108. L1109. L1111. L1113. L1129. L1132. L1138. L1169. L1217. L1264. L1275. L1380. L1381. L1463a. L1464a. L1486. L1503. L1507. L1530. L1539. L1579. L1613. L1619a. L1622. L1643. L1655. L1658. L1659. L1660. L1685. L1694. L1697. L1702. L1703. L1704. L1724. L1745. L1750. L1764. L1771. L1775. L1780. L1783. L1785. L1786a. L1789. L1795. L1796. L1807. L1809. L1821. L1823. L1839. L1840. L1846. L1847. L1853. L1922. L1966. L1968. L1970. L1974. L1976. L1995. L2031. L2050b. L2055. L2075. L2076. L2095. L2097. L2110. L2137. L2138. L2140. L2143. L2146a. L2162. L2167a. L2183. L2266. L2270. L2272. L2279. L2280. L2404. L2408. L2449. L2460. L2470.

Tier 2 (7 MSS)

L211. L298. L708a. L944. L1540. L1765. L1812.

Total: 224 MSS*λ² Manuscripts***Tier 1 (36 MSS)**

L11. L36. L130. L185. L263. L404. L407. L429. L442. L564. L634. L664. L701. L802. L856. L871. L952b. L1003. L1014. L1103. L1114. L1182. L1382. L1462. L1573. L1615. L1616. L1635. L1801. L1858. L1862. L1912. L1958. L2084. L2096. L2524.

Tier 2 (4 MSS)

L22. L445. L677. L1810.

Total: 40 MSS*λ³ Manuscripts***Tier 1 (59 MSS)**

L14. L86. L118. L138. L139. L196b. L221. L270. L272b. L274b. L557. L558. L632. L645. L646. L647. L650. L698. L708b. L717b. L719. L826. L827. L886. L1034. L1097. L1107. L1135. L1139. L1147. L1148. L1149. L1150. L1162. L1165. L1200. L1463b. L1464b. L1619b. L1712. L1713. L1752. L1756. L1757. L1758. L1761. L1762. L1772. L1786b. L1793. L1802b. L1931. L1932. L1941. L2027. L2057. L2146b. L2271. L2388.

Tier 2 (12 MSS)

L125. L335. L437. L534. L550. L570. L760. L814. L973. L1028. L1031. L1975.

Total: 71 MSS*λ⁴ Manuscripts***Tier 1 (8 MSS)**

L121. L308. L318. L519. L817. L1015. L1131. L1624.

Tier 2 (4 MSS)

L417. L745. L1261. L1528.

Total: 12 MSS

Small Groups of Closely Related Manuscripts Not Assigned to a Family

μ^a	05. 1071. 2722.
μ^b	021. 1049. 1220. 1347. 1415. 2661.
μ^c	1. 25. 1164. 1423.
μ^d	37. 129. 1570.
μ^e	137. 715.
μ^f	180. 1587. 2526.
μ^g	258. 1269.
μ^h	347. 927.
μ^i	411. 475. 1123. 2474.
μ^j	444. 1326.
μ^k	934. 1353.
μ^l	948. 1602. 2905.
μ^m	982. 1386. 1504.
μ^n	1010. 1293.
μ^o	1019. 1643. 2301. 2694.
μ^p	1063. 1082. 2135. 2709.
μ^q	1084. 1495.
μ^r	1434a. 1475.
μ^s	1452. 2860.
μ^t	1573. 2465. 2766.
μ^u	1606. 1630.
λ^a	L281. L411. L1529. L2043.
λ^b	L287. L1632a.
λ^c	L364. L409. L685. L715. L860. L1231. L1492. L1495.
λ^d	L435. L631. L1701.
λ^e	L975. L1804.
λ^f	L2447. L2448.
λ^{g*}	L49. L203. L394. L421. L670. L751. L822. L1066. L1238. L1632b. L1748. L2072. L2439.

Total: 95 MSS*Mixed Continuous Text Manuscripts*

5. 40. 47. 53. 75. 76. 107. 115. 117. 119. 132. 145. 159. 163. 175. 196. 217. 237a. 237b. 240. 242. 244. 247. 274. 279. 289. 297. 305. 330. 344. 352. 359. 367. 375. 379. 410. 414. 422. 443. 448. 449. 473. 478. 485. 504. 511. 516. 519. 522. 559. 561. 568. 582. 587. 597. 600. 657. 664. 694. 697. 730. 759. 764. 774. 778. 779. 786. 794. 801. 811. 902. 937. 945. 956. 963. 965. 971. 974. 998. 999. 1001. 1004. 1005. 1006. 1031. 1032. 1033. 1035. 1036. 1037. 1039. 1044. 1052. 1087. 1089. 1096. 1114. 1125. 1126. 1128. 1138. 1141. 1144. 1149. 1168. 1176. 1178. 1179. 1190. 1191. 1193. 1203. 1208. 1214. 1217. 1218. 1275. 1278. 1280. 1289. 1315. 1345. 1358. 1361. 1362. 1365. 1418. 1431. 1436. 1442. 1450. 1464. 1466. 1471. 1474. 1486. 1511. 1513. 1515. 1532. 1544. 1545. 1553. 1562. 1568. 1574. 1588. 1603. 1629. 1640. 1645. 1647. 1653. 1665. 1670. 1673. 1678. 1695. 1697. 1709. 1712. 1791. 1792. 1794. 1802. 1807. 2095. 2099. 2101. 2109. 2132. 2133. 2141. 2142. 2159. 2215. 2245. 2290. 2370. 2371. 2372. 2388. 2397. 2398. 2444. 2460. 2472. 2475. 2477. 2483. 2494. 2511. 2514. 2523. 2524. 2525. 2528. 2530. 2533. 2561b. 2562. 2590. 2591. 2603. 2608. 2612. 2616. 2641. 2646. 2649. 2653. 2658. 2665. 2685. 2693. 2705. 2719. 2721. 2737. 2757. 2773. 2809. 2916. 2930.

Total: 224 MSS

Unclassified Continuous Text Manuscripts

047. 0233. 4. 7. 9. 20. 31a. 31b. 79. 80. 113. 133. 140. 142. 156. 160. 161. 164. 173. 191. 205. 251. 273. 282. 284. 291. 292. 293. 296. 346. 368. 391. 412. 461a. 491. 525. 552. 574. 578. 580. 669. 683. 690. 695. 710. 714. 718. 724. 755. 760. 776. 784. 790. 791. 858. 872. 889. 892. 900. 903. 904. 924. 925. 929. 947. 954. 972. 973. 980. 988. 989. 992. 995. 1000. 1007. 1009. 1038. 1047. 1053. 1054. 1061. 1065. 1068. 1086. 1094. 1135. 1136. 1148. 1160. 1167. 1188. 1195. 1197. 1201. 1212. 1239. 1282. 1294. 1298. 1301. 1303. 1333. 1356. 1357. 1383. 1394. 1396. 1403. 1404. 1425. 1432. 1443. 1446. 1456. 1480. 1509. 1554. 1557. 1558. 1577. 1582. 1595. 1644. 1646. 1663. 1664. 1668. 1676. 1689. 1704. 1797. 1804. 1823. 2108. 2127. 2172. 2175. 2222. 2223. 2247. 2292. 2307. 2311. 2321. 2405. 2418. 2482. 2518. 2521. 2567. 2575. 2605. 2606. 2633. 2670. 2678. 2680. 2686. 2703. 2707. 2708. 2710. 2726. 2728. 2747. 2760. 2782. 2790. 2804. 2810.

Total: 170 MSS

Mixed Lectionary Manuscripts

L16. L19. L37. L75. L107. L124. L181. L189. L200. L209. L320. L321. L390. L401. L422. L431a. L431b. L464. L513. L514. L635. L661. L666. L669. L696. L717a. L767. L855. L867. L887. L958. L1000. L1054. L1079. L1086. L1127. L1141. L1224. L1226. L1241. L1259. L1391. L1477. L1499. L1536. L1642. L1652. L1743. L1744. L1755. L1760a. L1802a. L1983. L1998. L2000. L2094. L2107. L2189. L2305.

Total: 59 MSS

Unclassified Lectionary Manuscripts

L4. L20. L32. L79. L89. L98. L100. L184. L289. L329. L346. L379. L387. L399-(400). L433. L447. L470. L496. L574. L627. L694. L752. L769. L784. L785. L808. L864. L865. L890. L892. L941. L952a. L1002. L1019. L1033. L1058. L1059. L1179. L1183. L1228. L1265. L1368. L1524. L1733. L1737. L1760b. L1910. L1927. L2007. L2023. L2050a. L2083. L2092a. L2092b. L2136. L2167b. L2173. L2208.

Total: 58 MSS

Total Continuous Text: 1500 MSS

Total Lectionary: 499 MSS

GRAND TOTAL: 1,999 MSS

Full Apparatus

7:53	επορευθη $\mu^{3,5,\gamma,\delta,\epsilon}$ 35.7% απηλθεν $\mu^{6,7,\zeta,\eta}$ ANT HF PCK 45.2% επορευθησαν $\mu^{1,5,7,\delta,\epsilon}$ 23.5%
8:1	ιησους δε επορευθη $\mu^{1,3,5,7,\beta,\gamma,\delta,\epsilon}$ 55.5% και ο ιησους επορευθη $\mu^{6,\alpha,\eta}$ HF 23.5%
8:1	εις $\mu^{1,2,4,5,6,7,\alpha,\beta,\gamma,\delta,\epsilon,\zeta,\eta}$ λ^2 97.6% προς μ^3 2.2%
8:1	ελαιων $\mu^{1,2,3,4,5,6,7,\beta,\gamma,\delta,\epsilon,\zeta,\eta}$ λ^2 96% ελαιων μονος μ 1.7%
8:2	ορθρου δε παλιν $\mu^{1,2,3,4,5,7,\beta,\gamma,\delta}$ λ^2 64.8% ορθρου δε παλιν βαθεος $\mu^{6+, \epsilon, \zeta, \eta}$ 19.4%
8:2	παρεγενετο $\mu^{1-, 2, 3, 5, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta}$ λ^2 64.6% ηλθεν ο ιησους $\mu^{6, \epsilon, \zeta, \eta}$ HF 27.2% ηλθει
8:2	ο λαος $\mu^{1, 3-, 5, 6, 7, \beta, \gamma, \delta+, \epsilon, \zeta}$ λ^2 83.3% ο οχλος $\mu^{2, 3+, 4+, \delta-, \eta}$ 14% omit και πας ο
8:2	ηρχετο μ^5 14.5% ηρχετο προς αυτον $\mu^{1, 2, 3, 4+, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ λ^2 ANT HF NA PCK T
8:3	αγουσι δε ... προς αυτον γυναικα $\mu^{1, 3, 5, 7, \gamma, \delta}$ 46.7% αγουσι δε ... γυναικα $\mu^{2, 4-, 6}$
8:3	εν μ^5 16.9% επι $\mu^{1, 2, 3, 4, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ ANT HF NA PCK WH 82.4%
8:3	καταληφθεισαν $\mu^{5, \beta}$ 13.3% κατειλημμενην $\mu^{1, 2, 3, 4, 6, 7, \alpha, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ ANT HF
8:3	μεσω $\mu^{1, 2, 5, 7, \alpha, \beta, \gamma}$ $\lambda^{1, 2+, 3}$ 66.9% τω μεσω $\mu^{3, 4, 6, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{2-, 4}$ HF 31.2%
8:4	λεγουσιν $\mu^{1, 2, 5, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta}$ $\lambda^{1, 2, 3}$ 71% ειπον $\mu^{3, 4, 6, \epsilon, \zeta, \eta}$ λ^4 HF 27.9%
8:4	πειραζοντες $\mu^{1, 5, \beta, \gamma}$ 23.5% — $\mu^{2, 3, 4, 6, 7, \alpha, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ ANT HF NA PCK TR WH 7
8:4	αυτη η γυνη κατεληφθη ... μοιχευομενη $\mu^{5, \alpha, \beta}$ 13.7% ταυτην ευρομεν ... μοιχευομ
8:4	αυτοφορω $\mu^{1, 2, 3, 4, 5+, 6-, \alpha, \delta, \epsilon+}$ $\lambda^{1+, 2+, 3-}$ 48.5% αυτοφωρω $\mu^{5-, 6+, 7, \beta, \gamma, \epsilon-, \eta}$ $\lambda^{1-, 2}$
8:5	εν δε $\mu^{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{2, 3, 4}$ 82.5% και εν μ λ^1 ANT 17.1%
8:5	μω[υ]σης ημιν εντειλατο $\mu^{1, 5, \beta, \gamma}$ 21.3% ημων μω[υ]σης εντειλατο $\mu^{2, 3+, 6, 7, \alpha+, \delta}$
8:5	λιθοβολεισθαι $\mu^{1, 5, 7, \beta, \gamma}$ λ^3 37.5% λιθαζειν $\mu^{2, 3, 4, 6, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 4}$ ANT HF NA WH 5
8:5	λεγεις $\mu^{5, 7, \alpha}$ $\lambda^{1, 2, 3}$ 61.2% λεγεις περι αυτης $\mu^{1, 2, 3, 4, 6, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ λ^4 HF 37.9%
8:6	δε $\mu^{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 98.6% — μ 1.1%
8:6	ελεγον $\mu^{1, 3, 4, 5, 6, 7, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{3, 4}$ 73.9% ειπον $\mu^{2, \alpha}$ $\lambda^{1, 2}$ ANT 23.5%
8:6	πειραζοντες αυτον $\mu^{1, 3, 4, 5, 6, 7, \beta, \delta, \epsilon, \eta}$ $\lambda^{3, 4}$ 73.5% εκπειραζοντες αυτον $\mu^{2, \alpha}$ $\lambda^{1, 2}$ A
8:6	εχωσι $\mu^{4, 5, 6, 7, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{3, 4}$ 71.4% σχωσι $\mu^{2, 3, \alpha}$ $\lambda^{1, 2}$ ANT 24% ευρωσι μ^1 1.5%
8:6	κατηγορειν $\mu^{1, 5, \beta, \gamma}$ 21.9% κατηγοριαν κατ $\mu^{2, 3, 4, 6, 7, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 3, 4}$ ANT HF PCK 67.
8:6	τω δακτυλω $\mu^{1, 2, 3, 4+, 5, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 96.1% — μ^{4-} 1.6%
8:6	εγραφεν $\mu^{1, 3, 4, 5-, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 84.2% κατεγραφεν $\mu^{2, 5+}$ NA WH 12.9%
8:6	μη προσποιουμενος $\mu^{1, 5, 7, \beta, \gamma, \epsilon, \zeta}$ λ^3 46.4% — $\mu^{2, 3, 4, 6, \alpha, \delta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 4}$ ANT HF NA ST W
8:7	ερωτωντες $\mu^{1, 3, 4, 5, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon}$ $\lambda^{1, 2, 3}$ 66.8% επερωτωντες $\mu^{2, 6, \zeta, \eta}$ λ^4 HF 27.9%
8:7	ανακυψας $\mu^{1, 5, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta}$ λ^3 50.1% ανεκυψε και $\mu^{2, 3}$ $\lambda^{1, 2}$ ANT NA WH 24.8% ο
8:7	προς αυτους $\mu^{1, 5, 7, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta}$ λ^3 50.7% αυτοις $\mu^{2, 3, 4, 6, \alpha, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 4}$ ANT HF NA WH 47.
8:7	πρωτον μ^{5+} 8.5% πρωτος $\mu^{1, 2, 3, 4, 5-, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ ANT HF NA PCK TR W
8:7	επ αυτην [τον] λιθον βαλ[λ]ετω $\mu^{5, \alpha, \gamma, \delta-}$ 23.3% λιθον βαλ[λ]ετω επ αυτην $\mu^{4, 6, \zeta, \eta}$
8:8	κατω κυψας $\mu^{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 94.4% κατακυψας NA WH 2.2% κυψ
8:8	εγραφεν εις την γην $\mu^{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, \alpha, \gamma, \delta, \zeta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 91.2% εγραφεν εις την γην ενος
8:9	οι δε ακουσαντες και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι $\mu^{1, 5, 7, \gamma, \delta, \zeta}$ λ^3 46.8% οι
8:9	εξηρχοντο $\mu^{1, 2, 3, 5, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 92.1% και εξηλθον μ^4 1.6%
8:9	καθεις $\mu^{2, 3, 4, 5, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 95% εκαστος αυτων μ^1 1.4%
8:9	πρεσβυτερων $\mu^{5, \alpha, \gamma}$ $\lambda^{1, 2-}$ 35.8% πρεσβυτερων εως των εσχατων $\mu^{1, 2, 3, 4, 6, 7, \beta, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$
8:9	μονος ο ιησους $\mu^{2, 5, 7, \gamma, \delta}$ λ^3 53.7% ο ιησους $\mu^{3, 4}$ $\lambda^{1, 2}$ ANT 21% ο ιησους μονος
8:9	ουσα $\mu^{2, 3, 4, 5, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 96.3% εστωσα μ^1 TR 2.4%
8:10	ανακυψας $\mu^{1, 2, 3, 5, 6, 7, \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta}$ $\lambda^{1, 2, 3, 4}$ 95% αναβλεψας μ^4 3.6%

APPENDIX D REVELATION MANUSCRIPT FAMILIES

The three main manuscript families in Revelation are Koine (\mathfrak{M}^K), Andreas (\mathfrak{M}^A), and Complutensian (\mathfrak{M}^C). These manuscript families were determined from the data available in the *Text und Textwert* volume for Revelation. The *Text und Textwert* volume lists manuscripts for these three families while acknowledging that it is “not an entire catalogue of all representatives constituting the three major text-forms.” Consequently, I followed the procedures described below to expand the lists of manuscripts to include all the relevant manuscripts for each family.*

Using the 123 variant units that are fully collated in *Text und Textwert*, I created a pattern of readings for each of the three families. A particular variant was included in the diagnostic pattern of readings when it had at least twice as much manuscript support within a family as the variant with the next highest level of support within the family. For example, if variant 1 was supported by 30 \mathfrak{M}^A manuscripts, and variant 2 was supported by 15 \mathfrak{M}^A manuscripts, variant 1 was included in the diagnostic pattern of readings for \mathfrak{M}^A . However, if variant 1 was supported by 29 \mathfrak{M}^A manuscripts, and variant 2 was supported by 16 \mathfrak{M}^A manuscripts, variant 1 was not included in the diagnostic pattern of readings for \mathfrak{M}^A .

Using the resultant pattern of diagnostic readings, I determined the percentage of alignment each manuscript had with each family. If a manuscript had at least 80% alignment with a particular family, and if its percentage of alignment was at least ten percentage points higher than the family of second closest alignment, the manuscript was assigned to that particular family. For example, if a particular manuscript had 87% alignment with \mathfrak{M}^A , 71% alignment with \mathfrak{M}^C , and 54% alignment with \mathfrak{M}^K , it was included in the \mathfrak{M}^A family. However, if a manuscript had 87% alignment with \mathfrak{M}^C , 81% alignment with \mathfrak{M}^A , and 55% alignment with \mathfrak{M}^K , it was not included in either family because of its mixed nature. Similarly if a manuscript had 73% alignment with \mathfrak{M}^A , 57% alignment with \mathfrak{M}^C , and 48% alignment with \mathfrak{M}^K , it was not assigned to any family because it did not meet the 80% alignment threshold. The resulting list of manuscripts for each family was slightly different from the lists printed in *Text und Textwert*.

Using this new list of manuscripts for each family, I adjusted the diagnostic profile of readings for each family. I then repeated the process of calculating alignment with each family and redetermining the list of manuscripts for each family. After six passes through the data, the list of manuscripts for each family had stabilized.

The final lists of manuscripts are presented below. Tier 1 manuscripts have at least a 90% alignment with their family, while Tier 2 manuscripts have between an 80% and 90% alignment with their family. The readings of this edition have been established on the basis of Tier 1 and Tier 2 manuscripts. A reading was assigned to a family if it had at least twice as much manuscript support within the family as the reading with the next highest level of support within the family. If a reading did not have at least twice as much manuscript support within the family as the reading with the next highest level of support within the family, the family was considered to be split.

* : Lectionary manuscripts were excluded from this process.

For the 123 variant units collated in *Text und Textwert*, family assignments were made based on a full collation of all the manuscripts listed below. Similarly, families were assigned based on all the manuscripts listed below. For all other variant units, family assignments were made and manuscript percentages were assigned based on the manuscripts below that are not in brackets. In other words, the manuscripts that appear in brackets below are the ones that were not collated either in the *Editio Critica Maior* or by Hoskier.

ℳ^K Manuscripts

Tier 1 (60 MSS)

18. 82. 93. 110. 141. 149. 177. 201. 256. 314. 325. 337. 368. 385. 386. 452. 456. 467. 498. 517. 627. 632. 699. 919. 920. 935. 1424. 1597. 1704. 1719. 1728. 1734. [1760.] [1769.] 1780. 1795. 1849. 1852. 1859. [1870.] 1872. 1893. 1948. 1955. 2004. 2021. 2024. 2025. 2027. 2039. 2048. 2079. 2138. 2200. [2494.] [2667.] 2824. 2918. 2921. [2922.]

Tier 2 (35 MSS)

046. 42. 61. 69. 91. 175. 203. 218. 242. 367. 468. 506. 522. 617. 664. 808. 1094. 1934. 2016. 2022. 2058. 2071. 2075. 2076. 2077. 2258. 2305. 2419. 2495. [2638.] 2672. 2845. 2847. [2864.] [2923.]

Total: 95 MSS [9 MSS]

ℳ^A Manuscripts

Tier 1 (11 MSS)

2036. 2047. 2057. 2059. 2081. 2186. [2259.] [2428.] [2594.] [2743.] [2891.]

Tier 2 (46 MSS)

051. 88. 254. 743. [1685.] 1732. 1773. 1876. 2014. 2015. 2026. 2028. 2029. 2031. 2033. 2034. 2037. 2038. 2043. 2044. 2045. 2046. 2051. 2052. 2054. 2055. 2056. 2060. 2064. 2065. 2067. 2068. 2069. 2073. 2074. 2082. 2083. 2091. 2286. 2302. 2432. 2595. [2626.] 2814. 2919. [2931.]

Total: 57 MSS [8 MSS]

ℳ^C Manuscripts

Tier 1 (33 MSS)

432. 757. 824. 986. 1072. 1075. 1248. 1328. 1503. 1551. 1617. 1637. 1733. 1740. 1745. 1746. [1768.] 1771. 1864. 1865. 1957. 2023. 2035. 2041. 2061. [2323.] 2352. [2431.] [2434.] [2554.] [2669.] 2723. 2821.

Tier 2 (1 MS)

[2656.]

Total: 34 MSS [7 MS]

Mixed Manuscripts

35. 1384. 1774. [2408.]

Total: 4 MSS [1 MS]

Unclassified Manuscripts

P18. P24. P43. P47. P85. P98. P115. 01. 02. 04. 025. 052. 0163. 0169. 0207. 0229. 0308. 94. 104. 172. 205. 241. 250. 296. 336. 424. 459. 469. 582. 616. 620. 628. 680. 792. [886.] 911. 922. 1006. [1064.] 1611. 1626. [1652.] 1678. [1775.] [1776.] [1777.] 1778. [1824.] 1828. 1841. 1854. 1862. 1888. [1903.] 1918. 2017. 2018. 2019. 2020. 2030. 2032. 2042. 2049. 2050. 2053. 2062. [2066.] 2070. [2072.] 2078. 2080. 2084. [2087.] 2196. [2201.] 2254. 2256. 2329. 2344. 2350. 2351. [2361.] 2377. [2403.] 2429. 2436. [2493.] 2582. [2619.] [2625.] [2643.] 2681. [2716.] [2759.] [2794.] [2843.] 2846. [2855.] 2886. [2909.] 2917. 2920. 2924. 2926.

Total: 104 MSS [24 MSS]

GRAND TOTAL: 294 MSS [49 MSS]

APPENDIX E TEXTUAL COMMENTARY FOR REVELATION

Understanding the transmissional history of Revelation is an important foundation for text-critical work in the book. In the introduction to his commentary on Revelation, David Aune writes,

The Greek of Revelation is the most peculiar Greek in the NT, in part because it exhibits interference from Semitic languages, perhaps both Hebrew and Aramaic. The peculiarity of the language of Revelation encouraged many copyists to make ‘improvements’ in the text, with the result that the problem of reconstructing the original text has been made very difficult.*

There are three main Byzantine textual families in Revelation: Koine (℞^K or **K**), Andreas (℞^A or **A**), and Complutensian (℞^C or **C**). Of those three, **K** tends to retain the author's peculiar Greek, while **A** and **C** tend to make ‘improvements’ to the text. Thus, the **K** family appears to be the best candidate for preserving the autograph text. Although **K** is comprised of approximately 95 disparate manuscripts representing multiple, independent streams of transmission, all **K** manuscripts ultimately share a single, common ancestor subsequent to the autograph. This common ancestor appears to be very early and close to the autograph. However, the scribe who wrote the manuscript (and/or the exemplar he was copying from) seems to have had a penchant for omission due to homeoteleuton and homeoarcton. A clear example of this is found in 22:6, where a significant majority of **K** manuscripts omit δειξαι τοις δουλοις αυτου, leaving a text that is nonsensical. A second example omission due to homeoteleuton in **K** is 9:2, where all but four **K** manuscripts omit και ηνοιξε το φρεαρ της αβυσσου. While the resultant text is still somewhat viable, it is highly likely that this is a case of omission due to homeoteleuton. In all, there appear to be roughly a dozen omissions in **K** due to homeoteleuton or homeoarcton. If **K** manuscripts represented multiple, independent streams all tracing back to the autograph, it would be virtually impossible for these omissions to gain widespread acceptance. Such widespread omissions are only possible if **K** manuscripts trace back to a single, common ancestor subsequent to the autograph.

In addition to omissions due to homeoteleuton and homeoarcton, **K** appears to make other scribal errors. In 2:25, a significant majority of **K** manuscripts read ανοιξω, which is clearly an itacism for αυ ηξω. The two renderings sound the same, but the spelling and word break differences significantly affect the meaning. Another likely error is found in 15:2, where **K** reads εκ της εικονος και εκ του θηριου αυτου rather than εκ του θηριου και εκ της εικονος αυτου. The scribe who made that error likely jumbled the words in his head as he copied his exemplar.

It is remarkable that so many **K** scribes simply copied the text in front of them without making alterations even in the face of very difficult texts. The **K** scribes demonstrate a resistance to scribal emendation, even when the text is nonsensical or nearly so. However, because of the clear errors present in **K**, it cannot by itself provide the base text for Revelation. The errors must be corrected by appealing to the Andreas (**A**) family.

The Andreas family (so named because of its relationship to the base text included with the commentary of Andreas of Caesarea) is comprised of approximately 57 manuscripts. The texts that are omitted in **K** due to homeoteleuton and homeoarcton

* : David E. Aune, *Revelation 1–5*, vol. 52A, Word Biblical Commentary (Dallas: Word, Incorporated, 1997), clviii.

are found in **A**. Thus, **A** represents a separate line of transmission unrelated to **K** (except for the fact that they both ultimately stem from the autograph). Although **A** appears to have preserved some original readings that were lost in **K**, **A** appears to be a recension that includes many clear revisions and harmonizations to the original text. For example, the addition of *και ατινα εισι και α χρη γενεσθαι μετα ταυτα* at 1:2 appears to be motivated by similar texts at 1:19 and 22:6. Similarly, the reading *βασιλεις και* at 1:6 appears to be a harmonization to 5:10. **A** also makes corrections to the peculiar Greek found in **K**. For example, in 9:14 **K** reads *λεγοντος*, which does not agree in gender with *φωνην μιαν*. Here **A** corrects the text to read *λεγουσαν*. Similarly, in 6:10 **K** reads *φωνην μεγαλην*, but **A** corrects it to the more suitable *φωνη μεγαλη*.

Due to the rampant revisions and corrections found in **A**, the textual critic must be careful not to adopt the revisions of **A** when seeking to address the scribal errors in **K**. Due to the penchant for revision among **A** manuscripts, the **A** textual family is highly fragmented, making it quite difficult (if not impossible) to reconstruct an archetype of the **A** text.

The Complutensian family (**C**) is comprised of approximately 34 manuscripts that contain the text of Revelation found in the Complutensian Polyglot (hence the name of the family). It is a later family that is a revision of **K** using **A**. That the base text **C** used for revision is **K** and not **A** is made clear by the fact that **C** follows **K** in the omission of *και το τειχος αυτης* in 21:15. If **C** were using **A** as the base text for revision, it would be unlikely that **C** would have omitted this text. For the most part **C** goes back and forth between **K** and **A**, sometimes siding with **K** and sometimes siding with **A** (while occasionally choosing an alternate reading that does not have a high level of support in **K** or **A**). **C** manuscripts are highly uniform and closely related with very little deviation from the archetype. Because of their late and revisionary nature, they are of little value in the textual criticism of Revelation.

Besides the 186 manuscripts that comprise the **K**, **A**, and **C** families, there are 108 unclassified manuscripts (listed as **O** for Other in the commentary below). Due to their disparate nature, there is not much we can say about their collective character. However, their overall weight can be of value in determining the text when it is difficult to decide between **K** and **A**.

In this volume, the text of Revelation has been determined as follows. The **K** text is assumed to be the original text unless there is significant evidence to challenge that assumption. For clear scribal errors and suspected cases of omission due to homeoteleuton or homeoarcton, preference is given to **A**. Other apparent omissions (not due to homeoteleuton or homeoarcton) in **K** that are included in **A** tend to involve grammatical peculiarities that are 'corrected' in **A** or harmonizations **A** makes to other Revelation texts. When **A** is suspected of correcting **K** or harmonizing with other texts, the **K** text is retained. In general, because of the peculiar Greek of Revelation as a whole, the peculiar Greek of **K** is retained unless there is a compelling reason to depart from it in favor of **A**. (Due to the late and revisionary nature of **C**, the witness of that family is not generally given strong consideration.)

The following commentary addresses any variant units where my text departs from Robinson-Pierpont (RP), Hodges-Farstad (HF), and/or **K**, as well as any variant units where **K** is split between two or more readings. The justification I provide for my text-critical choices is not given to provide definitive, indisputable answers. Rather, my goal is to present plausible explanations for my text-critical choices.

For variant units that involve only a difference between writing out a number with words or using Greek numerals, the variant that is written out with words is preferred when **K** is split. This is based on the assumption that scribes would be more likely

to abbreviate the fully written form than vice versa. When **K** is unified in preferring the numeral, the numeral is written instead. Such variant units are not treated in the commentary below.

Chapter 1

11 φιλαδελφειαν **K**⁵¹ **A**²⁴ **C**²⁶ **O**³⁷ HF RP | φιλαδελφιαν **K**²⁶ **A**²³ **C**¹ **O**²⁷

These are two alternate spellings of the same word with no compelling internal evidence to prefer one over the other. However, the external evidence leans toward φιλαδελφειαν. (See also 3:7.)

13 υιον **K**⁵³ **A**⁸ **O**³⁰ HF | υιω **K**²⁸ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**³⁵ RP

Scribes likely changed υιον to the more natural υιω. (See also 14:14.)

14 και ως **K**⁴⁰ **O**¹¹ HF | ως **K**³⁵ **A**³ **O**²⁷ RP | ωσει **K**³ **A**³³ **C**²⁷ **O**²² | και ωσει **A**⁹ **O**²

The omission of και is likely due to homeoteleuton, as the preceding word is λευκαι. The word ως is strongly supported by **K**, and there is no compelling reason to prefer ωσει.

17 επεσον **K**⁴³ **A**²¹ **C**³ **O**²⁰ | επεσα **K**³⁹ **A**²⁶ **C**²⁴ **O**⁴⁴ HF RP

These are two alternate forms of the second aorist. In 22:8, επεσον is the clear reading of **K**. (See also 19:10.)

18 κλειδας **K**⁷⁰ **A**⁵ **C**² **O**¹⁴ HF | κλεις **K**¹² **A**⁴¹ **C**²⁴ **O**⁵⁰ RP

These are two alternate spellings of the same word. Perhaps scribes changed the spelling here to match the spelling in 3:7 and 20:1, but it is questionable whether scribes would have been concerned about matching minor spelling variations found later in the book. There is no compelling reason to depart from **K**.

Chapter 2

8 ος **K**¹⁸ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁵⁶ HF RP | — **K**⁶³ **O**⁷

The omission of ος is likely due to homeoteleuton.

10 ημερας **K**⁸¹ **A**² **O**¹⁸ HF | ημερων **K**² **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴⁵ RP

The word ημερας is the normal accusative of extent of time. If scribes read ημερας as a singular genitive rather than a plural accusative, they might have changed it from a singular to a plural to match δεκα.

13 αις **K**⁸⁸ **O**²² HF | εν αις **A**⁴⁹ **C**³⁴ **O**³⁷ RP

Scribes may have added εν as being stylistically preferable.

14 αλλα **K**⁷⁵ **A**¹³ **O**¹² HF | αλλ **K**⁶ **A**³⁴ **C**²⁶ **O**⁴⁸ RP

The longer form is used before a vowel in 2:4. It seems more likely that scribes would drop the final alpha than add it. (See also 2:20.)

15 νικολαιτων **K**⁶⁶ **O**²¹ HF | των νικολαιτων **K**¹⁶ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁴¹ RP

Scribes may have added the article to bring the text into conformity with 2:6.

18 θυατειροις **K**³⁷ **A**²¹ **C**²⁶ **O**³⁸ HF RP | θυατηροις **K**⁹ **A**²³ **C**¹ **O**⁸ | θυατειρη **K**³¹ **O**⁵

The reading θυατειρη may be an attempt to match the singular number in the opening portions of the letters to the other churches. As for the plural forms, the external evidence favors θυατειροις.

20 αλλα **K**⁶³ **A**⁶ **O**²² HF | αλλ **K**¹⁹ **A**⁴¹ **C**²⁷ **O**³⁶ RP

The longer form is used before a vowel in 2:4. It seems more likely that scribes would drop the final alpha than add it. (See also 2:14.)

25 αν ηξω **K**¹⁷ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**⁴⁶ HF RP | ανοιξω **K**⁶⁶ **O**⁹

The reading $\alpha\nu\omicron\iota\zeta\omega$ is nonsensical and is likely the result of itacism ($\eta \rightarrow \omicron$). Because uncials do not have spaces between words, scribes writing minuscules from uncial exemplars could have read this as $\alpha\nu\omicron\iota\zeta\omega$ rather than $\alpha\nu\omicron\iota\zeta\omega$.

27 $\kappa\epsilon\rho\alpha\mu\iota\kappa\alpha$ **K**⁴⁶ **A**³⁹ **C**²¹ **O**⁴³ HF RP | $\kappa\epsilon\rho\alpha\mu\epsilon\iota\kappa\alpha$ **K**³¹ **A**⁵ **C**⁵ **O**¹¹

This is a spelling difference with no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. However, the external evidence leans heavily toward $\kappa\epsilon\rho\alpha\mu\iota\kappa\alpha$.

Chapter 3

1 $\kappa\alpha\iota$ **K**⁷⁹ **O**¹⁸ HF | $\omicron\tau\iota$ **K**⁴ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁴² RP

Scribes may have changed $\kappa\alpha\iota$ to $\omicron\tau\iota$ to draw a stronger connection between $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ and $\zeta\eta\varsigma$. However, both readings make sense, and there is no compelling reason to depart from **K**.

2a $\sigma\tau\eta\rho\iota\sigma\omicron\nu$ **K**⁴⁶ **A**³ **C**²³ **O**¹⁹ RP | $\sigma\tau\eta\rho\iota\zeta\omicron\nu$ **K**¹¹ **A**³⁰ **C**³ **O**²⁵ | $\tau\eta\rho\eta\sigma\omicron\nu$ **K**²⁷ **A**¹³ **C**¹ **O**⁸ HF

Some scribes may have inadvertently dropped the initial sigma and subsequently changed ι to η . The words $\sigma\tau\eta\rho\iota\sigma\omicron\nu$ and $\sigma\tau\eta\rho\iota\zeta\omicron\nu$ are different forms of the same word with no compelling internal evidence to choose one over the other. Thus, the reading with greater support from **K** manuscripts is preferred.

2b $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$ $\alpha\pi\omicron\beta\alpha\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$ **K**⁴¹ **A**¹ **O**¹² HF RP | $\eta\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$ $\alpha\pi\omicron\beta\alpha\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$ **K**³⁶ **A**⁹ **O**⁶ | $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$ $\alpha\pi\omicron\theta\alpha\nu\epsilon\iota\nu$ **K**¹ **A**¹⁷ **O**²³ | $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$ $\alpha\pi\omicron\beta\alpha\lambda\epsilon\iota\nu$ **K**¹ **A**² **C**²⁶ **O**⁵ | $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$ $\alpha\pi\omicron\theta\eta\sigma\kappa\epsilon\iota\nu$ **K**¹ **A**¹³ **C**¹ **O**² | $\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\iota$ $\alpha\pi\omicron\theta\alpha\nu\epsilon\iota\nu$ **K**¹ **O**³

A is divided between three readings and is not of much help here. **K** clearly reads $\alpha\pi\omicron\beta\alpha\lambda\lambda\epsilon\iota\nu$ but is closely split between $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$ and $\eta\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$, which are different spellings of the same word. **K** prefers $\epsilon\delta\upsilon\nu\alpha\tau\omicron$ over $\eta\delta\upsilon\nu\alpha\tau\omicron$ in 5:3, 7:9, 14:3, and 15:8. So, in this case $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$ is preferred over $\eta\mu\epsilon\lambda\lambda\epsilon\varsigma$. (See also 10:4.)

3a $\kappa\alpha\iota$ $\eta\kappa\omicron\upsilon\sigma\alpha\varsigma$ $\kappa\alpha\iota$ $\tau\eta\rho\epsilon\iota$ **K**⁴ **A**³⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁵ HF RP | — **K**⁸⁰ **A**¹ **O**¹⁴

The omission of $\kappa\alpha\iota$ $\eta\kappa\omicron\upsilon\sigma\alpha\varsigma$ $\kappa\alpha\iota$ $\tau\eta\rho\epsilon\iota$ is likely due to homeoarcton.

3b $\gamma\nu\omega\sigma\eta$ **K**⁶⁸ **O**³⁸ HF | $\gamma\nu\omega\varsigma$ **K**¹⁵ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**²² RP

The words $\omicron\upsilon$ $\mu\eta$ generally anticipate the use of the subjunctive. It seems that scribes would be more likely to change the future indicative to an aorist subjunctive than vice versa.

5 $\omicron\upsilon\tau\omicron\varsigma$ **K**³⁵ **A**⁴⁰ **C**³ **O**⁴² HF RP | $\omicron\upsilon\tau\omega[\varsigma]$ **K**³⁰ **A**⁶ **C**²⁴ **O**¹⁹

Both variants make good sense, and scribes frequently use the letters \omicron and ω interchangeably. However, the external evidence of **A** and **O** favors $\omicron\upsilon\tau\omicron\varsigma$.

7 $\phi\iota\lambda\alpha\delta\epsilon\lambda\phi\epsilon\iota\alpha$ **K**⁴⁶ **A**²⁷ **C**²⁷ **O**³⁰ HF RP | $\phi\iota\lambda\alpha\delta\epsilon\lambda\phi\iota\alpha$ **K**³⁹ **A**¹⁸ **O**²⁹

Manuscripts are nearly evenly split. However, 1:11 leans toward $\phi\iota\lambda\alpha\delta\epsilon\lambda\phi\epsilon\iota\alpha$.

12a $\alpha\pi\omicron$ **K**⁶⁰ **O**²⁹ HF | $\epsilon\kappa$ **K**²⁴ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³¹ RP

The repetition of $\alpha\pi\omicron$ is the harder reading stylistically. It seems that scribes would be more likely to change $\alpha\pi\omicron$ to $\epsilon\kappa$ than vice versa.

12b $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ **K**⁷² **A**⁴ **O**²⁴ | $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ $\mu\omicron\nu$ **K**¹² **A**⁴² **C**²⁷ **O**³⁷ HF RP

In 2:17, the author suggests that the new name is not the name of Christ. The phrase $\tau\omicron$ $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ $\tau\omicron$ $\kappa\alpha\iota\nu\omicron\nu$ in 3:12 appears to be a reference to the Septuagint translation of Isaiah 62:2, which reads $\tau\omicron$ $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ $\tau\omicron$ $\kappa\alpha\iota\nu\omicron\nu$ in some manuscripts and $\tau\omicron$ $\omicron\nu\omicron\mu\alpha$ $\sigma\omicron\upsilon$ $\tau\omicron$ $\kappa\alpha\iota\nu\omicron\nu$ in other manuscripts. Regardless of which variant the author of Revelation may have had in mind, the text would be referring to a new name the person was to receive rather than to a new name that Christ was to receive. Consequently, the omission of $\mu\omicron\nu$ appears to make better sense of the Isaiah 62:2 reference. While $\tau\omicron$

ονομα το καινον may seem awkward at first glance, the definite article is likely used in a possessive sense. The addition of μου may also be an assimilation to 2:3, 2:13, and 3:8, which all have the phrase το ονομα μου.

19 ζηλευε **K**⁷⁴ **O**³² HF | ζηλωσον **K**³ **A**⁴⁵ **C**²⁶ **O**³¹ RP

Scribes may have changed the present ζηλευε to the aorist ζηλωσον to bring the command into conformity with the aorist command that follows. However, the author mixes present and aorist commands elsewhere, such as in 2:5. (See also 11:1.)

Chapter 4

2 ευθεως **K**⁷⁷ **O**¹⁶ HF | και ευθεως **K**⁷ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁶ RP

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:4, 11:13, 13:4, 13:18, and 20:3.)

4 κυκλοθεν **K**⁶² **O**⁷ HF | και κυκλοθεν **K**¹⁷ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴⁸ RP

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 11:13, 13:4, 13:18, and 20:3.)

7 ζων **K**⁷ **A**⁴⁸ **C**³⁴ **O**⁴⁸ RP | — **K**⁷⁵ **A**¹ **O**³⁰ HF

The omission of ζων is likely due to homeoteleuton.

8a και **K**⁵⁶ **A**³¹ **C**¹ **O**²⁴ | και τα **K**³⁶ **A**¹⁹ **C**³³ **O**⁵⁵ HF RP

The absence of the article is the more difficult reading, so it is surprising that **A** leans towards its omission. It seems more likely that scribes would add τα than remove it.

8b αγιος (3 times) **K**³² **A**⁴¹ **C**² **O**⁴² RP | αγιος (9 times) **K**⁴² **A**³ **C**²⁴ **O**¹⁷ HF

The external support for αγιος appearing nine times is rather weak. If the nine-time occurrence of αγιος were original, it would be hard to imagine scribes intentionally omitting six of the references, which could be perceived as diminishing the holiness of God. It is easier to imagine scribes expanding the text to magnify the holiness of God.

Chapter 5

8 προσευχαι **K**⁴² **A**⁸ **O**¹⁸ HF RP | προσευχων **K**³⁴ **O**² | αι προσευχαι **K**⁶ **A**³⁶ **C**²⁷ **O**³⁹

The reading προσευχων is grammatically awkward, as the reader anticipates a form of προσευχη that will match the case of the relative pronoun αι. While προσευχαι flows better grammatically, the sense is more difficult, as it equates the golden bowls themselves with the prayers of the saints rather than the incense inside the bowls. Because both readings have difficulties, preference is given to προσευχαι, which has a much greater level of external support when considering the additional support of the reading αι προσευχαι. The addition of the article before προσευχαι is likely a scribal adjustment for stylistic purposes.

10 βασιλευσουσι **K**⁵⁰ **A**³² **C**³¹ **O**⁴⁰ HF RP | βασιλευουσι **K**⁴¹ **A**¹⁹ **C**³ **O**²⁸

According to 20:6, the reigning will happen in the future. The argument could be made that scribes altered the present to the future in light of 20:6, however it may simply be that a scribe inadvertently dropped the first sigma. The external evidence leans toward βασιλευσουσι.

13 τω θρονω **K**⁶⁰ **O**²³ HF | του θρονου **K**²⁰ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁷ RP

In Revelation both **K** and **A** have the genitive following the phrase καθημαι επι four times (4:9,10; 5:1,7). In two other instances, **K** has the dative following the phrase while **A** is split between the dative and the genitive (7:10; 21:5). And in four other

cases, **K** uses the dative, while **A** uses the genitive (5:13; 6:16; 7:15; 19:4). Since **A** is known to make corrections to **K** readings, it is preferable to follow **K** in these instances. (See also 6:16 and 19:4b.)

Chapter 6

10 φωνην μεγαλην **K**⁷¹ **C**¹ **O**¹⁶ HF | φωνη μεγαλη **K**¹¹ **A**⁴⁶ **C**²⁶ **O**⁴⁴ RP

The dative is more natural and occurs nine other times in Revelation in similar constructions. Thus, it seems more likely that scribes would change the accusative to dative than vice versa.

11 αυτοις **K**⁸⁵ **O**¹⁰ HF | αυτοις εκαστω **K**⁶ **A**²⁹ **C**³² **O**⁵⁵ RP

Scribes likely added εκαστω to clarify that each person was to receive a robe rather than there being only one robe given to them all.

14 ελισσομενος **K**⁶³ **A**⁷ **O**²¹ HF | ελισσομενον **K**¹⁷ **A**⁶ **C**²⁷ **O**³¹ RP | ειλισσομενον **K**¹ **A**²² **O**⁵ | ειλισσομενος **K**³ **A**¹⁰ **O**⁴

The neuter ελισσομενον is far more natural here as it pairs nicely with the preceding word βιβλιον. The masculine ελισσομενος pairs with ουρανος, but it is a bit awkward due to the separation between the two words. Thus, it seems more likely that scribes would change ελισσομενος to ελισσομενον than vice versa.

16 τω θρονω **K**⁷¹ **O**²⁰ HF | του θρονου **K**¹¹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁰ RP

In Revelation both **K** and **A** have the genitive following the phrase καθημαι επι four times (4:9,10; 5:1,7). In two other instances, **K** has the dative following the phrase while **A** is split between the dative and the genitive (7:10; 21:5). And in four other cases, **K** uses the dative, while **A** uses the genitive (5:13; 6:16; 7:15; 19:4). Since **A** is known to make corrections to **K** readings, it is preferable to follow **K** in these instances. (See also 5:13 and 19:4b.)

Chapter 7

11 αυτου **K**⁷⁵ **O**²² HF | — **K**⁸ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁷ RP

The omission of αυτου could be due to homeoteleuton. However, the omission may also be intentional, as the referent of αυτου is not immediately clear from the context, making the possessive pronoun is stylistically awkward. It seems more likely that scribes would either intentionally or unintentionally omit αυτου than add it.

14 επλυσαν **K**³¹ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**⁴⁹ HF RP | επλατυσαν **K**⁵² **A**² **O**¹¹

Scribes may have either inadvertently dropped the letters ατ or intentionally changed the text to read επλυσαν, thinking that it made better sense. However, Pseudo-Athanasius in *Four Discourses against the Arians* misquotes Revelation 22:14 as, “Blessed are those who broaden their robes.” Thus, the idea of a broadened robe carrying positive connotations was not a foreign concept. This is also evidenced to a certain extent by the scribes and Pharisees who made their tassles long to receive public recognition (Matthew 23:5). In Ancient Rome, senators wore robes with broad purple stripes, offering a larger and more obvious field for elaboration. Thus, the idea of broad clothing marking status conferred on those coming out the great tribulation is not without merit. Nevertheless, επλυσαν makes better sense in conjunction with ελευκαναν εν τω αιματι του αρνιου. Given the weight of the external evidence, preference is given to επλυσαν.

Chapter 8

3 δωση **K**⁵⁰ **A**²² **C**⁷ **O**²⁷ RP | δωσει **K**³⁰ **A**²² **C**²⁰ **O**³¹ HF

The word ινα is usually followed by a subjunctive. The reading δωσει is likely the result of itacism.

13 τους κατοικουντας **K**⁸² **O**²⁶ HF | τοις κατοικουσιν **K**² **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**³⁶ RP
 The word ουαι is more naturally followed by the dative. It seems more likely that scribes would change the accusative to dative than vice versa.

Chapter 9

2 και ηνοιξε το φρεαρ της αβυσσου **K**⁴ **A**³⁵ **C**²⁶ **O**⁴⁶ HF RP | — **K**⁷⁹ **A**⁷ **O**¹⁷
 The omission of ηνοιξε το φρεαρ της αβυσσου is likely due to homeoteleuton.

11 αββαδων **K**²⁶ **A**³⁶ **C**¹² **O**⁹ HF RP | αβααδδων **K**²⁰ **O**⁶ | αββααδων **K**¹⁰ **O**¹¹ |
 αββααδδων **K**¹⁴ **A**¹ **O**⁵ | αββαδδων **K**² **A**¹ **C**¹¹ **O**⁶ | αβαδδων **K**² **C**³ **O**¹⁰ | αβααδων
K⁴ **A**⁴ **O**⁷

There is no compelling internal evidence to prefer one spelling over another. Consequently, αββαδων is preferred due to the weight of the external evidence.

14 λεγοντος **K**⁷³ **O**²³ HF | λεγουσαν **K**⁷ **A**³⁷ **C**²⁶ **O**³⁶ RP

The word λεγουσαν agrees in gender with φωνην μιαν. The word λεγοντος appears to be an awkward assimilation to θεου. It seems more likely that scribes would change λεγοντος to λεγουσαν than vice versa.

20 και τα χαλκα **K**⁶ **A**⁴¹ **C**²⁷ **O**³¹ HF RP | και χαλκα **A**⁴ **O**¹² | — **K**⁷⁸ **O**¹⁷
 The omission of και τα χαλκα is likely due to homeoarcton.

21 φαρμακων **K**⁶⁶ **O**³⁰ HF | φαρμακειων **K**¹² **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**³¹ RP

Both words can be used to mean *sorcery*. Scribes may have changed φαρμακων to φαρμακειων to match the author's use of a form of φαρμακεια in 18:23.

Chapter 10

4 εμελλον **K**⁴³ **A**³⁰ **C**²⁷ **O**³⁸ HF | ημελλον **K**⁴⁰ **A**¹⁵ **O**²³ RP

K prefers εδυνατο over ηδυνατο in 5:3, 7:9, 14:3, and 15:8, so εμελλον is preferable. The overall external evidence also leans toward εμελλον. (See also 3:2b.)

Chapter 11

1 εγειρε **K**⁴⁸ **A**²⁶ **C**² **O**³⁰ HF | εγειραι **K**³⁶ **A**¹⁵ **C**²² **O**²⁶ RP

Scribes may have changed the present εγειρε to the aorist εγειραι to bring the command into conformity with the aorist command that follows. However, the author mixes present and aorist commands elsewhere, such as in 2:5. (See also 3:19.)

4 εστωτες **K**⁶³ **O**²⁴ HF | εστωσαι **K**¹⁹ **A**⁴⁵ **C**²⁵ **O**³⁶ RP

The word εστωσαι agrees in gender with the antecedent λυχνια, while εστωτες agrees with the more distant antecedent ουτοι. It seems more likely that scribes would change εστωτες to agree with λυχνια than change εστωσαι to agree with ουτοι.

13 εν **K**⁸⁰ **O**¹⁵ HF | και εν **K**² **A**⁴⁶ **C**²⁶ **O**⁴⁷ RP

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 13:4, 13:18, and 20:3.)

15 λεγοντες **K**⁴⁴ **O**¹⁰ HF | λεγουσαι **K**³⁹ **A**⁴⁷ **C**²⁶ **O**⁵¹ RP

Because λεγουσαι agrees in gender with the antecedent φωναι, it seems more likely that scribes would change λεγοντες to λεγουσαι than vice versa. **K** uses a masculine participle with φωνη in 9:14 as well. Although the external evidence weighs heavily in favor of λεγουσαι, it may simply mean that many scribes picked up on this particular correction.

16α οι ενωπιον του θρονου του θεου οι καθηνται **K**⁶⁸ **O**²⁰ HF | οι ενωπιον του θεου καθημενοι **K**³ **A**¹⁸ **C**²⁶ **O**¹³ RP | ενωπιον του θεου καθημενοι **A**²⁷ **O**⁴

The first reading is a much harder reading stylistically. It is unlikely the scribes would change the second or third readings to the first reading. The omission of του θρονου might be due to homeoarcton.

16b επεσον **K**⁵⁰ **A**²⁹ **C**²⁵ **O**³⁴ HF RP | επεσαν **K**³³ **A**¹⁸ **C**¹ **O**²⁷

These are two alternate forms of the second aorist. The preferred form throughout Revelation is επεσον. The external evidence also leans toward επεσον. (See also 17:10 and 18:23)

19 ηνοιχθη **K**⁷⁹ **O**¹⁵ HF | ηνοιγη **K**⁴ **A**⁴⁶ **C**²⁶ **O**⁴⁵ RP

The only difference is that ηνοιχθη is first aorist and ηνοιγη is second aorist. The author writes ηνοιγη in 15:5, but he writes ηνεωχθη (an alternate spelling of the first aorist) in 20:12. Thus, there is no compelling reason to depart from **K**.

Chapter 13

4 τις **K**⁷¹ **A**² **O**¹⁸ HF | και τις **K**¹⁰ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴³ RP

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 11:13, 13:18, and 20:3.)

8a αυτον **K**⁷¹ **A**¹¹ **O**²⁴ HF | αυτω **K**¹¹ **A**³⁶ **C**²⁷ **O**³⁷ RP

In 14:7 the author writes αυτον after προσκυνεω. In 19:10, he writes αυτω after προσκυνεω. Thus, there is no strong argument from internal evidence to prefer one over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

8b ων ου **K**³⁴ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁴³ HF RP | ων ουτε **K**⁴⁶ **O**⁵

The word following this variant unit is γεγραπται. In uncial script, the letters τε and γε look very similar (TE | GE). A scribe may have read GE as TE and written ουτε. He may have then looked at his exemplar again and seen the same two letters as GE and written γεγραπται, creating an addition due to imprecise dittography. Whatever the case may be, the external evidence outweighs any considerations from internal evidence.

10 αποκτενει δει αυτον εν μαχαιρα **K**⁵ **A**²³ **C**³⁴ **O**⁴³ RP | δει αυτον **K**⁸⁰ **O**⁵ HF | αποκτεινει δει αυτον εν μαχαιρα **A**¹² **O**²

While the argument could be made that the terseness of the second reading gave rise to alternate readings to fill in the gaps, the second reading is simply nonsensical; some text seems to be omitted. Consequently, the first reading is preferred due to the weight of external evidence outside of **K**.

11 δυο **K**⁹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁸ HF RP | — **K**⁷² **A**¹ **O**¹¹

Whenever horns are mentioned in Revelation, the number of horns is stated explicitly as carrying symbolic meaning. The same would be true here in which the two horns represent the two beasts. Due to the penchant for omission in the **K** archetype and the weight of the external evidence, it is preferable to include δυο.

16a δωσωσιν αυτοις χαραγματα **K**⁴⁴ **O**¹¹ HF RP | δωσιν αυτοις χαραγματα **K**⁶ **C**³⁴ **O**⁵ | δωσιν αυτοις χαραγμα **A**²¹ **O**¹⁵ | δωσουσιν αυτοις χαραγματα **K**²⁴ **O**⁴ | δωσωσιν αυτοις χαραγμα **K**⁶ **A**¹⁰ **O**³ | δωσουσιν αυτοις χαραγμα **A**⁷ **O**³

A is highly fragmented for this variant unit. Consequently, the only viable option is one of the **K** readings. **K** is split primarily between the subjunctive δωσωσιν and the indicative δωσουσιν. The word ινα generally anticipates the use of the subjunctive. While the argument could be made that it would be more likely for scribes to change δωσουσιν to δωσωσιν, in this case the external evidence leans heavily toward a subjunctive verb form.

16b χειρος **K**⁶³ **O**⁶ | της χειρος **K**¹⁹ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁴⁶ HF RP

Scribes may have added the article for stylistic purposes. However, in 8:4 and 19:2 the author also uses an anarthrous χειρος followed by a possessive pronoun.

18 ο **K**⁷³ **O**²⁴ HF | και ο **K**⁸ **A**³⁷ **C**²⁷ **O**³⁵ RP

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 11:13, 13:4, and 20:3.)

Chapter 14

3 ουδεις **K**³¹ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁵⁶ HF RP | ουδε εις **K**⁴⁹ **A**² **O**⁵

A scribe may have read the first four letters of the word ουδεις as ουδε, written ουδε in his manuscript, looked at the manuscript again to see εις, and written εις, thereby creating an addition due to dittography. Whatever the case may be, the external evidence outweighs any considerations from internal evidence.

4 εαν **K**⁷⁵ **O**²⁰ HF | αν **K**⁶ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁹ RP

In the New Testament the words εαν and αν are used interchangeably after οπου. There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no reason to depart from **K**.

8 αυτης **K**³⁹ **A**³⁵ **C**²⁴ **O**⁴⁸ HF | ταυτης **K**³⁸ **O**⁸ RP

The word ταυτης is a very difficult reading because there is no clear referant that the word seems to be pointing to. The word αυτης follows πορνεια in 2:21, 17:2, 17:4, and 19:2. While an argument could be made that scribes changed ταυτης to the more familiar and stylistically preferable αυτης, the reading ταυτης appears to simply be a copying error, as it differs from αυτης by only one letter. Furthermore, the external evidence strongly favors αυτης.

14 υιον **K**⁵¹ **A**⁸ **O**¹¹ HF | υιω **K**²⁶ **A**²⁹ **C**²⁷ **O**⁴⁹ RP

It seems more likely that scribes would change υιον to the more natural υιω than vice versa. (See also 1:13.)

16 τη νεφελη **K**⁶³ **O**³ | την νεφελην **K**²² **A**³⁴ **C**³³ **O**⁵² HF RP | της νεφελης **K**⁴ **A**¹³ **O**¹⁷

K uses the dative in 7:10 as well. Scribes likely changed the dative to an accusative to match 14:14. Other scribes likely changed the dative to a genitive to match 14:15.

18a εν κραυγη **K**⁵⁴ **A**⁷ **O**²⁹ HF | κραυγη **K**²⁶ **A**⁴¹ **C**³² **O**²⁵ RP | φωνη **K**⁴ **A**¹ **O**¹⁶

The omission of εν is likely due to homeoteleuton.

18b ηκμασεν η σταφυλη της γης **K**⁸³ **O**¹² HF | ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης **A**⁴¹ **C**³² **O**⁴³ RP

Both readings make good sense. In Matthew 7:16 and Luke 6:44, the singular form is used in a collective sense as it is here in **K**, but perhaps some scribes preferred to change it to the plural. There is no compelling reason to depart from **K**.

19 εξεβαλεν **K**⁷² **O**¹⁶ HF | εβαλεν **K**¹⁰ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴¹ RP

Scribes likely changed εξεβαλεν to εβαλεν to match εβαλεν later in the verse and because the use of εξεβαλεν is a bit awkward with the preposition εις.

Chapter 15

2a του θηριου και εκ της εικονος **K**² **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**³⁸ HF RP | της εικονος και εκ του θηριου **K**⁷⁵ **O**⁶

The second reading is by far the harder reading. If the second reading were original, it would not be surprising if scribes changed it to the first reading to match the pattern

used elsewhere (14:9,11; 16:2; 19:20; 20:4). However, the second reading is so difficult that it is borderline nonsensical. Therefore, the strong external evidence for the first reading makes it the preferable choice.

2b τας **K**⁵⁷ **A**¹ **O**²⁷ HF | — **K**²⁶ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁴ RP

The omission of τας is likely due to homeoteleuton.

3 δουλου **K**⁷⁴ **O**⁴⁷ | του δουλου **K**⁷ **A**⁵² **C**³³ **O**²⁸ HF RP

Scribes may have added του before δουλου to bring the phrase into alignment with the phrase του αρνιου later in the verse. {Note: Hoskier's collation is inaccurate, which would have mislead HF's text-critical choice. RP is aware of the inaccuracy of Hoskier's collation and consciously chooses του δουλου.}

4a δοξαση **K**⁴¹ **A**¹⁵ **C**²⁶ **O**²⁷ HF RP | δοξασει **K**⁴² **A**³² **C**¹ **O**³³

The subjunctive fits the context better, as the preceding verb is also a subjunctive. While the argument could be made that scribes would have been more likely to change the indicative to the subjunctive than vice versa, it is also possible that δοξασει is simply the result of itacism.

4b παντες **K**⁷¹ **O**²⁶ HF | παντα τα εθνη **K**¹² **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**²⁹ RP

Scribes likely changed παντες to παντα τα εθνη to assimilate the text to 12:5, 14:8, 18:3, and 18:23.

6 πληγας **K**⁷² **O**¹⁷ HF | πληγας εκ του ναου **K**² **A**⁴⁴ **C**¹ **O**³⁸ RP | πληγας εκ του ουρανου **C**²⁶ **O**⁴ | {εκ του ναου before οι εχοντες} **K**⁸

The addition of εκ του ναου may be an assimilation to 14:17. If so, some scribes added εκ του ναου before οι εχοντες and others added it after πληγας. The desire on the part of scribes to make the location explicit is evidenced by the fact that **C** includes the phrase εκ του ουρανου rather than εκ του ναου, which is a variation that still seeks to align with 14:17. But because of the lack of unity regarding the prepositional phrase, it is preferable to follow the primary **K** text. (See also 16:1b.)

8 εκ του καπνου **K**⁷⁰ **O**¹⁶ HF | του καπνου **K**⁸ **O**¹ | καπνου **K**¹ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴⁴ RP

In the New Testament, the genitive of content is not generally preceded by a preposition or an article. Stylistically, the first reading is a bit awkward, which might have prompted scribes to remove the words εκ του.

Chapter 16

1a μεγαλης φωνης **K**⁵⁶ **A**¹ **O**⁶ | φωνης μεγαλης **K**²⁵ **A**⁴² **C**²⁷ **O**⁵³ HF RP

Scribes likely changed the order to φωνης μεγαλης to bring the phrase into alignment with 11:12 and 21:3.

1b λεγουσης **K**⁸⁰ **O**¹⁶ | εκ του ναου λεγουσης **K**¹ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**⁴⁰ HF RP

This may be an assimilation to 14:17. It seems unlikely that scribes would inadvertently omit εκ του ναου in two separate locations. (See also 15:6.)

3 ψυχη **K**⁷⁸ **O**¹⁸ HF | ψυχη ζωσα **K**⁴ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁴ RP | ψυχη ζωης **K**¹ **O**⁸

Scribes likely added ζωσα to bring the text into alignment with Genesis 1:24. Other scribes likely added ζωης to bring the text into alignment with Genesis 1:30.

5 ει ο ων και ο ην ο οσιος **K**²⁰ **A**²⁶ **C**²⁷ **O**²⁰ RP | ει ο ων και ος ην ο οσιος **K**³⁴ **O**¹

| ει ο ων και ο ην ο οσιος **K**¹⁷ **O**¹⁷ HF | ει ο ων και ο ην και ο οσιος **K**¹ **A**¹⁰ **O**⁹ |

ει ο ων και ος ην ο οσιος **K**⁷

K is split between three main readings, so preference is given to the primary **A** reading, which also has the greatest level of manuscript support overall. While one could make the argument that the second reading gave rise to the other readings,

the degree of difficulty of the reading arouses suspicion that it was corrupt in the **K** archetype.

8 τεταρτος **K**⁶⁶ **O**²⁵ HF | τεταρτος αγγελος **K**¹⁸ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁶ RP

The word αγγελος also appears in **A** for the second, third, fifth, sixth, and seventh angels in chapter 16 while being absent in **K**. In those other instances the overall manuscript support is lower than it is here. Nevertheless, it is a telltale sign that this too is likely a scribal addition attempting to bring uniformity to the list.

10 εμασωντο **K**⁴⁶ **A**¹⁶ **C**²⁵ **O**²⁰ HF RP | εμασωντο **K**³² **A**²⁴ **C**¹ **O**²³

These are two alternate spellings of the same word, and there is no compelling internal evidence to support one spelling over the other. The first reading is preferred because it has slightly more support from **K** while also have a good level of support from **A**.

12 αυτου την φιαλην **K**⁵³ **O**¹⁰ | την φιαλην αυτου **K**²⁷ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁵² HF RP

Scribes likely changed αυτου την φιαλην to την φιαλην αυτου in order to assimilate the text to verses 2, 3, 4, 8, 10, and 17.

16 μαγεδων **K**⁷³ **A**⁸ **O**⁵ HF | αρμαγεδων **K**⁷ **A**²⁶ **C**²⁷ **O**⁴⁴ RP

Because this is the only reference to this location in the New Testament, there is no compelling internal evidence to prefer one spelling over the other. Thus, there is no compelling reason to depart from **K**.

21 αυτη **K**³⁷ **A**¹⁸ **O**¹⁹ HF | αυτης **K**⁴¹ **A**²⁵ **C**²⁷ **O**³⁹ RP

If the original reading was ΑΥΤΗΣΦΟΔΡΑ, it would be easy for the scribe to read ΑΥΤΗΣ in the exemplar, write ΑΥΤΗΣ in his own manuscript, and then return to the exemplar and see ΣΦΟΔΡΑ, not realizing that he was duplicating the letter Σ. This would result in dittography. If the original reading was ΑΥΤΗΣΣΦΟΔΡΑ, again it would be easy enough for the scribe to read ΑΥΤΗ in the exemplar and write ΑΥΤΗ in his own manuscript, but it would be harder for the scribe to then make sense out of ΣΣΦΟΔΡΑ. The scribe could assume that Σ was inadvertently written twice and omit it, or the scribe could accidentally overlook one of the sigmas. However, the first explanation is more straightforward. The reading αυτης could also be an attempt to assimilate to the genitive following τῆς πληγῆς earlier in the verse.

Chapter 17

3a εν **K**²³ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**⁵⁷ HF RP | — **K**⁶² **O**²

The omission of εν could be due to homeoteleuton.

3b θηριον το **K**⁵¹ **O**⁶ HF | θηριον **K**²⁶ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁵³ RP | το θηριον το **K**⁸

The first reading is undoubtedly the more difficult reading. Although the beast with blasphemous names written on its head had been mentioned in 13:1, the fact that the beast was scarlet had not been mentioned. It seems that the author either forgot that he had not mentioned that detail previously or assumed that the color of the beast was common knowledge. It is likely that scribes removed the word το to account for the fact that a red beast had not yet been mentioned. Other scribes seemingly added το before θηριον to make the noun definite to match the definite substantival adjective.

4 τα ακαθαρτα της πορνειας της γης **K**⁷³ **O**¹⁵ HF | τα ακαθαρτα της πορνειας αυτης **K**⁶ **A**⁴⁰ **C**²⁷ **O**³⁹ RP

Scribes likely changed της γης to αυτης to assimilate the text to 2:21, 14:8, 17:2, 18:3, and 19:2.

6 του **K**⁷³ **O**¹⁴ HF | εκ του **K**⁹ **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**³⁹ RP

Scribes likely added εκ to match the εκ found later in the verse.

8a την γην **K**⁷⁰ **A**⁸ **O**¹⁸ HF | επι της γης **K**¹² **A**³⁷ **C**²⁷ **O**⁴² RP

Although επι της γης follows a form of κατοικεω in 3:10, 6:10, 8:13, 11:10 (twice), 13:8, and 13:14 (twice), κατοικουντες is followed by την γην in 17:2. Thus, the author uses both cases following κατοικεω. Scribes may have written επι της γης here in 17:8 to assimilate to the eight other times in Revelation where that phrase follows a form of κατοικεω. Although, it is questionable why they would not have done so in 17:2 as well. Perhaps the similar phrasing of 13:8 influenced them to make an adjustment in 17:8. Whatever the case may be, there is no compelling reason to deviate from **K**.

8b το ονομα **K**⁶⁹ **O**²⁹ HF | τα ονοματα **K**¹³ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁰ RP

Both here and in 13:8, the **A** scribes seem to have changed the singular to a plural to match the plural noun phrase οι κατοικουντες and the plural relative pronoun ων.

8c του βιβλιου **K**⁶⁵ **O**²¹ HF | το βιβλιον **K**¹³ **A**²⁹ **C**²⁷ **O**³² RP

In the five other verses in Revelation where the phrase *written in the book(s)* occurs (13:8; 20:12,15; 21:27; 22:18), the author does not use επι but εν followed by the dative. Thus, in this case, there is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

10 επεσον **K**⁴⁷ **A**¹² **C**¹⁴ **O**⁴⁰ HF RP | επεσαν **K**³⁶ **A**³³ **C**¹³ **O**¹⁹

These are two alternate forms of the second aorist. The preferred form throughout Revelation is επεσον. (See also 11:16b and 18:23.)

11 ουτος **K**⁶⁹ **O**²⁷ HF | αυτος **K**¹⁴ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**³³ RP

Both readings make sense, and there is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

13 εξουσιαν **K**⁶² **O**²⁶ HF | την εξουσιαν **K**²¹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁴ RP

Scribes likely added the article to match the article preceding δυναμιν.

18 επι **K**⁵² **O**⁷ HF | — **K**³⁰ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁵¹ RP

The repetition of επι is a bit awkward stylistically. Scribes likely removed the second επι in an attempt to improve the style.

Chapter 18

3 πεπτωκασι **K**⁶² **A**⁶ **O**²⁹ | πεπωκε **A**¹⁵ **C**²⁹ **O**¹³ | πεπωκασι **K**¹⁸ **O**¹¹ | πεποτικε **A**¹³ **C**³ **O**³

Due to the mention of wine, it seems more likely that scribes would omit the letter tau to have the text read πεπωκασι. But if the original text read πεπωκασι, there would be little motivation for scribes to add the letter tau. The readings πεπωκε and πεποτικε likely stem from πεπωκασι.

5 αυτης **K**⁵⁶ **A**¹ **C**²⁶ **O**¹¹ | αυτοις **K**⁷ **O**¹ | — **K**¹⁹ **A**⁴⁵ **C**¹ **O**⁴⁹

The word αυτης is a bit awkward given that τα αδικηματα αυτης follows later in the verse. It seems more likely that scribes would remove αυτης than add it.

6a τα διπλα ως και αυτη και **K**⁶⁷ **O**² | αυτη διπλα **K**¹³ **A**⁴² **C**³⁴ **O**⁴¹

Stylistically, the longer text is a bit awkward. It seems more likely that scribes would attempt to improve the flow by changing the longer text to the shorter text than vice versa.

6b αυτης **K**⁶² **A**⁵ **O**²³ | — **K**²⁰ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**³⁵

Scribes may have viewed the inclusion of αυτης as unnecessary and disruptive to the flow between the dative noun ποτηριω and the dative relative pronoun ω. If αυτης were not original, it seems unlikely that scribes would add it.

7 οτι καθημαι **K**¹⁴ **A**²⁵ **C**³⁴ **O**³⁸ | οτι καθως **K**⁵¹ | οτι ειμι καθως **K**⁸ | καθημαι **A**²⁰ **O**¹⁴

The reading καθως has zero support outside of **K**. It is a difficult reading due to the lack of a verb and is probably the result of a scribe incorrectly copying the word καθημαι.

8 πενθος **K**⁷⁰ **O**¹⁶ | και πενθος **K**¹⁰ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁴³

Scribes likely added και for stylistic purposes.

13a κινναμωμον **K**⁴ **A**³¹ **C**²⁵ **O**¹⁹ | κινναμωμου **K**³⁴ **A**² **O**²⁰ | κινναμωμου **K**³⁸ **A**² **O**⁹ | κινναμωμον **K**¹ **A**¹¹ **C**² **O**¹¹

The genitive seems to be an inadvertent continuation of the genitives occurring at the end of verse 12 and would have the meaning *articles made of cinnamon*, which is nonsensical.

13b οινον και ελαιον **K**³ **A**³⁷ **C**³⁴ **O**⁴⁶ | ελαιον **K**⁷⁰ **A**² **O**⁹ | ελαιον και οινον **K**¹² **O**⁶

The omission is likely due either to homeoteleuton (οινον και) or homeoarcton (και οινον).

15 και **K**⁶² **O**⁹ | — **K**²¹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁵³

This variant unit must be considered with the one that follows. The two primary options are as follows: (1) include και here and omit it in verse 16, or (2) omit και here and include it in verse 16. (Other iterations do not have a high level of support.) Including και here is a bit awkward, and so it seems likely that scribes would have removed it here and added it before λεγοντες in verse 16.

16a λεγοντες **K**⁴⁸ **A**³ **O**¹³ | και λεγοντες **K**²⁸ **A**²⁸ **C**²⁷ **O**³⁹ | — **K**¹ **A**¹⁴ **O**⁸

See the explanation in the previous variant unit.

16b ουαι **K**¹⁴ **A**⁴³ **C**²⁶ **O**³⁹ | — **K**⁶⁸ **A**² **C**¹ **O**¹⁵

The omission of ουαι is likely due to homeoteleuton and/or homeoarcton.

16c βυσσον **K**⁶³ **A**⁶ **O**¹³ | βυσσινον **K**¹⁸ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**⁴⁸

The substantival adjective and noun are used somewhat interchangeably, and there is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

23 οτι οι **K**²¹ **A**⁴² **C**²⁶ **O**⁴⁵ | οι **K**⁵⁷ **C**¹ **O**⁶ | οτι **K**² **A**³ **O**⁸

The omission of οτι is likely due to homeoteleuton.

Chapter 19

4a επεσον **K**⁵² **A**²³ **C**⁷ **O**³⁸ | επεσαν **K**²⁸ **A**²¹ **C**²⁰ **O**¹³

These are two alternate forms of the second aorist. The preferred form throughout Revelation is επεσον. The external evidence also leans toward επεσον. (See also 11:16b and 17:10.)

4b τω θρονω **K**⁶⁶ **A**³ **O**³³ | του θρονου **K**¹⁵ **A**³⁷ **C**²⁷ **O**³⁶

In Revelation both **K** and **A** have the genitive following the phrase καθημαι επι four times (4:9,10; 5:1,7). In two other instances, **K** has the dative following the phrase while **A** is split between the dative and the genitive (7:10; 21:5). And in four other cases, **K** uses the dative, while **A** uses the genitive (5:13; 6:16; 7:15; 19:4). Since **A** is known to make corrections to **K** readings, it is preferable to follow **K** in these instances. (See also 5:13 and 6:16.)

9 το **K**⁵² **A**³³ **C**²⁵ **O**³⁸ | του **K**²⁹ **A**¹¹ **C**² **O**²²

All lexicons that mention the masculine form of δειπνον say that it was a late arrival. If it did not exist in the first century, it cannot be original. (See also 19:17.)

10 ΕΠΕΣΟΝ **K**⁴⁰ **A**⁹ **C**¹⁹ **O**³⁹ | ΕΠΕΣΑ **K**⁴¹ **A**³⁴ **C**¹⁴ **O**²⁹

These are two alternate forms of the second aorist. In 22:8, επεσον is the clear reading of **K**. (See also 1:17.)

13 ΚΕΚΛΗΤΑΙ **K**⁶⁵ **A**³ **C**¹ **O**²⁷ | ΚΑΛΕΙΤΑΙ **K**¹⁵ **A**⁴¹ **C**²⁶ **O**⁴³

Scribes may have changed κεκληται to καλειται to assimilate this text to 11:8.

14 ΤΑ **K**⁴⁸ **A**⁷ **C**²⁵ **O**²³ | — **K**²⁶ **A**³¹ **C**² **O**³⁵

The omission of τα is likely due to homeoteleuton.

17a ΕΝ **K**⁵⁴ **A**⁴ **O**¹⁷ | — **K**²⁶ **A**⁴¹ **C**²⁷ **O**⁴³

The omission of εν is likely due to homeoteleuton.

17b ΤΟ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΟΥ **K**⁴⁰ **A**⁶ **C**²⁴ **O**²³ | ΤΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΤΟΥ **K**³¹ **A**¹

C¹ **O**²⁴ | ΤΟ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ **A**²⁶ **C**¹ **O**⁷ | ΤΟΝ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ **A**¹⁰ **O**¹

All lexicons that mention the masculine form of δειπνον say that it was a late arrival. If it did not exist in the first century, it cannot be original. The words το μεγα του could easily be misread as του μεγαλου. (See also 19:9.)

19 ΤΟΥ **K**⁵³ **A**² **C**¹ **O**¹⁷ | — **K**²⁶ **A**⁴³ **C**²⁶ **O**⁴³

Scribes may have omitted του to assimilate the text to 12:17.

Chapter 20

2 Ο **K**⁴² **A**¹² **C**²⁷ **O**³² | — **K**³⁶ **A**³² **O**²⁶

Scribes may have omitted the article to assimilate this text to 12:9.

3a ΜΕΤΑ **K**⁵⁹ **O**³⁶ | ΚΑΙ ΜΕΤΑ **K**¹⁶ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**²²

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 11:13, 13:4, and 13:18.)

3b ΛΥΘΗΝΑΙ ΑΥΤΟΝ **K**⁶⁷ **O**³⁵ | ΑΥΤΟΝ ΛΥΘΗΝΑΙ **K**¹⁰ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**²⁵

There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

5 ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΙΠΟΙ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ ΟΥΚ ΕΖΗΣΑΝ ΑΧΡΙ ΤΕΛΕΣΘΗ ΤΑ ΧΙΛΙΑ ΕΤΗ **K**¹⁶ **A**²⁰ **C**²⁶ **O**¹² | {other variations} **K**³ **A**²⁴ **C**¹ **O**²⁵ | — **K**⁵⁹ **A**¹ **O**¹⁶

Although this could be a marginal note that got included in the main text, it seems more likely that this text was unintentionally omitted due to homeoteleuton since **K** has a penchant for such omissions.

6 ΜΕΤ ΑΥΤΟΥ **K**²⁰ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**⁴⁹ | ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ **K**⁵⁵ **O**⁵

The two phrases are very similar, and one could easily be mistaken for the other. The argument could be made that μετ αυτου is an assimilation to 20:4, which states that those who participate in the first resurrection will reign with Christ. Indeed, in 5:10 the author is comfortable speaking about their future reign without explicitly mentioning Christ as the one they will reign with. However, μετα ταυτα is likely just a corruption of μετ αυτου since it has very little support outside of **K** and is not even fully supported by **K**. Furthermore, if μετα ταυτα were original, we might expect to see it before βασιλευσουσι. But μετ αυτου is very natural coming after βασιλευσουσι.

7 ΜΕΤΑ **K**⁸⁰ **A**¹ **O**¹⁵ | ΟΤΑΝ ΤΕΛΕΣΘΗ **K**⁹ **A**²⁵ **C**²⁷ **O**³⁶ | ΟΤΕ ΕΤΕΛΕΣΘΗΣΑΝ **A**¹¹ **O**²

Scribes likely changed μετα to οταν τελεσθη to assimilate this text to 20:5.

8a ΑΥΤΩΝ **K**⁶¹ **A**³ **O**³⁷ | — **K**¹⁵ **A**⁴² **C**²⁷ **O**¹⁹

Scribes likely removed αυτων as being redundant due to the presence of ων before ο αριθμος.

8b ως η **K**³⁴ **A**³³ **C**²⁷ **O**³¹ | ωσει **K**⁴¹ **A**¹² **O**²⁵

This is a reference to Isaiah 10:22, which reads ως η. The reading ωσει is likely the result of itacism.

9 εκυκλευσαν **K**⁵⁰ **A**³ **C**²⁶ **O**¹¹ | εκυκλωσαν **K**²³ **A**⁴¹ **C**¹ **O**⁴²

There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. The two verbs are similar in form and virtually identical in meaning. Consequently there is no compelling reason to depart from the majority **K** reading.

12 τους μεγάλους και τους μικρούς εστωτας **K**⁴ **A**⁴² **C**²⁷ **O**³⁹ | εστωτας **K**⁵³ **A**² **O**⁵ | εστωτας τους μικρούς και τους μεγάλους **K**¹¹ **O**⁵

The omission of τους μεγάλους και τους μικρούς is likely due to homeoteleuton.

12 ηνοιξαν **K**⁵³ **O**⁶ | ηνοιχθησαν **K**¹² **A**¹² **O**²¹ | ηνεωχθησαν **K**³ **A**²⁶ **O**¹⁴ | ανεωχθησαν **A**² **C**²⁷ **O**⁶

Scribes may have found the active form ηνοιξαν to be a bit awkward, as the subject of the verb is not entirely clear. Consequently, scribes likely changed ηνοιξαν to a passive verb to match the passive that appears later in the sentence with the subject βιβλιον. Scribes were not unified, however, in the exact form of the passive verb they chose. Consequently, ηνοιξαν is to be preferred.

13 αυτου **K**⁴⁶ **A**⁴ **O**¹⁶ | αυτων **K**²⁶ **A**⁴⁰ **C**²⁵ **O**³⁷

Scribes likely changed αυτου to αυτων to assimilate the text to the prior verse.

Chapter 21

3 μετ αυτων εσται **K**⁷¹ **A**² **O**³⁴ | εσται μετ αυτων **K**⁹ **A**⁴³ **C**³³ **O**³¹

There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

4a απ αυτων **K**⁶³ **A**¹ **O**⁶ | — **K**¹³ **A**²⁷ **C**³³ **O**⁴⁴

Scribes likely removed απ αυτων as being redundant given the presence of ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν later in the verse.

4b απηλθεν **K**⁶⁶ **A**³ **O**²⁸ | απηλθον **K**¹⁰ **A**⁴⁵ **C**³² **O**³⁵

Plural neuter subjects generally take singular verbs. The argument could be made that **K** scribes changed the plural verb to a singular form, but there is not much evidence for such alterations in **K** when compared to **A**.

5a και **K**²⁷ **A**⁴⁴ **C**²⁵ **O**⁵³ | — **K**⁴⁸ **O**¹

While **A** tends to include και at the beginning of clauses when **K** omits it, in this case the external evidence outweighs any internal considerations.

5 λεγει **K**⁵³ **O**²² | λεγει μοι **K**²¹ **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**²⁸

The phrase λεγει μοι appears nine times in Revelation. Scribes may have added μοι in this verse to assimilate to those other texts, particularly 19:9.

5b πιστοι και αληθινοι του θεου εισι **K**⁶⁴ **O**¹⁷ | αληθινοι και πιστοι εισι **K**² **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**¹² | πιστοι και αληθινοι εισι **O**²² | αληθινοι και πιστοι εισι του θεου **K**⁸ **O**⁴

Scribes likely omitted του θεου to assimilate the text to 22:6. While the argument could be made that **K** scribes changed αληθινοι και πιστοι to πιστοι και αληθινοι to match 22:6, there is not much evidence for such alterations in **K** when compared to **A**. Furthermore, the manuscripts without a family classification favor the word order in **K**, giving further evidence that **K** is not a scribal alteration.

6a και η αρχη και το **K**⁵⁸ **A**⁸ **O**² | η αρχη και το **K**⁸ **A**²⁵ **O**⁴⁷ | αρχη και **K**¹⁴ **A**¹⁴ **C**³³ **O**¹⁷

The reading η αρχη και το is likely a scribal change to assimilate the text to 22:13. The reading αρχη και is likely a scribal change to assimilate the text to the **A** reading in 1:8.

6b αυτω **K**⁷⁶ **O**¹¹ | — **K**⁴ **A**⁴⁷ **C**³³ **O**⁵⁷

Scribes likely removed αυτω as being redundant given the presence of τω διψωντι earlier in the verse.

7 δωσω αυτω **K**⁶⁷ **O**¹⁷ | κληρονομησει **K**⁴ **A**³⁰ **C**²⁶ **O**³⁷

The shift from ο νικων to δωσω is quite abrupt and awkward, which likely prompted scribes to change the text to have a verb matching the nominative ο νικων.

10a αγιαν **K**⁶³ **C**¹ **O**³⁴ | μεγαλην και αγιαν **K**⁸ **A**⁴⁰ **C**¹⁹ | μεγαλην την αγιαν **K**² **A**⁴ **C**²⁵ **O**³

While the argument could be made that the **K** scribes assimilated this text to 11:2, 21:2, and 22:19, the **K** scribes generally avoid assimilating to other texts in Revelation. It seems more likely that **A** scribes and **C** scribes added μεγαλην to assimilate this text to 11:8, 14:8, 16:19, 17:18, 18:10, 18:16, 18:18, 18:19, and 18:21. But in those cases the word μεγας refers to Babylon not to Jerusalem, which here is described as αγιος in contradistinction to Babylon. Nowhere else in the New Testament is Jerusalem referred to as πολις μεγας.

10b εκ **K**⁶⁴ **O**¹⁷ | απο **K**³ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**³⁹

Scribes likely changed εκ to απο to assimilate this text to 20:9 and/or 21:2.

11 κρυσταλλιζοντι **K**⁴⁴ **A**¹⁴ **C**⁶ **O**²⁹ | κρυσταλλιζοντι **K**²⁹ **A**²⁹ **C**²⁰ **O**²⁷

This verb was apparently invented by the author of Revelation. There is no compelling internal evidence to prefer one spelling over the other. The noun form is spelled with two lambdas.

12a δεκαδυο **K**⁴⁹ **C**² **O**¹³ | δωδεκα **K**¹⁷ **A**²³ **C**²² **O**²⁷ | ιβ' **K**⁷ **A**¹⁰ **C**³ **O**¹¹

Scribes likely changed δεκαδυο to δωδεκα to assimilate to the other two occurrences of δωδεκα in this verse.

12b υιων **K**⁵⁴ **A**³ **C**¹ **O**³¹ | των υιων **K**⁵ **A**¹⁸ **C**²⁵ **O**¹¹ | του **K**⁹ **A**²² **C**¹ **O**⁹

The word των does not appear before υιων ισραηλ in a similar construction in 7:4. Scribes likely added των in this verse for stylistic purposes.

15 και το τειχος αυτης **K**¹⁷ **A**⁴² **O**⁵⁰ | — **K**⁶² **A**⁴ **C**³³ **O**¹⁴

This omission of και το τειχος αυτης is likely due to homeoteleuton.

16 δεκαδυο **K**⁵⁹ **C**¹ **O**¹³ | δωδεκα **K**¹⁰ **A**³² **C**²³ **O**³³ | ιβ' **K**³ **A**¹¹ **C**³ **O**⁷

Scribes likely changed δεκαδυο to δωδεκα to match the other occurrences of δωδεκα in this chapter.

17 και **K**⁷⁵ **A**¹ **O**¹⁵ | και εμετρησε **K**⁴ **A**³⁹ **C**³³ **O**⁴¹

Scribes likely added εμετρησε to assimilate this text to the previous verse.

18 υαλω **K**⁴⁶ **A**²⁷ **C**² **O**²⁷ | υελω **K**²⁸ **A**¹⁷ **C**²⁵ **O**²⁶

Scribes may have written υελω to conform to the spelling in verse 21. External evidence leans toward υαλω.

20a χρυσοπρασος **K**³⁷ **A**⁴⁰ **C**²⁶ **O**⁴⁷ | χρυσοπασος **K**²⁶ **O**¹

External evidence strongly favors χρυσοπρασος, which is the standard spelling. A **K** scribe may have inadvertently dropped the letter rho after the letter pi.

20b αμεθυσος **K**⁴⁹ **A**³⁹ **C**³⁰ **O**⁴⁶ | αμεθυστος **K**³⁰ **A**⁴ **O**¹⁶

These are two alternate spellings of the same word with no compelling internal evidence to prefer one over the other. However, the external evidence leans heavily toward αμεθυσος.

23 αυτη γαρ η **K**⁶⁴ **C**¹ **O**¹⁶ | αυτη η γαρ **K**⁹ **A**¹⁹ **O**²⁹ | εν αυτη η γαρ **K**³ **A**⁶ **C**²⁶ **O**⁶ | αυτην η γαρ **A**¹⁸ **O**⁶

All of the readings except the first one pair αυτη[ν] with φαινωσι, while the first reading pairs αυτη with η δοξα. Both options make good sense. Since **A** is split across two readings, the primary **K** reading is to be preferred.

24 αυτω δοξαν και την τιμην των εθνων **K**⁴¹ **C**¹ **O**⁵ | αυτω δοξαν και τιμην των εθνων **K**³⁰ **O**⁶ | την δοξαν και την τιμην αυτων **A**⁴ **C**²⁶ **O**⁹ | την δοξαν αυτων **A**²⁹ **O**²²

The **A** scribes and the **C** scribes likely removed the word αυτω because the referent is not clear from the immediate context. Although the argument could be made that **K** scribes changed αυτων to των εθνων to assimilate this text to verse 26, **K** scribes generally avoid assimilating to other texts in Revelation. If they were indeed doing so, they likely would have included την before δοξαν as in verse 26. Rather, the **A** scribes and **C** scribes likely changed των εθνων to αυτων to make it clear that the kings were bringing *their own* glory and honor to the city (not the glory and honor of other nations). The only difference between the two main **K** readings is the inclusion or omission of την before τιμην. Some scribes may have removed την to match the anarthrous δοξαν. If την was not present in the original, there would be no reason to add it.

26 ινα εισελθωσι **K**⁷⁰ **A**⁹ **C**¹ **O**¹³ | — **K**⁶ **A**³⁴ **C**²⁵ **O**⁴³

Based on the prepositional phrase εις αυτην in this verse and in verse 24, some scribes may have understood that the kings had already entered the city, thus making ινα εισελθωσι a redundant statement that should be removed.

27 και ο ποιων **K**⁵⁸ **A**² **O**²⁵ | και ποιουν **K**¹⁵ **A**²⁹ **C**³² **O**²⁷ | και ποιων **K**³ **O**¹³ | ποιουν **A**¹⁰ **O**²

Scribes likely changed the masculine to neuter to assimilate to the neuter adjective κοινον.

Chapter 22

1 καθαρων **K**¹⁴ **A**³⁹ **C**²⁵ **O**²⁶ | — **K**⁶¹ **C**¹ **O**²⁷

This omission of καθαρων is likely due to homeoteleuton.

2 αποιδους εκαστον **K**³⁰ **O**¹² | εκαστον αποιδους **K**² **A**¹⁷ **C**²⁵ **O**⁸ | εκαστον αποιδουν **K**⁷ **A**²² **O**²³ | αποιδους εκαστος **K**²³ **C**¹ **O**⁶ | αποιδουν εκαστον **K**⁹ **O**¹

There is not a significant difference in meaning with respect to the word order. Thus, there is no compelling reason to depart from the word order we find in the two primary **K** readings. When comparing those two readings, it is clear that the first reading would be more likely to give rise to the second as scribes changed εκαστον to εκαστος to match the masculine gender of the participle.

3 λατρευουσιν **K**⁴⁴ **A**³⁴ **C**²² **O**⁴³ | λατρευουσιν **K**²⁹ **A**⁷ **C**⁴ **O**¹⁴

The argument could be made that λατρευουσιν was changed to λατρευουσιν to match the future tense of the preceding verses. However, it is also possible that scribes inadvertently omitted the first sigma in λατρευουσιν. The external evidence leans heavily toward λατρευουσιν.

5α εκει **K**¹² **A**³⁹ **C**²⁶ **O**²⁹ | ετι **K**² **O**²⁰ | — **K**⁵⁵ **O**⁴

This omission of *εκει* may be due to homeoteleuton, or it could simply be an inadvertent omission.

5b ου χρεια **K**⁵⁵ **O**¹⁰ | χρειαν ουκ εχουσι **K**¹³ **A**⁴² **C**²⁶ **O**²⁵

Scribes likely changed ου χρεια to χρειαν ουκ εχουσι to bring the text into conformity with 21:23.

5c λυχνου και φωτος **K**⁵⁴ **O**¹² | λυχνου και φωτος ηλιου **K**⁵ **A**²² **C**²⁶ **O**¹⁵ | φωτος λυχνου και φωτος ηλιου **K**² **A**² **O**¹³ | λυχνου και φως ηλιου **K**⁵ **A**¹⁰ **O**² | φως λυχνου και φως ηλιου **A**⁴ **O**⁶

Scribes likely added ηλιου to bring the text into conformity with 21:23.

8a οτε ειδον **K**⁴¹ **O**¹² | εβλεψα **K**¹³ **A**³⁹ **C**²⁴ **O**²⁴ | ειδον **K**¹² **O**⁸ | οτε ιδον **K**⁵ **O**⁴
The second reading appears to be an effort to assimilate to the word βλεπων earlier in the verse while also removing the redundant οτε. It seems unlikely that scribes would change εβλεψα to οτε ειδον if εβλεψα were original.

8b δεικνυοντος **K**³⁶ **A**³⁴ **O**²⁸ | δεικνυοντος **K**³² **A**⁵ **C**²⁵ **O**²²

These are two alternate spellings of the same word. There is no compelling internal evidence to prefer one over the other. Consequently, δεικνυοντος is preferable due to the weight of the external evidence, particularly from **A**.

15 πας **K**⁵⁹ **A**³ **C**²⁴ **O**²² | πας ο **K**¹³ **A**³⁸ **C**² **O**³¹

It seems likely that scribes added the article for stylistic purposes, although it is interesting that most of the **C** scribes do not add it. There is no compelling reason to depart from **K**.

Chapter 3

1 και **K**⁷⁹ **O**¹⁸ | οτι **K**⁴ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁴²

Scribes may have changed και to οτι to draw a stronger connection between ονομα and ζης. However, both readings make sense, and there is no compelling reason to depart from **K**.

2a στηρισον **K**⁴⁶ **A**³ **C**²³ **O**¹⁹ | στηριξον **K**¹¹ **A**³⁰ **C**³ **O**²⁵ | τηρησον **K**²⁷ **A**¹³ **C**¹ **O**⁸

Some scribes may have inadvertently dropped the initial sigma and subsequently changed ι to η. The words στηρισον and στηριξον are different forms of the same word with no compelling internal evidence to choose one over the other. Thus, the reading with greater support from **K** manuscripts is preferred.

2b εμελλες αποβαλλειν **K**⁴¹ **A**¹ **O**¹² | ημελλες αποβαλλειν **K**³⁶ **A**⁹ **O**⁶ | εμελλον αποθανειν **K**¹ **A**¹⁷ **O**²³ | εμελλες αποβαλειν **K**¹ **A**² **C**²⁶ **O**⁵ | εμελλον αποθνησκειν **K**¹ **A**¹³ **C**¹ **O**² | μελλει αποθανειν **K**¹ **O**³

A is divided between three readings and is not of much help here. **K** clearly reads αποβαλλειν but is closely split between εμελλες and ημελλες, which are different spellings of the same word. **K** prefers εδυνατο over ηδυνατο in 5:3, 7:9, 14:3, and 15:8. So, in this case εμελλες is preferred over ημελλες. (See also 10:4.)

3a και ηκουσας και τηρει **K**⁴ **A**³⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁵ | — **K**⁸⁰ **A**¹ **O**¹⁴

The omission of και ηκουσας και τηρει is likely due to homeoarcton.

3b γνωση **K**⁶⁸ **O**³⁸ | γνως **K**¹⁵ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**²²

The words ου μη generally anticipate the use of the subjunctive. It seems that scribes would be more likely to change the future indicative to an aorist subjunctive than vice versa.

5 ουτος **K**³⁵ **A**⁴⁰ **C**³ **O**⁴² | ουτω[ς] **K**³⁰ **A**⁶ **C**²⁴ **O**¹⁹

Both variants make good sense, and scribes frequently use the letters ο and ω interchangeably. However, the external evidence of **A** and **O** favors ουτος.

7 φιλαδελφεια **K**⁴⁶ **A**²⁷ **C**²⁷ **O**³⁰ | φιλαδελφια **K**³⁹ **A**¹⁸ **O**²⁹

Manuscripts are nearly evenly split. However, 1:11 leans toward φιλαδελφεια.

12a απο **K**⁶⁰ **O**²⁹ | εκ **K**²⁴ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³¹

The repetition of απο is the harder reading stylistically. It seems that scribes would be more likely to change απο to εκ than vice versa.

12b ονομα **K**⁷² **A**⁴ **O**²⁴ | ονομα μου **K**¹² **A**⁴² **C**²⁷ **O**³⁷

In 2:17, the author suggests that the new name is not the name of Christ. The phrase το ονομα το καινον in 3:12 appears to be a reference to the Septuagint translation of Isaiah 62:2, which reads το ονομα το καινον in some manuscripts and το ονομα σου το καινον in other manuscripts. Regardless of which variant the author of Revelation may have had in mind, the text would be referring to a new name the person was to receive rather than to a new name that Christ was to receive. Consequently, the omission of μου appears to make better sense of the Isaiah 62:2 reference. While το ονομα το καινον may seem awkward at first glance, the definite article is likely used in a possessive sense. The addition of μου may also be an assimilation to 2:3, 2:13, and 3:8, which all have the phrase το ονομα μου.

19 ζηλευε **K**⁷⁴ **O**³² | ζηλωσον **K**³ **A**⁴⁵ **C**²⁶ **O**³¹

Scribes may have changed the present ζηλευε to the aorist ζηλωσον to bring the command into conformity with the aorist command that follows. However, the author mixes present and aorist commands elsewhere, such as in 2:5. (See also 11:1.)

Chapter 4

2 ευθεως **K**⁷⁷ **O**¹⁶ | και ευθεως **K**⁷ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁶

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:4, 11:13, 13:4, 13:18, and 20:3.)

4 κυκλοθεν **K**⁶² **O**⁷ | και κυκλοθεν **K**¹⁷ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴⁸

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 11:13, 13:4, 13:18, and 20:3.)

7 ζων **K**⁷ **A**⁴⁸ **C**³⁴ **O**⁴⁸ | — **K**⁷⁵ **A**¹ **O**³⁰

The omission of ζων is likely due to homeoteleuton.

8a και **K**⁵⁶ **A**³¹ **C**¹ **O**²⁴ | και τα **K**³⁶ **A**¹⁹ **C**³³ **O**⁵⁵

The absence of the article is the more difficult reading, so it is surprising that **A** leans towards its omission. It seems more likely that scribes would add τα than remove it.

8b αγιος (3 times) **K**³² **A**⁴¹ **C**² **O**⁴² | αγιος (9 times) **K**⁴² **A**³ **C**²⁴ **O**¹⁷

The external support for αγιος appearing nine times is rather weak. If the nine-time occurrence of αγιος were original, it would be hard to imagine scribes intentionally omitting six of the references, which could be perceived as diminishing the holiness of God. It is easier to imagine scribes expanding the text to magnify the holiness of God.

Chapter 5

8 προσευχαι **K**⁴² **A**⁸ **O**¹⁸ | προσευχων **K**³⁴ **O**² | αι προσευχαι **K**⁶ **A**³⁶ **C**²⁷ **O**³⁹

The reading προσευχων is grammatically awkward, as the reader anticipates a form of προσευχη that will match the case of the relative pronoun αι. While προσευχαι flows better grammatically, the sense is more difficult, as it equates the golden bowls

themselves with the prayers of the saints rather than the incense inside the bowls. Because both readings have difficulties, preference is given to προσευχαι, which has a much greater level of external support when considering the additional support of the reading αι προσευχαι. The addition of the article before προσευχαι is likely a scribal adjustment for stylistic purposes.

10 βασιλευσουσιν **K**⁵⁰ **A**³² **C**³¹ **O**⁴⁰ | βασιλευουσιν **K**⁴¹ **A**¹⁹ **C**³ **O**²⁸

According to 20:6, the reigning will happen in the future. The argument could be made that scribes altered the present to the future in light of 20:6, however it may simply be that a scribe inadvertently dropped the first sigma. The external evidence leans toward βασιλευσουσιν.

13 τω θρονω **K**⁶⁰ **O**²³ | του θρονου **K**²⁰ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁷

In Revelation both **K** and **A** have the genitive following the phrase καθημαι επι four times (4:9,10; 5:1,7). In two other instances, **K** has the dative following the phrase while **A** is split between the dative and the genitive (7:10; 21:5). And in four other cases, **K** uses the dative, while **A** uses the genitive (5:13; 6:16; 7:15; 19:4). Since **A** is known to make corrections to **K** readings, it is preferable to follow **K** in these instances. (See also 6:16 and 19:4b.)

Chapter 6

10 φωνην μεγαλην **K**⁷¹ **C**¹ **O**¹⁶ | φωνη μεγαλη **K**¹¹ **A**⁴⁶ **C**²⁶ **O**⁴⁴

The dative is more natural and occurs nine other times in Revelation in similar constructions. Thus, it seems more likely that scribes would change the accusative to dative than vice versa.

11 αυτοις **K**⁸⁵ **O**¹⁰ | αυτοις εκαστω **K**⁶ **A**²⁹ **C**³² **O**⁵⁵

Scribes likely added εκαστω to clarify that each person was to receive a robe rather than there being only one robe given to them all.

14 ελισσομενος **K**⁶³ **A**⁷ **O**²¹ | ελισσομενον **K**¹⁷ **A**⁶ **C**²⁷ **O**³¹ | ειλισσομενον **K**¹ **A**²² **O**⁵ | ειλισσομενος **K**³ **A**¹⁰ **O**⁴

The neuter ελισσομενον is far more natural here as it pairs nicely with the preceding word βιβλιον. The masculine ελισσομενος pairs with ουρανος, but it is a bit awkward due to the separation between the two words. Thus, it seems more likely that scribes would change ελισσομενος to ελισσομενον than vice versa.

16 τω θρονω **K**⁷¹ **O**²⁰ | του θρονου **K**¹¹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁰

In Revelation both **K** and **A** have the genitive following the phrase καθημαι επι four times (4:9,10; 5:1,7). In two other instances, **K** has the dative following the phrase while **A** is split between the dative and the genitive (7:10; 21:5). And in four other cases, **K** uses the dative, while **A** uses the genitive (5:13; 6:16; 7:15; 19:4). Since **A** is known to make corrections to **K** readings, it is preferable to follow **K** in these instances. (See also 5:13 and 19:4b.)

Chapter 7

11 αυτου **K**⁷⁵ **O**²² | — **K**⁸ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁷

The omission of αυτου could be due to homeoteleuton. However, the omission may also be intentional, as the referent of αυτου is not immediately clear from the context, making the possessive pronoun is stylistically awkward. It seems more likely that scribes would either intentionally or unintentionally omit αυτου than add it.

14 επλυναν **K**³¹ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**⁴⁹ | επλατυναν **K**⁵² **A**² **O**¹¹

Scribes may have either inadvertently dropped the letters $\alpha\tau$ or intentionally changed the text to read $\epsilon\pi\lambda\nu\alpha\nu$, thinking that it made better sense. However, Pseudo-Athanasius in *Four Discourses against the Arians* misquotes Revelation 22:14 as, “Blessed are those who broaden their robes.” Thus, the idea of a broadened robe carrying positive connotations was not a foreign concept. This is also evidenced to a certain extent by the scribes and Pharisees who made their tassels long to receive public recognition (Matthew 23:5). In Ancient Rome, senators wore robes with broad purple stripes, offering a larger and more obvious field for elaboration. Thus, the idea of broad clothing marking status conferred on those coming out the great tribulation is not without merit. Nevertheless, $\epsilon\pi\lambda\nu\alpha\nu$ makes better sense in conjunction with $\epsilon\lambda\epsilon\upsilon\kappa\alpha\nu\alpha\nu \epsilon\nu \tau\omega \alpha\iota\mu\alpha\tau\iota \tau\omicron\upsilon \alpha\rho\nu\iota\omicron\upsilon$. Given the weight of the external evidence, preference is given to $\epsilon\pi\lambda\nu\alpha\nu$.

Chapter 8

3 $\delta\omega\sigma\eta$ **K**⁵⁰ **A**²² **C**⁷ **O**²⁷ | $\delta\omega\sigma\epsilon\iota$ **K**³⁰ **A**²² **C**²⁰ **O**³¹

The word $\iota\alpha$ is usually followed by a subjunctive. The reading $\delta\omega\sigma\epsilon\iota$ is likely the result of itacism.

13 $\tau\omicron\upsilon\varsigma \kappa\alpha\tau\omicron\iota\kappa\omicron\upsilon\nu\tau\alpha\varsigma$ **K**⁸² **O**²⁶ | $\tau\omicron\iota\varsigma \kappa\alpha\tau\omicron\iota\kappa\omicron\upsilon\sigma\iota\nu$ **K**² **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**³⁶

The word $\omicron\upsilon\alpha\iota$ is more naturally followed by the dative. It seems more likely that scribes would change the accusative to dative than vice versa.

Chapter 9

2 $\kappa\alpha\iota \eta\nu\omicron\iota\zeta\epsilon \tau\omicron \varphi\rho\epsilon\alpha\rho \tau\eta\varsigma \alpha\beta\upsilon\sigma\sigma\omicron\upsilon$ **K**⁴ **A**³⁵ **C**²⁶ **O**⁴⁶ | — **K**⁷⁹ **A**⁷ **O**¹⁷

The omission of $\eta\nu\omicron\iota\zeta\epsilon \tau\omicron \varphi\rho\epsilon\alpha\rho \tau\eta\varsigma \alpha\beta\upsilon\sigma\sigma\omicron\upsilon$ is likely due to homeoteleuton.

11 $\alpha\beta\beta\alpha\delta\omega\nu$ **K**²⁶ **A**³⁶ **C**¹² **O**⁹ | $\alpha\beta\alpha\delta\delta\omega\nu$ **K**²⁰ **O**⁶ | $\alpha\beta\beta\alpha\delta\omega\nu$ **K**¹⁰ **O**¹¹ | $\alpha\beta\beta\alpha\delta\delta\omega\nu$ **K**¹⁴ **A**¹ **O**⁵ | $\alpha\beta\beta\alpha\delta\delta\omega\nu$ **K**² **A**¹ **C**¹¹ **O**⁶ | $\alpha\beta\alpha\delta\delta\omega\nu$ **K**² **C**³ **O**¹⁰ | $\alpha\beta\alpha\delta\omega\nu$ **K**⁴ **A**⁴ **O**⁷

There is no compelling internal evidence to prefer one spelling over another. Consequently, $\alpha\beta\beta\alpha\delta\omega\nu$ is preferred due to the weight of the external evidence.

14 $\lambda\epsilon\gamma\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ **K**⁷³ **O**²³ | $\lambda\epsilon\gamma\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu$ **K**⁷ **A**³⁷ **C**²⁶ **O**³⁶

The word $\lambda\epsilon\gamma\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu$ agrees in gender with $\varphi\omega\nu\eta\nu \mu\iota\alpha\nu$. The word $\lambda\epsilon\gamma\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ appears to be an awkward assimilation to $\theta\epsilon\omicron\upsilon$. It seems more likely that scribes would change $\lambda\epsilon\gamma\omicron\nu\tau\omicron\varsigma$ to $\lambda\epsilon\gamma\omicron\upsilon\sigma\alpha\nu$ than vice versa.

20 $\kappa\alpha\iota \tau\alpha \chi\alpha\lambda\kappa\alpha$ **K**⁶ **A**⁴¹ **C**²⁷ **O**³¹ | $\kappa\alpha\iota \chi\alpha\lambda\kappa\alpha$ **A**⁴ **O**¹² | — **K**⁷⁸ **O**¹⁷

The omission of $\kappa\alpha\iota \tau\alpha \chi\alpha\lambda\kappa\alpha$ is likely due to homeoarcton.

21 $\varphi\alpha\rho\mu\alpha\kappa\omega\nu$ **K**⁶⁶ **O**³⁰ | $\varphi\alpha\rho\mu\alpha\kappa\epsilon\iota\omega\nu$ **K**¹² **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**³¹

Both words can be used to mean *sorcery*. Scribes may have changed $\varphi\alpha\rho\mu\alpha\kappa\omega\nu$ to $\varphi\alpha\rho\mu\alpha\kappa\epsilon\iota\omega\nu$ to match the author's use of a form of $\varphi\alpha\rho\mu\alpha\kappa\epsilon\iota\alpha$ in 18:23.

Chapter 10

4 $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$ **K**⁴³ **A**³⁰ **C**²⁷ **O**³⁸ | $\eta\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$ **K**⁴⁰ **A**¹⁵ **O**²³

K prefers $\epsilon\delta\upsilon\nu\alpha\tau\omicron$ over $\eta\delta\upsilon\nu\alpha\tau\omicron$ in 5:3, 7:9, 14:3, and 15:8, so $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$ is preferable. The overall external evidence also leans toward $\epsilon\mu\epsilon\lambda\lambda\omicron\nu$. (See also 3:2b.)

Chapter 11

1 $\epsilon\gamma\epsilon\iota\rho\epsilon$ **K**⁴⁸ **A**²⁶ **C**² **O**³⁰ | $\epsilon\gamma\epsilon\iota\rho\alpha\iota$ **K**³⁶ **A**¹⁵ **C**²² **O**²⁶

Scribes may have changed the present $\epsilon\gamma\epsilon\iota\rho\epsilon$ to the aorist $\epsilon\gamma\epsilon\iota\rho\alpha\iota$ to bring the command into conformity with the aorist command that follows. However, the author mixes present and aorist commands elsewhere, such as in 2:5. (See also 3:19.)

4 ΕΣΤΩΤΕΣ **K**⁶³ **O**²⁴ | ΕΣΤΩΣΑΙ **K**¹⁹ **A**⁴⁵ **C**²⁵ **O**³⁶

The word ΕΣΤΩΣΑΙ agrees in gender with the antecedent λυχνιαι, while ΕΣΤΩΤΕΣ agrees with the more distant antecedent ουτοι. It seems more likely that scribes would change ΕΣΤΩΤΕΣ to agree with λυχνιαι than change ΕΣΤΩΣΑΙ to agree with ουτοι.

13 ΕΝ **K**⁸⁰ **O**¹⁵ | ΚΑΙ ΕΝ **K**² **A**⁴⁶ **C**²⁶ **O**⁴⁷

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 13:4, 13:18, and 20:3.)

15 ΛΕΓΟΝΤΕΣ **K**⁴⁴ **O**¹⁰ | ΛΕΓΟΥΣΑΙ **K**³⁹ **A**⁴⁷ **C**²⁶ **O**⁵¹

Because ΛΕΓΟΥΣΑΙ agrees in gender with the antecedent φωναι, it seems more likely that scribes would change ΛΕΓΟΝΤΕΣ to ΛΕΓΟΥΣΑΙ than vice versa. **K** uses a masculine participle with φωνη in 9:14 as well. Although the external evidence weighs heavily in favor of ΛΕΓΟΥΣΑΙ, it may simply mean that many scribes picked up on this particular correction.

16α ΟΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΟΙ ΚΑΘΗΝΤΑΙ **K**⁶⁸ **O**²⁰ | ΟΙ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΘΗΜΕΝΟΙ **K**³ **A**¹⁸ **C**²⁶ **O**¹³ | ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΘΗΜΕΝΟΙ **A**²⁷ **O**⁴

The first reading is a much harder reading stylistically. It is unlikely the scribes would change the second or third readings to the first reading. The omission of του θρονου might be due to homeoarcton.

16β ΕΠΕΣΟΝ **K**⁵⁰ **A**²⁹ **C**²⁵ **O**³⁴ | ΕΠΕΣΑΝ **K**³³ **A**¹⁸ **C**¹ **O**²⁷

These are two alternate forms of the second aorist. The preferred form throughout Revelation is ΕΠΕΣΟΝ. The external evidence also leans toward ΕΠΕΣΟΝ. (See also 17:10 and 18:23)

19 ΗΝΟΙΧΘΗ **K**⁷⁹ **O**¹⁵ | ΗΝΟΙΓΗ **K**⁴ **A**⁴⁶ **C**²⁶ **O**⁴⁵

The only difference is that ΗΝΟΙΧΘΗ is first aorist and ΗΝΟΙΓΗ is second aorist. The author writes ΗΝΟΙΓΗ in 15:5, but he writes ΗΝΕΩΧΘΗ (an alternate spelling of the first aorist) in 20:12. Thus, there is no compelling reason to depart from **K**.

Chapter 12

No variant units are treated in chapter 12.

Chapter 13

4 ΤΙΣ **K**⁷¹ **A**² **O**¹⁸ | ΚΑΙ ΤΙΣ **K**¹⁰ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴³

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 11:13, 13:18, and 20:3.)

8α ΑΥΤΟΥ **K**⁷¹ **A**¹¹ **O**²⁴ | ΑΥΤΩ **K**¹¹ **A**³⁶ **C**²⁷ **O**³⁷

In 14:7 the author writes ΑΥΤΟΥ after προσκυνεω. In 19:10, he writes ΑΥΤΩ after προσκυνεω. Thus, there is no strong argument from internal evidence to prefer one over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

8β ΩΝ ΟΥ **K**³⁴ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁴³ | ΩΝ ΟΥΤΕ **K**⁴⁶ **O**⁵

The word following this variant is γεγραπται. In uncial script, the letters τε and γε look very similar (ΤΕ | ΓΕ). A scribe may have read ΓΕ as ΤΕ and written ουτε. He may have then looked at his exemplar again and seen the same two letters as ΓΕ and written γεγραπται, creating an addition due to imprecise dittography. Whatever the case may be, the external evidence outweighs any considerations from internal evidence.

10 ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μάχαιρα **K**⁵ **A**²³ **C**³⁴ **O**⁴³ | δεῖ αὐτὸν **K**⁸⁰ **O**⁵ | ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μάχαιρα **A**¹² **O**²

While the argument could be made that the terseness of the second reading gave rise to alternate readings to fill in the gaps, the second reading is simply nonsensical; some text seems to be omitted. Consequently, the first reading is preferred due to the weight of external evidence outside of **K**.

11 δύο **K**⁹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁴⁸ | — **K**⁷² **A**¹ **O**¹¹

Whenever horns are mentioned in Revelation, the number of horns is stated explicitly as carrying symbolic meaning. The same would be true here in which the two horns represent the two beasts. Due to the penchant for omission in the **K** archetype and the weight of the external evidence, it is preferable to include δύο.

16α δώσωσιν αὐτοῖς χαραγμὰτα **K**⁴⁴ **O**¹¹ | δώσιν αὐτοῖς χαραγμὰτα **K**⁶ **C**³⁴ **O**⁵ | δώσιν αὐτοῖς χαραγμὰ **A**²¹ **O**¹⁵ | δώσουσιν αὐτοῖς χαραγμὰτα **K**²⁴ **O**⁴ | δώσωσιν αὐτοῖς χαραγμὰ **K**⁶ **A**¹⁰ **O**³ | δώσουσιν αὐτοῖς χαραγμὰ **A**⁷ **O**³

A is highly fragmented for this variant unit. Consequently, the only viable option is one of the **K** readings. **K** is split primarily between the subjunctive δώσωσιν and the indicative δώσουσιν. The word ἰνα generally anticipates the use of the subjunctive. While the argument could be made that it would be more likely for scribes to change δώσουσιν to δώσωσιν, in this case the external evidence leans heavily toward a subjunctive verb form.

16β χεῖρος **K**⁶³ **O**⁶ | τῆς χεῖρος **K**¹⁹ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁴⁶

Scribes may have added the article for stylistic purposes. However, in 8:4 and 19:2 the author also uses an anarthrous χεῖρος followed by a possessive pronoun.

18 ὁ **K**⁷³ **O**²⁴ | καὶ ὁ **K**⁸ **A**³⁷ **C**²⁷ **O**³⁵

Scribes may have added καὶ as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including καὶ at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 11:13, 13:4, and 20:3.)

Chapter 14

3 οὐδεὶς **K**³¹ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁵⁶ | οὐδε εἰς **K**⁴⁹ **A**² **O**⁵

A scribe may have read the first four letters of the word οὐδεὶς as οὐδε, written οὐδε in his manuscript, looked at the manuscript again to see εἰς, and written εἰς, thereby creating an addition due to dittography. Whatever the case may be, the external evidence outweighs any considerations from internal evidence.

4 εἰς **K**⁷⁵ **O**²⁰ | εἰς **K**⁶ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁹

In the New Testament the words εἰς and εἰς are used interchangeably after οπου. There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no reason to depart from **K**.

8 αὐτῆς **K**³⁹ **A**³⁵ **C**²⁴ **O**⁴⁸ | ταύτης **K**³⁸ **O**⁸

The word ταύτης is a very difficult reading because there is no clear referant that the word seems to be pointing to. The word αὐτῆς follows πορνεία in 2:21, 17:2, 17:4, and 19:2. While an argument could be made that scribes changed ταύτης to the more familiar and stylistically preferable αὐτῆς, the reading ταύτης appears to simply be a copying error, as it differs from αὐτῆς by only one letter. Furthermore, the external evidence strongly favors αὐτῆς.

14 υἱὸν **K**⁵¹ **A**⁸ **O**¹¹ | υἱὸν **K**²⁶ **A**²⁹ **C**²⁷ **O**⁴⁹

It seems more likely that scribes would change υιον to the more natural υιω than vice versa. (See also 1:13.)

16 τη νεφελη **K**⁶³ **O**³ | την νεφελην **K**²² **A**³⁴ **C**³³ **O**⁵² | της νεφελης **K**⁴ **A**¹³ **O**¹⁷
K uses the dative in 7:10 as well. Scribes likely changed the dative to an accusative to match 14:14. Other scribes likely changed the dative to a genitive to match 14:15.

18a εν κραυγη **K**⁵⁴ **A**⁷ **O**²⁹ | κραυγη **K**²⁶ **A**⁴¹ **C**³² **O**²⁵ | φωνη **K**⁴ **A**¹ **O**¹⁶
The omission of εν is likely due to homeoteleuton.

18b ηκμασεν η σταφυλη της γης **K**⁸³ **O**¹² | ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης **A**⁴¹ **C**³² **O**⁴³

Both readings make good sense. In Matthew 7:16 and Luke 6:44, the singular form is used in a collective sense as it is here in **K**, but perhaps some scribes preferred to change it to the plural. There is no compelling reason to depart from **K**.

19 εξεβαλεν **K**⁷² **O**¹⁶ | εβαλεν **K**¹⁰ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴¹

Scribes likely changed εξεβαλεν to εβαλεν to match εβαλεν later in the verse and because the use of εξεβαλεν is a bit awkward with the preposition εις.

Chapter 15

2a του θηριου και εκ της εικονος **K**² **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**³⁸ | της εικονος και εκ του θηριου **K**⁷⁵ **O**⁶

The second reading is by far the harder reading. If the second reading were original, it would not be surprising if scribes changed it to the first reading to match the pattern used elsewhere (14:9,11; 16:2; 19:20; 20:4). However, the second reading is so difficult that it is borderline nonsensical. Therefore, the strong external evidence for the first reading makes it the preferable choice.

2b τας **K**⁵⁷ **A**¹ **O**²⁷ | — **K**²⁶ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁴

The omission of τας is likely due to homeoteleuton.

3 δουλου **K**⁷⁴ **O**⁴⁷ | του δουλου **K**⁷ **A**⁵² **C**³³ **O**²⁸

Scribes may have added του before δουλου to bring the phrase into alignment with the phrase του αρνιου later in the verse.

4a δοξαση **K**⁴¹ **A**¹⁵ **C**²⁶ **O**²⁷ | δοξασει **K**⁴² **A**³² **C**¹ **O**³³

The subjunctive fits the context better, as the preceding verb is also a subjunctive. While the argument could be made that scribes would have been more likely to change the indicative to the subjunctive than vice versa, it is also possible that δοξασει is simply the result of itacism.

4b παντες **K**⁷¹ **O**²⁶ | παντα τα εθνη **K**¹² **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**²⁹

Scribes likely changed παντες to παντα τα εθνη to assimilate the text to 12:5, 14:8, 18:3, and 18:23.

6 πληγας **K**⁷² **O**¹⁷ | πληγας εκ του ναου **K**² **A**⁴⁴ **C**¹ **O**³⁸ | πληγας εκ του ουρανου **C**²⁶ **O**⁴ | {εκ του ναου before οι εχοντες} **K**⁸

The addition of εκ του ναου may be an assimilation to 14:17. If so, some scribes added εκ του ναου before οι εχοντες and others added it after πληγας. The desire on the part of scribes to make the location explicit is evidenced by the fact that **C** includes the phrase εκ του ουρανου rather than εκ του ναου, which is a variation that still seeks to align with 14:17. But because of the lack of unity regarding the prepositional phrase, it is preferable to follow the primary **K** text. (See also 16:1b.)

8 εκ του καπνου **K**⁷⁰ **O**¹⁶ | του καπνου **K**⁸ **O**¹ | καπνου **K**¹ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**⁴⁴

In the New Testament, the genitive of content is not generally preceded by a preposition or an article. Stylistically, the first reading is a bit awkward, which might have prompted scribes to remove the words *εκ του*.

Chapter 16

1a μεγαλης φωνης **K**⁵⁶ **A**¹ **O**⁶ | φωνης μεγαλης **K**²⁵ **A**⁴² **C**²⁷ **O**⁵³

Scribes likely changed the order to φωνης μεγαλης to bring the phrase into alignment with 11:12 and 21:3.

1b λεγουσης **K**⁸⁰ **O**¹⁶ | εκ του ναου λεγουσης **K**¹ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**⁴⁰

This may be an assimilation to 14:17. (See also 15:6.)

3 ψυχη **K**⁷⁸ **O**¹⁸ | ψυχη ζωσα **K**⁴ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁴ | ψυχη ζωης **K**¹ **O**⁸

Scribes likely added ζωσα to bring the text into alignment with Genesis 1:24. Other scribes likely added ζωης to bring the text into alignment with Genesis 1:30.

5 ει ο ων και ο ην ο οσιος **K**²⁰ **A**²⁶ **C**²⁷ **O**²⁰ | ει ο ων και ος ην ο οσιος **K**³⁴ **O**¹ | ει ο ων και ο ην ο οσιος **K**¹⁷ **O**¹⁷ | ει ο ων και ο ην και ο οσιος **K**¹ **A**¹⁰ **O**⁹ | ει ο ων και ος ην ο οσιος **K**⁷

K is split between three main readings, so preference is given to the primary **A** reading, which also has the greatest level of manuscript support overall. While one could make the argument that the second reading gave rise to the other readings, the degree of difficulty of the reading arouses suspicion that it was corrupt in the **K** archetype.

8 τεταρτος **K**⁶⁶ **O**²⁵ | τεταρτος αγγελος **K**¹⁸ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**³⁶

The word αγγελος also appears in **A** for the second, third, fifth, sixth, and seventh angels in chapter 16 while being absent in **K**. In those other instances the overall manuscript support is lower than it is here. Nevertheless, it is a telltale sign that this too is likely a scribal addition attempting to bring uniformity to the list.

10 εμασωντο **K**⁴⁶ **A**¹⁶ **C**²⁵ **O**²⁰ | εμασσωντο **K**³² **A**²⁴ **C**¹ **O**²³

These are two alternate spellings of the same word, and there is no compelling internal evidence to support one spelling over the other. The first reading is preferred because it has slightly more support from **K** while also have a good level of support from **A**.

12 αυτου την φιαλην **K**⁵³ **O**¹⁰ | την φιαλην αυτου **K**²⁷ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁵²

Scribes likely changed αυτου την φιαλην to την φιαλην αυτου in order to assimilate the text to verses 2, 3, 4, 8, 10, and 17.

16 μαγεδων **K**⁷³ **A**⁸ **O**⁵ | αρμαγεδων **K**⁷ **A**²⁶ **C**²⁷ **O**⁴⁴

Because this is the only reference to this location in the New Testament, there is no compelling internal evidence to prefer one spelling over the other. Thus, there is no compelling reason to depart from **K**.

21 αυτη **K**³⁷ **A**¹⁸ **O**¹⁹ | αυτης **K**⁴¹ **A**²⁵ **C**²⁷ **O**³⁹

If the original reading was ΑΥΤΗΣΦΟΔΡΑ, it would be easy for the scribe to read ΑΥΤΗΣ in the exemplar, write ΑΥΤΗΣ in his own manuscript, and then return to the exemplar and see ΣΦΟΔΡΑ, not realizing that he was duplicating the letter Σ. This would result in dittography. If the original reading was ΑΥΤΗΣΣΦΟΔΡΑ, again it would be easy enough for the scribe to read ΑΥΤΗ in the exemplar and write ΑΥΤΗ in his own manuscript, but it would be harder for the scribe to then make sense out of ΣΣΦΟΔΡΑ. The scribe could assume that Σ was inadvertently written twice and omit it, or the scribe could accidentally overlook one of the sigmas. However, the first

explanation is more straightforward. The reading αυτης could also be an attempt to assimilate to the genitive following της πληγης earlier in the verse.

Chapter 17

3a εν **K**²³ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**⁵⁷ | — **K**⁶² **O**²

The omission of εν could be due to homeoteleuton.

3b θηριον το **K**⁵¹ **O**⁶ | θηριον **K**²⁶ **A**⁴⁷ **C**²⁷ **O**⁵³ | το θηριον το **K**⁸

The first reading is undoubtedly the more difficult reading. Although the beast with blasphemous names written on its head had been mentioned in 13:1, the fact that the beast was scarlet had not been mentioned. It seems that the author either forgot that he had not mentioned that detail previously or assumed that the color of the beast was common knowledge. It is likely that scribes removed the word το to account for the fact that a red beast had not yet been mentioned. Other scribes seemingly added το before θηριον to make the noun definite to match the definite substantival adjective.

4 τα ακαθαρτα της πορνειας της γης **K**⁷³ **O**¹⁵ | τα ακαθαρτα της πορνειας αυτης **K**⁶ **A**⁴⁰ **C**²⁷ **O**³⁹

Scribes likely changed της γης to αυτης to assimilate the text to 2:21, 14:8, 17:2, 18:3, and 19:2.

6 του **K**⁷³ **O**¹⁴ | εκ του **K**⁹ **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**³⁹

Scribes likely added εκ to match the εκ found later in the verse.

8a την γην **K**⁷⁰ **A**⁸ **O**¹⁸ | επι της γης **K**¹² **A**³⁷ **C**²⁷ **O**⁴²

Although επι της γης follows a form of κατοικεω in 3:10, 6:10, 8:13, 11:10 (twice), 13:8, and 13:14 (twice), κατοικουντες is followed by την γην in 17:2. Thus, the author uses both cases following κατοικεω. Scribes may have written επι της γης here in 17:8 to assimilate to the eight other times in Revelation where that phrase follows a form of κατοικεω. Although, it is questionable why they would not have done so in 17:2 as well. Perhaps the similar phrasing of 13:8 influenced them to make an adjustment in 17:8. Whatever the case may be, there is no compelling reason to deviate from **K**.

8b το ονομα **K**⁶⁹ **O**²⁹ | τα ονοματα **K**¹³ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁰

Both here and in 13:8, the **A** scribes seem to have changed the singular to a plural to match the plural noun phrase οι κατοικουντες and the plural relative pronoun ων.

8c του βιβλιου **K**⁶⁵ **O**²¹ | το βιβλιον **K**¹³ **A**²⁹ **C**²⁷ **O**³²

In the five other verses in Revelation where the phrase *written in the book(s)* occurs (13:8; 20:12,15; 21:27; 22:18), the author does not use επι but εν followed by the dative. Thus, in this case, there is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

10 επεσον **K**⁴⁷ **A**¹² **C**¹⁴ **O**⁴⁰ | επεσαν **K**³⁶ **A**³³ **C**¹³ **O**¹⁹

These are two alternate forms of the second aorist. The preferred form throughout Revelation is επεσον. (See also 11:16b and 18:23.)

11 ουτος **K**⁶⁹ **O**²⁷ | αυτος **K**¹⁴ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**³³

Both readings make sense, and there is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

13 εξουσιαν **K**⁶² **O**²⁶ | την εξουσιαν **K**²¹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**³⁴

Scribes likely added the article to match the article preceding δυναμιν.

18 επι **K**⁵² **O**⁷ | — **K**³⁰ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁵¹

The repetition of επι is a bit awkward stylistically. Scribes likely removed the second επι in an attempt to improve the style.

Chapter 18

3 πεπτωκασι **K**⁶² **A**⁶ **O**²⁹ RP | πεπωκε **A**¹⁵ **C**²⁹ **O**¹³ | πεπωκασι **K**¹⁸ **O**¹¹ HF | πεποτικε **A**¹³ **C**³ **O**³

Due to the parrallel text in 14:8, along with the mention of wine, it seems more likely that scribes would omit the letter tau to have the text read πεπωκασι. But if the original text read πεπωκασι, there would be little motivation for scribes to add the letter tau. The reading πεποτικε is a clear harmonization with 14:8. The reading πεπωκε is likely an alteration of πεπτωκασι or πεπωκασι.

5 αυτης **K**⁵⁶ **A**¹ **C**²⁶ **O**¹¹ HF | αυτοις **K**⁷ **O**¹ | — **K**¹⁹ **A**⁴⁵ **C**¹ **O**⁴⁹ RP

The word αυτης is a bit awkward given that τα αδικηματα αυτης follows later in the verse. It seems more likely that scribes would remove αυτης than add it.

6α τα διπλα ως και αυτη και **K**⁶⁷ **O**² HF | αυτη διπλα **K**¹³ **A**⁴² **C**³⁴ **O**⁴¹ RP

Stylistically, the longer text is a bit awkward. It seems more likely that scribes would attempt to improve the flow by changing the longer text to the shorter text than vice versa.

6b αυτης **K**⁶² **A**⁵ **O**²³ HF | — **K**²⁰ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**³⁵ RP

Scribes may have viewed the inclusion of αυτης as unnecessary and disruptive to the flow between the dative noun ποτηριω and the dative relative pronoun ω. If αυτης were not original, it seems unlikely that scribes would add it.

7 οτι καθημαι **K**¹⁴ **A**²⁵ **C**³⁴ **O**³⁸ HF RP | οτι καθως **K**⁵¹ | οτι ειμι καθως **K**⁸ | καθημαι **A**²⁰ **O**¹⁴

The reading καθως has zero support outside of **K**. It is a difficult reading due to the lack of a verb and is probably the result of a scribe incorrectly copying the word καθημαι.

8 πενθος **K**⁷⁰ **O**¹⁶ HF | και πενθος **K**¹⁰ **A**⁴⁶ **C**²⁷ **O**⁴³ RP

Scribes likely added και for stylistic purposes.

13α κινναμωμον **K**⁴ **A**³¹ **C**²⁵ **O**¹⁹ HF RP | κινναμωμου **K**³⁴ **A**² **O**²⁰ | κινναμωμου **K**³⁸ **A**² **O**⁹ | κινναμωμον **K**¹ **A**¹¹ **C**² **O**¹¹

The genitive seems to be an inadvertent continuation of the genitives occurring at the end of verse 12 and would have the meaning *articles made of cinnamon*, which is nonsensical.

13b οινον και ελαιον **K**³ **A**³⁷ **C**³⁴ **O**⁴⁶ HF RP | ελαιον **K**⁷⁰ **A**² **O**⁹ | ελαιον και οινον **K**¹² **O**⁶

The omission is likely due either to homeoteleuton (οινον και) or homeoarcton (και οινον).

15 και **K**⁶² **O**⁹ HF | — **K**²¹ **A**⁴⁵ **C**²⁷ **O**⁵³ RP

This variant unit must be considered with the one that follows. The two primary options are as follows: (1) include και here and omit it in verse 16, or (2) omit και here and include it in verse 16. (Other iterations do not have a high level of support.) Including και here is a bit awkward, and so it seems likely that scribes would have removed it here and added it before λεγοντες in verse 16.

16α λεγοντες **K**⁴⁸ **A**³ **O**¹³ | και λεγοντες **K**²⁸ **A**²⁸ **C**²⁷ **O**³⁹ HF RP | — **K**¹ **A**¹⁴ **O**⁸

See the explanation in the previous variant unit.

16b ουαι **K**¹⁴ **A**⁴³ **C**²⁶ **O**³⁹ HF RP | — **K**⁶⁸ **A**² **C**¹ **O**¹⁵

The omission of ουαι is likely due to homeoteleuton and/or homeoarcton.

16c βυσσον **K**⁶³ **A**⁶ **O**¹³ HF | βυσσινον **K**¹⁸ **A**³⁹ **C**²⁷ **O**⁴⁸ RP

The substantival adjective and noun are used somewhat interchangeably, and there is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

23 οτι οι **K**²¹ **A**⁴² **C**²⁶ **O**⁴⁵ RP | οι **K**⁵⁷ **C**¹ **O**⁶ HF | οτι **K**² **A**³ **O**⁸

The omission of οτι is likely due to homeoteleuton.

Chapter 19

4a επεσον **K**⁵² **A**²³ **C**⁷ **O**³⁸ HF RP | επεσαν **K**²⁸ **A**²¹ **C**²⁰ **O**¹³

These are two alternate forms of the second aorist. The preferred form throughout Revelation is επεσον. The external evidence also leans toward επεσον. (See also 11:16b and 17:10.)

4b τω θρονω **K**⁶⁶ **A**³ **O**³³ HF | του θρονου **K**¹⁵ **A**³⁷ **C**²⁷ **O**³⁶ RP

In Revelation both **K** and **A** have the genitive following the phrase καθημαι επι four times (4:9,10; 5:1,7). In two other instances, **K** has the dative following the phrase while **A** is split between the dative and the genitive (7:10; 21:5). And in four other cases, **K** uses the dative, while **A** uses the genitive (5:13; 6:16; 7:15; 19:4). Since **A** is known to make corrections to **K** readings, it is preferable to follow **K** in these instances. (See also 5:13 and 6:16.)

9 το **K**⁵² **A**³³ **C**²⁵ **O**³⁸ RP | τον **K**²⁹ **A**¹¹ **C**² **O**²² HF

All lexicons that mention the masculine form of δειπνον say that it was a late arrival. If it did not exist in the first century, it cannot be original. (See also 19:17.)

10 επεσον **K**⁴⁰ **A**⁹ **C**¹⁹ **O**³⁹ | επεσα **K**⁴¹ **A**³⁴ **C**¹⁴ **O**²⁹ HF RP

These are two alternate forms of the second aorist. In 22:8, επεσον is the clear reading of **K**. (See also 1:17.)

13 κεκληται **K**⁶⁵ **A**³ **C**¹ **O**²⁷ HF | καλειται **K**¹⁵ **A**⁴¹ **C**²⁶ **O**⁴³ RP

Scribes may have changed κεκληται to καλειται to assimilate this text to 11:8.

14 τα **K**⁴⁸ **A**⁷ **C**²⁵ **O**²³ HF RP | — **K**²⁶ **A**³¹ **C**² **O**³⁵

The omission of τα is likely due to homeoteleuton.

17a εν **K**⁵⁴ **A**⁴ **O**¹⁷ HF | — **K**²⁶ **A**⁴¹ **C**²⁷ **O**⁴³ RP

The omission of εν is likely due to homeoteleuton.

17b το δειπνον το μεγα του **K**⁴⁰ **A**⁶ **C**²⁴ **O**²³ RP | τον δειπνον τον μεγαν του **K**³¹ **A**¹ **C**¹ **O**²⁴ HF | το δειπνον του μεγαλου **A**²⁶ **C**¹ **O**⁷ | τον δειπνον του μεγαλου **A**¹⁰ **O**¹

All lexicons that mention the masculine form of δειπνον say that it was a late arrival. If it did not exist in the first century, it cannot be original. The words το μεγα του could easily be misread as του μεγαλου. (See also 19:9.)

19 τον **K**⁵³ **A**² **C**¹ **O**¹⁷ HF | — **K**²⁶ **A**⁴³ **C**²⁶ **O**⁴³ RP

Scribes may have omitted τον to assimilate the text to 12:17.

Chapter 20

2 ο **K**⁴² **A**¹² **C**²⁷ **O**³² HF RP | — **K**³⁶ **A**³² **O**²⁶

Scribes may have omitted the article to assimilate this text to 12:9.

3a μετα **K**⁵⁹ **O**³⁶ HF | και μετα **K**¹⁶ **A**⁴⁴ **C**²⁷ **O**²² RP

Scribes may have added και as being stylistically preferable. There are multiple instances of **A** including και at the beginning of a clause when **K** omits it. (See also 4:2, 4:4, 11:13, 13:4, and 13:18.)

3b λυθηναι αυτον **K**⁶⁷ **O**³⁵ HF | αυτον λυθηναι **K**¹⁰ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**²⁵ RP

There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

5 και οι λοιποι των νεκρων ουκ εξησαν αχρι τελεσθη τα χιλια ετη **K**¹⁶ **A**²⁰ **C**²⁶ **O**¹² HF RP | {other variations} **K**³ **A**²⁴ **C**¹ **O**²⁵ | — **K**⁵⁹ **A**¹ **O**¹⁶

Although this could be a marginal note that got included in the main text, it seems more likely that this text was unintentionally omitted due to homeoteleuton since **K** has a penchant for such omissions.

6 μετ αυτου **K**²⁰ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**⁴⁹ HF RP | μετα ταυτα **K**⁵⁵ **O**⁵

The two phrases are very similar, and one could easily be mistaken for the other. The argument could be made that μετ αυτου is an assimilation to 20:4, which states that those who participate in the first resurrection will reign with Christ. Indeed, in 5:10 the author is comfortable speaking about their future reign without explicitly mentioning Christ as the one they will reign with. However, μετα ταυτα is likely just a corruption of μετ αυτου since it has very little support outside of **K** and is not even fully supported by **K**. Furthermore, if μετα ταυτα were original, we might expect to see it before βασιλευσουσι. But μετ αυτου is very natural coming after βασιλευσουσι.

7 μετα **K**⁸⁰ **A**¹ **O**¹⁵ HF | οταν τελεσθη **K**⁹ **A**²⁵ **C**²⁷ **O**³⁶ RP | οτε ετελεσθησαν **A**¹¹ **O**²

Scribes likely changed μετα to οταν τελεσθη to assimilate this text to 20:5.

8a αυτων **K**⁶¹ **A**³ **O**³⁷ HF | — **K**¹⁵ **A**⁴² **C**²⁷ **O**¹⁹ RP

Scribes likely removed αυτων as being redundant due to the presence of ων before ο αριθμος.

8b ως η **K**³⁴ **A**³³ **C**²⁷ **O**³¹ HF RP | ωσει **K**⁴¹ **A**¹² **O**²⁵

This is a reference to Isaiah 10:22, which reads ως η. The reading ωσει is likely the result of itacism.

9 εκυκλευσαν **K**⁵⁰ **A**³ **C**²⁶ **O**¹¹ HF | εκυκλωσαν **K**²³ **A**⁴¹ **C**¹ **O**⁴² RP

There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. The two verbs are similar in form and virtually identical in meaning. Consequently there is no compelling reason to depart from the majority **K** reading.

12 τους μεγαλους και τους μικρους εστωτας **K**⁴ **A**⁴² **C**²⁷ **O**³⁹ HF RP | εστωτας **K**⁵³ **A**² **O**⁵ | εστωτας τους μικρους και τους μεγαλους **K**¹¹ **O**⁵

The omission of τους μεγαλους και τους μικρους is likely due to homeoteleuton.

12 ηνοιξαν **K**⁵³ **O**⁶ HF | ηνοιχθησαν **K**¹² **A**¹² **O**²¹ | ηνεωχθησαν **K**³ **A**²⁶ **O**¹⁴ RP | ανεωχθησαν **A**² **C**²⁷ **O**⁶

Scribes may have found the active form ηνοιξαν to be a bit awkward, as the subject of the verb is not entirely clear. Consequently, scribes likely changed ηνοιξαν to a passive verb to match the passive that appears later in the sentence with the subject βιβλιον. Scribes were not unified, however, in the exact form of the passive verb they chose. Consequently, ηνοιξαν is to be preferred.

13 αυτου **K**⁴⁶ **A**⁴ **O**¹⁶ HF | αυτων **K**²⁶ **A**⁴⁰ **C**²⁵ **O**³⁷ RP

Scribes likely changed αυτου to αυτων to assimilate the text to the prior verse.

Chapter 21

3 μετ αυτων εσται **K**⁷¹ **A**² **O**³⁴ HF | εσται μετ αυτων **K**⁹ **A**⁴³ **C**³³ **O**³¹ RP

There is no compelling internal evidence to prefer one reading over the other. Consequently, there is no compelling reason to depart from **K**.

4a απ αυτων **K**⁶³ **A**¹ **O**⁶ HF | — **K**¹³ **A**²⁷ **C**³³ **O**⁴⁴ RP

Scribes likely removed απ αυτων as being redundant given the presence of ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν later in the verse.

4b απηλθεν **K**⁶⁶ **A**³ **O**²⁸ HF | απηλθον **K**¹⁰ **A**⁴⁵ **C**³² **O**³⁵ RP

Plural neuter subjects generally take singular verbs. The argument could be made that **K** scribes changed the plural verb to a singular form, but there is not much evidence for such alterations in **K** when compared to **A**.

5a και **K**²⁷ **A**⁴⁴ **C**²⁵ **O**⁵³ HF RP | — **K**⁴⁸ **O**¹

While **A** tends to include και at the beginning of clauses when **K** omits it, in this case the external evidence outweighs any internal considerations.

5 λεγει **K**⁵³ **O**²² HF | λεγει μοι **K**²¹ **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**²⁸ RP

Scribes likely added μοι to assimilate this text to verse 6.

5b πιστοι και αληθινοι του θεου εισι **K**⁶⁴ **O**¹⁷ HF | αληθινοι και πιστοι εισι **K**² **A**⁴⁴ **C**²⁶ **O**¹² RP | πιστοι και αληθινοι εισι **O**²² | αληθινοι και πιστοι εισι του θεου **K**⁸ **O**⁴

Scribes likely omitted του θεου to assimilate the text to 22:6. While the argument could be made that **K** scribes changed αληθινοι και πιστοι to πιστοι και αληθινοι to match 22:6, there is not much evidence for such alterations in **K** when compared to **A**. Furthermore, the manuscripts without a family classification favor the word order in **K**, giving further evidence that **K** is not a scribal alteration.

6a και η αρχη και το **K**⁵⁸ **A**⁸ **O**² HF | η αρχη και το **K**⁸ **A**²⁵ **O**⁴⁷ RP | αρχη και **K**¹⁴ **A**¹⁴ **C**³³ **O**¹⁷

The reading η αρχη και το is likely a scribal change to assimilate the text to 22:13. The reading αρχη και is likely a scribal change to assimilate the text to the **A** reading in 1:8.

6b αυτω **K**⁷⁶ **O**¹¹ HF | — **K**⁴ **A**⁴⁷ **C**³³ **O**⁵⁷ RP

Scribes likely removed αυτω as being redundant given the presence of τω διψωντι earlier in the verse.

7 δωσω αυτω **K**⁶⁷ **O**¹⁷ HF | κληρονομησει **K**⁴ **A**³⁰ **C**²⁶ **O**³⁷ RP

The shift from ο νικων to δωσω is quite abrupt and awkward, which likely prompted scribes to change the text to have a verb matching the nominative ο νικων.

10a αγιαν **K**⁶³ **C**¹ **O**³⁴ HF | μεγαλην και αγιαν **K**⁸ **A**⁴⁰ **C**¹⁹ | μεγαλην την αγιαν **K**² **A**⁴ **C**²⁵ **O**³ RP

While the argument could be made that the **K** scribes assimilated this text to 11:2, 21:2, and 22:19, the **K** scribes generally avoid assimilating to other texts in Revelation. It seems more likely that **A** scribes and **C** scribes added μεγαλην to assimilate this text to 11:8, 14:8, 16:19, 17:18, 18:10, 18:16, 18:18, 18:19, and 18:21. But in those cases the word μεγας refers to Babylon not to Jerusalem, which here is described as αγιος in contradistinction to Babylon. Nowhere else in the New Testament is Jerusalem referred to as πολις μεγας.

10b εκ **K**⁶⁴ **O**¹⁷ HF | απο **K**³ **A**⁴³ **C**²⁷ **O**³⁹ RP

Scribes likely changed εκ to απο to assimilate this text to 20:9 and/or 21:2.

11 κρυσταλλιζοντι **K**⁴⁴ **A**¹⁴ **C**⁶ **O**²⁹ HF RP | κρυσταλιζοντι **K**²⁹ **A**²⁹ **C**²⁰ **O**²⁷

This verb was apparently invented by the author of Revelation. There is no compelling internal evidence to prefer one spelling over the other. The noun form is spelled with two lambdas.

12a δεκαδυο **K**⁴⁹ **C**² **O**¹³ HF | δωδεκα **K**¹⁷ **A**²³ **C**²² **O**²⁷ RP | ιβ´ **K**⁷ **A**¹⁰ **C**³ **O**¹¹

Scribes likely changed δεκαδυο to δωδεκα to assimilate to the other two occurrences of δωδεκα in this verse.

12b υιων **K**⁵⁴ **A**³ **C**¹ **O**³¹ HF | των υιων **K**⁵ **A**¹⁸ **C**²⁵ **O**¹¹ RP | του **K**⁹ **A**²² **C**¹ **O**⁹

The word των does not appear before υιων ισραηλ in a similar construction in 7:4. Scribes likely added των in this verse for stylistic purposes.

15 και το τειχος αυτης **K**¹⁷ **A**⁴² **O**⁵⁰ HF RP | — **K**⁶² **A**⁴ **C**³³ **O**¹⁴

This omission of και το τειχος αυτης is likely due to homeoteleuton.

16 δεκαδυο **K**⁵⁹ **C**¹ **O**¹³ HF | δωδεκα **K**¹⁰ **A**³² **C**²³ **O**³³ RP | ιβ´ **K**³ **A**¹¹ **C**³ **O**⁷

Scribes likely changed δεκαδυο to δωδεκα to match the other occurrences of δωδεκα in this chapter.

17 και **K**⁷⁵ **A**¹ **O**¹⁵ HF | και εμετρησε **K**⁴ **A**³⁹ **C**³³ **O**⁴¹ RP

Scribes likely added εμετρησε to assimilate this text to the previous verse.

18 υαλω **K**⁴⁶ **A**²⁷ **C**² **O**²⁷ | υελω **K**²⁸ **A**¹⁷ **C**²⁵ **O**²⁶ HF RP

Scribes may have written υελω to conform to the spelling in verse 21. External evidence leans toward υαλω.

20a χρυσοπρασος **K**³⁷ **A**⁴⁰ **C**²⁶ **O**⁴⁷ HF RP | χρυσοπασος **K**²⁶ **O**¹

External evidence strongly favors χρυσοπρασος, which is the standard spelling. A **K** scribe may have inadvertently dropped the letter rho after the letter pi.

20b αμεθυσος **K**⁴⁹ **A**³⁹ **C**³⁰ **O**⁴⁶ HF RP | αμεθυστος **K**³⁰ **A**⁴ **O**¹⁶

These are two alternate spellings of the same word with no compelling internal evidence to prefer one over the other. However, the external evidence leans heavily toward αμεθυσος.

23 αυτη γαρ η **K**⁶⁴ **C**¹ **O**¹⁶ HF | αυτη η γαρ **K**⁹ **A**¹⁹ **O**²⁹ RP | εν αυτη η γαρ **K**³ **A**⁶ **C**²⁶ **O**⁶ | αυτην η γαρ **A**¹⁸ **O**⁶

All of the readings except the first one pair αυτη[ν] with φαινωσι, while the first reading pairs αυτη with η δοξα. Both options make good sense. Since **A** is split across two readings, the primary **K** reading is to be preferred.

24 αυτω δοξαν και την τιμην των εθνων **K**⁴¹ **C**¹ **O**⁵ | αυτω δοξαν και τιμην των εθνων **K**³⁰ **O**⁶ HF RP | την δοξαν και την τιμην αυτων **A**⁴ **C**²⁶ **O**⁹ | την δοξαν αυτων **A**²⁹ **O**²²

The **A** scribes and the **C** scribes likely removed the word αυτω because the referent is not clear from the immediate context. Although the argument could be made that **K** scribes changed αυτων to των εθνων to assimilate this text to verse 26, **K** scribes generally avoid assimilating to other texts in Revelation. If they were indeed doing so, they likely would have included την before δοξαν as in verse 26. Rather, the **A** scribes and **C** scribes likely changed των εθνων to αυτων to make it clear that the kings were bringing *their own* glory and honor to the city (not the glory and honor of other nations). The only difference between the two main **K** readings is the inclusion or omission of την before τιμην. Some scribes may have removed την to match the anarthrous δοξαν. If την was not present in the original, there would be no reason to add it.

26 ινα εισελθωσι **K**⁷⁰ **A**⁹ **C**¹ **O**¹³ HF | — **K**⁶ **A**³⁴ **C**²⁵ **O**⁴³ RP

Based on the prepositional phrase εις αυτην in this verse and in verse 24, some scribes may have understood that the kings had already entered the city, thus making ινα εισελθωσι a redundant statement that should be removed.

27 και ο ποιων **K**⁵⁸ **A**² **O**²⁵ HF | και ποιουν **K**¹⁵ **A**²⁹ **C**³² **O**²⁷ RP | και ποιων **K**³ **O**¹³ | ποιουν **A**¹⁰ **O**²

Scribes likely changed the masculine to neuter to assimilate to the neuter adjective ΚΟΥΝΟΝ.

Chapter 22

1 καθαρων **K**¹⁴ **A**³⁹ **C**²⁵ **O**²⁶ RP | — **K**⁶¹ **C**¹ **O**²⁷ HF

This omission of καθαρων is likely due to homeoteleuton.

2 αποδιδους εκαστον **K**³⁰ **O**¹² HF RP | εκαστον αποδιδους **K**² **A**¹⁷ **C**²⁵ **O**⁸ | εκαστον αποδιδουν **K**⁷ **A**²² **O**²³ | αποδιδους εκαστος **K**²³ **C**¹ **O**⁶ | αποδιδουν εκαστον **K**⁹ **O**¹

There is not a significant difference in meaning with respect to the word order. Thus, there is no compelling reason to depart from the word order we find in the two primary **K** readings. When comparing those two readings, it is clear that the first reading would be more likely to give rise to the second as scribes changed εκαστον to εκαστος to match the masculine gender of the participle.

3 λατρευουσιν **K**⁴⁴ **A**³⁴ **C**²² **O**⁴³ RP | λατρευουσιν **K**²⁹ **A**⁷ **C**⁴ **O**¹⁴ HF

The argument could be made that λατρευουσιν was changed to λατρευουσιν to match the future tense of the preceding verses. However, it is also possible that scribes inadvertently omitted the first sigma in λατρευουσιν. The external evidence leans heavily toward λατρευουσιν.

5a εκει **K**¹² **A**³⁹ **C**²⁶ **O**²⁹ RP | ετι **K**² **O**²⁰ | — **K**⁵⁵ **O**⁴ HF

This omission of εκει may be due to homeoteleuton, or it could simply be an inadvertent omission.

5b ου χρεια **K**⁵⁵ **O**¹⁰ HF | χρειαν ουκ εχουσι **K**¹³ **A**⁴² **C**²⁶ **O**²⁵ RP

Scribes likely changed ου χρεια to χρειαν ουκ εχουσι to bring the text into conformity with 21:23.

5c λυχνου και φωτος **K**⁵⁴ **O**¹² HF | λυχνου και φωτος ηλιου **K**⁵ **A**²² **C**²⁶ **O**¹⁵ RP | φωτος λυχνου και φωτος ηλιου **K**² **A**² **O**¹³ | λυχνου και φως ηλιου **K**⁵ **A**¹⁰ **O**² | φως λυχνου και φως ηλιου **A**⁴ **O**⁶

Scribes likely added ηλιου to bring the text into conformity with 21:23.

8a οτε ειδον **K**⁴¹ **O**¹² HF | εβλεψα **K**¹³ **A**³⁹ **C**²⁴ **O**²⁴ | ειδον **K**¹² **O**⁸ | οτε ιδον **K**⁵ **O**⁴

The second reading appears to be an effort to assimilate to the word βλεπων earlier in the verse while also removing the redundant οτε. It seems unlikely that scribes would change εβλεψα to οτε ειδον if εβλεψα were original.

8b δεικνυοντος **K**³⁶ **A**³⁴ **O**²⁸ RP | δεικνυοντος **K**³² **A**⁵ **C**²⁵ **O**²² HF

These are two alternate spellings of the same word. There is no compelling internal evidence to prefer one over the other. Consequently, δεικνυοντος is preferable due to the weight of the external evidence, particularly from **A**.

15 πας **K**⁵⁹ **A**³ **C**²⁴ **O**²² RP | πας ο **K**¹³ **A**³⁸ **C**² **O**³¹ HF

It seems likely that scribes added the article for stylistic purposes, although it is interesting that most of the **C** scribes do not add it. There is no compelling reason to depart from **K**.

APPENDIX F LIST OF WORD-BREAK DIFFERENCES

The following word-break differences are ignored in the text-critical footnotes. When these words appear in the footnotes as part of another variant, the spelling of Robinson and Pierpont is used for all editions.

απ αρτι	απαρτι
αρα γε	αραγε
αρμαγεδων	αρ μαγεδων
βαριωνα	βαρ ιωνα
δεκαοκτο	δεκα οκτο
δηπου	δη που
δια παντος	διαπαντος
δια τι	διατι
δισμυριαδες	δις μυριαδες
εβδομηκοντα εξ	εβδομηκονταεξ
ει μη	ειμη
ει πως	ειπως
ειγε	ει γε
εικοσι πεντε	εικοσιπεντε
εικοσι τεσσαρες	εικοσιτεσσαρες
εικοσι τρεις	εικοσιτρεις
εκπερισσου	εκ περισσου
*εξ αυτης	εξ αυτης
επ αυτοφωρω	επαυτοφωρω
ιεραπολει	ιερα πολει
ινα τι	ινατι
καιτοιγε	καιτοι γε και τοι γε
καταμονας	κατα μονας
μεν ουν	μενουν
μενουγγε	μενουν γε μεν ουν γε
μη τις	μητις
μηγε	μη γε
μηποτε	μη ποτε
μηπως	μη πως
μητι γε	μητιγε
ογδοηκοντα τεσσαρων	ογδοηκοντατεσσαρων
ουκετι	ουκ ετι
πεντηκοντα τριων	πεντηκοντατριων
τα νυν	τανυν
τουτ εστι(ν)	τουτεστι(ν)
τριακοντα οκτω	τριακονταοκτω
υπερ εκπερισσου	υπερεκπερισσου υπερ εκ περισσου
υπερ λιαν	υπερλιαν

WH does not differentiate between ο τι and οτι, always writing the latter. In this edition the WH rendering οτι has been interpreted as ο τι in the following verses: Mark 6:23; Luke 10:35; John 2:5; 8:25; 14:13; 15:16; Acts 9:6; 1 Cor. 16:2; Col. 3:17. The word εννενηκονταεννεα in editions of the Textus Receptus is written as εννενηκοντα εννεα for the purposes of comparison. Robinson and Pierpont spell these two words as εννενηκοντα εννεα, and so technically this is a spelling difference and not just a word break difference.